

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2020

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2020

פרק 1 דוח תיאור עסקי התאגיד

פרק 2 דוח הדירקטוריון

פרק 3 דוחות כספיים

הראל פנסיה וגמל בע"מ

פרק 1

דוח תיאור עסקי התאגיד

תיאור עסקי התאגיד

- חלק זה כולל את תיאור עסקי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2020 ואת השינויים שחלו בעסקי החברה בשנת 2020. הדוח נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, מיום 27 בדצמבר 2018. למעט אם צוין אחרת, המידע הכלול בדוח זה נכון ליום 31 בדצמבר 2020.
- פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.
- פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור החברה, התפתחותה, עסקיה ותחומי פעילותה, כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה/ הקבוצה מעריכה"; "החברה/הקבוצה סבורה"; החברה/הקבוצה "צפויה" וכדו', אך ייתכן שמידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב. החברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף או שונה בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.
- להסרת ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי תנאי מוצרי הפנסיה השונים הינו תיאור תמציתי לצרכי הדוח בלבד, וכי תנאיהם המחייבים הם כנקבע בחוק קופות גמל, בתקנות קופות גמל ובתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל.

תוכן

1.	חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	6.....
1.1	פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	6.....
1.2	תחומי פעילות	7.....
1.3	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	8.....
1.4	חלוקת דיבידנדים	8.....
2.	חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות	9.....
2.1	מוצרים ושירותים	9.....
2.2	תחרות	37.....
2.3	לקוחות	43.....
3.	חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה	45.....
3.1	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	45.....
3.2	חסמי כניסה ויציאה	52.....
3.3	גורמי הצלחה קריטיים	52.....
3.4	השקעות	52.....
3.5	ביטוח משנה	53.....
3.6	הון אנושי	54.....
3.7	שיווק והפצה	55.....
3.8	ספקים ונותני שירותים	57.....
3.9	רכוש קבוע	58.....
3.10	עונתיות	58.....
3.11	נכסים בלתי מוחשיים	59.....
3.12	גורמי סיכון	60.....
3.13	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	61.....
3.14	תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה	63.....

4.	חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי	63
4.1	הדירקטורים של החברה המנהלת	63
4.2	נושאי משרה	67
4.3	אקטואר קרן הפנסיה	72
4.4	מדיניות תגמול של הראל השקעות ושל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל	72
4.5	מבקר פנים	75
4.6	רואה חשבון מבקר	76
4.7	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	77
4.8	החלטות החברה	77

הגדרות

לנוחיות הקורא מובאים להלן המונחים או הקיצורים הבאים, להם בפרק זה המשמעות המובאת לצדם, אלא אם כן נאמר אחרת.

כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח (מבטח או חברה מנהלת).	"גוף מוסדי"
הסכומים שמפקיד עמית (או שמופקדים עבורו) בקרן פנסיה או בקופת גמל.	"דמי גמולים"
הראל פנסיה וגמל בע"מ.	"החברה" או "הראל פנסיה וגמל"
הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון כמשמעותו בחוק הפיקוח, ובחוק קופות הגמל.	"הממונה"
הראל השקעות וחברות בשליטתה.	"הקבוצה"
הראל חברה לביטוח בע"מ.	"הראל ביטוח"
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.	"הראל השקעות"
חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה ואשר קיבלה רישיון לכך מאת הממונה, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל.	"חברה מנהלת"
חוק החברות, התשנ"ט-1999.	"חוק החברות"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.	"חוק הפיקוח"
חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.	"חוק ייעוץ השקעות"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.	"חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני"
חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.	"חוק ניירות ערך"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.	"חוק קופות גמל"
לעתיד - חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ.	"לעתיד"
כמשמעותו בחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני (קופות גמל, קרנות פנסיה, קרן השתלמות, פוליסות ביטוח שהינן קופות גמל להון או לקצבה, קופות גמל להשקעה, תכניות ביטוח מפני סיכון מוות או אובדן כושר עבודה הכלולות בתכניות דלעיל או נמכרות אגב אחת מהן).	"מוצר פנסיוני"
כמשמעותו בחוק ייעוץ השקעות (ניירות ערך, מוצרים מובנים ויחידות השתתפות בקרנות נאמנות).	"נכס פיננסי"
נכסים הכוללים את נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה, למעט קרנות ותיקות, נכסים המוחזקים על ידי מבטחים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה בביטוח חיים, נכסים המוחזקים על ידי מבטחים לכיסוי התחייבויותיהם לפי תכניות ביטוח חיים המעניקות למבוטח תשואה מובטחת ושהמבטח אינו זכאי בשל הכספים המופקדים בהם או בשל חלק מהם לאגרות חוב מיועדות.	"נכסי החיסכון לטווח ארוך"
פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].	"פקודת מס הכנסה"
הסכומים שנצברו לזכות העמיתים בקופת הגמל או בקרן הפנסיה.	"צבירה"

תכנית ביטוח שאושרה כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים או לקצבה, הן לפי חוק קופות הגמל והן לפי תקנות קופות הגמל.	"קופת ביטוח"
קופת גמל כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קרן פנסיה.	"קופת גמל"
קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.	"קחצ"ק"
קופת גמל לקצבה, כמשמעותה בחוק קופות גמל, אשר אינה קופת ביטוח.	"קרן פנסיה"
קרן פנסיה שהוקמה לפני 1 בינואר 1995.	"קרן פנסיה ותיקה"
קרן פנסיה שהוקמה החל מיום 1 בינואר 1995.	"קרן פנסיה חדשה"
קרן פנסיה שאינה זכאית להשקיע באג"ח מיועדות. ניתן לבצע בה הפקדות שוטפות, הפקדות מעבר לתקרה המותרת להפקדה בקרן מקיפה והפקדות חד פעמיות ללא מגבלת תקופה.	"קרן כללית"
קרן פנסיה שתכניות הפנסיה שלה משלמות קצבה חודשית שוטפת במקרים הבאים: (א) קצבת זקנה החל מגיל הפרישה הקבוע בתקנון הקרן; (ב) קצבת נכות במקרה של אובדן כושר עבודה חלקי או מלא כתוצאה ממצב בריאותי לקוי; (ג) קצבת שארים במקרה של מות העמית או הפנסיונר.	"קרן מקיפה"
תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.	"תקנות ההשקעה"
תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.	"תקנות קופות הגמל" או
	"תקנות מס הכנסה"
בדוח "תיאור עסקי התאגיד", בדוח "סקירת ההנהלה" ובדוח האקטוארי, עמית פעיל הינו עמית שבאחד מחשבונותיו הופקדו דמי גמולים ברבעון האחרון שקדם למועד הדוח ושקיימת בו יתרה נכון לאותו מועד (בהתאם להוראות החוזר המאוחד, שער 5, חלק 4, פרק 1 - דין וחשבון לציבור).	"עמית פעיל"
מי שאינו עמית פעיל.	"עמית לא פעיל"

1.1.3 אופיו ותוצאותיו של שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים**1.1.3.1 מיזוג קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט לתוך קופת הגמל הראל גמל ומיזוג המסלולים שבניהולן**

בהמשך להעברת הניהול של הקופה לחברה ביום 1 בינואר 2019, החברה פעלה למיזוג הקופה לתוך קופת הגמל של החברה (להלן: "המיזוג"). ביום 1 בינואר 2020 בוצע מיזוג הקופות והמסלולים שבניהולן כך ש: (1) מסלול "גמל דיסקונט לבני 50 ומטה" מוזג לתוך מסלול "הראל גמל לגילאי 50 ומטה"; (2) מסלול "גמל דיסקונט לבני 50-60" מוזג לתוך מסלול "הראל גמל לגילאי 50-60"; (3) מסלול "גמל דיסקונט לבני 60 ומעלה" מוזג לתוך מסלול "הראל גמל 60 ומעלה" ו-(4) מסלול "גמל דיסקונט אג"ח ממשלת ישראל" מוזג לתוך מסלול "הראל גמל מסלול שקלי".

1.1.3.2 מיזוג קופת הגמל משרתי קבע בצה"ל לתוך קופת הגמל הראל גמל ומיזוג המסלולים שבניהולן

ביום 26 באוקטובר 2020 אישר דירקטוריון החברה את מיזוגן של שתי קופות גמל שבניהולה - קופת הגמל למשרתי קבע בצה"ל ואת המסלולים שבניהולה וקופת הגמל "הראל קופת גמל". הליך מיזוג קופות הגמל כאמור הושלם ביום 1 בפברואר 2021.

1.1.3.3 שינוי מבני

ביום 1 באפריל 2020, בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019, בוצע שינוי מבני הכולל העברת הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה להראל השקעות (להלן: "השינוי המבני"). העברת ההחזקות, כאמור להראל השקעות במסגרת השינוי המבני, טופלה כדיבידנד בעין מאת הראל ביטוח להראל השקעות, מתוך רווחים ראויים לחלוקה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.א בדוח הכספי של החברה.

1.1.4 רכישה, מכירה או העברה של נכסים בהיקף מהותי שלא במהלך העסקים הרגיל

לעניין העברת ניהול קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט לחברה ראה סעיף 1.1.3.1 לעיל.

1.1.5 אופיים ותוצאותיהם של הליכי פירוק, כינוס נכסים, הסדר נושים וכיוצא בזה

החברה לא הייתה מעורבת בהליכי פירוק, כינוס נכסים, הסדר נושים וכיוצא בזה, אשר להם השפעה על פעילותה של החברה בשנת הדוח.

1.2 תחומי פעילות

החברה הינה חברה מנהלת כהגדרת המונח בחוק קופות הגמל. תחומי פעילות החברה הינם חלק מתחום חיסכון ארוך טווח. תחומי הפעילות הנגזרים מסוגי קופות הגמל אותן היא מנהלת, הינם כדלקמן:

ניהול קרנות פנסיה

- קרן פנסיה חדשה מקיפה וקרן פנסיה חדשה כללית - משלמת לעמיתיה-מבוטחיה קצבת זקנה חודשית בעת פרישתם מעבודה או קצבת נכות במקרה של נכות (אובדן כושר עבודה) וכן משלמת קצבה לשאריתם במקרה של מות העמית-המבוטח או פנסיונר הזקנה.

ניהול קופות גמל

- **קופות גמל לחיסכון, קופות גמל לתגמולים וקופות גמל אישיות לפיצויים** - קופות גמל שנועדו לשם חיסכון לטווח ארוך או בינוני לעמיתים עצמאיים ולעמיתים שכירים.
- **קרנות השתלמות** - קופות גמל שנועדו לחיסכון לשם יציאה להשתלמות המיועדת לשמירת רמתו המקצועית של העובד כאשר סכומי החיסכון ניתנים למשיכה לכל מטרה לאחר צבירת ותק של 6 שנים.
- **קופות גמל מרכזיות לפיצויים** - קופות גמל המיועדות לצבירת סכומים על ידי המעביד לשם הבטחת זכויות עובדיו לקבלת פיצויי פרישה. תיקון 3 לחוק קופות הגמל ביטל את אפשרות ההפרשה לקופות מרכזיות לפיצויים החל מתום שנת 2010.

- **קופה מרכזית לפנסיה תקציבית** - קופה המיועדת לצבירת הסכומים שינוכו ממשכורתו של עובד אצל מעסיק שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית, בהתאם לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003.
- **קופות גמל לדמי מחלה** - קופות גמל המיועדות למעסיקים לצורך הפקדת כספים לתשלום דמי מחלה לעובדיהם.
- **קופת גמל להשקעה** - קופת גמל המיועדת לתשלום סכום הון ליחידים ואשר לחילופין, החל מגיל 60, ניתן לקבל ממנה תשלומי קצבה פטורים מתשלום מס. עמית רשאי להפקיד בקופת גמל להשקעה סכום שלא יעלה על 70,000 ש"ח לשנה צמוד למדד המחירים לצרכן.
- **קופת גמל לחיסכון לילד** - קופת גמל שהחלה לפעול בחודש ינואר 2017, בה ניתן להפקיד את סכום החיסכון אשר מעביר המוסד לביטוח לאומי בהתאם לפרק ד' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

לא בוצעו השקעות בהון החברה. כמו כן, אין לחברה התחייבויות להשקעות נוספות.

1.4 חלוקת דיבידנדים

לחברה אין מדיניות חלוקת דיבידנד.

בחודש דצמבר 2020, חילקה החברה דיבידנד בסך של 85 מיליון ש"ח להראל השקעות, מזה סך של כ- 84.7 מיליון ש"ח באמצעות העברת ניירות ערך והיתרה במזומן. למידע אודות מגבלות לחלוקת דיבידנד, ראה ביאור 13 בדוחות הכספיים של החברה.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1 מוצרים ושירותים

2.1.1 תחום הפנסיה

המוצרים בתחום פעילות זה מיועדים לשכירים, לעצמאים וללקוחות הרוכשים כיסויים באופן פרטי (ללא קשר לעיסוקם). הפקדות שכירים או עצמאים, מזכות אותם בהטבות מיסוי בשלושה מישורים: הטבות מס במועד ההפקדה, פטור ממס על רווחים בעת צבירת הכספים והטבות מס בעת קבלת הכספים בגיל פרישה.

בהתאם להוראות הדין, קיימת הפרדה מלאה בין נכסיה והתחייבויותיה של החברה המנהלת את הקופות או את הקרנות, לבין נכסי העמיתים הצבורים בהן. נכסי העמיתים אינם נכללים בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

החברה מנהלת קרנות פנסיה חדשות: מקיפה וכללית, שהינן חלק מתחום חיסכון ארוך טווח. תחום החיסכון ארוך הטווח מתמקד בעיקר בחיסכון לתקופת הפרישה לגמלאות ובכיסוי לסיכונים שונים. פעילות החיסכון במסגרת ביטוח חיים, פנסיה וגמל זוכה לעידוד מצד רשויות המדינה כמפורט להלן, והוראות שונות בדיני עבודה, כמו גם בהנפקת אג"ח מיועדות לקרנות פנסיה. תמריצים והוראות אלה מהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות במוצרי תחום החיסכון ארוך הטווח. קרנות הפנסיה כוללות חיסכון לגיל פרישה בשילוב עם כיסויים ביטוחיים.

קרנות הפנסיה החדשות המקיפות זכאיות להשקיע באג"ח ממשלתיות מיועדות בשיעור של 30% מסך נכסיהן. יתרת נכסי הקרנות החדשות מושקעת בהשקעות אחרות בהתאם לתקנות ההשקעה. מטרת הנפקת אגרות חוב מיועדות לקרנות פנסיה הינה להוות כרית ביטחון להבטחת זכויות הפנסיה של העמיתים. ביום 28 במרס 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017, במסגרתן, בין היתר, נקבעו הוראות לחישוב תשואה על נכסי הקרן ולשינוי הקצאת האג"ח המיועדות בקרן הפנסיה בחלוקה לקבוצות כך שהחל מיולי 2017, אגרות החוב המיועדות מחולקות כך שהחברה מקצה שיעור של 60% מנכסי הפנסיונרים לחשבונות הפנסיונרים והיתרה מוקצית לחשבונות העמיתים.

בהמשך לכך, אופן חישוב ההתחייבויות לפנסיונרים שמועד זכאותם חל לאחר יום ה-1.1.2018 השתנה באופן שהמדידה תעשה מול התשואה שהושגה בפועל ביחס לריבית שנקבעה בהוראות. בנוסף, ועל רקע השינוי האמור, לפורשים החל מיום 1.1.2018 קיימים מסלולי השקעה נפרדים וייעודיים (לפרטים נוספים ראה להלן לעניין מסלולי ההשקעה בקרן) המותאמים לשינויים המתוארים. בנוסף, תשלומי הפנסיה לקבוצת הפורשים החל מיום 1.1.2018 מוצמדים למדד המחירים לצרכן פעם בשנה בניגוד לשאר מקבלי הקצבאות שתשלומי הפנסיה שלהם מוצמדים באופן חודשי למדד המחירים לצרכן.

קרן פנסיה פועלת באמצעות מנגנון של ביטוח הדדי בין העמיתים. ההנחות האקטואריות המהוות בסיס לזכויות העמיתים נבחנות מעת לעת על פי המצב בפועל. אם חל בהן שינוי, זכויות העמיתים משתנות והם נושאים במשותף בכל עודף או גרעון אקטוארי של הקרן.

לעניין ניהול ההתחייבויות הפנסיוניות של החברה, ראה ביאור 10 בדוח הכספי של הקרן המקיפה ובדוח הכספי של הקרן הכללית.

• תקנונים

היחסים בין קרן הפנסיה לבין עמיתה מוסדרים בעזרת תקנון המעגן את הכללים לקביעת הזכאות לתשלום, שיעור התשלום וכללים המסדירים את החברות בקרן. כאשר נדרשים שינויים בתקנון, החברה מתאימה את התקנון וכפועל יוצא מכך את זכויות העמיתים, וכל זאת בכפוף לאישור הממונה. זכויות וחובות העמית בקרן הפנסיה או זכויות וחובות שאיריו יהיו בהתאם לתקנון הקרן כפי שיהיה בתוקף מעת לעת. במקרה של אירוע מזכה, הזכויות יקבעו בהתאם להוראות תקנון הקרן שבתוקף במועד האירוע.

תקנון קרן הפנסיה המקיפה

א. ביום 11 בפברואר 2021, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי השינויים:

- במקרה פטירה בתקופת נכות הכוללת כיסוי לנכות מתפתחת, קצבת השארים תחושב בהתאם לשכר הקובע המגולם בקצבת הנכות האחרונה ששולמה לנכה לפני פטירתו. התיקון נכנס לתוקף בחודש מרס 2021.
- הארכת גיל תום תקופת הביטוח לגיל 67 למבוטחות אשר נמצאות במסלולים: "פנסיה מקיפה נכות מוגדלת 75% - תום ביטוח 64" ו-"פנסיה מקיפה - תום ביטוח 64" וטרם הגיעו לגיל 64. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 למאי 2021.
- פתיחת מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.

ב. ביום 30 ביוני 2020, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי התיקונים:

- מתן אפשרות לעמיתים לבקש תשלום נוסף של חודש עד שלושה חודשי קצבה (להלן: "התשלום הנוסף") בעד החודשים שקדמו למועד הזכאות הראשון לקבלת קצבה זקנה (להלן: "תקופה נוספת של תשלומי קצבה"), ובלבד שגילם של העמיתים בחודש הראשון בתקופה הנוספת של תשלומי הקצבה לא יהיה נמוך מגיל הזכאות המינימאלי לקבלת קצבה. התיקון נכנס לתוקף בחודש יולי 2020.
- מתן אפשרות לעמיתים שגילם עלה על גיל 67 במועד הזכאות לקצבת זקנה, ובתום תקופת התשלומים המובטחים שבחרו גילם יעלה על 87, לקבל תקופת הבטחת תשלומים למספר החודשים שבסופם יהיה גילם 87. התיקון נכנס לתוקף בחודש יולי 2020.
- עדכון הנחות ברירת המחדל שעל בסיסן נדרש לחשב את המאזן האקטוארי והמקדמים של הקרן בהתאם לחוזר 10-1-2019 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". התיקון נכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2020.
- מתן אפשרות לעמית הפורש לקצבה לבחור שקצבתו תחושב, בין היתר, גם בהתאם לנתוני בן נבחר עם מוגבלות כהגדרתו בתקנון שיעור הקצבה לבן נבחר עם מוגבלות לא יפחת מ- 30% ולא יעלה על 40% מקצבת הזקנה לה זכאי הפנסיונר. התיקון נכנס לתוקף בחודש יולי 2020.

ג. כמו כן, ביום 1 בינואר 2020, נכנס לתוקפו (במסגרת התקנון) שינוי מודל מסלולי ההשקעה תלוי גיל של קרן הפנסיה (מסלולי ברירת המחדל) כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים (ילידי שנות ה-50, ילידי שנות ה-60 וכו') יופעלו שלושה מסלולי השקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). עמית שלא יבחר מסלול יצורף למסלול ברירת מחדל המתאים לגילו ויועבר בין המסלולים כאשר יגיע לגיל הרלוונטי. כמו כן, עמית רשאי לעבור למסלול השקעה במסגרת המודל שאינו מתאים לגילו או להישאר במסלול כאמור.

תקנון קרן הפנסיה הכללית

א. ביום 11 בפברואר 2021, תוקן תקנון קרן הפנסיה בהתאם לתיקון תקנון קרן הפנסיה המקיפה מיום 11

בפברואר 2021 כמפורט לעיל בשינויים הרלוונטיים, לרבות מעודי כניסת התיקונים לתוקף.

ב. ביום 23 בספטמבר 2020, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי התיקונים:

- בהמשך ובהתאם לתיקון תקנון קרן הפנסיה המקיפה מיום 30 ביוני 2020 כמפורט לעיל, תוקן גם תקנון קרן הפנסיה הכללית בשינויים הרלוונטיים. התיקונים נכנסו לתוקף בחודש אוקטובר 2020.
- נפתחו מסלולי השקעה חדשים לעמיתים "מסלול מניות" ו"מסלול שקלי טווח קצר". המסלולים נפתחו בחודש אוקטובר 2020.

ג. כמו כן, ביום 1 בינואר 2020 נכנס לתוקפו (במסגרת התקנון), שינוי מודל מסלולי השקעה תלוי גיל כדומה לקרן הפנסיה המקיפה.

• מסלולי השקעה

מסלולי השקעה בקרן הפנסיה המקיפה

בקרן הפנסיה מנוהלים 10 מסלולי השקעה לעמיתים, לפי הפירוט הבא: 3 מסלולי השקעה מותאמי גיל (מסלולי ברירת המחדל), גילעד כללי ומנוף כללי הסגורים למצטרפים חדשים החל מינואר 2016, מסלול אג"ח ללא מניות, מסלול מניות, מסלול הלכה, מסלול שקלי לטווח קצר ומסלול מחקה מדד S&P 500 (המסלול נפתח בחודש מרס 2021).

בנוסף, מנוהלים בקרן הפנסיה 5 מסלולי השקעה לפנסיונרים: מסלול בסיסי למקבלי קצבה, מסלול הלכה למקבלי קצבה, מסלול זכאים קיימים לקצבה המיועד עבור מקבלי קצבה אשר מועד זכאותם לקבלת קצבה מהקרן קודם ליום 1 בינואר 2004, מסלול בסיסי למקבלי קצבה קיימים ומסלול הלכה למקבלי קצבה קיימים, המיועדים עבור מקבלי קצבה אשר מועד זכאותם לקבלת קצבה מהקרן קודם ליום 1 בינואר 2018.

מסלולי השקעה בקרן הפנסיה הכללית

בקרן הפנסיה מנוהלים 7 מסלולי השקעה לעמיתים לפי הפירוט הבא: 3 מסלולי השקעה מותאמי גיל (מסלולי ברירת המחדל), מסלולי מניות, מסלול שקלי לטווח קצר, מסלול מחקה מדד S&P 500 (המסלול נפתח בחודש מרס 2021) ומסלול כללי הסגור למצטרפים חדשים החל מינואר 2016. בנוסף, מנוהלים בקרן הפנסיה 2 מסלולי השקעה לפנסיונרים: מסלול בסיסי למקבלי קצבה ומסלול בסיסי למקבלי קצבה קיימים המיועד עבור מקבלי קצבה אשר מועד זכאותם לקבלת קצבה מהקרן קודם ליום 1 בינואר 2018.

• מסלולי ביטוח ומדיניות חיתום

בכפוף להוראות הדין ותקנוני קרנות הפנסיה, כל עמית רשאי לבחור, במועד הצטרפותו לקרן ובכל מועד שלאחריו, באחד ממסלולי הביטוח הקיימים בקרן. ההבדל בין המסלולים השונים הינו באיזון שהם מקיימים בין שיעור הזכאות לפנסיית הזקנה, פנסיית הנכות ופנסיית השאירים.

מסלולי ביטוח בקרן הפנסיה המקיפה

עמית שהצטרף לאחר כניסת התקנון התקני לתוקף ביום 15 בפברואר 2018, יוכל לבחור מסלול ביטוח מבין המסלולים הבאים, וכן את גיל תום הביטוח מבין הגילאים 60, 62, 64 או 67:

- **מסלול ביטוח 75% לנכות ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) (מסלול ברירת המחדל)** - במסלול זה שיעור הכיסוי לנכות עומד על השיעור המרבי שהוא 75%, בכל גיל הצטרפות, ושיעור הכיסוי לשאירים עומד על השיעור המרבי שהוא 100%, לנשים המצטרפות בכל גיל ולגברים המצטרפים עד גיל 40. עמית שהצטרף החל מגיל 41 ומעלה יהא שיעור הכיסוי הביטוחי שלו לשאירים נמוך מהשיעור המרבי.
- **מסלול ביטוח 75% לנכות (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 47 ומעלה)** - במסלול זה שיעור הכיסוי לנכות עומד על השיעור המרבי שהוא 75%, לנשים המצטרפות בכל גיל ולגברים המצטרפים עד גיל 40. שיעור הכיסוי לשאירים עומד על השיעור המרבי שהוא 100%, לנשים המצטרפות בכל גיל ולגברים המצטרפים עד גיל 46. עמית שהצטרף החל מגיל 41 ומעלה יהא שיעור הכיסוי הביטוחי שלו לנכות נמוך מהשיעור המרבי ועמית שהצטרף החל מגיל 47 ומעלה יהא גם שיעור הכיסוי הביטוחי שלו לשאירים נמוך מהשיעור המרבי.
- **מסלול ביטוח 75% לנכות (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה)** - במסלול זה שיעור הכיסוי לנכות עומד על השיעור המרבי שהוא 75% ושיעור הכיסוי לשאירים עומד על השיעור המרבי שהוא 100%, וזאת לנשים המצטרפות בכל גיל ולגברים המצטרפים עד גיל 40, ביחס לשני הכיסויים. עמית שהצטרף החל מגיל 41 ומעלה יהא שיעור הכיסוי הביטוחי שלו לנכות ולשאירים נמוך מהשיעור המרבי ביחס לכל אחד מהכיסויים.

- **מסלול ביטוח 75% לנכות ו-40% לשאירים** - במסלול זה שיעור הכיסוי לנכות עומד על השיעור המרבי שהוא 75%, בכל גיל הצטרפות, ושיעור הכיסוי לשאירים עומד על השיעור הנמוך ביותר שהוא 40%, בכל גיל הצטרפות.
 - **מסלול ביטוח 37.5% לנכות ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 45 ומעלה)** - במסלול זה שיעור הכיסוי לנכות עומד על השיעור הנמוך ביותר שהוא 37.5%, בכל גיל הצטרפות ושיעור הכיסוי לשאירים עומד על השיעור המרבי שהוא 100%, לנשים המצטרפות בכל גיל ולגברים המצטרפים עד גיל 44. עמית שהצטרף החל מגיל 45 ומעלה יהא שיעור הכיסוי הביטוחי שלו לשאירים נמוך מהשיעור המרבי.
 - **מסלול ביטוח 37.5% לנכות ו-40% לשאירים** - במסלול זה שיעור הכיסוי לנכות עומד על השיעור הנמוך ביותר שהוא 37.5%, בכל גיל הצטרפות, ושיעור הכיסוי לשאירים עומד על השיעור הנמוך ביותר שהוא 40%, בכל גיל הצטרפות;
 - **מסלול ביטוח לפורשים עד גיל 60, 75% לנכות (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 49 ומעלה)** - במסלול זה העמית מבטוח בכיסוי ביטוחי לנכות ולשאירים עד הגיעו לגיל 60. שיעור הכיסוי לנכות עומד על השיעור המרבי שהוא 75%, לנשים המצטרפות בכל גיל ולגברים המצטרפים עד גיל 40. שיעור הכיסוי לשאירים עומד על השיעור המרבי שהוא 100%, לנשים המצטרפות בכל גיל ולגברים המצטרפים עד גיל 48. עמית שהצטרף החל מגיל 41 ומעלה, יהא שיעור הכיסוי הביטוחי שלו לנכות נמוך מהשיעור המרבי ועמית שהצטרף החל מגיל 49 ומעלה יהא שיעור הכיסוי הביטוחי שלו לשאירים נמוך מהשיעור המרבי.
- כמו כן, ניתן לבחור באחד או יותר מהסדרי הביטוח הבאים בכל אחד ממסלולי הביטוח:
- **הסדר למבוטח יחיד ללא שאירים** - בכל מסלול ביטוח קיים הסדר, מבטוח יחיד או מבטוח יחיד עם ילדים, יכול לבחור שלא לרכוש כיסוי ביטוחי לשאירים ובכך מגדיל את מרכיב החיסכון לגיל פרישה.
 - **הסדר נכות מתפתחת** - הסדר זה מאפשר למבוטח לבחור בהגדלת פנסיית הנכות, מרגע קבלתה, בשיעור שנתי של 2% ובכך להתחקות אחר התפתחות שכר מייצגת. הבחירה באפשרות זו קיימת בכל אחד ממסלולי הביטוח בקרן.
 - **הסדר ביטוח** - עמית שחדל להיות עמית פעיל לרבות עמית בתקופת ארכת ביטוח (כהגדרתה בתקנון קרן הפנסיה), רשאי להצטרף להסדר שמירת רציפות זכויות ביטוחיות, בתשלום הכיסוי הביטוחי בלבד (ריסק זמני) לתקופת זמן השווה לתקופת הביטוח הרצופה האחרונה של המבוטח בקרן אך לא יותר מ-24 חודשים.

מדיניות חיתום

החברה מבחינה בין שני סוגי מצטרפים: מצטרפים במסגרת קבוצות קטנות או בודדים ומצטרפים במסגרת של קבוצות גדולות. כאשר מצטרפת או מבטחת קבוצת עמיתים על בסיס הסדר מפעלי, חלה על המצב הרפואי הקיים תקופת אכשרה (60 חודשים) המובנית בתקנון הקרן. לגבי מצטרפים בודדים, בין כשכירים ובין כעצמאיים, מבוצע, בהתאם לנוהל החברה, חיתום באמצעות מילוי שאלון בריאות וזאת בנוסף לתקופת האכשרה החלה מכוח תקנון הקרן.

מסלולי ביטוח ומדיניות חיתום בקרן הפנסיה הכללית

מסלולי הביטוח בקרן הפנסיה הכללית זהים למסלולי הביטוח בקרן הפנסיה המקיפה. בנוסף, עמית רשאי לבחור במסלול ללא נכות או במסלול פנסיית יסוד המקנה לעמית, בכפוף להוראות תקנון הקרן, זכות לקבלת פנסיית זקנה בלבד, ללא כיסוי ביטוחי כנגד סיכוני נכות ושאירי מבטוח. מסלול זה הינו מסלול ברירת מחדל למי שצורף לקרן לאחר יום ה-15 בפברואר 2018, למעט לעניין עמית שצורף לראשונה לקרן בשל תשלום דמי גמולים העולים על תקרת ההפקדה החודשית לקרן פנסיה מקיפה.

• מבנה הרווחיות בתחום

רווחיות החברות המנהלות קרנות פנסיה נובעת מהמרווח בין דמי הניהול שהן גובות (מדמי הגמולים ומהצבירה) לבין הוצאות התפעול והשיווק (לרבות עלות רכישת הנחות והטבות ביטוחיות לעמיתים) של קרנות הפנסיה.

• תחליפיות

למוצרים בתחום הפעילות קיימת תחליפיות עם מוצרים אחרים בתחום חיסכון ארוך טווח כגון, פוליסות ביטוח חיים הכוללות חיסכון והמוכרות כקופות גמל (להלן: "קופות ביטוח"), זאת כיוון שמוצרים אלו מספקים פתרונות לחיסכון ארוך טווח המיועד לגיל הפרישה. הפרמטרים העיקריים היוצרים את ההבחנה בין המוצרים בתחום הפעילות לבין קופות הביטוח הינם, בין היתר, מהות והיקף הכיסויים הביטוחיים, שיעור דמי הניהול הנגבים, היקף הסבסוד הממשלתי באגרות חוב מיועדות, אופי ההתקשרות וקיומו או היעדרו של מקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים. התחליפיות בין מוצרי תחום הפעילות למוצרים פיננסיים אחרים, כגון פיקדונות לטווח ארוך, קיימת אולם ברמה נמוכה יותר, שכן מוצרים אלו אינם כוללים בדרך כלל שני אלמנטים מהותיים שקיימים במוצרים בתחום הפעילות: הטבות מס ושילוב של ביטוח מפני סיכונים יחד עם חיסכון.

• מגמות ושינויים בתחום הפעילות

תחום חיסכון ארוך טווח בכלל ותחום קרנות הפנסיה בפרט, עובר שינויים מקיפים, וזאת לאור שינויים במדיניות הממשלתית בתחום שהביאו לחקיקת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, חוק קופות הגמל, חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני ותיקון חוק הפיקוח ("חקיקת בכר"), שנכנסו לתוקפם בחודש נובמבר 2005, וכן התקנת שורה ארוכה של תקנות והוראות של הממונה שנועדו, בין היתר, לעודד חיסכון לקצבה, להגביר את התחרות והשקיפות בשוק החיסכון הפנסיוני, להפחית את שיעור דמי הניהול ולהגביר את מעורבות הלקוחות בבחירת החיסכון הפנסיוני שלהם. בנוסף, בשנים האחרונות תחום הפעילות מתאים את עצמו באופן הדרגתי לביצוע תהליכים באופן דיגיטאלי ומקוון מול החוסכים, גורמי ההפצה והגופים המוסדיים האחרים.

עידוד החיסכון לקצבה

בבסיס מדיניות רשות שוק ההון בשנים האחרונות עומדת השאיפה לעידוד חיסכון קצבתי בקרב כלל האוכלוסייה, על מנת להבטיח יכולת קיום בכבוד של האזרחים לאחר גיל הפרישה והגברת התחרות בתחום הפעילות, לרבות בדרך של צמצום ההבדלים בין המוצרים ומתן אפשרות לניוד כספי החיסכון הפנסיוני בין המוצרים.

הדבר בא לידי ביטוי בשינוי מבנה המוצרים שהיו קיימים בתחום ובשינויים בהטבות המיסוי הניתנות לחוסכים לטווח ארוך, לרבות השינוי במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל תוך העדפת החוסכים במסלול קצבה וקביעת החובה למשיכת הכספים בדרך של תשלום קצבה עד סכום קצבה מזערי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני לטווח ארוך. במסגרת זו אף הושאו הטבות המס בין מוצרים אלה בכל הנוגע לכספים שהופקדו עבור עמיתים החל מיום 1 בינואר 2008.

עד לאותו מועד, המוצרים השונים בתחום חיסכון ארוך טווח - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל - נחלקו לשני אפיקים עיקריים: אפיק המבטיח תשלומי קצבה ("פנסיה") ואפיק המבטיח תשלום הוני, תוך מתן אפשרות לשילוב אפיקים אלה. בתיקון האמור בוטלה החלוקה בין אפיק הוני ואפיק קצבתי ביחס לכספים שיופקדו החל מינואר 2008, כאשר כספים אלה ניתנים למשיכה כרובד ראשון (סכום קצבה מזערי) רק בדרך של קצבה. משיכת הכספים שנצברו מעבר לסכום הדרוש לתשלום הקצבה המזערית תעשה בדרך של היוון קצבה או בדרך של תשלום קצבה, בהתאם להחלטת העמית או המבוטח.

הגברת התחרות בתחום

בהמשך למגמות שנסקרו לעיל, פורסמו הוראות שונות שתכליתן הגברת התחרות בתחום, וביניהן הוראות המאפשרות ניווד כספים בין המוצרים השונים וביצוע התאמות בין המוצרים השונים (קופות גמל, קרנות פנסיה וביטוח חיים), לרבות בנושאי הכיסויים הביטוחיים הנמכרים במסגרת מוצרי החיסכון הפנסיוני והחלת מודל אחיד של גביית דמי ניהול תוך הפחתת שיעור דמי הניהול המרביים שניתן לגבות בקופות הגמל ובקופות הביטוח.

בנוסף, פורסמו הוראות שתכליתן להקל על המבוטח או העמית להשוות בין מוצרים שונים על ידי יצירת אחידות בין המוצרים המשווקים על ידי החברות בתחום. כך למשל, ביום 29 בספטמבר 2016 פורסם חוזר שעניינו הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה, בו נקבע נוסח תקנון מחייב לקרן הפנסיה ממנו ניתן לסטות רק באישור הממונה, וכן והוראות נוספות שתהיה רשאית חברה מנהלת לקבוע בתקנונה. בנוסף, נקבעו הוראות הנוגעות לבחירת קרן פנסיה ברירת מחדל אשר נועדו, בין היתר, להגביר את התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני, כפי שיתואר בהרחבה להלן.

פעולות להפחתת דמי הניהול

בשנים האחרונות נכנסו לתוקף מספר הוראות חקיקה אשר נועדו, בין היתר, להפחית את דמי הניהול המשולמים על ידי המבוטחים והעמיתים במסגרת מוצרי החיסכון הפנסיוני.

במסגרת תיקון מס' 13 לחוק קופת הגמל נקבע, בין היתר, כי בעת הצטרפות לקרן פנסיה חדשה יועברו כספי החיסכון העומדים לרשות חוסך בחשבונות לא פעילים בקרנות פנסיה חדשות אחרות לקרן הפנסיה אליה הוא מבקש להצטרף. ככל שהעמית לא יתנגד, קרן הפנסיה אליה הוא יצטרף תפנה בבקשת ניווד לכל הקרנות לאיתור חשבונות לא פעילים של העמית ולביצוע ניווד. לאחר העברת כספי החיסכון בחשבונות הלא פעילים לחשבונות הפעילים, דמי הניהול אשר יחולו על העמיתים יהיו דמי הניהול מהיתרה הצבורה שסוכמו עמם במסגרת חשבונותיהם הפעילים. תיקון זה הביא מצד אחד לקיטון בהכנסות מדמי ניהול בגין המבוטחים הלא פעילים בקרנות הפנסיה ומצד שני הביא לגידול בהכנסות מדמי הניהול בגין מבוטחים פעילים שיתרות כספים שלהם הועברו לקרן הפנסיה מקרנות אחרות וכן לצמצום בכמות החשבונות בקרן הפנסיה.

ביום 13 במרס 2016 פרסם הממונה חוזר הקובע הוראות לעניין בחירת קופת ברירת מחדל. במסגרת החוזר נקבע כי צירוף לקופת גמל ייעשה בבחירה אקטיבית של העובד בקופת הגמל או באמצעות המעסיק לקופת גמל שנבחרה על ידו בהליך תחרותי בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל וככל שלא נבחרה על ידי העובד קופת גמל ולא נבחרה על ידי המעסיק קופת גמל בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל, יצרף המעסיק את העובד לקופת הגמל שתבחר על ידי הממונה. דמי הניהול שיוצרו על ידי קרנות הפנסיה הנבחרות יהיו בתוקף למשך עשר שנים ממועד ההצטרפות לקרן. קרנות הפנסיה ייבחרו על ידי הממונה אחת לשלוש שנים.

ביום 7 באוגוסט 2018 פורסם מכתב שעניינו הליך קביעת קרנות ברירת מחדל נבחרות, במסגרתו פורטו כללים לגבי הליך קביעת קרנות ברירת מחדל שיחולו החל מיום 1 בנובמבר 2018. כמו כן, נקבע כי ייקבעו לפחות 4 קרנות פנסיה כקרנות ברירת מחדל נבחרות.

ביום 14 באוקטובר 2018 פרסם הממונה כי הקרנות שנבחרו הינן קרנות הפנסיה של החברות הבאות: אלטשולר שחם גמל ופנסיה בע"מ, הלמן אלדובי קופות גמל ופנסיה בע"מ, אשר יגבו דמי ניהול בשיעור שלא יעלה על 0.1% מהצבירה (שיעור שנתי) ו-1.49% מההפקדות, מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור שלא יעלה על 0.05% מהצבירה (שיעור שנתי) ו-2.49% מההפקדות ופסגות קופות גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור שלא יעלה על 0.0905% מהצבירה (שיעור שנתי) ו-1.68% מההפקדות. קרנות הפנסיה החלו לשמש כקרנות ברירת מחדל נבחרות ביום 1 בנובמבר 2018 ועד לסוף אוקטובר 2021.

בהתאם להוראות החוזר, הסדרי ברירת המחדל של החברה עם מעסיקים או ארגונים יציגים הסתיימו בסוף מרס 2019, למעט הסדר ברירת המחדל לגבי משרתי הקבע בצה"ל, אשר בהתאם לאישור הממונה, הוחרג מתחולת החוזר. החברה מוסיפה להיות קשורה עם חלק מהמעסיקים אשר הסדרי ברירת המחדל עימם הסתיימו כאמור בהסדרי הטבות לעובדי המעסיק, וזאת ביחס לעובדים חדשים שייבחרו להצטרף לקרנות הפנסיה שבניהולה.

כתוצאה מהרפורמה, השינוי בתהליך ההצטרפות כמתואר לעיל, חייב את החברה לערוך התאמה במערך השירות שלה. במסגרת זו ולצורך צמצום הפגיעה במספר המצטרפים לקרן, הותאמו תהליכי ההצטרפות, בין

היתר, על ידי העצמת וחיזוק תהליכי עבודה דיגיטליים מול ארגונים ובאמצעות גורמים מתפעלים באופן שיאפשר מענה שירותי זמין וידידותי לכל עובד חדש שבחר להצטרף לקרן.

ביום ה-7 בדצמבר 2020 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (דמי ניהול) (תיקון) התשפ"א-2020 (להלן: "טיוטת התקנות") המציעה להוריד את תקרת דמי הניהול הקבועה בתקנות למקבלי קצבה מ-0.5% (בקרן פנסיה מקיפה או קרן פנסיה כללית) ל-0.3%, זאת בדומה לשיעור שנקבע בהליך תחרותי לבחירת קרן ברירת מחדל.

בהתאם למצוין בטיטוט התקנות, הפחתת שיעור דמי הניהול כאמור נדרשת מאחר והרפורמות הרגולטוריות שנעשו בשוק החיסכון הפנסיוני אינן באות לידי ביטוי באופן משמעותי בדמי הניהול המשולמים בפועל על ידי מקבלי קצבאות, אשר רובם, כך נטען, משלמים כיום את דמי הניהול המקסימאליים.

ביצוע פעולות באופן דיגיטלי

בהמשך להקמת המסלקה הפנסיונית, בהתאם להוראות הממונה וכחלק ממדיניות החברה, בוצעו בשנים האחרונות שורה של שינויים אשר מאפשרים ביצוע פעולות דיגיטאליות מול לקוחות החברה, גורמי ההפצה שלה וכן אל מול גופים מוסדיים אחרים. במסגרת זו הוסדרו, בין היתר, תהליכי ההצטרפות למוצרים הפנסיוניים השונים, מוסדו תהליכי גבייה וניוד אוטומטיים, הוסדרו תהליכי משלוח דיווחים באופן דיגיטאלי למבוטחים ולעמיתים והוקמה תשתית לנטילת הלוואות באופן דיגיטאלי. להערכת החברה, תהליכים אלה צפויים להתעצם בשנים הקרובות ולהתרחב לביצוע פעולות נוספות במסגרת תחום הפעילות, דבר אשר צפוי להביא לשיפור השירות ללקוח ולהתייעלות תפעולית.

2.1.2. תחום הגמל

- **סוגי קופות הכלולים בתחום הפעילות**

- **קופות גמל לחיסכון, קופות גמל לתגמולים וקופות גמל אישיות לפיצויים**

- קופת הראל גמל שבניהול החברה הינה מיזוג של מספר קופות גמל וביניהן, הראל עצמה והראל תעוז שרכשו על ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006 והראל גמל שהוקמה על ידי החברה.
 - לעניין מיזוג קופות גמל שבניהול החברה, ראה סעיפים 1.1.3.1 ו-1.1.3.2 לעיל.

- **קרן השתלמות**

- קרנות ההשתלמות מיועדות לשכירים ולעצמאים.

- קרנות ההשתלמות מוגדרות הן כמוצר פנסיוני (בחוק השיווק והייעוץ הפנסיוני), והן כנכס פיננסי (בחוק ייעוץ השקעות). הפקדה בקרן ההשתלמות מקנה הטבות מס שונות וניתן למשוך ממנה את היתרה הצבורה לאחר תקופת חיסכון של 6 שנים וליהנות מהטבות מס במשיכה.

- הביקוש לקרנות ההשתלמות מושפע מגורמים כמו הטבות המס, הסדרי עבודה במשק וגובה השכר הממוצע במשק.

- לקוחות קרנות ההשתלמות, שסך החיסכון שנצבר בקרן ההשתלמות שלהם עולה על 10,000 ש"ח או שהם מפקידים בכל חודש לפחות 500 ש"ח לקרן ההשתלמות שלהם, יכולים לרכוש פוליסת ביטוח חיים בגובה 120,000 ש"ח. המבטח בפוליסה זו הינה הראל ביטוח ודמי הפרמיה נגבים מהחיסכון בקרן.

- החברה מנהלת קרן השתלמות אחת, הראל קרן השתלמות. קרן ההשתלמות שבניהול החברה הינה מיזוג של מספר קרנות השתלמות וביניהן, הראל גילעד שרכשה על ידי הראל ביטוח והראל השתלמות שהוקמה על ידי החברה.

- קרן ההשתלמות בניהול אישי "הראל השתלמות IRA", אשר לא הייתה פעילה, נסגרה ביום 17 בפברואר 2020.

- **קופת גמל להשקעה**

- מוצר חסכון המנוהל בקופת גמל ומיועד לתשלום סכום הון לעמית עצמאי או למוטביו או לחילופין לקבלת קצבה לאחר גיל 60 בפטור ממס. עמית רשאי להפקיד בקופות גמל להשקעה סכום של עד 70,000 ש"ח בשנה צמוד למדד המחירים לצרכן (71,337.73 ש"ח נכון לשנת 2020).

- **קופת גמל לחיסכון לילד**

- קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד, בה ניתן להפקיד את סכום החיסכון אשר המוסד לביטוח לאומי מעביר בהתאם לפרק ד' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

- **קופת גמל מרכזית לפיצויים**

- החברה מנהלת קופה מרכזית לפיצויים, הראל קמ"פ.

- בנוסף, קיימת קופה מרכזית לפיצויים פרופיל אישי למעסיק המיועדת למעסיק המעוניין להשקיע את כספי הפיצויים המיועדים לעובדיו בהתאם להעדפותיו והנחיותיו.

- קופה מרכזית לפיצויים מיועדת למעסיק, המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו בעת סיום עבודתם ובהתאם לזכאותם. הקופה אינה קופה אישית, העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרכז על שם המעסיק, עבור עובדיו. ההפרשות לקופה מוכרות כהוצאה למעסיק והכספים

נמצאים בבעלותו עד לשחרורם לטובת עובדיו.

ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו נקבע, בין היתר, כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לתום שנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעסיק אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעסיק כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007. החל משנת 2011 לא ניתן להפקיד הפקדות נוספות לקופות מרכזיות לפיצויים.

ביום 25 בדצמבר 2016 פורסם על ידי רשות המיסים חוזר בעניין "יתרות צבורות בקופה מרכזית לפיצויים" במסגרת החוזר נקבעו כללים לשימוש בכספים הצבורים בקופות המרכזיות לפיצויים וכללי המיסוי החלים עליהם, לרבות השימוש בסכומים עודפים כהגדרתם בחוזר והעברתם לקופות אישיות על שם העובדים. בהתאם להוראות החוזר, רק מעסיקים אשר מעסיקים עובדים רשאים להמשיך ולנהל קופה מרכזית לפיצויים. כמו כן, על המעסיקים לבצע בכל סוף שנת מס חישוב של הסכומים הצבורים בקופה באופן שהסכומים שיוותרו בקופה הם סכומי חבות לפיצויים לעובדים שהחלו עבודתם לפני 31.12.2007 וסכומים המיועדים לכיסוי תביעות משפטיות בגין חבות כאמור. עודפים שיוותרו בקופה צריכים להיות מחולקים לקופות אישיות על שם עובדי המעסיק או לממן הפקדות שוטפות לפיצויים. בהמשך לכך, ביום 1 באוקטובר 2017 תוקן חוזר העברת כספים בין קופות גמל כך שנוספו בו הוראות המאפשרות למעסיק להעביר כספים מקופות גמל מרכזיות לפיצויים לחשבונות עובדיו בקופות הגמל.

קופה מרכזית לפנסיה תקציבית

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת קופת גמל מרכזית אחת להשתתפות בפנסיה תקציבית. הקופה מיועדת למעסיק בסקטור הציבורי המפריש לפנסיה תקציבית על פי "חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], תש"ל-1970".

בחק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003 (להלן: "חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל"), נקבע כי ממשכורתו הקובעת של עובד שמועסק אצל מעסיק כהגדרתו בסעיף 88 לחוק האמור, שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית, ינוכו בעד שנת 2004 1% ממשכורתו הקובעת ובעד התקופה החל מיום 1 בינואר 2005 ואילך 2% מהמשכורת הקובעת. עוד נקבע בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל כי הסכומים שנוכו ישמשו למטרת תשלום קצבה או להחזר תשלומים אם העובד סיים את עבודתו ואינו זכאי לתשלום קצבה מקופת המעסיק (להלן: "החזר תשלומים").

בסעיף 92 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל, אשר תוקן בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס"ז-2007, נקבע כי הסכומים האמורים, למעט תשלומים שנוכו על ידי המדינה או אחד מהגופים המפורטים בסעיף 92 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל, ינוהלו בחשבון נפרד של המעסיק בקופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית או בקופת גמל מרכזית לקצבה.

עוד נקבע בסעיף האמור כי כל סכום המנוהל בקופות האמורות ושנמשך בידי המעסיק שלא באמצעות הוראה לתשלום של אותו סכום לעובדו יופקד בחשבון בנק נפרד שהמעסיק יפתח למטרה זו בלבד ואשר לא יופקדו בו כספים אחרים זולת אותם סכומים (להלן: "החשבון הנפרד").

בסעיף 93 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל נקבע כי הסכומים המנוהלים בקופות האמורות או בחשבון הנפרד, לא יהיו ניתנים לשעבוד או לעיקול על פי כל דין, למעט עיקול על כספים שנוכו ממשכורתו של עובד שסיים את עבודתו ושנמצאים בחשבון הנפרד בשל תביעה של העובד לתשלום קצבה או להחזר תשלומים.

בחק קופות גמל נקבע, כי קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית היא קופת גמל מרכזית המיועדת לשם השתתפות במימון תשלום קצבה לעובדים של עמית-מעסיק.

קופה לדמי מחלה

החברה מנהלת קופת גמל אחת לדמי מחלה, הראל דקל, בעלת מסלול השקעה יחיד. הקופה הוקמה בספטמבר 2003 והחלה את פעילותה בדצמבר 2003 בניהול הראל עתידית קופות גמל בע"מ. הקופה מיועדת למעסיקים בלבד.

המעסיק מפקיד בקופה כספים לתשלום דמי מחלה לעובדיו. המעסיק יכול להפקיד בה עד 2.5% מתקציב השכר השנתי לקופה כהוצאה מוכרת לצרכי מס, כאשר הצבירה הכוללת לא תעלה על 7.5% מתקציב השכר הכולל השנתי לכלל העובדים.

היחסים שבין החברה לעמיתים מעוגנים בתקנון, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

הביקוש לקופת מחלה מושפע מהטבות המס ומהסדרי עבודה במשק.

• תקנוני הקופות

היחסים בין קופת הגמל לבין עמיתיה מוסדרים בתקנון המעגן את הכללים לקביעת הזכויות לתשלום, שיעור התשלום וכיוצ"ב וכללים המסדירים את החברות בקופה. כאשר נדרשים שינויים בתקנון, החברה מתאימה את התקנון וכפועל יוצא מכך את זכויות העמיתים, וכל זאת בכפוף לאישור הממונה. זכויות העמית בקופה או זכויות מוטביו יהיו בהתאם לתקנון המתוקן כפי שיהיה בתוקף במועד האירוע הרלוונטי.

תקנוני קופות גמל

- א. ביום 14 במרס 2021 תוקן תקנון קרן ההשתלמות "הראל קרן השתלמות". במסגרת התיקון אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "הראל השתלמות מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.
- ב. ביום 22 בפברואר 2021 תוקן תקנון קופת גמל "הראל קופת גמל". במסגרת התיקון עודכן שמו ומדיניות השקעה של מסלול "הראל גמל מסלול חו"ל" למסלול "הראל גמל מסלול מחקה מדד S&P 500". העדכון ייכנס לתוקף ביום 1 למאי 2021.
- ג. ביום 10 בפברואר 2021 תוקן תקנון קופת הגמל "הראל גמל להשקעה". במסגרת התיקון אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "הראל גמל להשקעה מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.
- ד. ביום 31 באוגוסט 2020 תוקן תקנון קופת הגמל "הראל גמל להשקעה". במסגרת התיקון אושר הקמת מסלול השקעה חדש מסלול "הראל גמל להשקעה שקלי טווח קצר". המסלול נפתח בחודש ספטמבר 2020.

• מסלולי השקעה**הראל גמל**

כיום מנוהלים בקופת הראל גמל 14 מסלולי השקעה: 3 מסלולי מסלולי ההשקעה תלוי גיל (הראל גמל לגילאי 50 ומטה, הראל גמל לגילאי 50 עד 60, הראל גמל לגילאי 60 ומעלה) [מסלולי ברירת המחדל] הראל גמל אג"ח ללא מניות, הראל גמל אג"ח עד 10% מניות, הראל גמל אג"ח עד 25% מניות, הראל גמל שקלי טווח קצר, הראל גמל מסלול שקלי, הראל גמל אג"ח עד 20% מניות, הראל גמל אג"ח קונצרני, הראל גמל מסלול כהלכה, הראל גמל מסלול מניות והראל גמל חו"ל. מסלול השקעה "הראל גמל מסלול חו"ל" יוחלף ביום 1 במאי 2021 במסלול "הראל גמל מחקה מדד S&P 500" (ראה פירוט בסעיף 2.1.2 לעיל לעניין זה).

בעקבות מיזוגי קופות שהיו בבעלות הראל ביטוח ובעלות החברה לאורך השנים, הראל ביטוח הינה בעלים של מספר מסלולי השקעה בתוך קופת "הראל גמל": הראל גמל מסלול אג"ח עד 25% מניות, הראל גמל מסלול שקלי טווח קצר, הראל גמל מסלול אג"ח ללא מניות, הראל גמל אג"ח, הראל גמל מסלול כהלכה, הראל גמל לגילאי 60 ומעלה והראל גמל מסלול חו"ל.

קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט

ביום 1 בינואר 2020 מוזגה הקופה לקופת הגמל "הראל קופת גמל". עד למועד המיזוג נוהל מסלול השקעה בקופה: גמל דיסקונט לבני 50 ומטה, גמל דיסקונט לבני 50-60, גמל דיסקונט לבני 60 ומעלה ו-גמל דיסקונט מסלול אג"ח ממשלת ישראל (ראה פירוט בסעיף 1.1.3.1 לעיל לעניין זה).

קופת הגמל למשרתי קבע

ביום 1 בפברואר 2021 מוזגה הקופה לקופת הגמל "הראל קופת גמל". עד למועד המיזוג נוהל מסלול השקעה אחד בקופה המיועד לגילאי 50 ומטה. בנוסף, בקופה היו 2 מסלולים נוספים שאינם פעילים (מסלול לגילאי 50 עד 60 ומסלול לגילאי 60 ומעלה) [ראה פירוט בסעיף 1.1.3.2 לעיל לעניין זה].

הראל השתלמות

בקרן מנוהלים 10 מסלולי השקעה: הראל השתלמות אג"ח קונצרני, הראל השתלמות כהלכה, הראל השתלמות לטווח ארוך, הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות, הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות, הראל השתלמות מסלול חו"ל, הראל השתלמות מסלול מניות, הראל השתלמות מסלול שקלי, הראל השתלמות אג"ח ללא מניות, הראל השתלמות כללי ומסלול מחקה מדד S&P 500 (המסלול נפתח בחודש מרס 2021).

בעקבות מיזוגי קופות שהיו בבעלות הראל ביטוח ובבעלות החברה לאורך השנים, הראל ביטוח הינה בעלים של מספר מסלולי השקעה בתוך קופת "הראל השתלמות": הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות, הראל השתלמות אג"ח קונצרני והראל השתלמות מסלול כהלכה.

קופת גמל להשקעה

בקופה מנוהלים 7 מסלולי השקעה: מסלול כללי (מסלול ברירת המחדל), מסלול אג"ח עד 20% במניות, מסלול אג"ח עד 10% מניות, מסלול שקלי טווח קצר, מסלול מניות, מסלול הלכה ומסלול מחקה מדד S&P 500 (המסלול נפתח בחודש מרס 2021).

קופת גמל חיסכון לילד

בקופה מנוהלים 4 מסלולי השקעה: מסלול סיכון מועט, מסלול סיכון בינוני, מסלול סיכון מוגבר ומסלול הלכה.

קופה מרכזית לפיצויים

בקופה מנוהלים 5 מסלולי השקעה: מסלול כללי, מסלול אג"ח עד 15% מניות, מסלול שקלי, מסלול צמוד מדד ומסלול מניות.

בעקבות מיזוגי קופות שהיו בבעלות הראל ביטוח ובבעלות החברה לאורך השנים, הראל ביטוח הינה בעלים של מספר מסלולי השקעה בתוך קופת "הראל קמ"פ": מסלול מניות, מסלול שקלי אג"ח צמוד מדד, מסלול שקלי, מסלול אג"ח עד 15% מניות.

קופה מרכזית לפיצויים פרופיל אישי למעסיק

מדיניות ההשקעה משתנה בהתאם לבחירת תמהיל ההשקעה שבוחר כל מעסיק בנפרד.

• מבנה הרווחיות בתחום

רווחיות החברות המנהלות קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפנסיה תקציבית וקופות לדמי מחלה, נובעת מהמרווח בין דמי הניהול שהן גובות (מדמי הגמולים ומהצבירה) לבין הוצאות התפעול והשיווק של הקופות.

• תחליפיות

המוצרים בתחום הפעילות הפכו בשנים האחרונות למוצרי חסכון לטווח הבינוני-קצר (ראה פירוט לעיל לעניין זה). משכך, מוצרי הגמל וההשתלמות אינם עוד מוצרים תחליפיים לקרנות פנסיה ולביטוחי המנהלים והם מהווים בעיקר חסכון משלים (לא דווקא תעסוקתי) לחיסכון הפנסיוני לגיל הפרישה עבור עובדים שכירים ועובדים עצמאיים. הפרמטרים העיקריים היוצרים את ההבחנה בין המוצרים בתחום

הפעילות לבין קרנות הפנסיה וקופות הביטוח הינם, בין היתר, יעוד וטווח החיסכון, מהות והיקף הכיסויים הביטוחיים, שיעור דמי הניהול הנגבים, היקף הסבסוד הממשלתי באגרות חוב מיועדות, אופי ההתקשרות וקיומו או היעדרו של מקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים.

• מגמות ושינויים בתחום הפעילות

תחום קופות הגמל עובר בעשור האחרון שינויים מקיפים, וזאת לאור שינויים במדיניות הממשלתית בתחום שהביאו לחקיקת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, חוק קופות הגמל, חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני ותיקון חוק הפיקוח (להלן: "חקיקת בכר"), שנכנסו לתוקפם בחודש נובמבר 2005, וכן התקנת שורה ארוכה של תקנות והוראות של הממונה שנועדו, בין היתר, לעודד חיסכון לקצבה, להגביר את התחרות והשקיפות בשוק קופות הגמל, להפחית את שיעור דמי הניהול ולהגביר את מעורבות הלקוחות בבחירת אפיקי החיסכון שלהם. בנוסף, בשנים האחרונות תחום הפעילות מתאים את עצמו באופן הדרגתי לביצוע תהליכים באופן דיגיטלי ומקוון מול החוסכים, גורמי ההפצה והגופים המוסדיים האחרים.

עידוד החיסכון לקצבה

בבסיס מדיניות רשות שוק ההון בשנים האחרונות עומדת השאיפה לעידוד חיסכון קצבתי בקרב כלל האוכלוסייה, על מנת להבטיח יכולת קיום בכבוד של האזרחים לאחר גיל הפרישה והגברת התחרות בתחום הפעילות, לרבות בדרך של צמצום ההבדלים בין המוצרים ומתן אפשרות לניוד כספי החיסכון הפנסיוני בין המוצרים.

הדבר בא לידי ביטוי בשנים האחרונות בשינוי מבנה המוצרים שהיו קיימים בתחום ובשינויים בהטבות המיסוי הניתנות לחוסכים לטווח ארוך, לרבות השינוי במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל תוך העדפת החוסכים במסלול קצבה וקביעת החובה למשיכת כספים בדרך של תשלום קצבה עד סכום קצבה מזערי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני לטווח ארוך. במסגרת זו אף הושאו הטבות המס בין מוצרים אלה בכל הנוגע לכספים שהופקדו עבור עמיתים החל מיום 1 בינואר 2008.

עד לאותו מועד, המוצרים השונים בתחום חיסכון ארוך טווח - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל - נחלקו לשני אפיקים עיקריים: אפיק המבטיח תשלומי קצבה ("פנסיה") ואפיק המבטיח תשלום הוני, תוך מתן אפשרות לשילוב אפיקים אלה. בתיקון האמור בוטלה החלוקה בין אפיק הוני ואפיק קצבתי ביחס לכספים שיופקדו החל מינואר 2008, כאשר כספים אלה ניתנים למשיכה כרובד ראשון (עד לסכום קצבה מזערי) רק בדרך של קצבה. משיכת הכספים שנצברו מעבר לסכום הדרוש לתשלום הקצבה המזערית תעשה בדרך של היוון קצבה או בדרך של תשלום קצבה, בהתאם להחלטת העמית או המבוטח.

כמו כן, בשנת 2012 נכנס לתוקף תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה אשר, בין היתר, ערך שינויים מהותיים בכל הנוגע להטבות המס בקבלת קצבה ממוצר פנסיוני. במסגרת זו, כחקיקה משלימה לתיקון 3 לחוק קופות הגמל, הורחב הפטור ממס בעת קבלת קצבה בגיל פרישה (ולנכים בשיעור 75% לצמיתות) באופן מדורג עד לשנת 2025 והוחל גם על היוון קצבה מעבר לקצבה המזערית, הורחב הפטור ממס על קצבת שאירים ונערכו שינויים בנוסחת השילוב אשר נועדה להוות תמריץ להותרת כספי הפיצויים בקופה עד לגיל הפרישה.

הגברת התחרות בתחום

בהמשך למגמות שנסקרו לעיל, פורסמו בשנים האחרונות הוראות שונות שתכליתן הגברת אפשרות ניוד הכספים בין המוצרים השונים וביצוע התאמות בין המוצרים השונים (קופות גמל, קרנות פנסיה וביטוח חיים), לרבות בנושאי הכיסויים הביטוחיים הנמכרים במסגרת מוצרי החיסכון הפנסיוני והחלת מודל אחיד של גביית דמי ניהול תוך הפחתת שיעור דמי הניהול המרביים שניתן לגבות בקופות הגמל ובקופות הביטוח. במסגרת זו, נכנסו לתוקף בחודש אוקטובר 2008 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 שמטרתן לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החיסכון הפנסיוני שלו (למעט חיסכון בקרן פנסיה ותיקה) בין מוצרי החיסכון הפנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות.

בהמשך לכך, ביום 2 בספטמבר 2020 נכנסו לתוקפה האפשרות לנייד כספים בין קופות גמל להשקעה וכן בין קופות גמל להשקעה לקופות גמל לקצבה לעמיתים מעל גיל 60.

במסגרת תיקון מספר 12 לחוק קופות הגמל, נכנסה לתוקפה בחודש פברואר 2016 ההוראה לפיה מעסיק

לא יוכל להתנות את שיעור ההפקדות משכר העובד שהמעסיק נדרש להפקיד לקופת גמל למרכיב תשלומי המעסיק, לרבות השיעור משכר העובד שמשולם לרכישת אובדן כושר עבודה מכספי המעסיק ולמרכיב התשלומים בעבור פיצויים, בהפקדה לקופה מסוימת, לסוג מסוים של קופה או לקופה שיבחר העובד מתוך רשימה מסוימת של קופות. כמו כן נקבע כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה על שיעור ההפקדות לקופת הגמל בניגוד להוראות כאמור, יהיה העובד זכאי לשיעור ההפקדות הגבוה מבין השיעורים המרביים שהמעסיק עשוי להפקיד לזכות העובד לפי הוראות הדין או ההסכם, עד לתיקון הדין או ההסכם. השוואת גובה ההפקדה לה זכאי העובד בין המוצרים השונים נועדה להבטיח כי העובד יבחר את המוצר הפנסיוני המתאים לו מבין מוצרי החיסכון הפנסיוני.

הרפורמות האמורות מעלה הגבירו והעצימו את התחרות בתחום הפעילות. התחרות במוצרים השונים באה לידי ביטוי, בין היתר, בשיעור דמי הניהול כמפורט להלן, ובאיכות השירות לסוכנים וללקוחות.

פעולות להפחתת דמי הניהול

בשנים האחרונות נכנסו לתוקף מספר הוראות חקיקה אשר נועדו, בין היתר, להפחית את דמי הניהול המשולמים על ידי המבוטחים והעמיתים במסגרת מוצרי החיסכון הפנסיוני.

ביום 1 ביולי 2017 נכנס לתוקף תיקון 6 לחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני אשר במסגרתו נקבע שסוכן פנסיוני אינו רשאי להעניק שירותי תפעול למעסיק שהוא מקבל ממנו עמלה בעד שיווק פנסיוני לעובדיו אלא אם הסוכן הפנסיוני יגבה מהמעסיק דמי סליקה בעד עובדיו בשיעור של 0.6% מההפקדות כל עובד או 10.5 ש"ח לפי הגבוה בתוספת מע"מ, הגוף המוסדי יפחית סכום זה מעמלת ההפצה של בעל הרישיון ויפחית בהתאם את דמי הניהול שישלם אותו עובד, ובתנאי שהמעסיק יבחר קרן ברירת מחדל לביטוח הפנסיוני של עובדיו, בהתאם לסעיף 20 לחוק קופות הגמל.

התפתחות מוצרי חסכון בתחום הפעילות

מלבד מוצרים המיועדים לגיל פרישה כולל תחום הפעילות גם מוצרים המיועדים לחיסכון לטווח בינוני או לחיסכון פרטי. בשנים האחרונות חל גידול בהיקף הכספים המנוהלים במוצרים אלה ובמגוון המוצרים המשמשים למטרה זו במסגרת תחום הפעילות. בכלל מוצרים אלה ניתן למנות את קרן ההשתלמות שמהווה מוצר פנסיוני הכולל הטבות מס שניתן למשוך את היתרה הצבורה ממנו וליהנות מהטבות המס לאחר תקופת חיסכון של 6 שנים; הפקדות לקופת גמל לקצבה על ידי יחידים, אשר בהתאם לתיקון 190 לפקודת מס הכנסה משנת 2012, רשאים להפקיד כספים ללא תקרה בקופת גמל לקצבה במעמד של עמית עצמאי לצורך קבלת קצבה ולמשוך כספים אלה בהתקיים תנאים מסוימים במשיכה הונית.

כמו כן, בהתאם לתיקון מס' 15 לחוק קופות הגמל, חברות מנהלות של קופות גמל רשאיות להקים קופת גמל להשקעה - מוצר חסכון המיועד לתשלום סכום הון ליחידים ואשר לחילופין ניתן החל מגיל 60 לקבל ממנו תשלומי קצבה פטורים מתשלום מס. התשלום שעמית רשאי להפקיד בקופת גמל להשקעה לא יעלה על 70,000 ש"ח לשנה (צמוד למדד המחירים לצרכן).

קופת הגמל להשקעה משמשת גם כברירת המחדל לצורך הפקדת כספים על ידי ביטוח לאומי עבור הורים לילדים במסגרת תכנית חיסכון לכל ילד.

ביצוע פעולות באופן דיגיטלי

בהמשך להקמת המסלוקה הפנסיונית, בהתאם להוראות הממונה וכחלק ממדיניות החברה, בוצעו בשנים האחרונות שורה של שינויים אשר מאפשרים ביצוע פעולות דיגיטליות מול לקוחות החברה, גורמי ההפצה שלה וכן אל מול גופים מוסדיים אחרים. במסגרת זו הוסדרו, בין היתר, תהליכי ההצטרפות למוצרים הפנסיוניים השונים, מוסדו תהליכי גבייה אוטומטיים כחלק ממשק המעסיקים, הוסדרו תהליכי משלוח דיווחים באופן דיגיטלי למבוטחים ולעמיתים והוקמה תשתית לנטילת הלוואות באופן דיגיטלי. להערכת החברה, תהליכים אלה צפויים להתעצם בשנים הקרובות ולהתרחב לביצוע פעולות נוספות במסגרת תחום הפעילות, דבר אשר צפוי להביא לשיפור השירות ללקוח ולהתייעלות תפעולית.

2.1.3.

שינויים מהותיים צפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד החברות המנהלות קרנות פנסיה וקופות גמל. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

החקיקה הרבה בתחום בשנים האחרונות, כמתואר לעיל, מחוללת שינויים רבים, וצפויה לחולל שינויים רבים נוספים בפעילות החברה.

בשנים האחרונות מסתמנת מגמה של מעבר לפעילות באמצעים דיגיטליים במסגרת תחום הפעילות. מגמה זו צפויה להשפיע על החברות בתחום הפעילות הן בהיבט של פעילות השיוק והמכירה, הן בהיבטים של שירות ללקוחות והן בהיבטי ההתייעלות התפעולית. לאופן בו תיושם מגמה זו על ידי החברות השונות בתחום הפעילות עשויה להיות השפעה על תוצאות פעילותן העסקית.

- **קרנות הפנסיה**

קרנות הפנסיה שבניהול החברה התאפיינו בעשור האחרון בצמיחה גבוהה ובהגדלת נתח השוק בהפקדות ובנכסים מעבר לממוצע בענף. מגמה זו התמתנה בשנתיים האחרונות, וזאת הן לנוכח צמיחתן של קרנות קטנות כמתואר לעיל והן לנוכח הגידול בנכסי הקרן.

בתחום קרנות הפנסיה נערכים מאמצים מצד חברות מנהלות של קרנות פנסיה שאינן כלולות בין חמש הקרנות הגדולות, להגדיל את נתח השוק שלהן, וזאת בין היתר על ידי מתן הטבות בדמי ניהול ותוך מינוף הוראות רגולטוריות בכל הקשור לצירוף לקוחות במסגרת הסדרי ברירת מחדל אצל מעסיקים. החברה צופה שמגמה זו תוסיף להתקיים בשנת הדוח. ככלל, מתאפיין תחום הפעילות ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות הממונה. החקיקה הרבה בתחום בשנים האחרונות, כמתואר לעיל, מחוללת שינויים רבים בתחום. לעניין ההשפעות של בחירת קרנות ברירת מחדל על ידי הממונה על החברה ראה סעיף 2.1.

- **קופות גמל**

בתחום קופות הגמל ניתן לראות בשנים האחרונות גידול בהפקדות הנובע מתיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה אשר, בין היתר, כלל שינויים משמעותיים בכל הנוגע להטבות המס בקבלת קצבה ממוצר פנסיוני. התיקון כאמור עודד אוכלוסייה לקראת פרישה לנתב את החסכונות לקופות הגמל וליהנות על ידי כך מהטבה במיסוי בעת משיכת הכספים הנובעים מהפקדה כאמור לעומת מוצרים תחליפיים לחיסכון שאינו פנסיוני.

שוק ההון עשוי להתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וגיאופוליטיים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות. לפירוט ראה בדוח הדירקטוריון של החברה.

לפירוט אודות הוראות דין נוספות שעשויה להיות להן השפעה על תחום הפעילות ראו סעיף 3.1 להלן.

לעניין ההשפעות האפשריות של תיקוני החקיקה המתוארים לעיל על חלקה של החברה בשווקים - ראה סעיף 2.1 לעיל.

2.1.4.

מוצרים חדשים**קרנות פנסיה**

לא היו מוצרים חדשים בתקופת הדוח. לעניין השינויים שנערכו בתקנוני הקרנות, ראה סעיף 2.1 לעיל.

קופות גמל

לא היו מוצרים חדשים בתקופת הדוח. לעניין השינויים שנערכו בתקנוני הקופות, ראה סעיף 2.1 לעיל.

2.1.5. מידע ונתונים לפי סוג קופות

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קרנות וקופות לגבי קרנות וקופות בניהול החברה לשנת 2020:

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
מספר עמיתים**:								
883,836	72	207,621	3,561	127,670	62,737	15,975	466,200	פעילים
864,512	1,515	19,798	3,425	153,462	294,390	30,331	361,591	לא פעילים
								מקבלי קצבה:
30 7 61						-	30	מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:
						-	7	זקנה
						-	7	נכות
						-	61	שאירים
3,087 1,148 2,288								מקבלי קצבה - מקבלי קצבה קיימים:
						272	2,815	זקנה
						6	1,142	נכות
						72	2,216	שאירים
4,585 1,110 756								מקבלי קצבה - פנסיונרים:
						391	4,194	זקנה
						13	1,097	נכות
						179	577	שאירים
13,072						933	12,139	סה"כ מקבלי קצבה
1,761,420	1,587	227,419	6,986	281,132	357,127	47,239	839,930	סה"כ

נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):								
80,307,774	17,551	883,976	171,291	6,968,986	3,880,961	1,103,110	67,281,899	פעילים
37,262,623	496,101	71,929	270,587	6,545,383	19,177,517	398,830	10,302,276	לא פעילים
								מקבלי קצבה - זכאים קיימים
								לפנסיה:
5,188						-	5,188	זקנה
3,891						-	3,891	נכות
16,305						-	16,305	שאיירים
								מקבלי קצבה - מקבלי קצבה
								קיימים:
796,746						69,647	727,099	זקנה
655,541						5,661	649,880	נכות
939,715						9,673	930,042	שאיירים
								מקבלי קצבה - פנסיונרים:
2,112,390						48,030	2,064,360	זקנה
1,341,319						21,184	1,320,135	נכות
359,431						9,106	350,325	שאיירים
6,230,526						163,301	6,067,225	סה"כ מקבלי קצבה
123,800,923	513,652	955,905	441,878	13,514,369	23,058,478	1,665,241	83,651,400	סה"כ

קצב	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות השתלמות	קופת גמל להשקעה	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	אחר*	סך הכל
	מקיפה	כללית						
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):								
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	1,068,365	92,774	62,335	310,007	6,901	10,403	-	1,550,785
תקבולים מדמי גמולים	8,857,330	307,258	747,206	1,628,679	108,914	194,574	2,078	11,846,039
תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים		11,100	240,166	88,894	61,320	11,413	98	412,991
העברות צבירה לקופה	2,956,022	49,186	659,220	522,308	2,324	305	28,895	4,218,260
העברות צבירה מהקופה	4,194,938	92,629	2,096,847	1,345,036	26,537	2,736	6,451	7,765,174
תשלומים: פדיונות	1,021,911	8,806	1,016,107	910,970	48,273	8,595	28,590	3,043,252
אחרים***	-	(12,034)	-	-	-	-	-	(12,034)
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:								
פנסיית זקנה	444	-						444
פנסיית נכות	197	-						197
פנסיית שארים	1,077	-						1,077
תשלומים למקבלי קצבה קיימים:								
פנסיית זקנה	45,492	4,216						49,708
פנסיית נכות	65,482	393						65,875
פנסיית שארים	49,865	575						50,440
תשלומים לפנסיונרים:								
פנסיית זקנה	108,518	2,510						111,028
פנסיית נכות	119,164	1,127						120,291
פנסיית שארים	15,830	315						16,145
סה"כ תשלומים	1,427,980	5,908						3,446,423
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	4,184,098	71,277	496,082	383,662	12,989	39,436	12,115	5,199,659
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):								
פעילים ולא פעילים	131,645	4,099	132,985	88,336	2,537	1,838	3,014	364,454
מקבלי קצבה	24,176	747						24,923
סה"כ	155,821	4,846	132,985	88,336	2,537	1,838	3,014	389,377
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):								
167,635	162,248	3,456	1,931					
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (במונחים שנתיים, באחוזים):								
פעילים	0.16	0.27	0.54	0.71	0.65	0.23	0.06	
לא פעילים	0.35	0.42	0.58	0.68	0.64	0.23	0.64	
מקבלי קצבה	0.46	0.52						
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):								
1.84	1.13	0.31						

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):								
	0.017	0.020	0.018	0.016	0.015	0.017	0.015	עמלת קניה ומכירה של ניירות ערך
	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
	0.003	0.004	0.006	0.007	0.007	0.006	0.006	בגין השקעות לא סחירות
	0.033	0.099	0.101	0.125	0.115	0.098	0.120	עמלות ניהול חיצוני
	0.005	0.003	0.005	0.003	0.004	0.004	0.002	עמלות אחרות
	0.041	0.106	0.111	0.134	0.126	0.109	0.128	הוצאות מוגבלות****

שיעור עודף/גרעון אקטוארי (באחוזים):							
						(0.11)	(0.09)
						0.28	-
						0.66	(0.09)
						(0.07)	(0.27)

- * כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.
- ** בקרנות פנסיה מספר עמיתים ובקופות גמל מספר חשבונות העמיתים.
- *** בגין מבטח משנה.
- **** שיעור הוצאות מוגבלות הינו לידיעה בלבד, כלול בעמלות ניהול חיצוני ובעמלות בגין השקעות לא סחירות.

להלן מידע בדבר עמיתים לא פעילים לשנת 2020:

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
חשבונות מנותקי קשר:								
52,794	78	538	5	4,145	27,032	134	20,862	מספר חשבונות
637,902	1,994	2,045	112	41,388	376,992	1,050	214,321	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
2,992	13	***-	1	356	1,934	5	683	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
	0.70	***-	0.70	0.92	0.54	0.50	0.35	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**

חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח							
					57,714		
					103,963		
					1,993		
					1.92		

- * כולל קופה מרכזית לפיצויים וקופה לדמי מחלה.
- ** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק". (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012.
- *** פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.01%.

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קרנות וקופות לגבי קרנות וקופות בניהול החברה לשנת 2019:

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
מספר עמיתים**:								
909,069	73	202,978	3,520	132,629	68,683	14,270	486,916	פעילים
864,518	1,564	14,331	2,898	149,750	313,175	27,022	355,778	לא פעילים
								מקבלי קצבה :
29 8 62						-	29	מקבלי קצבה - זכאים קיימים
								לפנסיה :
								זקנה
								נכות
						-	62	שאירים
3,124 1,306 2,234						281 4 70	2,843 1,302 2,164	מקבלי קצבה - מקבלי קצבה
								קיימים :
								זקנה
								נכות
								שאירים
2,029 704 369						221 4 94	1,808 700 275	מקבלי קצבה - פנסיונרים :
								זקנה
								נכות
								שאירים
9,865						674	9,191	סה"כ מקבלי קצבה
1,783,452	1,637	217,309	6,418	282,379	381,858	41,966	851,885	סה"כ

נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):								
72,830,974	16,639	694,350	162,660	6,796,509	4,121,869	881,833	60,157,114	פעילים
36,763,327	493,315	38,571	229,801	6,439,056	20,142,681	339,775	9,080,128	לא פעילים
								<u>מקבלי קצבה - זכאים קיימים</u>
								<u>לפנסיה:</u>
5,097						-	5,097	זקנה
4,230						-	4,230	נכות
16,220						-	16,220	שאיירים
								<u>מקבלי קצבה - מקבלי קצבה קיימים:</u>
820,106						72,753	747,353	זקנה
767,247						7,850	759,397	נכות
921,103						9,377	911,726	שאיירים
								<u>מקבלי קצבה - פנסיונרים:</u>
601,150						23,176	577,974	זקנה
802,367						11,380	790,987	נכות
226,105						2,365	223,740	שאיירים
4,163,625						126,901	4,036,724	סה"כ מקבלי קצבה
113,757,926	509,954	732,921	392,461	13,235,565	24,264,550	1,348,509	73,273,966	סה"כ

קצב	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות השתלמות	קופת גמל להשקעה	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	אחר*	סך הכל
	מקיפה	כללית						
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):								
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	1,105,074	88,474	71,813	371,231	11,856	10,973	7	1,659,428
תקבולים מדמי גמולים	8,658,813	258,410	934,379	1,647,667	130,652	233,559	1,834	11,865,314
תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים		7,255	423,117	91,831	72,841	56,014	113	651,171
העברות צבירה לקופה	2,655,219	36,038	919,430	758,258	-	243	33,979	4,403,167
העברות צבירה מהקופה	3,336,697	68,719	1,523,775	873,713	-	1,232	186,568	5,990,704
תשלומים: פדיונות	1,059,297	9,859	951,359	814,931	31,394	3,261	63,350	2,933,451
אחרים***	-	758	-	-	-	-	-	758
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:	445	-						445
פנסיית זקנה	241	-						241
פנסיית נכות	1,078	-						1,078
פנסיית שארים								
תשלומים למקבלי קצבה קיימים:	45,889	4,366						50,255
פנסיית זקנה	83,190	345						83,535
פנסיית נכות	48,183	560						48,743
פנסיית שארים								
תשלומים לפנסיונרים:	26,959	1,108						28,067
פנסיית זקנה	67,217	565						67,782
פנסיית נכות	7,059	113						7,172
פנסיית שארים	1,339,558	17,674						3,221,527
סה"כ תשלומים								
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	7,055,423	128,023	2,017,419	1,129,860	31,983	59,270	56,986	10,478,964
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):								
פעילים ולא פעילים	126,924	4,002	141,864	89,189	2,129	1,358	3,523	368,989
מקבלי קצבה	17,318	699						18,017
סה"כ	144,242	4,701	141,864	89,189	2,129	1,358	3,523	387,006
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):								
	173,503	2,965	2,089					178,557
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (במונחים שנתיים, באחוזים):								
פעילים	0.17	0.31	0.63	0.75	0.68	0.23	0.05	
לא פעילים	0.42	0.52	0.59	0.68	0.66	0.23	0.60	
מקבלי קצבה	0.50	0.55						
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):								
	2.01	1.15	0.25					

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):								
	0.019	0.019	0.017	0.015	0.013	0.016	0.014	עמלת קניה ומכירה של ניירות ערך
	0.000	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
	0.004	0.007	0.009	0.009	0.009	0.009	0.008	בגין השקעות לא סחירות
	0.035	0.033	0.050	0.110	0.101	0.092	0.115	עמלות ניהול חיצוני
	0.005	0.004	0.005	0.004	0.004	0.005	0.003	עמלות אחרות
	0.044	0.044	0.065	0.123	0.114	0.106	0.126	הוצאות מוגבלות****

שיעור עודף/גרעון אקטוארי (באחוזים):								
						(0.21)	(0.03)	מבוטחים
						-	(0.03)	זכאים קיימים לפנסיה
						(0.21)	0.72	מקבלי קצבה קיימים
						2.40	(0.03)	פנסיונרים

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

** בקרנות פנסיה מספר עמיתים ובקופות גמל מספר חשבונות העמיתים.

*** בגין מבטח משנה.

**** שיעור הוצאות מוגבלות הינו לידיעה בלבד, כלול בעמלות ניהול חיצוני ובעמלות בגין השקעות לא סחירות.

להלן מידע בדבר עמיתים לא פעילים לשנת 2019:

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
חשבונות מנותקי קשר:								
44,178	78	250	1	2,357	26,061	96	15,335	מספר חשבונות
433,303	1,920	757	4	24,466	281,864	700	123,592	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
2,198	13	-	0	214	1,517	4	450	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
	0.68	-	0.74	0.88	0.54	0.62	0.39	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**

חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח								
					64,437			מספר חשבונות
					131,680			נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
					2,468			דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
					1.87			שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**

* כולל קופה מרכזית לפיצויים וקופה לדמי מחלה.

** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק" (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012).

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קרנות וקופות לגבי קרנות וקופות בניהול החברה לשנת 2018:

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
מספר עמיתים**:								
910,432	79	195,943	2,942	131,868	73,259	12,624	493,717	פעילים
835,623	1,612	8,834	2,213	134,339	307,126	24,698	356,801	לא פעילים
								מקבלי קצבה:
30 11 63						-	30 11 63	מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:
								זקנה
								נכות
								שאירים
3,218 1,586 2,102						289 7 67	2,929 1,579 2,035	מקבלי קצבה - מקבלי קצבה קיימים:
								זקנה
								נכות
								שאירים
748 338 178						87 4 19	661 334 159	מקבלי קצבה - פנסיונרים:
								זקנה
								נכות
								שאירים
8,274						473	7,801	סה"כ מקבלי קצבה
1,754,329	1,691	204,777	5,155	266,207	380,385	37,795	858,319	סה"כ
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):								
60,672,309	14,907	427,072	96,114	6,007,797	4,020,791	650,046	49,455,582	פעילים
30,691,779	674,240	17,270	165,106	5,380,443	17,139,686	264,914	7,050,120	לא פעילים
4,995 4,995 15,800						-	4,995 4,995 15,800	מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:
								זקנה
								נכות
								שאירים
792,492 807,415 845,502						67,511 6,705 8,574	724,981 800,710 836,928	מקבלי קצבה - מקבלי קצבה קיימים:
								זקנה
								נכות
								שאירים
215,877 377,152 105,131						9,258 3,131 2,283	206,619 374,021 102,848	מקבלי קצבה - פנסיונרים:
								זקנה
								נכות
								שאירים
3,169,359						97,462	3,071,897	סה"כ מקבלי קצבה
94,533,447	689,147	444,342	261,220	11,388,240	21,160,477	1,012,422	59,577,599	סה"כ
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):								
1,683,542	163	12,078	11,501	400,671	44,039	81,100	1,133,990	דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים
11,358,862	2,234	190,544	133,872	1,537,445	1,209,388	216,148	8,069,231	תקבולים מדמי גמולים
1,378,949	101	21,178	133,872	284,468	931,837	7,493		תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים
5,844,703	146,176	299	-	1,436,628	1,641,863	32,789	2,586,948	העברות צבירה לקופה
4,197,194	29,954	893	-	549,096	866,791	50,920	2,699,540	העברות צבירה מהקופה

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
2,625,285	54,032	1,215	20,720	702,431	854,076	984,422	8,389	תשלומים: פדיונות
(6,567)	-	-	-	-	-	-	(6,567)	אחרים***
262						262	-	תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:
514						514	-	פנסיית זקנה
1,093						1,093	-	פנסיית נכות
								פנסיית שארים
50,708						46,274	4,434	תשלומים למקבלי קצבה קיימים:
111,713						110,842	871	פנסיית זקנה
49,536						49,007	529	פנסיית נכות
								פנסיית שארים
6,933						6,645	288	תשלומים לפנסיונרים:
18,507						18,406	101	פנסיית זקנה
1,505						1,460	45	פנסיית נכות
								פנסיית שארים
2,859,489						1,218,925	8,090	סה"כ תשלומים
(884,330)	(16,692)	(11,327)	(8,690)	(238,792)	(363,207)	(218,271)	(27,351)	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):								
345,221	3,767	815	1,442	81,818	135,981	117,560	3,838	פעילים ולא פעילים
13,924						13,411	513	מקבלי קצבה
359,145	3,767	815	1,442	81,818	135,981	130,971	4,351	סה"כ
181,321					2,761	175,918	2,642	דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (במונחים שנתיים, באחוזים):								
	0.09-	0.23	0.66	0.77	0.62	0.36	0.18	פעילים
	0.57	0.23	0.65	0.74	0.65	0.64	0.43	לא פעילים
						0.60	0.50	מקבלי קצבה
					0.22	1.22	2.20	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):								
0.016	0.020	0.019	0.014	0.012	0.015	0.013		עמלת קניה ומכירה של ניירות ערך
0.003	0.004	0.005	0.004	0.003	0.004	0.004		עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.002	0.006	0.008	0.006	0.006	0.008	0.007		בגין השקעות לא סחירות
0.043	0.029	0.045	0.099	0.091	0.102	0.119		עמלות ניהול חיצוני
0.005	0.003	0.005	0.004	0.006	0.006	0.004		עמלות אחרות
0.050	0.038	0.058	0.110	0.103	0.116	0.130		הוצאות מוגבלות****

קרנות פנסיה חדשות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות השתלמות	קופת גמל להשקעה	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	אחר*	סך הכל	
							מקיפה
שיעור עודף/גרעון אקטוארי (באחוזים):							
מבוטחים	(0.10)	(0.08)					
זכאים קיימים לפנסיה	(0.10)	-					
מקבלי קצבה קיימים	0.17	0.20					
פנסיונרים	(1.01)	(3.18)					

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

** בקרנות פנסיה מספר עמיתים ובקופות גמל מספר חשבונות העמיתים.

*** בגין מבטח משנה.

**** שיעור הוצאות מוגבלות הינו לידיעה בלבד, כלול בעמלות ניהול חיצוני ובעמלות בגין השקעות לא סחירות.

להלן מידע בדבר עמיתים לא פעילים לשנת 2018:

סך הכל	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
				מקיפה	כללית	
חשבונות מנותקי קשר:						
41,624	222	2,026	26,658	84	12,634	מספר חשבונות
395,062	5,222	18,089	253,957	803	116,991	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
1,996	24	176	1,381	5	410	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
	0.46	0.97	0.54	0.70	0.36	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**
חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח						
			70,308			מספר חשבונות
			131,943			נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
			2,499			דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
			1.89			שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**

* כולל קופה מרכזית לפיצויים וקופה לדמי מחלה.

** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק" (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012).

- ניתוח התפתחויות ושינויים שחלו בקופות

תחום הפנסיה

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

- שינוי במספר העמיתים

בשנת 2020 חל קיטון בכמות העמיתים ומקבלי הקצבה של כ-1%, דומה לקיטון שחל בשנת 2019. הקיטון נובע בעיקרו מגידול בניוד עמיתים החוצה.

מספר העמיתים הפעילים קטן בשנת 2020 בכ-4% לעומת קיטון של כ-1% בשנת 2019.

מספר העמיתים הלא פעילים גדל בתקופת הדוח בכ-2% לעומת קיטון של כ-0.3% בשנת 2019.

מספר מקבלי הקצבאות גדל בשנת 2020 בכ-32% לעומת גידול של כ-18% בשנת 2019.

- שינוי בנכסים מנוהלים

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים גדלו בשנת 2020 בכ-12% מסך של כ-60.2 מיליארד ש"ח לסך של כ-67.3 מיליארד ש"ח.

בשנת 2019 גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים בכ-22% מסך של כ-49.5 מיליארד ש"ח לסך של כ-60.2 מיליארד ש"ח.

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים גדלו בשנת 2020 בכ-13% מסך של כ-9.1 מיליארד ש"ח לסך של כ-10.3 מיליארד ש"ח.

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים גדלו בשנת 2019 בכ-29% מסך של כ-7.1 מיליארד ש"ח לסך של כ-9.1 מיליארד ש"ח.

הנכסים המנוהלים, נטו עבור מקבלי קצבה גדלו בתקופת הדוח בכ-50% מסך של כ-4.0 מיליארד ש"ח לסך של כ-6.1 מיליארד ש"ח.

הגידול בנכסים נטו בקרן בתקופת הדוח נובע מתנועת צבירה כספית חיובית נטו (גביה וניוד פנימה בניכוי פדיונות, תשלומי פנסיה וניוד החוצה) בסך של כ-6.2 מיליארד ש"ח ומרווחי השקעות נטו (בניכוי דמי ניהול) בסך של כ-4.2 מיליארד ש"ח.

- שינוי בדמי הגמולים

בשנת 2020 גבתה הקרן סך של כ-8.9 מיליארד ש"ח דמי גמולים לעומת סך של כ-8.7 מיליארד ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-8.1 מיליארד ש"ח בשנת 2018.

גידול של כ-2% בשנת 2020 וגידול של כ-7% בשנת 2019.

- שינוי בסך העברות

בתקופת הדוח הסתכמו העברות אל הקרן לסך של כ-2,956 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-2,655 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-2,587 מיליון ש"ח בשנת 2018.

גידול של כ-11% בשנת 2020 וגידול של כ-3% בשנת 2019.

בתקופת הדוח הסתכמו העברות הצבירה אל הקרן אל גופים מוסדיים אחרים לסך של כ-4,195 מיליון ש"ח לעומת כ-3,337 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-2,700 מיליון ש"ח בשנת 2018.

גידול של כ-26% בשנת 2020 וגידול של כ-24% בשנת 2019.

השפעת הניוד נטו על הקרן בתקופת הדוח הינה שלילית בסך של כ-1,239 מיליון ש"ח, לעומת השפעה שלילית בסך של כ-681 מיליון ש"ח בשנת 2019 והשפעה שלילית בסך של כ-113 מיליון ש"ח בשנת 2018.

- שינוי בפדיונות

בשנת 2020, הסתכמו הפדיונות מהקרן לסך של כ-1,022 מיליון ש"ח לעומת כ-1,059 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-984 מיליון ש"ח בשנת 2018.

הגידול בתקופת הדוח מושפע בעיקר מיתרתם הצבורה של העמיתים שבחרו לפדות. הפדיונות מורכבים ממשיכת כספי פיצויים בשל עזיבת עבודה וממשיכות של כספי חסכון טרם זמנם.

- שינוי בתשלומי פנסיה

בשנת 2020, הסתכמו תשלומי הפנסיה לסך של כ-406 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-280 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-235 מיליון ש"ח בשנת 2018.

גידול של כ-45% בשנת 2020 וגידול של כ-20% בשנת 2019, הגידול נובע מעליה במספר המבוטחים הזכאים לתשלומי פנסיה מהקרן.

- שינוי בעודף / גרעון אקטוארי

הגירעון האקטוארי למבוטחים הסתכם בשנת 2020 לכ-0.11%. לעומת גירעון של כ-0.03% בשנת 2019 וגירעון של כ-0.10% בשנת 2018.

העודף האקטוארי לזכאים קיימים לפנסיה הסתכם בשנת 2020 לכ-0.28%. לעומת גירעון של כ-0.03% בשנת 2019 וגירעון של כ-0.10% בשנת 2018.

העודף האקטוארי למקבלי קצבה קיימים הסתכם בשנת 2020 לכ-0.66%. לעומת עודף של כ-0.72% בשנת 2019 ועודף של כ-0.17% בשנת 2018.

הגירעון האקטוארי לפנסיונרים הסתכם בשנת 2020 לכ-0.07%. לעומת גירעון של כ-0.03% בשנת 2019 וגירעון של כ-1.01% בשנת 2018.

לפרטים נוספים ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים של הקרן.

הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

- שינוי במספר העמיתים

בשנת 2020 חל גידול בכמות העמיתים ומקבלי הקצבה של כ-13%, לעומת גידול של כ-11% בשנת 2019.

מספר העמיתים הפעילים גדל בשנת 2020 בכ-12% לעומת גידול של כ-13% בשנת 2019.

מספר העמיתים הלא פעילים גדל בשנת 2020 בכ-12% לעומת גידול של כ-9% בשנת 2019.

מספר מקבלי הקצבאות גדל בשנת 2020 בכ-38% לעומת גידול של כ-42% בשנת 2019.

- שינוי בנכסים מנוהלים

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים ולא פעילים גדלו בתקופת הדוח בכ-23% מסך של כ-1,221.6 מיליון ש"ח לסך של כ-1,501.9 מיליון ש"ח. בשנת 2019 היה גידול של כ-34% מסך של כ-915.0 מיליון ש"ח לסך של כ-1,221.6 מיליון ש"ח.

הנכסים המנוהלים, נטו עבור מקבלי קצבה גדלו בתקופת הדוח בכ-29% מסך של כ-126.9 מיליון ש"ח לסך של כ-163.3 מיליון ש"ח. בשנת 2019 היה גידול של כ-30% מסך של כ-97.5 מיליון ש"ח לסך של כ-126.9 מיליון ש"ח.

הגידול בנכסים נטו בקרן בתקופת הדוח נובע מתנועת צבירה כספית חיובית נטו (גביה וניוד פנימה בניכוי פדיונות, תשלומי פנסיה וניוד החוצה) בסך של כ-245.9 מיליון ש"ח ומרווחי השקעות נטו (בניכוי דמי ניהול) בסך של כ-71.3 מיליון ש"ח.

- שינוי בדמי הגמולים

בתקופת הדוח גבתה הקרן סך של כ-307.3 מיליון ש"ח דמי גמולים לעומת סך של כ-258.4 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-216.1 מיליון ש"ח בשנת 2018.

גידול של כ-19% בשנת 2020 וגידול של כ-20% בשנת 2019.

- שינוי בסך העברות

בתקופת הדוח הסתכמו העברות אל הקרן לסך של כ-49.2 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-36.0 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-32.8 מיליון ש"ח בשנת 2018.

בתקופת הדוח הסתכמו העברות הצבירה מהקרן לסך של כ-92.6 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-68.7 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-50.9 מיליון ש"ח בשנת 2018.

בתקופת הדוח השפעת הניוד נטו על הקרן הינה שלילית בסך של כ-43.4 מיליון ש"ח, לעומת השפעה שלילית בסך של כ-32.7 מיליון ש"ח בשנת 2019 והשפעה שלילית בסך של כ-18.1 מיליון ש"ח בשנת 2018.

- שינוי בפדיונות

בתקופת הדוח הסתכמו הפדיונות מהקרן לסך של כ-8.8 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-9.9 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-8.4 מיליון ש"ח בשנת 2018.

השינוי בתקופה מושפע הן מכמות העמיתים בקרן, והן מיתרתם הצבורה של העמיתים שבחרו לפדות. הפדיונות מורכבים ממשיכת כספי פיצויים בשל עזיבת עבודה וממשיכות של כספי חסכון טרם זמנם.

- שינוי בתשלומי פנסיה

בתקופת הדוח הסתכמו תשלומי הפנסיה לסך של כ-9.1 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-7.1 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-6.3 מיליון ש"ח בשנת 2018.

- שינוי בעודף / גרעון אקטוארי

בשנת 2020, הסתכם הגירעון האקטוארי למבוטחים לכ-0.09% לעומת גירעון של כ-0.21% בשנת 2019 וגירעון של כ-0.08% בשנת 2018.

הגירעון האקטוארי למקבלי קצבה קיימים הסתכם בשנת 2020 לכ-0.09% לעומת גירעון של כ-0.21% בשנת 2019 ועודף של כ-0.20% בשנת 2018.

הגירעון האקטוארי לפנסיונרים הסתכם בשנת 2020 לכ-0.27% לעומת עודף של כ-2.40% בשנת 2019 וגירעון של כ-3.18% בשנת 2018.

לפרטים נוספים ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים של הקרן.

תחום הגמל - תגמולים, אישיות, פיצויים, מרכזיות לפיצויים, השקעה ומטרה אחרת

• שינוי במספר חשבונות העמיתים

בשנת 2020 חל קיטון של כ- 2.3% במספר חשבונות העמיתים, לעומת גידול של כ-2.6% בשנת 2019. מספר חשבונות העמיתים הפעילים קטן בכ-0.5% בשנת 2020, לעומת גידול של כ- 1.1% בשנת 2019. מספר חשבונות העמיתים הלא פעילים קטן בכ-3.9% בשנת 2020, לעומת גידול של כ- 3.8% בשנת 2019.

• שינוי בנכסים מנוהלים

הנכסים המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו לסך של כ-25.0 מיליארד ש"ח, לעומת סך של כ-25.9 מיליארד ש"ח בשנת 2019 וסך של כ- 22.6 מיליארד ש"ח בשנת 2018, קיטון של כ-3.6% בשנת 2020 לעומת גידול של כ-14.8% בשנת 2019.

הקיטון בשנת 2020 נבע בעיקר מצבירה נטו שלילית, הגידול בשנת 2019 נבע בעיקר מרווחי תשואה בקופות.

• שינוי בדמי הגמולים

בשנת 2020 הסתכמה הגביה לסך של כ- 1,052.8 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ- 1,300.4 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ- 1,536 מיליון ש"ח בשנת 2018 קיטון של כ- 19.0% בשנת 2020, וקיטון של 15.3% בשנת 2019.

עיקר השינוי בין השנים נובע מהפקדות לתיקון 190.

• שינוי בסך העברות

בשנת 2020, הסתכמו העברות אל הקופות לסך של כ- 690.7 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 953.7 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ- 1,788.3 מיליון ש"ח בשנת 2018.

קיטון של כ- 27.6% בשנת 2020 לעומת קיטון של כ-46.7% בשנת 2019.

בשנת 2020, הסתכמו העברות מהקופות לסך של כ- 2,132.6 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 1,711.6 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ- 897.6 מיליון ש"ח בשנת 2018.

גידול של כ-24.6% בשנת 2020, וגידול של כ-90.7% בשנת 2019.

השפעת הנידוד נטו על נכסי הקופות בשנת 2020 הינה שלילית בסך של כ- 1,441.8 מיליון ש"ח, בשנת 2019 השפעה שלילית של 757.9 מיליון ש"ח.

• שינוי בפדיונות

בשנת 2020, הסתכמו הפדיונות מהקופות הגמל לסך של כ- 1,101.6 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 1,049.4 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ- 930 מיליון ש"ח בשנת 2018.

גידול של כ- 5.0% בשנת 2020, לעומת גידול של כ- 12.8% בשנת 2019.

תחום ההשתלמות

• שינוי במספר חשבוניות העמיתים

בשנת 2020 חל קיטון של כ-0.4% במספר חשבוניות העמיתים, לעומת גידול של כ-6.1% בשנת 2019. מספר חשבוניות העמיתים הפעילים קטן בכ-3.7% בשנת 2020, לעומת גידול של כ-0.6% בשנת 2019. מספר חשבוניות העמיתים הלא פעילים גדל בכ-2.5% בשנת 2020, לעומת גידול של כ-11.5% בשנת 2019.

• שינוי בנכסים מנוהלים

הנכסים ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו לסך של כ-13.5 מיליארד ש"ח, לעומת סך של כ-13.2 מיליארד ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-11.4 מיליארד ש"ח בשנת 2018, גידול של כ-2.1% בשנת 2020 לעומת גידול של כ-16.2% בשנת 2019.

• שינוי בדמי הגמולים

בשנת 2020 הסתכמה הגביה לסך של כ-1,628.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-1,647.7 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-1,537.4 מיליון ש"ח בשנת 2018. קיטון של כ-1.2% בשנת 2020, לעומת גידול של 7.2% בשנת 2019.

• שינוי בסך העברות

בשנת 2020, הסתכמו העברות אל הקרן לסך של כ-522.3 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-758.3 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ-1,436.6 מיליון ש"ח בשנת 2018.

בשנת 2020, הסתכמו העברות מהקרן לסך של כ-1,345 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-873.7 מיליון ש"ח בשנת 2019, וסך של כ-549.1 מיליון ש"ח בשנת 2018.

השפעת הנידוד נטו על נכסי הקרן בשנת 2020 הינה שלילית בסך של כ-822.7 מיליון ש"ח, בשנת 2019 השפעה שלילית של 115.5 מיליון ש"ח.

• שינוי בפדיונות

בשנת 2020, הסתכמו הפדיונות מהקרן לסך של כ-911.0 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-814.9 מיליון ש"ח בשנת 2019, וסך של כ-702.4 מיליון ש"ח בשנת 2018.

שיעורי דמי ניהול בהתאם להוראות הדין

לימים 31 בדצמבר 2020, 2019 ו-2018							שיעור דמי ניהול מהפקדה ושיעור שנתי דמי ניהול מנכסים שרשאית החברה לגבות לפי הוראות הדין:
קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות			
				מקיפה	כללית		
אחר*							
מנכסים 2%	מנכסים 0.23% ****	מנכסים 4% מהפקדה ו-1.05%	מנכסים 2%	מנכסים 4% מהפקדה ו-1.05%	מנכסים 4% מהפקדה ו-1.05%	מנכסים 6% מהפקדה ו-0.5%	
מנכסים 0.3%	מנכסים 0.23%	מנכסים 0.3%	מנכסים 0.3%	מנכסים 0.3%	מנכסים 0.3%	מנכסים 0.3%	
מנכסים 2%	מנכסים 0.23%	מנכסים 1.05%	מנכסים 2%	מנכסים 1.05%	מנכסים 1.05%	מנכסים 0.5%	
					מנכסים 0.6% ***	מנכסים 0.5%	

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

** לעניין העמיתים שביום התחילה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012 (ינואר 2013), התקיימה לגביהם ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק", שיעור דמי הניהול הנ"ל אינו נדרש וזאת עד לתום תקופה של שלוש שנים מיום ההחלה (דצמבר 2015).

*** בהתאם לתקנון הקרן דמי הניהול ממי שהפכו לפנסיונרים החל מחודש ינואר 2010 ואילך ייגבו דמי ניהול שלא יעלו על שיעור של 0.5% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

עבור פנסיונרים שפרשו לפני שנת 2010 נגבים דמי ניהול בשיעור של 2% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

**** מתקבל מהמוסד לביטוח לאומי.

2.2 תחרות

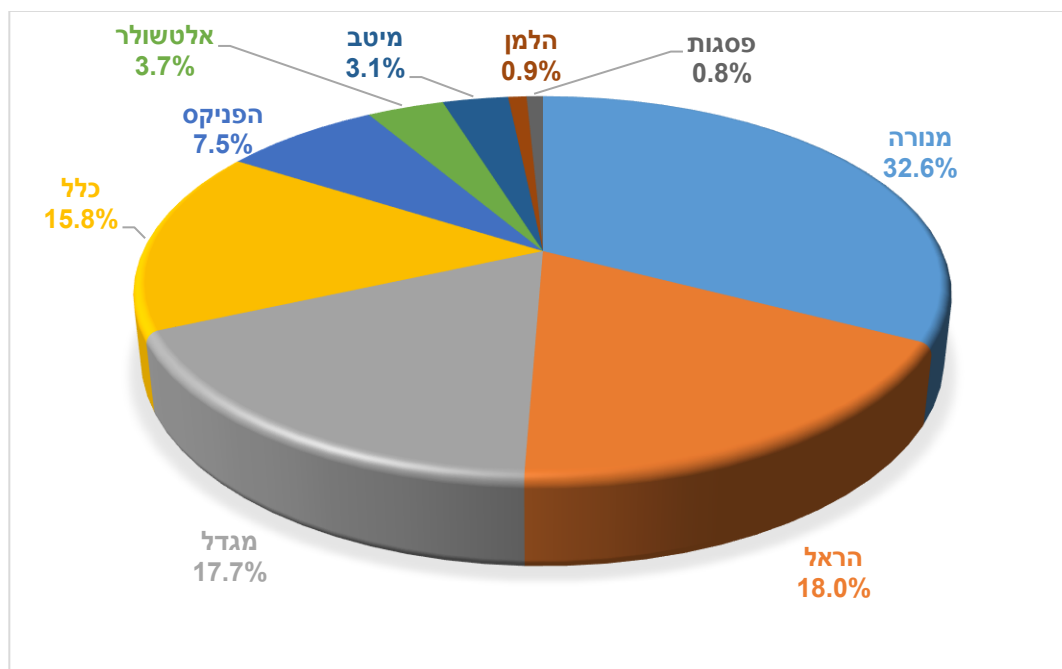
תחום הפנסיה

שוק הפנסיה מתאפיין בריכוזיות הולכת ופוחתת בעשור האחרון: בהתאם לפרסומי משרד האוצר, היקף הנכסים הצבורים בקרנות הפנסיה החדשות ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם בכ-474.8 מיליארדי ש"ח, גידול של כ-62.4 מיליארדי ש"ח לעומת 31 בדצמבר 2019. סך הנכסים בקרנות הפנסיה שבבעלות חברות ביטוח הינו כ-434.6 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-388.8 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. הרפורמה בשוק קרנות הפנסיה נועדה, בין היתר, להגביר את רמת התחרות בענף. בעבר, נשלטו מרבית הנכסים בשוק על ידי קרנות הפנסיה ההסתדרותיות. עם החלת הרפורמה ומכירת קרנות הפנסיה החדשות, נכנסו חברות הביטוח הגדולות לענף וכיום מחזיקות ארבע קבוצות הביטוח את השליטה העיקרית בענף, אגב התגברות התחרות וירידה ברמת הריכוזיות.

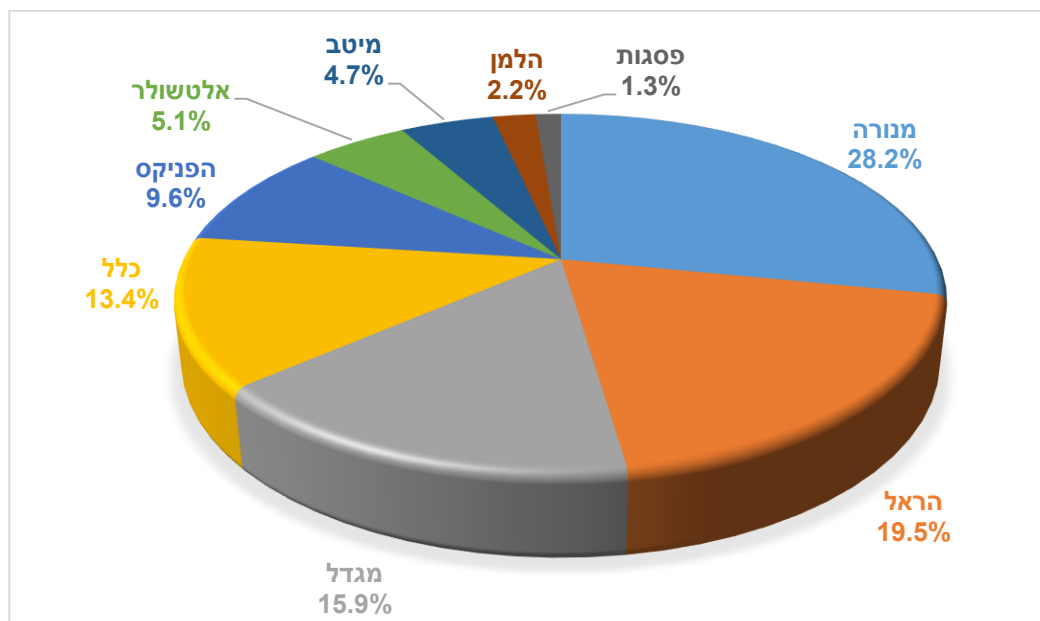
כניסתן של חברות הביטוח וגופים פיננסיים נוספים לשוק, שיפור הגמישות במעבר עמיתים בין הקרנות והמוצרים, יצירת כללי השקעה חדשים והעלייה במודעות הציבור לאפיקי החיסכון לטווח ארוך בכלל ולקרנות הפנסיה בפרט, כל אלה מחזקים את הסביבה התחרותית, באופן אשר עשוי לחזק את מגמת השינוי בענף.

החברות המנהלות של קרנות פנסיה בקבוצה מתחרות בעיקר מול קבוצת הביטוח מנורה, המנהלת את קרן הפנסיה החדשה מבטחים, מול קבוצת מגדל המנהלת, בין היתר, את קרן הפנסיה החדשה מקפת, מול קבוצת כלל המנהלת, בין היתר, את קרן הפנסיה החדשה כלל פנסיה, וכן מול קבוצת הפניקס המנהלת, בין היתר, את קרן הפנסיה הפניקס פנסיה מקיפה. לאחרונה, כתוצאה מהליך בחירת קרנות ברירת מחדל של המדינה, החלה פעילות מואצת בתחום הפנסיה גם בקרב בתי ההשקעות. משקל בתי ההשקעות בקצב גיוס הלקוחות החדשים הולך וגובר החל מחודש אפריל 2019, החברה מתרכזת בהגברת הפעילות העסקית וצירוף לקוחות באמצעות ערוצי ההפצה המסורתיים לצד צירוף לקוחות בתהליכים דיגיטליים, על מנת למתן את השפעת פעילות קרנות ברירת המחדל.

להלן תרשים התפלגות נתחי שוק של נכסי קרנות הפנסיה החדשות נכון ליום 31 בדצמבר 2020:

להלן תרשים התפלגות נתחי שוק של דמי הגמולים שהועברו לקרנות הפנסיה החדשות במהלך שנת 2020 :

גורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה

הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה הינם, בעיקר: המוניטין של הקבוצה (שם הקבוצה "הראל", שאומץ על ידי החברה והקרנות שבניהולה), הניסיון בתחום הפעילות, איכות הניהול, איכות ניהול ההשקעות, החוסן הפיננסי, רמת השירות ללקוחות, מעסיקים, יועצים וסוכנים וקשרים ארוכי טווח עם הגורמים הפועלים בתחום זה.

דרכי התמודדות החברה עם התחרותיות

החברה מתמודדת עם התחרותיות הגוברת בתחום פעילותה בדרכים הבאות: (1) השקעה מתמדת במערכי השירות ובכלים תומכי שירות; (2) ניצול היותה חלק מקבוצת הראל מבחינת מוניטין הקבוצה, צינורות השיווק של קבוצת הראל ויתרונה היחסי לגודל של הקבוצה; (3) יצירת תנאים אטרקטיביים למצטרפים חדשים וקיימים, לרבות הנחות בדמי הניהול; (4) חיזוק מערכי השימור ותמרוץ סוכנים לשימור לקוחותיהם ולצמצום שיעורי מעבר מצד עמיתים; (5) השקעת משאבים רבים בהדרכה לשיפור יכולתם המקצועית עובדי החברה וסוכני החברה; (6) שיפור מערכות המחשוב ומערכות תפעול נוספות ושימוש בשיטות עבודה המשלבות טכנולוגיה מתקדמת לשם הוזלת עלויות. (7) גיוס סוכנים איכותיים חדשים.

תחום הגמל

בתחום קופות הגמל קיימת תחרות מתמדת ועזה. הרפורמות שחלו בתחום הפעילות שעיקרן: הרפורמות בתכניות ביטוח חיים שבוצעו בשנת 2004, הרפורמות בקרנות הפנסיה בשנים 2003 ו-2004, ובעקבותיהן כניסת חברות הביטוח לפעילות בשוק הפנסיה, שהביאה להרחבת מערך ההפצה של הפנסיה באמצעות סוכנים, לצד ביטול החסמים על מעברים בין המוצרים השונים (רפורמת הניוד), כמו גם הרפורמה בשוק ההון (חקיקת בכר), שבעקבותיה רכשו קבוצות הביטוח ובתי ההשקעות נתח משמעותי משוק ניהול קופות הגמל, תיקון 3 לחוק קופות הגמל שהשווה את מדיניות המיסוי של המוצרים הפנסיוניים השונים וקבע כי כל ההפקדות לקופות גמל החל מיום 1 בינואר 2008 הינן למטרות קצבה בלבד, תיקון 190 מ-2012 שאפשר הפקדה לקופת גמל של כספי קצבה מוכרת, רפורמת פנסיית החובה, הפחתה של שיעור דמי הניהול במוצרי החיסכון הפנסיוני וכניסת בתי ההשקעות לתחום הביטוח, הגבירו והעצימו את התחרות בתחום הפעילות.

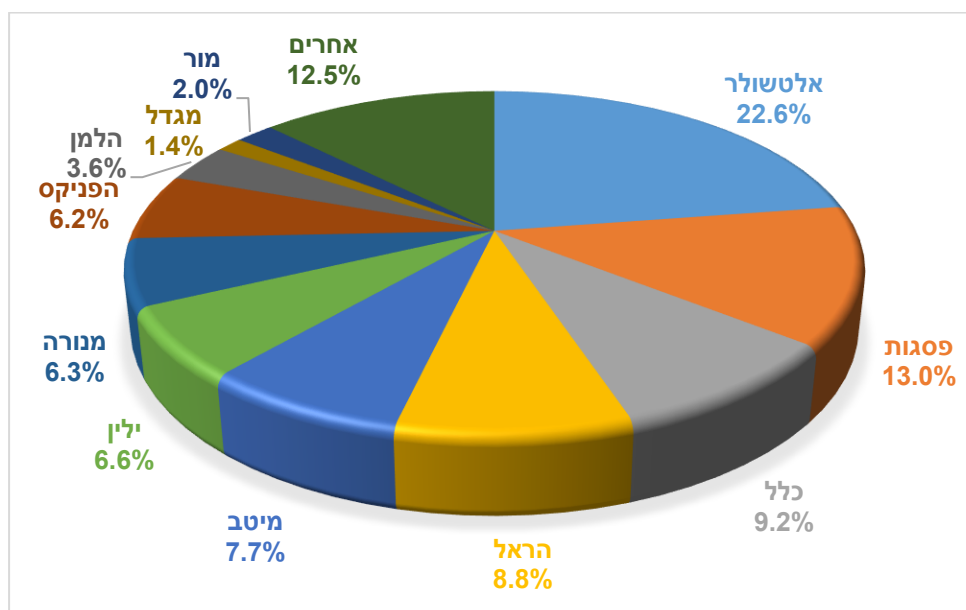
קופות גמל לחיסכון, לתגמולים וקופות אישיות לפיצויים

קופות הגמל המנוהלות בקבוצה מתחרות בקופות המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח ובקופות המנוהלות על ידי בתי השקעות.

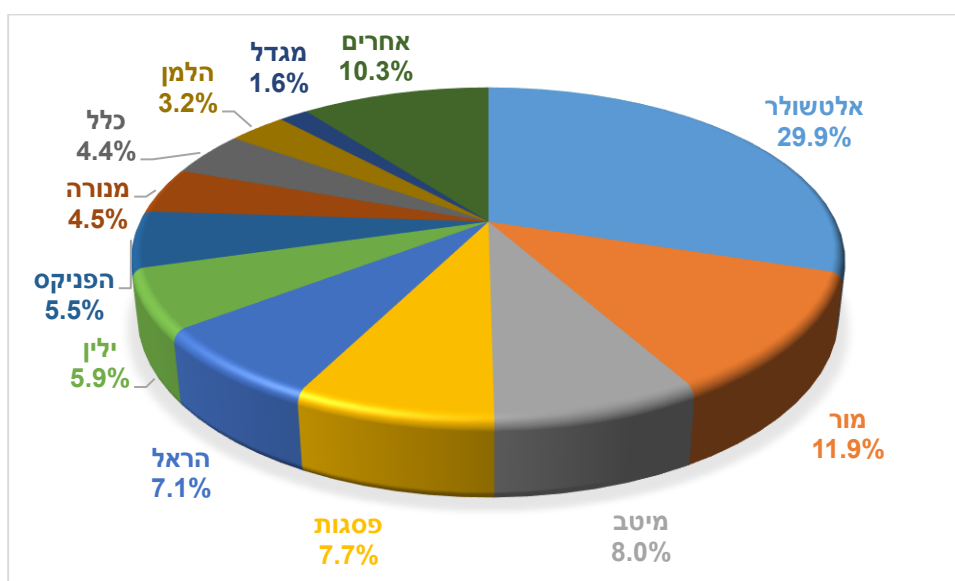
התחרות באה לידי ביטוי, ביו היתר, ברמת השירות לעמיתים, במסלולי ההשקעה השונים, בתשואות המושגות על נכסי העמיתים בקופות ובשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמיתים.

המתחרים העיקריים בשוק קופות הגמל הינם: אלטשולר שחם, פסגות, כלל, מיטב דש, ילין לפידות, מנורה מבטחים, ואקסלנס.

להלן תרשים התפלגות נכסי קופות הגמל המנוהלות על ידי החברות המנהלות העיקריות הפועלות בתחום (נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בהתאם לנתונים המפורסמים באתר משרד האוצר, כולל עתידית):

להלן תרשים התפלגות נתחי שוק של הפקדות שהועברו לקופות הגמל במהלך שנת 2020:

גורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה

הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה בתחום ניהול קופות הגמל הינם, בעיקר: המוניטין של הקבוצה, הניסיון בתחום הפעילות, החוסן הפיננסי, תשואות הקופות, רמת השירות ללקוחות ולסוכנים, קשרים ארוכי טווח עם סוכנים הפועלים בתחום זה ומיקומה של החברה במודלים של דירוג הקופות במערכי הייעוץ של הבנקים.

דרכי התמודדות החברה עם התחרותיות

ההתמודדות עם התחרות בתחום ניהול קופות הגמל נעשית במספר רבדים:

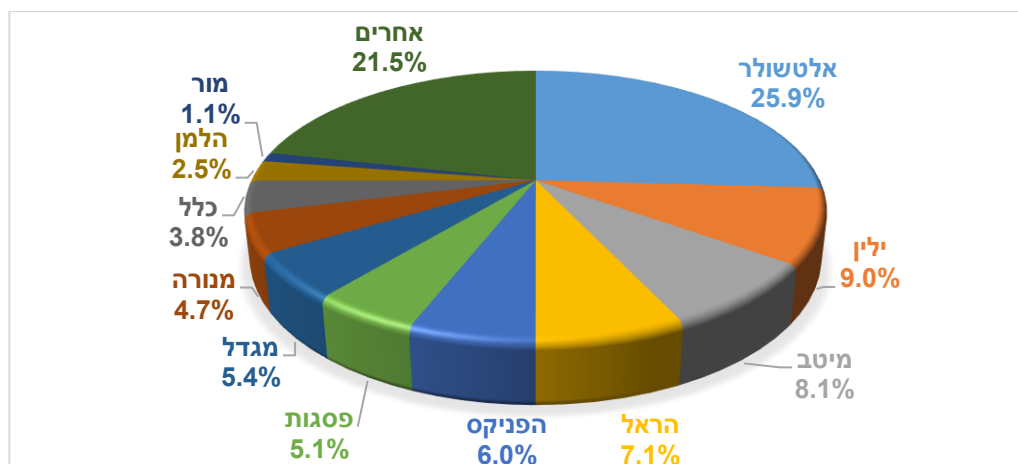
- פעילות לשימור לקוחות בתיק הקיים - החברה עושה מאמצים לשימור לקוחות קיימים באמצעות מערך שימור לקוחות ייעודי המטפל בלקוחות החברה בהתאם לפרמטרים שנקבעו על ידי החברה.
- סינרגיה בין חברות הקבוצה - אפשרות מתן פתרונות משולבים ללקוחות בכל אפיקי החיסכון ארוך הטווח וכן צירוף מוצרים ביטוחיים נלווים.
- התייעלות תפעולית - באמצעות שיפור תהליכי ושיטות עבודה, מערכות מחשוב ומיכון, איחוד יחידות מטה ומערכות מטה במסגרת חטיבת החיסכון ארוך הטווח תוך מיקוד בשיפור השירות, השקיפות וזמן התגובה ביחד עם חסכון בעלויות.
- שיפור השירות והקשר עם הלקוח לרבות באמצעות ממשקים דיגיטליים ואתר האינטרנט, מוקד שירות לקוחות יעיל ומהימן וכן סניפי קבלת קהל העומדים לשירות הלקוח.
- פעילות לגיוס לקוחות חדשים באמצעות מערכי ההפצה והשיווק הקיימים, חיזוק המערך הישיר גיוס סוכנים חדשים ומתן תמריצי מכירות, חיזוק הקשר עם מערך הייעוץ בבנקים והפעלת מבצעי קידום מכירות.
- שיפור המוצרים הקיימים לרבות פתיחת מסלולי השקעה בהתאם לטעמי הציבור וכמענה לתחרות בשוק (מסלולים סולידיים, מנייתיים וכו'). לפרטים אודות מסלולי השקעה ראה סעיף 2.1 לעיל.

קרנות השתלמות

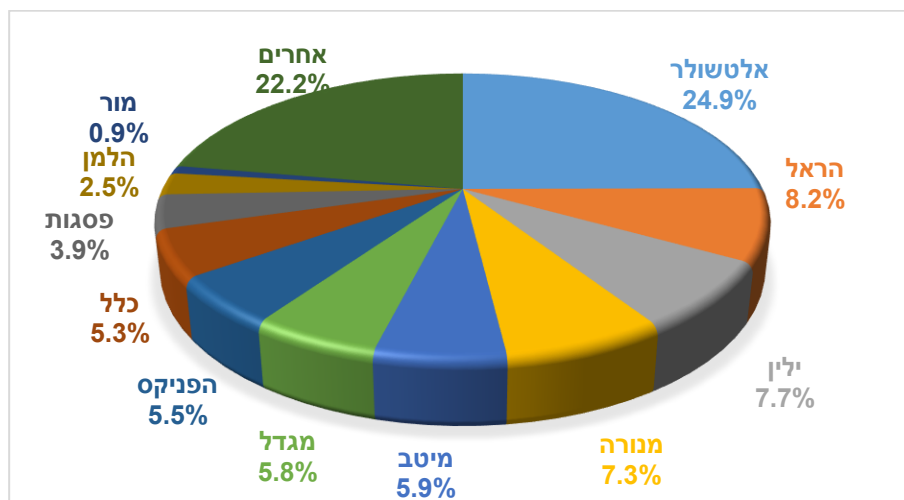
קרנות השתלמות המנוהלות בקבוצה מתחרות בקרנות המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח ובקרנות המנוהלות על ידי בתי השקעות.

התחרות העיקרית הינה, בין היתר, על רמת השירות לעמיתים, על מסלולי ההשקעה השונים, על התשואות המושגות על נכסי העמיתים בקרנות ועל דמי הניהול הנגבים מהעמיתים.

המתחרים העיקריים בשוק קופות הגמל הינם: אלטשולר שחם, ילין לפידות, מיטב דש, אקסלנס, פסגות ומגדל. להלן תרשים התפלגות נכסי קרנות ההשתלמות המנוהלות על ידי החברות המנהלות העיקריות הפועלות בתחום (נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בהתאם לנתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

להלן תרשים התפלגות נתחי שוק (באחוזים) של הפקדות שהועברו לקרנות ההשתלמות במהלך שנת 2020 :

גורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה

הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה בתחום ניהול קרנות ההשתלמות הינם, בעיקר : המוניטין של הקבוצה, הניסיון בתחום הפעילות, החוסן הפיננסי, תשואות הקופות, רמת השירות ללקוחות ולסוכנים וקשרים ארוכי טווח עם הסוכנים הפועלים בתחום זה ומיקומה של החברה במערכי הייעוץ של הבנקים.

דרכי התמודדות החברה עם התחרותיות

ההתמודדות עם התחרות בתחום ניהול קרנות ההשתלמות נעשית במספר רבדים :

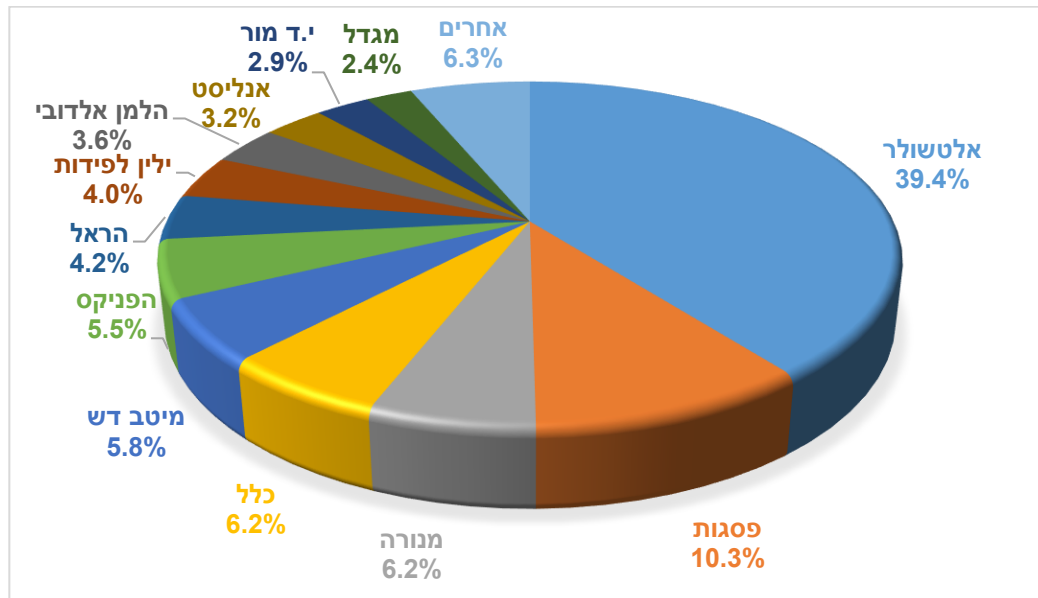
- פעילות לשימור לקוחות בתיק הקיים - החברה עושה מאמצים לשימור לקוחות קיימים באמצעות מערך שימור לקוחות ייעודי המטפל בלקוחות החברה בהתאם לפרמטרים שנקבעו על ידי החברה.
- סינרגיה בין חברות הקבוצה - אפשרות מתן פתרונות משולבים ללקוחות בכל אפיקי החיסכון ארוך הטווח וכן צירוף מוצרים ביטוחיים נלווים.
- התייעלות תפעולית - באמצעות שיפור תהליכי ושיטות עבודה, מערכות מחשוב ומיכון, איחוד יחידות מטה ומערכות מטה במסגרת חטיבת החיסכון ארוך הטווח תוך מיקוד בשיפור השירות, השקיפות וזמן התגובה ביחד עם חסכון בעלויות.
- שיפור השירות והקשר עם הלקוח לרבות באמצעות ממשקים דיגיטליים ואתר האינטרנט, מוקד שירות לקוחות יעיל ומהימן וכן סניפי קבלת קהל העומדים לשירות הלקוח.
- פעילות לגיוס לקוחות חדשים באמצעות מערכי ההפצה והשיווק הקיימים, חיזוק המערך הישיר גיוס סוכנים חדשים ומתן תמריצי מכירות, חיזוק הקשר עם מערך הייעוץ בבנקים והפעלת מבצעי קידום מכירות.
- שיפור המוצרים הקיימים לרבות פתיחת מסלולי השקעה בהתאם לטעמי הציבור וכמענה לתחרות בשוק (מסלולים סולידיים, מניתיים וכו'). לפרטים אודות מסלולי השקעה ראה סעיף 2.1 לעיל.
- חיזוק החיסכון בקרן ההשתלמות באמצעות שילוב אופציונאלי של ביטוח חיים יחד עם החיסכון בקרן. לרשות עמיתי הקרן העומדים בתנאי הסף כפי שקובע התקנון האפשרות לשלב ביטוח חיים קולקטיבי בגובה 120,000 ש"ח.

קופות גמל להשקעה, קופות גמל מרכזיות לפיצויים, קופה לפנסיה תקציבית.

קופות גמל להשקעה, קופות מרכזיות לפיצויים וקופות לפנסיה תקציבית המנוהלות בקבוצה, מתחרות בקופות המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח ובקופות המנוהלות על ידי בתי השקעות.

התחרות באה לידי ביטוי, ביו היתר, ברמת השירות לעמיתים ולמעסיקים, על מסלולי ההשקעה השונים, על התשואות המושגות בקופות ועל שיעור דמי הניהול הנגבים מהעמיתים.

המתחרים העיקריים בתחום זה הינם: אלטשולר שחם, פסגות, כלל, מיטב דש, מנורה מבטחים, ואקסלנס. להלן תרשים התפלגות נכסי קופות גמל להשקעה, קופות מרכזיות לפיצויים וקופות לפנסיה תקציבית, המנוהלות על-ידי החברות המנהלות העיקריות הפועלות בתחום (נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בהתאם לנתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

גורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה

הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה בתחום ניהול קופות גמל להשקעה, מרכזיות לפיצויים ופנסיה תקציבית הינם, בעיקר: המוניטין של הקבוצה, הניסיון בתחום הפעילות, החוסן הפיננסי, תשואות הקופות, רמת השירות ללקוחות, למעסיקים ולסוכנים וקשרים ארוכי טווח עם הסוכנים הפועלים בתחום זה.

דרכי התמודדות החברה עם התחרותיות

ההתמודדות עם התחרות בתחום ניהול קופות מרכזיות לפיצויים ופנסיה תקציבית נעשית במספר רבדים:

- פעילות לשימור לקוחות בתיק הקיים - החברה עושה מאמצים לשימור מול מעסיקים להם קופות מרכזיות.
- התייעלות תפעולית - באמצעות שיפור תהליכי ושיטות עבודה, מערכות מחשוב ומיכון, איחוד יחידות מטה ומערכות מטה במסגרת חטיבת החיסכון ארוך הטווח תוך מיקוד בשיפור השירות, השקיפות וזמן התגובה ביחד עם חסכון בעלויות.
- שיפור השירות והקשר עם הלקוח לרבות באמצעות ממשקים דיגיטליים ואתר האינטרנט, מוקד שירות לקוחות יעיל ומהימן וכן סניפי קבלת קהל העומדים לשירות הלקוח.
- שיפור המוצרים הקיימים לרבות פתיחת מסלולי השקעה בהתאם לטעמי הציבור וכמענה לתחרות בשוק (מסלולים סולידיים, מניתיים וכו'). לפרטים אודות מסלולי השקעה ראה סעיף 2.12.1 לעיל.

2.3 לקוחות

תחום הפנסיה

בתחום הפנסיה חברים עמיתים ומעסיקים בפיזור ניכר. קיימים 6 מעסיקים שסך הנכסים המנוהלים (בגין כל אחד מהם) בגין עובדיו עולה על 1% מסך הנכסים המנוהלים בתחום הפנסיה.

למעסיקים האמורים הסכמים עם קרן הפנסיה במסגרתם זכאים העובדים להטבות בדמי ניהול בקרן ובחלק מהמקרים מהווה הקרן קופת גמל לצורך הפקדת תשלומים כמשמעותה בסעיף 20(ב) לחוק קופות גמל.

ההכנסות ממעסיקים אלו בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ-36.7 מיליוני ש"ח.

למידע נוסף אודות מעסיקים גדולים איתם התקשרה החברה, ראה סעיף 3.3. בדוח סקירת ההנהלה של הקרן המקיפה.

החברה מגדירה כאחד מגורמי ההצלחה הקריטיים שלה את היכולת להצליח לשמר את הלקוחות הקיימים. החברה משקיעה רבות בשיפור שיעורי ההצלחה בנושא זה, ראה סעיפים 3.3, 3.7 ו-3.11 בדוח זה.

להלן מספר מדדים הנוגעים לעניין:

שנה	2020	2019
שיעור פדיונות (כולל ניוד החוצה)	6.65%	6.00%
גיל ממוצע של העמיתים (בשנים)	42	41
וوتק ממוצע של העמיתים הפעילים (בשנים)	6.96	6.04

תחום הגמל

קופות גמל לחיסכון, לתגמולים וקופות אישיות לפיצויים

בקופות הגמל חברים עמיתים ומעסיקים בפיזור ניכר. קיימים 5 מעסיקים שסך הנכסים המנוהלים בגין עובדיהם עולה על 1% מסך הנכסים המנוהלים בתחום וסך נכסיהם מהווים כ-15.2% מנכסי התחום. למעסיקים האמורים הסכם עם קופת הגמל במסגרתו זכאים העובדים להטבות בדמי ניהול ובחלק מהמקרים מהווה הקופה קופת גמל לצורך הפקדת תשלומים כמשמעותה בסעיף 20(ב) לחוק קופות גמל.

ההכנסות ממעסיקים אלו בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ-8.3 מיליוני ש"ח.

למידע נוסף אודות מעסיקים גדולים איתם התקשרה החברה, ראה סעיף 3.3. בדוח סקירת ההנהלה של הקופות.

החברה מגדירה כאחד מגורמי ההצלחה הקריטיים שלה את היכולת להצליח לשמר את הלקוחות הקיימים. החברה משקיעה רבות בשיפור שיעורי ההצלחה בנושא זה, ראה בנוסף סעיפים 3.3, 3.7 ו-3.11 להלן.

להלן מספר מדדים הנוגעים לעניין:

שנה	2020	2019
שיעור פדיונות (כולל ניוד החוצה)	13.16%	10.90%
גיל ממוצע של העמיתים (בשנים)	52	51
וوتק ממוצע של העמיתים הפעילים (בשנים)	17.89	17.16

קרנות השתלמות

- בקרן ההשתלמות חברים עמיתים ומעסיקים בפיזור ניכר. קיימים 6 מעסיקים שסך הנכסים המנוהלים (בגין כל אחד מהם) בגין עובדיו עולה על 1% מסך הנכסים המנוהלים בתחום וסך נכסיהם מהווים כ-9.2% מנכסי התחום.
 - למעסיקים האמורים הסכמים עם קרן ההשתלמות במסגרתם זכאים העובדים להטבות בדמי ניהול ובחלק מהמקרים מהווה הקופה קופת גמל לצורך הפקדת תשלומים כמשמעותה בסעיף 20(ב) לחוק קופות גמל.
 - ההכנסות ממעסיקים אלו בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ-5.7 מיליוני ש"ח.
 - למידע נוסף אודות מעסיקים גדולים איתם התקשרה החברה, נא ראה סעיף 3.3. בדוח סקירת ההנהלה של קרן ההשתלמות.
 - החברה מגדירה כאחד מגורמי ההצלחה הקריטיים שלה את היכולת להצליח לשמר את הלקוחות הקיימים. החברה משקיעה רבות בשיפור שיעורי ההצלחה בנושא זה, ראה סעיפים 3.3 ו-3.11 בדוח זה.
- להלן מספר מדדים הנוגעים לעניין:

שנה	2020	2019
שיעור פדיונות (כולל ניוד החוצה)	16.87%	13.72%
גיל ממוצע של העמיתים (בשנים)	45	45
וوتק ממוצע של העמיתים הפעילים (בשנים)	7.34	6.80

קופות גמל להשקעה, קופת גמל חיסכון לילד, קופות גמל מרכזיות לפיצויים וקופה מרכזית לפנסיה תקציבית

- בשאר הקופות קיימים 2 מעסיקים שסך נכסיהם המנוהלים (בגין כל אחד מהם) בגין עובדיהם עולה על 1% מסך הנכסים המנוהלים בתחום.

3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים המשפיעים באופן מהותי על כלל פעילות הקבוצה.

פעילות הקבוצה והגופים המוסדיים בקבוצה כפופה למספר חוקים שהעיקריים שבהם הם:

- חוק ניירות ערך - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והנחיות רשות ניירות ערך;
- חוק החברות - לרבות התקנות שהותקנו על פיו;
- חוק הפיקוח - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והחוזרים שמפרסם הממונה מכוח סמכותו על פי חוק הפיקוח;
- חוק קופות גמל - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו וההנחיות שמפרסם הממונה מכוח סמכותו על פי חוק קופות גמל;
- חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981;
- בנוסף, פעילות החברות בקבוצה כפופה לחוקים נוספים שהעיקריים שבהם הם:
- חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 - לרבות הצווים שפורסמו מכוחו;
- חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006;
- חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 - המעניק, במקרים המוגדרים בחוק, הגנה לעובד במקרה שהמעביד אינו מעביר את ההפרשות לקופת גמל כמשמעה בפקודת מס הכנסה;
- חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981;
- חוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982;
- חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני;
- חוק ה- FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)

בשנת 2014 נחתם הסכם בין ישראל לבין ארצות הברית לשיפור ציות מס בינלאומי ויישום ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) (להלן: הסכם ה-FATCA). בשנת 2015 פרסם הממונה הוראות להיערכות ליישום הסכם זה.

ביולי 2016 נכנס לתוקף חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227) התשע"ו-2016 (להלן: "תיקון 227"), אשר עיגן את ההסדרים העיקריים ליישום של הסכם ה-FATCA במסגרת הדין הישראלי ואשר קבע את ההסדרים העיקריים ליישום הסכמי חילופי מידע נוספים שייחתמו בעתיד, המבוססים על תקן שפרסם ארגון ה-OECD לצורך חילופי מידע אוטומטיים בין מדינות שלהן חשבונות פיננסיים של תושבי חוץ.

באוגוסט 2016 נכנסו לתוקף תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016 (להלן בפסקה זו: "התקנות"). התקנות חלות על חשבונות מסוגים מסוימים ובהתאם להן, בין היתר, גוף פיננסי מחויב לערוך זיהוי של בעלי החשבונות שבתחולה ולהעביר מידע על חשבונות ברי דיווח לרשות המיסים לצורך העברת המידע לארצות הברית.

אי ציות לתקנות עלול להוביל להכרזה על הגוף הפיננסי כגוף שאינו מציית וכן לגרור הטלת סנקציות משמעותיות.

ביולי 2014 פרסם ה-OECD, תקן אחיד לאיסוף ולחילופי מידע אוטומטיים על ידי מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות פיננסיים של לקוחות שהם תושבים זרים במדינת פעילותם.

בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח לבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), המסדירות את יישום האמנה המולטיטריטלית לחילופי מידע אוטומטיים CRS (Common Reporting Standard), על פיהן, בין היתר, גוף מוסדי מחויב לערוך זיהוי של בעלי חשבונות

שבתחולת התקנות ולהעביר מידע על חשבונות ברי דיווח לרשות המיסים לצורך העברת המידע למדינה הרלוונטית.

ביוני 2019 פורסמה טיוטת תקנות מס הכנסה (סגירת חשבונות מעבר לפי הסכם פטקא), התשע"ט-2019, במסגרתה מוצעות הוראות להליך סגירת חשבון מעבר, כהגדרתו בתקנות, במקרים בהם לא התקבל המידע הנדרש לצורך זיהוי בעל החשבון.

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים בעלי השלכה על הדוחות הכספיים של החברה שפורסמו בשנת הדוח או אחריה, עד למועד פרסום דוח זה. להוראות אלו עשויה להיות השלכה על פעילות החברה מבחינה עסקית, מיכונית ותפעולית. לעניין הוראות דין מהותיות וההשפעה האפשרית שלהם על פעילות החברה, ראה סעיף 2.1 לעיל.

3.1.1 הוראות דין

3.1.1.1 ביום 9 בספטמבר 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2019, (להלן: "התקנות"), שהאריכו עד ליום 28 בפברואר 2021 את הוראת השעה שנקבעה בסעיף 3א לתקנות המגדירה סוגים נוספים של הוצאות כהוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופת גמל, מוציאה מהתחולה סוגים אחרים של הוצאות, וקובעת להוצאות ישירות מסוימות תקרה של 0.25% מסך השווי המשוער של נכסי המשקיע המוסדי (להלן: "הוראות"). במסגרת התקנות נוספה חובת גילוי באשר לעמלת ההוצאות הישירות כלפי עמיתים או מבוטחים.

ביום 10 במרץ 2021 פרסם הממונה הבהרה לגבי הארכת תקופה של הוראת השעה בתקנות הוצאות ישירות בגין פיזור הכנסת ה-23, לפיה סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת חל על הוראת השעה בתקנות הוצאות ישירות ועל כן, היא תעמוד בתוקפה עד תום שלושה חודשים מיום התכנסות הכנסת ה-24 (דהיינו, עד ליום 26.07.2021).

3.1.1.2 ביום 1 במרץ 2021 הוגשה לאישור ועדת הכספים טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) (תיקון), התשפ"א-2021, המציעה לתקן את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012 ולאפשר, בין היתר, למשקיעים מוסדיים רכישה של 29% נוספים בהנפקה של תאגידים שפעילותם הוגבלה להקמה ופיתוח של פרויקט ייעודי בתחום תשתיות בישראל או שמטרתם גיוס הון לפרויקטים בתחום זה וכן להרחיב את סוגי ההשקעות המותרים לקרנות ותיקות ואת שיעורי ההשקעה המותרים בנכסי הקרן, לקבוע תנאים מצטברים לפיהם משקיע מוסדי יהיה רשאי להשקיע באגרת חוב היברידית שהונפקה בישראל ולקבוע, כי המגבלה על השקעות גופים מוסדיים בתעודות סל תחול רק על קרנות סל שהן צד קשור לגוף המוסדי, ושאינן קרנות שמשקיעות בהתאם לכללי ההלכה היהודית.

3.1.1.3 ביום 1 ביוני 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 הקובעות כי עד ליום 31 בדצמבר 2020, במקרה של הפסקת הפקדות, תקופת הריסק הזמני תוארך לשנים עשר חודשים. כמו כן, מבוטח שהופחת שכרו בעשרים אחוז לפחות ביחס לשכרו בחודש הקודם (החל מפברואר 2020) יהיה רשאי להורות לחברה לגבות מתוך יתרת התגמולים או להפקיד לקופה את הסכום הנדרש לצורך שמירת הכיסוי הביטוחי שהיה לו טרם הופחת שכרו, וזאת למשך שנים עשר חודשים או לתקופה שבה הופחת שכרו, המוקדם מביניהם. לחילופין, המבוטח יוכל לשוב ולרכוש את הכיסוי הביטוחי שהיה לו לפני הפחתת השכר, ללא בחינה מחודשת של מצבו הרפואי במהלך תקופה של 12 חודשים מהמועד שבו הופחת השכר.

ביום 18 בפברואר 2021 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"א - 2021, במסגרתן הוארך תוקפה של הוראת השעה עד ליום 30 ביוני 2021.

3.1.1.4 ביום 4 בפברואר 2021 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים של עמית-עצמאי במצב אבטלה שחייב בהפקדה) (הוראת שעה), התשפ"א-2021, במסגרתן נקבעו, בין היתר, המועדים והתנאים בהם רשאים מבוטחים עצמאים שחדלו מלעסוק במשלח ידם או סגרו את עסקם ומבוטחים עצמאים שסגרו את עסקם לציבור בשל הגבלות חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף-2020, למשוך בכפוף להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים

(קופות גמל), התשס"ה-2005 כספים מקופת גמל לקצבה ומקופת גמל לתגמולים, שלא בדרך של קצבה או היוון חלק מהקצבה לסכום חד פעמי. תוקפן של התקנות מיום פרסומן ועד ליום 31 בדצמבר 2021.

ביום 10 בפברואר 2021 פורסם חוזר הוראות לעניין זכויות וחובות עמית בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה - הוראת שעה" (להלן: "החוזר"), במסגרתו נקבע, בין היתר, כי בתקופת תוקפן של התקנות יקראו את התנאים הקבועים בתקנוני קרנות הפנסיה באופן המותאם לאפשרות המשיכה של כספים ממרכיב החיסכון למצב אבטלה (להלן: "מרכיב החיסכון") לפי הוראות החוק. בהתאם לחוזר: (א) הפקדה לאחר משיכת כספים ממרכיב החיסכון לא תעדיכן את גיל תחילת הכיסוי הביטוחי ו- (ב) לא תחול תקופת אכשרה של 60 חודשים החל ממועד העברת ההפקדה הראשונה שלאחר משיכה של כספים ממרכיב החיסכון, לגבי הסכום שנמשך, בשל אירוע הנובע מפטירת העמית, לרבות פטירת עמית נכה. הוראות החוזר יחולו על קרנות הפנסיה החדשות (מקיפות ומשלימות).

3.1.1.5 ביום 7 בדצמבר 2020 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשפ"א-2020, המציעה לקבוע כי תקרת דמי הניהול שישולמו על ידי מי שיחלו לקבל קצבה מקרן פנסיה מקיפה או מקרן פנסיה כללית מיום כניסת התיקון לתוקף תהיה 0.3% לשנה. לפירוט נוסף ראה סעיף 2.1.1 לעיל.

3.1.1.6 ביום 2 בספטמבר 2020 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התש"פ-2020, במסגרתו נקבע כי ניתן: (א) להעביר כספים בין קופות גמל להשקעה; (ב) להעביר כספים מקופת גמל להשקעה לקופת גמל לקצבה, לשם קבלת קצבה בלבד.

3.1.1.7 ביום 29 ביולי 2020 פורסם חוק תכנית סיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף - 2020 (להלן: "החוק"), לפיו בתקופה שמיום 10 באוגוסט 2020 ועד ליום 9 בפברואר 2021, פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] תוקנה, בין השאר, באופן בו ניתן היה למשוך מקרנות השתלמות, בפטור ממס, כספים שאינם נזילים, לרבות הפרשי הצמדה וכן ריבית ורווחים שמקורם בהפקדה המוטבת עד לסכום של 7,500 ש"ח בחודש, בהתבסס על הצהרת העמית על כך שהוא או בן זוגו פוטרו או הוצאו לחל"ת בין יום 1 במרס 2020 ועד למועד הגשת הבקשה או הכנסתם החייבת הממוצעת של העובד ובן זוג פחתה בתקופה כאמור ביחס להכנסתם בתקופה המקבילה אשתקד.

3.1.1.8 ביום 20 ביולי 2020 פורסמה הצעת חוק הדיווח של מוסדות פיננסיים על כספים ללא דורש, התש"ף-2020 (להלן: "הצעת החוק"), בהתאם להצעת החוק מוסדות פיננסיים [הכוללים גם חברות מנהלות של קרנות פנסיה (כולל ותיקות), השתלמות וגמל], יעדכנו באופן שוטף את הגוף שיוקם ברשות אודות הכספים הצבורים אצלם ואשר בגינם לא בוצעה פעולה מעל ל-10 שנים. הגוף שיוקם יהיה אחראי להכניס את המידע למאגר מידע לאומי נגיש לכל.

3.1.2 חוזרים

3.1.2.1 ביום 19 בינואר 2021 פורסם חוזר שעניינו אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל - עדכון, המשנה את מועדי התחילה של הוראות החוזר המקורי ביחס למעסיקים המעסיקים פחות מ-10 עובדים (להלן: "ההוראות"). ההוראות שמועד תחילתן נדחה מתייחסות, בין היתר, לפרטים שעל מעסיקים למסור לחברה המנהלת בעת ההפקדה, דיווחים והודעות שעל חברה מנהלת להעביר לעמיתים ולמעסיקים ואופן הגשת בקשה להשבת כספים שהופקדו ביתר על ידי מעסיקים. בהתאם לחוזר המעודכן, מועד התחילה של ההוראות עבור מעסיק המעסיק לפחות 3 עובדים אך לא יותר מ-9 עובדים נדחה ליום 20 בפברואר 2022. מועד התחילה של ההוראות עבור מעסיק המעסיק פחות מ-3 עובדים נדחה ליום 19 ביוני 2022.

3.1.2.2 ביום 19 בינואר 2021 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - עדכון (להלן: "החוזר"), המשנה את מועדי התחילה של חלק מהוראות החוזר המקורי. בהתאם לחוזר המעודכן, הוראות הנוגעות לחובה לסליקה כספית במסלוקה פנסיונית יכנסו לתוקף בחודש פברואר 2024. הוראות בנושא העברת מידע הנוגע להשוואת התשואה בין קופות גמל במקרה של איחור בהעברת כספים, נדחו לחודש נובמבר 2021. כמו כן, הוראות הנוגעות לעניין הגבלה של הפקדות מעסיקים באמצעות חשבון נאמנות והוראות לעניין כללים להעברת מידע מבעל רישיון לגוף מוסדי ולמעסיק, נדחו לחודש פברואר 2022.

3.1.2.3 ביום 29 בדצמבר 2020 פורסם חוזר שעניינו סך נכסי החיסכון לטווח ארוך ליום 30.09.2020 (להלן: "החוזר") המפרט את נכסי החיסכון לטווח ארוך ומפרט את שווים לצורך חישוב נתח השוק המקסימלי שרשאי אדם להחזיק בתחום החיסכון לטווח ארוך לפי החוק. שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך, ליום 30

בספטמבר 2020 עומד על כ-1,378.5 מיליארד ש"ח לפי חלוקה לסוגי נכסים המפורטת בחוזר. בהתאם לחישוב, אדם לא יהיה רשאי להחזיק יותר מ-206.78 מיליארד ש"ח בשוק נכסי החיסכון לטווח ארוך, המנוהלים בידו או בידי הגופים המוסדיים בשליטתו.

3.1.2.4 ביום 14 בדצמבר 2020 פורסם חוזר דוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי - תיקון (להלן: "החוזר"), הקובע כי יש להוסיף למבנה הדוח השנתי לעמיתים פירוט של סוגי ההשקעות כמפורט בחוזר, כפי שאלו מוגדרות בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2020, בגינם נגבו הוצאות ישירות על ידי הגוף המוסדי בשנה החולפת.

3.1.2.5 ביום 12 בנובמבר 2020 פורסם חוזר שעניינו ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור בגופים מוסדיים, הקובע, בין היתר, הקלות לעניין הליך הכר את הלקוח לחשבון אשר הפעילות בו היא פעילות בסיכון נמוך.

3.1.2.6 ביום 18 באוקטובר 2020 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" (להלן: "החוזר") הקובע, בין היתר, את ההוראות הבאות: (1) "שווה מזומנים" יכלול במסגרת סל השקעה לצורך פעילותו של הסל או כבטוחה לנכסי סל השקעה; (2) עדכון רשימת חברות דירוג מאושרות לדירוג חוב מחוץ לישראל; (3) משקיע מוסדי יהיה רשאי לנהל סלי השקעה, גם ביחס להלוואות לעמיתים או מבוטחים; (4) גוף מוסדי יהיה רשאי להעמיד הלוואה בשיעור גבוה משיעור של שלושים אחוז לחוסכים בעלי מקור הכנסה חודשי קבוע; (ה) גוף מוסדי לא יידרש לקבל את אישור ועדת ההשקעות לעסקת רכישה חוזרת של איגרות חוב על-ידי המנפיק, אם אגרת החוב לא מסווגת כחוב בעייתי. כמו כן, בחוזר נקבעו מס' הוראות שעה שתוקפן עד ליום 31 במרץ 2021, ביניהן הוראה לפיה משקיע מוסדי יהיה רשאי להעמיד הלוואות לחוסכים לתקופה של עד 15 שנה (במקום 7 שנים) והוראה לעניין הארכת משך הזמן בו גוף מוסדי יוכל לפעול כנגד עמית או מבוטח לפירעון הלוואה שלא נפרעה נפרעה ל-60 ימי עסקים (במקום 30 ימי עסקים).

3.1.2.7 ביום 16 ביוני 2020 פורסם חוזר שעניינו משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופות גמל - תיקון, הקובע, בין היתר, הוראות בדבר משלוח המחאות לעמיתים בעלי חשבון עם יתרה צבורה כוללת בסכום של עד 8,000 ש"ח.

3.1.2.8 ביום 16 ביולי 2019 פורסם חוזר שעניינו שירות ללקוחות גופים מוסדיים - תיקון (להלן: "החוזר"), המוסיף הוראות פרטניות שנועדו לשפר את טיב השירות הניתן ללקוחות על ידי הגופים המוסדיים, וביניהן, חובתו של גוף מוסדי המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות לתת מענה אנושי מקצועי ללקוח תוך 5 דקות מסיום הנתב, עם אפשרות חריגה ממשך הזמן כאמור לכל היותר ב-10% מהפניות בממוצע שנתי. הוראות החוזר חלות על כל גוף מוסדי, למעט קופת גמל מרכזית לפיצויים אשר העמית היחיד בה הוא הבנק וקופת גמל מרכזית לקצבה, 9 חודשים לאחר יום הפרסום, למעט ההוראה לעניין זמני המענה שהחלה ביום 25 ביולי 2019.

ביום 16 באפריל 2020 פורסם חוזר שעניינו שירות ללקוחות גופים מוסדיים - הוראת שעה, המתקן את החוזר וקובע כי מועד תחילת הוראות החוזר [למעט סעיף 7ג(א) שכבר נכנס לתוקף] נדחו ליום 29 באוקטובר 2020. כמו כן, נקבע כי גוף מוסדי רשאי שלא לכלול בממוצע השנתי הקבוע בהוראת המעבר לחוזר (15% מיום 25 ביולי 2019 ועד ליום 25 ביולי 2022) את נתוני זמן ההמתנה למענה טלפוני בתקופה שמיום 15 במרץ 2020 ועד למועד פקיעתן של תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020, או כל חיקוק אחר שיבוא במקומן.

3.1.3 טיוטות חוזרים

3.1.3.1 ביום 24 בדצמבר 2020 פורסמה טיוטת חוזר משיכת כספים מקופת גמל - טיוטה שניה (להלן: "טיוטה"),

המציעה לקבוע, בין היתר, הוראות לעניין הגדרת המסמכים הנדרשים לצורך הגשת בקשה למשיכת כספים, אופן הטיפול בבקשה, הודעות אותן יידרש הגוף המוסדי לשלוח לעמיתים או לזכאים והמועדים השונים לשליחתן של ההודעות ואופן שליחתן. כמו כן, בטיוטה מוצע לקבוע כי תשלום הכספים יבוצע רק לאחר שהגוף המוסדי אימת את זהות המבקש באמצעות מערכת סליקה בנקאית או באמצעות הבנק בו מצוין החשבון שנמסר בטופס בקשת המשיכה. בנוסף, מוצע לקבוע כי בעת משיכת כספי תגמולים מקרן פנסיה יהיה על העמית לחתום על דף מידע המפרט את השפעות משיכת הכספים על זכויותיו בקרן.

3.1.3.2 ביום 1 בנובמבר 2020 פורסמה טיוטת חוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל - תיקון (להלן: "הטיוטה"),

במסגרתה מוצע לקבוע חובת יידוע של גוף מוסדי לאדם המעוניין להצטרף כעמית לקרן פנסיה או לקופת גמל כאמור בתקנה 3ב(א) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. בהתאם לטיוטה, חברה מנהלת תדרש לציין במסגרת ההודעה שתשלח לעמית לאחר צירופו לקרן הפנסיה או לקופת הגמל, שנוסף על דמי ניהול ייגבו מנכסי הקופה הוצאות ישירות וכן את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו בשנה החולפת בכל אחד ממסלולי ההשקעה שבחר העמית. כמו כן, מוצע לציין במסגרת טפסי ההצטרפות כי נוסף על דמי הניהול ייגבו מנכסי הקופה הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות, וכן את שיעור ההוצאות הישירות הממוצע בכל המסלולים שנגבו בשנה החולפת מנכסי הקרן או הקופה ואת שיעור ההוצאות הגבוה ביותר והנמוך ביותר שנגבו במסלול מסוים בקרן או בקופה.

3.1.3.3 ביום 18 באוקטובר 2020 פורסמה טיוטת חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני

(להלן: "הטיוטה"), במסגרתה נקבעו, בין היתר, הוראות לשיפור התשתית להעברת כספים ומידע בין הגורמים הפועלים בשוק, ובכלל זאת קיצור משמעותי בפרק הזמן לקבלת מידע על הנכסים של החוסך, צירוף עובד למוצר פנסיוני באופן ממוכן, העברת הנחיות באופן ממוכן מבעל רישיון למעסיק לעניין אופן פיצול קופות גמל של העובד וחובת העברת כספים בין קופות גמל באמצעות המסלוקה הפנסיונית.

3.1.3.4 ביום 18 באוקטובר 2020 פורסמה טיוטת חוזר אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל (להלן: "הטיוטה"),

במסגרתה מוצע, בין היתר, לקבוע כי חברה לא תידרש לשלוח הודעה לעובד על הפסקת הפקדות בשל רבדי שכר שההפקדה בעדם אינה רציפה. כמו כן, מוצע כי במקרה בו התקבל דיווח מהמעסיק על סיבת הפסקת ההפקדות, החברה תשלח לאיש הקשר שהמעסיק קבע הודעה על הפסקת התשלומים ועל השפעתה על זכויות העובד בקופת הגמל. בנוסף, מוצע להביא לידיעת העובדים, במסגרת הדיווחים הרבעוניים או השנתיים, על קיומם של כספים שהופקדו על ידי המעסיק ולא שויכו לחשבונם בקופה. כמו כן, מוצע לקצר את פרק הזמן הניתן לגוף מוסדי למתן היזון חוזר למעסיק אגב הפקדת תשלומים לקופת גמל וכן לטייב את מנגנון השבת הכספים שהופקדו ביתר למעסיק.

3.1.3.5 ביום 12 באוגוסט 2020 פורסמו טיוטות להוראות החוזר המאוחד - פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה"

(להלן: "הטיוטות"), שעניינן בהקלה בנטל הרגולטורי החל על גופים מוסדיים לעניין הסדרי חוב בגין חובות שאינם בעייתיים, הרחבת תחולת ההוראות לעניין הסדרי חוב גם ביחס לחובות שהונפקו מחוץ לישראל וכן קביעת תנאים להשקעה של גופים כאמור באג"ח היברידי בישראל ומחוצה לה. עוד מוצע לקבוע במסגרת הטיוטות הוראות שמטרתן לייעל תהליכי השקעות כגון: ניהול סלי השקעה ביחס להלוואות לעמיתים ומבוטחים; השקעה באמצעות סלי השקעה משותפים של חברות מנהלות וכספי מבוטחים מאותה קבוצת גופים מוסדיים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה ואינם כספי עמיתים; פטור מקבלת אישור ועדת השקעות לעסקת רכישה חוזרת של אג"ח ע"י המנפיק בתנאים שבטיוטות.

3.1.3.6 ביום 4 באוגוסט 2020 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה מרכיבי חשבון בקופת גמל - תיקון (להלן: "הטיוטה"),

במסגרתה מוצע לשנות את המנגנון לעניין ייחוס יתרה צבורה פטורה כיתרה צבורה שאינה פטורה, וזאת בכדי למנוע אפשרות של קבלת הטבות מס שלא כדין. בהתאם לטיוטה, שינוי הייחוס יבוצע בכפוף להמצאת אישור כי בוצע שינוי ייחוס הפוך בקופת גמל אחרת.

3.1.4 עמדות ממונה

3.1.4.1 ביום 6 באפריל 2020 פורסמה עמדת ממונה שעניינה מדיניות למתן היתר להחזקת אמצעי שליטה בגוף

מוסדי לגופים המנהלים כספי לקוחות, המתקנת את המדיניות למתן היתר להחזקת אמצעי שליטה בגוף מוסדי בלא שולט לגופים המנהלים כספי לקוחות, כך שתחול לגבי החזקה בגוף מוסדי ללא הבחנה אם הינו גוף מוסדי בלא שולט או שהינו גוף מוסדי עם בעל שליטה, בין היתר, כך שהקביעה שרף שיעור ההחזקה של מקבל היתר החזקה לא יעלה על 7.5% מאמצעי השליטה בגוף מוסדי יחול גם על מקבל היתר החזקה בגוף מוסדי עם בעל שליטה, במישרין ובעקיפין, זאת בכפוף לקבלת היתר החזקה מהממונה (ולא 5% מאמצעי השליטה בגוף מוסדי כקבוע היום עבור מקבל היתר החזקה בגוף מוסדי עם בעל שליטה).

3.1.5 הוראות שעה של הממונה על רקע אירוע הקורונה

במהלך השנים 2020-2021 פרסם הממונה מספר חוזרים וטיטות חוזרים שמטרתם לאפשר הקלות רגולציה לתקופה זו, של התפשטות נגיף הקורונה, ובכלל זה, התאמת יישום הוראות רגולציה באופן שיקל על החברות והמבוטחים ליישמן בהתאם לנדרש בהתמודדות עם מגבלות התנועה והפעילות בתקופה זו, להלן עיקרי ההוראות:

3.1.5.1 ביום 2 בספטמבר 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני - תיקון -

הוראת שעה על רקע אירוע הקורונה" (להלן: "הוראת השעה"), בהתאם להוראת השעה גוף מוסדי יהיה רשאי להעלות את שיעור דמי הניהול לפני תום תקופת ההנחה, בעקבות הפסקת תשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל עבור העמית, שלא אירעה בשל המעביד, לאחר שחלפו 12 חודשים ממועד הפסקת התשלומים לחיסכון (ולא 6 חודשים כקבוע היום).

הוראת השעה נכנסה לתוקף ביום פרסומה, וזאת לגבי עמיתים שהופסקו תשלומים לחיסכון המועברים לקופת גמל בגינם, שלא בשל מעביד, החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 31 באוקטובר 2020.

ביום 3 במרס 2021 פורסם מכתב למנהלי הגופים מוסדיים שעניינו שמירה על הסולידריות בדמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני בתקופת משבר הקורונה, הקורא לגופים המוסדיים להמשיך ולנהוג בסולידריות כלפי עמיתים שהופסקו בגינם הפקדות לחיסכון הפנסיוני בתקופה שמחודש נובמבר 2020 ועד חודש יוני 2021 (לרבות חודש יוני 2021), בחלוף 6 חודשים ממועד הפסקת ההפקדות בגינם ועד לתום 12 חודשים, כך שדמי הניהול שיגבו מהעמיתים המשלמים דמי ניהול מהיתרה הצבורה העולים על דמי הניהול הממוצעים לא יעלו, ודמי הניהול שיגבו מהעמיתים המשלמים דמי הניהול מהיתרה הצבורה נמוכים מהממוצע לא יעלו על הממוצע.

כמו כן, הגופים המוסדיים מתבקשים להחיל הסדר זה גם לגבי עמיתים שהופסקו בגינם הפקדות לחיסכון הפנסיוני בתקופה שמחודש מרס 2020 ועד חודש אוקטובר 2020, ושהוראת השעה חלה לגביהם, וזאת בחלוף 12 חודשים ממועד הפסקת ההפקדות בגינם ועד לתום 18 חודשים.

3.1.5.2 ביום 20 באפריל 2020 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד שעניינו דירקטוריון גוף מוסדי -

הוראות שעה על רקע אירוע הקורונה, לפיו בתקופה שבין מועד פרסום החוזר ועד ליום 30 ביוני 2020 (להלן בהתאמה: "החוזר" ו-"תקופת הוראת השעה") דירקטוריון גוף מוסדי היה רשאי לדחות דיונים ודיווחים בנושאים אשר נדרש לדון בהם בתדירות שנקבעה על ידי הממונה אם הדירקטוריון קבע כי הדיון או הדיווח אינו קשור לאירוע הקורונה ואין בדחייה כדי להשית סיכון מהותי על הגוף המוסדי או לקוחותיו. כמו כן, בתקופת הוראת השעה ניתן היה להציג נושאים ועדכונים בישיבות דירקטוריון או ועדותיו המשותפות לגוף המוסדי ולחברת האם שלו, למעט אם קיים חשש לניגוד עניינים או לפגיעה בעצמאות הדיון בדירקטוריון הגוף המוסדי, וזאת בלבד שהחלטות הגוף המוסדי התקבלו בנפרד מהחלטות החברה האם. בנוסף, בתקופת הוראת השעה ניתן היה לאשר פרוטוקולים של ישיבות דירקטוריון וועדותיו על-ידי הדירקטוריון, עד 30 יום ממועד קיום הישיבה או מועד הישיבה שלאחריה, המאוחר מבין שני המועדים. כמו כן, נקבע כי במסגרת תקופת הוראת השעה גוף מוסדי נדרש למסור לממונה תמצית החלטות שהתקבלו בישיבה שעסקה באירוע הקורונה תוך 5 ימי עסקים ממועד קיום הישיבה. כמו כן, בוטלה בתקופת הוראת השעה החובה של הדירקטוריון וועדותיו להתכנס פעם ברבעון באופן פיזי.

ביום 24 בספטמבר 2020 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד שעניינו דירקטוריון גוף מוסדי - הארכת תוקף הוראת שעה על רקע אירוע הקורונה, לפיו הוארכו עד יום 31 בדצמבר 2020 ההקלות שפורסמו

בהוראות החוזר, למעט ההקלה לעניין דחיית דיונים ודיווחים אשר מועדם קבוע בהוראות הממונה, אשר לא הוארכה.

3.1.5.3 ביום 23 באפריל 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו שירות סוכנים ויועצים ללקוחות - הוראת שעה, לפיו בתקופה שבין מועד פרסום החוזר ועד ליום 30 ביוני 2020 (להלן: "תקופת הוראת שעה") בעל רישיון היה רשאי לקיים עם לקוחותיו שיחה טלפונית כחלופה לפגישה עמם. בנוסף, בתקופת הוראת השעה הוארך משך הזמן בו בעל הרישיון היה רשאי לקיים פגישות עם לקוחותיו, ליזום עמם שיחת שירות ולהעניק להם מענה ראשוני.

3.1.5.4 ביום 5 באפריל 2020 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" הוראת שעה על רקע אירוע הקורונה (להלן: "הוראת השעה"), לפיו גופים מוסדיים היו רשאים לערוך אנליזה ביחס לרכישת אג"ח סחירות ושאינן סחירות בשוק המשני שלא בהתאם להוראות החוזר המקורי, ולהעביר את שיקול הדעת ביחס להיקף האנליזה לוועדת ההשקעות עד ליום 31 ביולי 2020. כמו כן, הוראת השעה קבעה כי המועד בו נדרש היה לעדכן אנליזות הצפויות לפקוע בתקופה שבין יום 1 באפריל 2020 עד יום 31 יולי 2020 יהא עד יום 31 באוגוסט 2020. הוראת השעה קבעה כי וועדת ההשקעות הייתה רשאית לקבוע את מידת הרלוונטיות של התניות החוזיות ואמות המידע המפורטות בחוזר המקורי ביחס לרכישת אג"ח סחירות ושאינן סחירות בשוק המשני, זאת ממועד פרסום הוראת השעה ועד ליום 31 ביולי 2020.

3.1.5.5 ביום 2 באפריל 2020 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד שעניינו פרק ניהול נכסי השקעה (קרנות סל והסדר חוב) (להלן: "הוראת השעה"), לפיו התנאים בהם רשאי משקיע מוסדי להחזיק בהחזקות עודפות בהתאם להוראות החוזר המקורי, יחולו גם במקרים בהם המשקיע המוסדי הפך לשולט או למחזיק באמצעי שליטה עקב קבלת אמצעי שליטה בתאגיד לווה במסגרת הסדר חוב, ולא רק בשל מימוש אמצעי שליטה שהיו ערובה לחיוב. בנוסף, הוראת השעה קבעה כי משקיע מוסדי היה רשאי לנכות עמלות ניהול חיצוני בשל השקעה בקרנות סל מסוימות, אף אינן עומדות ביתר התנאים שנקבעו בהוראות החוזר המקורי. כמו כן, נקבע כי דמי הניהול לא יעלו על 0.1 אחוזים משווי הנכסים של קרן הסל, זאת בכפוף לכך שהשיעור הכולל בגין השקעה בקרנות סל כאמור לא יעלה על 5% ממגבלת ההוצאה הקבועה בהוראות הדין. הוראת השעה חלה על קרנות סל המוחזקות למסחר שמשקיע מוסדי רכש החל מיום פרסום החוזר ועד ליום 30 ביוני 2020. בהתאם להוראת השעה ניתן היה לגבות הוצאה כנגד השקעה כאמור במהלך התקופה בה הוחזקה קרן הסל למטרות מסחר, אך לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2020.

3.1.5.6 ביום 2 באפריל 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו, הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" - הוראת שעה על רקע אירוע הקורונה, לפיו בתקופה שבין מועד פרסום הוראת השעה ועד ליום 30 ביוני 2020 (להלן: "תקופת הוראת שעה"), הוארך מועד הדיווח של משקיע מוסדי לממונה על חריגה אקטיבית או חריגה פאסיבית מהותית, מהמועד שבו התגלתה החריגה לראשונה, מעשרה ימי עסקים לתקופה של חודש. בנוסף, בתקופת הוראת השעה ראו חריגה של עד 10 נקודות האחוז במדיניות ההשקעה כחריגה פאסיבית, ועל-כן לא הייתה בגדר שינוי במדיניות השקעה המחייבת דיון בוועדת ההשקעות או הדירקטוריון וניתן היה לתקנה באמצעות קביעת מועד לתיקונה על-ידי ועדת ההשקעות.

3.1.5.7 ביום 2 באפריל 2020 פרסם הממונה הוראה שעניינה הודעה על אישור השקעות במקרים מיוחדים (להלן: "הוראת השעה"), לפיה גוף מוסדי היה רשאי לרכוש עד 24% נוספים מערכן הנקוב הכולל של אג"ח סחירות באותה סדרה שאינן אג"ח של מדינת ישראל או ניירות ערך מסחריים סחירים של מנפיק באותה סדרה (להלן: "התוספת"), מעבר לשיעור המותר בהתאם להוראות הדין (25%), כך ששיעור ההשקעה המקסימאלי עמד על 49%, זאת בכפוף לכך שהתוספת נרכשה מכספי החוסכים בלבד. האישור כאמור היה בתוקף ממועד פרסום הוראת השעה ועד ליום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "תקופת האישור"). בתום תקופת האישור, אחזקות משקיע מוסדי בהתאם לאישור הממונה לא תחשב כחריגה בהתאם להוראות הדין.

3.2 חסמי כניסה ויציאה**חסמי כניסה**

- קבלת רישיון חברה מנהלת ורישיון מבטח - על החברה המבקשת לעמוד בדרישות של הון עצמי, מהימנות וניסיון.
- היקף נכסים מנוהלים מינימאלי - דרוש על מנת לכסות את עלויות התפעול של החברה המנהלת ולעמוד בדרישות הרגולטוריות הרבות.
- הון עצמי מינימאלי שנקבע בדין.
- הון אנושי בעל הכשרה, ידע, ניסיון ורישיונות מתאימים לפעילויות השונות.

חסמי יציאה

- קבלת אישור הממונה להעברת ניהול קרנות הפנסיה לניהול חברות מנהלות אחרות. קבלת האישור כפוף לביצוע העברת הניהול בהתאם לנהלי הממונה ולהוראות הדין.
- קבלת אישור הממונה למיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון של חברה מנהלת.

3.3 גורמי הצלחה קריטיים

קיימים מספר גורמי הצלחה קריטיים, ביניהם:

- יכולות שיווק ומכירות - מערך הפצה ומכירות רחב ומותאם קהל יעד. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.7 להלן.
- איכות ניהול ההשקעות - יכולת להשיג תשואות עודפות לאורך זמן ביחס למדדי ההשוואה וגופים מתחרים. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4 להלן.
- איכות ניהול סיכונים פיננסיים. לפרטים נוספים אודות גורמי סיכון ראה סעיף 3.12 להלן.
- מצב המשק, שוק ההון, תשואות ורמת התעסוקה. לפרטים נוספים ראה סעיף 3 לדוח הדירקטוריון.
- צמיחה הנובעת מגידול בלקוחות חדשים.
- תמהיל ומגוון מוצרים - התאמת סל המוצרים של החברה לטעמי הציבור, פתיחת מסלולי השקעה וכו'. לפרטים ראה סעיף 2.1 לעיל.
- התאמת סל המוצרים למודלים תומכי היעוץ של הבנקים. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.7 להלן.
- איכות השירות ללקוח (מענה למגוון צרכים).
- איכות השירות לסוכנים ולמפיצים.
- יכולת שימור לקוחות - הצלחה בשימור תיק לקוח.
- שיעור דמי ניהול. לפרטים ראה סעיף 2.1 לעיל.
- מיתוג ופרסום.
- הוראות הרגולציה בקשר עם מאפייני וסוגי המוצרים בתחום. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1 לעיל.

3.4 השקעות

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעה הכללית של החברה, וקובע מדרג סמכויות בקבלת החלטות בין חטיבת ההשקעות, ועדת השקעות וועדת אשראי, והדירקטוריון.

חטיבת ההשקעות של הקבוצה מבצעת את פעילות ההשקעות עבור גופי החיסכון ארוך הטווח - ביטוח, פנסיה וגמל ועבור תיקי הנוסטרו של חברות הביטוח והחברות המנהלות בקבוצה, וזאת בהתאם להנחיות מוועדות ההשקעות השונות.

פעילות ניהול ההשקעות מבוצעת בחטיבת ההשקעות של הראל ביטוח, המרכזת את פעילות ההשקעה עבור הראל ביטוח, EMI, קרנות הפנסיה, וקופות הגמל וקרנות ההשתלמות המנוהלות בקבוצה. חטיבת ההשקעות כוללת כ-90 עובדים ומחולקת ליחידות משנה מתמחות, הכוללות את יחידת מניות ישראל, יחידת אג"ח סחיר ישראל, יחידת השקעות חו"ל, יחידת מחקר, יחידת נדל"ן, יחידת ניהול נכסי נדל"ן, יחידת השקעות פרטיות, יחידת אשראי עסקי, יחידת ניהול תיקים, יחידת בקרה, יחידת Middle Office, יחידה משפטית, יחידת ניהול סיכונים (אשר כפופה לחטיבת אקטואריה בחברה), ויחידת נוסטרו (אשר מנהלת את ההשקעות הסחירות בישראל של תיקי הנוסטרו).

פעילות ניהול ההשקעות בגופים השונים של הקבוצה, הכפופים לחוק הפיקוח ו/או לחוק קופות גמל, מבוצעת בהתאם לתקנות, קודקס הרגולציה והחוזרים של רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, אשר מגדירים כללים, מגבלות ופרמטרים

כלליים להשקעה כגון: חשיפות לתאגיד בודד ולקבוצת תאגידים, השקעה באמצעי שליטה של תאגיד, השקעה בזכויות במקרקעין, השקעה בנכסים סחירים, השקעה מחוץ לישראל ועוד. עקרונות היסוד לפיהם פועלת חטיבת ההשקעות כוללים: נטילת סיכון באופן מחושב מתוך מגמה לשפר את פרופיל התשואה של התיק, גיוון הפעילות על פני מגוון תחומי השקעה על מנת לשפר את פרופיל הסיכון בתיק, פעילות על סמך ניתוח כלכלי שעשוי, במקרים מסוימים, להכתיב פעילות כנגד מגמה, הימנעות מתזמון שוק (Market Timing), הימנעות משינויים מהירים בתיק על פני זמן קצר וניצול יתרון לגודל בהשקעות לא סחירות, תוך התאמת הפרמיה על היעדר הנזילות.

במהלך תקופת הדוח העמיקו הגופים המוסדיים בקבוצת הראל (ביניהם החברה), את פעילות ההשקעה (בקשר עם כספי עמיתים) בשיטת "סלי השקעה" לפי סוגי ההשקעות. במסגרת זו נפתחו שני סלים חדשים: (1) הראל עמיתים אג"ח קונצרני צמוד בדירוג נמוך (2) הראל עמיתים אג"ח מדינה צמוד ארוך.

בנוסף לסלים החדשים, הסלים הפעילים הינם: סל אג"ח מדינה צמוד, סל אג"ח מדינה שקלי, סל אג"ח חברות צמוד, סל אג"ח חברות בדירוג נמוך, סל אג"ח חברות שקלי, סל מניות ישראליות, סל מניות חו"ל, סל אג"ח ומט"ח חו"ל, סל אשראי לא סחיר צמוד מדד, סל אשראי לא סחיר שקלי, סל אשראי לא סחיר מט"ח וסל נזילות. הפעילות באמצעות סלי השקעה מבטיחה פיצול אופטימלי ושוויוני של ההשקעות בין הקופות והמסלולים ומאפשרת ביצוע השקעות אופטימלי גם עבור קופות ו/או מסלולים בעלי היקף נכסים קטן יחסית.

חטיבת ההשקעות פועלת לפיזור ההשקעות באפיקים השונים לחו"ל, הן מטעמי פיזור והקטנת הסיכון והן משיקולי תשואה. הפעילות מתבצעת בין השאר במניות בחו"ל (לרבות פעילות בנגזרים על מדדים גיאוגרפיים וסקטוריאליים בחו"ל), באג"ח בחו"ל, בנדל"ן בחו"ל, בהשקעות בתשתיות וקרנות השקעה בחו"ל, ובאשראי בחו"ל. למרות הגידול המתמיד בחשיפה לנכסים בחו"ל, מדיניות החברה היא לבצע גידורי מט"ח על מנת להתאים את חשיפת המט"ח נטו לרמה עליה מחליטה מעת לעת ועדת ההשקעות. גידורי המט"ח מבוצעים בעיקר בעסקאות פרוורד מול בנקים בישראל. בנוסף - מתבצעים גידורי מח"מ, גידורי אינפלציה ואחרים, בהתאם להחלטות המתקבלות בוועדות ההשקעות.

בשנת 2020 המשיכה חטיבת ההשקעות בהגדלת ההשקעות בתחומי הפעילות הלא סחירים - אשראי, קרנות השקעה, ותשתיות ושמרה על גודל ההשקעות בתחום הנדל"ן. השקעות אלה מגדילות את הפיזור בתיקי ההשקעות, מקטינות את החשיפה לתנודתיות של שווקי ההון, ומשפרות את תוחלת התשואה לעמיתים בהינתן שיעורי הריביות הנמוכים הקיימים בשווקי האג"ח השונים בארץ ובחו"ל.

3.5 ביטוח משנה

קרנות הפנסיה, במסגרת תכנית פנסיה מקיפה, מעניקות לחוסכים בהן כיסוי ביטוחי למקרי נכות (פנסיית נכות) ולמקרי מוות (פנסיית שאירים). ביטוח זה הינו ביטוח הדדי, כלומר, החברים בקרן מבטחים את עצמם מתוך דמי הגמולים אשר יועדו לרכישת כיסויים ביטוחיים אלו.

במידה שנתר עודף בדמי הסיכון שנגבו לצורך מימון תביעות הנכות והמוות, הוא מוחזר לחסכוניותיהם של העמיתים מדי רבעון ולפנסיות של הפנסיונרים במסגרת העודף הדמוגרפי. במקרה של חוסר, ימומן הגירעון הדמוגרפי על חשבון עמיתי הקרן והפנסיונרים.

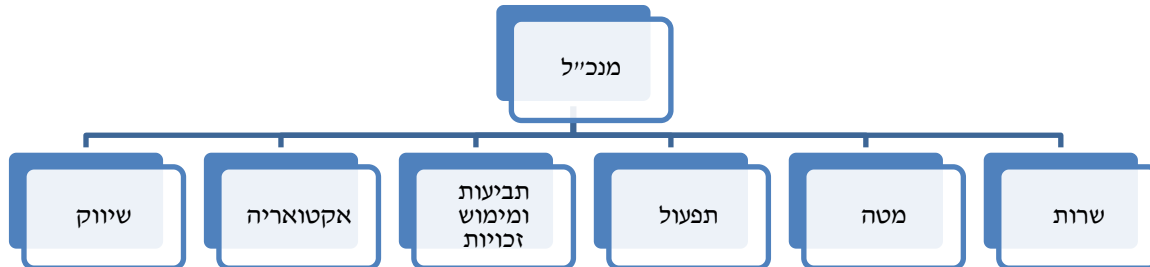
אירועים רבי נפגעים עלולים ליצור חוסר בדמי הסיכון שנגבו לצורך תשלום מקרים אלו וכתוצאה מכך עמיתי הקרן יאלצו לממן מתוך החיסכון הצבור חוסרים אלו.

החברה, בהיותה ערה לסיכונים מוות ונכות של עמיתי קרנות הפנסיה הנובעים מאירועים העלולים להיות רבי נפגעים, רוכשת עבור עמיתי קרנות הפנסיה כיסוי ביטוח משנה ייחודי לאירועים מעין אלו. התאמת הכיסוי נעשית בהתאם למאפייני כל קרן. עלות הכיסוי בקרן הפנסיה "הראל פנסיה" נגבית מתוך כלל נכסי הקרן והיא נאמדת בכ-1 מיליון ש"ח לשנה. הכיסוי הביטוחי בקרן הפנסיה "הראל פנסיה" הינו למקרי קטסטרופה שסכום הביטוח הכולל בגינם עולה על 100 מיליון דולר. עבור מקרי קטסטרופה אלו, הכיסוי מכסה עלות של עד 100 מיליון דולר מעבר להשתתפות עצמית של 100 מיליון דולר. לקרן הפנסיה הכללית, קיים ביטוח משנה למקרי קטסטרופה אשר כלול במסגרת הכיסוי של הראל ביטוח.

לאור הפעלת מסלולי ביטוח "מקיפים" בקרן הפנסיה הכללית, קרי, אפשרות לרכישת כיסוי ביטוחי לנכות ושאירים, יישמה החברה הסדר ביטוחי באמצעות ביטוח משנה פרופורציונלי שנערך מול מבטח משנה SwissRe. ההסכם נכנס לתוקף החל מ-1 בינואר 2020.

למידע נוסף אודות ביטוח משנה, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים של הקרן המקיפה.

3.6 הון אנושי

תיאור המבנה הארגוני נכון ליום 31.12.2020:

הנהלות החברה והקבוצה מאמינות, כי עובדיהן הינם הנכס האסטרטגי העיקרי שלהן. למרות גודלה של הקבוצה, הנהלות החברה והקבוצה עושות כל שביכולתן על מנת להקנות בקרב עובדיהן אווירה של חברה משפחתית. החברה והקבוצה משקיעות רבות בהון האנושי שלהן ודואגות ליצירת בית חם לעובדיהן.

'עובדי החברה' מועסקים במישרין על ידי הראל ביטוח או חברות אחרות בקבוצה. על כן הכוונה במונח "עובדי החברה", לעיל ולהלן, הינה למעשה לעובדי החברה שמועסקים כאמור לעיל ואשר מספקים את מירב שירותיהם לחברה ולחברות המנהלות האחרות של הפנסיה בקבוצה.

בסוף שנת 2020 העסיקה החברה 270 עובדים לעומת כ-290 עובדים בסוף שנת 2019. לחברה אין תלות בעובד מסוים. העובדים אינם מחולקים לפי תחומי פעילות ולא חלו שינויים מהותיים במצבת העובדים במהלך תקופת הדוח. כמו כן, נכון למועד הדוח, לא צפויים קיצוצים במצבת העובדים. כל העובדים מועסקים על בסיס הסכם עבודה אישי לתקופה בלתי קצובה ולא בהסכמי עבודה קיבוציים. משכורתו של כל עובד נקבעת בהסכם ההעסקה האישי שלו.

תנאי ההתקשרות עם העובדים

התגמול על-פי הסכמי ההעסקה הינו, בעיקרו, על בסיס משכורת קבועה ובתפקידי השיווק והשימור קיים, לעיתים, רכיב של תגמול על בסיס הצלחה. בתחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים שכר חלק מהעובדים נקבע כשכר בסיס בתוספת תגמול הנגזר מפעילות תחום עיסוקם. בהתאם להסכמי ההעסקה, העובדים זכאים לביטוח פנסיוני, במסלול שנבחר על ידם (ביטוח, קרן פנסיה, שילוב של ביטוח ופנסיה וכיוצ"ב). בנוסף, מרבית העובדים זכאים לכך שהחברה תפריש עבורם לקרן השתלמות. תקופת ההודעה המוקדמת בפיטורים או התפטרות אינה עולה בדרך כלל על 30 ימים, אולם ביחס להנהלה הבכירה נקבעה תקופת הודעה מוקדמת ארוכה יותר.

הסכם העבודה האישי קובע, בין היתר, את מספר ימי החופשה להם זכאי כל עובד (בכל מקרה, מספר הימים אינו פחות מהמינימום הקבוע בחוק). העובדים זכאים לתנאים סוציאליים נוספים, בהתאם לחוק הישראלי: דמי הבראה וחופשת מחלה.

בנוסף לתנאים המפורטים לעיל, עובדי הקבוצה נהנים ממספר הטבות נוספות: (1) ביטוח בריאות קולקטיבי לעובדי הקבוצה, ללא תשלום פרמיה (העובד משלם רק את המס בגין שווי ההטבה); (2) אפשרות לצרף לביטוח הבריאות הקולקטיבי את בני משפחתו של העובד; (3) ביטוח שיניים קולקטיבי לעובדי הקבוצה (לעובד ובני משפחתו) במימון העובד.

עובדים בכירים זכאים לשכר בסיס בתוספת תנאים נלווים כגון רכב צמוד, החזר הוצאות, אש"ל וכד', ובנוסף זכאים לבונוס שנתי, בהתאם למדיניות שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בנוגע לתגמול נושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות כמפורט בסעיף 4.4 להלן.

הדרכות לעובדים

הראל ביטוח מפעילה עבור החברות בקבוצה מערך הדרכה המקיים תכניות הדרכה חוצות ארגון לצד פתרונות למידה מותאמים לצרכי היחידות העסקיות. מדי שנה נקבעת על-ידי הראל ביטוח תכנית הדרכה שנתי, הנגזרת מתכניות העבודה ומן היעדים העסקיים שהתוותה הנהלת החברה. תכנית זו כוללת פעילויות למידה לפיתוח

העובדים בתחומים, כגון: היכרות עם מוצרים חדשים, הוראות רגולטוריות בתחומים השונים, התמצאות בתהליכי עבודה חדשים/משתנים, הדרכות לשימוש במערכות ליבה, סדנאות לשיפור מיומנויות הנדרשות לביצוע התפקיד, סדנאות לפיתוח מנהלים וכד'. בנוסף מבוצע פיתוח כלים להכשרה ולחניכת עובדים חדשים, הכוללים לומדות וקורסים להגברת אוריינטציה עם הארגון.

במקביל לפעילויות ההדרכה הנגזרות מצרכים עסקיים כאמור, מקיימת החברה פעילויות רוחב המוצעות לעובדים לטובת העשרה ולפיתוח אישי. כמו כן, הראל ביטוח מקיימת שיתופי פעולה עם מכללות ועם מוסדות אקדמיים לצורך הכשרת עובדים במסגרת קורסים והשתלמויות בתחום הביטוח וכן לימודי BA בביטוח.

בעקבות משבר הקורונה העולמי, שחל בתקופת הדוח, הותאם מערך הלמידה הארגוני לשם מתן מענה מהיר לאתגרים החדשים. בתוך כך נערכו המרות של הכשרות פרונטליות למרחב הווירטואלי, התקיימו סדנאות להכשרת עובדים ומנהלים ללמידה ולהדרכה און ליין והוגברו פתרונות למידה דיגיטליים המאפשרים למידה מרחוק. כמו כן, נערכה התאמה בתכנים ובשיטות ההדרכה של תכניות ארגוניות לפיתוח אישי.

קוד אתי לעובדי הקבוצה

הנהלת הקבוצה דוגלת בתרבות עסקית נאותה של עובדיה ומנהליה (כולל דירקטורים) במסגרת מילוי תפקידם בחברה. בהתאם לכך אימצה החברה קוד אתי. כל עובד המתקבל לחברה מאשר בחתימתו, כי קרא את הקוד האתי וכי הוא מתחייב לפעול לפיו.

3.7 שיווק והפצה

הפצת ושיווק מוצרי החברה נעשית בעיקר באמצעות סוכנים וסוכנויות, עובדי הקבוצה במכירה ישירה וכן באמצעות ערוץ ההפצה הבנקאי.

חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, מסדיר את נושא השיווק וההפצה של מוצרים פנסיוניים. בהתאם לחוק, הגופים שיעסקו בהפצה ושיווק של מוצרים פנסיוניים יהיו: (א) סוכני ביטוח פנסיוני - סוכני ביטוח בענף ביטוח פנסיוני; (ב) סוכני שיווק פנסיוני - עובדים של גופים מוסדיים לגבי מוצרים פנסיוניים של הגוף המוסדי; (ג) יועצים פנסיוניים - בעיקר התאגידים הבנקאיים.

היועץ והמשווק יהיו רשאים לבצע עסקה במוצר פנסיוני. ההבחנה בין יועץ למשווק הינה קיומה או היעדר קיומה של "זיקה" למוצר פנסיוני. לאור הבחנה זו נקבע, כי סוכנות ביטוח אשר התקשרה בהסכם עם גוף מוסדי אינה רשאית לעסוק בייעוץ. בהתאם לכך, על כלל סוכנויות הביטוח בקבוצה ועובדי הקבוצה, אשר יעסקו בשיווק מוצרים פנסיוניים, יחולו החובות המוטלות מכוח חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני על משווק פנסיוני.

בתקופת הדוח פועלים מרבית הבנקים בישראל בתחום הייעוץ הפנסיוני. בתמורה להפצת המוצרים הפנסיוניים הבנקים זכאים לעמלות הפצה.

החברה משתמשת במספר ערוצי שיווק והפצה כדי להפיץ את מוצריה, שהעיקריים שבהם הם:

- שיווק והפצה באמצעות סוכני וסוכנויות ביטוח פנסיוניים - לקבוצה פריסה ארצית רחבה של מערך מקצועי ומיומן של סוכנים הפועלים באמצעות המחוזות והסניפים של הקבוצה ומעניקים שירות אישי ברמה הגבוהה ביותר לכל אחד מלקוחותיה. החברה רואה במערך סוכני הביטוח נכס אסטרטגי, אשר מהווה חלק בלתי נפרד מפעילותה. החברה קשורה עם מספר רב של סוכנים כאמור, ועל כן אין היא תלויה בסוכן בודד, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה. החברה עורכת מעת לעת מבצעי שיווק במסגרתם מקבלים הסוכנים הטבות בכסף או בשווה כסף. חלק מעמלות אלו נרשם כהוצאות רכישה נדחות. החברה פועלת גם באמצעות סוכנויות הסדר לרבות סוכנות ההסדרים שבבעלות הקבוצה.
- מערך המשווקים הפנסיוני של החברה, לצד יחידת המעסיקים הישירה, נועדו להעצים את השיווק, המכירות ושימור הלקוחות בעיקר בקרב הלקוחות העסקיים הקיימים של החברה. החברה נוהגת לשלם לעובדי השיווק הפנסיוני בנוסף על השכר הקבוע גם שכר המותנה בהצלחה להשגת יעדים אלה.
- מערכי הפצה של הבנקים - לחברה הסכמי הפצה מול מרבית הבנקים הפועלים בייעוץ פנסיוני. בחטיבת מטה שיווק של הקבוצה פועל צוות שיווק בנקים. הצוות אחראי, בין היתר, על הקשר עם מערכי הייעוץ הבנקאיים, מתן מענה מקצועי ושירותי ליועצים בכל הנוגע למכירות, שימור וטיפול שוטף בתחום של קופות גמל, קרנות השתלמות וקרנות פנסיה אשר שווקו באמצעות מערכי הייעוץ של הבנקים. בחודש פברואר 2006 הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006 (להלן: "תקנות עמלות הפצה") הקובעות את התנאים לפיהם רשאית חברה מנהלת לשלם עמלת הפצה, והוראות לעניין סכומה או

שיעורה המרבי של עמלה כאמור ואופן חישובה. בתקנות עמלות הפצה נקבע, בין היתר, כי בגין ייעוץ שיוענק על-ידי היועץ שבעקבותיו לקוח יפקיד כספים בקופת גמל או יעביר כספים מקופת גמל אחת לקופת גמל אחרת או ימשיך את חברותו בקופת גמל בה הוא עמית, יהיה היועץ רשאי לגבות עמלות הפצה, בשיעור חודשי שאינו עולה על החלק השנני עשר של 0.25% מסך כל הסכומים העומדים לזכות הלקוח בחשבונו בקופת הגמל ביום העסקים האחרון של כל חודש. ביום 1 במרץ 2017 פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון), התשע"ז-2017.

- פנייה ישירה ללקוחות, בין היתר, על דרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידי מעסיקים וגופים שונים המאגדים תחתם קבוצות של לקוחות.
- החברה מעניקה תמיכה מקצועית למערכי ההפצה שלה וכן מעדכנת אותם בנהלי החברה ובתהליכי העבודה הרלוונטיים לפעילותם. בין היתר מבצעת החברה גם כנסים מקצועיים ושיווקיים למערכי ההפצה השונים ומקיימת להם הדרכות בנושאים רלוונטיים שונים.

להלן מידע בדבר עלויות רכישה ועמלות שנתיות בתחום הפנסיה :

2018			2019			2020			
עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות	
									סוכן/סוכנות:
1,074	1,623	2,697	624	1,309	1,933	3,167	4,434	1,267	צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה
37,037	21,159	58,196	28,161	34,145	62,306	33,296	58,418	25,122	אחר
									יועץ פנסיוני:
2,837	-	2,837	3,824	-	3,824	4,335	-	4,335	בנקים
40,948	22,782	63,730	32,609	35,454	68,063	36,463	67,187	30,724	סה"כ

להלן מידע בדבר עלויות רכישה ועמלות שנתיות בתחום הגמל :

2018			2019			2020			
עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות	
									סוכן/סוכנות:
5,404	982	6,386	5,405	1,612	7,017	4,518	9,343	4,825	צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה
24,181	11,893	36,074	26,253	4,889	31,142	1,375	34,297	32,922	אחר
									יועץ פנסיוני:
7,287	-	7,287	8,168	-	8,168	17,503	-	17,503	בנקים
36,872	12,875	49,747	39,826	6,501	46,327	5,893	61,143	55,250	סה"כ

הסבר ושינויים מהותיים בערוצי הפצה שתוארו בטבלה

תחום הפנסיה:

כ-47% מדמי הגמולים אשר מתקבלים בקרנות שבניהול החברה הינם באמצעות סוכנויות ומנהלי הסדר (בשנת 2019 כ-46%), 1.6% באמצעות הערוץ הבנקאי (אשתקד 1.5%) ויתרת דמי הגמולים מקורם באמצעות ברירת מחדל והפצה ישירה. יתרת הנכסים הצבורים למועד הדוח שבגינם משלמת החברה לבנקים ייעוץ פנסיוני עומדים על כ-1.9 מיליארד ש"ח, אשתקד כ-1.6 מיליארד ש"ח.

תחום הגמל:

כ-43% מדמי הגמולים אשר מתקבלים בקופות שבניהול החברה הינם באמצעות סוכנויות ומנהלי הסדר (בשנת 2019 כ-48%), 9% באמצעות הערוץ הבנקאי לעומת 12% אשתקד ויתרת דמי הגמולים מקורם באמצעות ברירת מחדל והפצה ישירה. יתרת הנכסים הצבורים שבגינם משלמת החברה לבנקים ייעוץ פנסיוני עומדים על כ-9.0 מיליארד ש"ח, אשתקד כ-8.8 מיליארד ש"ח. הגידול בהוצאות עמלות בתקופה נובע בעיקרו משינוי מבני כאמור ביאור 1.א בדוחות הכספיים של החברה.

פירוט ערוצי הפצה שהחברה תלויה בהם לרבות שיעור ההכנסות מהם

החברה תלויה בערוצי ההפצה העיקריים שלה, הסוכנים, הבנקים ומערך השיווק הפנסיוני, אשר כל אחד מהערוצים האלה אחראי על למעלה מ-10% מדמי הגמולים של החברה, באופן שאובדן אחד מהם ישפיע באופן מהותי על פעילות החברה. יחד עם זאת, לחברה אין תלות באיזה מגורמי השיווק הפרטניים שלה, באופן שאובדנם עשוי להשפיע השפעה מהותית לרעה על אחד מתחומי הפעילות או שתיגרם לחברה תוספת עלות מהותית כתוצאה מהצורך להחליפם, ואף גורם שיווק בתוך ערוצי ההפצה אינו אחראי על יותר מ-10% מדמי הגמולים של החברה.

3.8 ספקים ונותני שירותים

החברות המנהלות בקבוצה קשורות ביניהן בהסכמים למתן שירותי תפעול שונים, תוך ניצול יתרון לגודל של חלק מן החברות המנהלות. בנוסף, הראל ביטוח מעניקה שירותים לחברות המנהלות, בעיקר בתחום ההשקעות, מערכות מידע, לוגיסטיקה, משאבי אנוש ועוד, לפרטים ראה סעיף 0 להלן.

החברה קשורה, בהסכמים עם ספקים שונים לצורך טיפול בסילוק תביעות או תשלום גמולים. ספקי השירותים הינם, בעיקר, בתחומים הבאים: רופאים מומחים, עו"ד, יועצי מס, בתי דפוס ודיוור לצורך משלוח דברי דואר הנדרשים על-פי דין, שירותי מחשוב, באמצעות הראל המשמר מחשבים וחברות נוספות עמן התקשרה הראל מחשבים.

בנוסף, קיים לחברה הסכם בנוגע לשירותי ברוקרז' - החברה משתמשת בשירותי המסחר של מספר רב של חברי בורסה. הבחירה אצל איזה חבר בורסה לבצע את הפעילות נעשית על בסיס מספר פרמטרים ובהם: איכות הביצוע, עלות הפעולה, איכות המחקר, רעיונות ההשקעה שמציע הברוקר ואיכות ההצעה לפעולה הסטנדרטית). כדי ליהנות מהיתרונות לגודל שיש לפעילות כלל הגופים בקבוצת הראל, הוחל בשנת 2007 בביצוע של הליך תחרותי משותף לשירותי ברוקרז' לכל גופי החסכון ארוך הטווח בקבוצת הראל. במסגרת זאת נעשתה פניה למרבית הבנקים והברוקרים הפעילים בישראל, התקבלו מהם הצעות מחיר ונחתמו הסכמי ברוקרז' בהתאם להצעות שהתקבלו.

להראל ביטוח קיים הסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ, לפיו מעניקה לאומי שירותי שוק ההון בע"מ שירותי תפעול עבור קופות הגמל שנרכשו מלאומי גמל ומבנק לאומי בשלהי שנת 2006. כן קיים הסכם בין החברה לבין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ, לפיו תעמיד לאומי שירותי שוק ההון שירותי בע"מ תפעול גם לקופות גמל נוספות שבניהולן. החל מינואר 2019, ההסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ חל על מספר מצומצם של קופות גמל מרכזיות שבניהול החברה שטרם הוסבו למערכת התפעולית בהראל.

בפברואר 2021 נחתם נספח להסכם מסגרת בין החברה לבין הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ (להלן: "הראל פיננסיים"). בהתאם לנספח ההסכם, הראל פיננסיים תקבל לניהול את תיק ההשקעות של מסלולי ההשקעה של קופות גמל להשקעה בהתאם למדיניות ההשקעה המאושרת על ידי החברה (ראה פירוט בסעיף 0 להלן לעניין זה).

לחברה אין תלות במי מספקי השירותים. לגבי מרבית השירותים להם זקוקה החברה בתחום הפעילות, החברה קשורה בהסכמים עם מספר ספקים, באופן שמאפשר לה גמישות תפעולית. קיומם של ספקים תחליפיים זמינים עבור מרבית השירותים המנויים לעיל מונעת תלות של החברה בספק זה או אחר.

3.9 רכוש קבוע

משרדים ונכסי מקרקעין

אין לחברה רכוש קבוע מהותי. משרדיה הראשיים של הקבוצה ממוקמים ב"בית הראל" וב"בית מ.א.ה" הנמצאים במתחם הבורסה על גבול רמת גן תל אביב. כמו כן, לקבוצה משרדים (בנכסי מקרקעין אשר בבעלותה ובבעלות חברות בנות בבעלות מלאה שלה) ב"בית הראל" בירושלים, בתל אביב, בחיפה, בפתח תקווה (שם גם ממוקדם מרכז לוגיסטי של החברה), ובמקומות נוספים ברחבי הארץ.

מערכות המיכון וניהול המידע

הראל המשמר מחשבים בע"מ, חברת בת של הראל השקעות, אחראית על מתן שירותי המיכון השונים לרוב חברות הקבוצה, והיא אשר מפעילה במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה לצורך שירותי המחשוב אותם היא מספקת לחברות הקבוצה.

הקבוצה והחברה רואות חשיבות רבה ביכולת הטכנולוגית שלה, כך שתוכל לתמוך ביעדי הקבוצה, והיא שמה לעצמה מטרה להוביל את השימוש במערכות מתקדמות בתחומי פעילותה השונים.

למידע נוסף אודות רכוש קבוע, ראה ביאור 9 בדוחות הכספיים של החברה.

3.10 עונתיות

דמי הגמולים, תשלומי הקצבה והפדיונות אינם מתאפיינים בעונתיות. עם זאת, כיוון שהפקדות לקרן פנסיה ולקופות הגמל נהנות מהטבות מס, קיימת תופעה, בעיקר אצל עצמאיים בקופות הגמל ובקרנות ההשתלמות, של ריכוז הפקדות בסוף השנה. בקרנות הפנסיה התופעה קיימת בסכומים לא מהותיים.

להלן הצגה רבעונית של דמי הגמולים והפדיונות ותשלומי הקצבה בקרנות הפנסיה בשנת הדוח:

	ינואר-מרס		אפריל-יוני		יולי-ספטמבר		אוקטובר-דצמבר	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
מיליוני ש"ח								
דמי גמולים	2,211	2,061	2,141	2,158	2,404	2,342	2,408	2,356
תשלומי קצבה	94	68	102	71	109	74	110	74
פדיונות	280	259	207	253	266	261	278	296

להלן הצגה רבעונית של דמי הגמולים והפדיונות בתחום קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים בשנת הדוח:

	ינואר-מרס		אפריל-יוני		יולי-ספטמבר		אוקטובר-דצמבר	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
מיליוני ש"ח								
דמי גמולים	159	272	136	196	154	195	298	271
פדיונות	298	235	186	251	272	248	260	217

להלן הצגה רבעונית של דמי הגמולים והפדיונות בתחום קרנות ההשתלמות בשנת הדוח:

	ינואר-מרס		אפריל-יוני		יולי-ספטמבר		אוקטובר-דצמבר	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
מיליוני ש"ח								
דמי גמולים	391	370	357	376	387	398	494	504
פדיונות	329	241	158	209	209	182	215	183

3.11 נכסים בלתי מוחשיים

החברה משתמשת לצורך פעילותה בלוגו, שלא נרשם כסימן מסחרי. בנוסף משתמשת החברה במוניטין שנצבר במהלך השנים.

השימוש במותגי הקבוצה נעשה בעיקר באמצעי פרסום שונים כמו מדיה אלקטרונית, שלטי חוצות, דיורר ישיר ועוד. החברה הינה בעלת רישיון שימוש (באופן ישיר או באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ, שאמונה על פעילות המחשוב של החברות בקבוצת הראל) בתוכנות שונות, המשמשות לפעילותה ע"פ הפירוט הבא:

- מערכת מניפה - מערכת ניהול זכויות הפנסיה. לפרטים נוספים אודות מערכת מניפה ראה סעיף 3.9.
- מערכת "בנפייט" - מערכת CRM לטיפול בלקוחות החברה (שירות, שימור, שיווק).
- מערכת "סאפ" - מערכת ERP כוללת, המשמשת בעיקר לניהול הנהלת חשבונות.
- מערכת דנאל - מערכת ניהול נכסים.
- מערכת דימות - ארכיון ממוחשב וניהול תורי עבודה.
- מערכת ניוד - ניהול תהליך העברות (פנימה והחוצה).
- מערכת קופה - תהליך קליטה ופיזור כספים.
- מערכת נפטרים - מערכת שמטפלת בנושא איתור מוטבים ונפטרים.
- מערכת מיתב - מערכת לניהול תביעות.
- בנוסף החברה עושה שימוש במערכות לניהול זכויות עמיתים בשיטת "לשכת שירות" (ASP) של מתפעלים חיצוניים:
 - מערכת נגה (לאומי שרותי שוק ההון).
 - מערכת דנאל (לאומי שרותי שוק ההון).

בשל ההיקף הגדול של פעילות החברה וכמות הלקוחות הגדולה, שמהם נגזרת כמות גדולה של פניות, ולנוכח החובות הרבות המוטלות על החברה מכוח הוראות רגולטוריות, ישנה חשיבות רבה לקיומן של מערכות ותוכנות מחשוב מתקדמות לטובת מענה ללקוחות. החברה עושה שימוש במספר מאגרי מידע בהם נשמר מידע אודות עמיתי קרנות הפנסיה, קופות הגמל השונות, שהינם בבעלותה ו/או בניהולה. מאגרים אלו מאפשרים לחברה, בין היתר, תמחור נכון יותר של המוצרים ומאפשרים טיפול טוב יותר בלקוחותיה. החברה עושה שימוש במספר מאגרי מידע בהם נשמר מידע אודות עמיתי קרנות הפנסיה וקופות הגמל השונות, שהינם בבעלותה ו/או בניהולה.

בתחום הגמל ובהשתלמות בינואר 2019 הוסבה מערכת ניהול העמיתים ממערכת נגה למערכת מניפה. חלק קטן מן המאגרים עדיין מוחזקים בנוסף על ידי צדדים שלישיים אשר נותנים לחברה שירותי תפעול וניהול זכויות עמיתים ביחס לקופות הנ"ל. מאגרים אלו מאפשרים לחברה, בין היתר, תמחור נכון יותר של המוצרים ומאפשרים טיפול טוב יותר בלקוחותיה. למידע נוסף אודות נכסים בלתי מוחשיים, ראו ביאור 6 בדוחות הכספיים של החברה.

3.12 גורמי סיכון

להלן גורמי סיכון המשפיעים על רווחיות החברה ויציבותה וכן גורמי סיכון במוצרים שבניהולה של החברה בעלי השלכה מהותית על תוצאות החברה:

סוג הסיכון	גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון על החברה המנהלת			דרכי התמודדות
		השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה	
סיכונים מאקרו	סיכוני שוק		✓		ראה ביאור 25 ניהול סיכונים סעיף ב' - תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים בדוח הכספי של החברה.
	האטה כלכלית בישראל	✓			
	סיכוני אשראי			✓	
סיכונים ענפיים	שינויים רגולטוריים	✓			ראה ביאור 25 ניהול סיכונים סעיף ב' - תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים בדוח הכספי של החברה.
	ניוד החיסכון הפנסיוני/ סיכון ביטולים	✓			
	סיכונים אסטרטגיים		✓		
	סיכון נזילות			✓	
	תקדימים משפטיים		✓		
	קטסטרופה (עימות בטחוני, אסון טבע, מגיפה)	✓			
	סיכונים תפעוליים		✓		
סיכונים מיוחדים לחברה המנהלת	סיכוני סייבר ואבטחת מידע	✓			ראה ביאור 25 ניהול סיכונים סעיף ב' - תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים בדוח הכספי של החברה.
	סיכוני טכנולוגיות מידע	✓			
	תובענות ייצוגיות והליכים משפטיים מהותיים	✓			
	סיכון ציות		✓		
	סיכון מוניטין		✓		
סיכונים של הקופות בעלי השפעה מהותית על החברה	סיכוני השקעות	✓			ראה ביאור 25 ניהול סיכונים סעיף ב' - תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים בדוח הכספי של החברה.

3.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

הסכם לקבלת שירותי ניהול בין החברה לבין הראל השקעות

על פי ההסכם תקבל החברה מהראל השקעות שירותי ניהול וייעוץ בתחומי שיווק פיננסיים, תכנון עסקי, השתתפות בדירקטוריונים ותחומי ניהול נוספים. בתמורה תשלם החברה להראל השקעות סך השווה ל-0.5% מדמי הגמולים שיתקבל אצל קרן הפנסיה המקיפה שבניהולה עד לתקרה בסך 50 מ"ח לשנה וכן סך של 3% מדמי הניהול שגובה החברה מהעמיתים בקופות הגמל שבניהולה. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009 והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית. לדמי הניהול הנ"ל יתווסף מס ערך מוסף.

הסכם בין החברה לבין הראל ביטוח לניהול קופות שנרכשו מלאומי

ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל ביטוח לבין החברה בקשר עם ניהול קופות גמל שבבעלות הראל ביטוח על ידי החברה. בהתאם להוראות ההסכם, החברה הייתה אחראית כלפי העמיתים בקופות וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהתאם להוראות ההסכם, החברה גבתה מאת עמיתים בקופות את דמי הניהול והעבירה אותם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שנגבו על ידיה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיונים. עבור ניהול הקופות עבור הראל ביטוח, החברה הייתה זכאית להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול הקופות בתוספת 2%. עם מיזוגן של הקופות במהלך השנים והפיכתן למסלולי השקעה בקופת הגמל הראל גמל, ההסכם הוחל, בשינויים המחויבים, על מסלולי ההשקעה הרלוונטיים בקופה.

בחודש אפריל 2020, כתוצאה מהעברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה, כמפורט בסעיף 1.1.3.3 לעיל, ההסכם בוטל.

הסכמים בין החברה לבין לאומי שירותי שוק ההון לשירותי תפעול

להראל ביטוח הסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן: "לאומי"), לפיו מעניקה לאומי שירותי תפעול עבור קופות הגמל שנרכשו מלאומי גמל ומבנק לאומי בשלהי שנת 2006. כמו כן, קיים הסכם בין החברה לבין לאומי משנת 2013, לפיו תעמיד לאומי שירותי תפעול לקופות גמל נוספות שבניהול החברה.

בינואר 2019 החברה הסבה את פעילותה (למעט מספר מצומצם של קופות מרכזיות) ממערכת לאומי למערכת מיכון פנימית. משכך, ההסכם עם לאומי חל, החל מינואר 2019, על מספר מצומצם של קופות שבניהול החברה שטרם הוסבו למערכת התפעולית בהראל.

הסכם בין החברה לבין לעתיד

ביום 27 באפריל 1998 נחתם הסכם ניהול בין ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ לבין לעתיד וביום 22 באוגוסט 2011 נחתמה תוספת להסכם הניהול, במסגרתו מעניקה ידידים הולדינג שירותי ניהול ותפעול עבור לעתיד. מכיוון שבפועל השירותים ניתנו על ידי החברה, נחתם ביום 26 בפברואר 2013 הסכם המחאת זכות בין ידידים הולדינג לחברה וללעתיד על פיו כל זכויותיה והתחייבויותיה של ידידים הולדינג הומחו לחברה. תמורת שירותי והתפעול שילמה לעתיד לחברה סך של 2.85 מיליוני ש"ח שנתי צמוד מדד. ביום 20 בנובמבר 2017 הוארך הסכם התפעול לתקופה של שלוש שנים נוספות באותם תנאים.

ביום 17 בינואר 2021 נחתם הסכם בין החברה לבין לעתיד בו הסדירו הצדדים את הקשר ביניהם. בהתאם להסכם, החברה תעניק שירותי תפעול ללעתיד. עבור השירותים שיינתנו ללעתיד על-ידי החברה, תעביר לעתיד לחברה בסוף כל רבעון 0.35% (במונחים שנתיים) ביתרת הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה "עתידית קופת פנסיה" בסוף כל רבעון. ההסכם יהיה בתוקף לשלוש שנים ממועד תחילתו וכל צד יהיה רשאי להביא את ההסכם לידי סיום בהודעה מראש בכתב של שישה חודשים.

הסכם לקבלת שירותים בין החברה לבין הראל ביטוח

החברה מקבלת שירותי ניהול ותפעול מהראל ביטוח ובהם: שירותי תפעול, מחשוב ואינטרנט, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות, שירותים בתחום משאבי אנוש ושכר, ביטוח דירקטורים ונושאי משרה ועוד. עד לשנת 2016 שילמה החברה בתמורה לשירותים אלה שיעור קבוע בגובה 0.1% מהיקף נכסי הקרנות שהחברה מנהלת למעט נכסי עמיתים שלגביהם חל ההסדר הפנסיוני עם צה"ל, כל עוד הינם עמיתים פעילים במסגרת ההסדר כאמור וזכאים לדמי הניהול הקבועים בו. ביום 16 במרס 2016 וביום 22 במרס 2016, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה (בהתאמה) את עדכון ההסכם התקשרות שבין הראל ביטוח לבין החברה בנוגע

לשירותים האמורים. בחודש מרץ 2016 נחתם ההסכם בין הצדדים. בהתאם להסכם משנת 2016, בגין השירותים כאמור, בין השנים 2016-2018, החברה נשאה בעלות בשיעור קבוע של 0.049% מנכסי קרנות הפנסיה שבניהולה. החל משנת 2019 ועד שנת 2021, החברה תישא בעלות בשיעור קבוע של 0.065% מנכסי קרנות הפנסיה שבניהולה, בין השנים 2022-2024 החברה תישא בעלות בשיעור קבוע של 0.069% מנכסי קרנות הפנסיה שבניהולה, ובין השנים 2025-2027 החברה תישא בעלות בשיעור קבוע של 0.071% מנכסי קרנות הפנסיה שבניהולה.

בהסכם משנת 2016 נקבע כי הוא יהיה בתוקף לתקופה בלתי מוגבלת וכי כל אחד מהצדדים יהא רשאי להביא את ההסכם לידי סיום בהודעה מראש של ששה חודשים.

עם מיזוג הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "הראל גמל") לתוך החברה, החברה קיבלה על עצמה את הזכויות וההתחייבויות של הראל גמל על פי הסכם עם הראל ביטוח. על פי הסכם זה, מיוחסות לחברה עלויות ניהול השקעות ועלויות נוספות בגין שירותים הניתנים לה ולקחצ"ק, חברה מנהלת של קופות גמל בשליטת הראל השקעות, בהתאם למודל ההקצאות של הקבוצה. הקצאת עלויות ניהול ההשקעות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה ושיעור גידול התיק.

■ הסכם שירותי תפעול וניהול בין קחצ"ק לבין החברה

לקחצ"ק הסכם עם החברה בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול מאת החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לקחצ"ק, תוך שקחצ"ק מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, קחצ"ק משלמת לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת קחצ"ק מקרן ההשתלמות שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת החברה עבור הקופות שמנוהלות על ידי קחצ"ק לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. בחודש נובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן עד ליום 31 בדצמבר הודעה על ידי אחד מהצדדים בדבר אי חידושו לגבי השנה שלאחר מכן. בנוסף, כל צד יהיה רשאי להביא את ההסכם לידי סיום, בכל עת בהודעה מראש של שישה חודשים.

■ הסכם בין הראל פיננסים ניהול השקעות לבין החברה

ביום 25 בפברואר 2021 עודכן הסכם המסגרת בין החברה לבין הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ (להלן: "הראל פיננסים") וכן נחתם נספח להסכם במסגרתו הראל פיננסיים תקבל לניהולה את תיק ההשקעות של מסלולי ההשקעה של קופות גמל להשקעה בהתאם למדיניות ההשקעה המאושרת על ידי החברה.

בהתאם להסכם, העברת ניהול ההשקעות בגין הנכסים הסחירים יעשה בשלבים כפי שיקבע בין הצדדים, באופן שבסופו של דבר כלל הנכסים הסחירים ינוהלו בלעדית על ידי הראל פיננסיים. ביחס למרכיב הנכסים הלא סחירים בתיק ההשקעות של קופת הגמל, החברה (באמצעות חטיבת ההשקעות) תמשיך לנהל את הנכסים הלא סחירים הקיימים בתיק ההשקעות וכן תרכוש ותנהל נכסים לא סחירים נוספים, הכל בהתאם למדיניות ההשקעות שתוצע על ידי הראל פיננסיים ושתאושר על ידי החברה, מעת לעת.

תחילתו של ההסכם ביום 1 במרס 2020 והוא יהיה בתוקף ל-12 חודשים. בסיום התקופה כאמור, ההסכם יוארך בהתאם להחלטת ועדת השקעות עמיתים. כל אחד מהצדדים רשאי להודיע, בכל עת, בהודעה מוקדמת בכתב על סיום תקופת ההסכם.

3.14 תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה

כחלק מתפיסתה בדבר חשיבות השירות ללקוחות החברה לרבות מקבלי הקצבה, למעסיקים, לסוכנים וליועצים הפנסיוניים ולנוכח השינויים הרגולטוריים, כפי שפורטו לעיל, תמשיך החברה להשקיע במערכות המיכון ובמתן מענה דיגיטאלי כדי לשפר את השירות הניתן לגורמים אלה ועל מנת לעמוד בדרישות הרגולטוריות החלות עליה.

בכלל זה תוסיף החברה להשקיע בהרחבת מעגל המשתמשים בכלים הדיגיטליים שהיא מספקת בקרב המבוטחים והמעסיקים ולפעול להעניק להם שירות טוב יותר ורחב יותר באמצעות אתר החברה.

לעניין המשך ההתעצמות של התהליכים הדיגיטליים כחלק מתפיסת השירות והשיווק של החברה ראה סעיף 2.1 לעיל.

במהלך השנה הקרובה צפויה החברה להשלים את השלב האחרון ביישום תקנות התשלומים לקופות גמל.

כפועל יוצא של התחרות העזה בשוק החיסכון הפנסיוני ובהמשך לשינויי הרגולציה שנועדו להפחית את דמי הניהול (ראה לעניין זה סעיף 2.1 לעיל), צופה החברה המשך שחיקה של שיעור דמי הניהול בחשבונות העמיתים בקופות וזאת לצד צמיחה בהיקף הנכסים המנוהלים ובפרמיה השנתית שהחברה צפויה לגבות באמצעות ערוצי ההפצה השונים.

בדומה לשנים האחרונות החברה צופה המשך צמיחה בפעילות הפנסיה ובפרט בכל הקשור לגידול בגביית דמי הגמולים ובנכסים המנוהלים. בנוסף, צופה החברה המשך צמיחה בקרנות ההשתלמות וכן הפקדות חד-פעמיות בשיעור נמוך יותר מממוצע השנים האחרונות לקופות הגמל, בין היתר, על רקע הטבות המס מכוח תיקון 190 לפקודת מס הכנסה.

החברה ממשיכה ליישם את תכנית האכיפה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בהתאם להוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי

4.1 הדירקטורים של החברה המנהלת

שם:	מישל סיבוני
מספר ת.ז.:	027065697
מען להמצאת כתבי בי-דין:	רח' העבודה 23, כפר-סבא
נתינות:	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון:	ועדה לניהול סיכונים וועדת איתור.
דירקטור בלתי תלוי:	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית:	כן
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין:	כן. יו"ר דירקטוריון בחברה, יו"ר דירקטוריון קחצ"ק, מנכ"ל הראל ביטוח, מנכ"ל הראל השקעות, יו"ר דירקטוריון במצפן - שותפים לדרך בע"מ ודירקטור בחברות נוספות בקבוצת הראל.
מועד תחילת כהונה:	1.4.2005. כיו"ר הדירקטוריון מיום 14.7.2009 (כיהן בתפקידים אחרים בקבוצת הראל החל משנת 1993).

השכלה: תואר ראשון במדעי הטבע פיסיקה ואטמוספירה מהאוניברסיטה העברית בירושלים ולימודי תעודה בתחום מנהל עסקים למהנדסים, מל"ן.

עיסוקים בחמש שנים אחרונות: כהונה בחברות בקבוצת הראל כמפורט לעיל.

האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא

שם: ליאורה קבורס הדור
מספר ת.ז.: 55600159
תאריך לידה: 18.12.1958
מען להמצאת כתבי בי-דין: האשל 8 א', הרצליה
נתינות: ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון: לא
דירקטורית בלתי תלויה: לא
בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן
האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין: לא
מועד תחילת כהונה: 19.11.2007
השכלה: בוגרת הפקולטה למשפטים (LLB) באוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוקים בחמש שנים אחרונות: דירקטורית בחברה, דירקטורית בהראל ביטוח, דירקטורית בקחצ"ק, דירקטורית בענטל חברה לניהול וסחר בע"מ.
האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא

שם: מרים מילה
מספר ת.ז.: 3419488
תאריך לידה: 17.2.1942
מען להמצאת כתבי בי-דין: רחוב כרמל 31, ראש העין
נתינות: ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון: כן. חברת ועדת ביקורת וועדה לניהול סיכונים.
דירקטורית בלתי תלויה: לא
בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא
האם עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא
מועד תחילת כהונה: 19.11.2007
השכלה: ניהול בביטוח, אוניברסיטת תל-אביב.

עיסוקים בחמש שנים אחרונות: דירקטורית בחברה, דירקטורית בהראל ביטוח, דירקטורית בקחצ"ק, דירקטורית בלעתיד, דירקטורית בחברת אי.אם.איי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ, דירקטורית בקרן מ.א.ה. מיסודם של מרגוט וארנסט המבורגר (חל"צ).

האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא

שם: **דורון גינת**
 מספר ת.ז.: 022757231
 תאריך לידה: 8.5.1967
 מען להמצאת כתבי בי-דין: מושב עין ורד
 נתינות: ישראלית
 חברות בועדת דירקטוריון: לא
 דירקטור בלתי תלוי: לא
 בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן
 האם עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או בעל עניין: כן, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת חיסכון ארוך טווח בקבוצת הראל, דירקטור בחברה, דירקטור בקחצ"ק, דירקטור בהראל קרנות נאמנות בע"מ ודירקטור בחברות נוספות בקבוצת הראל.
 מועד תחילת כהונה: 15.7.2009 (כיהן בתפקידים אחרים בקבוצת הראל החל משנת 2006).
 השכלה: תואר ראשון בכלכלה, תואר שני בכלכלה התמחות משנית במימון, אוניברסיטת תל-אביב.
 עיסוקים בחמש שנים אחרונות: כהונה בחברות קבוצת הראל כמפורט לעיל.
 האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא

שם: **נורית אחיטוב**
 מספר ת.ז.: 008198656
 תאריך לידה: 9.9.1944
 מען להמצאת כתבי בי-דין: דרזנר 33 תל-אביב
 נתינות: ישראלית
 חברות בועדת דירקטוריון: ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים וועדת איתור.
 דירקטורית בלתי תלוי: כן
 האם עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא
 בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא
 מועד תחילת כהונה: 1.4.2019
 השכלה: תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
 עיסוקים בחמש שנים אחרונות: דירקטורית בלתי תלוי בחברה, דירקטורית בלתי תלוי בקחצ"ק, דירקטורית בלתי תלוי בחברת ועד מנהל

בעמותת "והדרת" - המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן, יו"ר ועדת השגה ויו"ר ועדת ערר במשרד הביטחון, יו"ר ועדות למייד לנכי צה"ל ולמשפחות שכולות במשרד הביטחון, אגף השיקום, יו"ר הוועדה להעברת זכויות בהתאחדות הכדורגל, חברת ועד מנהל בעמותת "שקיפות בינלאומית".

האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : לא

שם :

יאיר קפלן

מספר ת.ז. :

28656007

תאריך לידה :

1971

מען להמצאת כתבי בי- דין :

אפרים 44 דירה 1, מודיעין

נתינות :

ישראלית

חברות בוועדת דירקטוריון :

ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים.

דירקטור בלתי תלוי :

כן

האם עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין :

כן

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית :

18.5.2020

מועד תחילת כהונה :

השכלה :

תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים. תואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

עיסוקים בחמש שנים אחרונות :

דירקטור בלתי תלוי בחברה, דירקטור בקחצ"ק, מכהן כחבר בוועדת המשנה לאשראי של קבוצת הראל, מנהל השקעות ראשי של הכשרה ביטוח, דירקטור בחברת STARWOOD WEST LTD, מנכ"ל פז כלכלה והנדסה בע"מ, יו"ר EXPO נדל"ן.

האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :

לא

דירקטוריון החברה קבע, כי יאיר קפלן הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתו וניסיונו המקצועיים.

שם :

אפרים דרור

מספר ת.ז. :

071443444

תאריך לידה :

24.6.1946

מען להמצאת כתבי בי- דין :

קדושי השואה 18 תל-אביב

נתינות :

ישראלית

חברות בוועדת דירקטוריון :

יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר הוועדה לניהול סיכונים ויו"ר ועדת איתור.

דירקטור חיצוני :

כן

האם עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין :

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית :

כן

1.4.2013

מועד תחילת כהונה :

השכלה:

לימודי תעודה בראיית חשבון מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

עיסוקים בחמש שנים אחרונות:

דירקטור בלתי תלוי בחברה, דירקטור בלתי תלוי בקחצ"ק, דירקטור בלתי תלוי בהראל ביטוח, חבר ועדת השקעות נוסטרו של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא

דירקטוריון החברה קבע, כי אפרים דרור הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתו וניסיונו המקצועיים.

דירקטורים אשר סיימו את כהונתם:

שם:

גילי כהן

מספר ת.ז.:

22648786

תאריך לידה:

25.8.1966

התפקיד שהוא מילא בתאגיד, חברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: דירקטור בלתי תלוי בחברה, דירקטור בקחצ"ק, חבר ועדת השקעות עמיתים של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

מועד תחילת כהונה:

2.1.2012

מועד סיום כהונה:

1.1.2021

4.2 נושאי משרה

שם:

דודי ליידנר

מספר תעודת זהות:

029423381

תאריך לידה:

19.8.1972

תאריך תחילת כהונה:

17.1.2010

התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו:

מנכ"ל בחברה, ובחברות קחצ"ק ולעתיד.

האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר

לא

בתאגיד או בבעל עניין בו:

השכלה:

תואר ראשון ושני בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

עיסוקים בחמש השנים האחרונות:

מנכ"ל בהראל גמל והשתלמות (עד ליום 5.10.2016).

שם:

רם גבל

מספר תעודת זהות:

024960593

תאריך לידה:

12.3.1970

תאריך תחילת כהונה:

23.6.2008

התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו:

סמנכ"ל כספים בחברה ובחברות קחצ"ק ולעתיד.

האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר

לא

בתאגיד או בבעל עניין בו:

השכלה:

תואר ראשון במנהל עסקים מהמכללה למנהל ובעל רישיון רואה

חשבון.

עיסוקים בחמש השנים האחרונות:

מנהל כספים בהראל גמל והשתלמות (עד ליום 5.10.2016).

שם :	אילנה בטאש רישרד
מספר תעודת זהות :	313969347
תאריך לידה :	6.4.1989
תאריך תחילת כהונה :	16.2.2020
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	יועצת משפטית, סמנכ"ל, יועצת משפטית של חברות נוספות בחטיבת חסכון ארוך טווח בקבוצת הראל.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון במשפטים באוניברסיטה העברית
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	עורכת דין במחלקה המשפטית של החטיבה לחיסכון ארוך טווח.

שם :	יונית שוויד
מספר תעודת זהות :	025386392
תאריך לידה :	29.8.1973
תאריך תחילת כהונה :	1.9.2012
התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	סמנכ"ל ומנהלת מטה בחברה, ובחברות קחצ"ק ולעתיד.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון בניהול וביטוח במסלול האקדמי של המכללה לביטוח, MBA במנהל עסקים, התמחות בשיווק.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	סמנכ"ל ומנהלת מטה בהראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, במנוף חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ ובלעתיד.

שם :	מיטל בישץ
מספר תעודת זהות :	28017226
תאריך לידה :	26.10.1970
תאריך תחילת כהונה :	1.1.2010
התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	סמנכ"ל שירות ושיווק פרט בחברה, ובחברות קחצ"ק ולעתיד.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון בכלכלה וניהול, תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, בעלת רישיון לשיווק פנסיוני.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	מנהלת שימור וערוצי שיווק בחברה (עד פברואר 2017).

שם :	אפרת שפסר
מספר תעודת זהות :	053052742
תאריך לידה :	12.2.1982
תאריך תחילת כהונה :	5.2019
התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	סמנכ"ל תפעול בחברה, ובחברות קחצ"ק ולעתיד.

לא	האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו : השכלה : עיסוקים בחמש השנים האחרונות :
תואר ראשון בחשבונאות ומזרח אסיה ותואר שני במנהל עסקים. מנהלת תחום תביעות ומימוש זכויות בחברה ובחברות קחצ"ק ולעתיד.	
ענת קנטור	שם :
029729159	מספר תעודת זהות :
27.12.1972	תאריך לידה :
4.4.2017	תאריך תחילת כהונה :
סמנכ"ל ואקטוארית ממונה בקרן.	התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו : השכלה :
תואר ראשון בראיית חשבון ומימון, אוניברסיטת מידלסקס, לונדון, אנגליה; לימודי אקטואריה, החוג לסטטיסטיקה, אוניברסיטת חיפה; אקטוארית מוסמכת מטעם אגודת האקטוארים בישראל. אקטוארית פיתוח ותמחור מוצרים חדשים בביטוח חיים ובריאות, חטיבת אקטואריה וניהול סיכונים בהראל חברה לביטוח בע"מ ואקטוארית בחברה.	עיסוקים בחמש השנים האחרונות :
חנית בורה	שם :
039344437	מספר תעודת זהות :
23.3.1984	תאריך לידה :
5.2019	תאריך תחילת כהונה :
מנהלת תביעות ומימוש זכויות בחברה ובחברות קחצ"ק ולעתיד.	התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו : השכלה : עיסוקים בחמש השנים האחרונות :
תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן ותואר שני בלימודי משפט מאוניברסיטת בר אילן. מנהלת מח' מידע והתקשרות עסקית בחברה ובחברות קחצ"ק ולעתיד.	
מוטי לוי	שם :
059750968	מספר תעודת זהות :
1967	תאריך לידה :
12.2008	תאריך תחילת כהונה :
סמנכ"ל בחברה	התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :

השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים ומדעי המדינה מהאוניברסיטה העברית ותואר שני במנהל עסקים ממכללת רמת גן.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל שיווק בחברה, מפקח רכישה באיילון.

שם: **אריה זהבי**

מספר תעודת זהות: 55512644

תאריך לידה: 3.12.1958

תאריך תחילת כהונה: 4.2005

התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו: סמנכ"ל שיווק בחברה

האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: לא

שם: **סמי בבקוב**

מספר תעודת זהות: 58378985

תאריך לידה: 10.9.1963

תאריך תחילת כהונה: 2007

התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו: מנהל תחום השקעות בקבוצת הראל, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל ביטוח (החל מיום 1.12.2016).

האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: לא

השכלה: מוסמך מנהל עסקים אוניברסיטת בר אילן.

בוגר כלכלה אוניברסיטת תל אביב.

עיסוקים בחמש השנים האחרונות: מנכ"ל הראל פיננסים (עד 30.11.2016), מנכ"ל הראל פיא (עד 30.11.2016), יו"ר דירקטוריון הראל ניהול השקעות (עד 30.11.2016), יו"ר דירקטוריון הראל סל (עד 30.11.2016), יו"ר דירקטוריון הראל סל מטבעות (עד 30.11.2016), יו"ר דירקטוריון הראל מוצרים פיננסים (עד 30.11.2016)

שם: **נטלי משען - זכאי**

מספר תעודת זהות: 31781180

תאריך לידה: 8.9.1974

תאריך תחילת כהונה: 20.8.2014

התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו: משנה למנכ"ל הראל ביטוח, ממונה על ציות ואכיפה, יועצת משפטית, מנהלת חטיבת השירות וחברת ועדת השקעות שאינן תלויות תשואה (נוסטרו).

האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: לא

השכלה: תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב, בהצטיינות.

תואר שני במשפט מסחרי מאוניברסיטת תל אביב, תכנית תל אביב - ברקלי, בהצטיינות.

עיסוקים בחמש השנים האחרונות: היועצת המשפטית של קבוצת הראל.

שם :	אפרת אולברג - גרטל
מספר תעודת זהות :	28727600
תאריך לידה :	30.6.1971
תאריך תחילת כהונה :	1.12.2006
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	ממונה על פניות הציבור בחברה ובחברות בקבוצת הראל.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	ממונה על פניות הציבור, ממונה על מניעת הטרדה מינית, ממונת
	אכיפת הקוד האתי בחברה ובחברות בקבוצת הראל.
שם :	אדוה ענבר
מספר תעודת זהות :	22167530
תאריך לידה :	23.2.1966
תאריך תחילת כהונה :	30.5.2012
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	מנהלת הסיכונים בחברה ובחברות אחרות בקבוצת הראל.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון ושני בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	מנהלת הסיכונים בחברות בקבוצת הראל.
שם :	אייל אפרת
מספר תעודת זהות :	038459269
תאריך לידה :	7.3.1976
תאריך תחילת כהונה :	16.1.2018
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	מנכ"ל הראל משמר המחשבים.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון במנהל עסקים, התמחות במערכות מידע ושיווק
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	בקריה האקדמית ותואר שני במימון במכללה למנהל.
	עד לחודש ינואר 2018, מנהל אגף מיכון ומידע עסקי בהנהלת החטיבה לחיסכון ארוך טווח.

נושאי משרה אשר סיימו את כהונתם נכון למועד פרסום הדוח:

שם:	אופיר רוטשילד
מספר תעודת זהות:	31837990
תאריך לידה:	26.12.1974
תאריך תחילת כהונה:	11.11.2007
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו:	יועץ משפטי, סמנכ"ל בכיר, יועץ משפטי של חברות נוספות בחטיבת חסכון ארוך טווח בקבוצת הראל, מנהל מטה בחטיבת חסכון ארוך טווח.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו:	לא.
השכלה:	תואר ראשון במשפטים וכלכלה באוניברסיטה העברית; תואר שני בהיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות באוניברסיטת תל אביב.
מועד סיום כהונה:	15.2.2020

4.3 אקטואר קרן הפנסיה

ביום 1 באפריל 2017 החלה גב' ענת קנטור (היושבת במשרדי החברה) לכהן כאקטוארית ממונה בחברה.

גב' ענת קנטור הינה בעלת תואר ראשון בראיית חשבון ומימון באוניברסיטת מידלסקס, לונדון, אנגליה, כמו כן, למדה לימודי אקטואריה בחוג לסטטיסטיקה באוניברסיטת חיפה ולימודים לקראת קבלת חברות מלאה באגודת האקטוארים בישראל. גב' ענת קנטור עובדת כ-20 שנה בתחום האקטואריה והינה בעלת ניסיון עשיר בתחומי ביטוח חיים, בריאות ופנסיה. מאז שנת 2015, גב' ענת קנטור שימשה כאקטוארית בקרן.

בין השאר, האקטואר אמון על כתיבת הדוח האקטוארי מידי שנה, בדיקות אקטואריות לצורך עדכון תקנונים והינו מעורב בניהול הסיכונים האקטואריים של הקרן.

השכר הכולל של האקטוארית הממונה בגין שנת הדיווח, הינו כ-734 אלפי ש"ח (אשתקד 745).

4.4 מדיניות תגמול של הראל השקעות ושל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל

לאור ניסיון צבור עם יישום מדיניות התגמול של הראל השקעות והשינויים הרגולטוריים שחלו בנושא התגמול, ביום 12 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות, לאחר שאישרו זאת ועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות, את מדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות (להלן: "מדיניות תגמול"). מדיניות התגמול עומדת במגבלות שנקבעו בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן: "חוק הגבלת השכר").

במדיניות התגמול של הראל השקעות נקבע שהיא תשמש גם כמדיניות מנחה עבור החברות הבנות של הראל השקעות, בשינויים הנדרשים.

מדיניות התגמול נועדה לשמש לצורך הנעת המנהלים הבכירים והכוונתם בהתאם ליעדי החברה ותכניתה האסטרטגית, מתוך דגש על הגברת התחרותיות בגיוס ובשימור כוח אדם איכותי בתפקידי ניהול בכירים בקבוצה. כל זאת, במטרה ליצור ערך כלכלי ארוך טווח לחברה ולבעלי מניותיה. מדיניות התגמול נערכה בהתחשב, בין היתר, בגודל החברה ואופי פעילותה, בקידום מטרות החברה, האסטרטגיה, תכנית העבודה לטווח הארוך ומדיניות ניהול הסיכונים, וכן בתנאי ההעסקה והמענקים שהיו נהוגים בחברה לנושאי המשרה בשנים קודמות, רמות שכר ותנאי תגמול מקובלות בתאגידי ביטוח ופיננסים בישראל ובחברות גדולות אחרות במשק הישראלי, וכן על בסיס שיקולים נוספים.

מדיניות התגמול מתייחסת לסוגים שונים של נושאי משרה, ביניהם גם לאופן התגמול של הדירקטורים המכהנים בחברה.

מדיניות התגמול עוסקת במכלול תנאי ההעסקה של נושאי המשרה שאינם דירקטורים ובכלל זה ברכיבים הבאים: (א) התגמול הקבוע שייקבע לגבי כל נושא משרה בהתאם לוותק, הידע, הניסיון, הכישורים שלו והתרומה שלו לתוצאות של הקבוצה, ובהתבסס על קבוצת ההשוואה שנקבעה; (ב) נקבע כי יישמר פער בין השכר של מנכ"ל החברה לשכר של יתר נושאי המשרה שכפופים למנכ"ל; (ג) נקבעו יחסים מינימאליים בין הרכיבים הקבועים בתנאי ההעסקה לבין סך תנאי ההעסקה; (ד) נקבע כי ניתן לשלם רכיב שכר קבוע שאינו מזכה בתנאים סוציאליים; (ה) נקבעו הוראות לעניין המענקים השנתיים מותני הביצועים, לרבות היקף מקסימאלי של מענקים לגבי המנכ"ל ולגבי נושאי המשרה הכפופים למנכ"ל; (ו) נקבעו הוראות לעניין אפשרות לתשלום של מענקים מיוחדים, שאינם קשורים למענקים השנתיים, וזאת עבור ביצועים יוצאים מן הכלל בפרויקטים ייחודיים. מענקים מיוחדים כאמור מיועדים לנושאי משרה שאינם מנכ"ל, דירקטוריון או בעל שליטה והם מוגבלים בתקציב בסכום שאינו מהותי; (ז) נקבעו הוראות לעניין מענק הוני, שנועד לעודד המשך עבודת נושאי המשרה וליצור זהות אינטרסים עם החברה; (ח) נקבעו הוראות לעניין ביטוח ושיפוי לנושאי משרה ודירקטורים; (ט) מדיניות התגמול כוללת מגבלת עלות העסקה מקסימאלית של נושאי משרה בחברה; (י) נקבעו הוראות לעניין סיום תנאי העסקה, הכוללות התייחסות לרכיבים הבאים: (i) פיצויים, שיהיו בשיעור מקסימאלי של עד 200% (100% מעבר למתחייב על פי דין), בכפוף להשלמת ותק ותנאים נוספים. (ii) תקופת הודעה מוקדמת שלא תעלה על 6 חודשים. (iii) מענק הסתגלות של עד 6 משכורות. (iv) תגמול עבור התחייבות לאי תחרות. נקבע, כי התקשרות בהסכם אי תחרות תיעשה במקרים חריגים בלבד ובכפוף לתנאים שנקבעו במדיניות התגמול.

פרטים לגבי המענקים השנתיים: תכנית המענקים השנתיים מותני הביצועים תתחשב במצב הפיננסי של החברה. בהתאם, תשלום המענק השנתי יותנה בהתקיימותם של תנאי הסף המפורטים במדיניות התגמול. כמו כן, על מנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח, הוגבל היקף המענקים מותני התוצאות, לפי מכפלה של משכורות. בנוסף נקבע, כי המענק השנתי מותנה הביצועים יתבסס, בין היתר, על מדידת ארוכת טווח. לשם כך נקבע במדיניות התגמול, כי המדידה בחלק מהפרמטרים, כפי שייקבע מראש, תיערך הן בגין שנת המענק השוטפת (50%) והן בגין השנתיים שקדמו לה (30% שנה קודמת ו-20% השנה שלפניה).

במסגרת המענק השנתי תלוי הביצועים, קיים רכיב של שיקול דעת, המאפשר תוספת של עד 20% מהסכום הנורמטיבי של המענק. סכומו של רכיב זה לא יעלה על 3 משכורות חודשיות וניתן יהיה לשלמו גם במקרה שבו לא יתקיימו תנאי הסף לתשלום המענק מותנה הביצועים.

במסגרת מדיניות התגמול נקבעה הוראה, לפיה ככלל החברה תכבד הסכמים קיימים, אפילו במקום שבו הם סוטים ממדיניות התגמול, אלא אם כן נקבעה הוראה מפורשת שונה במדיניות התגמול.

מדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות מפורסמת באתר האינטרנט של הראל:

[#https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx](https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx)

מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל

בנובמבר 2013 אימצו החברות הבנות של הראל השקעות, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "הגופים המוסדיים"), מדיניות תגמול המבוססת על מדיניות התגמול של הראל השקעות. מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה עודכנה מספר פעמים לאורך השנים בהתאם להוראות רגולטוריות מעודכנות אשר פורסמו ביום 11 ביולי 2019 לרבות פרסומו של חוזר הממונה שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" (להלן: "החוזר"), המעדכן ומבטל את חוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" וחוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים-תיקון" (להלן: "חוזר מדיניות תגמול"), ומשלבם בחוזר המאוחד, בהתאם לאסדרה רלוונטית שהתגבשה בתחום ובכלל זה בהתאם להוראות חוק הגבלת השכר ובתקנות לפיו, והוראות המפקח על הבנקים שעודכנו על רקע זה.

בהמשך מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים חלה על נושאי המשרה בחברה, לרבות על הדירקטורים. בנוסף, נכון למועד זה, יו"ר דירקטוריון החברה מכהן כמנכ"ל הראל השקעות ולכן חלה עליו גם מדיניות התגמול של הראל השקעות, כמפורט לעיל.

לאור ניסיון צבור עם יישום מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים והשינויים המוצעים במדיניות התגמול של הראל השקעות, במהלך חודש אוגוסט 2020 אישרו ועדת התגמול של הגופים המוסדיים ובהמשך גם אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל, עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים.

להלן עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים:

מדיניות התגמול עוסקת במכלול תנאי ההעסקה של נושאי המשרה ובעלי תפקיד מרכזי ובכלל זה ברכיבים הבאים:

(א) התגמול הקבוע שייקבע לגבי כל נושא משרה ובעל תפקיד מרכזי יהיה בהתאם לוותק, הידע, הניסיון, הכישורים שלו והתרומה שלו לתוצאות של החברה, ובהתבסס על קבוצת ההשוואה שנקבעה; (ב) התגמול יכול שיהיה מורכב ממספר רכיבים עיקריים: שכר קבוע, מענק שנתי מותנה ביצועים, מענק מובטח, מענק הוני, מענקים מיוחדים וכן עלויות שיפוי וביטוח; (ג) נקבעו יחסים מינימאליים בין הרכיבים הקבועים בתנאי ההעסקה לבין סך תנאי ההעסקה; (ד) נקבעו הוראות לעניין הרכב המענק השנתי אשר מורכב מרכיב מבוסס מדידה וכן מרכיב של שיקול דעת המאפשר תוספת של עד 20% מהסכום הנורמטיבי של המענק; (ה) נקבעו הוראות לעניין אפשרות לתשלום של מענקים מיוחדים, שאינם קשורים למענקים השנתיים, וזאת עבור ביצועים יוצאים מן הכלל בפרויקטים ייחודיים. מענקים מיוחדים כאמור מיועדים לנושאי משרה שאינם מנכ"ל, דירקטור או בעל שליטה והם מוגבלים בתקציב בסכום שאינו מהותי; (ו) נקבעו הוראות לעניין מענק הוני, שנועד לעודד המשך עבודת נושאי המשרה וליצור זהות אינטרסים עם החברה; (ז) נקבעו הוראות לעניין ביטוח ושיפוי לנושאי משרה ודירקטורים; (ח) המדיניות כוללת הוראות לעניין אופן הפריסה והדחיה של המענק השנתי וכן הוראות לעניין השבה לחברה של סכומים ששולמו כמענקים שנתיים; (ט) מדיניות התגמול כוללת מגבלת עלות העסקה מקסימלית של נושאי משרה ובעלי תפקיד מרכזי בחברה; (י) נקבעו הוראות לעניין סיום תנאי העסקה, הכוללות התייחסות לרכיבים הבאים: (1) פיצויים - שיהיו בשיעור מקסימאלי של עד 200% (100% מעבר למתחייב על פי דין), בכפוף להשלמת ותק ותנאים נוספים (2) תקופת הודעה מוקדמת שלא תעלה על 6 חודשים (3) מענק הסתגלות של עד 6 משכורות ו- (4) תגמול עבור התחייבות לאי תחרות.

פרטים לגבי המענקים השנתיים: תכנית המענקים השנתיים מותני הביצועים תתחשב במצב הפיננסי של החברה. בהתאם, תשלום המענק השנתי יותנה בהתקיימותם של תנאי הסף המפורטים במדיניות התגמול. כמו כן, על מנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח, הוגבל היקף המענקים מותני התוצאות, לפי מכפלה של משכורות. בנוסף נקבע, כי המענק השנתי מותנה הביצועים יתבסס, בין היתר, על מדידת ארוכת טווח. לשם כך נקבע במדיניות התגמול, כי המדידה בחלק מהפרמטרים, כפי שייקבע מראש, תיערך הן בגין שנת המענק השוטפת (50%) והן בגין השנתיים שקדמו לה (30% שנה קודמת ו-20% השנה שלפניה).

בנוסף, המדיניות כוללת הוראות גם לעניין תגמול הדירקטורים בחברה וכן תגמול עובדים בחברה שאינם נושאי משרה או בעלי תפקיד מרכזי.

במסגרת מדיניות התגמול נקבעה הוראה, לפיה ככלל החברה תכבד הסכמים ותנאי העסקה קיימים, אפילו במקום שבו הם סוטים ממדיניות התגמול, אלא אם כן נקבעה הוראה מפורשת שונה במדיניות התגמול.

מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים מפורסמת באתר האינטרנט של הראל:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx#מדיניות-תגמול---גופים-מוסדיים-בקבוצת-הראל>

להלן פירוט חמשת מקבלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה בחברה:

החלק המיוחס לחברה מתוך קבוצת שליטה (באחוזים)	תגמולים בעבור שירותים (1) (2)					פרטי מקבל התגמולים	
	סה"כ	אחר (3)	מענק	שכר	היקף משרה	תפקיד	שם
47%	1,088	62	227	799	100%	מנהל תחום ההשקעות בקבוצה	סמי בבקוב
100%	1,543	73	186	1,284	100%	מנכ"ל	דודי לידנר
100%	1,152	55	108	989	100%	סמנכ"ל	מוטי לוי
100%	1,064	51	165	848	100%	סמנכ"ל	אריה זחבי
100%	997	46	120	831	100%	סמנכ"ל כספים	רם גבל

- (1) מענקים מובטחים ורכיבי תגמול קבועים אחרים נכללים במסגרת השכר.
- (2) הנתונים דלעיל אינם כוללים מס שכר שמשולם על-ידי המוסדות הכספיים.
- (3) הסכום כולל הפרשות בגין פיצויי פיטורים.

4.5 מבקר פנים

פרטי המבקר הפנימי

החל מיום 1 במאי 2006, מכהן בתפקיד מבקר הפנים מר שי לוטרבך, רו"ח.

מבקר הפנים אינו מחזיק בניירות ערך של החברה או של גוף קשור אליה וכן אינו בעל קשרים עסקיים מהותיים אחרים מלבד היותו מבקר הפנים של חברות אחרות בקבוצה.

מבקר הפנים אינו עובד החברה ומעניק שירותי ביקורת פנים חיצוניים באמצעות עובדי משרדו. מבקר הפנים של החברה משמש גם כמבקר הפנים של החברות קחצ"ק ו-לעתיד, חברות בתחום הפנסיה והגמל בקבוצה.

היקף הביקורת הפנימית נקבע בתחילת השנה במסגרת אישור תכנית הביקורת. בשנת 2020 בוצעו במסגרת פעילות הפנסיה והגמל בקבוצה 5,400 שעות ביקורת (בשנת 2019 בוצעו 6,375 שעות ביקורת). במסגרת שעות הביקורת שצוינו נכללות שעות ביקורת בגין נושאים רוחביים הרלוונטיים לפעילות הפנסיה והגמל והמבוצעות באופן שוטף על ידי עובדי מערך הביקורת הפנימית בהראל חברה לביטוח בע"מ. היקף שעות ביקורת אלו הסתכמו בשנת 2020 ל-1,520 שעות (בשנת 2019 ל-1545 שעות).

היקף שעות הביקורת נקבע על בסיס תכנית ארבע שנתית שבמסגרתה אמורים להיות מבוקרים כל הנושאים הנוגעים לפעילותה של החברה. בהתאם לתכנית הרב שנתית נקבעת תכנית הביקורת השנתית ובהתאם נקבע היקף השעות הנדרשות לצורך ביצועה.

הצעת תכנית העבודה הרב שנתית של המבקר הפנימי נערכת על ידו תוך התייעצות עם הנהלת החברה, וזאת על מנת שהביקורת תקיף את כל המערך התפעולי שבאחריותם. הצעת התוכנית מוצגת גם למנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון של החברה. התכנית כוללת את הנושאים הנבדקים ותדירות בדיקתם ובנוסף בדיקת מעקב אחר תיקון ליקויים שעלו בדוחות ביקורת בתדירות שנתית. מהתכנית הרב שנתית נגזרת הצעה לתכנית העבודה השנתית שמובאת אף היא בפני הגורמים שצוינו לעיל.

הצעת תכנית הביקורת הרב שנתית מוגשת לוועדת הביקורת של החברה, אשר הינה הגורם הדן בתכנית הביקורת ומאשר אותה, כמתחייב מסעיף 149 לחוק החברות (או מהוראות המפקח, לפי העניין).

תכנית העבודה נקבעת באופן המאפשר למבקר הפנימי לסטות ממנה, בדרך של הרחבת או הוספת ביקורות, וזאת הן באמצעות קביעת נושאי ביקורת כלליים בתוכנית הביקורת, הן בבדיקות אד הוק שנערכות על ידי המבקר הפנימי, והן בהפעלת שיקול דעת תוך עדכון הגורמים הרלוונטיים, כאשר אגב עריכת ביקורת המבקר הפנימי סבור כי יש לבקר נושאים שהתגלו במהלך ביצוע הביקורת.

תגמול והתייחסות הדירקטוריון

תגמול המבקר הפנימי נעשה בדרך של תעריף המורכב מעלות לשעת עבודה, מוכפל במספר השעות שהושקעו בפועל.

לדעת הדירקטוריון, שיטת התגמול של מבקר הפנים, המבוססת על היקף שעות עבודה בפועל, מונעת חשש לפגיעה בשיקול הדעת המקצועי של מבקר הפנים או לפגיעה באי התלות. מסגרת שעות העבודה שמוקדשות לביצוע הביקורות מבוססת על תכנית הביקורת השנתית שמאושרת מראש על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון וכך מובטח, כי עבודת הביקורת תיעשה במלואה ובהיקף שנקבע על ידי הדירקטוריון.

4.6 רואה חשבון מבקר

פרטי רואה חשבון מבקר

שם המשרד : משרד סומך חייקין KPMG.

מועד תחילת כהונה : ינואר 2011.

שם שותף המטפל בחברה : מר אברהם פרוכטמן, רו"ח.

גילוי בדבר שכר רואה חשבון מבקר :

להלן פירוט שכר רואי החשבון המבקר באלפי ש"ח (לא כולל מע"מ), עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2019 - 2020 (השכר הנו בגין כלל חברות הפנסיה והגמל בקבוצה ומייצג את כל השנה) :

שנת 2020					
שירותי ביקורת	שירותים לביקורת	הקשורים	שירותי מס מיוחדים	אחר	סה"כ
985	-	-	-	-	985
שנת 2019					
שירותי ביקורת	שירותים לביקורת	הקשורים	שירותי מס מיוחדים	אחר	סה"כ
1,032	105	-	-	-	1,137

חוות דעתו של רואה החשבון המבקר הינה ללא כל הסתייגות ו/או מניעה. עם זאת היא כוללת הפנית תשומת לב לביאור בנושא התחייבויות תלויות (באור 26.א בדוחותיה הכספיים של החברה).

4.7 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

ביום 1 בינואר 2020 מוזגה קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט לתוך קופת הגמל הראל קופת גמל. להרחבה בנושא ראה ביאור 2.ב.1. בדוחות הכספיים של החברה.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

4.8 החלטות החברה

ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה מלמעלה

פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בחברה ובחברות בקבוצת הראל המכונים כיום וכן שיקהנו בחברה ו/או בחברות בקבוצת הראל מעת לעת (לרבות נושאי משרה בחברות בקבוצה הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם וכן לרבות נושאי משרה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין בהענקת כתבי השיפוי להם).

ועדת התגמול והדירקטוריון אישרו, בהתאם להוראות מדיניות התגמול, את חידוש פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים, החל מיום 1 בנובמבר 2020 למשך שנה, כך שסכום הביטוח יעמוד על 176 מיליוני דולר ארה"ב. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי כאמור וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. העלות כאמור אינה מהותית לחברה.

הנימוקים העיקריים של ועדת התגמול והדירקטוריון היו: (א) הפרמיה נקבעה לפי עלות ביטוח המשנה של הראל ביטוח, אליה מועבר הסיכון הביטוחי, ולכן בהגדרה היא משקפת תנאי שוק; (ב) רכישת הפוליסה כאמור הינה לטובת החברה, שכן היא מצמצמת את החשיפה של החברה בשל כתבי השיפוי שניתנו לדירקטורים ולנושאי המשרה והיא מאפשרת לנושאי המשרה למלא את תפקידם כראוי ולטובת החברה, בהתחשב בסיכונים הכרוכים בכך ובאחריות המוטלת עליהם על פי דין; (ג) הפוליסה, מעניקה כיסוי סביר בנסיבות העניין, בהתחשב בגודלה של החברה, היקפי ותחומי פעילותה ותכניתיה העסקיות; (ד) כיסוי ביטוחי כאמור נעשה במהלך העסקים הרגיל של החברה והינו מקובל בחברות ציבוריות בישראל בכלל ובחברות שעיסוקן בתחומי הביטוח והפיננסים בפרט; (ה) רכישת הפוליסה כאמור תואמת את מדיניות התגמול של החברה; (ו) הכיסוי ייתן לכל הדירקטורים ונושאי המשרה המכונים בחברות הקבוצה בתנאים זהים, לרבות ביחס לבעלי השליטה וקרוביהם; (ז) ההתקשרות הינה בתנאי שוק ובהתאם לשינויים שחלו בשוק הביטוח ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה.

הראל פנסיה וגמל בע"מ

פרק 2

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1.	מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי	2
2.	היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת	4
3.	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה	5
4.	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה המנהלת ובסביבתה העסקית	10
5.	אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה	10
5.	תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים	10

דוח דירקטוריון

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "החברה/הקבוצה צפויה" וכדו', אך ייתכן שמידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי

1.1 מצב כספי

שיעור השינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2019	2020	
באחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,032.8	17,913	382,043	נכסים בלתי מוחשיים
7.6	243,867	262,439	הוצאות רכישה נדחות
(30.1)	201,764	140,992	השקעות פיננסיות
53.8	24,776	38,100	מזומנים ושווי מזומנים
3.7	20,874	21,647	נכסים אחרים
66.0	509,194	845,221	סה"כ נכסים
49.6	432,615	647,094	הון
158.7	76,579	198,127	התחייבויות
66.0	509,194	845,221	סך כל ההון וההתחייבויות

הדוח על המצב הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם לכ- 845,221 אלפי ש"ח, לעומת כ- 509,194 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019, גידול של כ- 66.0%. הגידול נובע בעיקרו בסעיפי נכסים בלתי מוחשיים, מזומנים ושווי מזומנים והוצאות רכישה נדחות. עיקר הגידול הינו כתוצאה מהעברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הראל ביטוח") לחברה (להלן: "העברת זכויות"). ראה ביאור 2 בדוח הכספי של החברה.

ההון ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ל- 647,094 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 432,615 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019, גידול של כ- 49.6%. הגידול בהון נבע מהנפקת הון מניות בסך של 1,577 אלפי ש"ח וגידול בקרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה, בסך של 246,934 אלפי ש"ח עקב העברת זכויות, בנוסף, נרשם התקופה רווח בסך של 52,554 אלפי ש"ח, שקוץ מקיטון בקרן הון בסך של 1,586 אלפי ש"ח ומחלוקת דיבידנד בסכום של 85,000 אלפי ש"ח.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה עומדת בדרישות ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כפי שנקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב- 2012 ובהנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה").

1.2 רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
447,257	529,457	דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
18,425	17,430	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
1,463	2,380	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
467,145	549,267	סך כל ההכנסות
148,370	169,131	עמלות והוצאות שיווק
258,428	295,767	הנהלה וכלליות
4,359	3,995	הוצאות אחרות
411,157	468,893	סך כל ההוצאות
55,988	80,374	רווח לפני מסים על הכנסה
(19,062)	(27,820)	מסים על הכנסה
36,926	52,554	רווח נקי
4,368	(1,586)	רווח (הפסד) כולל אחר
41,294	50,968	רווח כולל לשנה

בשנת 2020 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה (לא כולל דמי ניהול בגין קופות בבעלות הביטוח) לסך של 529,457 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 447,257 אלפי ש"ח בשנת 2019, גידול של כ- 18%. הגידול בהכנסות דמי הניהול, בתקופת הדוח לעומת תקופה מקבילה אשתקד, נבע בעיקר מהעברת הזכויות ומגידול בדמי הגמולים ובנכסים המנוהלים הממוצעים בקיזוז קיטון בשיעור דמי הניהול כתוצאה ממטן הנחות.

הכנסות דמי ניהול מקרנות הפנסיה בשנת 2020, הסתכמו לסך של 326,475 אלפי ש"ח.

הכנסות דמי ניהול מקופות גמל בשנת 2020, הסתכמו לסך של 202,982 אלפי ש"ח.

הכנסות דמי ניהול בתחום קופות גמל לחיסכון, לתגמולים ואישיות לפיצויים הסתכמו לסך של 115,254 אלפי ש"ח והיו כ- 57% מסך ההכנסות מקופות גמל. הכנסות מדמי ניהול בתחום קרנות ההשתלמות הסתכמו לסך של 85,002 אלפי ש"ח והיו כ- 42% מסך הכנסות מקופות גמל. הכנסות מקופות גמל אחרות (מרכזיות לפיצויים, דמי מחלה, פנסיה תקציבית וקופת גמל להשקעה) הסתכמו לסך של 2,726 אלפי ש"ח, כ- 1% מסך הכנסות דמי ניהול קופות גמל בחברה.

הוצאות השיווק והוצאות הנהלה וכלליות עלו בשיעור של כ- 14% לעומת תקופה מקבילה אשתקד עיקר הגידול נבע מהעברת הזכויות בפעילות הגמל.

בנוגע לנזילות ומקורות מימון - עיקר הכנסות החברה נובעות מדמי ניהול מקרנות פנסיה וקופות גמל.

2. היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת

להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה עבור קרנות הפנסיה וקופת הגמל נכון ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2019:

היקף נכסים, נטו (אלפי ש"ח)		
ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020	
		קרנות פנסיה:
73,273,966	83,651,400	הראל פנסיה
1,348,509	1,665,241	הראל פנסיה כללית
		קופות גמל:
22,723,800	23,058,098	הראל קופת גמל
1,538,275	-	קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט
392,461	441,878	הראל גמל להשקעה
732,921	955,905	הראל גמל השקעה לילד
2,475	380	קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
13,235,565	13,514,369	הראל קרן השתלמות
413,220	392,820	הראל גמל לפיצויים
22,779	42,819	הראל פרופיל אישי למעסיק
21,565	23,630	הראל קופה לפנסיה תקציבית
52,390	54,383	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה
113,757,926	123,800,923	סה"כ נכסים

3. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה

ככלל, מתאפיין תחום חיסכון ארוך הטווח במסגרתו פועלת החברה, ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות הממונה. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1 בפרק הראשון - תיאור עסקי החברה.

3.1. מגמות והתפתחויות במשק ובשוק ההון

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

3.1.1. כללי

התפרצות נגיף הקורונה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 והתפשטותו בעולם הביאה לנקיטת צעדים מרחיקי לכת במרבית המדינות בעולם שהגבילו את פעילות הכלכלה וגרמו למיתון מיידי. הכלכלה העולמית הציגה שיפור במהלך המחצית השנייה של שנת 2020, לאור הקלת מדיניות הסגרים והסתגלות מסוימת של החברות ומשקי הבית לכללי הריחוק החברתי. קרן המטבע הבינלאומית צופה שהתוצר העולמי בשנת 2020 יפחת ב-3.5%, והתוצר של המדינות המפותחות יפחת ב-4.9%, זו השנה הגרועה ביותר מאז שנות השלושים של המאה הקודמת. על רקע החולשה העולמית, כלכלת סין בולטת לטובה לאור הצלחתה בהתמודדות עם המשבר הבריאותי.

התפשטות המשבר הביאה לתגובת מדיניות מהירה של הבנקים המרכזיים והממשלות, בעיקר במחצית הראשונה של השנה. מרבית הבנקים המרכזיים הקטינו את הריביות בחדות, נקטו במגוון צעדי הרחבה לא קונבנציונליים והזרמת נזילות לשווקים. הממשלות הכריזו על תכניות רחבות היקף להרחבת ההוצאה הציבורית, פיצוי הנפגעים מהמשבר והעמדת אשראי.

הידיעות על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה ברבעון הרביעי של שנת 2020 תרמו לעליות חדות במדדי המניות ובמחירי הסחורות בעולם.

3.1.2. התפתחויות במשק הישראלי

הצמיחה בשנת 2020 ירדה ב-2.4%. אמנם זו הירידה השנתית החדה מאז החלה המדידה, אך הנתון טוב מתחזית המוקדמת שלנו (ושל בנק ישראל, האוצר וקרן המטבע).

ההפתעה כלפי מעלה נובעת מצמיחה חיובית של 6.3% בשיעור שנתי (3% בניכוי יבוא רכבים) ברבעון האחרון של שנת 2020, שצפינו שיהיה חלש יותר נוכח הסגרים וההגבלות על הפעילות. אך יצוא שירותים חזק, לצד גידול חריג בהשקעות (לא רק רכבים), בדגש על מכונות וציוד, תרמו להפתעה כלפי מעלה.

מנגד, שיעור האבטלה הרחב (הכולל את הבלתי מועסקים, המועסקים שנעדרו זמנית מהעבודה בגלל הקורונה והלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל הפיטורים או סגירת מקום העבודה בתקופת הקורונה) עדיין גבוה ועמד על 12.9% בסוף שנת 2020 (17.7% ממוצע בשנת 2020).

3.1.3. שוק המניות

ברבעון הראשון של שנת 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל המשבר וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. אך צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של שנת 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם.

בסיכום של שנת 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18%.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות בישראל עמד על 1.9 מיליארד ש"ח, עלייה של 43% בהשוואה לשנת 2019, בעיקר בשל פעילות מסחר גבוהה במחצית הראשונה של שנת 2020.

3.1.4. שוק איגרות החוב

עקב המשבר נרשמו ירידות חדות במדדי אג"ח במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, עד להודעת בנק ישראל בחודש מרס על תחילת רכישת אג"ח ממשלתי בשוק המשני. המדיניות המוניטרית המרחיבה לצד הרכישות תרמה בהמשך השנה למיתון התנודתיות בשוק אג"ח הממשלתי. ההודעה של הבנק במהלך הרבעון השלישי על הרחבת הרכישות שיכללו גם של אג"ח קונצרני תרמה לעלייה במדדי אג"ח הקונצרניים וצמצום המרווחים.

בסיכום של שנת 2020 מדד האג"ח הכללי עלה ב-0.8%, מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-1.2% ומדד אג"ח הקונצרניות עלה ב-0.6%.

מחזור המסחר היומי הממוצע באג"ח על 4.2 מיליארד ש"ח, עלייה של 18% בהשוואה לשנת 2019, בעיקר בשל פעילות מסחר גבוהה במחצית הראשונה של שנת 2020.

3.1.5. קרנות נאמנות

בסיכום של שנת 2020 נרשמו פדיונות נטו של 21.3 מיליארד ש"ח בענף קרנות הנאמנות, בעיקר בשל פדיונות שיא במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020. בלטו לחיוב בשנת 2020 קרנות הנאמנות המתמחות בחו"ל עם גיוסים נטו של כ-5.7 מיליארד ש"ח לעומת פדיונות נטו של כ-17 מיליארד ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות באג"ח.

3.1.6. קרנות סל

בסיכום של שנת 2020 נרשמו פדיונות נטו של 7.4 מיליארד ש"ח בקרנות הסל, בעיקר בשל פדיונות במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020. בלטו לחיוב בשנת 2020 קרנות הסל המתמחות באג"ח חברות עם גיוסים נטו של 1.1 מיליארד ש"ח, לעומת פדיונות נטו של כ-8.3 מיליארד ש"ח בקרנות הסל המתמחות במניות חו"ל.

3.1.7. שוק המט"ח

במהלך חודש מרס 2020 נרשם פיחות חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום של שנת 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של שנת 2020. העודף בחשבון השוטר של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העליות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל בשנת 2020.

3.1.8. אינפלציה

ב-12 החודשים האחרונים עד חודש נובמבר 2020 (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל המשבר. הירידות קוזזו חלקית עם עלייה בסעיפי הדיור והירקות-פירות.

3.1.9. ריבית בנק ישראל

בנק ישראל פעל בשנת 2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות של בנק ישראל במהלך שנת 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ש"ח), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ש"ח), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ש"ח), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ש"ח), תיווך מתווה של דחיית תשלומים למשקי בית ולעסקים בדגש על משכנתאות.

3.2. התפשטות נגיף הקורונה**השפעות משבר נגיף הקורונה על פעילות הראל השקעות וחברות בשליטה (להלן: "הקבוצה")**

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020 (להלן: "משבר הקורונה"), מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף, וסגירת מקומות בילוי ופנאי. חלק מהמגבלות הוסרו במהלך חודש מאי 2020 כחלק מצעדי החזרה לשגרה, אולם בחודש ספטמבר 2020, בעקבות מה שנחזה כהתפרצות גל תחלואה נוסף של הנגיף, הוטלו מגבלות חדשות, שעיקרן צמצום התקהלויות ופעילות במרחב הציבורי תוך פגיעה בהיקף ואופי הפעילות במגזר העסקי והפרטי. הסרת המגבלות החלה באופן מדורג במהלך חודש אוקטובר 2020.

נוכח הדאגה לבריאות העובדים ולשלומם, הנהלת הקבוצה נוקטת מתחילת המשבר בפעולות על מנת להקטין את הסיכון לעובדי הקבוצה. הקבוצה קיבלה מספר החלטות לגבי צמצום עבודה במשרדי החברה, בהתאם להנחיות ולהמלצות אשר מפורסמות על ידי משרד הבריאות מעת לעת, תוך היערכות והתאמת אופן העבודה לעבודה מהבית ותוך הקפדה על המשך מתן שירות רציף ותקין ללקוחותיה של הקבוצה ולסוכניה.

בהתאם לרגולציה המחייבת את הקבוצה במוכנות לתרחישי המשכיות עסקית, והודות למודעות הגבוהה של הקבוצה לחשיבות מתן השירות ללקוחותיה, וההשקעה שנעשתה על ידי הקבוצה בשלוש השנים האחרונות בטכנולוגיה ובדיגיטל, בידי הקבוצה פתרונות למתן שירות תקין ורציף ללקוחותיה גם בעתות חירום והקבוצה הייתה ערוכה להמשך הפעילות העסקית במתכונת מותאמת למשך כל תקופת המשבר.

נכון למועד פרסום הדוח, מרבית עובדי הקבוצה שבו לפעילות סדירה ממשרדי החברה תוך הקפדה ושמירה על כללי הזהירות שמטרתם למנוע הדבקה בנגיף הקורונה. חלק מעובדי הקבוצה ממשיכים לעבוד בצורה של "קפסולות" נפרדות, כך שהעבודה מתבצעת לסירוגין ממשרדי החברה ובחיבור מרחוק מהבית.

התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית. להערכת החברה, משבר הקורונה הינו אירוע מתגלגל ואין ודאות ביחס למועד סיומו ולמידת השפעתו על נכסי הקבוצה ותוצאות הקבוצה.

הערכות החברה ביחס להשפעות משבר הקורונה על פעילותה של הקבוצה, ומידע זה, ככל שהוא כלול בדוח זה, כוללים גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה ואף שונה מהותית, בין היתר ככל שיחולו שינויים בהנחיות הגורמים המוסמכים בארץ ובעולם האמונים על ההתמודדות עם התפרצות הנגיף.

השלכות על עסקי החברה

בעקבות משבר הקורונה, חלה ברבעון הראשון של שנת 2020 עליה בפדיונות בעיקר במוצרי החיסכון, קופות הגמל וההשתלמות וחוזי השקעה. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 חלה התמתנות והם שבו לרמתם הנורמטיבית טרום המשבר.

בנוסף, ברבעון הראשון של שנת 2020 חלה עליה משמעותית בבקשות לביצוע שינויי מסלול בסכומים המנוהלים בקופות הגמל וההשתלמות וכן בקרנות הפנסיה, כאשר המגמה הייתה מעבר מאפיקים הכלליים/המנייתיים לאפיקים סולידיים. מגמה זו השתנתה החל מהרבעון השני של שנת 2020, וניכרת חזרה לאפיקים הכלליים/המנייתיים.

השפעות נוספות על תוצאות הקבוצה

החברה בחנה את הצורך בעדכון בחינת ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים לרבות מוניטין. עדכון בחינת ירידת הערך בטרם חלוף שנה ממועד הבחינה הקודמת, נדרש באותם פעילויות בהם מתקיימים סממנים

לירידת ערך בעקבות השלכות משבר הקורונה. לאחר בחינת סממנים אלו ובחינת סכומים ברי השבה במידת הצורך, נמצא כי הסכום בר השבה של פעילויות הגמל וההשתלמות, גבוה מערכם בספרים ואין צורך בירידת ערך. לגבי יתרות רכוש קבוע והוצאות רכישה נדחות (DAC), הבחינה שערכה הקבוצה העלתה שלא קיימים סממנים לירידת ערך כמפורט לעיל.

סיכוני סייבר

כפי שצוין לעיל, משבר הקורונה הביא להרחבה משמעותית של עבודת עובדים מבתיים ושינוי תרבותי שהביא עמו אתגרי אבטחת מידע. העבודה מהבית נעשתה באמצעות מערכת מאובטחת שחייבה הפעלת מנגנוני בקרה בהיקף רחב. תוך כדי התארגנות החברה לשינויים כאמור, חלה עליה בהיקף מתקפות הסייבר שחייבה התמודדות בזמן אמת במציאות מורכבת מבחינת זמינות כ"א. כחלק מההיערכות הכוללת של החברה, ננקטו צעדים משמעותיים למיגון החברה הן בהיבטי תשתית והן בהיבט איומי הסייבר הרבים שאפיינו את התקופה הזו. לאורך כל התקופה, החברה קיבלה עדכונים שוטפים ממקורות מודיעיניים וכן מרשות הסייבר בדגש על מתקפות phishing, ביצוע בדיקות מקיפות של חוסן הסייבר הארגוני, כל זאת בהתחשב באיומים המשתנים, תוך ביצוע פעולות אקטיביות בתשתיות ההגנה של החברה. החברה תגברה את צוותי מערך הסייבר לטובת מתן מענה מהיר לפניות של עובדים, ספקים ולקוחות. בנוסף, תוגבר מערך הבקרה והתחקור לטובת איתור ניסיונות חשודים לביצוע חיבור מרחוק לרשת החברה וניסיונות לדלף מידע. במקביל המשיכה החברה בהגברת מודעות העובדים והסוכנים של החברה לאיומי הסייבר הרלוונטיים לתקופת משבר הקורונה.

לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד חודש נובמבר 2020 (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפויות לאינפלציה ירדו במהלך שנת 2020, בעיקר במחצית הראשונה של שנת 2020, אך חלק מהירידה קוּזַז ברבעון האחרון של שנת 2020. חטיבת ההשקעות פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיק צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך חודש מרס 2020 נרשם פיחות חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום של שנת 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של שנת 2020. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העליות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל בשנת 2020. חטיבת ההשקעות פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח ברמה של בין 40% ל-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שעורי ריבית	בנק ישראל פעל בשנת 2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך שנת 2020; הפחית בחודש אפריל 2020 את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ש"ח), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ש"ח), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ש"ח), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ש"ח). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום של שנת 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ש"ח, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ש"ח) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. חטיבת ההשקעות פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה חטיבת ההשקעות את החשיפה.

נושא	תיאור פעולות החברה
שוק המניות	ברבעון הראשון של שנת 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של שנת 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום של שנת 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ש"ח באג"ח קונצרניות במהלך שנת 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת שנת 2020 חזרו ונסגרו עד לרמות של שנת 2019 בסוף השנה. חטיבת ההשקעות פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודשים מרס ואפריל 2020, וחזרה למכור בשלהי שנת 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	חטיבת ההשקעות המשיכה לנצל את הגידול בהקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך שנת 2020, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

4. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה המנהלת ובסביבתה העסקית

4.1 שינוי מבני

לעניין זה ראה סעיף 1.1.3.3 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

4.2 מיזוג קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט לתוך הראל קופת גמל ומיזוג המסלולים שבניהולן

לעניין זה ראה סעיף 1.1.3.1 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

4.3 מיזוג קופת גמל למשרתי קבע בצה"ל לתוך הראל קופת גמל ומיזוג המסלולים שבניהולן

לעניין זה ראה סעיף 1.1.3.2 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

4.4 שינויים בתקנונים

לעניין השינויים בתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל ראה סעיף 2.1 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

4.5 קרנות ברירת מחדל נבחרות

לעניין זה ראה סעיף 2.1 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

4.6 שינויים בנושאי המשרה

בחודש פברואר 2020 סיים מר אופיר רוטשילד את תפקידו ככיועץ משפטי בחברה. החל מאותו מועד, משמשת גבי אילנה רישרד בטאש כיועצת משפטית בחברה.

5. אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה

בתקופת הדוח, לא היו אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה.

6. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

לעניין זה, ראה סעיף 3.14 לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה.

דירקטוריון החברה מודה לעובדי החברה והנהלתה על המסירות והתרומה לפעילותה של החברה.

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

דודי לייזנר
מנכ"ל

תאריך: 18 במרס, 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר, מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס, 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס, 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : מישל סיבוני

מנכ"ל : דודי ליידנר

סמנכ"ל כספים : רם גבל

תאריך אישור הדוח : 18 במרס, 2021

הראל פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

2	דוח רואי החשבון המבקרים
4	דוחות על המצב הכספי
5	דוחות רווח והפסד
6	דוחות על הרווח הכולל
7	דוחות על השינויים בהון
9	דוחות על תזרימי המזומנים
10	ביאור 1 - כללי
13	ביאור 2 - העברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה
14	ביאור 3 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים
15	ביאור 4 - עיקרי המדיניות החשבונאית
20	ביאור 5 - קביעת שווי הוגן
20	ביאור 6 - מגזרי פעילות
22	ביאור 7 - נכסים בלתי מוחשיים
22	ביאור 8 - הוצאות רכישה נדחות
23	ביאור 9 - רכוש קבוע
23	ביאור 10 - חייבים ויתרות חובה
23	ביאור 11 - השקעות פיננסיות
26	ביאור 12 - מזומנים ושווי מזומנים
26	ביאור 13 - הון עצמי ודרישות הון
27	ביאור 14 - מסים על ההכנסה
29	ביאור 15 - זכאים ויתרות זכות
29	ביאור 16 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
33	ביאור 17 - נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה
38	ביאור 18 - הכנסות מדמי ניהול ותפעול
39	ביאור 19 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
39	ביאור 20 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
40	ביאור 21 - הוצאות הנהלה וכלליות
40	ביאור 22 - הוצאות אחרות
40	ביאור 23 - הוצאות מימון
41	ביאור 24 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
42	ביאור 25 - ניהול סיכונים
53	ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות
60	ביאור 27 - אירועים מהותיים לאחר תאריך הדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל פנסיה וגמל בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן – "החברה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת הדוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרס 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 26 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל פנסיה וגמל בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה בלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 26 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות המאגדות ב- KPMG International Cooperative ("KPMG International") ישות שוויצרית.

ליום		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
17,913	382,043	7	נכסים
243,867	262,439	8	נכסים בלתי מוחשיים
354	441	9	הוצאות רכישה נדחות
20,520	21,206	10	רכוש קבוע
282,654	666,129		חייבים ויתרות חובה
		11	השקעות פיננסיות
201,708	140,141		נכסי חוב סחירים
55	46		נכסי חוב שאינם סחירים
1	805		אחרות
201,764	140,992		סך כל השקעות פיננסיות
24,776	38,100	12	מזומנים ושווי מזומנים
509,194	845,221		סך כל הנכסים
		13	הון
11,714	13,291		הון מניות
68,360	68,360		פרמיה על מניות
9,737	255,085		קרנות הון
342,804	310,358		עודפים
432,615	647,094		סך כל ההון
		14	התחייבויות
4,084	126,856		התחייבויות בגין מסים נדחים
1,048	1,690	14	התחייבויות בגין מסים שוטפים
71,447	69,581	15	זכאים ויתרות זכות
76,579	198,127		סך כל ההתחייבויות
509,194	845,221		סך כל ההון וההתחייבויות

18 במרס, 2021

תאריך אישור הדוחות הכספיים

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריוןדודי לייזנר
מנכ"לרם גבל
סמנכ"ל כספים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
418,811	447,257	529,457	16
121,644	117,506	27,659	16
(121,644)	(117,506)	(27,659)	
418,811	447,257	529,457	
17,249	18,425	17,430	18
2,531	1,463	2,380	19
438,591	467,145	549,267	
סך כל ההכנסות			
הוצאות			
145,521	148,370	169,131	20
222,416	258,428	295,767	21
3,651	4,359	3,995	22
6	-	-	23
371,594	411,157	468,893	
סך כל ההוצאות			
66,997	55,988	80,374	
(24,000)	(19,062)	(27,820)	14
42,997	36,926	52,554	

הכנסות

דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו

דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול

בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח

הכנסות מדמי ניהול ותפעול

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הוצאות

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון

רווח לפני מסים על הכנסה

מסים על הכנסה

רווח לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
42,997	36,926	52,554	
(2,683)	6,926	(1,092)	
(335)	(290)	(1,317)	
1,031	(2,268)	823	14
(1,987)	4,368	(1,586)	
41,010	41,294	50,968	

רווח לשנה

רווח (הפסד) כולל אחר לשנה :

פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
שהועבר לדוח רווח והפסד

מסים על הכנסה המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לשנה שלאחר ההכרה לראשונה
במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס

סך כל הרווח הכולל לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור	הון מניות אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר 2020	11,714	68,360	4,550	3,496	1,691	342,804	432,615
העברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה	1,577	-	-	246,934	-	-	248,511
רווח לשנה	-	-	-	-	-	52,554	52,554
רכיבים של הפסד כולל אחר לשנה:	-	-	(1,092)	-	-	-	(1,092)
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה	-	-	(1,092)	-	-	-	(1,092)
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של הפסד כולל אחר	-	-	823	-	-	-	823
סה"כ הפסד כולל אחר לשנה, נטו ממס	-	-	(1,586)	-	-	-	(1,586)
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון:	-	-	-	-	-	(85,000)	(85,000)
דיבידנד לבעלי המניות של החברה	-	-	-	-	-	(85,000)	(85,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	13,291	68,360	2,964	250,430	1,691	310,358	647,094

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

הון מניות	פרמיה על מניות	נכסים זמינים	קרן הון בגין	קרנות הון	יתרת עודפים	סך הכל הון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	למכירה	עם בעל שליטה	אחרות	אלפי ש"ח
11,714	68,360	2,169	3,496	1,691	262,881	350,311
-	-	-	-	-	42,997	42,997
יתרה ליום 1 בינואר 2018						
רווח לשנה						
רכיבים של הפסד כולל אחר לשנה:						
-	-	(2,683)	-	-	-	(2,683)
-	-	(335)	-	-	-	(335)
-	-	1,031	-	-	-	1,031
-	-	(1,987)	-	-	-	(1,987)
סה"כ הפסד כולל אחר לשנה, נטו ממס						
11,714	68,360	182	3,496	1,691	305,878	391,321
-	-	-	-	-	36,926	36,926
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018						
רווח לשנה						
רכיבים של רווח כולל אחר לשנה:						
-	-	6,926	-	-	-	6,926
-	-	(290)	-	-	-	(290)
-	-	(2,268)	-	-	-	(2,268)
-	-	4,368	-	-	-	4,368
סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס						
11,714	68,360	4,550	3,496	1,691	342,804	432,615
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019						

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח לשנה

42,997	36,926	52,554

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים :

רווחים נטו מהשקעות פיננסיות :

(2,298)	(2,006)	(2,367)

נכסי חוב סחירים

(11)	(9)	(3)

נכסי חוב שאינם סחירים

1	-	5

השקעות אחרות

(9,073)	(12,402)	(7,045)

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

פחת והפחותות :

138	229	274

רכוש קבוע

4,820	4,337	8,947

הפחותת נכסים בלתי מוחשיים

24,000	19,062	27,820

הוצאות מיסים על הכנסה

17,577	9,211	27,631

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים :

שינוי בחייבים ויתרות חובה

(329)	14,197	54,239

שינוי בזכאים ויתרות זכות

14,786	(375)	(69,282)

14,457	13,822	(15,043)

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה :

ריבית שהתקבלה

3,915	4,783	5,687

מסים ששולמו

(15,389)	(26,275)	(24,266)

מסים שהתקבלו

4,364	756	26

(7,110)	(20,736)	(18,553)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת**תזרימי מזומנים מפעילות השקעה**

רכישת רכוש קבוע

(673)	(2)	(1)

השקעה בנכסים בלתי מוחשיים

(3,884)	(5,908)	(3,337)

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

(66,669)	(22,714)	(29,636)

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה**תזרימי מזומנים מפעילות מימון**

דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה (*)

-	-	(291)

מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון

-	-	(291)

עלייה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים

(3,305)	10,599	13,324

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

17,482	14,177	24,776

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

14,177	24,776	38,100

(*) דיבידנד נוסף בסך של 84,709 אלפי ש"ח שולם בהעברת ניירות ערך.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: החברה או החברה המנהלת) הינה בעלת רישיון מבטח בענף הפנסיה והגמל. רישיון זה ביחד עם אישורי קופות גמל וקופות גמל לקצבה מאפשר לה להפעיל את תכניות הפנסיה ותכניות הגמל וההשתלמות.

החברה הינה תושבת ישראל, התאגדה בישראל וכתובתה: רחוב אבא הלל 3, רמת גן.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו העברו הזכויות של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: הראל ביטוח) בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה (ראה ביאור 2 להלן) (להלן: העברת זכויות), ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה, להראל השקעות (להלן: השינוי המבני). השינוי המבני בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019. השינוי המבני בוצע בהתאם להוראות סעיף 104 ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, החברה מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: הראל השקעות או החברה האם), אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

להלן קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה:

מספר אוצר	שם הקרן/קופה/מסלול	סוג הקרן/קופה
214	הראל פנסיה	קרן פנסיה חדשה מקיפה
2172	גילעד כללי	
2177	מנוף כללי	
2173	הלכה	
2174	אג"ח ללא מניות	
2175	מניות	
9097	שקלי טווח קצר	
9823	גילאי 50 ומטה (*)	
9827	גילאי 50 עד 60 (*)	
9829	גילאי 60 ומעלה (*)	
12027	בסיסי למקבלי קצבה	
12028	הלכה למקבלי קצבה	
2203	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	
8806	הלכה למקבלי קצבה קיימים	
8858	קצבה לזכאים קיימים	
662	הראל פנסיה כללית	קרן פנסיה חדשה כללית
2164	כללי	
13278	מניות (**)	
13279	שקלי טווח קצר (**)	
9862	גילאי 50 ומטה (*)	
9858	גילאי 50 עד 60 (*)	
9856	גילאי 60 ומעלה (*)	
12140	בסיסי למקבלי קצבה	
2204	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	
	קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל	קופת גמל לתגמולים
9819	לגילאי 50 ומטה	
9532	לגילאי 50 עד 60	
9533	לגילאי 60 ומעלה	

(*) החל מיום 1 בינואר 2020 בוצע שינוי במודל תלוי גיל כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים יופעלו שלושה מסלולי ההשקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה).

(**) החל מאוקטובר 2020.

ביאור 1 - כללי (המשך)

א. הישות המדווחת (המשך)

מספר אוצר	שם הקרן/קופה/מסלול	סוג הקרן/קופה
	הראל גמל	קופת גמל לחיסכון, לתגמולים ואישית לפיצויים
101	הראל אג"ח עד 25% מניות ^(*)	
9742	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	
761	הראל גמל מסלול מניות	
762	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	
1334	הראל גמל שקלי טווח קצר ^(*)	
1335	הראל גמל אג"ח ללא מניות ^(*)	
1368	הראל גמל מסלול שקלי	
1484	הראל גמל אג"ח קונצרני	
502	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות ^(*)	
9744	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	
9745	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה ^(*)	
1524	הראל גמל מסלול כהלכה	
8057	הראל גמל מסלול חו"ל	
	הראל גמל להשקעה	קופת גמל להשקעה
8211	הראל גמל להשקעה כללי	
8520	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	
8521	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	
8522	הראל גמל להשקעה מניות	
8523	הראל גמל להשקעה הלכה	
13254	הראל גמל להשקעה שקלי טווח קצר ^(**)	
	הראל חיסכון לילד	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד
9555	הראל חיסכון לילד - הלכה	
11375	הראל חיסכון לילד - חוסכים המעדיפים סיכון מועט	
11376	הראל חיסכון לילד - חוסכים המעדיפים סיכון בינוני	
11377	הראל חיסכון לילד - חוסכים המעדיפים סיכון גבוה	
8759	הראל גמל IRA (הקופה נסגרה ביולי 2019)	קופת גמל לתגמולים ואישית לפיצויים
	הראל השתלמות	קרן השתלמות
154	הראל השתלמות כללי	
763	הראל השתלמות מסלול מניות	
764	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	
1369	הראל השתלמות מסלול שקלי	
1485	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	
1034	הראל השתלמות מסלול חו"ל	
416	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות ^(*)	
566	הראל השתלמות לטווח ארוך	
1523	הראל השתלמות מסלול כהלכה	
8058	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	
	הראל קמ"פ	קופת גמל מרכזית לפיצויים
155	הראל קמ"פ מסלול כללי	
739	הראל קמ"פ מסלול מניות ^(*)	
741	הראל קמ"פ מסלול אג"ח צמוד מדד ^(*)	
742	הראל קמ"פ מסלול שקלי ^(*)	
743	הראל קמ"פ אג"ח עד 15% מניות ^(*)	

(*) עד ליום 31 במרס 2020, מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח. ראה ביאור 2.

(**) החל מאוקטובר 2020.

ביאור 1 - כללי (המשך)

א. הישות המדווחת (המשך)

מספר אוצר	שם הקרן/קופה/מסלול	סוג הקרן/קופה
820	הראל פרופיל אישי למעסיק	קופת גמל מרכזית לפיצויים רבת מסלולים
1296	הראל קופה לפנסיה תקציבית	קופת גמל להשתתפות בפנסיה תקציבית
857	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה	קופת גמל לדמי מחלה

לנכסי קרנות הפנסיה וקופת הגמל דלעיל (להלן: הנכסים) ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בדוחות הכספיים של החברה מאחר שלחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קרנות הפנסיה וקופות הגמל אשר בניהולה.

ב. אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020 (להלן: "משבר הקורונה"), מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. חלק מהמגבלות הוסרו במהלך חודש מאי 2020 כחלק מצעדי החזרה לשגרה, אולם בחודש ספטמבר 2020, בעקבות מה שנחזה כהתפרצות גל תחלואה נוסף של הנגיף, הוטלו מגבלות חדשות, שעיקרן צמצום התקהלויות ופעילות במרחב הציבורי תוך פגיעה בהיקף ואופי הפעילות במגזר העסקי והפרטי. הסרת המגבלות החלה באופן מדורג במהלך חודש אוקטובר 2020. בסוף חודש דצמבר 2020, לאחר התפרצות גל תחלואה נוסף, הוחלט על הטלת מגבלות חדשות. לאחר תאריך הדוח, בתחילת חודש ינואר 2021 הוחלט על הרחבת המגבלות, לרבות סגירת מערכת החינוך והתרת יציאה לעבודה למקומות חיוניים בלבד ועוד. הסרת המגבלות כאמור החלה באופן מדורג במהלך החודשים פברואר ומרץ 2021.

התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית. להערכת החברה, משבר הקורונה הינו אירוע מתגלגל ואין ודאות ביחס למועד סיומו ולמידת השפעתו על נכסי החברה ותוצאותיה.

בעקבות משבר הקורונה, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובאשראי, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובאשראי אשר קיזזו את מרבית הפסדי ההשקעות בחברה מהרבעון הראשון של שנת 2020.

כמו כן, הקיטון שחל במהלך השנה בשווי הנכסים המנוהלים בידי החברה קוזז לחלוטין, ונכון ליום 31 בדצמבר 2020 שווי הנכסים המנוהלים בידי החברה גבוה בכ-10 מיליארדי ש"ח בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2019.

בעקבות משבר הקורונה, חלה ברבעון הראשון של שנת 2020 עליה בפידיונות בעיקר במוצרי החסכון, קופות הגמל וההשתלמות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 חלה התמתנות בפדיונות והם שבו לרמתם הנורמטיבית טרום המשבר.

בהתאם לכללי החשבונאות, כמידי שנה, ביצעה החברה בחינת ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים לרבות מוניטין. הבחינה שביצעה החברה העלתה כי סכום בר השבה של פעילות, הגמל וההשתלמות, גבוה מערכם בספרים ואין צורך בביצוע ירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים לרבות מוניטין.

לגבי יתרות רכוש קבוע והוצאות רכישה נדחות (DAC), הבחינה שערכה החברה העלתה שלא קיימים סממנים לירידת ערך כמפורט לעיל.

2. העברת ניהול קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט (להלן - הקופה)

ביום 1 בינואר 2020 מוזגה קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט לתוך קופת הראל גמל. העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמיתי הקופות המתמזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת.

3. העברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה

ראה ביאור 2 להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ג. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

החברה או החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.	
החברה האם	- הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
קבוצת הראל/הקבוצה	- הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ והחברות המוחזקות על ידה.
צד קשור	- כהגדרתו בתקן חשבונאות בינלאומי (2009) 24 בדבר צדדים קשורים.
בעלי עניין	- כהגדרתם בפסקה (1) להגדרת "בעלי עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS")	- תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC) בהתאמה.
רשות שוק ההון	- רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
הממונה	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
מדד	- מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת אותו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - העברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה

במסגרת השינוי המבני בקבוצת הראל כאמור בביאור 1 לעיל, הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה.

הזכויות והמוניטין שהועברו נרשמו בספרי החברה על בסיס ערכם בספרי הראל ביטוח (BOOK VALUE) בסך כולל של 248,511 אלפי ש"ח, כנגד הנפקת מניות בסך של 1,577 אלפי ש"ח, וקרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה בסך של 246,934 אלפי ש"ח. בנוסף, הועברו יתרות חייבים, זכאים, הוצאות רכישה נדחות, מסים נדחים ורכוש קבוע בתמורה לערכם בספרים של הראל ביטוח ערב הרכישה. העסקה לא כללה העברת מזומן.

הואיל ופעילות הגמל נוהלה גם בעבר על ידי החברה, אין להעברה הנ"ל השלכות תפעוליות משמעותיות. יחד עם זאת, החל מיום 1 באפריל 2020, הופסקה התחשבות עם הראל ביטוח הכוללת העברת דמי הניהול והעלויות המשויכות לקופות המועברות.

כתוצאה מכך, החל מיום 1 באפריל 2020, החברה לא מעבירה להראל ביטוח את דמי הניהול הנגבים בגין הקופות המועברות, אשר הסתכמו בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020, בסך של 27.7 מיליון ש"ח ובשנת 2019 בסך של 117.5 מיליון ש"ח.

מנגד, הגידול בהוצאות החברה בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, כתוצאה מהעברת הקופות הנ"ל, מוערך בסך של כ-55 מיליון ש"ח.

להלן היתרות המאזניות אשר נוספו למאזן החברה ביום 1 באפריל 2020, לאור האמור לעיל:

1 באפריל 2020	
אלפי ש"ח	
	נכסים
369,740	נכסים בלתי מוחשיים
11,527	הוצאות רכישה נדחות
360	רכוש קבוע
54,957	חייבים ויתרות חובה
436,584	
	התחייבויות
120,657	התחייבויות בגין מסים נדחים
67,416	זכאים ויתרות זכות
188,073	
248,511	נכסים, נטו

ביאור 3 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים נערכו על ידי החברה בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחשבון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 18 במרס 2021.

ב. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל החדש הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה.

ג. בסיס המדידה

- הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות הבאים:
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר
 - נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים
 - הפרשות

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה ביאור 4, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל-IFRS ובהתאם להנחיות הממונה נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות אומדנים והנחות, אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

להלן מידע בדבר האומדנים הקריטיים שחושבו על ידי החברה ואשר קיים סיכוי משמעותי ששינוי מהותי בהם, בפרט נוכח השינויים הרגולטוריים כאמור, עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים במהלך השנה הכספית הבאה:

1. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן - השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
2. התחייבויות תלויות - כנגד החברה תלויות ועומדות תביעות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התובענות שהוגשו כנגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. יודגש כי, תוצאות התביעות שתקבענה בבתי המשפט עלולות להיות שונות מההערכות האמורות (ראה ביאור 26).
3. ירידת ערך נכסים לא פיננסיים - החברה בוחנת בכל תאריך דיווח אם אירעו אירועים או חלו שינויים בנסיבות המצביעים על כך שחלה ירידת ערך באחד או יותר מהנכסים הלא פיננסיים. בהתקיים סממנים לירידת ערך, נערכת בחינה אם הסכום שבו מוצגת ההשקעה בנכס ניתן להשבה מתוך תזרימי המזומנים המהווים הצפויים מאותו נכס, ובמידת הצורך נרשמת הפרשה לירידת ערך עד גובה הסכום שהינו בר השבה. היוון תזרימי המזומנים מחושב לפי שיעור היוון המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתחייבים לנכס. קביעת האומדנים של תזרימי המזומנים מתבססת על ניסיון העבר של נכס זה או נכסים דומים, ועל הערכת החברה לגבי התנאים הכלכליים שישררו במהלך יתרת אורך החיים השימושיים של הנכס. שינויים בהערכת החברה כאמור, עשויים להוביל לשינויים מהותיים בערכים בספרים של הנכסים ובתוצאות הפעילות.
4. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות - הוצאות רכישת תכניות פנסיה וגמל מהוונות לנכס ומופחתות על פני התקופה המשוערת לקבלת ההכנסות מדמי ניהול. החברה בוחנת את ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות ומעדכנת את התקופה המשוערת לקבלת ההכנסות מדמי ניהול בגינן מדי על פי הכללים שנקבעו בתקן בינלאומי IFRS 15 (ראה ביאור 8).

ביאור 3 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)**ו. ניהול הון - מטרות, נהלים ותהליכים**

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, עמידה בכל התחייבויותיה לגורמים אחרים, כגון: נותני אשראי ועובדי החברה, וכן על מנת לתמוך בהתפתחות עסקית עתידית. הדירקטוריון מפקח על קיום הון עצמי מזערי הנדרש על פי הנחיות הממונה (ראה ביאור 13 בדבר הון עצמי ודרישות הון), הנדרש לפעילותה השוטפת של החברה, לרבות רווחיות החברה. לצורך כך, קבע הדירקטוריון כללים לאופן השקעת הנכסים הנזילים של ההון העצמי של החברה ומפקח על פעילותה השוטפת של ההנהלה.

ביאור 4 - עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית המופרטים להלן יושמו בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה.

א. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים של קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה, המהווים זרוע (לא מאוגדת) של החברה לא אוחדו מכיוון שלחברה אין חלק בנכסיהן ובהתחייבויותיהן.

ב. עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות של החברה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד.

ג. מכשירים פיננסיים**(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים****הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים**

החברה מכירה לראשונה בחיוביים במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה (regular way purchase), מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע, המועד בו התחייבה החברה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במכשירי חוב, חיובים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים.

גרירת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של החברה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר החברה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. כל זכות בנכסים פיננסיים שהועברו אשר נוצרה או נשמרה על ידי החברה מוכרת בנפרד כנכס או התחייבות. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה (regular way sale), מוכרות במועד בו התחייבה החברה למכור את הנכס.

לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות ראה סעיף 3 להלן.

החברה מסווגת נכסים פיננסיים בקבוצות כלהלן:

נכסים פיננסיים בשווי הון דרך רווח או הפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הון דרך רווח או הפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הון דרך רווח או הפסד, אם החברה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגינם בהתבסס על שוויים ההוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה החברה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית, או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משובץ. עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הון והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הון בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים לירידת ערך.

הלוואות וחייבים כוללים מזומנים ושווי מזומנים, חייבים אחרים והשקעות באגרות חוב לא סחירות.

מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינן מוגבלות בשעבוד.

ביאור 4 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים (המשך)

(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקטגוריות האחרות.

השקעות החברה במכשירי חוב, מסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים בשער החליפין ולצבירת הריבית האפקטיבית של מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או ההפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

בדבר אופן ההכרה בהפסדים מירידת ערך ברווח והפסד בגין קטגוריית נכסים זו, ראה באור 4.ה להלן.

(2) התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים כוללות זכאים אחרים.

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה (Trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר.

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס.

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות החברה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

(3) קיזוז מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לחברה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

ד. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון. עלויות תוספתיות המתייחסות ישירות להנפקת מניות רגילות מוצגות כהפחתה מההון.

ה. ירידת ערך

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי המסווג כזמין למכירה מחושב בהתבסס על השווי ההוגן הנוכחי שלו. ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראיה אובייקטיבית לירידת ערך.

בהתאם למדיניות החברה, ירידת ערך של למעלה מ-20% מתחת לעלות המקורית של המכשיר, או ירידת ערך מתחת לעלות המקורית הנמשכת למעלה מתשעה חודשים, נחשבת ירידה משמעותית או מתמשכת בהתאמה.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר נגרע מהרווח הכולל האחר והוכר ברווח והפסד הינו ההפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד. שינויים בהפרשה לירידת ערך כתוצאה מיישום שיטת הריבית האפקטיבית מוצגים כמרכיב של רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבטל כאשר ניתן ליחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. בנוסף, בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, במידה ולא קיימת עוד ראיה אובייקטיבית לירידת ערך, ההפסד מירידת ערך מבטל במלואו ונזקף לרווח והפסד וההפרש המצטבר הנוכחי (ההפרש שבין השווי ההוגן והעלות) מוכר בהון ברווח כולל אחר.

ביאור 4 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. רכוש קבוע

(1) הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מהווה חלק מעלות ציוד זה. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבע לפי השוואת התמורה נטו מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכר נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

(2) פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ששיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר.

שיעור ההפחתה, המתבסס על אומדן אורך החיים השימושי לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואתיות, הינו כדלקמן:

- רהוט וציוד משרדי 6%-20%
- מחשבים וציוד היקפי 14%-33%

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנה ומותאמים בעת הצורך.

ז. נכסים בלתי מוחשיים

1. עודפי עלות, המתייחסים לדמי ניהול עתידיים כפי שהיו צפויים להתקבל מופחתים בהתאם לתקופה החזויה לקבלת דמי ניהול, המשקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס.

2. מותג (מופחת בקו ישר בין 5 ל-10 שנים).

3. עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי מהווה לאחר ששלב התכנון המקדמי הושלם וצפוי שהפרויקט יושלם והתוכנה תשמש לביצוע המטרות שיועדו לה. ההיוון מופסק במועד בו התוכנה הושלמה מהותית והיא מוכנה לשימושה המיועד. עלויות כאמור מופחתות על פני תקופת ההנאה הצפויה על בסיס שיטת הקו הישר פני תקופת צריכת ההטבות הכלכליות הצפויה.

4. מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישת פעילות, נכלל במסגרת סעיף נכסים בלתי מוחשיים.

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי, אלא נבחן לפחות אחת לשנה לירידת ערך. באשר ליתר הנכסים הבלתי מוחשיים, האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

ביאור 4 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. הוצאות רכישה נדחות בגין מכירת תכניות פנסיה, גמל והשתלמות

עד ליום 31 בדצמבר 2017:

הוצאות רכישה תוספתיות (כגון: עמלות לסוכנים, מפקחי רכישה ומשווקים) המיוחסות במישרין להשגת חוזים עם עמיתים, נרשמות כהוצאות רכישה נדחות (DAC) אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן צפויה. ה - DAC מייצג את זכותה החוזית של החברה המנהלת לקבל דמי ניהול מקרנות הפנסיה, קופות הגמל וקרנות ההשתלמות, והוא מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני התקופה המשוערת לקבלת ההכנסות מדמי הניהול, בהתבסס על הנחות ביטולים ותשואה חזויה על חסכוניות העמיתים. תקופה זו באשר לקרנות הפנסיה מוערכת על-ידי אקטואר קרנות הפנסיה. תקופת ההפחתה הצפויה הנה כ - 14.9 שנים והיא נבחנת אחת לשנה לפחות. תקופת ההפחתה הצפויה ביחס לקופות הגמל וההשתלמות הוערכה על ידי מומחה חיצוני והיא עומדת על כ - 7.5 שנים. תקופת ההפחתה נבחנת אחת לשנה לפחות. כמו כן, החברה בוחנת מידי שנה את יכולת ההשבה של ה - DAC על בסיס התיק בכללותו, בדיקות ברות ההשבה לשנת הדוח העלתה כי סך התזרים המהווה הצפוי של ההכנסות העתידיות, עולה על יתרת ההוצאות הנדחות למועד הדיווח וזאת באופן עקבי לבחינה שהיתה מבוצעת טרם כניסתו של תקן IFRS 15 לתוקף.

מיום 1 בינואר 2018:

הוצאות הרכישה התוספתיות כאמור לעיל, נרשמות ונבחנות, בהתאם להקלה המעשית בתקן IFRS 15, על בסיס תיקי חוזים עם מאפיינים דומים (PORTFOLIO APPROACH) בדרך של קיבוץ. החברה יישמה הקלה מעשית זו על-ידי קיבוץ עסקאות שבוצעו בתיווך סוכנים בנפרד מעסקאות שבוצעו בידי משווקים שכירים של החברה, ביחס לכל שנת עסקים (תפוקה) בנפרד פר עסק וסוכן בפנסיה ופר סוכן בגמל לתפוקה החל משנת 2018. בהתאם לתקן בחינת ברות ההשבה של כל אחד מתיקי החוזים כאמור נבחנת ביחס לתזרים בערכים נומינליים לא מהוונים של ההכנסות הצפויות מדמי הניהול.

ט. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לחברה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי יידרש תזרים שלילי של הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות וללא שקלול סיכון האשראי של החברה. הערך בספרים של ההפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרות כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

י. הכרה בהכנסות

הכנסות מוכרות בדוח רווח והפסד כאשר הן ניתנות למדידה באופן מהימן, צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לחברה וכן העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן.

להלן הקריטריונים הספציפיים בדבר הכרה בהכנסה, הנדרשים להתקיים על מנת להכיר בהכנסה:

הכנסות מדמי ניהול ומתפעול

הכנסות מדמי ניהול ומדמי ניהול ותפעול מוכרות על בסיס צבירה.

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים, רווחים (הפסדים) ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום. אם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

יא. הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית על הלוואות שנתקבלו, רווחים והפסדים מהפרשי הצמדה וריבית מס הכנסה. בדוחות על תזרימי מזומנים, ריבית שהתקבלה מוצגת במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות מימון.

ביאור 4 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. מסים על ההכנסה

הוצאת מסים על ההכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. תוצאות המס בגין מסים שוטפים ונדחים נזקפות לדוח רווח והפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנוקפים ישירות להון. במקרים אלה השפעת המס אף היא נזקפת לסעיף המתייחס בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים שוטפים במידה וקיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, וכן קיימת כוונה לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו החברה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על חוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

נכסי מסים נדחים שלא הוכרו מוערכים מחדש בכל מועד דיווח ומוכרים במידה והשתנה הצפי כך שצפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או שנכסי והתחייבויות המסים הנדחים מיושבים בו זמנית.

יג. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

תקן דיווח כספי בינלאומי (IFRS 9 (2014), מכשירים פיננסיים (להלן - התקן)

התקן מחליף את ההוראות הקיימות היום ב-IAS 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. התקן כולל הוראות מעודכנות לסיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39. התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים ימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החזויים הנובעים מהם (להלן: "מבחן הקרן והחבות בלבד").
- על פי התנאים החזויים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסוימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אף ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן כולל, מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי צפויים ('expected credit loss model') עבור מרבית נכסי החוב הפיננסיים, וכן הוראות ודרישות חדשות בנושא חשבונאות גידור.

התקן חל לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018.

יחד עם זאת, החברה בחרה לדחות את יישום התקן וזאת בהתאם להוראות החוזר המאוחד לענייני מדידה שפורסם על ידי רשות שוק ההון המאפשרות לחברות מנהלות לדחות את יישום התקן עד למועד תחילתו של יישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 לעניין חוזי ביטוח הצפוי להיות מיושם ביום 1 בינואר 2023. החברה צופה כי ככל שלא יחול שינוי משמעותי בהרכב הנכסים הפיננסיים שלה הרי שליישום התקן החדש לא תהיה השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים.

ביאור 5 - קביעת שווי הוגן

לצורך עריכת הדוחות הכספיים, נדרשת החברה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים מסוימים. מידע נוסף אודות ההנחות ששימשו בקביעת שווי הוגן נכלל בביאורים הבאים:

- א. ביאור 7, בדבר נכסים בלתי מוחשיים.
ב. ביאור 11, בדבר השקעות פיננסיות.

ביאור 6 - מגזרי פעילות**א. כללי**

החברה מנהלת את קרנות הפנסיה וקופות הגמל של קבוצת הראל, ופועלת בשני מגזרי פעילות, כדלקמן:

- מגזר הפנסיה - הפעילות הינה ניהול ותפעול קרנות פנסיה חדשות (קרן פנסיה חדשה מקיפה וקרן פנסיה חדשה כללית), מתן שירותי ניהול ותפעול לקרן פנסיה ותיקה (נתיב) (עד לחודש פברואר 2017) ולחברת לעתיד - חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן: לעתיד), חברה אחת בקבוצת הראל.
- מגזר הגמל - הפעילות הינה ניהול קופות גמל. המוצרים הכלולים במגזר פעילות זה הינם: קופת גמל לחיסכון, לתגמולים ופיצויים, קופת גמל להשקעה, חיסכון לילד, קרן השתלמות, קופה מרכזית לפיצויים, קופה לדמי מחלה, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופת גמל בניהול אישי IRA. כמו כן, החברה נותנת שירותי תפעול לחברת קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: קחצ"ק).

לאור האמור בביאור 2 לעיל, עם השלמת העברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה, כל פעילות מגזר הגמל (פרט לקרן ההשתלמות המנוהלת על ידי קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ), נכללת בדוחות הכספיים של החברה.

הקצאת העלויות בין המגזרים השונים מתבצעת בהתאם למהות ההוצאה ושייכוה למגזר הרלוונטי. הוצאות אשר אינן מיוחסות ישירות למגזר פעילות מסוים, מחולקות בין המגזרים, לפי מהותן, על פי מפתח הקצאה רלוונטי. חלק מעלויות הנהלה וכלליות בהן נושאת החברה, הינן חלקה בהוצאות המשותפות עם חברה בשליטה משותפת והינן מחולקות בין החברה לחברה האם בהתאם למודל הקצאה אשר מתבסס על פרמטרים כלכליים הנבחנים מעת לעת. תוצאות המגזר כוללות הוצאות המיוחסות ישירות למגזר והוצאות המיוחסות לפי הקצאה.

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
פנסיה	גמל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
326,475	202,982	529,457
-	27,659	27,659
-	(27,659)	(27,659)
326,475	202,982	529,457
2,952	14,478	17,430
1,639	741	2,380
331,066	218,201	549,267
89,442	79,689	169,131
202,679	93,088	295,767
3,815	180	3,995
295,936	172,957	468,893
35,130	45,244	80,374
(1,662)	(747)	(2,409)
33,468	44,497	77,965

הכנסות

דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה ביאור 2)
בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח

הכנסות מדמי ניהול ותפעול

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

סך כל ההכנסות**הוצאות**

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות**סך כל ההוצאות****רווח לפני מסים על הכנסה**

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

ביאור 6 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

פנסיה	גמל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח

324,611	122,646	447,257
-	117,506	117,506
-	(117,506)	(117,506)
324,611	122,646	447,257
2,994	15,431	18,425
704	759	1,463
328,309	138,836	467,145

הכנסות

דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה
ביאור 2)
בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח

הכנסות מדמי ניהול ותפעול

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

סך כל ההכנסות

הוצאות

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות

סך כל ההוצאות

רווח לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

פנסיה	גמל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח

313,871	104,940	418,811
-	121,644	121,644
-	(121,644)	(121,644)
313,871	104,940	418,811
2,947	14,302	17,249
1,463	1,068	2,531
318,281	120,310	438,591

הכנסות

דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה
ביאור 2)
בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח

הכנסות מדמי ניהול ותפעול

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

סך כל ההכנסות

הוצאות

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

רווח לפני מסים על הכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

ביאור 7 - נכסים בלתי מוחשיים

א. הרכב ותנועה

תוכנות מחשב (*)	הסכום אי תחרות	מוניטין	דמי ניהול עתידיים	מותג	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2019	53,321	8,451	-	-	61,772
תוספות	5,908	-	-	-	5,908
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019	59,229	8,451	-	-	67,680
תוספת מהעברת זכויות (ראה ביאור 2)	3,584	-	364,447	4,513	580,824
תוספות	3,337	-	-	-	3,337
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020	66,150	8,451	364,447	4,513	651,841
הפחתה שנצברה					
יתרה ליום 1 בינואר, 2019	36,979	8,451	-	-	45,430
הפחתה שהוכרה במהלך השנה	4,337	-	-	-	4,337
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019	41,316	8,451	-	-	49,767
תוספת מהעברת זכויות (ראה ביאור 2)	3,440	-	-	4,513	211,084
הפחתה שהוכרה במהלך השנה	4,219	-	-	4,728	8,947
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020	48,975	8,451	-	4,513	269,798
הערך בספרים					
ליום 31 בדצמבר, 2020	17,175	-	364,447	421	382,043
ליום 31 בדצמבר, 2019	17,913	-	-	-	17,913

(*) תוספות בגין תוכנות מחשב הן בעיקרן תוספות בגין פיתוח עצמי.

ב. ירידת ערך מוניטין - פעילות הגמל

לצורך בחינת ירידת ערך של המוניטין נבחן סכום בר ההשבה על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי של דמי הניהול בניכוי עלויות הניהול. שיעור הניכיון הריאלי לאחר מס, המותאם לסיכון הספציפי של החברה, הינו 9%. תחזיות תזרימי המזומנים נאמדו תוך שימוש בשיעור צמיחה ריאלי של 1.75% שמהווה את שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך כמקובל בענף.

ביאור 8 - הוצאות רכישה נדחות

א. אומדן תקופת הפחתת הוצאות הרכישה הנדחות וברות ההשבה שלהם, נבחנים לפחות אחת לשנה בהתאם למתואר בביאור 4.4 ח.לעיל.
בתקופת הדוח תקופת הפחתה הממוצעת של הוצאות הרכישה הנדחות בגין חוזי פנסיה נותרה ללא שינוי. תקופת הפחתה בגין חוזי הגמל וההשתלמות עומדת על 7.5 שנים (בשנת 2019 - 7.6 שנים).

ב. תנועה

פנסיה	גמל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
יתרה ליום 1 בינואר, 2019	205,388	231,465
תוספות	35,454	42,490
הפחתה שוטפת	(24,884)	(30,088)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019	215,958	243,867
תוספת מהעברת זכויות (ראה ביאור 2)	-	11,527
תוספות	36,463	42,815
הפחתה שוטפת	(27,873)	(35,770)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020	224,548	262,439

ביאור 9 - רכוש קבוע

הרכב ותנועה

מחשבים	ציוד משרדי	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
866	37	903
2	-	2
868	37	905
575	1,104	1,679
-	1	1
1,443	1,142	2,585
311	11	322
228	1	229
539	12	551
560	759	1,319
232	42	274
1,331	813	2,144
112	329	441
329	25	354

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2019

תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

תוספת מהעברת זכויות (ראה ביאור 2)

תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2019

תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

תוספת מהעברת זכויות (ראה ביאור 2)

תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020

הערך בספרים

ליום 31 בדצמבר, 2020

ליום 31 בדצמבר, 2019

ביאור 10 - חייבים ויתרות חובה

הרכב

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
2020	2019
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
777	642
2,354	3,969
23	55
17,671	15,760
371	92
10	2
21,206	20,520

הוצאות מראש

צדדים קשורים (1)

ריבית לקבל

קרנות פנסיה וקופות גמל

חייבים כספים במעבר

חייבים אחרים

סה"כ חייבים ויתרות חובה

(1) יתרות שוטפות שאינן צמודות למדד ואינן נושאות ריבית.

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 25 בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 11 - השקעות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020
מוצגים בשווי הוגן	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	140,141	-	140,141
-	-	46	46
805	-	-	805
805	140,141	46	140,992

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019
מוצגים בשווי הוגן	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	201,708	-	201,708
-	-	55	55
1	-	-	1
1	201,708	55	201,764

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

אחרות

סה"כ

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

אחרות

סה"כ

ביאור 11 - השקעות פיננסיות (המשך)

א. נכסי חוב סחירים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
152,644	107,228

אגרות חוב ממשלתיות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד :
זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד :
זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

49,064	32,913
201,708	140,141

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

הרכב:

שווי הוגן		ערך בספרים	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2019	2020	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
68	55	55	46

שאינם ניתנים להמרה

מוצגות כהלוואות וחייבים

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ריבית אפקטיבית	
ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אחוזים	אחוזים
(0.45)	(0.32)
0.41	0.29

נכסי חוב סחירים

צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

נכסי חוב שאינם סחירים

צמוד למדד המחירים לצרכן

8.08	8.11

ד. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	805

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד :
שיועדו בעת ההכרה לראשונה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה

1	-

ביאור 11 - השקעות פיננסיות (המשך)

ה. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

עקום התשואה המוצג להלן והריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגים בטבלה הינם בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג.

ליום 31 בדצמבר	
2020	2019
באחוזים	באחוזים
(0.31)	(0.37)

עבור נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג * :
AA ומעלה

* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מדרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

ו. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה דלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שווים ההוגן. הרמות השונות לשווי הוגן הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - נתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר		
2020		
רמה 1	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח		
140,141	-	140,141
805	-	805
140,946	-	140,946

נכסי חוב סחירים
אחרות
סה"כ

ליום 31 בדצמבר		
2019		
רמה 1	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח		
201,708	-	201,708
-	1	1
201,708	1	201,709

נכסי חוב סחירים
אחרות
סה"כ

ביאור 12 - מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
24,498	37,978
278	122
24,776	38,100

מזומנים למשיכה מיידית

פקדונות לזמן קצר

סה"כ מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים בנקאיים לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 נושאים ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור שנתי של 0.06% ו-0.2% בהתאמה.

באשר לתנאי ההצמדה של המזומנים, ראה ביאור 25 בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 13 - הון עצמי ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020	
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום
ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח
11,714,654	15,000,000	13,291,130	15,000,000

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

למחזיקים במניות הרגילות הזכות לקבלת דיבידנד כפי שיוכרז מפעם לפעם וזכות הצבעה באסיפות כלליות של החברה לפי קול אחד למניה. לכל בעלי המניות מעמד שווה בערך השארייתי של החברה.

ב. תנועה בהון המניות

ש"ח ע.ג.	מספר מניות
11,714,654	11,714,654
1,576,476	1,576,476
13,291,130	13,291,130

יתרה ליום 1 בינואר 2020

הנפקת הון מניות (*)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

במהלך השנים 2019 ו-2018 לא חל שינוי בהון המניות המונפק והנפרע של החברה.

(*) הנפקת הון המניות נעשתה כחלק מתהליך העברת זכויות לחברה, ראה ביאור 2.

ג. דיבידנדים

בחודש דצמבר 2020, חילקה החברה דיבידנד בסך של 85 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-84.7 מיליון ש"ח באמצעות העברת ניירות ערך והיתרה במזומן.

חלוקת הדיבידנד אושרה בדירקטוריון החברה ביום 25 בנובמבר 2020. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות, סכום העודפים הראויים לחלוקה, נבחנו עודפי ההון ועמידה בהוראות תקנות הפיקוח בדבר הון עצמי המזערי הנדרש של החברה, כמו כן דירקטוריון החברה בחן את עמידתה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות, התשנ"ט 1999 (להלן: חוק החברות). לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את העמידה במבחן החלוקה.

ד. קרנות הון

קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה

קרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה כוללת את השינוי הנצבר נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה, עד למועד גריעת ההשקעה או ירידת ערך קבועה של ההשקעה.

קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין החברה לבין בעל השליטה בה או בין חברות תחת אותה שליטה מוכרים במועד העסקה לפי שווי הוגן. ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנקבעה בעסקה נזקף להון העצמי, בניכוי השפעת המס. הפרש בחובה מהווה דיבידנד ולכן הקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן הוצג בסעיף נפרד בהון העצמי "קרן הון בגין בעלי שליטה".

ביאור 13 - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון

להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 (להלן: תקנות ההון) והנחיות הממונה:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
159,656	177,681	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (*)
432,615	647,094	הון עצמי קיים
272,959	469,413	עודף
		(*) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
64,379	69,400	היקף נכסים מנוהלים
95,277	108,281	הוצאות שנתיות
159,656	177,681	סך כל הסכום הנדרש

נכון למועד הדוח, החברה עומדת בהוראות התקנות כאמור. מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי ההון בחברה מנהלת כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.

ביאור 14 - מסים על ההכנסה

א. שיעורי המס החלים על הכנסות החברה

החברה הינה "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות, כהגדרתו בפקודת מס הכנסה וממס רווח כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף.

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס כאמור.

ב. שומות מס

שומות מס אשר הוגשו על ידי החברה עד וכולל שנת 2016 הינן סופיות.

ג. מסים על הכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
21,960	18,349	25,580
743	1	(698)
22,703	18,350	24,882
		הוצאות מסים שוטפים -
		בגין השנה השוטפת
		התאמות בגין שנים קודמות, נטו
1,297	712	2,938
24,000	19,062	27,820

הוצאות (הכנסות) מסים נדחים

יצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם סעיף ד' להלן

ביאור 14 - מסים על ההכנסה (המשך)

ד. מיסים נדחים

הרכב:

מכשירים פיננסיים	הוצאות רכישה נדחות	נכסים בלתי מוחשיים	מוניטין	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,283	(2,493)	106	-	(1,104)
447	(1,142)	(17)	-	(712)
(2,268)	-	-	-	(2,268)
(538)	(3,635)	89	-	(4,084)
-	428	-	(121,085)	(120,657)
(159)	(1,265)	(893)	(621)	(2,938)
823	-	-	-	823
126	(4,472)	(804)	(121,706)	(126,856)

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1

בינואר 2019

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום

31 בדצמבר 2019

תוספת מהעברת זכויות (ראה ביאור 2)

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31

בדצמבר 2020

המיסים הנדחים מוצגים במאזן כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר	
2020	2019
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
126	89
126,982	4,173
(126,856)	(4,084)

נכסי מסים נדחים

התחייבויות בגין מסים נדחים

ה. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנוקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	2018
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
80,374	55,988	66,997
34.19%	34.19%	34.19%
27,480	19,142	22,906
35	11	24
(4)	1	1,180
297	(253)	(110)
12	161	-
27,820	19,062	24,000
34.61%	34.05%	35.82%

רווח לפני מסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף א לעיל)

מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי

עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:

הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס

מסים בגין שנים קודמות

הפרשים קבועים שאינם מוכרים למס

אחרים

מסים על ההכנסה

שיעור מס אפקטיבי ממוצע

ו. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1.א לעיל.

ביאור 15 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
50,767	2,301	החברה האם (1)
16,711	14,085	הוצאות לשלם
-	2	מוסדות ורשויות ממשלתיות
-	11	קופות גמל וקרנות פנסיה
3,935	53,141	צדדים קשורים (1)
34	41	אחרים
71,447	69,581	סך הכל זכאים ויתרות זכות

(1) יתרות שוטפות אינן צמודות למדד ואינן נושאות ריבית.

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 25.

ביאור 16 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו

א. שיעור דמי ניהול

החברה רשאית על פי דין לגבות דמי ניהול בשיעורים הבאים:

קופות גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופות גמל מרכזית לפיצויים, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה	קופות גמל אישיות לתגמולים ולפיצויים וקופת גמל להשקעה	קרן פנסיה חדשה כללית	קרן פנסיה חדשה מקיפה	
0.23% מנכסים (****)	2% מנכסים	4% מהפקדה 1.05% מנכסים (***)	4% מהפקדה 1.05% מנכסים	6% מהפקדה 0.5% מנכסים	<u>פעילים</u>
<u>לא פעילים:</u>					
0.23% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	מנותקי קשר
0.23% מנכסים	2% מנכסים	1.05% מנכסים	1.05% מנכסים	0.5% מנכסים	אחר
-	-	-	0.6% מנכסים (**)	0.5% מנכסים (*)	<u>מקבלי קצבה</u>

(*) מזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.

(**) דמי ניהול למקבלי קצבה אשר החלו לקבל קצבה החל מ-1 בינואר 2013 ואילך, לא יעלו על 0.6% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם, מקבלי קצבה שהחלו לקבל קצבה לפני 1 בינואר 2013, לא יעלו על 2.0% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם.

על אף האמור, בהתאם לתקנון הקרן דמי הניהול ממי שהפכו לפנסיונרים החל מחודש ינואר 2010 ואילך ייגבו דמי ניהול שלא יעלו על שיעור של 0.5% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

עבור פנסיונרים שפרשו לפני שנת 2010 נגבים דמי ניהול בשיעור של 2% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

(***) בהתאם לתקנה 2(א)2 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012, במקרים מסוימים, חברה מנהלת רשאית לגבות דמי ניהול מינימליים בסכום שלא יעלה על 6 ש"ח לחודש.

(****) דמי ניהול משולמים מהמוסד לביטוח לאומי.

ביאור 16 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו (המשך)

ב. הכנסות דמי ניהול

1. דמי ניהול מקרנות פנסיה

דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	2018	2020	2019	2018
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אחוזים	אחוזים	אחוזים
162,248	173,503	175,907	1.84	2.01	2.20
155,821	144,242	130,971	0.19	0.20	0.22
318,069	317,745	306,878			
3,456	2,965	2,642	1.13	1.15	1.22
4,950	3,901	4,351	0.32	0.37	0.45
8,406	6,866	6,993			
326,475	324,611	313,871			

דמי ניהול מקרן פנסיה חדשה מקיפה:

מדמי גמולים

מצבירה

סך הכל דמי ניהול מקרן פנסיה חדשה מקיפה

דמי ניהול מקרן פנסיה חדשה כללית:

מדמי גמולים

מצבירה

סך הכל דמי ניהול מקרן פנסיה חדשה כללית

סך הכל דמי ניהול מקרנות פנסיה

2. דמי ניהול מקופות גמל

דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	2018	2020	2019	2018
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אחוזים	אחוזים	אחוזים
298	316	440	0.13	0.22	0.15
10	13	31	0.06	0.29	0.39
17	16	29	0.18	0.19	0.19
39	52	68	0.08	0.06	0.06
2	2	2	0.32	0.29	0.09
307	370	447	0.42	0.49	0.54
31	30	-	0.51	0.92	-
2	3	-	0.16	0.73	-
549	-	-	0.70	-	-
9	-	-	0.27	-	-
6	-	-	0.12	-	-
72	-	-	0.10	-	-
228	-	-	0.26	-	-
1,570	802	1,017			

דמי ניהול מדמי גמולים:

הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60

הראל גמל-הראל גמל מסלול שקלי

הראל גמל-הראל גמל מסלול מניות

הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות

הראל גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני

הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה

הראל גמל-הראל גמל מסלול כהלכה

הראל גמל-הראל גמל מסלול חו"ל

הראל גמל-הראל אג"ח עד 25% מניות *

הראל גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר *

הראל גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות *

הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות *

הראל גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה *

סך הכל דמי ניהול מדמי גמולים

* עד ליום 31 במרס 2020, מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח. החל מ-1 באפריל 2020, בבעלות החברה. ראה ביאור 2.

ביאור 16 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו (המשך)

ב. הכנסות מדמי ניהול (המשך)

2. דמי ניהול מקופות גמל (המשך)

שיעור ממוצע של דמי ניהול לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			דמי ניהול לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020	2018	2019	2020
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
0.57	0.55	0.44	13,886	16,108	17,781
0.60	0.61	0.52	1,057	933	1,339
0.59	0.59	0.56	1,306	1,486	1,552
0.55	0.54	0.52	11,607	11,865	11,445
0.59	0.58	0.58	321	293	255
0.60	0.62	0.60	3,859	5,418	5,881
-	0.68	0.65	-	480	540
-	0.56	0.55	-	100	111
-	-	0.67	-	-	48,579
-	-	0.50	-	-	1,187
-	-	0.58	-	-	1,239
-	-	0.54	-	-	11,166
-	-	0.59	-	-	8,232
-	0.23	-	-	3,836	-
-	0.23	-	-	85	-
-	0.23	-	-	20	-
-	0.23	-	-	54	-
0.65	0.66	0.65	905	1,363	1,579
0.64	0.68	0.63	115	154	249
0.66	0.67	0.65	255	349	387
0.64	0.66	0.64	159	242	296
0.55	0.64	0.58	8	21	25
-	-	0.08	-	-	1
0.23	0.23	0.23	218	361	484
0.23	0.23	0.23	308	519	721
0.23	0.23	0.23	155	253	333
0.23	0.23	0.23	134	225	300
0.49	0.12	-	16	3	-
0.23	0.13	0.13	5	3	2
0.76	0.73	0.71	48,634	55,460	55,368
0.81	0.78	0.68	2,060	1,883	2,584
0.72	0.69	0.65	3,225	3,403	3,345
0.74	0.71	0.68	11,436	11,016	9,947
0.78	0.75	0.65	729	784	1,169
0.76	0.73	0.69	350	342	333
0.82	0.76	0.73	795	819	760
-	0.97	0.92	-	1,578	1,758
-	0.63	0.63	-	83	101
-	-	0.62	-	-	9,637
0.65	0.61	0.59	1,443	1,513	1,337
-	-	0.73	-	-	31
-	-	0.74	-	-	118
-	-	0.62	-	-	273
-	-	0.74	-	-	399
0.25	0.31	0.29	489	322	79
1.31	1.28	1.27	240	258	275
0.43	0.42	0.42	208	212	214
			103,923	121,844	201,412
			104,940	122,646	202,982
			418,811	447,257	529,457

דמי ניהול מצבירה:

הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60
הראל גמל-הראל גמל מסלול שקלי
הראל גמל-הראל גמל מסלול מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה
הראל גמל-הראל גמל מסלול כהלכה
הראל גמל-הראל גמל מסלול חו"ל
הראל גמל-הראל אג"ח עד 25% מניות *
הראל גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר *
הראל גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות *
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות *
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה *
קופת דיסקונט - דיסקונט בני 50 עד 60 **
קופת דיסקונט - דיסקונט בני 60 ומעלה **
קופת דיסקונט - דיסקונט בני 50 ומטה **
קופת דיסקונט - דיסקונט אג"ח ממשלת ישראל **
הראל גמל להשקעה כללי
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל להשקעה מניות
הראל גמל להשקעה הלכה
הראל גמל להשקעה שקלי טווח קצר
הראל גמל השקעה לילד - הלכה ***
הראל גמל השקעה לילד - סיכון מועט ***
הראל גמל השקעה לילד - סיכון בינוני ***
הראל גמל השקעה לילד - סיכון גבוה ***
הראל גמל IRA
קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
הראל השתלמות -הראל השתלמות כללי
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול שקלי
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול מניות
הראל השתלמות -הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
הראל השתלמות -הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול חו"ל
הראל השתלמות -הראל השתלמות לטווח ארוך
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול כהלכה
הראל השתלמות -הראל השתלמות אג"ח קונצרני
הראל השתלמות -הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות *
הראל קמ"פ - מסלול כללי
הראל קמ"פ מסלול מניות *
הראל קמ"פ - מסלול אג"ח צמוד מדד *
הראל קמ"פ - מסלול שקלי *
הראל קמ"פ - אג"ח עד 15% מניות *
הראל פרופיל אישי למעסיק
הראל קופה לפנסיה תקציבית
הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה

סך הכל דמי ניהול מצבירה

סך הכל דמי ניהול מקופות גמל

סך דמי הניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו

* עד ליום 31 במרס 2020, מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח. החל מ-1 באפריל 2020, בבעלות החברה. ראה ביאור 2.
 ** הקופה מוזגה ב-1 בינואר 2020 לתוך קופת הראל גמל. דמי ניהול בשיעור של 0.225% שנתי שולמו מבנק דיסקונט.
 *** דמי ניהול בשיעור של 0.23% שנתי משולמים מהמוסד לביטוח לאומי.

ביאור 16 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו (המשך)

ג. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה ביאור 1.ב.26)

עד ליום 31 במרס 2020, נוהלו חלק מהמסלולים בקופות הגמל על ידי החברה עבור הראל ביטוח. לענין הסכם הניהול ראה ביאור 1.ב.26. החל מיום 1 באפריל 2020, הועברו זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה. לפרטים נוספים ראה ביאור 2.

דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול		
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	אלפי ש"ח	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	אלפי ש"ח
2020	2019	2018	2020	2019	2018
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים
207	875	1,187	0.70	0.76	0.52
4	17	16	0.27	0.99	0.46
2	10	19	0.12	0.21	0.42
30	112	203	0.10	0.06	0.07
118	273	269	0.26	0.13	0.16
-	-	44	0.51	-	0.58
-	-	4	0.16	-	1.72
361	1,287	1,742			
דמי ניהול מדמי גמולים:					
הראל גמל - הראל אג"ח עד 25% מניות					
הראל גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר					
הראל גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות					
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות					
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה					
הראל גמל-הראל גמל מסלול כהלכה					
הראל גמל-הראל גמל מסלול חו"ל					
סך הכל דמי ניהול מדמי גמולים					
דמי ניהול מצבירה:					
הראל גמל - הראל אג"ח עד 25% מניות					
הראל גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר					
הראל גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות					
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות					
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה					
הראל גמל-הראל גמל מסלול כהלכה					
הראל גמל-הראל גמל מסלול חו"ל					
הראל השתלמויות - הראל השתלמויות אג"ח עד 20% מניות					
הראל השתלמויות - הראל השתלמויות מסלול כהלכה					
הראל השתלמויות - הראל השתלמויות אג"ח קונצרני					
הראל קמ"פ מסלול מניות					
הראל קמ"פ - מסלול אג"ח צמוד מדד					
הראל קמ"פ - מסלול שקלי					
הראל קמ"פ - אג"ח עד 15% מניות					
סך הכל דמי ניהול מצבירה					
סך הכל דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול					
27,659	117,506	121,644			

ביאור 17 - נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים

1. קופות בניהול החברה

ליום 31 בדצמבר 2020	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	תשלומים	תקבולים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
83,651,400	8,860,232	1,427,980	
1,665,241	294,806	5,908	
85,316,641	9,155,038	1,433,888	

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה
הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

קופות גמל בניהול החברה:

4,112,081	233,463	99,594	
262,154	19,027	24,858	
335,876	9,183	4,418	
2,233,625	50,436	107,149	
43,644	526	997	
1,063,552	72,238	29,755	
91,597	6,259	2,462	
31,574	1,211	714	
9,669,797	112,065	490,593	
253,405	4,720	47,006	
271,446	7,309	27,299	
2,777,713	97,891	96,548	
1,911,634	132,654	84,714	
275,118	69,196	24,387	
41,524	10,461	11,348	
63,291	13,802	6,668	
56,410	13,871	4,268	
4,474	1,580	1,039	
1,061	4	563	
245,362	48,443	2,097	
367,897	83,355	4,090	
172,280	32,591	1,638	
170,366	30,185	770	
380	249	-	
8,347,090	1,243,013	548,409	
363,718	36,464	48,726	
619,994	72,006	21,168	
1,468,186	81,795	112,897	
176,282	15,681	19,240	
64,344	4,445	3,232	
110,534	8,835	6,301	
214,151	43,061	17,204	
15,630	1,658	2,343	
2,134,440	121,882	131,450	
238,066	-	8,946	
6,529	-	193	
19,291	-	4,509	
55,017	-	5,406	
73,917	-	6,632	
42,819	-	2,344	
23,630	1,838	522	
54,383	240	38	
38,484,282	2,681,637	2,012,535	
123,800,923	11,836,675	3,446,423	

הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60
הראל גמל-הראל גמל מסלול שקלי
הראל גמל-הראל גמל מסלול מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה
הראל גמל-הראל גמל מסלול כהלכה
הראל גמל-הראל גמל מסלול חו"ל
הראל גמל -הראל אג"ח עד 25% מניות *
הראל גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר *
הראל גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות *
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות *
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה *
הראל גמל להשקעה כללי
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל להשקעה מניות
הראל גמל להשקעה הלכה
הראל גמל להשקעה שקלי טווח קצר
הראל גמל השקעה לילד - הלכה
הראל גמל השקעה לילד - סיכון מועט
הראל גמל השקעה לילד - סיכון בינוני
הראל גמל השקעה לילד - סיכון גבוה
קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
הראל השתלמות-הראל השתלמות כללי
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול שקלי
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול מניות
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול חו"ל
הראל השתלמות-הראל השתלמות לטווח ארוך
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול כהלכה
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח קונצרני
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות *
הראל קמ"פ - מסלול כללי
הראל קמ"פ מסלול מניות *
הראל קמ"פ - מסלול אג"ח צמוד מדד *
הראל קמ"פ - מסלול שקלי *
הראל קמ"פ - אג"ח עד 15% מניות *
הראל פרופיל אישי למעסיק
הראל קופה לפנסיה תקציבית
הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה

סך הכל קרנות פנסיה וקופות גמל בניהול החברה

* על ליום 31 במרס 2020, מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח. החל מ-1 באפריל 2020, בבעלות החברה. ראה ביאור 2.

ביאור 17 - נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה (המשך)

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים (המשך)

1. קופות בניהול החברה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,339,558	8,661,980	73,273,966
17,674	258,419	1,348,509
1,357,232	8,920,399	74,622,475

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה
הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

קופות גמל בניהול החברה:

75,298	145,843	3,047,478
9,845	4,747	148,034
6,934	8,501	278,267
79,258	86,695	2,307,306
2,444	602	48,710
20,930	74,881	990,097
3,557	3,435	79,829
872	346	18,724
50,066	88,471	1,473,784
409	2,238	35,613
282	911	8,616
3,822	2,502	20,262
19,221	93,337	253,148
2,296	6,132	27,126
5,423	15,680	60,889
3,605	14,507	47,969
849	996	3,329
1,005	59,642	192,701
848	96,269	280,300
887	41,081	134,958
521	36,567	124,962
-	362	2,475
478,920	1,237,242	8,193,366
27,854	26,354	232,017
24,198	72,130	539,978
111,708	102,633	1,569,010
8,566	9,381	108,162
3,907	4,687	47,274
4,271	9,282	114,003
14,862	39,560	181,085
490	1,555	13,441
39,686	-	243,244
2,380	-	22,779
673	1,834	21,565
-	-	52,390
1,005,887	2,288,403	20,922,891
2,363,119	11,208,802	95,545,366

הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60
הראל גמל-הראל גמל מסלול שקלי
הראל גמל-הראל גמל מסלול מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה
הראל גמל-הראל גמל מסלול כהלכה
הראל גמל-הראל גמל מסלול חו"ל
קופת דיסקונט - דיסקונט בני 50 עד 60 *
קופת דיסקונט - דיסקונט בני 60 ומעלה *
קופת דיסקונט - דיסקונט בני 50 ומטה *
קופת דיסקונט - דיסקונט אג"ח ממשלת ישראל *
הראל גמל להשקעה כללי
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל להשקעה מניות
הראל גמל להשקעה הלכה
הראל גמל השקעה לילד - הלכה
הראל גמל השקעה לילד - סיכון מועט
הראל גמל השקעה לילד - סיכון בינוני
הראל גמל השקעה לילד - סיכון גבוה
קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
הראל השתלמות -הראל השתלמות כללי
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול שקלי
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול מניות
הראל השתלמות -הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
הראל השתלמות -הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול חו"ל
הראל השתלמות -הראל השתלמות לטווח ארוך
הראל השתלמות -הראל השתלמות מסלול כהלכה
הראל השתלמות -הראל השתלמות אג"ח קונצרני
הראל קמ"פ - מסלול כללי
הראל פרופיל אישי למעסיק
הראל קופה לפנסיה תקציבית
הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה

סך הכל קרנות פנסיה וקופות גמל בניהול החברה

* הקופה מוזגה ב-1 בינואר 2020 לתוך קופת הראל גמל.

ביאור 17 - נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה (המשך)

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים (המשך)

1. קופות בניהול החברה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	ליום 31 בדצמבר 2018	
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,218,925	8,071,516	59,577,599
8,090	206,784	1,012,422
1,227,015	8,278,300	60,590,021

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה
הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

קופות גמל בניהול החברה:

54,881	277,482	2,636,075	הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60
9,253	7,925	157,350	הראל גמל-הראל גמל מסלול שקלי
6,567	12,450	220,467	הראל גמל-הראל גמל מסלול מניות
85,868	120,116	2,101,623	הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
2,459	1,711	51,398	הראל גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני
13,394	75,950	726,075	הראל גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה
11,497	87,153	165,726	הראל גמל להשקעה כללי
2,811	9,254	20,291	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות
3,711	21,325	44,007	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות
2,326	15,084	27,581	הראל גמל להשקעה מניות
375	1,056	3,615	הראל גמל להשקעה הלכה
335	50,163	118,884	הראל גמל השקעה לילד - הלכה
357	72,895	171,190	הראל גמל השקעה לילד - סיכון מועט
359	36,082	83,985	הראל גמל השקעה לילד - סיכון בינוני
164	31,404	70,283	הראל גמל השקעה לילד - סיכון גבוה
-	-	2,930	הראל גמל IRA
-	355	1,855	קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
405,720	1,111,013	6,777,700	הראל השתלמות-הראל השתלמות כללי
29,710	30,231	247,541	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול שקלי
24,388	65,207	425,350	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול מניות
106,388	115,408	1,527,311	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
7,804	8,334	100,997	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
2,640	4,600	45,615	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול חו"ל
3,628	8,036	98,487	הראל השתלמות-הראל השתלמות לטווח ארוך
34,355	-	249,460	הראל קמ"פ - מסלול כללי
3,483	-	190,399	הראל פרופיל אישי למעסיק
590	2,234	18,583	הראל קופה לפנסיה תקציבית
229	-	47,338	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה
813,292	2,165,468	16,332,116	
2,040,307	10,443,768	76,922,137	סך הכל קרנות פנסיה וקופות גמל בניהול החברה

ביאור 17 - נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה (המשך)

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים (המשך)

2. קופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה ביאור 1.26.2)

עד ליום 31 במרס 2020, נוהלו חלק מהמסלולים בקופות הגמל על ידי החברה עבור הראל ביטוח. לענין הסכם הניהול ראה ביאור 1.26.2. החל מיום 1 באפריל 2020, הועברו זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה. לפרטים נוספים ראה ביאור 2.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2019
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
503,709	119,903	10,569,363
23,621	1,822	192,295
14,894	4,451	252,953
82,695	184,554	2,953,022
72,723	204,150	1,837,722
140,155	145,027	2,237,229
270	-	8,072
1,378	-	25,544
9,911	-	58,104
9,052	-	78,256
858,408	659,907	18,212,560

קופות בבעלות הראל ביטוח:

הראל גמל - הראל אג"ח עד 25% מניות
הראל גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר
הראל גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה
הראל השתלמות - הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
הראל קמ"פ - מסלול מניות
הראל קמ"פ - מסלול אג"ח צמוד מדד
הראל קמ"פ - מסלול שקלי
הראל קמ"פ - אג"ח עד 15% מניות

סך הכל קופות גמל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 בדצמבר 2018
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
535,060	224,746	10,624,684
13,398	3,414	241,890
12,364	5,110	244,669
68,305	304,536	2,560,913
49,825	167,789	1,513,039
1,943	7,568	60,759
759	265	16,750
110,963	160,052	2,015,136
10,339	33,294	138,303
851	1,429	11,800
200	-	5,372
4,252	-	25,980
6,117	-	67,765
4,806	-	84,250
819,182	908,203	17,611,310

קופות בבעלות הראל ביטוח:

הראל גמל - הראל אג"ח עד 25% מניות
הראל גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר
הראל גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות
הראל גמל-הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה
הראל גמל-הראל גמל מסלול כהלכה
הראל גמל-הראל גמל מסלול חו"ל
הראל השתלמות - הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
הראל השתלמות - הראל השתלמות מסלול כהלכה
הראל השתלמות - הראל השתלמות אג"ח קונצרני
הראל קמ"פ - מסלול מניות
הראל קמ"פ - מסלול אג"ח צמוד מדד
הראל קמ"פ - מסלול שקלי
הראל קמ"פ - אג"ח עד 15% מניות

סך הכל קופות גמל

ביאור 17 - נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה (המשך)

ב. העברת כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
קרנות פנסיה	קופות גמל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
312,138	186,183	498,321
2,049,434	75,768	2,125,202
559,986	922,193	1,482,179
2,921,558	1,184,144	4,105,702

העברות לחברה מגופים אחרים

העברות מחברות ביטוח

העברות מקרנות פנסיה

העברות מקופות גמל

סך כל העברות לחברה

123,303	149,315	272,618
3,871,239	46,231	3,917,470
256,040	3,204,188	3,460,228
4,250,582	3,399,734	7,650,316
(1,329,024)	(2,215,590)	(3,544,614)

העברות מהחברה לגופים אחרים

העברות לחברות ביטוח

העברות לקרנות פנסיה

העברות לקופות גמל

סך כל העברות מהחברה

העברות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
קרנות פנסיה	קופות גמל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
177,537	228,975	406,512
1,788,809	58,686	1,847,495
688,922	1,573,162	2,262,084
2,655,268	1,860,823	4,516,091

העברות לחברה מגופים אחרים

העברות מחברות ביטוח

העברות מקרנות פנסיה

העברות מקופות גמל

סך כל העברות לחברה

194,684	172,507	367,191
3,045,275	77,841	3,123,116
140,335	2,472,980	2,613,315
3,380,294	2,723,328	6,103,622
(725,026)	(862,505)	(1,587,531)

העברות מהחברה לגופים אחרים

העברות לחברות ביטוח

העברות לקרנות פנסיה

העברות לקופות גמל

סך כל העברות מהחברה

העברות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		
קרנות פנסיה	קופות גמל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
96,923	184,961	281,884
2,474,204	59,277	2,533,481
29,308	2,958,920	2,988,228
2,600,435	3,203,158	5,803,593

העברות לחברה מגופים אחרים

העברות מחברות ביטוח

העברות מקרנות פנסיה

העברות מקופות גמל

סך כל העברות לחברה

186,961	79,563	266,524
2,432,345	6,176	2,438,521
106,339	1,342,580	1,448,919
2,725,645	1,428,319	4,153,964
(125,210)	1,774,839	1,649,629

העברות מהחברה לגופים אחרים

העברות לחברות ביטוח

העברות לקרנות פנסיה

העברות לקופות גמל

סך כל העברות מהחברה

העברות, נטו

ביאור 17 - נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה (המשך)

ג. עודף (גירעון) אקטוארי בקרנות הפנסיה

הראל פנסיה			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019		2020	
אלפי ש"ח	אחוזים	אלפי ש"ח	אחוזים
(29,794)	(0.03)	(82,132)	(0.11)

גירעון דמוגרפי עבור כל עמיתי הקרן

עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי קצבה:

91	0.39	-	-	זכאים קיימים לפנסיה
16,406	0.77	16,557	0.75	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
-	-	-	-	הלכה למקבלי קצבה קיימים
17,436	0.04	-	-	בסיסי למקבלי קצבה
166	(0.57)	77	0.09	הלכה למקבלי קצבה

הראל כללית			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019		2020	
אלפי ש"ח	אחוזים	אלפי ש"ח	אחוזים
(2,676)	(0.21)	(1,285)	(0.09)
3,873	0.80	2,359	0.29

גירעון דמוגרפי עבור כל עמיתי הקרן

עודף דמוגרפי למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי מוות ונכות - מסלולים מקיפים

-	-	-	-	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי קצבה:
1,495	(0.18)	819	2.62	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
				בסיסי למקבלי קצבה

ביאור 18 - הכנסות מדמי ניהול ותפעול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
17,249	18,404	17,430
-	21	-
17,249	18,425	17,430

צדדים קשורים (1)

קרן הפנסיה נתיב (2)

סה"כ

(1) ראה ביאור 24.ב.

(2) ראה ביאור 26.ב.4.

ביאור 19 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
339	290	1,317
(1)	-	(5)
338	290	1,312

רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער בגין:

נכסים זמינים למכירה (א)

נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ב)

2,192	1,174	1,068
1	(1)	-
2,193	1,173	1,068
2,531	1,463	2,380

הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד

רווח (הפסד) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים

סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

א. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בנכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
339	290	1,317

רווחים נטו מניירות ערך שמומשו

ב. הפסדים מהשקעות בנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(1)	-	(5)

סך הכל הפסדים מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ואשר יועדו בעת ההערכה הראשונית

ביאור 20 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
35,657	41,955	42,356
(7,981)	(11,866)	(6,586)
27,676	30,089	35,770
10,124	11,992	21,838
71,968	65,543	68,810
40,025	45,846	47,387
(4,272)	(5,100)	(4,674)
145,521	148,370	169,131

הוצאות רכישה:

עמלות רכישה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

סה"כ הוצאות רכישה

עמלות הפצה

עמלות שוטפות אחרות

הוצאות שיווק ורכישה אחרות

בניכוי דמי סליקה

סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

ביאור 21 - הוצאות הנהלה וכלליות

הרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
59,760	60,097	59,349	השתתפות החברה בשכר עבודה ונלוות של החברה האם (1)
72,297	91,288	98,939	דמי ניהול לחברות אם (2)
4,973	4,221	9,064	פחת והפחותות
468	754	782	ביטוחים
11,711	10,558	9,823	אחזקת משרדים ותקשורת
2,618	3,739	2,738	שיווק ופרסום
104,248	122,800	143,546	השתתפות בהוצאות חברה בשליטה משותפת (3)
4,962	1,481	294	תשלום לגורם מתפעל (4)
9,346	9,542	11,035	ייעוץ משפטי ומקצועי
3,296	9,572	9,237	אחרות
273,679	314,052	344,807	סה"כ (*)
			בניכוי -
(12,617)	(10,718)	(2,820)	השתתפות חברת האם בהוצאות החברה (2)
(38,646)	(44,906)	(46,220)	בניכוי סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
222,416	258,428	295,767	סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות
15,762	14,411	14,800	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

(1) בגין עובדי חברת האם שמשרתם כולה או רובה כרוכה בפעילות החברה.

(2) ראה ביאור 1.ב.26 וביאור 2.ב.26.

(3) השתתפות בהוצאות חברה בשליטה משותפת כולל הוצאות תפעול המוקצות מחברה בשליטה משותפת. ראה בנוסף ביאור 24, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

(4) השירותים המסופקים על ידי הגורם המתפעל כוללים בעיקר, ניהול חשבונות עמיתי קופות הגמל, עריכת המידע הנמסר לעמיתי הקופות וניהול מערכת החשבונות של הקופות.

ביאור 22 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,651	4,359	3,995	דמי סליקה

ביאור 23 - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
6	-	-	הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין:
			הוצאות מימון אחרות

ביאור 24 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

חברות בשליטה משותפת	חברות בעלות שליטה	בדבר תנאים ראה באור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
2,354	-	5,3.ב.26	ליום 31 בדצמבר, 2020
53,141	2,301	2,1.ב.26	חייבים ויתרות חובה
			זכאים ויתרות זכות
3,969	-	5,3.ב.26	ליום 31 בדצמבר, 2019
2	54,700	2,1.ב.26	חייבים ויתרות חובה
			זכאים ויתרות זכות

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים	חברות בשליטה משותפת	חברות בעלות שליטה	בדבר תנאים ראה ביאור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
-	17,276	154	5,3,1.ב.26	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020
(967)	(114,929)	(86,294)	2,1.ב.26	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(13,777)	(34,054)	(10,595)		הוצאות הנהלה וכלליות
-	156	-		הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות (*)
				השתתפות בהוצאות עמלות
-	17,784	620	5,3,1.ב.26	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019
(877)	(128)	(175,022)	2,1.ב.26	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(8,950)	-	(42,107)		הוצאות הנהלה וכלליות
-	156	-		הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות (*)
				השתתפות בהוצאות עמלות
-	16,531	718	5,3,1.ב.26	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018
(835)	(218)	(142,247)	2,1.ב.26	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(9,083)	-	(37,407)		הוצאות הנהלה וכלליות
-	163	-		הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות (*)
				השתתפות בהוצאות עמלות

(*) חלק מפעילותה של החברה בתחום השיווק הפנסיוני כולל תשלום עמלות שוטפות ועמלות רכישה ומבוצע עם סוכנויות ומנהלי הסדר שעונים על הגדרת צדדים קשורים. פעילות זו מבוצעת במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק. כמו כן, רכישת הטבות ביטוחיות לעמיתי הקרנות מבוצעת מול החברה האם במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק.

ג. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

במהלך שנות הדוח שימשו אנשי מפתח ניהוליים בחברה בתפקידים נוספים בחברות מנהלות אחרות בקבוצת הראל, ואנשי מפתח ניהוליים אחרים בקבוצת הראל שימשו בתפקידי ניהול גם בחברה. על רקע זה, לא ניתן לקבוע את החלק מהטבותיהם אותם יש לייחס לחברה.

ביאור 25 - ניהול סיכונים

א. כללי

החברה, קרנות הפנסיה וקופות הגמל אשר בניהולה פועלות בתחומים שונים של שוקי ההון בארץ ובעולם. פעילויות אלה חושפות, בין היתר את החברה לסיכונים פיננסיים שונים, כגון סיכונים שוק (סיכון מניות, סיכון מטבע חוץ, סיכון מדד מחירים לצרכן, סיכון ריבית, סיכון מרווח אשראי, סיכון אשראי וסיכון נזילות. לסיכונים אלה נלווים סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים.

שינויים בגורמי סיכון שוק עלולים לגרום להפסדים, באופן ישיר עקב ירידת שווי ההשקעות העצמיות של החברה, ובאופן עקיף לאור מנגנון גביית דמי הניהול. ירידות בשוק ההון גורמות לתשואות נמוכות עבור עמית הקרנות והקופות ועשויות להביא לעליה במספר הפדיונות והעזיבות.

ביאור זה כולל בין היתר תיאור תמציתי של מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה לזיהוי הסיכונים, למדידתם ולניהולם והבקורות הקיימות בקשר לסיכונים אליהם חשופה החברה.

המתואר בביאור זה מתייחס למכלול פעולותיה של החברה ובעיקר לניהול כספי העמיתים בקרנות ובקופות המנוהלות על ידה. ההשפעות והחשיפות הפיננסיות המתוארות להלן הינן אלו הישירות הנגזרות מתמהיל הנכסים וההתחייבויות של החברה בלבד.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים מבטיחה קיומם של תהליכים לזיהוי, הערכה, מדידה, ניהול וניטור של הסיכונים באופן יזום ומתוכנן מבעוד מועד על מנת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של החברה, על המוניטין שלה ועל איתנותה הפיננסית.

מדיניות ניהול הסיכונים בחברה מושתתת על:

- ממשל תאגידי הבנוי על שלושה קווי הגנה המנהלים תקשורת טובה: הנהלות התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנימית.
- הגדרה ברורה של חלוקת אחריות והאצלת סמכויות בנוגע לפעולות הכרוכות בנטילת סיכונים על הגורמים העסקיים בחברה.
- קביעת מגבלות ותקרות חשיפה לסיכונים.
- יישום מסגרת ניהול סיכונים הכוללת פעולות לזיהוי, מדידה, הערכה וניטור סיכונים ומוקדי סיכון חדשים.
- קיום סביבת בקרה פנימית נאותה שתעגן בנהלים ברורים והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה על הסיכונים, המאפשרים פיזור, קיזוז ו/או העברת הסיכונים לגורם אחר והגבלתם לרמה שנקבעה מראש.
- פעולות גילוי ודיווח בנוגע לפרופיל הסיכונים לגורמים הרלוונטיים.

ניהול הסיכונים נעשה הן בראייה קבוצתית והן ברמת החברה הבודדת ומנוהל על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה. מנהלת הסיכונים פועלת באופן עצמאי מהיחידות העסקיות, תוך ראייה אובייקטיבית של הסיכונים, ועובדת בשיתוף עם יחידות תומכות אחרות.

אגף ניהול סיכונים כפוף למנהלת הסיכונים הראשית ומסייע בידה ביישום תפקידיה, הכוללים בין היתר, תהליכי עבודה לזיהוי, הערכה, מדידה ודיווח של סיכונים ומתן סיוע מקצועי בפיתוח מתודולוגיות, כלים ושיטות עבודה לניהול הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

דירקטוריון החברה מפקח על פעולות עסקיות המערבות נטילת סיכונים וכן על תהליכי ניהול הסיכונים באמצעות הגדרת מדיניות ואסטרטגיות בתחום ניהול הסיכונים, כולל, בין היתר, נהלים בעניין ניהול סיכונים ומגבלות חשיפה לסיכונים, וכן אופן הציות לנהלים ולגבולות החשיפה שנקבעו.

בהתאם לדרישת חוזר גופים מוסדיים 2018-9-31 בנושא דירקטוריון גוף מוסדי – סימן י"א, מונתה ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המהווה כלי של הדירקטוריון, המאפשר לייעל את עבודתו באמצעות דיונים מקדימים ומעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים במסגרת מצומצמת יותר של דירקטורים בעלי מומחיות לנושא. במסגרת תפקידיה דנה הוועדה בנושאים הקשורים לניהול סיכונים וגיבשה המלצות לדירקטוריון.

מנכ"ל החברה אחראי על פעולות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים, ומדווח עליהם ישירות לדירקטוריון. פעילות המנכ"ל נתמכת על ידי מנהלת הסיכונים וחברי הנהלה בכירים נוספים.

גורמים ומנהלים נוספים בחברה אחראים על ניהול סיכונים ספציפיים, כגון: מנהל הכספים האחראי על ניהול סיכונים הקשורים לדיווח הכספי, כולל יישום הוראות SOX, אשר הוחלו על גופים מוסדיים (ראה לעיל), היועצת המשפטית הממונה על האכיפה והציות, מנהל אבטחת מידע, מנהל אגף לוגיסטיקה האחראי על ניהול סיכונים המשכיות עסקית ומבקר הפנים האחראי על ביצוע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים ושל יעילות מערך ניהול הסיכונים בחברה.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

בחברה בוצעו סקרים לזיהוי והערכת הסיכונים המהותיים והערכת הבקורות והכלים לניהולם. בחברה קיים תהליך דיווח רבעוני מבעלי תפקידים בתחומי הפעילות השונים בדבר שינויים מהותיים בפרופיל הסיכונים של החברה אל מנהלת הסיכונים וממנה להנהלה ולדירקטוריונים.

השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים נבחנים ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות במדיניות ניהול הסיכונים בחברה, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם ובהנחיות ודרישות הממונה והרגולציה.

החברה משקיעה באמצעים לשיפור כלי הבקרה בתחומי הסיכון השונים ותהליכי עבודה רבים בחברה הוסדרו באמצעות נהלים מפורטים. כמו כן, החברה משקיעה משאבים נכבדים בהקצאת והכשרת כוח אדם, במחשוב ובתהליכי עבודה בתחום ניהול הסיכונים, תוך ציות לרגולציה שפורסמה והינה מחייבת ויישום מטרות ומדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים.

להלן יתוארו מדיניות ותהליכי עבודה המתייחסים לזיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח של הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

סיכוני שוק

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים באמצעות פיזור בין אפיקי השקעה, ענפים, מנפיקים ובין נכסים בארץ לנכסים בחו"ל, בחינה וניתוח של הנכסים טרום קבלת החלטת ההשקעה ובמהלך חיי ההשקעה ועמידה במגבלות חשיפה.

מגבלות שונות לחשיפות לסיכוני שוק, אשר נועדו לצמצם את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים, מתייחסות, בין היתר, לתקורות השקעה במניות, קרנות ונדל"ן, לחשיפה מרבית לאגרות חוב קונצרניות בהתאם לדירוג, לחשיפה מרבית להשקעה בודדת, לחשיפה למגזרי הצמדה ולחשיפה לריבית. מדיניות ניהול סיכוני השוק כפופה גם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן: תקנות ההשקעה).

כימות ובחינת סיכוני שוק נעשים באמצעות מערכת ממוכנת באגף ניהול סיכונים. לאור לקחי המשבר הפיננסי, ניתן משקל כבד יותר לתרחישי קיצון ככלי ניהול סיכונים מרכזי.

בתיקי עמיתים, נבחנים תיקי ההשקעות השונים ביחס לתיקי סמן, באמצעות מדדי סיכון שונים.

סיכוני התאמה בין נכסים להתחייבויות (ALM) בקרן, הנובעים מחשיפה לריבית ולבסיסי הצמדה, נבחנים ומדווחים לאורגנים הרלבנטיים, אשר מקבלים החלטות בהתאם.

הבקרה על ניהול סיכוני שוק מבוצעת באמצעות דיווחים ניהוליים תקופתיים המוצגים בוועדות ההשקעות השונות ובפני ההנהלה והדירקטוריון ומדי שנה נכללים גם בדוח מנהלת הסיכונים לדירקטוריון.

יחידת הבקרה בחטיבת ההשקעות אחראית לביצוע בקרה שוטפת של עמידה במגבלות השקעה ובמגבלות הדירקטוריון ונעזרת, בין היתר, במערכת ממוחשבת ובדוחות המתריעים על חריגות.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני שוק ראה סעיף ד' להלן.

סיכוני אשראי

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי של חטיבת ההשקעות נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה החברה. בהתאם לחוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי מונה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעות, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת התניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר זה אושרו בוועדות ההשקעות דרישות, תהליכים ונהלי השקעה.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת האשראי, ועדות ההשקעות והדירקטוריון.

הערכה ספציפית של סיכון האשראי לגבי חוב לא סחיר מבוצעת במערך האשראי בחטיבת ההשקעות באמצעות מודל דירוג שהינו מודל מונחה מומחה המבוסס על פלטפורמה ומתודולוגיה דומה לזאת הנמצאת בשימוש חברות הדירוג.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני אשראי (המשך)

המודל אושר על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי רשות שוק ההון בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי.

ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

בנוסף, מחושבת החשיפה ללווים גדולים וקבוצות לוויים, התפלגות נכסי חוב לפי דירוגים והחשיפה לסיכון ריכוזיות ענפית וגיאוגרפית.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא סחיר בתיקים האמורים והערכת והצגת התפתחות ההפסד הצפוי (EL) וההפסד הלא-צפוי (UL) בגין סיכוני האשראי בנכסי ההשקעה. ברמת עסקה פרטנית מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

קיימת הפרדה בחטיבת ההשקעות של הקבוצה בין יחידת ניהול האשראי הלא סחיר אשר נוטלת את הסיכון ובין יחידה עצמאית המנהלת בקרה על הפעילות.

דיווח מפורט על החשיפות לסיכוני אשראי מוצג לוועדת אשראי ולוועדות ההשקעה.

מתנהלים תהליכי מעקב אחר יכולת הפירעון של לוויים ואיכות הבטוחות במסגרת נהלי עבודה למתן אשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון. לגבי אשראי סחיר, מתנהל מעקב אחר יכולת הפירעון ואחר חובות בעייתיים. לגבי אשראי לא סחיר, מערך אשראי לא סחיר עוקב אחר יכולת הפירעון, איכות הבטוחות וחובות בעייתיים.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני אשראי ראה סעיף ו' להלן.

האטה כלכלית בישראל

למצב המשק הישראלי השפעה מהותית על החברה. האטה כלכלית עשויה להקטין את חיסכון העמיתים בקרנות שבניהול החברה, הן כתוצאה מהקטנת ההפקדות והן מגידול בפדיונות שינבעו מעליה בשיעור האבטלה וירידה בשכר. כמו כן, כתוצאה מהאטה עלול לגדול הסיכון שבחשיפה להשקעות. בקבוצה אגף כלכלה ומחקר המפרסם סקירות כלכליות שבועיות וחדשיות על מצב המשק המקומי והבינלאומי וכן מבצע מעקב אחר אינדיקטורים כלכליים מרכזיים מתוך מטרה להתריע על התפתחויות כלכליות שליליות בארץ ובעולם.

סיכונים ענפיים

שינויים רגולטורים

החברה חשופה לשינויים רגולציה הנוגעים לתחומי פעילותה. בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר כלל החוזרים, טיטות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות של הממונה וכן מבוצע ניתוח של השלכות השינויים על פעילות החברה והשוק והסיכונים אליהם חשופה החברה.

ניוד החיסכון הפנסיוני, כניסת הבנקים לייעוץ בתחום החיסכון ארוך הטווח וביטולים

התקנות בעניין ניוד החיסכון הפנסיוני, אשר נועדו לאפשר לצרכן לנייד את החיסכון הפנסיוני בכל עת בין הגופים המנהלים ולהגביר את התחרות בין הגופים הנ"ל מגדילות את חשיפת הקבוצה לגידול בשיעור ביטולים. להתממשות סיכון זה עלולה להיות השלכה על פעילות החברה ותוצאותיה וכן על הערך הגלום שלה.

למודל דירוג קופות הגמל של הבנקים עשויה להיות השפעה מהותית על עסקי החברה. על כן בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר דירוג הקופות בבנקים השונים.

החברה חשופה לרמת תחרות גבוהה הן מצד קופות גמל וקרנות פנסיה מתחרות והן ממוצרי חסכון ארוך טווח אחרים דוגמת פוליסות חסכון ביטוח חיים. העלייה בתחרות מושפעת גם מהשינויים רגולציה. בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר רמות המחירים בשוק וכן מתבצעות פעולות לשימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.

סיכוני נזילות

קיים סיכון הנובע מאי ודאות לגבי המועד בו תידרש החברה המנהלת לשלם או לנייד צבירות ביחס להיקף הנכסים הסחירים והמזומנים אשר יהיו זמינים לכך באותה עת. בנוסף, היעדר נזילות בשווקים עלול לגרום לקשיים במימוש נכסים ו/או בהקטנת חשיפות. קיימות מגבלות השקעה על שיעור הנכסים הלא נזילים וכמו כן נבחנת תקופתית ההשפעה של תרחישי משבר על מצב הנזילות.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני נזילות ראה סעיף ה' להלן.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכונים מיוחדים לחברה המנהלת

סיכונים תפעוליים

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על ניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

בנוסף, מבקר הפנים משלב בתוכנית הביקורת נושאים שהוערכו בסקרי סיכונים בנושאים המחייבים בקרה מקיפה.

רצונה של החברה למנוע סיכונים תפעוליים ובהתאם, פועלת החברה ליישום בקורות למזעור החשיפה לסיכונים אלה, תוך התחשבות בשיקולי מהותיות וכדאיות.

אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

מסגרת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת, בין היתר, על סטנדרטים גבוהים של יושרה ואתיקה, מחויבות לממשל ארגוני יעיל, כולל בין היתר הפרדת תפקידים, מניעת ניגודי עניינים, הגדרת סמכויות ואחריות והגדרת נהלי עבודה לתהליכים השונים.

על מנת להעמיק את המודעות לציות ולתהליכי בקרה נוספים, גיבשה ואימצה החברה קוד אתי, המהווה מצפן לעבודה השוטפת, ונועד להנחות ולכוון את התנהגות העובד במצבים של דילמות ושאלות לגבי ההתנהגות הראויה והכונה מבחינה ערכית ומקצועית.

מעבר לפעילויות בקרה שוטפות בתהליכי העבודה, פועלת בחברה יחידת בקרה ייעודית, אשר בודקת עמידת הגורמים השונים בנהלים, במגבלות שהוגדרו ובהוראות הדין ומסייעות למנהלי הפעילויות למלא אחריותם בהקשר לסיכונים תפעוליים.

קיימות גם בקורות ממוכנות במערכות תפעוליות שמטרתן להגביל חשיפה לסיכון תפעולי.

סיכונים מעילות והונאות

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה ומחוץ לחברה. בנושא ניהול סיכונים מעילות והונאות פועלת החברה בהתאם להוראות שער 5 חלק 3 פרק 1 בחוזר המאוחד בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות פנימית, הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

סיכונים טכנולוגיות מידע

מערך טכנולוגיות המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות קבוצתי בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים.

סיכונים סייבר ואבטחת מידע

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזכות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של הראל בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על 3 שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני סייבר ואבטחת מידע (המשך)

ב-31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכוני סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי - תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשוב בענן, אבטחה פיסית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכוני סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר סיכונים תקופתי על חשיפות החברה לסיכוני סייבר. בנוסף, מתקיימות פגישות תקופתיות של ועדת היגוי לניהול סיכוני סייבר.

סיכוני המשכיות עסקית

היערכות החברה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים ברמת גן.

מערכות המחשוב נמצאות באתר חיצוני ומערכות חלופיות נמצאות באתר נפרד. במקרה של נפילה של מערכות המחשוב תוכל הקבוצה תוך זמן קצר יחסית לחדש את כל שירותי המחשוב הקריטיים דרך המערכות החלופיות באמצעות קווי תקשורת מאובטחים חלופיים.

בהתייחס להערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים ברמת גן, הגופים המוסדיים בקבוצה נערכים להתארגנות של עובדים באתרים אחרים של הקבוצה, לגיבוי וביצוע עבודה במשמרות. כל תת-יחידה תיערך להתרחשות אירוע כאמור באמצעות תהליכי גיבוי לוגיסטי וכתובת נהלי יחידה להסדרת ההתנהלות עם קרות אירוע כאמור.

בחברה קיים ספר נהלים המסדיר את אופן ההתנהלות עם קרות כל אחד מן האירועים הנ"ל. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

במשבר הקורונה החברה נערכה מבחינה מיכונית ותפעולית לאפשר המשכיות עסקית ועבודה מהבית בהיקף נרחב במצב של מגפה.

תקדימים משפטיים מהותיים ותובענות ייצוגיות

הקבוצה חשופה להחלטות שיפוטיות מההוות תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות החברה.

לתובענות ייצוגיות ולתביעות משפטיות מהותיות אחרות כנגד החברה, עלולה להיות השפעה מהותית על עסקיה. הליכים כאמור יכול שינבעו גם מפעולות של צדדים שלישיים (כגון סוכנים), מבלי שלחברה תהיה יכולת חזרה מעשית לאותם צדדים שלישיים.

היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסתייע במידת הצורך ביועץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא את דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציות להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכון ציות והלבנת הון

פעילויות מהותיות בחברה כפופות להוראות רגולטוריות שונות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות עלולה לגרום סנקציות ועיצומים כספיים כלפי החברה ועשויה להוות בסיס לתביעות נגדה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא את דרישות החוק, פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציות להוראות הרלוונטיות להם. החברה אימצה תכנית אכיפה ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון שפורסם בפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח את קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

סיכון מוניטין

המוניטין של החברה הינו אחד הנכסים היקרים ביותר שלה והגנתו הינה חיונית לפעילות החברה. בשל כך, החברה עושה כל מאמץ לשמר את המוניטין החיובי הקיים. ניהול סיכון המוניטין מסתמך על תרבות אתית חזקה שבה מופעל שיקול דעת בסביבה מובנית ומודעת סיכונים. הערכת סיכון המוניטין מהווה שיקול עיקרי בהערכת כל פעילות עסקית, התקשרות ושיתוף פעולה. כל יחידה עסקית אחראית לביצוע הפעולות הנדרשות על מנת להבטיח מזעור החשיפה לסיכון המוניטין בממשקי עבודה אל מול שותפים עסקיים וצדדים שלישיים.

ג. דרישות חוקיות

המסגרות הרגולטוריות קובעות הסדרים שונים ומציבות דרישות רבות ביחס לסיכונים הייחודיים להם חשופים גופים מוסדיים וגופים שעיסוקם בשוק ההון והפיננסים. ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי הסדרי חקיקה רבים אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות, הכוללים דרישות שונות, שהעיקריות בהן:

- דרישה למינוי מנהל סיכונים.
- דרישות, מתוקף החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10-ניהול סיכונים, המתייחסות לתפקידי מנהל הסיכונים ומארג היחסים שלו עם בעלי תפקידים אחרים.
- דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת הסיכונים.
- דרישות, מתוקף החוזר המאוחד, שער 5, חלק 2, פרק 4-ניהול נכסי השקעה, המתייחס לניהול סיכונים אשראי.
- הוראות לעניין טיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, סייבר, ניהול המשכיות עסקית, סיכונים טכנולוגיות מידע, סיכונים ציות ובקרה על דיווח כספי (SOX).

החברה מיישמת את דרישות החוקים והחוזרים.

ד. סיכונים שוק

1. סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכונים שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכונים שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לשנה ועל הרווח הכולל (הון עצמי). ניתוח הרגישות הינו ביחס לנכסים הפיננסיים ולהתחייבויות הפיננסיות בגין משתנה הסיכון הרלוונטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2020					
שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-1%	+1%
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(1)	1	(410)	410	(39)	42
(1)	1	(410)	410	2,578	(2,439)

רווח (הפסד)

רווח כולל (הון עצמי) (ב)

ליום 31 בדצמבר, 2019					
שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-1%	+1%
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(1)	1	(693)	693	-	-
(1)	1	(693)	693	4,409	(4,175)

רווח (הפסד)	
רווח כולל (הון עצמי) (ב)	

ליום 31 בדצמבר, 2018						
שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
+10%	-10%	+1%	-1%	+1%	-1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1	(1)	539	(539)	-	-	רווח (הפסד)
1	(1)	539	(539)	4,329	(4,068)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסי של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לשנה.

(ג) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2020					
ללא הצמדה	למחירי המצמדה	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	-	-	382,043	382,043	נכסים:
-	-	-	262,439	262,439	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	441	441	הוצאות רכישה נדחות
20,406	23	-	21,206	777	רכוש קבוע
20,406	23	-	666,129	645,700	חייבים ויתרות חובה
76,997	63,144	-	140,141	-	השקעות פיננסיות:
-	46	-	46	-	נכסי חוב סחירים
-	-	-	805	805	נכסי חוב שאינם סחירים
76,997	63,190	-	140,992	805	אחרות
38,091	-	9	38,100	-	סה"כ השקעות פיננסיות
135,494	63,213	9	845,221	646,505	מזומנים ושווי מזומנים
-	-	-	647,094	647,094	סך הכל נכסים
-	-	-	126,856	126,856	סך כל הון
-	1,690	-	1,690	-	התחייבויות:
69,581	-	-	69,581	-	התחייבויות מסים נדחים
69,581	1,690	-	198,127	126,856	התחייבויות בגין מסים שוטפים
69,581	1,690	-	845,221	773,950	זכאים ויתרות זכות
65,913	61,523	9	-	(127,445)	סך הכל התחייבויות
					סך הכל הון והתחייבויות
					סך הכל חשיפה מאזנית

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019					
ללא הצמדה	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
נכסים:					
-	-	-	17,913	17,913	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	243,867	243,867	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	354	354	רכוש קבוע
19,823	55	-	642	20,520	חייבים ויתרות חובה
19,823	55	-	262,776	282,654	
השקעות פיננסיות:					
95,480	106,228	-	-	201,708	נכסי חוב סחירים
-	55	-	-	55	נכסי חוב שאינם סחירים
-	-	-	1	1	אחרות
95,480	106,283	-	1	201,764	סה"כ השקעות פיננסיות
24,760	-	16	-	24,776	מזומנים ושווי מזומנים
140,063	106,338	16	262,777	509,194	סך הכל נכסים
סך כל הון					
-	-	-	432,615	432,615	
התחייבויות:					
-	-	-	4,084	4,084	התחייבויות מסים נדחים
-	1,048	-	-	1,048	התחייבויות בגין מסים שוטפים
71,447	-	-	-	71,447	זכאים ויתרות זכות
71,447	1,048	-	4,084	76,579	סך הכל התחייבויות
71,447	1,048	-	436,699	509,194	סך הכל הון והתחייבויות
68,616	105,290	16	(173,922)	-	סך הכל חשיפה מאזנית

ה. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

מתוך יתרת הנכסים של החברה, סך של כ-178,241 אלפי ש"ח הינם מזומנים ושווי מזומנים ונכסים סחירים הניתנים למימוש מיידי. על פי תקנות ההשקעה על החברה להחזיק בנכסים נזילים בסכום שלא יפחת מ-50% מההון הנדרש.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכונים אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לחברה אם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של חייבים אחרים וכן מהשקעות בניירות ערך.

מזומנים ושווי מזומנים

החברה מחזיקה במזומנים בבנקים המדורגים AA- עד AA+ בהתבסס על הדירוג של חברות מעלות ומדרוג.

חייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול

הכנסות החברה נובעות מזכאות לקבל דמי ניהול מקרנות הפנסיה ומקופות הגמל שבניהולה ועל כן, לחברה חשיפה שולית בגין סיכון אשראי הנובעת מחייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול.

השקעות פיננסיות

החברה מגבילה את החשיפה לסיכון אשראי על ידי השקעה בעיקר באגרות חוב ממשלתיות סחירות ובאגרות חוב קונצרניות סחירות בדרוג גבוה. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, ההנהלה אינה צופה שהצדדים שכנגד לא יעמדו בהתחייבויותיהם.

1. חלוקת נכסים על פי מיקומם:

ליום 31 בדצמבר					
2020			2019		
סחירים	שאינם סחירים	סך הכל	סחירים	שאינם סחירים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
140,141	46	140,187	201,708	55	201,763
סך הכל נכסי חוב בארץ					

2. חלוקת נכסים בחלוקה לדירוגים:

א. נכסי חוב

דירוג מקומי (*)

ליום 31 בדצמבר 2020		
AA ומעלה	BBB עד A	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
107,228	-	107,228
29,205	3,708	32,913
136,433	3,708	140,141

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכוני אשראי (המשך)

2. חלוקת נכסים בחלוקה לדירוגים: (המשך)

א. נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי (*)		
ליום 31 בדצמבר 2019		
סך הכל	AAA ומעלה	BBB עד A
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
152,644	-	152,644
49,064	5,329	43,735
201,708	5,329	196,379
55	-	55
55	-	55
201,763	5,329	196,434

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

ב. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים

דירוג מקומי (*)					
ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020		
סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה	סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
20,520	20,465	55	21,206	21,183	23
1	1	-	805	-	805
24,776	-	24,776	38,100	-	38,100

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

ביאור 25 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכונים אשראי (המשך)

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2020		ענף משק
סיכון אשראי מאזני		סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
8.33	16,801	10.38	14,541	בינוי ונדל"ן
1.74	3,520	0.17	243	חשמל ומים
-	-	0.36	502	מסחר
1.07	2,160	1.53	2,151	תקשורת ושרותי מחשב
10.08	20,351	6.70	9,397	בנקים
2.55	5,136	3.60	5,045	שירותים פיננסיים
0.57	1,151	0.77	1,080	שירותים עסקיים אחרים
24.34	49,119	23.51	32,959	אג"ח מדינה
75.66	152,644	76.49	107,228	
100.00	201,763	100.00	140,187	סך הכל

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

1. קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתי הקרנות והקופות שבניהולה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קרנות הפנסיה וקופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיטוט חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחום החיסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה התקשרויות עם העמיתים הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדיון, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות העמיתים מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחום זה.

2. חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים חובות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי ודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחויבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניות לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעסיק, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב).

על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות נגד המעבידים החייבים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. העברות כספים - החברה המנהלת נדרשת לבצע העברות כספים תוך פרקי זמן כפי שנקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008. אי עמידה במועדים כאמור, אשר עלולה לנבוע בתקופות מסוימות מאירועים שלחברה אין שליטה עליהם, חושפת את החברה להתחייבויות פיננסיות בגין ריבית פיגורים ופערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.

4. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

א. ביולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות נוספות המנהלות קרנות הפנסיה. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה ואינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. הקבוצה אותה מבקשות התובענות לייצג הינה כל מי שהינו עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה, המנוהלת על ידי אחת מן הנתבעות, וזכאי לקבל פנסיה זקנה ו/או יהיה זכאי בעתיד לקבל פנסיה זקנה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובענות לייצג, מסתכם להערכת התובעות, לסכום של כ-48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות, לפיה אין להשוות בין שיעור דמי הניהול הנגבים מעמית בתקופת החיסכון לבין שיעור דמי הניהול הנגבים ממקבל קצבה לאחר פרישתו, היות שמדובר בשתי תקופות שונות ובעלות מאפיינים שונים. דמי הניהול לאחר הפרישה נקבעים מחדש בעת הפרישה וללא קשר לשיעור דמי הניהול בטרם הפרישה ולכן אין מדובר בהעלאה של דמי ניהול, אלא בקביעת שיעור של דמי ניהול לתקופת הפרישה. לפיכך, "חוזר דמי ניהול" המתייחס לחובת מתן הודעה לעמיתים על ידי החברות המנהלות כלל אינו חל ביחס לקביעת דמי ניהול לפנסיונרים וחובת מתן הודעה על שינוי בדמי הניהול מכוח החוזר לא חלה על החברות המנהלות שעה שמדובר במקבלי קצבה. הליך גישור שניהלו הצדדים לא צלח וההליך חזר להתנהל בבית המשפט.

ב. בספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות נוספות המנהלות קרנות פנסיה. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול הנגבים על ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008.

ג. בפברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושארים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שארים (שארם מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה המנוהלת על ידי אחת מהנתבעות אשר ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשארם. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בינואר 2018 ניתנה החלטה לפיה הדיון בבקשת האישור מועבר לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב שלו הסמכות העניינית לדון בתביעה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. (המשך)

ד. באוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי החברה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבותו. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוטלות עליה. במסגרת הבקשה מתבקש להשיב לעמיתים בקרנות הפנסיה את הסכומים אשר נגבו מהם כהוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה בתוספת הפרשי התשואה שהיה הכסף מניב לו הושקע בקרן הפנסיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-132 מיליוני ש"ח. באפריל 2017 התקבלה החלטת בית המשפט לפיה, בהעדר סמכות עניינית לדון בבקשת האישור, התביעה מועברת לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביוני 2018 הוגשה עמדת רשות שוק ההון התומכת בעמדת החברה. בחודש אוגוסט 2020 הגיש היועמ"ש עמדה במסגרת הליך משפטי המנוהל בבית העליון (רע"א), שעניינו גביית הוצאות ישירות מפוליסות ביטוח. בעמדתו העקרונית קבע היועמ"ש כי קיים עיגון חוזי לגביית הוצאות ישירות ועל-כן דין בקשות האישור להידחות. כמו כן, היועמ"ש ציין במסגרת עמדתו כי הטיעון הפרשני שהציג בנוגע לפרשנות הוראות הפוליסות, יפה ככלל, גם להוראות דומות הקיימות בתקנונים של קופות הגמל.

ה. במרס 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה גובה רכיב המכונה הוצאות ניהול השקעות מעמיתים קופות הגמל אשר בניהולה. בבקשת האישור נטען כי גביה זו נעשית על ידי החברה בהיעדר הוראה חוזית המאפשרת לה לעשות כן ובכלל כך בהיעדר הסכמה מתאימה בתקנון קופת הגמל. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-127.1 מיליון ש"ח. בינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות באותו נושא. במאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התובע ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. בחודש אוגוסט 2020 הגיש היועמ"ש עמדה במסגרת הליך משפטי המנוהל בבית העליון (רע"א), שעניינו גביית הוצאות ישירות מפוליסות ביטוח. בעמדתו העקרונית קבע היועמ"ש כי קיים עיגון חוזי לגביית הוצאות ישירות ועל-כן דין בקשות האישור להידחות. כמו כן, היועמ"ש ציין במסגרת עמדתו כי הטיעון הפרשני שהציג בנוגע לפרשנות הוראות הפוליסות, יפה ככלל, גם להוראות דומות הקיימות בתקנונים של קופות הגמל.

ו. במרס 2018 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד חברות מנהלות אחרות. בבקשת האישור נטען כי המשיבות גובות מעמיתים שאין להם שארים (בני זוג או ילדים מתחת לגיל 21), פרמיה בגין כיסוי ביטוחי מפני סיכוני מוות, כאשר במקרה הביטוח ישולמו תגמולי הביטוח לשארי העמית. לשיטתם של המבקשים, חלה על המשיבות חובת גילוי יזום אקטיבית, מכוחה עליהן לברר עם כל עמית - במועד ההצטרפות לקרן, וכן מדי שנתיים - אם יש לו שארים, וככל שאין לו שארים עליהן לוודא כי הוא מודע לכך שכיסוי השארים לכאורה חסר ערך עבורו. המבקשים עותרים לחייב את המשיבות לזקוף לטובת קופת החיסכון של חברי הקבוצה את כל הכספים ששולמו על ידיהם ונזקפו לטובת דמי ביטוח שארים, בתוספת התשואה שהייתה מתקבלת על כספים אלו אילו היו נזקפים לטובת קופת החיסכון שלהם במועד תשלומם לקרן הפנסיה. המבקשים הגדירו את הקבוצה ככוללת את כל העמיתים אשר צורפו או הצטרפו לקרן פנסיה המנוהלת על ידי מי מהמשיבות, במסגרתה נגבתה מהם פרמיה בגין כיסוי שארים בזמן שלא היו להם שארים. סכום תביעתו הפרטנית של המבקש כלפי החברה הוערך על ידי בסכום של "לפחות 34 ש"ח". כנטען בבקשת האישור, אין בידי המבקשים להעריך בשלב זה את שיעור הנזק המצטבר שנגרם לחברי קבוצות העמיתים של איזו מהמשיבות. באוקטובר 2020 המועצה הישראלית לצרכנות הצטרפה להליך כידיד בית משפט.

ז. ביולי 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, מעמיתים בקרן ההשתלמות "הראל השתלמות" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא עיגון הסכמי בתקנון קרן ההשתלמות. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג היא כלל העמיתים בקרנות ההשתלמות "הראל השתלמות" שמנהלת המשיבה אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-56.8 מיליון ש"ח. בחודש אוגוסט 2020 הגיש היועמ"ש עמדה במסגרת הליך משפטי המנוהל בבית העליון (רע"א), שעניינו גביית הוצאות ישירות מפוליסות ביטוח. בעמדתו העקרונית קבע היועמ"ש כי קיים עיגון חוזי לגביית הוצאות ישירות ועל-כן דין בקשות האישור להידחות. כמו כן, היועמ"ש ציין במסגרת עמדתו כי הטיעון הפרשני שהציג בנוגע לפרשנות הוראות הפוליסות, יפה ככלל, גם להוראות דומות הקיימות בתקנונים של קופות הגמל.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. (המשך)

ח. באפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד תשע חברות מנהלות נוספות. עניינה של התובענה בטענה, כי רשות האכיפה והגבייה גובה ממבקשי עיקול ומעבירה לנתבעות, לכאורה שלא כדין, תשלומים ביתר בגין בקשות לעיקול המוגשות ביחס למספר קופות גמל המנהלות על ידי חברה מנהלת אחת. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל הזוכים אשר שילמו בשבע השנים האחרונות אשר קדמו למועד הגשת התובענה יותר מהסכום הנקוב בסעיף (ב)(7) לתוספת לתקנות ההוצאה לפועל (אגרות, שכר והוצאות), התשכ"ח-1968 עבור עיקול צד שלישי שבוצע ביום מסוים אצל צד שלישי מסוים (גם במקרה שבו התבקש עיקול של יותר ממכשיר פיננסי אחד שבניהול אותו צד שלישי). התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען ביחס לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש לייצג. באוקטובר 2020 הגישה החברה בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.

ט. במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד שלוש עשרה חברות מנהלות נוספות. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות מסווגות, לכאורה, חלק מההפרשות עבור לקוחותיהן לקרנות ההשתלמות שהן מנהלות, כהפרשות חייבות במס, על אף שהן אינן כאלה. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כלל לקוחותיהם של הנתבעות בעבר ובהווה, אשר הנתבעות ניהלו ו/או מנהלות בעבורם קרן השתלמות ואשר הנתבעות סיווגו את ההפרשות שהועברו בעבורם כחייבות במס בניגוד לדין ו/או שהרישום בעניינם שגוי (בין נוכח בגינן מס בפועל ובין טרם נוכח). התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען ביחס לכלל חברה הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו, על הצד הנמוך, בסך של מאות מילוני שקלים.

י. בחודש יוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי במסגרת הסכמי הלוואה של הנתבעות עם לקוחותיהן, בהלוואות הצמודות למדד המחירים לצרכן (להלן - "המדד"), נקבע, על פי הנטען, כי במקרה של ירידה במדד, תשלומי הקרן והריבית לא יירדו מערכם הנקוב בלוח הסילוקין של ההלוואה. זאת, כביכול, בניגוד לדין ותוך שהדבר מהווה, לטענת התובע תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך 3 מילוני ש"ח. ביולי 2020 נקבע שבמסגרת הדיון, תידונה גם שתי בקשות לאישור תובענות ייצוגיות נוספות, שכן עניינן של הבקשות לאישור הנוספות דומה לזה הנדון בבקשה לאישור.

יא. בחודש דצמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מקיימת, כביכול, את הוראות הדין לעניין איתור עמיתים שהקשר עמם נותק ולעניין איתור וידוע מוטבים ויורשים של עמיתים אשר הלכו לעולמם. עוד נטען, כי החברה גבתה, כביכול, דמי ניהול ביתר באופן המנוגד להוראות הדין. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג היא כלל המוטבים ו/או היורשים על פי דין של עמיתים שנפטרו, וכן כלל העמיתים שהקשר עמם נותק אשר לא יודעו כדן בנוגע לחשבון ו/או נכס המצוי בידי החברה, מצבו ושינויים שנערכו בו. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות ואף מאות מיליוני שקלים. תובענה ובקשה זו עוסקות באותו עניין בה עסקו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגיות קודמות, אשר הוגשו נגד החברה האם על-ידי חלק מהמבקשים בבקשה זו, ואשר בית המשפט הורה על מחיקתן בעקבות בקשת הסתלקות מטעמם של המבקשים באותן בקשות (ר' בעניין זה סעיף יג להלן).

תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

יב. בדצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה מעלה, כביכול, את דמי הניהול הנגבים מעמיתים קרן הפנסיה המקיפה שבניהולה מבלי שניתנת להם על כך הודעה כדין, וכי היא גובה מהם, כביכול, בעת הפקדת כספיהם בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק, דמי ניהול בשיעור העולה על שיעור דמי הניהול שלהם בקרן הפנסיה המקיפה, מבלי שניתנת להם הודעה על כך. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל עמית, אשר בשבע השנים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור ועד אישור התובענה כייצוגית, הועלו דמי הניהול הנגבים ממנו מבלי שניתנה לו הודעה כדין ו/או נגבו ממנו דמי ניהול בניגוד למוסכם בינו לבין החברה. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ-265 ש"ח והוא מציין כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ביוני 2017 התקיים דיון קדם משפט בסיומו הוחלט כי הדיון יועבר לבית הדין לעבודה. הליך גישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון שב להתנהל בבית הדין. ביום 30 באפריל 2019 אישר בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בשאלת גובה דמי הניהול שנגבו מעמיתים שהופקדו להם כספים בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק ודחה את יתר טענות המבקשים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. (המשך)

תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

יב. (המשך)

הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל עמית שבמהלך התקופה שמיום 12 בדצמבר 2009 ועד ליום 30 באפריל 2019 נפתחה עבורו קרן פנסיה כללית, לאחר שחצה את תקרת ההפקדות הסטטוטורית בקרן הפנסיה המקיפה, ושחויב, באופן אוטומטי ובלא שנמסרה לו הודעה על כך, בדמי הניהול המקסימליים האפשריים על פי דין בגין הפקדותיו לקרן הכללית, זאת, אף שבהתאם להסדר הנחות שהיה בתוקף בעניינו הוא היה זכאי להנחה בדמי הניהול בקרן המקיפה. לאחר ההחלטה בבקשת האישור, התחדשו הליכי הגישור בין הצדדים. בינואר 2020 הוגשה לבית הדין האזורי בקשה לאישור הסדר פשרה. ביולי 2020 הגיש היועמ"ש את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית וכי יש להורות על תיקונו בהתאם להערותיו. באוגוסט 2020 ניתן על ידי בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה וכן נפסקו לתובע ולבאי כוחו גמול ושכר טרחה.

יג. ביולי 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה האם. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מקיימת, כביכול, את הוראות הדין לעניין איתור עמיתים שהקשר עמם נותק ולעניין איתור וידוע מוטבים ויורשים של עמיתים אשר הלכו לעולמם. עוד נטען, כי החברה גבתה, כביכול, דמי ניהול ביתר באופן המנוגד להוראות הדין. הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג היא כלל המוטבים ו/או היורשים על פי דין של עמיתים שנפטרו, וכן כלל העמיתים שהקשר עמם נותק אשר לא יודעו כדין בנוגע לחשבון ו/או נכס המצוי בידי החברה ומצבו. התובעות אינן מכמתות את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הן מבקשות לייצג אולם הן מעריכות אותו בעשרות ואף מאות מיליוני שקלים. ביום 7 בדצמבר 2020 הוגשה בקשת הסתלקות מוסכמת וביום 9 בדצמבר 2020 אישר בית המשפט את בקשת התובעות להסתלק מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתן האישית של התובעות וכן על מחיקת בקשת האישור. בכך הסתיימה התובענה.

יד. בפברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת הממונה. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל אדם או גוף אשר נטל הלוואה ו/או קיבל אשראי מהמשיבות ונגבו ממנו כספים בקשר עם הקמת ההלוואה ו/או הטיפול בה, בשבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-5.9 מיליון ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור. יצוין כי ביום 3 בדצמבר 2017 פורסמה עמדת ממונה בנושא איסור גביית דמי טיפול בהלוואות במסגרתה צוין כי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון סבורה כי גביית דמי טיפול בהלוואות אינה עומדת בהוראות חוק הפיקוח על קופות גמל. לפיכך, הרשות תראה בגופים מוסדיים אשר ממשיכים לגבות כספים כאמור עבור העמדת הלוואות מכל סוג על ידי הגוף המוסדי או עבור הטיפול בהן או מאפשרים גביית כספים אלו על ידי צד שלישי, כעוברים על הוראות החוק. עוד צוין כי שאלת ההשבה לעמיתים שנגבו מהם כספים כאמור בעבר, תיוותר להכרעת בית המשפט במסגרת הדיון בתביעות בעניין זה. בינואר 2020 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה. בדצמבר 2020 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה וכן נפסקו לתובעת ולבאי כוחה גמול ושכר טרחה.

טו. בפברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד חברה נוספת. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות מעמית קופות הגמל שבניהולן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול בהלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל עמית קופות הגמל שבניהול הנתבעות, אשר קיבלו מהן הלוואות ולחילופין כל עמית קופות הגמל שבניהול הנתבעות. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-44.75 מיליון ש"ח. באפריל 2017 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה אין למחלקה הכלכלית סמכות לדון בתיק ולפיכך הוא ייקבע לשמיעה כתיק אזרחי. הצדדים מנהלים הליך גישור. יצוין כי ביום 3 בדצמבר 2017 פורסמה עמדת הממונה בנושא איסור גביית דמי טיפול בהלוואות במסגרתה צוין כי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון סבורה כי גביית דמי טיפול אינה עומדת בהוראות חוק הפיקוח על קופות גמל. לפיכך, הרשות תראה בגופים מוסדיים אשר ממשיכים לגבות כספים כאמור עבור העמדת הלוואות מכל סוג על ידי הגוף המוסדי או עבור הטיפול בהן או מאפשרים גביית כספים אלו על ידי צד שלישי, כעוברים על הוראות החוק. עוד צוין כי שאלת ההשבה לעמיתים שנגבו מהם כספים כאמור בעבר, תיוותר להכרעת בית המשפט במסגרת הדיון בתביעות בעניין זה. בינואר 2020 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה. בדצמבר 2020 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה וכן נפסקו לתובעים ולבאי כוחם גמול ושכר טרחה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. (המשך)

להלן סיכום נתוני תביעות משפטיות:

סוג תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח
צוין סכום המתייחס לחברה	-	-
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	-	-
לא צוין סכום התביעה	-	-
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	3	315,900
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	3	1,348,000
לא צוין סכום התביעה	5	-
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>		
	-	-

ליום 31 בדצמבר 2020 לא קיימת הפרשה בגין תביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל (ליום 31 בדצמבר 2019 הפרשה בסך של כ-4 מיליוני ש"ח).

ב. התקשרויות

1. הסכמי ניהול ותפעול מול הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: הראל ביטוח)

לחברה הסכמים עם הראל ביטוח שמטרתם ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל ביטוח לחברה תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל ביטוח ובכך חוסכת את רכישתם של שירותים שונים. החברה מקבלת שירותי ניהול ותפעול ובהם: שירותי תפעול, מחשוב ואינטרנט, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות, שירותים בתחום משאבי אנוש ושכר, ביטוח דירקטורים ונושאי משרה ועוד.

הסכם לעניין מגזר הפנסיה

ההסכם אושר בחודש במרס 2016 על ידי הביקורת ודירקטוריון החברה.

בהתאם להסכם, בין השנים 2016-2018, החברה נשאה בעלות בשיעור קבוע של 0.049% מנכסי קרנות הפנסיה שבניהולה והחל משנת 2019, החברה נושאת בעלות בשיעור קבוע של 0.065% מנכסי קרנות הפנסיה שבניהולה בגין השירותים כאמור. כמו כן החברה נושאת בהוצאות בפועל בהן עמדה הראל ביטוח.

הסכמים לעניין מגזר הגמל

- ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל ביטוח, לבין הראל גמל, בקשר עם ניהול קופות גמל שבבעלות הראל ביטוח על ידי החברה. בהתאם להוראות ההסכם, החברה הייתה אחראית כלפי העמיתים בקופות וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש של 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה גבתה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול והעבירה אותם להראל ביטוח, לאחר תשלום הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות הגמל בתוספת 2% וכן הוצאות נוספות שהוציאה ואשר אינן ניתנות לייחוס באופן ישיר לקופת הגמל כאמור. ייחוס ההוצאות נעשה בהתאם ליחס שבין סך נכסי קופות הגמל עליהן חל הסכם זה לסך הנכסים המנוהלים על ידי החברה. עם מיזוגן של הקופות במהלך השנים והפיכתן למסלולי השקעה בקופת הגמל הראל גמל, ההסכם הוחל, בשינויים המחויבים, על מסלולי ההשקעה הרלוונטיים בקופה. בהתאם לאמור בביאור 2 לעיל לעניין העברת זכויות תיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל מהראל ביטוח לחברה, החל מ-1 באפריל 2020, ההסכם בוטל.

- על פי הסכם בין החברה לבין הראל ביטוח, החברה, יחד עם קחצ"ק, משלמת להראל ביטוח עבור שירותי ניהול ההשקעות הניתנים לחברה ולקחצ"ק על ידי חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח. הקצאת העלויות בין החברות המנהלות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה; ושיעור גידול התיק. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.

- להראל ביטוח הסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן: לאומי גמל), לפיו מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור קופות הגמל שהראל ביטוח רכשה מלאומי גמל ומבנק לאומי לישראל בע"מ בשלהי שנת 2006. כמו כן קיים הסכם בין החברה לבין לאומי גמל לפיו תעמיד לאומי גמל שירותי תפעול לקופות גמל נוספות שבניהול החברה. החל מינואר 2019, ההסכם עם לאומי גמל חל על מספר מצומצם של קופות שבניהול החברה שטרם הוסבו למערכת התפעולית בהראל.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התקשרויות (המשך)

2. הסכמי ניהול ויעוץ עם הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: הראל השקעות)

מטרת ההסכמים לעגן את הפעולות שמבצעת הראל השקעות עבור החברה, במסגרת תפקידה של הראל השקעות כחברה השולטת, בעקיפין, בחברה ובגופים מוסדיים נוספים בקבוצת הראל ביטוח ופיננסים וכחברה המכוונית את פעילותם של הגופים המוסדיים שבשליטתה, מקדמת את עסקיהם, מסייעת בהרחבת חוג לקוחותיהם, פועלת להרחבת עסקיהם ומתקשרת בשמם בעסקאות שונות.

הסכם לעניין מגזר הפנסיה

בהתאם להסכם בתוקף מיום 1 בינואר 2009, משלמת החברה להראל השקעות עלות בשיעור של 0.5% בתוספת מע"מ מדמי הגמולים שגובות קרנות הפנסיה שבניהולה, למעט דמי הגמולים הנגבים מעמיתים שלגביהם חל ההסדר הפנסיוני עם צה"ל.

הסכם זה הינו לתקופה בלתי מוגבלת עם אפשרות להביא לביטולו על ידי כל צד בתום כל שנה קלנדרית בהודעה שתימסר 60 יום מראש. החל מינואר 2016 עודכן ההסכם והוגבלה תקרת דמי הניהול שתשלם החברה להראל השקעות עד לסך של 50 מ"ח לשנה.

הסכם לעניין מגזר הגמל

בהתאם להסכם זה, בתמורה למתן שירותי הניהול, תהיה הראל השקעות זכאית לדמי ניהול בשיעור של 3% מדמי הניהול השנתיים שיתקבלו אצל החברה מקופות הגמל שבניהולה.

תקופת ההסכם היא מיום 1 בינואר 2009 והוא יהיה לתקופה בלתי מוגבלת בכפוף לאפשרות ביטולו, בתום כל שנה קלנדרית, על ידי כל אחד מהצדדים, בהודעה שתימסר 60 יום לפני תום השנה הקלנדרית.

3. ביום 26 בפברואר 2013, נחתם הסכם בין החברה ובין חברה אחות "ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ" (להלן - ידידים), ולפיו הומחו לחברה כל זכויותיה והתחייבויותיה של ידידים כלפי החברה הבת שלה, לעתיד, החל משנת 2013. בהמשך לכך תספק החברה את השירותים שאותם התחייבה לספק ידידים ללעתיד. תמורת שירותי הניהול והתפעול משלמת לעתיד לחברה סך של 2,850 אלפי ש"ח שנתי צמוד מדד.

ביום 20 בנובמבר 2017 הוארך הסכם הניהול לתקופה של שלוש שנים נוספות באותם תנאים.

במסגרת ההסכם לא תהיה החברה אחראית לפעולה כלשהי שעילתה לפני שנת 2013.

לעניין חתימת הסכם חדש בין החברה לבין לעתיד, ראה ביאור אירועים מהותיים לאחר תאריך הדוחות הכספיים.

4. ביום 17 בנובמבר 2014 נחתם הסכם בין החברה לנתיב, וזאת בהמשך להסכמים ולהסדרים בין הצדדים עד אותו מועד. ההסכם האמור מסדיר שני עניינים מרכזיים: האחד - מועד סיום שירותי התפעול שמספקת החברה לנתיב נקבע לסוף חודש פברואר 2017 (עם אפשרות להארכה בהתאם לצורך), השני - קביעת גובה דמי הניהול שתשלם נתיב לחברה וזאת החל מהמחצית השנייה של שנת 2014 (הנחה נוספת שנאמדת בכ-2 מיליון ש"ח לשנה), קרי דמי ניהול של כ-10 מיליון ש"ח בשנה. ההסכם בין הצדדים לא הוארך והסתיים בסוף חודש פברואר 2017 כאמור.

5. הסכם עם קחצ"ק, חברה קשורה

בהתאם להסכם, החברה תספק מתן שירותי תפעול וניהול. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לקחצ"ק, תוך שקחצ"ק מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול.

בהתאם להוראות הסכם זה, משלמת קחצ"ק לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת קחצ"ק מקרן ההשתלמות שבניהולה. ביום 20 בנובמבר 2013 נחתמה מול הראל גמל תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידושו, בנוסף, כל צד יהיה רשאי להביא את ההסכם לידי סיום, בכל עת בהודעה מראש של שישה חודשים.

ביאור 27 - אירועים מהותיים לאחר תאריך הדוחות הכספיים

א. הסכם עם לעתיד

ביום 17 בינואר 2021 נחתם הסכם בין החברה לבין לעתיד בו הסדירו הצדדים את הקשר ביניהם. בהתאם להסכם, החברה תעניק שירותי תפעול ללעתיד. עבור השירותים שיינתנו ללעתיד על-ידי החברה, תעביר לעתיד לחברה בסוף כל רבעון 0.35% (במונחים שנתיים) מיתרת הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה "עתידית קופת פנסיה" בסוף כל רבעון. ההסכם יהיה בתוקף לשלוש שנים ממועד תחילתו וכל צד יהיה רשאי להביא את ההסכם לידי סיום בהודעה מראש בכתב של שישה חודשים.

ב. הסכם עם הראל פיננסים ניהול השקעות בע"מ (להלן: "הראל פיננסים")

ביום 25 בפברואר 2021 עודכן הסכם המסגרת בין החברה לבין הראל פיננסים ניהול השקעות בע"מ (להלן: "הראל פיננסים") וכן נחתם נספח להסכם במסגרתו הראל פיננסים תקבל לניהול את תיק ההשקעות של מסלולי ההשקעה של קופות גמל להשקעה בהתאם למדיניות ההשקעה המאושרת על ידי החברה.

בהתאם להסכם, העברת ניהול ההשקעות בגין הנכסים הסחירים יעשה בשלבים כפי שיקבע בין הצדדים, באופן שבסופו של דבר כלל הנכסים הסחירים ינוהלו בלעדית על ידי הראל פיננסים. ביחס למרכיב הנכסים הלא סחירים בתיק ההשקעות של קופת הגמל, החברה (באמצעות חטיבת ההשקעות) תמשיך לנהל את הנכסים הלא סחירים הקיימים בתיק ההשקעות וכן תרכוש ותנהל נכסים לא סחירים נוספים, הכל בהתאם למדיניות ההשקעות שתוצע על ידי הראל פיננסים ושתאושר על ידי החברה, מעת לעת.

תחילתו של ההסכם ביום 1 במרס 2020 והוא יהיה בתוקף ל-12 חודשים. בסיום התקופה כאמור, ההסכם יוארך בהתאם להחלטת ועדת ההשקעות עמיתים.

כל אחד מהצדדים רשאי להודיע, בכל עת, בהודעה מוקדמת בכתב על סיום תקופת ההסכם.

ג. פתיחת מסלול חדש

לאחר תאריך הדוחות הכספיים נפתח מסלול השקעה חדש לעמיתי הקרנות והקופות "מסלול מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021 בקרן הפנסיה "הראל פנסיה", בקרן הפנסיה כללית "הראל פנסיה כללית", בקופת הגמל "הראל גמל להשקעה" ובקרן השתלמות "הראל השתלמות".

בקופת הגמל "הראל קופת גמל" שמו ומדיניות השקעה של מסלול "הראל גמל מסלול חו"ל" ישתנו ביום 1 במאי 2021 למסלול "הראל גמל מסלול מחקה מדד S&P 500".

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה.....	3
	א. תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת.....	3
	ב. מועד הקמת קרן הפנסיה.....	3
	ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם.....	3
	ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות.....	4
	ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאת קרן הפנסיה לקבל ומטרתן.....	4
	ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו.....	5
2.	ניתוח זכויות עמיתי קרן הפנסיה.....	5
	א. שינוי במספר המבוטחים.....	5
	ב. ניתוח זכויות עמיתים בקרן הפנסיה.....	6
3.	מידע אודות דמי ניהול.....	7
	א. שיעור דמי הניהול.....	7
	ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן ^(*)	7
4.	ניתוח מדיניות השקעה.....	8
	א. מדיניות ההשקעה.....	8
	ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת.....	8
5.	ניהול סיכונים.....	10
	א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת.....	10
	ב. סיכוני נזילות.....	10
	ג. סיכוני שוק.....	12
	ד. סיכוני אשראי.....	20
	ה. סיכונים גאוגרפיים.....	27
	ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקרן.....	33
6.	ביטוח משנה.....	35
7.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו.....	35
8.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי.....	35

1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה

א. תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת

קרן הפנסיה:

- שם קרן הפנסיה: הראל פנסיה (להלן - "קרן הפנסיה" או "הקרן").
- סוג קרן הפנסיה: הקרן הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה המשלמת לקצבה כמשמעותה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 (להלן - חוק הפיקוח), אשר אינה קופת ביטוח. קרן זו מעניקה פנסיית זקנה, פנסיית נכות לאובדן כושר עבודה ופנסיית שאירים למקרה פטירה. הקרן משקיעה חלק מהכספים באג"ח מיועדות המונפקות על ידי המדינה לקרנות פנסיה.
- קוד הקרן: 512267592-00000000000214-0000-000
- סוג העמיתים: שכירים ועצמאיים

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת" או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1. ב. דוחות הכספיים של הקרן.

ב. מועד הקמת קרן הפנסיה

הקרן הוקמה בשנת 1996.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

מסלולי ההשקעה:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
גילעד כללי	512267592-00000000000214-2172-000	1996
מנוף כללי	512267592-00000000000214-2177-000	ינואר 2016
הלכה	512267592-00000000000214-2173-000	2010
אג"ח ללא מניות	512267592-00000000000214-2174-000	2010
מניות	512267592-00000000000214-2175-000	2010
שקלי טווח קצר	512267592-00000000000214-9097-000	2015
גילאי 50 ומטה	512267592-00000000000214-9823-000	ינואר 2016
גילאי 50 עד 60	512267592-00000000000214-9827-000	ינואר 2016
גילאי 60 ומעלה	512267592-00000000000214-9829-000	ינואר 2016

(*) לעניין שינוי מודל תלוי גיל ומיזוג מסלולים ראה שינוי במסמכי יסוד להלן.

בהתאם לסעיף 20 לתקנון הקרן, הקרן עורכת בנפרד רישומים בגין נכסיה העומדים כנגד התחייבויותיה לפנסיונרים, למקבלי קצבה קיימים ולזכאים קיימים ובגין התחייבויותיה למבוטחים. פנסיונרים – מקבלי קצבה החל מיום 1 בינואר, 2018. מקבלי קצבה קיימים - מקבלי קצבאות החל מיום 1 בינואר, 2004 ועד 31 בדצמבר, 2017. זכאים קיימים - מקבלי קצבאות עד ליום 31 בדצמבר, 2003.

מסלולי ביטוח:

שם המסלול	קוד המסלול
מסלול פנסיה מקיפה	101
מסלול עתיר חיסכון פרישה מוקדמת	102
מסלול עתיר ביטוח	103
מסלול עתיר נכות מופחת שאירים	104
מסלול עתיר שאירים	105
מסלול פנסיה מקיפה נכות מוגדלת (75%)	106
מסלול עתיר שאירים מופחת נכות	107
מסלול פנסיה מקיפה נכות מוגדלת (75%) פרישה מוקדמת	108
מסלול פנסיה מקיפה פרישה מוקדמת	109
מסלול עתיר חיסכון	110
מסלול עתיר שאירים מופחת נכות פרישה מוקדמת	111
פנסיה מקיפה תום ביטוח 64	114
פנסיה מקיפה נכות מוגדלת (75%) תום ביטוח 64	116
מסלול ביטוח 75% נכות ו- 100% שאירים (למעט גבר המצטרף מגיל 41)	117
מסלול ביטוח 75% נכות (למעט גבר המצטרף מגיל 41) ו-100% שאירים (למעט גבר המצטרף מגיל 47)	118
מסלול ביטוח 75% נכות (למעט גבר המצטרף מגיל 41) ו-100% שאירים (למעט גבר המצטרף מגיל 41)	119
מסלול ביטוח 75% נכות ו-40% שאירים	120
מסלול ביטוח 37.5% נכות ו-100% שאירים (למעט גבר המצטרף מגיל 45)	121
מסלול ביטוח 37.5% נכות ו-40% שאירים	122
מסלול ביטוח לפורשים עד גיל 60, 75% נכות (למעט גבר המצטרף מגיל 41) ו-100% שאירים (למעט גבר המצטרף מגיל 49)	123

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

לא היו שינויים.

ה. שיעורי ההפרשות המרביות שרשאית קרן הפנסיה לקבל ומטרתן

שיעורי ההפרשות המירביים שרשאית הקרן לקבל קבועים בהתאם לתקנה 19 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964:

הפרשות מעביד: עד 7.5% על חשבון תגמולים.

הפרשות עובד: עד 7% על חשבון תגמולים.

הפרשות מעביד: עד 8.33% על חשבון פיצויים.

הפרשות עצמאי: שיעור ההפקדות המקסימלי לא יעלה על 22.83% מהגבוה מבין שני אלה: הכנסתו של המבוטח לפי סעיף (1)2 או (2)2 לפקודת מס הכנסה בשלה הוא משלם לקרן, או הכנסתו המזכה בהגדרתה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה (נוסח חודש).

בכל מקרה של מבוטח שכיר או עצמאי, קיימת תקרת הפקדה בקרן הפנסיה המקיפה שהינה: לא יותר מ- 20.5% × פעמיים שכר ממוצע במשק. מעל תקרה זו, הכספים יועברו לקרן כללית.

מטרת ההפקדות בקרן היא לחסכון לצורך קבלת פנסיית זקנה בגיל פרישה, לקבלת פנסיית נכות במקרה של אירוע נכות טרם הגעת המבוטח לגיל פרישה וכן לתשלום פנסיה לשאירי המבוטח או הפנסיונר במקרה של פטירה.

1. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

א. ביום 11 בפברואר 2021, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי השינויים:

- במקרה פטירה בתקופת נכות הכוללת כיסוי לנכות מתפתחת, קצבת השארים תחושב בהתאם לשכר הקובע המגולם בקצבת הנכות האחרונה ששולמה לנכה לפני פטירתו. התיקון נכנס לתוקף בחודש מרס 2021.
- הארכת גיל תום תקופת הביטוח לגיל 67 למבוטחות אשר נמצאות במסלולים: "פנסיה מקיפה נכות מוגדלת 75%- תום ביטוח 64" ו-"פנסיה מקיפה – תום ביטוח 64" וטרם הגיעו לגיל 64. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 במאי 2021.

- נפתח מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.

ב. ביום 30 ביוני 2020, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי התיקונים:

- מתן אפשרות לעמיתים לבקש תשלום נוסף של חודש עד שלושה חודשי קצבה (להלן: "התשלום הנוסף") בעד החודשים שקדמו למועד הזכאות הראשון לקבלת קצבה זקנה (להלן: "תקופה נוספת של תשלומי קצבה"), ובלבד שגילם של העמיתים בחודש הראשון בתקופה הנוספת של תשלומי הקצבה לא יהיה נמוך מגיל הזכאות המינימאלי לקבלת קצבה. התיקון נכנס לתוקף בחודש יולי 2020.
- מתן אפשרות לעמיתים שגילם עלה על גיל 67 במועד הזכאות לקצבת זקנה, ובתום תקופת התשלומים המובטחים שבחרו גילם יעלה על 87, לקבל תקופת הבטחת תשלומים למספר החודשים שבסופם יהיה גילם 87. התיקון נכנס לתוקף בחודש יולי 2020.
- עדכון הנחות ברירת המחדל שעל בסיסן נדרש לחשב את המאזן האקטוארי והמקדמים של הקרן בהתאם לחוזר 10-1-2019 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיים בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". התיקון נכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2020.
- מתן אפשרות לעמית הפורש לקצבה לבחור שקצבתו תחושב, בין היתר, גם בהתאם לנתוני בן נבחר עם מוגבלות כהגדרתו בתקנון שיעור הקצבה לבן נבחר עם מוגבלות לא יפחת מ- 30% ולא יעלה על 40% מקצבת הזקנה לה זכאי הפנסיונר. התיקון נכנס לתוקף בחודש יולי 2020.

ג. ביום 1 בינואר 2020, נכנס לתוקפו (במסגרת התקנון) שינוי מודל מסלולי ההשקעה תלוי גיל של קרן הפנסיה (מסלולי ברירת המחדל) כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים (ילידי שנות ה-50, ילידי שנות ה-60 וכו') יופעלו שלושה מסלולי השקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). עמית שלא יבחר מסלול יצורף למסלול ברירת המחדל המתאים לגילו ויועבר בין המסלולים כאשר יגיע לגיל הרלוונטי. כמו כן, עמית רשאי לעבור למסלול השקעה במסגרת המודל שאינו מתאים לגילו או להישאר במסלול כאמור.

2. ניתוח זכויות עמיתי קרן הפנסיה

א. שינוי במספר המבוטחים

להלן השינוי במספר חשבונות מבוטחי הקרן בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקרן:

מספר חשבונות העמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
804,881	91,870	74,690	822,061	שכירים
22,910	3,161	5,438	20,633	עצמאיים
827,791	95,031	80,128	842,694	סה"כ

ב. ניתוח זכויות עמיתים בקרן הפנסיה

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
<u>עמיתים פעילים:</u>		
466,200	486,916	מספר עמיתים
67,281,899	60,157,114	סך הנכסים נטו (באלפי ש"ח)
<u>עמיתים לא פעילים:</u>		
361,591	355,778	מספר עמיתים
10,302,276	9,080,128	סך הנכסים נטו (באלפי ש"ח)
<u>מקבלי קצבה:</u>		
4,194	1,808	זקנה
577	275	שאיירים
1,097	700	נכות
3,734,820	1,592,701	מספר מקבלי קצבה - פנסיונרים
		סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה פנסיונרים (באלפי ש"ח)
2,815	2,843	זקנה
2,216	2,164	שאיירים
1,142	1,302	נכות
2,307,021	2,418,476	מספר מקבלי קצבה - מקבלי קצבה קיימים
		סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה קיימים (באלפי ש"ח)
30	29	זקנה
61	62	שאיירים
7	8	נכות
25,384	25,547	מספר מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה
		סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה זכאים לפנסיה (באלפי ש"ח)
40	40	גיל ממוצע לעמיתים פעילים (בשנים)
8,287	7,699	שכר מבוטח ממוצע לעמיתים פעילים (בש"ח)

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020

דמי ניהול מהפקדות					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				דמי ניהול מנכסים
	6%-4.5%	4.5%-3%	3%-1.5%	1.5%-0%	
27,183	3,816	1,042	97,187	58,072	0.15%-0%
23,713	38	2,956	63,945	116,800	0.25%-0.15%
27,227	803	35,373	22,066	1,211	0.4%-0.25%
283,468	47,981	13,374	971	565	0.5%-0.4%

סך הנכסים באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020

דמי ניהול מהפקדות					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				דמי ניהול מנכסים
	6%-4.5%	4.5%-3%	3%-1.5%	1.5%-0%	
1,205,145	421,285	304,297	17,780,443	8,535,203	0.15%-0%
1,623,649	4,385	432,445	8,326,299	19,763,375	0.25%-0.15%
925,403	75,454	3,197,209	2,940,751	236,245	0.4%-0.25%
6,548,079	4,207,439	785,523	116,205	148,548	0.5%-0.4%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים בקרן (ללא מקבלי קצבה), נוסף לדמי הניהול, הינו 111,636 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 13 "הוצאות ישירות" בדוח הכספי של הקרן.

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הנכסים באלפי ש"ח		מספר מקבלי קצבה	דמי ניהול מנכסים
1,043,099	1,174		0.25%-0.15%
48,492	44		0.40%-0.25%
1,626,162	5,792		0.50%-0.40%

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן (*)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
1.04	שיעור דמי ניהול מהפקדות ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)		
0.10	שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)		
17,931,411	סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)		
23.11	שיעור הנכסים המנוהלים עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך הנכסים נטו (באחוזים)		
199,776	מספר חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים		
24.13	שיעור חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך העמיתים (באחוזים)		

(*) מתייחס למבוטחים בלבד.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מדיניות ההשקעה של אפיקי ההשקעה בקרן הפנסיה מפורטת באתר האינטרנט של הקרן.
<https://www.harel-group.co.il/long-term-savings/pension/funds/pension/Pages/investment-policy.aspx?menuType=Routes&parentID=4c961926-290d-4c80-9252-88ec675b93e9#2020>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי בממד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפיות לאינפלציה ירדו במהלך שנת 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּוּז ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרס נרשם פיצוץ חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום שנת 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העליות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל בשנת 2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל בשנת 2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך שנת 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ש"ח), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ש"ח), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ש"ח), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ש"ח). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום שנת 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ש"ח, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ש"ח) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.

נושא	תיאור פעולות החברה
שוק המניות	ברבעון הראשון של שנת 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוז ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של שנת 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום שנת 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהיו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ש"ח באג"ח קונצרניות במהלך שנת 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של שנת 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי שנת 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה ועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בקרן פנסיה.

ניהול תיק ההשקעות של הקרן נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קרנות פנסיה המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכוני השוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקרן ואופן הטיפול בהם :

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קרן הפנסיה ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכוני נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים : סיכון נזילות ברמת קרן פנסיה, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית. הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקרן, העשויים להביא למצב בו הקרן תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקרנות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקרן ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קרנות פנסיה.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קרנות הפנסיה. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קרנות הפנסיה מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקרן

ליום 31 בדצמבר 2020

נכסים נטו (באלפי ש"ח)

נזילות (בשנים)	גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	זכאים קיימים לקצבה
נכסים נזילים וסחירים	22,430,386	3,303,208	1,321,751	126,907	1,162,715	140,237	8,977,154	1,413,112	664,232	1,273,946	55,421	638,282	27,672	6,519
מח"מ של עד שנה	640,086	93,896	-	10,034	4	700	268,198	49,253	26,701	45,696	-	6,132	-	3
מח"מ מעל שנה	18,304,547	2,515,644	494,495	137,994	454,845	68,673	5,861,992	984,867	507,069	2,257,639	79,437	1,564,568	42,752	17,536
אחרים	5,646,574	677,715	(5,790)	15,092	28,013	-	1,035,576	159,420	72,623	5,725	(184)	42,353	(21)	1
סה"כ	47,021,593	6,590,463	1,810,456	290,027	1,645,577	209,610	16,142,920	2,606,652	1,270,625	3,583,006	134,674	2,251,335	70,403	24,059

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקרן. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקרן ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחרת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקרן על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קרן הפנסיה נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קרנות הפנסיה כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקרן הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקרן מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה ותחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקרן חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקרן ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקרן. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקרן. הקרן מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקרן כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפורז המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקרן מפורזים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון.

מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

בתיקי מקבלי הקצבה קיימת התייחסות להתאמה בין מאפייני הנכסים להתחייבויות.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

גילעד כללי

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	המחירים לצרכן	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,773,652	16,730,320	17,517,621	47,021,593
5,694,402	554	(5,694,956)	-
18,468,054	16,730,874	11,822,665	47,021,593

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מנוף כללי

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,855,135	2,363,425	2,371,903	6,590,463
748,262	131	(748,393)	-
2,603,397	2,363,556	1,623,510	6,590,463

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הלכה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,066,998	654,950	88,508	1,810,456
(196,516)	1,497	195,019	-
870,482	656,447	283,527	1,810,456

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
106,985	128,334	54,708	290,027
19,721	2	(19,723)	-
126,706	128,336	34,985	290,027

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
583,501	451,270	610,806	1,645,577
195,875	-	(195,875)	-
779,376	451,270	414,931	1,645,577

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

שקלי טווח קצר

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
143,322	66,288	-	209,610
-	-	-	-
143,322	66,288	-	209,610

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גילאי 50 ומטה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,253,148	5,130,729	5,759,043	16,142,920
1,902,930	531	(1,903,461)	-
7,156,078	5,131,260	3,855,582	16,142,920

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
794,302	951,478	860,872	2,606,652
258,716	206	(258,922)	-
1,053,018	951,684	601,950	2,606,652

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
414,864	521,112	334,649	1,270,625
142,544	379	(142,923)	-
557,408	521,491	191,726	1,270,625

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

בסיסי למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
803,712	2,342,399	436,895	3,583,006
82,500	19	(82,519)	-
886,212	2,342,418	354,376	3,583,006

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הלכה למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
43,013	86,263	5,398	134,674
(7,959)	29	7,930	-
35,054	86,292	13,328	134,674

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
69,896	2,138,877	42,562	2,251,335
24,111	66	(24,177)	-
94,007	2,138,943	18,385	2,251,335

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הלכה למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,288	67,115	-	70,403
(91)	91	-	-
3,197	67,206	-	70,403

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

זכאים קיימים לקצבה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,203	22,856	-	24,059
-	-	-	-
1,203	22,856	-	24,059

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קרן הפנסיה:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)		ליום 31 בדצמבר 2020
-1%	+1%	
אחוזים		
1.05	(0.92)	גילעד כללי
1.05	(0.93)	מנוף כללי
2.11	(1.82)	הלכה
2.90	(2.57)	אג"ח ללא מניות
0.06	(0.05)	מניות
0.16	(0.16)	שקלי טווח קצר
0.91	(0.81)	גילאי 50 ומטה
1.20	(1.06)	גילאי 50 עד 60
1.76	(1.55)	גילאי 60 ומעלה
1.18	(1.03)	בסיסי למקבלי קצבה
1.14	(0.96)	הלכה למקבלי קצבה
4.72	(3.95)	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
5.52	(4.40)	הלכה למקבלי קצבה קיימים
4.02	(3.33)	זכאים קיימים לקצבה

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) השפעה של שינויים בעקום הריבית על סכום הקצבה

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית		ליום 31 בדצמבר 2020
-0.5%	+0.5%	
אחוזים		
0.53	(0.49)	בסיסי למקבלי קצבה *
0.50	(0.45)	הלכה למקבלי קצבה *
(0.19)	0.28	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
0.15	0.09	הלכה למקבלי קצבה קיימים
0.06	0.05	זכאים קיימים לקצבה

בחישוב ניתוח הרגישות לעקום הריבית נלקחה בחשבון הן ההשפעה על הנכסים והן ההשפעה על ההתחייבויות לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה, ללא התחשבות בגובה העתודה ביום המאזן. ביכולתה של קרן פנסיה להתמודד עם שינויים בעקום הריבית על ידי התאמה נאותה של מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות, כך שכל שהתאמה זו טובה יותר, שינויים בעקום הריבית יובילו לשינויים נמוכים יותר בסכום הקצבה. לצורך ניתוח הרגישות, הונח שינוי אחיד בשיעורי הריבית לאורך עקום הריבית.

* במקבלי הקצבה ההתחייבויות אינן רגישות לריבית ולכן הרגישות המוצגת נובעת ברובה מהנכסים.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

גילעד כללי

%	סך הכל	בח"ל	לא סחיר	ליום 31 בדצמבר 2020	
				נסחרות במדד	נסחרות במדד
מסה"ב			אלפי ש"ח	מניות היתר	ת"א 125
15.72	1,563,770	391,988	-	-	1,171,782
1.92	190,952	-	-	-	190,952
2.47	245,469	130,961	-	-	114,508
14.76	1,467,475	904,291	8,565	16,438	538,181
22.52	2,239,329	1,203,956	10,647	95,226	929,500
25.69	2,555,203	1,261,960	110,014	112,806	1,070,423
11.69	1,162,577	264,903	95	60,908	836,671
4.60	457,305	-	64,644	25,552	367,109
0.63	62,655	30,859	-	13,224	18,572
100.00	9,944,735	4,188,918	193,965	324,154	5,237,698

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

מנוף כללי

%	סך הכל	בח"ל	לא סחיר	ליום 31 בדצמבר 2020	
				נסחרות במדד	נסחרות במדד
מסה"ב			אלפי ש"ח	מניות היתר	ת"א 125
15.88	213,350	52,784	-	-	160,566
1.95	26,165	-	-	-	26,165
2.50	33,636	17,945	-	-	15,691
15.07	202,447	122,868	3,582	2,252	73,745
23.05	309,689	164,138	5,137	13,048	127,366
24.77	332,877	160,537	10,207	15,457	146,676
11.82	158,803	35,800	11	8,346	114,646
4.32	57,993	-	4,188	3,501	50,304
0.64	8,586	4,229	-	1,812	2,545
100.00	1,343,546	558,301	23,125	44,416	717,704

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

אג"ח ללא מניות

%	סך הכל	בח"ל	לא סחיר	ליום 31 בדצמבר 2020	
				נסחרות במדד	נסחרות במדד
מסה"ב			אלפי ש"ח	מניות היתר	ת"א 125
0.73	34	34	-	-	-
99.27	4,605	4,185	420	-	-
100.00	4,639	4,219	420	-	-

ענף משק

מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
סך הכל

מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
18.31	93,241	23,764	-	-	69,477
2.22	11,322	-	-	-	11,322
2.86	14,554	7,765	-	-	6,789
17.40	88,623	54,204	1,534	975	31,910
25.68	130,713	69,955	-	5,646	55,112
14.64	74,566	4,408	-	6,689	63,469
13.59	69,209	15,987	3	3,611	49,608
4.57	23,282	-	-	1,515	21,767
0.73	3,715	1,830	-	784	1,101
100.00	509,225	177,913	1,537	19,220	310,555

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז
סך הכל

גילאי 50 ומטה

ליום 31 בדצמבר 2020

%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
17.08	633,443	161,536	-	-	471,907
2.07	76,901	-	-	-	76,901
2.67	98,856	52,741	-	-	46,115
16.37	606,984	368,307	15,318	6,620	216,739
24.49	908,072	495,389	-	38,350	374,333
19.68	729,628	229,653	23,459	45,430	431,086
12.68	470,149	108,655	16	24,529	336,949
4.28	158,794	-	660	10,290	147,844
0.68	25,233	12,428	-	5,326	7,479
100.00	3,708,060	1,428,709	39,453	130,545	2,109,353

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז
סך הכל

גילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020

%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
16.82	81,973	20,933	-	-	61,040
2.04	9,947	-	-	-	9,947
2.62	12,787	6,822	-	-	5,965
16.19	78,901	47,683	2,328	856	28,034
24.24	118,181	64,803	-	4,960	48,418
20.69	100,838	35,851	3,351	5,876	55,760
12.48	60,833	14,075	2	3,173	43,583
4.25	20,727	-	273	1,331	19,123
0.67	3,263	1,607	-	689	967
100.00	487,450	191,774	5,954	16,885	272,837

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז
סך הכל

גילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020					
	נסחרות במדד	נסחרות במדד	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל
ת"א 125	מניות היתר	מניות היתר	אלפי ש"ח		
%					מסה"כ
15.83	-	-	-	6,193	24,865
1.94	-	-	-	-	3,043
2.49	-	-	-	2,087	3,912
15.37	262	962	14,350	24,150	8,576
23.17	1,517	-	20,071	36,400	14,812
24.63	1,798	1,221	18,639	38,714	17,056
11.77	971	1	4,193	18,498	13,333
4.16	407	273	-	6,530	5,850
0.64	211	-	492	999	296
100.00	5,166	2,457	66,025	157,111	83,463

ענף משק

בנקים	18,672
ביטוח	3,043
ביומד	1,825
טכנולוגיה	8,576
מסחר ושרותים	14,812
נדל"ן ובינוי	17,056
תעשייה	13,333
השקעה ואחזקות	5,850
נפט וגז	296
סך הכל	83,463

בסיסי למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020					
	נסחרות במדד	נסחרות במדד	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל
ת"א 125	מניות היתר	מניות היתר	אלפי ש"ח		
%					מסה"כ
18.35	-	-	-	9,081	36,249
2.24	-	-	-	-	4,427
2.88	-	-	-	3,036	5,691
17.12	381	-	20,957	33,816	12,478
25.66	2,208	-	26,909	50,667	21,550
14.76	2,615	-	1,724	29,156	24,817
13.64	1,412	-	6,138	26,948	19,398
4.61	592	-	-	9,103	8,511
0.74	307	-	715	1,453	431
100.00	7,515	-	68,560	197,510	121,435

ענף משק

בנקים	27,168
ביטוח	4,427
ביומד	2,655
טכנולוגיה	12,478
מסחר ושרותים	21,550
נדל"ן ובינוי	24,817
תעשייה	19,398
השקעה ואחזקות	8,511
נפט וגז	431
סך הכל	121,435

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020					
	נסחרות במדד	נסחרות במדד	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל
ת"א 125	מניות היתר	מניות היתר	אלפי ש"ח		
%					מסה"כ
1.27	-	-	-	346	346
98.61	-	501	26,360	26,861	26,360
0.12	-	32	-	32	32
100.00	-	533	26,706	27,239	26,706

ענף משק

מסחר ושרותים	-
נדל"ן ובינוי	-
השקעה ואחזקות	-
סך הכל	-

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן: "תקנות ההשקעה") ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקרן. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. חוזר ועדת חודק קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקרן ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקרן עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקרן הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020														
גילעד כללי			מנוף כללי			הלכה			אג"ח ללא מניות			מניות		
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם		
סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים
אלפי ש"ח														
4,267,163	18,057,981	22,325,144	630,332	2,491,491	3,121,823	1,112,401	494,495	1,606,896	84,193	138,834	223,027	146,525	454,849	601,374
1,279,622	886,652	2,166,274	193,954	118,049	312,003	-	-	-	19,436	9,194	28,630	-	-	-
5,546,785	18,944,633	24,491,418	824,286	2,609,540	3,433,826	1,112,401	494,495	1,606,896	103,629	148,028	251,657	146,525	454,849	601,374

סך הכל נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר 2020														
שקלי טווח קצר			גילאי 50 ומטה			גילאי 50 עד 60			גילאי 60 ומעלה					
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם					
סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים
אלפי ש"ח														
142,693	69,374	212,067	1,844,649	5,890,286	7,734,935	353,232	984,632	1,337,864	278,608	509,841	788,449	-	-	-
-	-	-	351,506	239,903	591,409	89,029	49,487	138,516	54,355	23,928	78,283	-	-	-
142,693	69,374	212,067	2,196,155	6,130,189	8,326,344	442,261	1,034,119	1,476,380	332,963	533,769	866,732	-	-	-

סך הכל נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר 2020														
בסיסי למקבלי קצבה			הלכה למקבלי קצבה			בסיסי למקבלי קצבה קיימים			הלכה למקבלי קצבה			זכאים קיימים לקצבה		
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם		
סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים
אלפי ש"ח														
484,172	2,258,595	2,742,767	40,613	79,437	120,050	580,096	1,568,608	2,148,704	24,618	42,752	67,370	5,340	17,540	22,880
93,825	44,739	138,564	-	-	-	-	2,094	2,094	-	-	-	-	-	-
577,997	2,303,334	2,881,331	40,613	79,437	120,050	580,096	1,570,702	2,150,798	24,618	42,752	67,370	5,340	17,540	22,880

סך הכל נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020												
דירוג מקומי (*)												
גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה
אלפי ש"ח												
2,814,144	377,230	1,112,401	40,810	128,120	142,693	1,443,905	178,592	179,781	235,462	40,613	449,118	24,618
4,665												
1,012,846	197,261	-	32,051	2,261	-	275,562	132,180	72,497	206,042	-	112,674	-
326,239	49,650	-	10,037	9,406	-	92,951	36,963	21,447	37,480	-	12,012	-
48,348	2,470	-	569	3,006	-	13,768	2,349	2,122	2,263	-	29	-
65,586	3,721	-	726	3,732	-	18,463	3,148	2,761	2,925	-	6,263	-
4,267,163	630,332	1,112,401	84,193	146,525	142,693	1,844,649	353,232	278,608	484,172	40,613	580,096	24,618
5,340												
12,864,200	1,783,963	494,495	80,147	446,237	66,288	4,382,235	706,519	346,713	2,043,931	79,437	1,340,062	42,752
16,705												
282,589	43,541	-	3,507	-	-	98,877	19,186	11,311	13,915	-	42,169	-
8,876	1,356	-	195	-	-	5,501	966	567	840	-	40	-
5,656	522	-	24	-	-	620	131	80	84	-	146	-
631	58	-	3	4	-	71	12	9	-	-	-	-
205,032	12,317	-	1,778	8,608	1,687	36,388	7,672	1,756	-	-	-	-
308,019	47,557	-	5,834	-	413	162,066	28,700	16,885	24,624	-	14,140	-
4,382,978	602,177	-	47,346	-	986	1,204,528	221,446	132,520	175,201	-	172,051	-
694												
18,057,981	2,491,491	494,495	138,834	454,849	69,374	5,890,286	984,632	509,841	2,258,595	79,437	1,568,608	42,752
17,540												
22,325,144	3,121,823	1,606,896	223,027	601,374	212,067	7,734,935	1,337,864	788,449	2,742,767	120,050	2,148,704	67,370
22,880												
1,405,214	213,121	-	20,864	-	734	545,763	100,670	60,346	82,646	-	56,423	-
48												

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב
אחרים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב מיועדות/פיקדונות באוצר
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות
בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

הלוואות לעמיתים

הלוואות בשיעבוד מניות המקנות

שליטה

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - הממונה). נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020							
דירוג בינלאומי (*)							
גילעד כללי	מנוף כללי	אג"ח ללא מניות	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60 אלפי ש"ח	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
28,542	4,368	439	8,028	2,033	1,239	2,152	-
91,611	14,019	1,410	25,769	6,525	3,976	6,908	-
967,792	146,466	14,701	264,881	67,088	40,975	70,627	-
187,473	28,689	2,886	52,733	13,352	8,137	14,138	-
4,204	412	-	95	31	28	-	-
1,279,622	193,954	19,436	351,506	89,029	54,355	93,825	-
15,053	2,804	240	7,165	1,428	655	1,422	-
871,599	115,245	8,954	232,738	48,059	23,273	43,317	2,094
886,652	118,049	9,194	239,903	49,487	23,928	44,739	2,094
2,166,274	312,003	28,630	591,409	138,516	78,283	138,564	2,094
540,721	74,115	5,100	161,673	32,259	15,566	29,875	-

נכסי חוב סחירים בחו"ל
אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
A ומעלה
BBB
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

לא מדורג
הלוואות

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"לסך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Moody's* ו- *Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו- 16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020													
נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):	גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה	זכאים קיימים לקצבה
באחוזים													
AA ומעלה	(0.47)	(0.45)	(0.70)	(0.30)	(0.70)	(0.69)	(0.49)	(0.46)	(0.42)	(0.62)	(0.70)	(0.58)	(0.61)
A	1.79	1.73	-	1.96	-	2.31	2.05	2.02	2.00	2.13	-	1.27	1.64
BBB	2.04	2.22	-	2.41	-	2.56	2.49	2.48	2.39	2.63	-	1.59	1.66
נמוך מ-BBB	7.48	7.33	-	7.32	-	-	7.34	7.34	7.28	7.40	-	5.83	2.08
לא מדורג	2.79	2.85	-	2.64	0.82	1.34	2.55	2.53	2.60	2.71	-	3.64	2.00

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *Fitch, S & P, Mood's*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020													
גילעד כללי		מנוף כללי		הלכה		אג"ח ללא מניות		מניות		שקלי טווח קצר		גילאי 50 ומטה	
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
922,556	3.77	159,175	4.64	-	-	19,593	7.79	863	0.14	-	-	271,677	3.26
118,329	0.48	23,433	0.68	-	-	6,313	2.51	768	0.13	-	-	34,669	0.42
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
87,544	0.36	13,386	0.39	-	-	1,399	0.56	-	-	-	-	27,115	0.33
2,755,592	11.25	405,653	11.81	-	-	42,579	16.92	11,463	1.91	1,737	0.82	943,706	11.33
3,826,975	15.63	514,875	14.99	-	-	43,287	17.20	4,920	0.82	688	0.32	858,512	10.31
373,591	1.53	54,975	1.60	-	-	5,824	2.31	3,156	0.52	248	0.12	120,217	1.44
575,039	2.35	80,217	2.34	-	-	9,458	3.76	3,871	0.64	413	0.19	206,794	2.48
124,906	0.51	16,552	0.48	-	-	1,808	0.72	1,976	0.33	-	-	29,486	0.35
15,706,886	64.12	2,165,560	63.07	1,606,896	100.00	121,396	48.23	574,357	95.51	208,981	98.55	5,834,168	70.08
24,491,418	100.00	3,433,826	100.00	1,606,896	100.00	251,657	100.00	601,374	100.00	212,067	100.00	8,326,344	100.00

ענף משק

בנקים

ביטוח

ביומד

טכנולוגיה

מסחר ושרותים

נדל"ן ובינוי

תעשיה

השקעה ואחזקות

נפט וגז

אג"ח ממשלתי

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020													
גילאי 50 עד 60		גילאי 60 ומעלה		בסיסי למקבלי קצבה		הלכה למקבלי קצבה		בסיסי למקבלי קצבה קיימים		הלכה למקבלי קצבה קיימים		זכאים קיימים לקצבה	
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
90,809	6.15	52,315	6.04	87,742	3.05	-	-	26,045	1.21	-	-	1	-
19,342	1.31	10,017	1.16	21,971	0.76	-	-	384	0.02	-	-	2	0.01
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6,517	0.44	3,954	0.46	6,763	0.23	-	-	-	-	-	-	-	-
196,879	13.34	113,890	13.14	180,269	6.26	-	-	66,161	3.08	-	-	375	1.64
198,768	13.46	112,318	12.95	195,956	6.80	-	-	207,647	9.65	-	-	987	4.31
26,709	1.81	15,617	1.80	38,876	1.35	-	-	13,083	0.61	-	-	-	-
42,229	2.86	25,707	2.97	60,283	2.09	-	-	47,998	2.23	-	-	143	0.63
7,984	0.54	5,181	0.60	7,926	0.28	-	-	300	0.01	-	-	1	-
887,143	60.09	527,733	60.88	2,281,545	79.18	120,050	100.00	1,789,180	83.19	67,370	100.00	21,371	93.41
1,476,380	100.00	866,732	100.00	2,881,331	100.00	120,050	100.00	2,150,798	100.00	67,370	100.00	22,880	100.00

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשיה
השקעה ואחזקות
נפט וגז
אג"ח ממשלתי
סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה על שוק ההון (להלן - הממונה) להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה יישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- (א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- (ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גאוגרפיים

סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית.

סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

גילעד כללי

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קצוות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	152,874	221,348	221,682	15,889	133,413	320,607	1,065,813	11,726	1,077,539
-	31,150	175,773	562,956	358,199	-	3,106	1,131,184	-	1,131,184
-	199,735	110,092	289,916	63,619	-	808	664,170	11,371	675,541
-	6,851	520,632	165,941	44,324	-	6,717	744,465	56,425	800,890
-	-	482	457,183	476,680	-	838	935,183	-	935,183
-	127,925	61,550	276,414	36,881	-	2,025	504,795	8,375	513,170
-	497,957	3,399,401	997,074	449,481	-	2,441,998	7,785,911	4,419,134	12,205,045
-	-	296,761	93,764	36,973	-	863,308	1,290,806	5,787	1,296,593
15,706,886	1,684,730	4,510,211	406,069	14,281	275,534	7,107,751	29,705,462	1,172	29,706,634
-	-	-	133,388	61,723	-	73,679	434,129	-	434,129
-	272,115	483,146	861,893	558,290	-	584,231	2,759,675	14,559	2,774,234
15,706,886	2,973,337	9,944,735	4,466,280	2,116,340	408,947	11,405,068	47,021,593	4,528,549	51,550,142

מנוף כללי

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות וועודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	23,464	21,059	29,851	2,140	14,676	39,292	130,482	1,579	132,061
-	4,645	23,853	75,805	48,499	-	301	153,103	-	153,103
-	30,566	14,827	39,039	8,567	-	105	93,104	1,531	94,635
-	917	62,625	22,345	5,969	-	1,053	92,909	7,598	100,507
-	-	66	61,562	64,188	-	113	125,929	-	125,929
-	19,577	8,348	37,221	4,966	-	270	70,382	1,128	71,510
-	76,773	472,913	134,292	68,785	-	341,167	1,093,930	595,042	1,688,972
-	-	40,264	12,626	4,979	-	101,361	159,230	779	160,009
2,165,560	286,451	612,283	53,424	1,956	21,574	1,102,212	4,243,460	161	4,243,621
-	-	22,562	17,962	8,443	-	9,265	58,232	-	58,232
-	42,025	64,746	116,059	79,178	-	67,694	369,702	1,960	371,662
2,165,560	484,418	1,343,546	600,186	297,670	36,250	1,662,833	6,590,463	609,778	7,200,241

הלכה

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח				
-	3,150	3,150	12,770	15,920
-	-	-	21,523	21,523
-	-	-	20,896	20,896
-	1,619	1,619	38,660	40,279
-	613	613	11,266	11,879
-	51,300	51,300	306,314	357,614
-	7,048	7,048	6,583	13,631
1,606,896	139,800	1,746,696	252,744	1,999,440
-	30	30	14,851	14,881
1,606,896	203,560	1,810,456	685,607	2,496,063

אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020									
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח									
4,886	-	4,886	2,246	-	-	-	214	2,426	-
700	-	700	3	-	222	-	-	475	-
3,430	-	3,430	-	-	-	-	356	3,074	-
1,315	-	1,315	61	-	-	-	1,190	64	-
1,970	-	1,970	1	-	-	-	-	1,969	-
30,905	-	30,905	13,057	-	6,919	-	2,329	8,600	-
2,211	-	2,211	2,211	-	-	-	-	-	-
234,840	-	234,840	63,752	1,055	-	3,556	421	44,660	121,396
110	-	110	-	-	110	-	-	-	-
9,660	-	9,660	1,987	-	3,353	-	129	4,191	-
290,027	-	290,027	83,318	1,055	10,604	3,556	4,639	65,459	121,396
									סך הכל

מניות

ליום 31 בדצמבר 2020									
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח									
23,158	711	22,447	2,820	963	13,439	5,032	193	-	בריטניה
65,614	-	65,614	17	20,840	34,129	10,553	75	-	סין
23,459	689	22,770	40	3,857	17,576	1,297	-	-	צרפת
24,260	3,421	20,839	88	2,687	10,060	7,999	5	-	גרמניה
56,696	-	56,696	51	28,899	27,717	29	-	-	יפן
23,320	508	22,812	120	2,236	16,758	3,698	-	-	שוויץ
535,499	267,921	267,578	34,512	635	60,431	171,376	624	-	ארצות הברית
29,059	351	28,708	4,553	2,242	5,684	16,229	-	-	אירופה
1,012,206	69	1,012,137	136,682	1,646	25,531	256,484	17,437	574,357	ישראל
21,172	-	21,172	13	3,309	8,087	9,763	-	-	שווקים
105,687	883	104,804	5,070	20,642	52,252	26,765	75	-	מתעוררים
1,920,130	274,553	1,645,577	183,966	87,956	271,664	509,225	18,409	574,357	סך הכל

שקלי טווח קצר

ליום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח					
209,610	-	209,610	629	-	208,981
					ישראל

גילאי 50 ומטה

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	42,854	38,074	91,354	6,548	-	100,821	279,651	4,832	284,483
-	8,766	71,709	231,990	145,722	-	1,315	459,502	-	459,502
-	56,182	60,146	119,472	26,217	-	272	262,289	4,686	266,975
-	796	78,155	68,383	18,266	-	2,455	168,055	23,252	191,307
-	-	194	188,402	196,436	-	344	385,376	-	385,376
-	35,983	25,130	113,908	15,199	-	813	191,033	3,451	194,484
-	142,087	1,300,486	410,768	126,432	-	755,754	2,735,527	1,821,172	4,556,699
-	-	115,983	38,640	15,236	-	162,741	332,600	2,385	334,985
5,834,168	465,104	1,766,214	146,129	5,751	38,465	1,987,668	10,243,499	469	10,243,968
-	-	66,311	54,968	24,502	-	4,353	150,134	-	150,134
-	79,480	185,658	355,180	201,577	-	113,359	935,254	6,000	941,254
5,834,168	831,252	3,708,060	1,819,194	781,886	38,465	3,129,895	16,142,920	1,866,247	18,009,167
סך הכל									

גילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	11,266	5,302	11,838	849	-	17,338	46,593	626	47,219
-	2,191	9,285	30,063	19,386	-	199	61,124	-	61,124
-	14,225	8,821	15,482	3,397	-	35	41,960	607	42,567
-	342	11,388	8,862	2,367	-	451	23,410	3,013	26,423
-	-	25	24,415	25,456	-	45	49,941	-	49,941
-	9,111	3,254	14,761	1,970	-	105	29,201	447	29,648
-	37,718	172,312	53,229	32,013	-	118,580	413,852	236,002	649,854
-	-	15,308	5,007	1,974	-	26,256	48,545	309	48,854
887,143	184,320	228,958	27,130	744	5,352	395,789	1,729,436	61	1,729,497
-	-	8,577	7,123	3,423	-	792	19,915	-	19,915
-	19,706	24,220	46,027	33,695	-	19,027	142,675	777	143,452
887,143	278,879	487,450	243,937	125,274	5,352	578,617	2,606,652	241,842	2,848,494
סך הכל									

גילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	6,856	2,077	3,502	251	-	7,540	20,226	185	20,411
-	1,353	2,788	8,894	6,058	-	101	19,194	-	19,194
-	8,669	4,067	4,580	1,005	-	10	18,331	180	18,511
-	204	4,853	2,622	700	-	199	8,578	891	9,469
-	-	8	7,223	7,531	-	13	14,775	-	14,775
-	5,553	976	4,367	583	-	31	11,510	132	11,642
-	22,616	56,817	15,755	19,510	-	49,141	163,839	69,817	233,656
-	-	5,011	1,481	584	-	13,634	20,710	91	20,801
527,733	104,937	70,428	12,759	228	1,230	213,861	931,176	19	931,195
-	-	2,624	2,107	1,172	-	490	6,393	-	6,393
-	11,811	7,462	13,618	14,833	-	8,169	55,893	230	56,123
527,733	161,999	157,111	76,908	52,455	1,230	293,189	1,270,625	71,545	1,342,170
סך הכל									

בסיסי למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	11,766	1,947	5,135	368	6,901	26,117	272	26,389
-	2,315	4,073	13,041	9,053	13	28,495	-	28,495
-	15,062	496	6,716	1,474	15	23,763	263	24,026
-	289	3,102	3,844	1,027	396	8,658	1,307	9,965
-	-	11	10,591	11,043	19	21,664	-	21,664
-	9,647	1,426	6,403	854	46	18,376	194	18,570
-	39,771	65,805	23,098	33,895	54,137	216,706	102,372	319,078
-	-	6,256	2,172	857	328	9,613	134	9,747
2,281,545	253,074	100,292	19,219	330	483,839	3,138,299	27	3,138,326
-	-	3,818	3,090	1,803	5	8,716	-	8,716
-	20,759	10,284	19,967	24,312	7,277	82,599	337	82,936
2,281,545	352,683	197,510	113,276	85,016	552,976	3,583,006	104,906	3,687,912
סך הכל								

הלכה למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח				
642	572	70	70	-
857	857	-	-	-
670	670	-	-	-
1,327	1,274	53	53	-
519	388	131	131	-
13,812	10,171	3,641	3,641	-
969	262	707	707	-
138,714	8,646	130,068	10,018	120,050
595	591	4	4	-
158,105	23,431	134,674	14,624	120,050

בריטניה

צרפת

גרמניה

יפן

שוויץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח								
7,506	-	7,506	1,468	3,424	-	2,609	5	-
1	-	1	-	-	-	-	1	-
1,896	-	1,896	-	-	-	1,896	-	-
5,093	-	5,093	-	-	-	5,092	1	-
1	-	1	1	-	-	-	-	-
25,694	-	25,694	9,462	-	-	16,227	5	-
51	-	51	51	-	-	-	-	-
2,208,865	-	2,208,865	245,669	211	58	534	173,213	1,789,180
2,228	-	2,228	1,332	-	-	881	15	-
2,251,335	-	2,251,335	257,983	3,635	58	27,239	173,240	1,789,180

בריטניה

סין

צרפת

גרמניה

שוויץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

הלכה למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח				
70,403	-	70,403	3,033	67,370

ישראל

זכאים קיימים לקצבה

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות ותעודות סל	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח						
1	-	1	-	-	1	-
24,058	-	24,058	1,881	2	804	21,371
24,059	-	24,059	1,881	2	805	21,371

ארצות הברית

ישראל

סך הכל

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקרן

הפעלת קרן פנסיה דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנבקעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקרן פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקרן לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקרן.

אי לכך פועלת הקרן בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקרן, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן, מלווה את פעילות הקרן יועץ משפטי ומנהל סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסתייע במידת הצורך ביועץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהול השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, וברכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא את דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוח על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפרברואר 2018 החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול וניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי ה-IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיים המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי- תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשוב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

כמו כן חשופה הקופה לסיכונים דמוגרפיים, סיכונים חיתום וסיכונים קטסטרופה. לחברה מדיניות לניהול סיכונים ביטוחיים שנועדה לתמוך בשמירה על היציבות והאיזון האקטוארי של קרנות הפנסיה. הקרנות שבניהול החברה פועלות על פי תקנון שאושר על ידי הממונה ועל ידי דירקטוריון החברה, המבוסס על ביטוח הדדי וכולל מנגנון איזון דמוגרפי המתבצע אחת לרבעון ומנגנון איזון אקטוארי המתבצע אחת לשנה. ניהול הסיכונים הביטוחיים מושפע, בין היתר, מרכישת ביטוח משנה למקרה קטסטרופה, מתהליך החיתום (קבלת מבטחים וקביעת התנאים להם) ומההקפדה של קרן הפנסיה לשלם רק בהתאם לתקנונה ובאופן שוויוני וזהה לכולם.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בדוח תאור עסקי החברה בחלק ג' סעיף 3.12 של החברה המנהלת וביאור 19, התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוח הכספי של קרן הפנסיה.

ז. בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקרן, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קרן הפנסיה - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	- סיכונים שוק - סיכונים אשראי - האטה כלכלית בישראל - סיכון מחירי נכסים אחרים	✓	✓
סיכונים ענפיים	- שינויים רגולטורים - סיכונים ביטוחיים - תקדימים משפטיים - קטסטרופה: - טרור ו/או מלחמה - רעידת אדמה או אסון טבע גדול אחר בישראל - קריסת מבטח משנה של החברה - סיכון נזילות	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓
סיכונים מיוחדים לחברה	- סיכונים תפעוליים - אי התאמה בין נכסים והתחייבויות (תיקי פנסיונרים)	✓ ✓	

6. ביטוח משנה

לגבי מידע אודות מבטח המשנה, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים.

7. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

8. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל פנסיה (להלן: "קרן הפנסיה") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכן שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מזהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל פנסיה (להלן: "קרן הפנסיה") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל פנסיה (להלן: "קרן הפנסיה") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : מישל סיבוני

מנכ"ל : דודי לידנר

סמנכ"ל כספים : רם גבל

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוחות כספיים

ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

2	דוח רואי החשבון המבקרים
4	דוח על המצב הכספי
5	דוח הכנסות והוצאות
6	דוח תנועה בקרן הפנסיה
7	ביאור 1 - כללי
8	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית
12	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה
13	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים
14	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים
17	ביאור 6 - מניות
19	ביאור 7 - השקעות אחרות
21	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה
23	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות
23	ביאור 10 - התחייבויות למקבלי קצבה
26	ביאור 11 - עודף (גירעון) אקטוארי
26	ביאור 12 - דמי ניהול
27	ביאור 13 - הוצאות ישירות
33	ביאור 14 - ביטוח משנה
33	ביאור 15 - תשואות הקרן
34	ביאור 16 - העברות כספים בין מסלולי השקעה
34	ביאור 17 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
35	ביאור 18 - מסים
35	ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות
35	ביאור 20 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל פנסיה – קרן פנסיה חדשה מקיפה (להלן- "הקרן") המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן- "החברה המנהלת") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על התנועה בקרן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן- "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה ואת התנועה בקרן הפנסיה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל פנסיה – קרן פנסיה חדשה מקיפה (להלן "הקרן") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאות מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות ההפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרס 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
2,661,447	3,397,479		רכוש שוטף
547,566	519,688	3	מזומנים ושווי מזומנים
3,209,013	3,917,167		חייבים ויתרות חובה
11,597,465	12,076,362	4	השקעות פיננסיות
32,515,050	34,432,761	5	נכסי חוב סחירים
12,068,010	16,379,515	6	נכסי חוב שאינם סחירים
13,896,834	16,844,419	7	מניות
70,077,359	79,733,057		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
445,955	494,934	8	נדל"ן להשקעה
73,732,327	84,145,158		סך כל הנכסים
458,361	493,758	9	זכאים ויתרות זכות
		10	התחייבויות פנסיוניות:
60,180,962	67,275,106		התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
9,080,128	10,302,276		התחייבויות לעמיתים פעילים
69,261,090	77,577,382		התחייבויות לעמיתים שאינם פעילים
			סך כל ההתחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
25,556	25,372		התחייבויות למקבלי קצבה:
2,411,878	2,297,827		התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה
1,593,169	3,685,086		התחייבויות למקבלי קצבה קיימים
4,030,603	6,008,285		התחייבויות לפנסיונרים
			סך כל ההתחייבויות למקבלי קצבה
(25,225)	7,313	11	עודף (גירעון) אקטוארי:
7,498	58,420		עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים
(17,727)	65,733		עודף אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית
73,273,966	83,651,400		סך כל עודף (גירעון) אקטוארי
73,732,327	84,145,158		סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות
			סך כל ההתחייבויות
רם גבל סמנכ"ל כספים	דודי לייזנר מנכ"ל	מישל סיבוני יו"ר הדירקטוריון	

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2018	2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
60,527	(45,473)	(204,303)		הכנסות (הפסדים)
				ממזומנים ושווי מזומנים
				מהשקעות:
(64,600)	638,191	187,924		מנכסי חוב סחירים
1,066,534	1,759,139	1,216,986		מנכסי חוב שאינם סחירים
(107,265)	1,815,564	881,652		ממניות
(788,579)	3,248,596	2,546,743		מהשקעות אחרות
22,119	75,494	15,103		מנדלין להשקעה
128,209	7,536,984	4,848,408		סך כל ההכנסות מהשקעות
4,386	706	5,917		הכנסות אחרות
193,122	7,492,217	4,650,022		סך כל ההכנסות
				הוצאות
306,889	317,745	318,069	12	דמי ניהול
82,677	93,375	112,730	13	הוצאות ישירות
21,827	25,674	35,125	18	מסים
411,393	436,794	465,924		סך כל ההוצאות
(218,271)	7,055,423	4,184,098		עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
53,055,871	59,577,599	73,273,966	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר של השנה
			תקבולים:
8,069,231	8,658,813	8,857,330	תקבולים מדמי גמולים
3,507	4,174	3,800	תקבולים מדמי סליקה
(1,222)	(1,007)	(898)	חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים
8,071,516	8,661,980	8,860,232	סך כל התקבולים, נטו
			תשלומים:
			תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה
262	445	444	תשלומי פנסיית זקנה
514	241	197	תשלומי פנסיית נכות
1,093	1,078	1,077	תשלומי פנסיית שאירים
			תשלומים למקבלי קצבה קיימים
46,274	45,889	45,492	תשלומי פנסיית זקנה
110,842	83,190	65,482	תשלומי פנסיית נכות
49,007	48,183	49,865	תשלומי פנסיית שאירים
			תשלומים לפנסיונרים
6,645	26,959	108,518	תשלומי פנסיית זקנה
18,406	67,217	119,164	תשלומי פנסיית נכות
1,460	7,059	15,830	תשלומי פנסיית שאירים
			תשלומים אחרים
984,422	1,059,297	1,021,911	פדיונות
1,218,925	1,339,558	1,427,980	סך כל התשלומים, נטו
			העברות צבירה לקרן
93,319	171,861	295,069	העברות מחברות ביטוח
2,449,804	1,772,864	2,034,759	העברות מקרנות פנסיה חדשות
43,825	710,494	626,194	העברות מקופות גמל
			העברות צבירה מהקרן
177,850	176,741	112,414	העברות לחברות ביטוח
2,406,590	3,014,957	3,825,403	העברות לקרנות פנסיה חדשות
115,100	144,999	257,121	העברות לקופות גמל
(112,592)	(681,478)	(1,238,916)	העברות צבירה, נטו
(218,271)	7,055,423	4,184,098	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
59,577,599	73,273,966	83,651,400	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל פנסיה - הקרן

הראל פנסיה (להלן - הקרן) הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה המשלמת לקצבה כמשמעותה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל), התשס"ה-2005 (להלן - חוק הפיקוח).

להלן שמות אפיקי ההשקעה הקיימים בקרן:

מספר אוצר	שם אפיק השקעה
2172	גילעד כללי
2177	מנוף כללי
2173	הלכה
2174	אג"ח ללא מניות
2175	מניות
9097	שקלי טווח קצר
9823	גילאי 50 ומטה ^(*)
9827	גילאי 50 עד 60 ^(*)
9829	גילאי 60 ומעלה ^(*)
12027	בסיסי למקבלי קצבה
12028	הלכה למקבלי קצבה
2203	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
8806	הלכה למקבלי קצבה קיימים
8858	קצבה לזכאים קיימים

(*) ביום 1 בינואר 2020, נכנס לתוקפו (במסגרת התקנון) שינוי מודל מסלולי ההשקעה תלוי גיל של קרן הפנסיה (מסלולי ברירת המחדל) כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים (ילידי שנות ה-50, ילידי שנות ה-60 וכו') הופעלו שלושה מסלולי השקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). עמית שלא יבחר מסלול יצורף למסלול ברירת המחדל המתאים לגילו ויועבר בין המסלולים כאשר יגיע לגיל הרלוונטי. כמו כן, עמית רשאי לעבור למסלול השקעה במסגרת המודל שאינו מתאים לגילו או להישאר במסלול כאמור.

בעקבות השינוי בוצע שינוי בשמות חלק מהמסלולים וכן, מיזוג של 3 מסלולים למסלול אחד - שמו של מסלול ילידי שנות ה-50 השתנה לגילאי 60 ומעלה, שמו של מסלול ילידי שנות ה-60 השתנה לגילאי 50 עד 60 ושמו של מסלול ילידי שנות ה-80 השתנה לגילאי 50 ומטה וכן מוזגו אליו המסלולים ילידי שנות ה-70 וילידי שנות ה-90.

הקרן הוקמה בשנת 1996 בעקבות החלטת הממשלה שאסרה על קרנות הפנסיה הוותיקות לצרף עמיתים חדשים. הקרן מעניקה למבוטחי פנסיית זקנה, פנסיית נכות לאובדן כושר עבודה ופנסיית שאירים למקרה פטירה. הקרן משקיעה חלק מהכספים באג"ח מיועדות המונפקות על ידי המדינה לקרנות פנסיה חדשות.

בהתאם להוראות הממונה לניהול קרן פנסיה חדשה, בתום כל רבעון נערך לקרן מאזן אקטוארי ועודף או גרעון אקטוארי מחולקים למבוטחים ולפנסיונרים. כמו כן, החל משנת 2014 לא נזקפת תשואה דמוגרפית הנזקפת למבוטחים מדי חודש.

תקרת דמי הגמולים בקרן מוגבלת ל- 20.5% מפעמיים השכר הממוצע במשק - הפקדות מעבר לתקרה והפקדות חד פעמיות מועברות להראל פנסיה כללית.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. החברה המנהלת (המשך)

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרן הפנסיה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקרן מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובכפוף לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012 ולהנחיות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובאשראי, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובאשראי אשר קיזזו את הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקרן או הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה הזכאית לאגרות חוב מיועדות, המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית שאינה זכאית לאגרות חוב מיועדות המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012, ובקודקס הרגולציה פרק 4 - ניהול נכסי השקעה.
- (7) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (8) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח, בהתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקבות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקרן.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.

ביאור 2: - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות) חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי הוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי הוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) נדלין להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדלין להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.
- (15) אגרות חוב מיועדות - לפי ערך נקוב מתואם בתוספת ריבית שנצברה ובניכוי יתרות הניכיון המופחת לאורך חי האגרת בשיטת הריבית דריבית.
- (16) שערי חליפין וההצמדה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)	שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)
8.10	(7.79)	(6.97)	שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ביאור 2: - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

(17) התחייבויות פנסיוניות

א. התחייבויות הקרן מחולקות לארבע קבוצות:

התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה - עמית הינו מי שקיימת בגינו יתרה צבורה במועד הדוח ואינו מקבל פנסיה מהקרן.

התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה - זכאי קיים לפנסיה הינו מי שהיה זכאי לקבל פנסיה מהקרן עד 31 בדצמבר, 2003.

התחייבויות למקבל קצבה קיים - מקבל קצבה קיים הינו מי שזכאי לקבל פנסיה החל מיום 1 בינואר, 2004 ועד 31 בדצמבר, 2017.

התחייבויות לפנסיונרים - פנסיונר הינו מי שהיה זכאי לקבל פנסיה מהקרן החל מיום 1 בינואר, 2018.

ב. קרן הפנסיה הינה מסוג "תשואה". התחייבויות הקרן כלפי עמיתים שאינם מקבלי קצבה שווים לסך היתרות הצבורות שלהם.

התחייבויות הקרן כלפי זכאים קיימים, מקבלי קצבה קיימים ופנסיונרים, מחושבות כערך הנוכחי של סך תשלומי הפנסיה העתידיים הצפויים להיות משולמים לכל אחת מהקבוצות האמורות אשר מהווים לפי שיעורי תשואות הנכסים המושקעים כנגד ההתחייבויות לכל קבוצה. ההיוון לזכאים הקיימים לפנסיה מחושב לפי תשואה ברוטו ללא דמי ניהול, ההיוון למקבלי קצבה קיימים ולפנסיונרים, מחושב לפי תשואה בניכוי דמי ניהול.

בהתאם להוראות, שיעור התשואה שנלקח לצורך חישוב ההתחייבויות נקבע לפי וקטור ריביות שמפרסמת חברה המספקת ציטוט ריביות בגין ההשקעות החופשיות. שיעור התשואה על אגרות החוב המיועדות, נקבע על ריבית בשיעור של 4.86% בגין זכאים קיימים, מקבלי קצבה קיימים ופנסיונרים.

עד ליום 31 בדצמבר, 2003 הקרן השקיעה 70% מנכסיה באגרות חוב ממשלתיות לא סחירות מיועדות מסוג "ערד", צמודות למדד, לתקופה של 15 שנה אשר התשואה האפקטיבית שלהן הייתה 5.05%. יתרת כספי הקרן הושקעה בהשקעות "חופשיות" אחרות בהתאם לכללי ההשקעה שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012. החל מיום 1 בינואר, 2004, לאור שינוי בתקנות מס הכנסה, הופחת שיעור ההשקעה באג"ח מיועדות ל-30% מהיקף נכסי הקרן והתשואה האפקטיבית הופחתה ל-4.86%. יחד עם זאת, בהתאם להוראות, ההשקעה באג"ח מיועדות בתוך הנכסים המיועדים לכיסוי התחייבויות הקרן לזכאים קיימים לפנסיה נותרה בשיעור כ-70%.

על פי "תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), תשע"ז-2017", (להלן - התקנות), החל מה-1 ביולי 2017, זקיפת התשואה לכלל אוכלוסיית מקבלי קצבה בקרן (למעט זכאים קיימים לפנסיה) תעשה על פי היחס שבין 60% מסך נכסיהם ובין נכסי כלל הקרן באגרות חוב מיועדות מסוג ערד, אשר מונפקות לעמיתים קרנות הפנסיה המקיפות החדשות (להלן - אגרות חוב מיועדות), וזאת במקום 30% כפי שנהוג עד ליום 30 ביוני 2017.

סך ההקצאה של אגרות החוב המיועדות לכלל אוכלוסיית הקרן נותרה ללא שינוי.

ג. בתום כל רבעון עורכת הקרן מאזן אקטוארי אשר קובע עודף או גירעון דמוגרפי לעמיתים ולמקבלי הקצבה בקרן. הקרן מעדכנת את יתרות העמיתים, תשלומי הפנסיות והעתודות למקבלי הקצבה בהתאם לעודף או לגירעון הדמוגרפי. בנוסף, מחושב אחת לרבעון, עודף או גירעון תשואתי לכל אחת מהקבוצות מקבלי הקצבה לסוגיהם אשר מעודכן בתשלום הפנסיה רק אחת לשנה.

ד. הקרן מנהלת התחשבויות נפרדת לנכסים המושקעים כנגד התחייבויותיה כלפי זכאים קיימים לפנסיה, מקבלי קצבה קיימים וכן כלפי פנסיונרים.

ה. הקרן מחשבת וכוללת בביאור 10 בדבר התחייבויות פנסיוניות, התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR- Incurred but not reported) ותביעות תלויות. התחייבויות אלו הן בגין התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה למקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדוח ולא דווחו לקרן עד לאותו מועד או טרם התקבלה החלטה בגינם. ההתחייבות הנ"ל נקבעה על ידי האקטואר הממונה של הקרן.

ביאור 2: - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

(17) התחייבויות פנסיוניות (המשך)

1. הדוח נערך על פי בסיס אקטוארי לפי חוזר פנסיה 2017-3-6, דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה, אשר פורסם ביום 1 באוקטובר 2017 ומבטל את חוזר פנסיה 2013-3-1 באותו נושא מיום 30 בינואר 2013 וכן על בסיס חוזר 2019-1-10 אשר פורסם ביום 6 בנובמבר 2019 ומעדכן את מודל שיפורי התמזות בחברות הביטוח וקרנות הפנסיה.

החוזר מפרט הנחות ברירות מחדל מעודכנות שעל בסיסן יחשבו קרנות הפנסיה את המאזן האקטוארי שלהן ובהתאם יקבעו את המקדמים הכלולים בתקנון.

פרסום החוזר נבע מהצורך בעדכון ההנחות הדמוגרפיות נוכח השינויים בטבלאות הדמוגרפיות, הבאים לידי ביטוי בנייר עמדה סופי שפרסם הממונה בנושא "עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיות בקרנות הפנסיה" ביום 1 באוקטובר 2017.

כמו כן, החוזר קובע כי לפחות אחת לשלוש שנים קרן פנסיה תבדוק כל הנחה העומדת בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים, ותגיש לממונה את תוצאות הבדיקות בצירוף חוות דעת של האקטואר הממונה של קרן הפנסיה על התאמת ההנחות לתוצאות הבדיקות. במהלך דצמבר 2016 החברה הגישה בהתאם להנחיית המפקח נתונים מעודכנים לצורך בחינה מחודשת של ההנחות שעל בסיסן יחשבו מאזן אקטוארי ומקדמים ובהתאם לכך חוזר 2017-3-6 עודכן. בנובמבר 2019, הקרן הגישה לממונה מחקר דמוגרפי נוסף בצירוף חוות דעת של אקטואר ממונה. היות ולא גובשו בשוק ההון המלצות להנחות דמוגרפיות מעודכנות מאז הגשת הנתונים, בדצמבר 2020, התבקשו בשנית כל קרנות הפנסיה להגיש תוצאות מחקר מעודכן לגבי ניסיון תביעות הנכות. תוצאות אלו הוגשו לרשות בסוף פברואר ועדיין משקפות ניסיון גרוע יותר מהנחות הנכות שנלקחות בבסיס המאזן הדמוגרפי.

2. ביולי 2020 נכנס לתוקפו תקנון מעודכן בהתאם לחוזר 2019-1-10 "עדכון מערך ההנחות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח וקרנות פנסיה". תקנון זה הוגש עם מקדמים מעודכנים בהתאם למודל שיפורי תמותה מעודכן שנכנסו לתוקף החל מ-1 בספטמבר 2020.

בפברואר 2018 נכנס לתוקפו תקנון מעודכן בהתאם לחוזר 2016-3-4 "הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה" שמנחה לגבי תקנון תקני עבור כל קרנות הפנסיה החדשות. תקנון זה הוגש עם מקדמים מעודכנים בהתאם להנחות דמוגרפיות החדשות שפורסמו ע"י רשות שוק ההון במסגרת חוזר 2017-3-6.

ביום 29 בינואר, 2014 פורסם חוזר פנסיה 2014-3-1, הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות, והקובע בין היתר כי:

1. החל מחודש ינואר 2014 תופסק זקיפת התשואה הדמוגרפית החודשית לעמיתים שאינם מקבלי קצבה.
2. התשואה המדווחת לעמיתים שאינם מקבלי קצבה תהיה תשואת השקעות בלבד, ללא תשואה דמוגרפית.
3. חלוקת עודף או גירעון דמוגרפי לעמיתים שאינם מקבלי קצבה ולמקבלי קצבה תתבצע פעם ברבעון, בהתאם לאיזון האקטוארי המתבצע כחלק מהכנת הדוח הכספי התקופתי. היתרות הצבורות של העמיתים שאינם מקבלי קצבה והפנסיות של הפנסיונרים יעודכנו בהתאם מדי רבעון.
4. הפנסיות של מקבלי הקצבה יעודכנו פעם בשנה בעקבות עודף או גירעון תשואתי.

ביום 3 במאי 2017 התפרסמו חוזר פנסיה 2017-3-3 "הוראות דוח כספי לקרנות פנסיה חדשות" שמחליף את חוזר 2014-3-1 החל מ-1 בינואר 2018 וחוזר פנסיה 2017-3-1 "הוראות לניהול קרן חדשה" שמחליף את חוזר 2004-9 החל מ-1 בינואר 2018. חוזרים אלו קובעים בין היתר:

- (א) "פנסיונרים" - הגדרה נפרדת למקבלי קצבה שמועד הזכאות לקצבה הינו משנת 2018 ואילך. לקבוצה זו החוזר קובע חישוב התחייבות פנסיונית שונה מהאופן שהיה נהוג עד כה כך שלא ייוצר גרעון עקב פער ריביות ביציאה לפנסיה.
- (ב) "מקבלי קצבה קיימים" - הגדרה נפרדת לקבוצת מקבלי הקצבה שמקבלים קצבה החל מינואר 2004 ועד דצמבר 2017, חישוב ההתחייבויות בגינם ימשיך לפי הכללים הקיימים.
- (ג) הצמדת הקצבה למדד המחירים לצרכן עבור קצבאות שהזכאות בגינן היא משנת 2018 ואילך, תעשה אחת לשנה.

העודף או הגרעון התשואתי יחושב מדי רבעון לכל קבוצת מקבלי קצבה בנפרד (פנסיונרים, מקבלי קצבה קיימים וזכאים קיימים ובהתאם למסלול ההשקעה הנבחר), אך יעודכן פעם בשנה וישתנה בהתאם למועד הפרישה ברבעון הרלוונטי במהלך השנה. החברה המנהלת תהא רשאית לפרוס את חלוקת העודף התשואתי על פני 3 שנים בהתאם לשיקול דעתה.

ביאור 2: - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

(17) התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ח. הדוח האקטוארי נערך על ידי האקטוארית ענת קנטור.

נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את הדוח האקטוארי. יש לראות בדוח האקטוארי השלמה הכרחית לנתוני הדוחות הכספיים.

ב. שיטת רישום דמי גמולים, תשלומים לפנסיונרים ודמי ניהול

תוספות לקרן מדמי גמולים כוללות דמי גמולים שנגבו עד למועד המאזן.

דמי ניהול מדמי הגמולים נרשמים במועד גביית דמי הגמולים. דמי הניהול מנכסי הקרן נרשמים בתום החודש בגינו הם שולמו.

תשלומים לפנסיונרים נרשמים על בסיס צבירה. הכנסות ריבית פיגורים נרשמות על בסיס מצטבר. הכנסות והוצאות נרשמות על בסיס מצטבר.

ג. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
9,675	13,306	ריבית ודיבידנד לקבל
212	306	צדדים קשורים
-	780	מוסדות
27,534	15,256	חובות מעסיקים
377,831	489,452	בטחונות בגין פעילות בנגזרים
101,762	13,704	חייבים בגין השקעות
2,674	14,762	אחרים
519,688	547,566	סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020

גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	הלכה למקבלי קצבה קיימים	זכאים לקצבה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,842,685	381,598	1,112,401	41,249	128,120	142,693	1,451,934	180,625	237,614	40,613	449,118	24,618	4,665	7,218,953
2,686,193	440,475	-	62,380	15,766	-	740,626	261,049	339,701	-	130,978	-	675	4,829,468
17,907	2,213	-	-	2,639	-	3,595	587	682	-	-	-	-	27,941
2,704,100	442,688	-	62,380	18,405	-	744,221	261,636	340,383	-	130,978	-	675	4,857,409
5,546,785	824,286	1,112,401	103,629	146,525	142,693	2,196,155	442,261	577,997	40,613	580,096	24,618	5,340	12,076,362

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
שניתנות להמרה
סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2019

גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	ילידי שנות ה-50	ילידי שנות ה-60	ילידי שנות ה-70	ילידי שנות ה-80	ילידי שנות ה-90	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	הלכה למקבלי קצבה קיימים	זכאים לקצבה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,412,448	382,980	971,175	33,271	153,709	493,066	172,134	179,343	179,051	210,329	150,069	55,958	28,697	5,217	5,930,340
3,219,001	407,455	-	27,872	6,868	49	113,219	195,476	413,472	535,511	400,348	160,970	169,539	699	5,650,479
13,939	1,464	-	-	89	-	122	177	338	341	176	-	-	-	16,646
3,232,940	408,919	-	27,872	6,957	49	113,341	195,653	413,810	535,852	400,524	160,970	169,539	699	5,667,125
5,645,388	791,899	971,175	61,143	160,666	493,115	285,475	374,996	592,861	746,181	550,593	216,928	28,697	5,916	11,597,465

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
שניתנות להמרה
סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

א. ביום 1 ביולי, 2017 נכנסו לתוקף תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה) התשע"ז-2017 (להלן - התקנות). על פי התקנות, זקיפת התשואה של אגרות החוב המיועדות בין מקבלי קצבה לשאר העמיתים בקרן תעשה באופן שמגדיל את שיעור הקצאת אגרות החוב המיועדות למקבלי קצבה ל-60% מסך נכסיהם.

ביום 1 ביוני 2017 פורסם חוזר 2017-3-4 "כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות", אשר מפרט את הנסיבות בהן יוגדל שיעור הקצאת אגרות החוב המיועדות למקבלי קצבה. על פי החוזר, אם עלה שיעור הקצאת אגרות החוב המיועדות לעמיתים אשר אינם מקבלים קצבה ביותר מ-1.5% בהשוואה לשיעור המינימלי האחרון שפורסם על ידי הממונה, תזקוף החברה המנהלת של הקרן את התשואה של אגרות החוב המיועדות בשיעור העולה על השיעור המינימלי האמור (60%) לנכסי מקבלי הקצבה ואשר לא יעלה על 85% מסך כל נכסי מקבלי הקצבה.

שיעור אגרות החוב שרשאית חברה מנהלת של קרן פנסיה חדשה מקיפה לרכוש, נותר ללא שינוי והוא ימשיך לעמוד על 30% מסך נכסי הקרן (למעט זכאים קיימים לפנסיה). עד חודש דצמבר 2003 השקיעה הקרן באגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" הנושאות ריבית ריאלית בשיעור שנתי של 5.05%. לאחר מועד זה, הקרן משקיעה באגרות חוב מיועדות חדשות הנושאות ריבית ריאלית בשיעור שנתי של 4.86%.

נכסי חוב שאינם סחירים (למעט אגרות חוב מיועדות) נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לציטוט שער המתקבל מהחברה הזוכה במכרז.

אגרות חוב מיועדות נמדדות לפי עלות מותאמת או לפי העלות המופחתת המותאמת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

ב. הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020

גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	הלכה למקבלי קצבה קיימים	זכאים לקצבה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,864,201	1,783,962	494,495	80,147	446,237	66,288	4,382,234	706,518	346,713	2,043,931	79,437	1,340,062	42,752	16,706	24,693,683
אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ערד (1) (2)														
269,237	41,730	-	3,079	4	-	87,031	17,243	10,056	12,300	-	42,262	-	130	483,072
43,568	6,551	-	891	-	-	25,202	4,481	2,567	3,961	-	94	-	-	87,315
205,032	12,317	-	1,778	8,608	1,687	36,388	7,672	1,756	-	-	-	-	-	275,238
5,562,595	764,980	-	62,133	-	1,399	1,599,334	298,205	172,677	243,142	-	188,284	-	704	8,893,453
6,080,432	825,578	-	67,881	8,612	3,086	1,747,955	327,601	187,056	259,403	-	230,640	-	834	9,739,078
18,944,633	2,609,540	494,495	148,028	454,849	69,374	6,130,189	1,034,119	533,769	2,303,334	79,437	1,570,702	42,752	17,540	34,432,761
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים														

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	שקלי טווח קצר	ילידי שנות ה-50	ילידי שנות ה-60	ילידי שנות ה-70	ילידי שנות ה-80	ילידי שנות ה-90	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	הלכה למקבלי קצבה קיימים	זכאים לקצבה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,715,986	1,644,641	413,913	53,254	300,931	146,162	251,474	487,883	1,052,890	1,263,009	878,677	830,985	48,010	1,371,962	43,065	21,520,996
אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ערד (1) (2)															
נכסי חוב אחרים (3)															
454,467	58,604	-	2,615	11	-	8,541	15,702	33,508	37,828	24,246	14,530	-	48,758	155	698,965
72,882	9,509	-	691	-	-	2,038	3,829	8,124	9,543	6,483	2,122	-	500	1	115,722
172,992	8,333	-	980	8,350	637	809	4,795	11,391	7,898	793	-	-	-	-	216,978
6,827,685	883,272	-	47,334	-	1,291	131,562	243,209	513,761	598,685	403,309	133,908	-	177,613	760	9,962,389
7,528,026	959,718	-	51,620	8,361	1,928	142,950	267,535	566,784	653,954	434,831	150,560	-	226,871	916	10,994,054
20,244,012	2,604,359	413,913	104,874	309,292	148,090	394,424	755,418	1,619,674	1,916,963	1,313,508	981,545	48,010	1,598,833	19,070	32,515,050

אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ערד (1) (2)

נכסי חוב אחרים (3)

אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה פקדונות בבנקים הלוואות לעמיתים הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב (המשך)

(1) הרכב אגרות חוב מיועדות:

	ליום 31 בדצמבר			
	2020	2019	אלפי ש"ח	אחוזים
נכסי עמיתים שאינם מקבלי קצבה	21,170,796	27.22	19,208,820	27.68
נכסי מקבלי קצבה	3,506,182	59.15	2,294,022	58.62
סך הכל	24,676,978	29.48	21,502,842	29.33
אגרות חוב לזכאים קיימים	16,705	69.06	18,154	68.38
סך הכל אגרות חוב מיועדות מסוג ערד	24,693,683	29.49	21,520,996	29.35

(2) השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות:

ליום 31 בדצמבר 2020													
גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	זכאים קיימים לקצבה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
20,097,851	26,098	772,554	125,215	697,160	2,093,590	2,787,100	103,562	124,104	1,103,800	3,193,251	6,846,403	541,673	66,792
38,579,153													

אגרות חוב מיועדות מסוג ערד

ליום 31 בדצמבר 2019													
גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	שקלי טווח קצר	ילידי 50-ה	ילידי 60-ה	ילידי 70-ה	ילידי 80-ה	ילידי 90-ה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
19,893,112	2,572,905	647,532	83,312	470,782	228,658	393,410	763,253	1,647,160	1,975,874	1,374,618	1,300,007	75,108	2,146,322
33,667,825	28,400	67,372											

אגרות חוב מיועדות מסוג ערד

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב (המשך)

(3) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת:

ליום 31 בדצמבר 2020								הלוואות
גילעד כללי		מנוף כללי		בסיסי למקבלי קצבה קיימים		סה"כ		
שווי	ערך	שווי	ערך	שווי	ערך	שווי	ערך	
הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
58,944	53,517	973	788	868	703	60,785	55,008	
ליום 31 בדצמבר 2019								
גילעד כללי		מנוף כללי		בסיסי למקבלי קצבה קיימים		סה"כ		
שווי	ערך	שווי	ערך	שווי	ערך	שווי	ערך	
הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
66,920	60,586	1,079	863	963	770	68,962	62,219	
הלוואות								

ביאור 6 - מניות

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020										
גילעד כללי	מנוף כללי	אג"ח ללא מניות	מניות	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
8,537,478	1,168,151	-	507,688	3,468,645	449,434	137,114	197,510	-	14,466,020	
1,407,257	175,395	4,639	1,537	239,415	38,016	19,997	-	27,239	1,913,495	
9,944,735	1,343,546	4,639	509,225	3,708,060	487,450	157,111	197,510	27,239	16,379,515	סך הכל מניות

ביאור 6 - מניות (המשך)

א. הרכב (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019											
גילעד כללי	מנוף כללי	אג"ח ללא מניות	מניות	ילידי שנות ה-50	ילידי שנות ה-60	ילידי שנות ה-70	ילידי שנות ה-80	ילידי שנות ה-90	בסיסי למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
6,678,566	910,782	-	292,469	74,789	255,086	671,249	805,331	561,000	63,828	-	10,313,100
1,282,505	165,460	4,116	4	19,101	35,383	75,237	87,682	59,231	-	26,191	1,754,910
7,961,071	1,076,242	4,116	292,473	93,890	290,469	746,486	893,013	620,231	63,828	26,191	12,068,010

ב. השקעות החברה בנדל"ן מחוץ לישראל מתבצעות באמצעות חברות ושותפויות מחוץ לישראל ולפיכך השקעות אלה מסווגות בסעיף מניות לא סחירות.

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020												
גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	זכאים קיימים לקצבה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
השקעות אחרות סחירות												
קרנות ותעודות סל	4,466,280	600,186	-	3,556	271,664	1,819,194	243,937	76,908	113,276	58	2	7,595,061
קרנות נאמנות	2,116,340	297,670	-	10,604	87,956	781,886	125,274	52,455	85,016	-	-	3,557,201
מכשירים נגזרים	126,135	16,985	11,071	-	7,647	51,979	6,736	1,993	2,922	372	-	225,840
מוצרים מובנים	59,476	11,352	-	1,435	102	15,757	7,007	3,956	6,483	18	-	105,586
אופציות	2,973	407	8,805	-	176	1,197	155	47	69	298	-	14,127
	6,771,204	926,600	19,876	15,595	367,545	2,670,013	383,109	135,359	207,766	670	76	11,497,815
השקעות אחרות שאינן סחירות												
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	3,710,044	448,296	-	8,206	20,791	698,451	107,210	46,911	256	10,804	-	5,050,969
מכשירים נגזרים	142,081	20,435	276	1,221	6,239	56,427	7,773	4,121	5,619	487	-	244,679
מוצרים מובנים	26,280	4,135	-	494	-	13,696	2,487	1,473	2,051	337	-	50,953
אופציות	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	3,878,408	472,866	276	9,921	27,030	768,574	117,470	52,505	7,926	-	11,628	5,346,604
סך הכל השקעות אחרות	10,649,612	1,399,466	20,152	25,516	394,575	3,438,587	500,579	187,864	215,692	670	2	16,844,419

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

א. ההרכב (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019

גילעד כללי	מנוף כללי	הלכה	אג"ח ללא מניות	מניות	ילידי שנות ה-50	ילידי שנות ה-60	ילידי שנות ה-70	ילידי שנות ה-80	ילידי שנות ה-90	בסיסי למקבלי קצבה	הלכה למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	הלכה למקבלי קצבה קיימים	זכאים לקצבה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
השקעות אחרות															
סחירות															
קרנות ותעודות סל	4,564,446	577,426	-	233	202,612	53,765	173,427	453,141	543,974	377,015	45,281	8	-	-	6,991,328
קרנות נאמנות	1,546,146	191,906	-	6,730	31,099	29,806	61,767	151,797	185,402	129,553	26,556	-	-	-	2,360,762
מכשירים נגזרים	90,972	11,456	14,964	-	3,950	1,056	3,432	8,995	10,789	7,467	890	491	-	-	154,462
מוצרים מובנים	41,028	6,028	-	400	117	1,903	3,482	7,401	9,908	7,707	2,993	12	-	-	80,979
אופציות	11,033	1,424	2,718	-	481	127	418	1,098	1,317	913	107	73	-	-	19,709
	6,253,625	788,240	17,682	7,363	238,259	86,657	242,526	622,432	751,390	522,655	75,827	564	20	-	9,607,240
השקעות אחרות שאינן סחירות															
קרנות השקעה	3,388,589	362,081	-	2,951	3,492	17,807	29,984	62,625	68,193	42,125	222	8,609	-	-	3,986,678
וקרנות הון סיכון	182,266	18,401	308	552	2,192	2,108	4,282	9,926	12,125	8,465	2,138	567	-	1	243,331
מכשירים נגזרים	38,058	5,794	-	338	-	1,016	1,834	3,861	4,373	2,824	731	740	-	-	59,571
מוצרים מובנים	11	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	14
אופציות	3,608,924	386,277	308	3,841	5,684	20,931	36,100	76,413	84,692	53,414	3,091	9,916	-	2	4,289,594
	9,862,549	1,174,517	17,990	11,204	243,943	107,588	278,626	698,845	836,082	576,069	78,918	564	9,936	2	13,896,834
סך הכל השקעות אחרות															

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
8,644,587	8,422,585	מניות
3,457	(2,385)	מדד
(8,877,512)	(8,785,135)	מטבע זר
(54,740)	(42,621)	ריבית

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

ליום 31 בדצמבר 2020							
גילעד כללי	מנוף כללי	אג"ח ללא מניות	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
407,304	35,282	-	-	-	-	3,369	445,955
3,944	1,247	1,055	38,465	5,352	1,230	270	51,563
-	52	65	2,379	331	76	13	2,916
3,944	1,299	1,120	40,844	5,683	1,306	283	54,479
(2,301)	(331)	(65)	(2,379)	(331)	(76)	(17)	(5,500)
408,947	36,250	1,055	38,465	5,352	1,230	3,635	494,934

יתרה ליום 1 בינואר

רכישות ותוספות
עלויות והוצאות שהוונו

סה"כ תוספות

התאמת שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר

ליום 31 בדצמבר 2019			
גילעד כללי	מנוף כללי	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
357,110	30,850	2,829	390,789
2,303	163	12	2,478
2,303	163	12	2,478
47,891	4,269	528	52,688
407,304	35,282	3,369	445,955

יתרה ליום 1 בינואר

רכישות ותוספות

סה"כ תוספות

התאמת שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ב. קביעת השווי ההוגן

נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהינם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. הערכות שווי חיצוניות מבוצעות לפחות אחת לשנה, במועדים שונים עבור נכסים שונים בתיק הנדל"ן להשקעה. בשאר תקופות הדיווח מתבצעת בחינה פנימית, במטרה לוודא שלא חל שינוי מהותי בשווי הנכס בהתאם לפרמטרים שעל בסיסם נערכה הערכת השווי.

הערכות כאמור מסווגות לרמת שיערוך 3 בהתאם לתקינה הבינלאומית.

הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה.

הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי מהימנות האשראי שלהם; חלוקת האחריות בין הקבוצה והשוכר לגבי אחזקת וביטוח הנכס, ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות, גישת ההשוואה, נכסים דומים והיוון תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהנכס. שווים של מרבית הנכסים נקבע בהתאם לאמידת תזרימי המזומנים ולגביהם מובאים בחשבון הסיכון המובנה שלהם. מרבית נכסי הנדל"ן המסחרי ונדל"ן המשרדים מהווים בשיעור היוון 3.50% לנדל"ן חו"ל ושיעורי היוון הנעים בין 6.0% ל-7.25% וזאת בהתאם לרמת הסיכון המתאימה בנכס.

הערכת השווי לנדל"ן להשקעה בהקמה מבוססת על אמידת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה לאחר הקמתו, בניכוי הערך הנוכחי של אומדן עלויות ההקמה הצפויות לנבוע לצורך השלמתו ובניכוי רווח יזמי סביר כאשר רלוונטי, תוך התחשבות בשיעור ההיוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס.

אומדן השווי ההוגן יגדל באם שיעור ההיוון של תזרים המזומנים יקטן, ויקטן באם שיעור התפוסה יקטן. הנדל"ן להשקעה מורכב בעיקר מבנייני משרד ונדל"ן מסחרי.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ג. לעניין התקשרויות והקמת נדל"ן להשקעה ראה ביאור 19. ג. בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות.

ד. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקרן כנדל"ן להשקעה:

מועדי סיום תקופת החכירה	ליום 31 בדצמבר	
	2020	2019
בשנים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
בבעלות	269,628	220,535
בחכירה מהוונת	225,306	225,420
2037 ואילך		

(*) מקרקעין ברחוב יגאל אלון תל אביב, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2020 וליום 31 דצמבר 2019 הנו בסך של 109,725 אלפי ש"ח ובסך של 109,490 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל ומעיריית תל-אביב עד שנת 2060 ועד שנת 2059 בהתאמה.

מקרקעין ברחוב קרית נורדאו נתניה, שערכם בספרים, לרבות המבנה, לימים 31 דצמבר 2020 ו-31 דצמבר 2019 הנו בסך של 115,581 אלפי ש"ח ובסך של 115,930 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2064.

ה. חלק מהמקרקעין בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם על שם החברה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
9,540	12,639	החברה המנהלת
21,916	19,751	צדדים קשורים
17,982	17,091	מוסדות
129,531	84,901	התחייבויות בגין נגזרים
183,375	133,846	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
49,467	56,307	מעסיקים
22,072	33,064	זכאים בגין פנסיות
981	1,527	שטרות לפרעון
22,742	133,869	זכאים בגין השקעות
755	763	אחרים
458,361	493,758	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - התחייבויות למקבלי קצבה

א. התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,055	5,134	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
4,195	3,851	התחייבויות לנכים
16,088	16,136	התחייבויות לשאיירי מבוטח
218	251	עתודה לזכאים קיימים
25,556	25,372	סך ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה

ב. התחייבויות למקבלי קצבה קיימים

התחייבויות למקבלי קצבה קיימים - כל המסלולים

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
738,315	717,334	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
588,725	529,452	התחייבויות לנכים
842,729	880,602	התחייבויות לשאיירי מבוטח
53,788	31,020	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
47,290	30,735	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
107,700	80,678	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
10,681	6,214	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
22,650	21,792	עתודה למקבלי קצבה קיימים
2,411,878	2,297,827	סך ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים

ביאור 10 - התחייבויות למקבלי קצבה (המשך)

ב. התחייבויות למקבלי קצבה קיימים (המשך)

התחייבויות למקבלי קצבה קיימים - בסיסי למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
679,703	699,649	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
520,901	580,650	התחייבויות לנכים
855,573	819,752	התחייבויות לשאיירי מבוטח
30,281	52,621	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
30,003	46,264	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
78,757	105,364	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
6,066	10,449	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
22,015	23,140	עתודה למקבלי קצבה קיימים
2,223,299	2,337,889	סך ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים

התחייבויות למקבלי קצבה קיימים - הלכה למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
37,631	38,666	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
8,551	8,075	התחייבויות לנכים
25,029	22,977	התחייבויות לשאיירי מבוטח
739	1,167	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
732	1,026	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
1,921	2,336	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
148	232	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
(223)	(490)	עתודה למקבלי קצבה קיימים
74,528	73,989	סך ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים

ג. התחייבויות לפנסיונרים

התחייבויות לפנסיונרים - כל המסלולים

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,016,701	573,090	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
522,895	280,106	התחייבויות לנכים
226,326	107,902	התחייבויות לשאיירי מבוטח
541,374	355,486	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
79,545	85,615	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
225,389	148,710	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
36,367	28,333	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
36,489	13,927	עתודה לפנסיונרים
3,685,086	1,593,169	סך ההתחייבויות לפנסיונרים

ביאור 10 - התחייבויות למקבלי קצבה (המשך)

ג. התחייבויות לפנסיונרים (המשך)

התחייבויות לפנסיונרים - בסיסי למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
531,942	1,943,875	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
265,477	500,163	התחייבויות לנכים
104,130	217,045	התחייבויות לשאיירי מבוטח
338,628	518,242	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
81,555	76,146	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
141,658	215,758	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
26,989	34,813	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
13,039	35,063	עתודה לפנסיונרים
1,503,418	3,541,105	סך ההתחייבויות לפנסיונרים

התחייבויות לפנסיונרים - הלכה למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
41,148	72,826	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
14,629	22,732	התחייבויות לנכים
3,772	9,281	התחייבויות לשאיירי מבוטח
16,858	23,132	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
4,060	3,399	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
7,052	9,631	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
1,344	1,554	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
888	1,426	עתודה לפנסיונרים
89,751	143,981	סך ההתחייבויות לפנסיונרים

ההתחייבויות הפנסיוניות כוללות דמי ניהול עתידיים לחברה המנהלת בשיעור של 0.5% שנתי מהנכסים למעט התחייבויות פנסיוניות לזכאים קיימים.

ביאור 11 - עודף (גירעון) אקטוארי

לשנה שהסתיימה ביום		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום				
31 בדצמבר	31 במרס	30 ביוני	30 בספטמבר	31 בדצמבר		
2019	2020	2020	2020	2020		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	
(0.03)	(0.11)	(0.09)	0.01	(0.04)	0.01	7,313
א. עודף (גירעון) דמוגרפי עבור כל עמיתי הקרן						
ב. עודף הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי קצבה:						
-	0.39	-	0.04	0.31	0.04	10
0.75	0.77	-	-	0.35	0.42	8,995
-	-	-	-	-	-	-
-	0.04	(1.60)	-	0.26	1.40	47,980
0.09	(0.57)	(1.84)	0.26	-	1.03	1,435
זכאים קיימים לפנסיה						
בסיסי למקבלי קצבה קיימים						
הלכה למקבלי קצבה קיימים						
בסיסי למקבלי קצבה						
הלכה למקבלי קצבה						

ג. החל מינואר 2018, בהתאם לסעיף ד.1.ג. בנספח 2 לחוזר 3-3-2017, העודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי הקצבה, מחושב ונוקף מדי רבעון באמצעות התאמת ההתחייבויות. על אף האמור, עדכון הפנסיות בגין עודף תשואתי של שנת 2020 ייעשה רק החל מתשלום הפנסיה בגין אפריל 2021, כלומר בפנסיה המשולמת ב-1 למאי 2021. אחוז העודף (גירעון) שיחולק בפועל (מורכב מהכפלה של ארבעה רבעונים) ישתנה בהתאם למועד הפרישה ברבעון הרלוונטי במהלך השנה.

ביאור 12 - דמי ניהול

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
175,918	173,503	162,248
117,560	126,924	131,645
293,478	300,427	293,893
13,411	17,318	24,176
306,889	317,745	318,069

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

דמי ניהול ממקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ביאור 12 - דמי ניהול (המשך)

ב. שיעורי דמי ניהול:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול מדמי גמולים:

6.00	6.00	6.00
2.20	2.01	1.84

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

דמי ניהול מסך נכסים:

0.50	0.50	0.50
0.22	0.20	0.19

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

דמי ניהול ממקבלי קצבה (*):

0.50	0.50	0.50
0.50	0.50	0.46

שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

(*) מקבלי קצבה שהחלו לקבל קצבה החל מ-1 בינואר 2004.

(**) שיעורי דמי הניהול הנגבים ממבוטחים אינם תלויים באפיק ההשקעה של המבוטח.

ביאור 13 - הוצאות ישירות

כל המסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.013	0.014	0.015	7,102	9,411	11,865
0.004	0.001	0.001	2,032	474	523
0.007	0.008	0.006	4,170	5,356	4,350
0.080	0.080	0.082	45,337	53,306	64,712
0.038	0.034	0.037	21,539	22,355	28,774
*-	*-	*-	247	271	370
0.004	0.003	0.003	2,250	2,202	2,136
0.147	0.140	0.144	82,677	93,375	112,730

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל

עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

גילעד כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.013	0.014	0.015	5,117	6,201	6,955	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	1,522	330	326	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.008	0.009	0.006	3,328	3,759	2,923	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.098	0.100	0.095	39,698	43,272	44,148	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.040	0.035	0.038	16,169	15,238	17,676	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
-	*-	*-	185	186	228	בגין השקעה בנכסים בישראל
						באמצעות קרנות ותעודות סל
0.004	0.003	0.003	1,630	1,416	1,212	עמלות אחרות**
0.167	0.163	0.158	<u>67,649</u>	<u>70,402</u>	<u>73,468</u>	סך הכל הוצאות ישירות

מנוף כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.013	0.014	0.015	593	775	937	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	175	40	43	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.007	0.008	0.006	323	456	381	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.088	0.091	0.095	4,163	4,948	5,984	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.040	0.035	0.038	1,884	1,915	2,367	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
-	*-	*-	22	23	30	בגין השקעה בנכסים בישראל
						באמצעות קרנות ותעודות סל
0.004	0.004	0.003	203	203	184	עמלות אחרות**
0.156	0.153	0.158	<u>7,363</u>	<u>8,360</u>	<u>9,926</u>	סך הכל הוצאות ישירות

הלכה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.023	0.022	0.023	245	286	373	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.002	-	*-	20	-	1	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.025	0.022	0.023	<u>265</u>	<u>286</u>	<u>374</u>	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ומ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

אג"ח ללא מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						אג"ח ללא מניות
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.003	0.003	0.008	5	6	18	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	-	0.001	2	1	1	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.008	0.011	0.009	13	21	23	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.021	0.021	0.029	34	39	70	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.021	0.020	0.022	34	36	53	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.010	0.008	0.006	16	14	14	עמלות אחרות**
0.064	0.063	0.074	104	117	179	סך הכל הוצאות ישירות

מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						מניות
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.022	0.024	0.024	123	211	331	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.006	0.001	0.001	32	7	12	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
*-	-	*-	*-	2	1	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:						
0.004	0.005	0.019	20	40	262	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.056	0.046	0.055	312	402	749	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל						
0.001	0.001	0.001	5	7	13	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.001	0.001	0.001	5.000	7	10	עמלות אחרות**
0.089	0.077	0.101	497	676	1,378	סך הכל הוצאות ישירות

שקלי טווח קצר

שקלי טווח קצר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	2018	2020	2019	2018
אלפי ש"ח			שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת		
24	6	1	0.005	0.002	0.002
*-	-	*-	*-	-	*-
*-	*-	-	*-	*-	-
24	6	1	0.005	0.002	0.003
סך הכל הוצאות ישירות					

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ומ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

גילאי 50 ומטה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.015	0.016	0.018	319	601	2,483	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	88	31	110	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.007	0.009	0.005	150	316	731	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.018	0.041	0.083	364	1,504	11,449	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.049	0.042	0.045	1,017	1,531	6,295	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
0.001	-	0.001	12	18	82	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.005	0.005	0.004	114	165	520	עמלות אחרות**
0.099	0.114	0.156	<u>2,064</u>	<u>4,166</u>	<u>21,670</u>	סך הכל הוצאות ישירות

גילאי 50 עד 60

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.013	0.014	0.016	120	211	340	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	34	11	15	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.006	0.008	0.005	59	118	120	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.020	0.045	0.082	187	666	1,786	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.041	0.036	0.039	379	527	849	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
-	*-	*-	4	6	10	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.006	0.005	0.004	55	70	85	עמלות אחרות**
0.090	0.110	0.146	<u>838</u>	<u>1,609</u>	<u>3,205</u>	סך הכל הוצאות ישירות

גילאי 60 ומעלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.010	0.011	0.012	55	84	128	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.003	0.001	0.001	16	4	6	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.005	0.007	0.005	28	54	56	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.025	0.050	0.078	135	390	859	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.030	0.027	0.028	166	210	314	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
*-	*-	*-	1	2	3	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.006	0.005	0.004	36	39	46	עמלות אחרות**
0.080	0.100	0.128	<u>437</u>	<u>783</u>	<u>1,412</u>	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ומ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

ילידי שנות ה-70 ***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						יילידי שנות ה-70 ***
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.015	0.016	-	293	517	-	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	-	82	26	-	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.007	0.008	-	136	262	-	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.019	0.045	-	369	1,394	-	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.049	0.042	-	940	1,306	-	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
0.001	-	-	11	16	-	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.006	0.005	-	112	147	-	עמלות אחרות**
0.101	0.117	-	1,943	3,668	-	סך הכל הוצאות ישירות

ילידי שנות ה-90 ***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						יילידי שנות ה-90 ***
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.015	0.017	-	190	408	-	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	-	51	21	-	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.007	0.009	-	90	220	-	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.016	0.037	-	197	913	-	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.048	0.042	-	602	1,035	-	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.001	-	-	7	12	-	בגין השקעה בנכסים בישראל
0.005	0.004	-	65	106	-	באמצעות קרנות ותעודות סל
						עמלות אחרות**
0.095	0.111	-	1,202	2,715	-	סך הכל הוצאות ישירות

בסיסי למקבלי קצבה

בסיסי למקבלי קצבה						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
			2020	2019	2018	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.004	0.006	0.008	11	60	186	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	*-	*-	2	3	9	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.002	0.008	0.002	7	78	58	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:						
-	*-	*-	-	2	3	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.011	0.016	0.019	36	155	471	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל						
-	*-	*-	-	1	4	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.001	0.002	0.002	4	23	50	עמלות אחרות**
0.019	0.033	0.032	60	322	781	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ומ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

*** המסלול מוזג למסלול גילאי 50 ומטה. ראה ביאור 1.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

הלכה למקבלי קצבה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.015	0.014	0.011	3	9	12
-	*-	*-	-	*-	*-
0.015	0.014	0.011	3	9	12

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
סך הכל הוצאות ישירות

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.001	0.001	0.003	25	34	77
-	*-	*-	7	*-	*-
0.002	0.003	0.002	36	70	57
0.007	0.006	0.007	170	138	151
*-	*-	*-	*-	*-	*-
-	0.001	0.001	10	12	15
0.011	0.011	0.013	248	254	300

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

הלכה למקבלי קצבה קיימים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.004	0.003	0.002	2	2	1
0.001	*-	*-	1	*-	*-
0.005	0.003	0.002	3	2	1

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
סך הכל הוצאות ישירות

זכאים קיימים לקצבה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.001	0.001	0.001	-	*-	*-
-	*-	*-	*-	*-	*-
*-	*-	*-	*-	*-	*-
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.001	0.001	0.001	-	*-	*-

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ומ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 14 - ביטוח משנה

א. לקרן הפנסיה קיים, גם בשנת 2020, חוזה ביטוח משנה לכיסוי מקרי מוות באירועי קטסטרופה. סך הכיסוי הינו 100 מיליון דולר, מעל שייר של 100 מיליון דולר, במקרה של אירוע רב נפגעים לרבות רעידת אדמה (למעט טרור). תוקף ההסכם הינו החל מ- 1 בינואר, 2020 ועד 31 בדצמבר, 2020.

ב. פרטים אודות מבטחי המשנה כולל דירוג ומקור הדירוג:

מבטח משנה	דרוג s&p	דרוג A.M BEST	פרמיה באלפי \$ (פרמיה מינימלית פיקדונית)
Lloyds	A+		91
Arch Re	A+		45
Partner Re, Zurich Branch	A+		26
Mapfre Re	A+		26
Chaucer Underwriting on behalf of Lloyds CSL 1084	A-		20
Gen Re Cologne	AA+		15
Gic Of India (M.B Boda)		B++	13
CCR Re	A		10
Korean Re	A		10

ביאור 15 - תשואות הקרן

תשואה שנתית נומינלית ברוטו	תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים					תשואה שנתית נומינלית ברוטו
	2016	2017	2018	2019	2020	
	באחוזים					
גילעד כללי	5.65	11.91	0.49	9.09	5.01	6.36
מנוף כללי	5.38	11.74	0.44	9.11	5.03	6.27
הלכה	4.49	11.35	(0.25)	5.82	2.99	4.81
אג"ח ללא מניות	3.02	6.27	1.65	5.17	3.95	4.00
מניות	8.07	16.56	(3.51)	10.94	5.14	7.23
שקלי טווח קצר	0.90	1.66	1.69	1.57	1.50	1.46
גילאי 50 ומטה *	6.00	12.83	(1.22)	9.68	6.72	6.70
גילאי 50 עד 60 *	5.31	11.40	(0.44)	8.34	5.57	5.96
גילאי 60 ומעלה *	4.19	9.31	0.44	6.85	4.77	5.07
ילידי שנות ה-70 *	-	12.84	(1.22)	9.50	6.92	-
ילידי שנות ה-90 *	-	12.85	(1.22)	9.74	6.66	-
בסיסי למקבלי קצבה ***	4.17	7.12	2.35	-	-	-
הלכה למקבלי קצבה ***	4.06	7.79	3.02	-	-	-
בסיסי למקבלי קצבה קיימים	4.18	10.18	2.54	4.26	3.44	4.89
הלכה למקבלי קצבה קיימים **	3.99	9.01	2.51	2.79	(3.43)	-
זכאים קיימים לקצבה	4.18	9.05	3.27	4.79	4.24	5.09

* החל מיום 1 בינואר 2020 בוצע שינוי במודל תלוי גיל כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים הופעלו שלושה מסלולי ההשקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). ראה ביאור 1.

** החל מחודש יוני 2016

*** החל מחודש ינואר 2018

ביאור 16 - העברות כספים בין מסלולי השקעה

ליום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(49,524)	(852,847)	(604,223)	גילעד כללי
(21,282)	(80,608)	(74,714)	מנוף כללי
(147,299)	18,063	(57,680)	הלכה
(21,882)	(4,819)	(7,929)	אג"ח ללא מניות
(183,617)	95,334	(13,716)	מניות
(22,963)	6,177	(1,078,293)	שקלי טווח קצר
(106,570)	(36,056)	(206,655)	גילאי 50 ומטה *
(65,390)	(7,561)	(62,609)	גילאי 50 עד 60 (לשעבר ילדי שנות-60)
(64,553)	(111,185)	(190,618)	גילאי 60 ומעלה (לשעבר ילדי שנות-50)
(94,174)	(15,753)	-	ילידי שנות ה-70 *
(38,531)	(36,921)	-	ילידי שנות ה-90 *
658,630	914,099	2,221,138	בסיסי למקבלי קצבה
46,135	41,842	58,526	הלכה למקבלי קצבה
93,954	61,031	17,402	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
16,287	9,077	1,065	הלכה למקבלי קצבה קיימים
779	127	(1,694)	זכאים קיימים לקצבה
-	-	-	סה"כ קרן

* החל מיום 1 בינואר 2020 בוצע שינוי במודל תלוי גיל כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים הופעלו שלושה מסלולי ההשקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). ראה ביאור 1.

ביאור 17 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(9,540)	(12,639)	החברה המנהלת
306	212	צדדים קשורים אחרים:
5,242	17,762	חייבים ויתרות חובה
1,139,127	1,471,590	חייבים בגין השקעות
23,586	46,551	מניות
82,226	77,425	אגרות חוב סחירות
664,135	692,365	הלוואות
(21,916)	(19,751)	השקעות אחרות
1,883,166	2,273,515	זכאים ויתרות זכות

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 131,656 אלפי ש"ח.

ביאור 17 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
306,889	317,745	318,069

דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 18 - מסים

הקרן אושרה לצרכי מס כקופת גמל לקצבה. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר 2020 והוא מתחדש מדי שנה. בהתאם לכך הכנסתה פטורה ממסים על הכנסותיה מכח הוראות סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה.

מהכנסות הקרן הנובעות מהשקעותיה במדינות חוץ מנוכחים מסים בהתאם להוראות האמנה למניעת כפל מס הרלוונטית לאותה מדינה עם מדינת ישראל.

בתקופת הדוח, מהשקעות בחו"ל נוכה מס במקור בסך 30,586 אלפי ש"ח.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. חובות מעבידים

חוק הגנת השכר, התש"ח-1958 מטיל התחייבות על קרנות הפנסיה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקרן. על פי הערכת החברה המנהלת סכום החוב הכולל של מעבידים לתאריך המאזן הינו כ-173,536 אלפי ש"ח והוא כולל ריבית שנצברה בסך של כ-7,581 אלפי ש"ח.

החברה המנהלת נוקטת באמצעים שונים על מנת לאתר, לזהות ולגבות את חובות מעבידים. האמצעים כוללים מעקב שיטתי ומתמשך של איתור החובות, דיוור המעביד אודות החוב, הגעה להסדרי תשלומים ובמידת הצורך הגשת תביעה משפטית. במקרה של פירוק מוגשת תביעת חוב למוסד לביטוח לאומי באמצעות מפרק החברה.

ב. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה קרן הפנסיה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן - הקרנות) כשותפה מוגבלת.

הקרן התחייבה להשקעה כוללת בסך 10,053,775 אלפי ש"ח.

סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

סכומי ההשקעה שטרם נדרשו בגין ההשקעה בקרנות מסתכמים לתאריך המאזן לסך של 5,094,397 אלפי ש"ח.

ג. במסגרת הסכם השיתוף שנחתם בין רוכשי נדל"ן להשקעה ובו הוגדרו יחסי השיתוף ועוד, התחייבה הקרן נכון לתאריך המאזן להשקיע בהמשך בהקמה סך של כ-314 אלפי ש"ח במתחם הארגז בתל אביב.

ד. הקרן אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ה. שעבודים

ליום המאזן, קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקרן, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של כ-1,318 מיליון ש"ח.

ביאור 20 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

ביום 11 בפברואר 2021, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי השינויים:

- במקרה פטירה בתקופת נכות הכוללת כיסוי לנכות מתפתחת, קצבת השארים תחושב בהתאם לשכר הקובע המגולם בקצבת הנכות האחרונה ששולמה לנכה לפני פטירתו. התיקון נכנס לתוקף בחודש מרס 2021.
- הארכת גיל תום תקופת הביטוח לגיל 67 למבוטחות אשר נמצאות במסלולים: "פנסיה מקיפה נכות מוגדלת 75%- תום ביטוח 64" ו-"פנסיה מקיפה - תום ביטוח 64" וטרם הגיעו לגיל 64. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 למאי 2021.
- נפתח מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.

הראל פנסיה וגמל בע"מ

הראל פנסיה

קרן פנסיה חדשה מקיפה

דין וחשבון ומאזן אקטוארי

ליום 31.12.2020

ענת קנטור
אקטוארית ממונה
מרס 2021

תוכן עניינים

1.	הצהרת אקטואר	3
2.	מאזן אקטוארי	4
3.	מידע כללי	6
4.	פירוט התחייבות למקבלי קצבה	10
5.	התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR) ותביעות תלויות	14
6.	עודף (גירעון) אקטוארי	20
7.	ניתוחי רגישות להנחות	26
8.	ביטוח משנה	27
9.	הערות והבהרות	28
10.	נספחים סטטיסטיים	30

1. הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "הראל פנסיה" ליום 31 לדצמבר 2020.

החל מאפריל 2017 אני האקטוארית הממונה של הקרן ואני עובדת כאקטוארית בחברה המנהלת של הקרן החל ממרס 2015. אין לי או לקרובי משפחה שלי קשר אחר עם הקרן או החברה המנהלת.

אני מצהירה ומאשרת כי:

1. הדין וחשבון האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.
2. הדין וחשבון האקטוארי נערך בהתאם לאלה:
 - א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד 1964.
 - ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון תואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.
 - ג. תקנון הקרן.

והכל כתוקפם למועד הדוח.

3. חוות דעתי:

א. הנכסים שנצברו, המצוינים בדין וחשבון, רשומים בהתאם לדוח על המצב הכספי בדוחות הכספיים של הקרן למועד הנזכר.

ב. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיף קטן א, וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדין וחשבון, הומצאו לי על-ידי הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדין וחשבון, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה המספקת לצורך עריכת הדין וחשבון.

ג. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססים על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות על-ידי השוואתם לנתוני התקופה אליה מתייחס הדוח ולנתוני תקופות קודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי-דיוקים או השמטות עקביות או שיטתיות בנתונים. האחריות לאי-דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אינן אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

לפי מיטב ידיעתי והערכתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדין וחשבון המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדין וחשבון, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 31 לדצמבר 2020, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

18/03/2021	אקטואר ממונה	ענת קנטור	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

2. מאזן אקטוארי

הראל פנסיה - קרן פנסיה - זכויות צבורות				
מאזן אקטוארי				
31/12/2020				
באלפי ש"ח (דוח נומינלי/לא מתואם)				
ליום 31/12/2019	ליום 30/09/2020	ליום 31/12/2020	ביאור	
73,732,327	77,880,950	84,145,158		סך נכסים לפי הדוח על המצב הכספי
458,361	402,849	493,758		זכאים ויתרות זכות
				התחייבויות פנסיוניות:
				התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה:
60,180,962	62,640,616	67,275,106		התחייבויות לעמיתים פעילים
9,080,128	9,269,171	10,302,276		התחייבויות לעמיתים שאינם פעילים
69,261,090	71,909,787	77,577,382		סך כל ההתחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
				-
				התחייבויות למקבלי קצבה:
25,556	24,095	25,372	א4	התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה
2,411,878	2,322,551	2,297,827	ב4	התחייבויות למקבלי קצבה קיימים
1,593,169	3,240,019	3,685,086	ג4	התחייבות לפנסיונרים
4,030,603	5,586,665	6,008,285		סך כל ההתחייבויות למקבלי קצבה
				עודף (גרעון) אקטוארי
(25,225)	(33,577)	7,313	א6	עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים
7,498	15,226	58,420	ב6	עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית
(17,727)	(18,351)	65,733		סך כל עודף (גירעון) אקטוארי
73,273,966	77,478,101	83,651,400		סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות
73,732,327	77,880,950	84,145,158		סך כל ההתחייבויות

להלן ביאור לסעיפי ההתחייבות:

זכאים קיימים לפנסיה - פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה מלפני 31 לדצמבר 2003.

מקבלי קצבה קיימים - פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה החל מ-1 בינואר 2004 עד 31 בדצמבר 2017.

פנסיונרים - פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה החל מ-1 בינואר 2018.

התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) - כום הצבירה למועד המאזן שהצטבר בגין העמיתים הפעילים והבלתי פעילים.

עודף (גירעון) אקטוארי - עודף או גירעון לרבעון האחרון בלבד שנכון לתאריך הדוח טרם חולק או נזקף לעמיתי הקרן. עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים מחולק לכלל עמיתי הקרן מדי רבעון ועודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית נזקף למקבלי הקצבה בקרן בכל רבעון ומחולק בפועל פעם בשנה.

3. מידע כלליא. עיקרי התקנון-

- (1) להלן יובאו פרטים על עיקרי התוכנית על פי תקנון הקרן. יצויין כי על מנת לעמוד על מלוא זכויותיהם וחובותיהם של עמיתים בקרן יש לעיין בתקנון המלא של הקרן (הפניה) לאתר האינטרנט של החברה המנהלת).
בשנת 2005 הוסבה הקרן מקרן זכויות לקרן תשואה. המשמעות היא שמדי חודש בחודשו תחושב היתרה הצבורה של העמיתים על פי היתרה הצבורה שהיתה בחודש הקודם בתוספת דמי גמולים והעברות מקרנות אחרות ששולמו לחשבון במהלך החודש שחלף, בתוספת רווחים או הפסדים שהיו לקרן על השקעותיה באותו חודש ובניכוי דמי סיכון לנכות ושארים ודמי ניהול, אותם גובה הקרן על פי הוראות הדין. עם הגיע המבוטח לגיל פרישה תחושב פנסיית הזקנה על פי גילו, שנת לידה, מין, גיל השארים ומינם, שיעור פנסיית השארים ותקופת הבטחת תשלום לפנסיית הזקנה שנבחרו.
- (2) בפברואר 2018 נכנס לתוקפו תקנון מעודכן בהתאם לחוזר 2016-3-4 "הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה" שמנחה לגבי תקנון תקני עבור כל קרנות הפנסיה החדשות.
- (3) תקנון זה הוגש עם מקדמים מעודכנים בהתאם להנחות הדמוגרפיות החדשות שפורסמו ע"י רשות שוק ההון במסגרת חוזר 2017-3-6 שיפורטו בסעיף ב'. עיקר השינוי היה גידול משמעותי בשיעורי היציאה לנכות וקיטון בשיעורי התמותה לפעילים. סה"כ עדכון זה יוצר גידול של כ-100% בפרמיית הסיכון של נכות וקיטון של כ-10% בפרמיית הסיכון לשארים. עדכון זה אמור לתקן את הגירעון מהיציאה לנכות שקיים בקרן מאז עדכון הטבלאות ביולי 2013 על פי חוזר 2013-3-1.
- (4) בספטמבר 2020 נכנס לתוקפו תקנון מעודכן בהתאם לחוזר 2019-1-10 "עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". תקנון זה הוגש עם מקדמי קצבה ודמי סיכון מעודכנים בהתאם למודל שיפורי תמותה מעודכן.
- (5) הקרן מעניקה פנסיה מקיפה במגוון מסלולי ביטוח לבחירה על פי התאמה אישית :
 - א. מסלול ביטוח 75% לנכות ו-100% לשארים (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) מסלול ברירת המחדל עתיר נכות המקנה למבוטח כיסוי ביטוחי מקסימלי לפנסיית נכות.
 - ב. מסלול ביטוח 75% לנכות (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשארים (למעט גברים המצטרפים מגיל 47 ומעלה) – מסלול עתיר ביטוח המקנה למבוטח כיסוי ביטוח מקסימלי לפנסיית שארם כנגד הקטנת פנסיית הנכות במידת הצורך.
 - ג. מסלול ביטוח 75% לנכות (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשארים (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) – מסלול עתיר ביטוח המקנה למבוטח כיסוי ביטוח מקסימלי לפנסיית שארם כנגד הקטנת פנסיית הנכות במידת הצורך.
 - ד. מסלול ביטוח 75% לנכות ו-40% לשארם – מסלול עתיר נכות מופחת שארם המקנה למבוטח זכות לקבלת כיסוי ביטוחי מוגדל לפנסיית נכות וכיסוי מופחת לשארם.
 - ה. מסלול ביטוח 37.5% לנכות ו-100% לשארם (למעט גברים המצטרפים מגיל 45 ומעלה) – מסלול עתיר שארם מופחת נכות המקנה למבוטח זכות לקבלת כיסוי ביטוחי מוגדל לפנסיית שארם וכיסוי מופחת לנכות.
 - ו. מסלול ביטוח 37.5% לנכות ו-40% לשארם – מסלול עתיר חסכון המקנה למבוטח זכות לקבלת פנסיה זקנה מוגדלת כנגד הפחתת הכיסוי הביטוחי.
 - ז. מסלול לפרשים עד גיל 60, 75% לנכות (למעט גברים מצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשארם (למעט גברים המצטרפים מגיל 49 ומעלה) – בדומה למסלול עתיר ביטוח כאשר גיל תום הביטוח הוא 60.
- (6) בנוסף עמית רשאי לבחור בהסדר לגבי אופן תשלום פנסיית הנכות שלו :
 - א. נכות מתפתחת- הפנסיה שתשולם בעקבות מקרה נכות תגדל ב-2% לשנה מעת התחלת התשלום ולמשך תקופת הנכות

ב. רכישת קצבת נכות כפולה - במקרה של נכות תשולם פנסיית נכות בשיעור כפול עבור 60 ימי הנכות הראשונים. הכיסוי חל כברירת מחדל עם אפשרות לויתור עליו.

(7) עמית פעיל למעט עמית נכה, רשאי לעבור ממסלול ביטוח אחד למשנהו בהגשת בקשה בכתב במשרדי הקרן. הבקשה תיכנס לתוקף החל מה-1 לחודש העוקב לחודש הגשת הבקשה.

(8) במסגרת מסלולי הביטוח רשאי עמית ללא שארים, לוותר על כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות לתקופה של עד 24 חודשים, זאת באמצעות הודעה בכתב לקרן. בתקופה זו יהיה מבוטח בכיסוי ביטוחי למקרה נכות וזקנה. חובת מבוטח כזה לעדכן את הקרן אחת ל-24 חודש לפחות, גם אם לא חל שינוי במצב המשפחתי.

(9) במקרה של הפסקת תשלומים לקרן לתקופה עד חמישה חודשים, תגבה הקרן את עלות הכיסוי הביטוחי למקרי נכות ומוות אוטומטית מתוך היתרה הצבורה של העמית, אלא אם כן המבוטח שילם אותה בעצמו במישרין. המבוטח או שאיריו יהיו זכאים לקבלת פנסיה כאילו לא הופסקו התשלומים. כמו כן, במקרה של הפסקת תשלומים רשאי המבוטח להאריך את תקופת הביטוח למקרי נכות ומוות לתקופה כוללת של 24 חודש. עלות הסיכון יכולה להיות משולמת על ידי המבוטח במישרין או מתוך היתרה הצבורה שלו. במהלך 2020 נכנסו לתוקף הוראות שעה שהאריכו את תקופת כיסוי הריסק הזמני מחמישה חודשים לשנים עשר חודשים.

(10) אפיקי השקעה

להלן אפיקי ההשקעה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

- א. מסלולי השקעות תלוי גיל – ברירת מחדל
- ב. אג"ח ללא מניות
- ג. מניות
- ד. הלכה
- ה. שקלי טווח קצר
- ו. מסלול גילעד כללי (הצטרפות נסגרה ב-1 לינואר 2016)
- ז. מסלול מנוף כללי (הצטרפות נסגרה ב-1 לינואר 2016)

להלן אפיקי ההשקעה לעמיתים שהינם מקבלי קצבה:

- ח. מסלול בסיסי למקבלי קצבה – לפורשים החל מ-1 לינואר 2018.
- ט. מסלול הלכה למקבלי קצבה – לפורשים החל מ-1 לינואר 2018.
- י. מסלול בסיס למקבלי קצבה קיימים- לפורשים החל מ-1 לינואר 2004 עד 31 בדצמבר 2017.
- יא. מסלול הלכה למקבלי קצבה קיימים- לפורשים החל מ-1 לינואר 2004 עד 31 בדצמבר 2017.
- יב. מסלול זכאים קיימים לקצבה – לפורשים עד 31 בדצמבר 2003.

(11) שכר קובע לפנסיית שארים ולפנסיית נכות:

תקנונה של הקרן מותאם למצבים של עליה או ירידה בשכר ע"י מנגנון חישוב שיחושב לפי הגבוה מבין ממוצע 3/12/24 הכנסות מבטחות ממודדות לפני האירוע. בחודשים בהם לא היתה הפקדה, ההכנסה המבוטחת לאותו החודש תקבע כשכר הקובע האחרון שחושב בקרן.

(12) מנגנון איזון אקטוארי:

בתום כל רבעון עורכת הקרן מאזן אקטוארי אשר קובע עודף או גירעון דמוגרפי לעמיתים ולמקבלי הקצבה בקרן. הקרן מעדכנת את יתרות העמיתים, תשלומי הפנסיות והעתודות למקבלי הקצבה בהתאם לעודף או לגירעון הדמוגרפי. בנוסף, מחושב אחת לרבעון, עודף או גירעון תשואתי לכל אחת מקבוצות מקבלי הקצבה לסוגיהם אשר מעודכן בתשלום הפנסיה רק אחת לשנה.

(13) סוגי מקבלי קצבאות

- א. זכאים קיימים לפנסיה – פנסיונרים של זקנה, שאירים ונכים שזכאים לקצבה מלפני 1 בינואר 2004.

- ב. מקבלי קצבה קיימים – פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה החל מ-1 בינואר 2004 עד 31 בדצמבר 2017.
- ג. פנסיונרים – פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה החל מ-1 בינואר 2018.

ב. הנחות

בסיס ההנחות לחישוב ההתחייבויות נקבע בהתאם להנחות הדמוגרפיות שפורסמו בחוזר 2017-3-6 "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה" בתאריך 3 לאוקטובר 2017 (קישור לאתר שוק ההון). בסיס זה החליף את בסיס ההנחות הקודם לפי חוזר 2013-3-1. ההנחות הדמוגרפיות המעודכנות חושבו על בסיס נתוני ניסיון דמוגרפי של קרנות הפנסיה בישראל לשנים 2010-2015 שהוגשו לרשות שוק ההון במהלך דצמבר 2016. החוזר לא כלל שינוי במודל חיזוי שיפורי התמותה. עדכון מודל שיפורי תמותה חל רק החל מ-31 בדצמבר 2019 לצורך חישוב התחייבויות המאזן וזאת בהתאם לחוזר 2019-1-10 "עדכון מערך ההנחות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח וקרנות פנסיה" מתאריך 6 לנובמבר 2019. התקנון שאושר בפברואר 2018 התבסס על ההנחות הדמוגרפיות המעודכנות לפי חוזר 2017-3-6 ואילו התקנון שאושר ביולי 2020 מבוסס על ההנחות של מודל שיפורי תמותה

1) ריבית ההיוון

- א. זכאים קיימים – 70% מההון הצבור מושקע באג"ח ייעודיות ואילו 30% מושקע בהשקעות חופשיות. התשואה באג"ח ייעודיות נושאת תשואה בשיעור של 4.86%. התשואה בהשקעות החופשיות נקבעת על בסיס וקטור ריבית חסרת סיכון שמפורסם על ידי חברה מצטטת.
- ב. מקבלי קצבה קיימים (פורשים עד 31 בדצמבר 2017) – החל מיולי 2017 על פי "תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), תשע"ז – 2017", (להלן: התקנות) 60% מההון הצבור מושקע באג"ח ייעודיות הנושאות תשואה בשיעור של 4.86% ואילו 40% של נכסים חופשיים על בסיס וקטור ריבית חסרת סיכון שמפורסם על ידי החברה המצטטת נכון ליום המאזן, זאת לעומת 30% שהיה מושקע באג"ח מיועד עד סוף יוני 2017.
- ג. פנסיונרים חדשים (פורשים החל מ-1 בינואר 2018) – בדומה למקבלי קצבה קיימים, אך בהתאם להוראות בחוזר 2017-3-3 נספח 1 סעיף 3, תשלומי הפנסיות הצפויות יחושבו כך שכל אחד מהתשלומים העתידיים יעודכן בהתאם להשפעת ההפרש הצפוי בין הריבית הגלומה במקדם לבין שיעורי הריבית להיוון.

2) דמי ניהול

- א. זכאים קיימים – לא נגבים דמי ניהול.
- ב. מקבלי קצבה קיימים – תקרה של 0.5% מנכסים במונחים שנתיים ובהתאם לדמי הניהול שנקבעו בפועל.
- ג. פנסיונרים חדשים – תקרה של 0.5% מנכסים במונחים שנתיים ובהתאם לדמי הניהול שנקבעו בפועל.

3) הנחות דמוגרפיות – בהתאם לטבלאות המפורסמות בחוזר 2017-3-6 וחוזר 2019-1-10.

- א. תמותת מקבלי קצבת זקנה – לפי לוח 39 ד' עם התאמה של לוח 49.

- ב. תמותת בני זוג של פנסיונרים – לפי לוח 39 ד'.

- ג. תמותת בני זוג של עמיתים בחיים -

בני זוג עד גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ' ב'
בני זוג עד מעל גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ' ד'

ד. תמותת בני זוג של עמיתים שנפטרו –
אלמנים עד גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ' 2
אלמנים מעל גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ' 5 ד'

ה. תמותת בני זוג של נכים –
בני זוג עד גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ' 2
בני זוג עד מעל גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ' 3 ד'

ו. שיפורי תמותה –
בהתאם לנספח ה' של חוזר 2019-1-10
שיפורי תמותה הופעלו על כל לוחות התמותה שבשימוש (לא כולל תמותת נכים)
שיפורי התמותה מחושבים באופן שנתי על בסיס אמצע שנה קלנדרית על שיעורי
התמותה השנתיים ואז מומרים לשיעורים חודשיים.

ז. שיעורי תמותה לנכים
עד גיל פרישה – לפי לוח פ' 7
מעל גיל פרישה – לפי לוח פ' 3 ד' עם התאמה של לוח פ' 4 (רלוונטי רק עבור זכאי קיים
לצמיתות)

ח. שיעורי החלמה לנכים – לפי לוח פ' 9

ט. שיעורי נישואים
לפני גיל פרישה – לפי לוח פ' 10
מעל גיל פרישה – לפי מצב בפועל

י. הפרשי גילאים בין בני זוג
הפרש בפועל, אם אין תאריך לידה של בן זוג:
מתחת לגיל פרישה: 3- לבת זוג, 3+ לבן זוג
מעל גיל פרישה: 5- לבת זוג, 3+ לבן זוג

יא. נתוני ילדים
גיל הילד הצעיר – לפי לוח פ' 11 ב'
הסתברות לילד מתחת לגיל 21 – לפי לוח פ' 11 ב'

4. פירוט התחייבויות למקבלי קצבה**א. התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה**

ליום 31/12/2019	ליום 30/09/2020	ליום 31/12/2020	באלפי ש"ח
5,055	5,144	5,134	התחייבויות לזקנה ושאר זקנה
4,195	2,592	3,851	התחייבויות לנכים
16,088	16,121	16,136	התחייבויות לשארי מבוטח
0	0	0	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
0	0	0	התחייבויות עבור תביעות לשארי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
0	0	0	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
0	0	0	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשארי מבוטח
218	238	251	עתודה לזכאים קיימים לפנסיה
25,556	24,095	25,372	סך כל ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה
(9)	(10)	2	עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים
0	71	10	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית

ב. התחייבויות למקבלי קצבה קיימים**מקבלי קצבה קיימים - בסיסי למקבלי קצבה קיימים**

ליום 31/12/2019	ליום 30/09/2020	ליום 31/12/2020	באלפי ש"ח
699,649	680,119	679,703	התחייבויות לזקנה ושאר זקנה
580,650	533,689	520,901	התחייבויות לנכים
819,752	847,235	855,573	התחייבויות לשארי מבוטח
52,621	20,591	30,281	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות וטרם דווחו (IBNR)
46,264	41,678	30,003	התחייבויות עבור תביעות לשארי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
105,364	95,912	78,757	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
10,449	8,977	6,066	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשארי מבוטח
23,140	22,272	22,015	עבודה למקבלי קצבה קיימים
2,337,889	2,250,473	2,223,299	סך כל ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים - כללי
(798)	(972)	192	עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים
7,421	7,411	8,995	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית
133,480	126,991	125,107	ערך נוכחי של דמי הניהול העתידיים לחברה מנהלת הכלולים בהתחייבויות
0.50%	0.50%	0.50%	ד"נ

מקבלי קצבה קיימים - הלכה למקבלי קצבה

ליום 31/12/2019	ליום 30/09/2020	ליום 31/12/2020	באלפי ש"ח
38,666	37,708	37,631	התחייבויות לזקנה ושאר זקנה
8,075	7,203	8,551	התחייבויות לנכים
22,977	23,622	25,029	התחייבויות לשארי מבוטח
1,167	460	739	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות וטרם דווחו (IBNR)
1,026	930	732	התחייבויות עבור תביעות לשארי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
2,336	2,141	1,921	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
232	200	148	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשארי מבוטח
(490)	(186)	(223)	עבודה למקבלי קצבה קיימים
73,989	72,078	74,528	סך כל ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים - הלכה
(25)	(32)	7	עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים
0	0	0	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית
4,337	4,196	4,350	ערך נוכחי של דמי הניהול העתידיים לחברה מנהלת הכלולים בהתחייבויות
0.50%	0.50%	0.50%	ד"נ

ג. התחייבויות עבור פנסיונרים - כללי**פנסיונרים - בסיסי למקבלי קצבה**

ליום	ליום	ליום	באלפי ש"ח
31/12/2019	30/09/2020	31/12/2020	
531,942	1,671,791	1,943,875	התחייבויות לזקנה ושאר זקנה
265,477	467,788	500,163	התחייבויות לנכים
104,130	184,601	217,045	התחייבויות לשארי מבוטח
338,628	468,758	518,242	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות וטרם דווחו (IBNR)
81,555	80,507	76,146	התחייבויות עבור תביעות לשארי מבוטח וטרם דווחו (IBNR)
141,658	188,734	215,758	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
26,989	19,737	34,813	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשארי מבוטח
13,039	30,806	35,063	עתודה לפנסיונרים
1,503,418	3,112,722	3,541,105	סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים - כללי
(514)	(1,336)	307	עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים
0	7,744	47,980	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית
76,026	130,310	146,710	ערך נוכחי של דמי הניהול העתידיים לחברה מנהלת הכלולים בהתחייבויות
0.50%	0.42%	0.42%	ד"נ

פנסיונרים - הלכה למקבלי קצבה

ליום	ליום	ליום	באלפי ש"ח
31/12/2019	30/09/2020	31/12/2020	
41,148	63,638	72,826	התחייבויות לזקנה ושאר זקנה
14,629	20,275	22,732	התחייבויות לנכים
3,772	8,606	9,281	התחייבויות לשארי מבוטח
16,858	20,752	23,132	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות וטרם דווחו (IBNR)
4,060	3,564	3,399	התחייבויות עבור תביעות לשארי מבוטח וטרם דווחו (IBNR)
7,052	8,355	9,631	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
1,344	874	1,554	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשארי מבוטח
888	1,233	1,426	עתודה לפנסיונרים
89,751	127,297	143,981	סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים - הלכה
(31)	(55)	12	עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים
77	0	1,435	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית
4,615	6,460	7,185	ערך נוכחי של דמי הניהול העתידיים לחברה מנהלת הכלולים בהתחייבויות
0.50%	0.50%	0.50%	ד"נ

להלן ביאור לסעיפי ההתחייבות:

התחייבויות לזקנה ושאר זקנה - התחייבויות בגין קצבאות זקנה ולשאר זקנה פוטנציאלים של פנסיונרים של זקנה וכן התחייבויות בגין קצבאות עבור שארי פנסיונרים של זקנה שנפטרו.

התחייבויות לנכים - התחייבויות בגין קצבאות נכים עד לגיל פרישה, כולל הפקדות פנסיוניות בגין תקופת הנכות (שחרור מפרמיה) והתחייבות לשאר פוטנציאלים של נכים.

התחייבויות לשארי מבוטח - התחייבויות בגין קצבאות לשארים (בני זוג ויתומים) של עמיתים פעילים, עמיתים לא פעילים ונכים שנפטרו עם שאירים.

התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR) - התחייבויות בגין תביעות שאירים ונכות שאירעו אך טרם דווחו לחברה עד תאריך הדוח. התחייבות לשארי נכים ושאר פנסיונר נרשמה תחת IBNR לשארי מבוטח.

התחייבויות עבור תביעות תלויות - התחייבויות בגין תביעות שאירים ונכות שדווחו לחברה עד תאריך הדוח וטרם אושרו ובנוסף תביעות נכות בהפסקת תשלום עם הסתברות לחזרה לתשלום. התחייבות לשארי נכים נרשמה תחת תביעות תלויות לשארי מבוטח.

עתודה לפנסיונרים/מקבלי קצבה קיימים/זכאים קיימים - עתודה בגין שינויים בתשואה על נכסי הקרן המשמשים לכיסוי התחייבויות הקרן כלפי מקבלי הקצבה ובגין שינויים בשיעורי ריבית להיוון. גובה העתודה יהיה עד 1% בערך מוחלט מסך ההתחייבויות. כל חריגה מעבר ל-1% בערך מוחלט, תיזקף באמצעות עודף או גירעון תשואתי למקבלי הקצבה.

5. התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR) ותביעות תלויות

סעיף זה כולל הערכה לגבי התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי מוות ונכות אשר ארעו וטרם דווחו עד למועד המאזן או טרם התקבלה החלטה בגינם.

א. שיטת חישוב

(1) התחייבויות לשארי פעיל- בעקבות חוזר 2012-9-1 "נוהל איתור עמיתים מוטבים" נשלפת אוכלוסיה עבור כל העמיתים שנתקבלו בגינם תאריך פטירה ממשרד הפנים. לצורך הגדרת מקרה מוות כמקרה פוטנציאלי לתביעת שארי פעיל, נבדקים תנאים כגון קיום הפקדות/שחרור מפרמיה לפני המוות, מסלול ביטוח (ללא הצהרת רווק), אי משיכת כספים לאחר הפטירה, גיל פטירה לפני תום ביטוח, אי קיום תביעת שארים. חישוב ההתחייבות העתידית נעשה על בסיס גובה תביעה פוטנציאלית ליום הדוח בהתאם למסלול הביטוח וסוג הפנסיונר (מקבל קצבה קיים או פנסיונר חדש). ההתחייבות מחושבת לאחר הפחתת היתרה הצבורה ובתוספת תשלומים מיום הפטירה ועד יום הדוח. החישוב זהה לתביעות תלויות ותביעות IBNR למעט הכפלה בהסתברות נישואים במקרי IBNR.

(2) התחייבות לנכים- הערכת מספר התביעות הצפויות מחושב על בסיס שיטת משולשים כפי שנהוג בענף ביטוח שיש בו פיגור בדיווח תביעות חודשיות. המשולשים נבנים על בסיס קובץ שחרורי פרמיה של תביעות הנכות הקיימות בקרן עם מידע לגבי תאריך אירוע ראשון ותאריך תשלום ראשון. מספר התביעות מוכפל באומדן תביעה ממוצעת שמורכבת משקלול של גובה עתודה ממוצעת של תביעות מתמשכות ותשלום ממוצע חד פעמי של תביעות רטרואקטיביות. לאחר חישוב התביעות הצפויות משיטת המשולש, מופחתות מהסכום תביעות שנרשמו במערכת כתביעות תלויות. חישוב עלות התביעה זהה לתביעות תלויות ותביעות IBNR. החל מסוף 2019, נלקח מקדם הפחתה לתקופה מעבר לתקופת ההתיישנות עבור תביעות נכות החל מפברואר 2018 להן חלה תקופת התיישנות של 3 שנים בהתאם לתקנון האחיד.

(3) התחייבויות לתביעות נכות בהפסקה – עתודה זו באה תחת סעיף תביעות תלויות של נכות ומטרתה להעמיד התחייבות עבור תביעות נכות שנכון לתאריך המאזן הן לא בתשלום אבל צפויות לחזור לתשלום.

עקב סיבות טכניות יש מספר לא מבוטל של תביעות נכות שעוברות תקופה של אי-תשלום עד הסדרת כל המסמכים הנדרשים להמשך תשלום התביעות. בבדיקה על פי ניסיון הקרן נבחן שיעור החזרות כפונקציה של חודשים שעברו מאז תשלום האחרון. מבוצעת הערכה על בסיס השיעורים האמורים ומספר התביעות שנמצאות ביום המאזן בהפסקה. כמות התביעות הצפויה לחזרה מוכפלת בגובה עתודה ממוצע של תיק הנכים (כולל תשלומים ושחרורים שהיו). במהלך השנה נעשה מחקר מעודכן שהגדיל את ההסתברות הפוטנציאלית לחזרה. בסיס גובה עתודה ממוצעת מבוסס על שקלול של תביעה מתמשכת ותביעה רטרואקטיבית בהתאם להתפלגות התביעות בפועל. בנוסף, קיימת שונות בהסתברות חזרה בין שתי אוכלוסיות מקבלי הקצבה שנובעת כנראה מוותק שונה של תביעות. במהלך שנה הבאה הקרן תבחן הפעלת וקטור הסתברויות נפרד.

(4) התחייבויות לשארי פנסיונר – התחייבויות הקרן לפנסיונרים של זקנה שנפטרו או לפנסיונרים שיש בגינם תשלומים מובטחים וטרם הוגשה תביעה בגינם. הקרן התחילה להעמיד התחייבות בגין אוכלוסיה זו החל משנת 2019 וסה"כ ההתחייבות בגינם הינה 6.2 מליון ש"ח וכלולה במאזן תחת סעיף התחייבות עבור תביעות לשארי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR).

ב. פירוט הנחות

(1) התחייבות לשארי פעיל – הנחות עיקריות שעומדות בבסיס החישוב:

א. הנחת נישואים – בהתאם לטבלה 10פ - עבור תביעות IBNR.

ב. מספר ילדים וגיל יתום סטטיסטי – טבלה 11פ

ג. היוון מזערי – החישוב עבור פנסיות מינימום הוא עם ריבית תעריפית.

ד. הנחת דחיה עקב תקופת אכשרה - 6% מסך מקרי התביעות שנמצאים בתקופת האכשרה (5 שנים מיום הפטירה).

ה. פקטור הפחתת הסתברות נישואים - הנחת העבודה היא שמקרי המוות משולמים בגין מקרים של נישואים ולכן המסקנה שאלו שטרם הגישו תביעה, הסתברותם להיות נשואים נמוכה מהאומדן ולצורך כך מחושב פקטור הפחתת הסתברות לנישואין אשר משתנה בהתאם לשנת המוות. משנה 2015 ומטה הפקטור יורד ל-20%.

(2) התחייבות לנכים- הנחות עיקריות שעומדות בבסיס החישוב :

א. אומדן תביעה ממוצעת – מחושב על בסיס התחייבויות ותשלומים חד פעמיים ששולמו במהלך השנה. בשנת 2018 נוספה אוכלוסיית פנסיונרים עבורה חישוב העתודה מבוצע לפי היוון שונה ולכן מבוצע אומדן שונה לשתי האוכלוסיות.

ב. שקלול תביעה ממוצעת - בעקבות מחקר שבוצע על התפלגות התביעות במהלך שנת 2019, נמצא כי קיים אחוז התפלגות שונה בין תביעות שוטפות לתביעות רטרואקטיביות בהתאם לזמן שעבר מתאריך האירוע (אחוז גבוה יותר של תביעות רטרואקטיביות ככל שחלף זמן ארוך יותר).

(3) התחייבות לתביעות נכות בהפסקה- הנחות עיקריות שעומדות בבסיס החישוב :

א. וקטור הסתברות חזרה לפי מס חודשי הפסקת תשלום – מחושב על פי נסיון הקרן. וקטור הסתברות עלה משנה קודמת בשל שיפור מאגר הנתונים שנלקח לצורך מחקר הנסיון ועדכון הנסיון.

ב. גובה עתודה ממוצעת מתבסס על שקלול תביעה ממוצעת של לתביעה שוטפת ותביעה רטרואקטיבית בהתאם למחקר שבוצע השנה.

(4) התחייבויות לשארי פנסיונר – הנחות בהתאם לנתונים בפועל של הפנסיונרים שנפטרו.

ג. התפתחות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR)

מקבלי קצבה קיימים

אלפי ש"ח	שאירי מבוטח	נכים
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח וטרם דווחו:		
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	44,692	53,788
ערך נוכחי של תביעות שדווחו ואושרו בשנת הדיווח	3,071	13,092
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו	1,155	815
יתרת התחייבויות לסוף השנה	26,803	31,020
הערכת עודף (חסר)	13,663	8,861
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח וטרם דווחו		
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה ¹	26,803	31,020

שאירי מבוטח – עודף נובע בעיקרו מהפעלת מקדם הפחתה למקרי פטירה ישנים

פנסיונרים

אלפי ש"ח	שאירי מבוטח	נכים
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח וטרם דווחו:		
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	84,578	355,487
ערך נוכחי של תביעות שדווחו ואושרו בשנת הדיווח	50,249	213,948
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו	4,521	6,898
יתרת התחייבויות לסוף השנה	22,927	133,828
הערכת עודף (חסר)	6,881	813
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח וטרם דווחו		
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה ²	77,296	541,374

¹ התחייבויות לשאירי מבוטח לא כוללות התחייבות לשאירי פנסיונר בגובה 3,932 אלפי ש"ח.

² התחייבויות לשאירי מבוטח לא כוללות התחייבות לשאירי פנסיונר בגובה 2,249 אלפי ש"ח.

ד. התפתחות עבור תביעות תלויות

מקבלי קצבה קיימים

אלפי ש"ח	שארי מבוטח	נכים	נכים - הפסקת תשלום
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח:			
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	10,681	32,548	75,152
ערך נוכחי של תביעות שאושרו בשנת הדיווח	5,305	5,898	80,039
יתרת התחייבויות לסוף השנה	5,059	10,395	24,762
הערכת עודף (חסר)	317	16,255	-29,649
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו ³	1,155	815	
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח דיווח	-	47	44,659
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה	6,214	11,257	69,421

נכיס- עודף הנובע בעיקרו מעודף עתודת IBNR ששוכררה בגין תביעות ששולמו השנה וסגירת תביעות תלויות משנים מוקדמות

נכים הפסקת תשלום – חוסר הנובע בעיקרו מגידול בהסתברויות חזרה לכנות ושונות בהסתברות החזרה בפועל בין מקבלי קצבה לפנסיונרים שמושפעת מהוותק (ראו סעיף ב.3.א.5(3.א.5))

פנסיונרים

אלפי ש"ח	שארי מבוטח	נכים	נכים- הפסקת תשלום
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח:			
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	28,332	85,375	63,335
ערך נוכחי של תביעות שאושרו בשנת הדיווח	18,560	45,516	42,537
יתרת התחייבויות לסוף השנה	6,048	28,258	21,704
הערכת עודף (חסר)	3,724	11,601	-906
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו	4,521	6,898	
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח דיווח	25,798	56,337	112,192
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה	36,367	91,493	133,896

נכים- עודף הנובע בעיקרו מעודף עתודה ששחררה בגין תביעות ששולמו השנה ודחיות תביעות תלויות

³ נוספה שורה לפרומט המקורי כדי להביא לסגירת מעגל שלמה לתביעות שהיו ב- IBNR בשנה קודמת והפכו לתלויות במהלך השנה.

ה. פירוט התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו ותביעות תלויות לפי שנת אירוע**שארי מבוטח - מקבלי קצבה קיימים**

שארי מבוטח				שנת האירוע
תביעות תלויות		IBNR		
יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	
				2020
				2019
				2018
1,799	13	8,423	48	2017
1,790	13	5,008	60	2016
350	13	2,253	52	2015
429	10	1,144	43	2014
1,846	45	9,975	267	2013 ומטה
6,214	94	26.803	470	סך הכל ⁴

שארי מבוטח - פנסיונרים

שארי מבוטח				שנת האירוע
תביעות תלויות		IBNR		
יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	
22,961	26	54,277	142	2020
5,836	26	15,395	80	2019
7,570	17	7,624	66	2018
-	-	-	-	2017
-	-	-	-	2016
-	-	-	-	2015
-	-	-	-	2014
				2013 ומטה
36,367	69	77,296	288	סך הכל ⁵

⁴ לא כולל התחייבות לשארי פנסיונר תחת עמודה של IBNR⁵ כנייל

נכות - מקבלי קצבה קיימים

נכים - הפסקת תשלום		נכות				שנת האירוע
		תביעות תלויות		IBNR		
יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
23,755	70	10,802	53	13,096	64	
11,980	36	455	2	10,236	50	
9,692	27	-	-	4,970	24	
9,383	27	-	-	2,383	12	
14,611	43	-	-	335	2	
69,421	203	11,257	55	31,020	152	

נכות - פנסיונרים

נכים - הפסקת תשלום		נכות				שנת האירוע
תביעות תלויות		תביעות תלויות		IBNR		
יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	
21,453	63	54,152	197	407,546	1,589	2020
71,848	208	18,105	76	101,467	456	2019
40,595	116	19,236	86	32,361	145	2018
-	-	-	0	-	-	2017
-	-	-	0	-	-	2016
-	-	-	0	-	-	2015
-	-	-	0	-	-	2014
						2013 ומטה
133,896	387	91,493	359	541,374	2,190	סך הכל

6. עודף (גירעון) אקטוארי

א.1. פירוט הגורמים לעודף (גירעון) דמוגרפי

לשנה שהסתיימה ביום	לשנה שהסתיימה ביום	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
		31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020	אלפי ש"ח	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים		
0.11	0.14	0.03	0.04	0.05	0.03	22,791	א. מקרי מוות – מבוטחים
(0.00)	0.00	(0.00)	0.00	(0.00)	0.00	1,286	ב. מקרי מוות – פנסיית זקנה ושאיירים
(0.02)	0.01	0.00	0.00	(0.01)	0.01	8,666	ג. מקרי מוות – נכים
(0.06)	(0.12)	(0.08)	(0.00)	(0.03)	(0.01)	(4,711)	ד. יציאה לנכות
(0.07)	(0.08)	0.00	(0.02)	(0.05)	(0.02)	(13,196)	ה. חזרה מנכות
(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(220)	ו. ביטוח משנה
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	ז. פרישות במהלך השנה
(0.01)	(0.02)	(0.02)	0.00	0.00	0.00	0	ח. שינויים בשיטות והנחות
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	ט. שינויים בתקנון הקרן
0.01	(0.03)	(0.02)	(0.01)	0.00	(0.01)	(7,303)	י. סך הגורמים האחרים
(0.03)	(0.11)	(0.09)	0.01	(0.04)	0.01	7,313	סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל

א.2. סך העודף לרבעון המסתיים ב-31 לדצמבר 2020 הוא בגובה 7.313 מליון ש"ח ומהווה עודף של 0.009% מההתחייבויות הצבורות לאותו תאריך.

א.3. לפי חוזר 2017-3-3 הקרן מעדכנת את היתרות הצבורות של העמיתים והפנסיות מדי רבעון בהתאם לעודף (גירעון) שנבע באותו רבעון.

איזון דמוגרפי נדרש בגין הרבעון הנוכחי :

עמיתי הקרן - תוספת של 0.009% ליתרות הצבורות.
מקבלי קצבאות - תוספת של 0.009% מהפנסיה.

א.4. פירוט שינויים מהותיים בדוח –

חישוב העודף (גירעון) דמוגרפי מתבצע מדי רבעון, דוח התנועה מוצג לפי צפי על בסיס הנחות שהיו בתוקף במאזן הרבעוני הקודם, כאשר כל שינוי שנבע משינויי הנחות שהיו במהלך הרבעון, יבוא לידי ביטוי בסעיף ח' בטבלה לעיל.

א.4.א. שינויים בשיטת ההנחות – ברבעון ראשון של 2020 בוצע עדכון של עתודת שארי נכה במקרים בהם יש יתומים ללא בן זוג ובמקרים בהם אין קיום שארים. עדכון זה גרם לגידול בהתחייבויות בגובה 11.3 מליון ש"ח.

א.4.ב. ביטוח משנה – ראה פירוט בסעיף 8 "ביטוח משנה".

ב.1. פירוט בדבר עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי קצבה והתנועה בעתודה

זכאים קיימים

לשנה שהסתיימה ביום		לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
31/12/2019	31/12/2020	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	
0.24	0.86	0.86	0.93	1.00	1.00	238	עתודה לזכאים קיימים לתחילת התקופה
0.00	0.02	0.00	0.00	0.01	0.01	2	גורמים אחרים
5.32	1.51	(0.57)	1.78	(0.22)	0.53	133	עודף (גרעון) בגין סטייה מהנחת שיעור תשואת הנכסים הצפויה במהלך התקופה
(4.54)	(1.04)	0.64	(1.68)	0.46	(0.45)	(112)	עודף (גרעון) בגין שינויים בריבית להיוון של ההתחייבויות לסוף התקופה
0.00	(0.38)	0.00	(0.04)	(0.30)	(0.04)	(10)	גרעון (עודף) מיועד לחלוקה
0.86	1.00	0.93	1.00	1.00	1.00	251	עתודה לזכאים קיימים לסוף התקופה
0.00	0.39	0.00	0.04	0.31	0.04		עודף (גרעון) למעד החלוקה

למקבלי קצבה קיימים - בסיסי למקבלי קצבה קיימים

לשנה שהסתיימה ביום		לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
31/12/2019	31/12/2020	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	
0.75	1.00	1.00	0.42	0.60	1.00	22,272	עתודה למקבלי קצבה קיימים לתחילת התקופה
0.02	0.01	(0.00)	0.00	0.00	0.01	135	גורמים אחרים
6.93	1.93	(1.52)	2.39	0.10	0.99	21,759	עודף (גרעון) בגין סטייה מהנחת שיעור תשואת הנכסים הצפויה במהלך התקופה
(5.69)	(1.30)	0.91	(2.20)	0.61	(0.60)	(13,156)	עודף (גרעון) בגין שינויים בריבית להיוון של ההתחייבויות לסוף התקופה
(0.71)	(0.74)	0.00	0.00	(0.33)	(0.41)	(8,995)	גרעון (עודף) מיועד לחלוקה
1.00	1.00	0.42	0.60	1.00	1.00	22,015	עתודה למקבלי קצבה קיימים לסוף התקופה
0.75	0.77	0.00	0.00	0.35	0.42		עודף (גרעון) למעד החלוקה

למקבלי קצבה קיימים - הלכה למקבלי
קצבה קיימים

לשנה שהסתיימה ביום		לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
31/12/2019	31/12/2020	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	
(0.17)	(0.66)	(0.66)	(0.13)	(0.35)	(0.26)	(186)	עתודה למקבלי קצבה קיימים לתחילת התקופה גורמים אחרים
(0.01)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	(1)	
5.61	1.68	(0.35)	2.02	(0.52)	0.54	407	עודף (גרעון) בגין סטייה מהנחת שיעור תשואות הנכסים הצפויה במהלך התקופה
(5.91)	(1.33)	0.90	(2.24)	0.62	(0.59)	(443)	
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	גרעון (עודף) מיועד לחלוקה
(0.66)	(0.30)	(0.13)	(0.35)	(0.26)	(0.30)	(223)	עתודה למקבלי קצבה קיימים לסוף התקופה
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		עודף (גרעון) למעד החלוקה

לפנסיונרים - בסיסי למקבלי קצבה

לשנה שהסתיימה ביום		לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
31/12/2019	31/12/2020	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	עתודה לפנסיונרים לתחילת התקופה
(1.00)	0.87	0.87	(1.00)	0.38	1.00	30,806	
0.00	(0.00)	0.00	(0.01)	0.00	0.01	290	גורמים אחרים
1.98	0.75	(2.96)	1.41	0.88	1.49	52,378	עודף (גרעון) בגין סטייה מהנחת הריבית במקדם במהלך התקופה
(0.22)	(0.09)	(0.02)	(0.08)	0.02	(0.01)	(431)	עודף (גרעון) בגין שינויים בשיעורי ריבית להיוון של ההתחייבויות לסוף התקופה
0.00	(0.16)	1.48	0.00	(0.25)	(1.37)	(47,980)	גרעון (עודף) מיועד לחלוקה
0.87	1.00	(1.00)	0.38	1.00	1.00	35,063	עתודה לפנסיונרים לסוף התקופה
0.00	0.04	(1.60)	0.00	0.26	1.40		עודף (גרעון) למעד החלוקה

לפנסיונרים - הלכה למקבלי קצבה

לשנה שהסתיימה ביום		לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
31/12/2019	31/12/2020	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	
(1.00)	1.00	1.00	(1.00)	1.00	0.98	1,233	עתודה לפנסיונרים לתחילת התקופה
0.00	0.01	0.00	(0.01)	0.01	0.01	12	גורמים אחרים
2.28	(0.28)	(3.66)	2.21	0.12	1.15	1,635	עודף (גירעון) בגין סטייה מהנחת הריבית במקדם במהלך התקופה
(0.18)	(0.10)	(0.02)	(0.09)	0.02	(0.01)	(19)	עודף (גירעון) בגין שינויים בשיעורי ריבית להיוון של ההתחייבויות לסוף התקופה
(0.09)	0.42	1.70	(0.25)	0.00	(1.01)	(1,435)	גרעון (עודף) מיועד לחלוקה
1.00	1.00	(1.00)	1.00	0.98	1.00	1,426	עתודה לפנסיונרים לסוף התקופה
0.09	(0.57)	(1.84)	0.26	0.00	1.03		עודף (גירעון) למעד החלוקה

ב.2. החל מינואר 2018, בהתאם לחוזר 3-3-2017, נספח 2, סעיף ד.1.ג, העודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי הקצבה, מחושב ונוקף מדי רבעון באמצעות התאמת ההתחייבויות. על אף האמור, עדכון הפנסיות בגין עודף תשואתי של שנת 2020 ייעשה רק החל מתשלום הפנסיה בגין אפריל 2021, כלומר בפנסיה המשולמת ב-1 למאי 2021.

אחוז העודף (גירעון) שיחולק בפועל (מורכב מהכפלה של ארבעה רבעונים) ישתנה בהתאם למועד הפרישה ברבעון הרלוונטי במהלך השנה.

ב.3. להלן העדכונים של עודף (גירעון) תשואתי בגין הרבעון הנוכחי שייעשו בתשלום הפנסיה בגין אפריל 2021:

ב.3.א. זכאים קיימים – עודף תשואתי בגובה 0.04%.

ב.3.ב. מקבלי קצבה קיימים – "בסיסי למקבלי קצבה קיימים" – עודף תשואתי בגובה 0.42%.

ב.3.ג. מקבלי קצבה קיימים – "הלכה למקבלי קצבה קיימים" – אין.

ב.3.ד. פנסיונרים – "בסיסי למקבלי קצבה" – עודף תשואתי בגובה 1.40%.

ב.3.ה. פנסיונרים "הלכה למקבלי קצבה" – עודף תשואתי בגובה 1.03%.

ב.4. פירוט התנועה בעודף

ב.4.א. זכאים קיימים

התשואה בפועל שהושגה בנכסי מקבלי הקצבה היתה גבוהה ב-0.53% מהתשואה הצפויה ברבעון ומנגד היה גידול בהתחייבויות הפנסיוניות של 0.45% כתוצאה מירידה משוקללת בוקטור ריבית ההיוון ולכן נוצר עודף תשואתי בגובה 0.08%.

היות ועתודת מקבלי הקצבה חורגת מ 1% מההתחייבויות, נזקף עודף תשואתי בגובה 0.04% שההגדלה של הפנסיות בגינו בגובה 0.04% יהיה רק החל מפנסיות בגין אפריל 2021 וזאת בהתאם לחוזר 2017-3-3 (ראה סעיף 6 ב.2).

ב.4.ב. מקבלי קצבה קיימים "בסיסי למקבלי קצבה קיימים"

התשואה בפועל שהושגה בנכסי מקבלי הקצבה היתה גבוהה ב-0.99% מהתשואה הצפויה ברבעון ומנגד היה גידול בהתחייבויות הפנסיוניות של 0.60% כתוצאה מירידה משוקללת בוקטור ריבית ההיוון ולכן נוצר עודף תשואתי בגובה 0.39%.

היות ועתודת מקבלי הקצבה חורגת מ 1% מההתחייבויות, נזקף עודף תשואתי בגובה 0.41% שההגדלה של הפנסיות בגינו בגובה 0.42% יהיה רק החל מפנסיות בגין אפריל 2021 וזאת בהתאם לחוזר 2017-3-3 (ראה סעיף 6 ב.2).

ב.4.ג. מקבלי קצבה קיימים "הלכה למקבלי קצבה קיימים"

התשואה בפועל שהושגה בנכסי מקבלי הקצבה היתה גבוהה ב-0.54% מהתשואה הצפויה ברבעון ומנגד היה גידול בהתחייבויות הפנסיוניות של 0.59% כתוצאה מירידה משוקללת בוקטור ריבית ההיוון ולכן נוצר גירעון תשואתי בגובה 0.05%. הגירעון התשואתי נשמר בעתודת מקבלי הקצבה היות ולא חורגת מערך מוחלט של 1% מסך ההתחייבויות.

ב.4.ד. פנסיונרים – "בסיסי למקבלי קצבה"

התשואה בפועל שהושגה בנכסי הפנסיונרים היתה גבוהה ב-1.49% מהתשואה הצפויה במהלך הרבעון ומנגד היה גידול בהתחייבויות של 0.01% כתוצאה מירידה משוקללת בוקטור ריבית ההיוון ולכן נוצר עודף תשואתי בגובה 1.48%.

היות ועתודת מקבלי הקצבה חורגת מ 1% מההתחייבויות, נזקף עודף תשואתי בגובה 1.37% שההגדלה של הפנסיות בגינו בגובה 1.40% יהיה רק החל מפנסיות בגין אפריל 2021 וזאת בהתאם לחוזר 2017-3-3 (ראה סעיף 6 ב.2).

ב.4.ה. פנסיונרים – "הלכה למקבלי קצבה"

התשואה בפועל שהושגה בנכסי הפנסיונרים היתה גבוהה ב-1.15% מהתשואה הצפויה במהלך הרבעון ומנגד היה גידול בהתחייבויות של 0.01% כתוצאה מירידה משוקללת בוקטור ריבית ההיוון ולכן נוצר עודף תשואתי בגובה 1.14%.

היות ועתודת מקבלי הקצבה חורגת מ 1% מההתחייבויות, נזקף עודף תשואתי בגובה 1.01% שההגדלה של הפנסיות בגינו בגובה 1.03% יהיה רק החל מפנסיות בגין אפריל 2021 וזאת בהתאם לחוזר 2017-3-3 (ראה סעיף 6 ב.2).

ב.5. מדד לצרכן – זקיפת המדד בגין רבעון זה הינה 0.0% . בהתאם לחוזר 2017-3-1, העדכון בגין מדד לצרכן לקבוצת מקבלי הקצבה מסוג "פנסיונרים" יהיה אחת לשנה ויעודכן עבור כל שנת 2020 החל מתשלום הפנסיה בגין אפריל 2021. העדכון של המדד למקבלי קצבה קיימים וזכאים קיימים נעשה מדי חודש בחודשו.

7. ניתוחי רגישות להנחות –**א. הנחות דמוגרפיות למבוטחים**

שינוי בשיעורי יציאה לנכות ביחס לצפי		שינוי בשיעורי תמותת מבוטחים ביחס לצפי		
+25%	-25%	+25%	-25%	
-0.040	0.040	-0.006	0.006	עודף (גירעון) דמוגרפי לרבעון האחרון של שנת הדיווח (באחוזים)

הערות:

הצפי שווה לסכום הריסקים שנגבו מעמיתים במהלך הרבעון האחרון. ניתוח הרגישות לא כולל השפעה של שינוי בשיעורי תמותת הנכים (דמי סיכון שארי נכה נוטרלו). האחוז המוצג מחושב לפי השפעת ערך השינוי מחולק ביתרת ההתחייבויות ליום הדוח.

ב. הנחות דמוגרפיות למקבלי קצבאות –

שינוי בהנחת שיעורי תמותה של מקבלי קצבאות		שינוי בהנחת שיעורי החלמה לנכים		
+10%	-10%	+10%	-10%	
0.082	-0.090	0.046	-0.048	עודף (גירעון) דמוגרפי ליום הדוח (באחוזים)

הערות:

שינוי הנחת שיעורי התמותה כולל שינוי בהנחת שיעורי תמותה של מקבלי קצבאות ובני זוגם, שאירים, נכים ובני זוגם. החישוב לא כלל שינוי בהנחת שיעורי החלמה של זכאים קיימים. האחוז המוצג מחושב לפי השפעת ערך השינוי מחולק ביתרת ההתחייבויות ליום הדוח.

ג. הנחות תשואה לפנסיונרים**פנסיונרים – בסיסי למקבלי קצבה**

שינוי בשיעור התשואה על ההשקעות החופשיות הכלול בהנחת הריבית שבמקדם		
2%	-2%	
0.80	0.00	עודף (גירעון) תשואתי לחלוקה לפנסיונרים (באחוזים)

פנסיונרים - הלכה למקבלי קצבה

שינוי בשיעור התשואה על ההשקעות החופשיות הכלול בהנחת הריבית שבמקדם		
2%	-2%	
0.80	0.00	עודף (גירעון) תשואתי לחלוקה לפנסיונרים (באחוזים)

הערות:

חישוב הרגישות לוקח בחשבון את גובה העתודה לפנסיונרים ביום הדוח לשם הבהרה, החישוב הוא ברמה רבעונית ומניח שהתשואה בפועל שהושגה על הנכסים החופשיים תהיה גבוהה או נמוכה ב-2%.

8. ביטוח משנה

לקרן הפנסיה קיים חוזה ביטוח משנה לכיסוי מקרי מוות באירועי קטסטרופה. סך הפיצוי הינו 100 מיליון דולר, מעל שייר של 100 מיליון דולר, במקרה של אירוע רב נפגעים לרבות רעידת אדמה (למעט טרור). פרמיית ביטוח משנה בשנת 2020 היתה בגובה 898 אלפי ש"ח, ובגובה 221 אלף ש"ח לרבעון המסתיים ב-31 לדצמבר 2020. פרמיית ביטוח המשנה מנוכה מנכסי הקרן ובאה לידי ביטוי במסגרת האיזון האקטוארי בסעיף ו' בטבלה של ניתוח העודף (גירעון) דמוגרפי בסעיף 6 א'.

9. הערות והבהרות**9.1. בסיסי החישוב –**

החישובים האקטואריים בדוח זה מבוססים על הנחות דמוגרפיות בהתאם לחוזר מעודכן-2017-3-6 "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה" החל מ-31 לדצמבר 2017 וחוזר 2019-1-10 "עדכון מערך ההנחות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורות לחברות ביטוח וקרנות פנסיה".

9.2. הוראות דוח כספי לקרנות פנסיה חדשות –

ב-1 לינואר 2018 נכנסו לתוקף חוזר 2017-3-1 "הוראות לניהול קרן פנסיה חדשה" שמחליף את חוזר 2004-9 וחוזר 2017-3-3 "הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות" שמחליף את חוזר 2014-3-1. חוזרים אלו, בשילוב הגדלת שיעור האג"ח המיועד ל-60% לכלל אוכלוסיית מקבלי קצבה בקרן (למעט זכאים קיימים לפנסיה) בהתאם ל"תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), תשע"ז-2017", (להלן: התקנות) החל מה-1 ביולי 2017, מיועדים לפתור את בעיית הגרעון האקטוארי שנוצר בעת פרישת עמיתים לפנסיה זקנה והגרעונות בגין גביית ריסקים בשל פער בין הריבית הגלומה במקדמים לריבית חסרת סיכון בה מחושבת ההתחייבויות.

כל הפורשים החל מינואר 2018 ("פנסיונרים") מנוהלים במסלולי השקעה נפרדים וייעודיים להם, היות וההתחייבות האקטוארית בגין פנסיונרים אלו מחושבת באופן שלא ייוצר גרעון ולכן תשואות היעד צריכה להיות בהתאם לריבית הגלומה במקדמים כדי לשמור על יציבות תשלומי הפנסיות. בנוסף, תשלומי הפנסיה לקבוצת הפנסיונרים מוצמדים למדד המחירים לצרכן פעם בשנה בחודש אפריל בגין השנה הקלנדרית שעברה בניגוד לשאר מקבלי הקצבאות שפרשו לפני 2018 שתשלומי הפנסיה שלהם מוצמדים באופן חודשי למדד המחירים לצרכן.

מאחר ועדכון הפנסיות בשל השינוי במדד נערך אחת לשנה בעוד זקיפת המדד להתחייבות לפנסיונרים נעשית מדי רבעון⁶, הפער האקטוארי שנוצר נזקף בשלב חישוב העודף (גירעון) תשואתי של הפנסיונרים ולא בשלב הדמוגרפי לכלל הקרן⁷.

9.3. מסד הנתונים –

9.3.1. מקבלי קצבה – על בסיס נתוני פנסיונרים ממחלקת תביעות נכון ל-31 לדצמבר 2020.

9.3.2. עמיתים – על בסיס מערכת זכויות עמיתים והתאמה לנתונים הכספיים.

9.4. גירעון שנתי –

סך הגירעון המצטבר לכל שנת 2020 עומד על 0.11% מההתחייבויות הצבורות. ניתן לראות שבדומה לנתוני שנת 2019, בעקבות עדכון ההנחות הדמוגרפיות ובעקבותם עדכון דמי הסיכון בתקנון 2/2018, חלה ירידה בגרעון שנוצר מסעיף הנכות אם כי הוא עדיין קיים אך מתקזז ברובו עם העודף הנוצר בסעיף מקרי המוות של המבוטחים. לאור זאת, יש לבחון עדכון נוסף של דמי הסיכון לאחר ניתוח מחקרי הקרנות, ראה סעיף 9.6.

9.5. גורמים נוספים שלא נלקחו בחשבון

9.5.1. עמיתים שהגיעו לגיל 60 לפני 31 לדצמבר 2007-

חוזר 2013-3-2 נותן התייחסות מיוחדת לעמיתים שהגיעו לגיל 60 לפני 31 לדצמבר 2007 ומזכה אותם בעת יציאה לפנסיה בשימוש של מקדמי פנסיה שהיו נהוגים מיום 16.3.2005 ועד יום 31.12.2007 וזאת ביחס ליתרה הצבורה ליום 31 לדצמבר 2007. משמעות הדבר שבגין מבוטחים אלו וכספים אלו קיים גרעון פוטנציאלי של כ-10% שימומש ויירשם בעת

⁶ סעיף 9.3(א) חוזר 2017-3-1

⁷ תואם את ההנחה שיצאה מרשות שוק ההון "עדכון מדד בקצבאות הפנסיונרים" מיום 12 לפברואר 2019

פרישתם לפנסיה⁸. ביום המאזן מדובר על 66 מליון ש"ח עבור כ-1,006 עמיתים זכאים. (כ-0.089% של היתרה הצבורה שבכל זאת אמורה לגרום לגרעון של כ-6.6 מליון ש"ח) מספר זה עלול להשתנות בעקבות אי וודאות לגבי מימוש הגרעון. הגרעון יכול לקטון אם עמיתים פרשו למסלולים עם תקופת הבטחה או ימותו. בנוסף אם עמיתים יעזבו את הקרן לפני יציאה לפנסיה או ימשכו חלק מהיתרה כפיצויים.

9.5.2. פנסיות לשאירים עבור הורים נתמכים.

9.5.3. קיזוז קצבאות ותשלומים ממקורות אחרים.

9.6. **בחינת הנחות דמוגרפיות** – סעיף 1.1.2.1 ג' בסימן ג' לפרק 1 בחלק 2 של שער 5 ('מדידת התחייבויות') קובע כי אחת לשלוש שנים תבצע קרן פנסיה בדיקה מקיפה של כל אחת מההנחות העומדות בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים. הקרן הגישה את תוצאות הבדיקה בצירוף חוות דעת בסוף נובמבר 2019. המלצת הקרן היתה להגדיל את דמי הסיכון של נכים ולהקטין את דמי הסיכון לשאירים בדומה למגמה המשתקפת בתוצאות המאזן האקטוארי. היות ולא גובשו המלצות להנחות דמוגרפיות מעודכנות על ידי הפיקוח, בדצמבר 2020 התבקשו קרנות הפנסיה להגיש בשנית תוצאות בדיקה מעודכנות לגבי נסיון תביעות הנכות שלהן. תוצאות אלו הוגשו לרשות שוק ההון בסוף פברואר 2021 ועדיין משקפות נסיון בפועל גרוע יותר מההנחות שנלקחות בבסיס המאזן הדמוגרפי.

9.7. **עדכון תקנון** – בהמשך לעדכון מודל שיפורי התמותה בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות נכון לסוף דצמבר 2019, הנהלת הקרן, בהתאם להוראות האוצר, הגישה לאוצר לאישור מקדמים מעודכנים בפברואר 2020. המקדמים המעודכנים נכנסו לתוקף בתקנון מעודכן החל מ-1 לספטמבר 2020. מקדמים אלו מגדילים את מקדם ההמרה לזקנה בכ-0.5%, מקטינים את דמי הסיכון לשאירים עבור גברים בכ-3% ומגדילים את דמי הסיכון לשאירים לנשים בכ-3%.

⁸ חוזר 2007-3-6 מאפשר לקרן אם להכיר בגרעון גלום זה ביום מעבר לבסיס החדש או רק ביום פרישת העמית לפנסיה. הקרן בחרה לדחות את ההכרה בגרעון זה עקב אי וודאות המצוינת בהמשך לגבי מימוש גרעון פוטנציאלי זה.

10. נספחים סטטיסטיים

בהתאם להנחיית האוצר, הגדרת עמיתים פעילים ומוקפאים בנתונים הסטטיסטיים היא בהתאם לחזור 3-9-2016 ולא לפי הגדרת התקנון הקיים. במאזן מוצגות שתי קבוצות אלו ביחד ומשתתפות באופן שווה בעודף האקטוארי.

מידע אודות עמיתי הקרן :

מספר עמיתים ליום 31/12/2020		זכר	נקבה	סה"כ
<u>עמיתים שאינם מקבלי קצבה</u>				
פעילים ⁹		195,451	270,749	466,200
שאינם פעילים		154,247	207,344	361,591
סה"כ עמיתים שאינם מקבלי קצבה		349,698	478,093	827,791
<u>מקבלי קצבה</u>				
זכאים קיימים לפנסיה	זקנה ¹⁰	18	20	38
	שארים	15	38	53
	נכות	4	3	7
סה"כ זכאים קיימים לפנסיה		37	61	98
מקבלי קצבה קיימים	זקנה	1,328	1,573	2,901
	שארים	903	1,227	2,130
	נכות	521	621	1,142
סה"כ מקבלי קצבה קיימים		2,752	3,421	6,173
פנסיונרים	זקנה	1,739	2,470	4,209
	שארים	243	319	562
	נכות	473	624	1,097
סה"כ פנסיונרים		2,455	3,413	5,868
סה"כ עמיתי הקרן		354,942	484,988	839,930

⁹ מספר עמיתים פעילים אינו כולל מקבלי קצבת נכות הנכללים במסגרת מקבלי קצבה

¹⁰ כולל שארי זקנה

א. התפלגות עמיתים פעילים לפי גילאים

סה"כ			נקבה			זכר			גיל
שכר ממוצע (ש"ח)	צבירה ממוצעת (ש"ח)	מספר עמיתים	שכר ממוצע (ש"ח)	צבירה ממוצעת (ש"ח)	מספר עמיתים	שכר ממוצע (ש"ח)	צבירה ממוצעת (ש"ח)	מספר עמיתים	
6,772	22,689	43,878	5,851	21,821	24,332	7,918	23,770	19,545	עד 24
8,031	61,937	64,995	6,951	55,678	36,346	9,401	69,877	28,649	25-29
9,763	123,176	70,379	8,419	107,611	38,778	11,413	142,276	31,601	30-34
10,151	174,281	65,653	8,893	157,014	37,054	11,781	196,652	28,599	35-39
9,767	206,984	56,988	8,500	184,272	32,920	11,500	238,051	24,067	40-44
8,629	214,724	51,819	7,095	171,687	31,212	10,951	279,907	20,607	45-49
7,446	190,730	41,196	5,918	141,132	25,757	9,996	273,479	15,438	50-54
6,707	167,633	31,907	5,389	129,498	20,548	9,091	236,622	11,359	55-59
6,162	166,833	22,052	4,942	136,637	13,726	8,174	216,613	8,326	60-64
2,620	146,882	11,631	907	111,776	6,752	4,990	195,464	4,879	65-69
7	86,066	5,704	9	64,321	3,325	4	116,453	2,379	70 ומעלה
8,287	144,013	466,200	6,978	122,292	270,749	10,100	174,101	195,451	סה"כ

ב. התפלגות עמיתים שאינם פעילים לפי גילאים

סך הכל		נקבה		זכר		גיל
מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	
27,506	9,740	16,458	9,011	11,047	10,828	עד 24
50,314	16,815	28,007	14,621	22,307	19,570	25-29
50,442	22,747	28,390	20,726	22,053	25,349	30-34
45,156	28,757	24,731	27,556	20,425	30,210	35-39
36,609	36,044	19,972	33,035	16,637	39,657	40-44
33,724	40,581	18,693	33,826	15,031	48,982	45-49
28,189	39,794	16,097	30,001	12,093	52,829	50-54
24,456	36,093	14,636	28,912	9,820	46,796	55-59
25,354	37,288	16,596	31,534	8,757	48,193	60-64
20,447	31,007	12,843	20,805	7,604	48,238	65-69
19,394	18,559	10,921	13,702	8,473	24,819	70 ומעלה
361,591	28,186	207,344	23,951	154,247	33,879	סה"כ

ג. התפלגות מקבלי קצבה לפי גילאים

ג.1. זכאים קיימים (גברים)

סה"כ		זקנה ושאר זקנה		שאיירים		נכים		זכר
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
0	0	0	0	0	0	0	0	0-9
1,252	3	0	0	1,252	3	0	0	10-19
0	0	0	0	0	0	0	0	20-24
0	0	0	0	0	0	0	0	25-29
0	0	0	0	0	0	0	0	30-34
0	0	0	0	0	0	0	0	35-39
0	0	0	0	0	0	0	0	40-44
3,558	1	0	0	0	0	3,558	1	45-49
2,551	4	0	0	3,518	2	1,583	2	50-54
2,719	1	0	0	2,719	1	0	0	55-59
1,814	6	0	0	1,828	5	1,743	1	60-64
1,227	5	1,367	2	1,133	3	0	0	65-69
1,980	5	1,980	5	0	0	0	0	70-74
442	1	442	1	0	0	0	0	75-79
826	7	908	6	331	1	0	0	80-84
907	3	907	3	0	0	0	0	85-89
1,213	1	1,213	1	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
1,549	37	1,248	18	1,759	15	2,117	4	סה"כ

ג.2. זכאים קיימים (נשים)

סה"כ		זקנה ושאר זקנה		שאירים		נכות		נקבה
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
0	0	0	0	0	0	0	0	0-9
1,190	3	0	0	1,190	3	0	0	10-19
0	0	0	0	0	0	0	0	20-24
0	0	0	0	0	0	0	0	25-29
0	0	0	0	0	0	0	0	30-34
0	0	0	0	0	0	0	0	35-39
0	0	0	0	0	0	0	0	40-44
1,712	5	0	0	1,480	4	2,638	1	45-49
2,780	6	0	0	2,745	5	2,955	1	50-54
1,342	3	0	0	1,342	3	0	0	55-59
1,306	9	0	0	1,285	8	1,473	1	60-64
1,557	12	1,511	2	1,566	10	0	0	65-69
1,163	4	1,272	2	1,054	2	0	0	70-74
693	4	587	2	799	2	0	0	75-79
442	4	446	3	431	1	0	0	80-84
954	7	954	7	0	0	0	0	85-89
1,190	4	1,190	4	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
1,375	61	976	20	1,508	38	2,355	3	סה"כ

ג.3. מקבלי קצבה קיימים – בסיסי למקבלי קצבה קיימים (גברים)

זכר		נכים		שאיירים		זקנה ושאי זקנה		סה"כ
גיל	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת
0-9	0	0	0	813	173	0	0	813
10-19	0	0	0	882	346	0	0	882
20-24	0	0	0	647	20	0	0	647
25-29	7	2,901	1	1,247	8	0	0	2,694
30-34	18	5,037	5	3,338	23	0	0	4,668
35-39	38	5,078	22	3,678	60	0	0	4,565
40-44	50	4,361	33	3,353	83	0	0	3,960
45-49	64	4,485	45	2,695	109	0	0	3,746
50-54	62	4,088	41	2,788	103	0	0	3,570
55-59	83	3,569	37	1,758	120	0	0	3,011
60-64	130	3,736	58	1,790	196	1,720	8	3,078
65-69	61	3,314	42	2,197	178	1,710	75	2,375
70-74	0	0	30	2,466	843	1,509	813	1,543
75-79	0	0	10	1,830	291	1,401	281	1,416
80-84	0	0	3	1,067	84	1,239	81	1,233
85-89	0	0	0	0	8	822	8	822
90-94	0	0	0	0	0	0	0	0
95-99	0	0	0	0	1	1,423	1	1,423
100 ומעלה	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	513	3,990	866	1,455	2,646	1,476	1,267	1,957

ג.4. מקבלי קצבה קיימים – בסיסי למקבלי קצבה קיימים (נשים)

סה"כ		זקנה ושאר זקנה		שאירים		נכות		נקבה
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
728	186	0	0	728	186	0	0	0-9
945	285	0	0	945	285	0	0	10-19
1,210	18	0	0	1,108	17	2,947	1	20-24
4,309	9	0	0	6,308	5	1,810	4	25-29
4,116	36	0	0	4,435	21	3,671	15	30-34
4,413	90	0	0	4,702	39	4,193	51	35-39
4,162	129	0	0	3,813	58	4,447	71	40-44
3,604	174	0	0	3,791	85	3,425	89	45-49
3,398	208	0	0	3,724	101	3,091	107	50-54
2,091	228	0	0	1,932	115	2,252	113	55-59
2,256	285	1,218	14	2,086	114	2,472	157	60-64
1,259	683	1,082	577	2,225	105	1,783	1	65-69
1,324	756	1,281	704	1,908	52	0	0	70-74
1,222	177	1,188	169	1,944	8	0	0	75-79
1,130	35	1,125	34	1,305	1	0	0	80-84
911	6	911	6	0	0	0	0	85-89
0	0	0	0	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
1,853	3,305	1,188	1,504	2,065	1,192	3,078	609	סה"כ

ג.5. מקבלי קצבה קיימים – הלכה למקבלי קצבה קיימים (גברים)

זכר		נכים		שאיירים		זקנה ושאי זקנה		סה"כ	
גיל	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר
0-9	0	0	0	753	16	0	0	753	16
10-19	0	0	0	1,305	5	0	0	1,305	5
20-24	0	0	0	459	1	0	0	459	1
25-29	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30-34	1	3,634	1	2,954	1	0	0	3,294	2
35-39	0	0	0	4,806	4	0	0	4,806	4
40-44	0	0	0	4,995	1	0	0	4,995	1
45-49	2	8,632	2	1,445	3	0	0	4,320	5
50-54	1	2,015	1	0	0	0	0	2,015	1
55-59	3	4,398	3	284	2	0	0	2,752	5
60-64	1	1,574	1	772	4	0	0	933	5
65-69	0	0	0	0	0	1,963	4	1,963	4
70-74	0	0	0	0	0	1,439	54	1,439	54
75-79	0	0	0	0	0	357	3	357	3
80-84	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85-89	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90-94	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100 ומעלה	0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	8	4,710	37	1,465	61	1,421	106	1,684	106

ג.6. מקבלי קצבה קיימים – הלכה למקבלי קצבה קיימים (נשים)

סה"כ		זקנה ושאר זקנה		שאירים		נכות		נקבה
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
345	19	0	0	345	19	0	0	0-9
1,149	3	0	0	1,149	3	0	0	10-19
0	0	0	0	0	0	0	0	20-24
0	0	0	0	0	0	0	0	25-29
751	2	0	0	920	1	582	1	30-34
8,216	1	0	0	8,216	1	0	0	35-39
6,738	2	0	0	9,458	1	4,018	1	40-44
0	0	0	0	0	0	0	0	45-49
1,513	3	0	0	2,051	1	1,244	2	50-54
2,718	8	0	0	1,537	2	3,112	6	55-59
1,999	6	1,612	2	1,761	2	2,624	2	60-64
1,295	44	1,273	40	1,509	4	0	0	65-69
1,654	26	1,693	25	667	1	0	0	70-74
1,438	2	1,438	2	0	0	0	0	75-79
0	0	0	0	0	0	0	0	80-84
0	0	0	0	0	0	0	0	85-89
0	0	0	0	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
1,503	116	1,440	69	1,256	35	2,584	12	סה"כ

7.ג. פנסיונרים – בסיסי למקבלי קצבה (גברים)

זכר		נכים		שאיירים		זקנה ושאי זקנה		סה"כ	
גיל	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר
0-9	0	0	0	1,288	69	0	0	1,288	69
10-19	0	0	0	922	70	0	0	922	70
20-24	8	2,701	3	545	11	0	0	2,113	11
25-29	7	4,156	1	5,673	8	0	0	4,345	8
30-34	24	7,422	2	7,638	26	0	0	7,438	26
35-39	44	4,945	5	3,877	49	0	0	4,836	49
40-44	44	6,892	11	3,912	55	0	0	6,296	55
45-49	64	5,386	9	4,937	73	0	0	5,331	73
50-54	54	4,716	7	2,851	61	0	0	4,502	61
55-59	76	4,439	10	1,936	86	0	0	4,148	86
60-64	93	4,602	13	2,234	213	4,990	107	4,652	213
65-69	46	4,384	11	2,871	1046	2,903	989	2,968	1046
70-74	0	0	4	2,275	480	2,333	476	2,332	480
75-79	0	0	2	509	70	1,554	68	1,524	70
80-84	0	0	0	0	12	2,267	12	2,267	12
85-89	0	0	0	0	2	1,009	2	1,009	2
90-94	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100 ומעלה	0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	460	5,035	217	1,811	2,331	2,812	1,654	3,157	2,331

ג.8. פנסיונרים – בסיסי למקבלי קצבה (נשים)

סה"כ		זקנה ושאר זקנה		שאיירים		נכות		נקבה
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
1,251	73	0	0	1,251	73	0	0	0-9
1,276	53	0	0	1,276	53	0	0	10-19
1,211	5	0	0	1,211	5	0	0	20-24
592	22	0	0	4,341	3	5,039	19	25-29
382	53	0	0	5,055	4	6,273	49	30-34
826	70	0	0	5,253	11	5,996	59	35-39
638	87	0	0	5,548	10	5,076	77	40-44
1,106	119	0	0	6,267	21	4,813	98	45-49
661	114	0	0	2,793	27	3,110	87	50-54
502	133	0	0	2,902	23	2,967	110	55-59
2,542	818	2,888	693	2,616	30	3,005	95	60-64
2,579	1204	2,584	1191	2,324	12	379	1	65-69
2,194	389	2,209	378	1,668	11	0	0	70-74
1,481	38	1,496	37	928	1	0	0	75-79
1,097	6	1,437	3	757	3	0	0	80-84
0	0	0	0	0	0	0	0	85-89
0	0	0	0	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
2,100	3,184	2,595	2,302	2,485	287	4,205	595	סה"כ

9.ג. פנסיונרים – הלכה למקבלי קצבה (גברים)

זכר		נכים		שאיירים		זקנה ושאי זקנה		סה"כ	
גיל	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר
0-9	0	0	0	0	15	0	0	15	312
10-19	0	0	0	0	3	0	0	3	331
20-24	0	0	0	0	1	0	0	1	431
25-29	1	4,064	0	0	0	0	0	1	4,064
30-34	1	7,120	0	0	0	0	0	1	7,120
35-39	3	4,608	1	3,125	0	0	0	4	4,237
40-44	2	6,278	2	1,064	0	0	0	4	3,671
45-49	0	0	1	636	0	0	0	1	636
50-54	2	3,509	0	0	0	0	0	2	3,509
55-59	2	3,740	0	0	0	0	0	2	3,740
60-64	2	2,671	1	2,731	4	831	7	1,628	1,628
65-69	0	0	0	0	56	1,880	56	1,880	1,880
70-74	0	0	1	1,008	22	1,750	23	1,718	1,718
75-79	0	0	1	1,363	3	678	4	849	849
80-84	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85-89	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90-94	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100 ומעלה	0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	13	4,416	26	657	85	1,755	124	1,341	1,341

ג.10. פנסיונרים – הלכה למקבלי קצבה (נשים)

סה"כ		זקנה ושאר זקנה		שאיירים		נכות		נקבה
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
369	17	0	0	369	17	0	0	0-9
236	5	0	0	236	5	0	0	10-19
0	0	0	0	0	0	0	0	20-24
4,990	2	0	0	0	0	4,990	2	25-29
3,952	5	0	0	2,808	1	4,238	4	30-34
7,206	3	0	0	2,988	1	9,315	2	35-39
3,935	4	0	0	0	0	3,935	4	40-44
2,995	7	0	0	2,525	4	3,622	3	45-49
9,364	6	0	0	0	0	9,364	6	50-54
1,655	2	0	0	0	0	1,655	2	55-59
1,421	40	1,313	32	820	2	2,201	6	60-64
1,526	106	1,513	104	2,172	2	0	0	65-69
1,529	29	1,529	29	0	0	0	0	70-74
326	2	326	2	0	0	0	0	75-79
704	1	704	1	0	0	0	0	80-84
0	0	0	0	0	0	0	0	85-89
0	0	0	0	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
1,831	229	1,459	168	917	32	4,995	29	סה"כ

הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה	3
א.	תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת	3
ב.	מועד הקמת קרן הפנסיה	3
ג.	רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	3
ד.	שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	4
ה.	שיעורי ההפרשות המרביים שרשאת קרן הפנסיה לקבל ומטרתן	4
ו.	שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	4
2.	ניתוח זכויות עמיתי קרן הפנסיה	6
א.	שינוי במספר העמיתים	6
ב.	ניתוח זכויות מבוטחים בקרן הפנסיה	6
3.	מידע אודות דמי ניהול	7
א.	שיעור דמי הניהול	7
ב.	מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה (*)	7
4.	ניתוח מדיניות השקעה	8
א.	מדיניות ההשקעה	8
ב.	ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	8
5.	ניהול סיכונים	10
א.	מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	10
ב.	סיכוני נזילות	10
ג.	סיכוני שוק	11
ד.	סיכוני אשראי	17
ה.	סיכונים גאוגרפיים	23
ו.	גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקרן	27
6.	ביטוח משנה	30
7.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	30
8.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	31

1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה

א. תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת

קרן הפנסיה:

- שם קרן הפנסיה: הראל פנסיה כללית (להלן: "הקרן" או "קרן הפנסיה")
- סוג קרן הפנסיה: הקרן הינה קרן פנסיה חדשה כללית שהינה קופת גמל לקיצבה כמשמעות המונח בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן - חוק קופות הגמל), אשר אינה קופת ביטוח. הקרן מעניקה למבוטחיה פנסיית זיקנה והחל מחודש יולי 2013, מאפשרת למבוטחיה לרכוש כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ופטירה. הקרן איננה זכאית לרכוש אגרות חוב מיועדות.
- קוד הקרן: 512267592-000000000000662-0000-000.
- סוג העמיתים: שכירים ועצמאיים.

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת" או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1. ב. בדוחות הכספיים של הקרן.

ב. מועד הקמת קרן הפנסיה

הקרן הוקמה בשנת 2002.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
כללי	512267592-000000000000662-2164-000	2002
מניות	512267592-000000000000662-9856-000	אוקטובר 2020
שקלי טווח קצר	512267592-000000000000662-9858-000	אוקטובר 2020
גילאי 50 ומטה	512267592-000000000000662-9860-000	ינואר 2016
גילאי 50 עד 60	512267592-000000000000662-9862-000	ינואר 2016
גילאי 60 ומעלה	512267592-000000000000662-9864-000	ינואר 2016

(*) לעניין שינוי מודל תלוי גיל ומיזוג מסלולים ראה שינוי במסמכי יסוד להלן.

בהתאם לסעיף 19 לתקנון הקרן, הקרן עורכת בנפרד רישומים בגין נכסיה העומדים כנגד התחייבויותיה למקבלי קצבה.

מסלול בסיסי למקבלי קצבה – מיועד למי שהיה זכאי לקבל קצבה מהקרן החל מיום 1 בינואר, 2018.
מסלול בסיסי למקבלי קצבה קיימים – מיועד למי שהיה זכאי לקבל קצבה מהקרן עד ליום 31 בדצמבר 2017.

מסלולי ביטוח:

שם המסלול	קוד המסלול
מסלול פנסיה מקיפה	101
מסלול עתיר חיסכון פרישה מוקדמת	102
מסלול עתיר ביטוח	103
מסלול עתיר נכות מופחת שאירים	104
מסלול עתיר שאירים	105
מסלול פנסיה מקיפה נכות מוגדלת (75%)	106
מסלול עתיר שאירים מופחת נכות	107
מסלול פנסיה מקיפה נכות מוגדלת (75%) פרישה מוקדמת	108
מסלול פנסיה מקיפה פרישה מוקדמת	109
מסלול עתיר חיסכון	110
מסלול עתיר שאירים מופחת נכות פרישה מוקדמת	111

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

לא היו שינויים.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קרן הפנסיה לקבל ומטרתן

שיעורי ההפרשות המירביים שבגינם ניתן לנצל הטבות מס קבועים בהתאם לתקנה 19 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 :
הפרשות מעביד : עד 7.5% על חשבון תגמולים. (מינימום 6.5%)
הפרשות עובד : עד 7% על חשבון תגמולים. (מינימום 6%)
הפרשות מעביד : עד 8.33% על חשבון פיצויים. (מינימום 6%)
בנוסף יכולה הקרן לקבל סכומים ללא הגבלה.

הפרשות עצמאי : שיעור ההפקדות המקסימלי לא יעלה על 22.83% מהגבוה מבין שני אלה : הכנסתו של המבוטח לפי סעיף 112(א) או 112(ב) לפקודת מס הכנסה בשלה הוא משלם לקרן, או הכנסתו המזכה כהגדרתה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש).
כל ההפרשות אל הקרן יכולות להיות שוטפות חודשיות ו/או מעת לעת, לפי שיקול דעתו של העמית החוסך.

מטרת ההפקדות בקרן היא לחסכון לצורך קבלת פנסיית זקנה בגיל פרישה, ובמסלולי הביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים גם לקבלת פנסיית נכות במקרה של אירוע נכות טרם הגעת המבוטח לגיל פרישה וכן לתשלום פנסיה לשאירי המבוטח או הפנסיונר במקרה של פטירה.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

א. ביום 11 בפברואר 2021, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי השינויים :

- במקרה פטירה בתקופת נכות הכוללת כיסוי לנכות מתפתחת, קצבת השאירים תחושב בהתאם לשכר הקובע המגולם בקצבת הנכות האחרונה ששולמה לנכה לפני פטירתו. התיקון נכנס לתוקף בחודש מרס 2021.
- הארכת גיל תום תקופת הביטוח לגיל 67 למבוטחות אשר נמצאות במסלולים : "פנסיה מקיפה נכות מוגדלת 75% - תום ביטוח 64" ו-"פנסיה מקיפה - תום ביטוח 64" וטרם הגיעו לגיל 64. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 למאי 2021.
- נפתח מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.

ב. ביום 23 בספטמבר 2020, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי התיקונים:

- מתן אפשרות לעמיתים לבקש תשלום נוסף של חודש עד שלושה חודשי קצבה (להלן: "התשלום הנוסף") בעד החודשים שקדמו למועד הזכאות הראשון לקבלת קצבה זקנה (להלן: "תקופה נוספת של תשלומי קצבה"), ובלבד שגילם של העמיתים בחודש הראשון בתקופה הנוספת של תשלומי הקצבה לא יהיה נמוך מגיל הזכאות המינימאלי לקבלת קצבה. התיקון נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2020.
- מתן אפשרות לעמיתים שגילם עלה על גיל 67 במועד הזכאות לקצבת זקנה, ובתום תקופת התשלומים המובטחים שבחרו גילם יעלה על 87, לקבל תקופת הבטחת תשלומים למספר החודשים שבסופם יהיה גילם 87. התיקון נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2020.
- עדכון הנחות ברירת המחלל שעל בסיסן נדרש לחשב את המאזן האקטוארי והמקדמים של הקרן בהתאם לחוזר 10-1-2019 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". התיקון נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2020.
- מתן אפשרות לעמית הפורש לקצבה לבחור שקצבתו תחושב, בין היתר, גם בהתאם לנתוני בן נבחר עם מוגבלות כהגדרתו בתקנון שיעור הקצבה לבן נבחר עם מוגבלות לא יפחת מ- 30% ולא יעלה על 40% מקצבת הזקנה לה זכאי הפנסיונר. המסלולים נפתחו בחודש אוקטובר 2020.

ג. ביום 1 בינואר 2020, נכנס לתוקפו (במסגרת התקנון) שינוי מודל מסלולי ההשקעה תלוי גיל של קרן הפנסיה (מסלולי ברירת המחלל) כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים (ילידי שנות ה-50, ילידי שנות ה-60 וכו') יופעלו שלושה מסלולי השקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). עמית שלא יבחר מסלול יצורף למסלול ברירת מחלל המתאים לגילו ויועבר בין המסלולים כאשר יגיע לגיל הרלוונטי. כמו כן, עמית רשאי לעבור למסלול השקעה במסגרת המודל שאינו מתאים לגילו או להישאר במסלול כאמור.

2. ניתוח זכויות עמיתי קרן הפנסיה

א. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות מבוטחי הקרן בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקרן:

סוג העמיתים	מספר חשבונות העמיתים			
	לתחילת השנה	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה
שכירים	40,240	7,513	2,721	45,032
עצמאיים	1,052	306	84	1,274
סה"כ	41,292	7,819	2,805	46,306

ב. ניתוח זכויות מבוטחים בקרן הפנסיה

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
<u>עמיתים פעילים :</u>		
14,270	15,975	מספר עמיתים
881,833	1,103,110	סך הנכסים נטו (באלפי ש"ח)
<u>עמיתים לא פעילים :</u>		
27,022	30,331	מספר עמיתים
339,775	398,830	סך הנכסים נטו (באלפי ש"ח)
<u>מקבלי קצבה :</u>		
221	363	מספר מקבלי קצבה - פנסיונרים
94	207	זקנה
4	13	שאירים
36,921	78,320	נכות
		סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה פנסיונרים (באלפי ש"ח)
281	300	מספר מקבלי קצבה - מקבלי קצבה קיימים
70	44	זקנה
4	6	שאירים
89,980	84,981	נכות
		סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה קיימים (באלפי ש"ח)
44	42	גיל ממוצע לעמיתים פעילים (בשנים)

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

מספר חשבונות המבוטחים ליום 31 בדצמבר 2020						
עמיתים לא פעילים	דמי ניהול מהפקדות					דמי ניהול מנכסים
	עמיתים פעילים	0%-1%	1%-2%	2%-3%	3%-4%	
16,019	2,756	2,322	4,669	2,149	100	0.25%-0%
4,001	1,247	28	60	429	494	0.5%-0.25%
2,161	433	-	3	19	105	0.75%-0.5%
8,150	455	1	3	3	699	1.05%-0.75%

סך הנכסים באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020						
עמיתים לא פעילים	דמי ניהול מהפקדות					דמי ניהול מנכסים
	עמיתים פעילים	0%-1%	1%-2%	2%-3%	3%-4%	
192,341	129,312	129,935	284,121	128,186	8,283	0.25%-0%
65,500	221,747	2,027	4,969	34,339	21,523	0.5%-0.25%
36,055	43,328	-	815	903	4,718	0.75%-0.5%
104,660	52,385	46	233	280	35,200	1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהמבוטחים בקרן (לא כולל מקבלי קצבה), נוסף לדמי הניהול, הינו 1,855 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 13 "הוצאות ישירות" בדוח הכספי.

ליום 31 בדצמבר 2020		
סך הנכסים באלפי ש"ח	מספר מקבלי קצבה	דמי ניהול מנכסים
7,841	30	0.30%-0.15%
3,396	21	0.45%-0.30%
99,764	612	0.6%-0.45%

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה (*)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	שיעור דמי ניהול מהפקדות ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)
0.57	שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)
0.28	סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)
268,388	שיעור הנכסים המנוהלים עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך הנכסים נטו (באחוזים)
17.88	מספר חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים
6,653	שיעור חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך העמיתים (באחוזים)
14.37	

(*) מתייחס למבוטחים בלבד (לא כולל מקבלי קצבה).

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מדיניות ההשקעה של אפיקי ההשקעה בקרן הפנסיה מפורטת באתר האינטרנט של הקרן.
<https://www.harel-group.co.il/long-term-savings/pension/funds/reut/Pages/investment-policy.aspx?menuType=Routes&parentID=adfadc45-4bd4-4767-9ebc-c69d6a2326b5>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפיות לאינפלציה ירדו במהלך שנת 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּזַז ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרס נרשם פיצוח חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום שנת 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העליות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל בשנת 2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל בשנת 2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך שנת 2020; הפחית באפריל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ש"ח), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ש"ח), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ש"ח), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ש"ח). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום שנת 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ש"ח, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ש"ח) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.

נושא	תיאור פעולות החברה
שוק המניות	ברבעון הראשון של שנת 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של שנת 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום שנת 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ש"ח באג"ח קונצרניות במהלך שנת 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של שנת 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי שנת 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בקרן פנסיה.

ניהול תיק ההשקעות של הקרן נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קרנות פנסיה המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת ההשקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים השוק. בכל התכנסות של ועדת ההשקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת ההשקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקרן ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קרן הפנסיה ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קרן פנסיה, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקרן, העשויים להביא למצב בו הקרן תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקרנות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקרן ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קרנות פנסיה.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קרנות הפנסיה. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קרנות הפנסיה מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקרן

ליום 31 בדצמבר 2020							
נכסים נטו (באלפי ש"ח)							
נזילות (בשנים)	כללי	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
נכסים נזילים וסחירים	578,209	5,462	1,154	386,451	79,100	48,508	61,492
מח"מ של עד שנה	21,150	-	-	11,431	2,317	1,553	478
מח"מ מעל שנה	166,661	-	-	65,659	12,568	7,968	3,953
אחרים	100,330	13	-	11,836	377	173	13,616
סה"כ	866,350	5,475	1,154	475,377	94,362	58,202	79,539

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקרן. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקרן ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקרן על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קרן הפנסיה נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קרנות הפנסיה כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקרן הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקרן מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקרן חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקרן ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקרן. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינוי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקרן. הקרן מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקרן כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקרן מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכסל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון.

מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

בתיקי פנסיונרים קיימות התייחסות להתאמה בין מאפייני הנכסים להתחייבויות.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

ליום 31 בדצמבר 2020				כללי
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	סך נכסי קרן הפנסיה, נטו חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
296,485	217,858	352,007	866,350	
137,755	844	(138,599)	-	סך הכל
434,240	218,702	213,408	866,350	

ליום 31 בדצמבר 2020				מניות
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	סך נכסי קרן הפנסיה, נטו חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,748	-	2,727	5,475	
1,322	-	(1,322)	-	סך הכל
4,070	-	1,405	5,475	

ליום 31 בדצמבר 2020				שקלי טווח קצר
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	סך נכסי קרן הפנסיה, נטו חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,154	-	-	1,154	
-	-	-	-	סך הכל
1,154	-	-	1,154	

ליום 31 בדצמבר 2020				גילאי 50 ומטה
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	סך נכסי קרן הפנסיה, נטו חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
179,277	119,773	176,327	475,377	
64,887	559	(65,446)	-	סך הכל
244,164	120,332	110,881	475,377	

גילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
38,835	24,949	30,578	94,362
9,090	136	(9,226)	-
47,925	25,085	21,352	94,362

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
25,597	17,906	14,699	58,202
4,693	98	(4,791)	-
30,290	18,004	9,908	58,202

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

בסיסי למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
36,683	21,218	21,638	79,539
6,443	41	(6,484)	-
43,126	21,259	15,154	79,539

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
4,204	80,341	237	84,782
-	-	-	-
4,204	80,341	237	84,782

סך נכסי קרן הפנסיה, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות
מכשירים נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קרן הפנסיה:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)		לימים 31 בדצמבר 2020
-1%	+1%	
אחוזים		
2.22	(1.95)	כללי
0.12	(0.11)	מניות
0.26	(0.25)	שקלי טווח קצר
2.23	(1.98)	גילאי 50 ומטה
2.63	(2.30)	גילאי 50 עד 60
3.27	(2.86)	גילאי 60 ומעלה
2.89	(2.52)	בסיסי למקבלי קצבה
11.70	(9.67)	בסיסי למקבלי קצבה קיימים

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמסקיעות בנכסי חוב.

(3) השפעה של שינויים בעקום הריבית על סכום הקצבה

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית		לימים 31 בדצמבר 2020
-0.5%	+0.5%	
אחוזים		
1.37	(1.27)	בסיסי למקבלי קצבה
(0.13)	0.14	בסיסי למקבלי קצבה קיימים

בחישוב ניתוח הרגישות לעקום הריבית נלקחה בחשבון הן ההשפעה על הנכסים והן ההשפעה על ההתחייבויות למקבלי הקצבה, ללא התחשבות בגובה העתודה ביום המאזן.

ביכולתה של קרן פנסיה להתמודד עם שינויים בעקום הריבית על ידי התאמה נאותה של מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות, כך שככל שהתאמה זו טובה יותר, שינויים בעקום הריבית יובילו לשינויים נמוכים יותר בסכום הקצבה. לצורך ניתוח הרגישות, הונח שינוי אחיד בשיעור הריבית לאורך עקום הריבית.

* במקבלי הקצבה ההתחייבויות אינן רגישות לריבית ולכן הרגישות המוצגת נובעת ברובה מהנכסים.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2020						כללי
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד		ענף משק
				מניות היתר	ת"א 125	
מסה"כ			אלפי ש"ח			
15.26	28,409	7,012	-	-	21,397	בנקים
1.87	3,487	-	-	-	3,487	ביטוח
2.40	4,482	2,391	-	-	2,091	ביומד
14.36	26,772	16,349	295	300	9,828	טכנולוגיה
22.42	41,782	21,572	1,498	1,739	16,973	מסחר ושרותים
27.23	50,755	27,252	1,896	2,060	19,547	נדל"ן ובינוי
11.35	21,150	4,759	1	1,112	15,278	תעשייה
4.50	8,392	-	1,221	467	6,704	השקעה ואחזקות
0.61	1,144	564	-	241	339	נפט וגז
100.00	186,373	79,899	4,911	5,919	95,644	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020						מניות
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד
מסה"כ			אלפי ש"ח			
18.31	443	107	-	-	336	ענף משק
2.27	55	-	-	-	55	בנקים
2.93	71	38	-	-	33	ביטוח
17.06	413	253	-	5	155	ביומד
25.40	615	321	-	27	267	טכנולוגיה
14.91	361	21	-	32	308	מסחר ושרותים
13.71	332	73	-	18	241	נדל"ן ובינוי
4.67	113	-	-	7	106	תעשיה
0.74	18	9	-	4	5	השקעה ואחזקות
						נפט וגז
100.00	2,421	822	-	93	1,506	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020						גילאי 50 ומטה
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד
מסה"כ			אלפי ש"ח			
18.27	18,439	4,696	-	-	13,743	ענף משק
2.22	2,240	-	-	-	2,240	בנקים
2.85	2,879	1,536	-	-	1,343	ביטוח
17.25	17,395	10,718	171	193	6,313	ביומד
25.63	25,849	13,829	-	1,117	10,903	טכנולוגיה
14.91	15,035	872	284	1,323	12,556	מסחר ושרותים
13.57	13,688	3,160	-	714	9,814	נדל"ן ובינוי
4.57	4,606	-	-	300	4,306	תעשיה
0.73	735	362	-	155	218	השקעה ואחזקות
						נפט וגז
100.00	100,866	35,173	455	3,802	61,436	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020						גילאי 50 עד 60
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד
מסה"כ			אלפי ש"ח			
18.35	2,944	755	-	-	2,189	ענף משק
2.23	357	-	-	-	357	בנקים
2.86	459	245	-	-	214	ביטוח
17.17	2,752	1,715	-	31	1,006	ביומד
25.77	4,131	2,217	-	178	1,736	טכנולוגיה
14.67	2,351	139	-	211	2,001	מסחר ושרותים
13.63	2,185	507	-	114	1,564	נדל"ן ובינוי
4.58	734	-	-	48	686	תעשיה
0.74	118	58	-	25	35	השקעה ואחזקות
						נפט וגז
100.00	16,031	5,636	-	607	9,788	סך הכל

גילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020					
%	סך הכל	בחול	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
18.31	1,080	262	-	-	818
2.26	133	-	-	-	133
2.92	172	92	-	-	80
17.05	1,005	618	-	11	376
25.47	1,502	786	-	67	649
14.89	878	52	-	79	747
13.69	807	179	-	43	585
4.66	275	-	-	18	257
0.75	44	22	-	9	13
100.00	5,896	2,011	-	227	3,658

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

בסיסי למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020					
%	סך הכל	בחול	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
18.34	2,292	560	-	-	1,732
2.26	282	-	-	-	282
2.90	362	193	-	-	169
17.07	2,133	1,314	-	24	795
25.52	3,189	1,675	-	141	1,373
14.87	1,858	110	-	167	1,581
13.66	1,707	381	-	90	1,236
4.64	580	-	-	38	542
0.74	93	46	-	20	27
100.00	12,496	4,279	-	480	7,737

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020					
%	סך הכל	בחול	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
100.00	4	-	4	-	-

ענף משק

השקעה ואחזקות

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן: "תקנות ההשקעה") ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקרן. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. חוזר ועדת חודק קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקרן ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקרן עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקרן הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020																	
כללי			מניות			שקלי טווח קצר			גילאי 50 ומטה			גילאי 50 עד 60			גילאי 60 ומעלה		
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם		
סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ
אלפי ש"ח																	
201,581	168,584	370,165	711	-	711	902	-	902	139,489	68,122	207,611	32,805	12,726	45,531	27,169	8,072	35,241
39,095	19,227	58,322	-	-	-	-	-	-	25,001	8,968	33,969	5,419	2,159	7,578	3,437	1,449	4,886
240,676	187,811	428,487	711	-	711	902	-	902	164,490	77,090	241,580	38,224	14,885	53,109	30,606	9,521	40,127

בארץ
בחו"ל
סך הכל
נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר 2020					
בסיסי למקבלי קצבה			בסיסי למקבלי קצבה קיימים		
שאינם			שאינם		
סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ
אלפי ש"ח					
38,164	4,104	42,268	68,120	13,295	81,415
3,888	327	4,215	-	-	-
42,052	4,431	46,483	68,120	13,295	81,415

בארץ
בחו"ל
סך הכל
נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020							
דירוג מקומי (*)							
כללי	מניות	שקלי טווח קצר	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
אלפי ש"ח							

139,376	601	902	84,719	24,482	20,671	22,066	62,590
47,230	74	-	39,294	5,739	4,582	12,472	4,807
12,753	36	-	12,476	1,972	1,519	3,256	466
952	-	-	1,317	268	173	163	19
1,270	-	-	1,683	344	224	207	238
201,581	711	902	139,489	32,805	27,169	38,164	68,120

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץנכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב מיועדות/פיקדונות באוצר

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

הלוואות לעמיתים

הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

-	-	-	-	-	-	-	-
11,244	-	-	4,835	963	559	313	2,144
411	-	-	247	45	30	14	5
131	-	-	35	6	4	3	20
10	-	-	4	2	1	-	1
2,213	-	-	345	307	-	-	-
13,225	-	-	7,362	1,349	887	412	545
141,350	-	-	55,294	10,054	6,591	3,362	10,580
168,584	-	-	68,122	12,726	8,072	4,104	13,295
370,165	711	902	207,611	45,531	35,241	42,268	81,415
54,489	-	-	25,747	4,699	3,086	1,679	4,406

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - הממונה). נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020				
דירוג בינלאומי (*)				
כללי	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה
אלפי ש"ח				
880	572	124	79	89
-	-	-	-	-
2,825	1,837	398	252	286
29,544	18,831	4,082	2,590	2,927
5,782	3,758	815	516	586
64	3	-	-	-
39,095	25,001	5,419	3,437	3,888
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
494	270	67	47	7
18,733	8,698	2,092	1,402	320
19,227	8,968	2,159	1,449	327
58,322	33,969	7,578	4,886	4,215
11,284	6,023	1,442	977	143

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
A ומעלה
BBB
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
A ומעלה
BBB
נמוך מ-BBB
לא מדורג
הלוואות

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"לסך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו-*Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020						נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
כללי	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	בסיסי למקבלי קצבה	
באחוזים						
1.25	1.23	1.23	1.24	1.14	0.75	AA ומעלה
1.75	2.00	2.03	2.05	1.83	1.21	A
2.34	2.60	2.59	2.59	2.70	1.84	BBB
7.27	7.26	7.32	7.32	6.76	5.18	נמוך מ-BBB
2.69	2.60	2.54	2.68	2.49	1.82	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *Fitch* ו- *S & P, Mood's*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף קטן 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאננס סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020															
כללי		מניות		שקלי טווח קצר		גילאי 50 ומטה		גילאי 50 עד 60		גילאי 60 ומעלה		בסיסי למקבלי קצבה		בסיסי למקבלי קצבה	
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
36,100	8.42	11	1.55	-	-	26,140	10.82	4,425	8.33	3,170	7.90	6,669	14.35	1,242	1.53
6,078	1.42	35	4.92	-	-	5,927	2.45	895	1.69	750	1.87	1,718	3.70	167	0.21
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,809	0.66	-	-	-	-	1,815	0.75	387	0.73	246	0.61	263	0.57	1	-
98,245	22.93	19	2.67	-	-	50,071	20.73	9,706	18.28	6,257	15.59	5,388	11.59	3,887	4.77
108,022	25.21	32	4.50	-	-	50,079	20.73	8,951	16.85	6,210	15.48	7,349	15.81	10,634	13.06
11,513	2.69	5	0.70	-	-	7,431	3.08	1,439	2.71	902	2.25	996	2.14	547	0.67
21,786	5.08	8	1.13	-	-	12,119	5.02	2,186	4.12	1,497	3.73	1,404	3.02	2,286	2.81
3,678	0.86	-	-	-	-	2,707	1.12	514	0.97	345	0.86	541	1.16	61	0.07
140,256	32.73	601	84.53	902	100.00	85,291	35.30	24,606	46.32	20,750	51.71	22,155	47.66	62,590	76.88
428,487	100.00	711	100.00	902	100.00	241,580	100.00	53,109	100.00	40,127	100.00	46,483	100.00	81,415	100.00

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז
אג"ח ממשלתי
סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה על שוק ההון (להלן - הממונה) להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה יישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- (א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- (ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית.

סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

כללי

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במזרחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	4,813	3,708	3,965	284	1,768	5,967	20,505	210	20,715
-	947	3,173	10,070	6,595	-	26	20,811	-	20,811
-	6,160	2,386	5,186	1,138	-	14	14,884	203	15,087
-	182	10,293	2,968	793	-	174	14,410	1,009	15,419
-	-	9	8,178	8,527	-	15	16,729	-	16,729
-	-	2	2,776	1,432	-	-	4,210	-	4,210
-	3,945	1,110	4,945	660	-	37	10,697	150	10,847
-	15,772	64,972	17,840	13,862	-	48,702	161,148	79,046	240,194
-	-	5,373	1,677	661	-	14,884	22,595	104	22,699
140,256	70,612	83,606	9,626	261	4,242	212,863	521,466	22	521,488
-	-	3,007	2,386	1,197	-	964	7,554	-	7,554
-	8,411	8,734	12,642	11,375	-	10,179	51,341	260	51,601
140,256	110,842	186,373	82,259	46,785	6,010	293,825	866,350	81,004	947,354
סך הכל									

מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
ממשלתיות	קונצרניות							
אלפי ש"ח								
-	-	24	60	4	12	100	3	103
-	-	49	153	94	-	296	-	296
-	-	6	79	17	-	102	3	105
-	-	38	45	12	-	95	15	110
-	-	-	124	130	-	254	-	254
-	-	-	42	14	-	56	-	56
-	-	17	75	10	1	103	2	105
-	8	795	272	-	127	1,202	1,203	2,405
-	-	78	26	10	1	115	2	117
601	101	1,243	86	5	623	2,659	-	2,659
-	-	47	36	15	-	98	-	98
-	-	124	192	78	1	395	4	399
601	109	2,421	1,190	389	765	5,475	1,232	6,707
סך הכל								
בריטניה								
סין								
צרפת								
גרמניה								
יפן								
קוריאה								
שווייץ								
ארצות הברית								
אירופה								
ישראל								
שווקים מתעוררים								
אחר								

שקלי טווח קצר

ליום 31 בדצמבר 2020				
אגרות חוב	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
ממשלתיות				
אלפי ש"ח				
902	252	1,154	-	1,154
ישראל				

גילאי 50 ומטה

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	3,224	995	2,656	190	-	2,153	9,218	140	9,358
-	633	2,086	6,745	4,408	-	7	13,879	-	13,879
-	4,004	256	3,473	762	-	8	8,503	136	8,639
-	95	1,582	1,988	531	-	87	4,283	676	4,959
-	-	6	5,477	5,711	-	10	11,204	-	11,204
-	-	1	1,859	950	-	-	2,810	-	2,810
-	2,565	731	3,312	442	-	24	7,074	100	7,174
-	10,750	33,786	11,943	9,011	-	18,217	83,707	52,947	136,654
-	-	3,191	1,123	443	-	10,601	15,358	69	15,427
85,291	56,773	51,024	8,071	168	967	83,902	286,196	14	286,210
-	-	1,931	1,598	797	-	3	4,329	-	4,329
-	5,431	5,277	8,467	7,496	-	2,145	28,816	174	28,990
85,291	83,475	100,866	56,712	30,909	967	117,157	475,377	54,256	529,633

סך הכל

גילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל	
אלפי ש"ח									
-	674	159	427	31	445	1,736	23	1,759	בריטניה
-	137	334	1,084	725	2	2,282	-	2,282	סין
-	868	41	558	123	1	1,591	22	1,613	צרפת
-	13	253	320	85	20	691	109	800	גרמניה
-	-	1	880	918	2	1,801	-	1,801	יפן
-	-	-	299	171	-	470	-	470	קוריאה
-	556	117	532	71	4	1,280	16	1,296	שוויץ
-	2,257	5,386	1,919	1,953	3,213	14,728	8,511	23,239	ארצות הברית
-	-	504	181	71	1,475	2,231	11	2,242	אירופה
24,606	8,801	8,086	1,341	26	18,825	61,685	2	61,687	ישראל
-	-	308	257	136	-	701	-	701	שווקים מתעוררים
-	1,185	842	1,361	1,431	347	5,166	28	5,194	אחר
24,606	14,491	16,031	9,159	5,741	24,334	94,362	8,722	103,084	סך הכל

גילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
ממשלתיות	קונצרניות							
אלפי ש"ח								
-	434	58	148	11	260	911	8	919
-	87	120	376	269	1	853	-	853
-	549	14	194	42	-	799	8	807
-	10	92	111	30	13	256	38	294
-	-	-	305	318	1	624	-	624
-	-	-	104	79	-	183	-	183
-	352	42	185	25	1	605	6	611
-	1,469	1,940	666	1,236	2,382	7,693	2,950	10,643
-	-	189	63	25	18	295	4	299
20,750	6,701	3,023	805	10	11,917	43,206	1	43,207
-	-	115	89	56	-	260	-	260
-	755	303	471	747	241	2,517	10	2,527
20,750	10,357	5,896	3,517	2,848	14,834	58,202	3,025	61,227
סך הכל								

בסיסי למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
ממשלתיות	קונצרניות							
אלפי ש"ח								
-	556	122	317	23	326	1,344	17	1,361
-	98	255	804	536	1	1,694	-	1,694
-	624	31	414	91	1	1,161	16	1,177
-	30	195	237	63	4	529	81	610
-	-	1	653	681	1	1,336	-	1,336
-	-	-	222	125	-	347	-	347
-	400	89	395	53	3	940	12	952
-	1,801	4,126	1,425	1,405	1,424	10,181	6,311	16,492
-	-	399	134	53	12	598	8	606
22,155	15,856	6,391	1,553	20	11,354	57,329	2	57,331
-	-	243	191	100	-	534	-	534
-	810	644	1,008	1,042	42	3,546	21	3,567
22,155	20,175	12,496	7,353	4,192	13,168	79,539	6,468	86,007
סך הכל								

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח							
-	2	-	-	-	2	-	2
-	1	-	-	-	1	-	1
-	8	-	-	225	233	-	233
62,590	7,668	4	41	14,237	84,540	-	84,540
-	3	-	-	3	6	-	6
62,590	7,682	4	41	14,465	84,782	-	84,782

בריטניה

סין

ארצות הברית

ישראל

אחר

סך הכל

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקרן

הפעלת קרן פנסיה דורשת עמידה בכללי פעילות ודיווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקרן פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקרן לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקרן.

אי לכך פועלת הקרן בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקרן, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן, מלווה את פעילות הקרן יועץ משפטי ומנהל סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכוני ציות, היועצת המשפטית של החברה אחראית לניהול הסיכון המשפטי, מסתייעת במידת הצורך ביעוץ משפטי חיצוני ומעניקה תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלבנטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרץ 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכוני הלבנת הון מפברואר 2018. החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן ושיטת קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכוני הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכוני ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפישת ההגנה של החברה בניהול סיכוני סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכוני סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי- תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשוב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר.

בהתאמה לחוזר גופים מוסדיים 19-9-2018 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

בהתאם לתקנות קופות גמל, החברה המנהלת של הקרן כלולה במסגרת ביטוח אחריות מקצועית בקשר עם פעילות ההשקעה שלה, לכיסוי חבותה בשל מעשה או מחדל רשלני כלפי עמיתה וכן ביטוח לכיסוי הונאות ומעילה באמון של עובדיה כלפי העמיתים בסכום כולל שלא יפחת מהסכומים המפורטים בתקנה 4 לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים וחברי ועדת השקעות), התשנ"ו-1995, ובתנאים הקבועים בתקנה האמורה לרבות השתתפות עצמית.

כמו כן חשופה הקופה לסיכונים דמוגרפיים, סיכונים חיתום וסיכונים קטסטרופה. לחברה מדיניות לניהול סיכונים ביטוחיים שנועדה לתמוך בשמירה על היציבות והאיזון האקטוארי של קרנות הפנסיה. הקרנות שבניהול החברה פועלות על פי תקנון שאושר על ידי המפקח ועל ידי דירקטוריון החברה, המבוסס על ביטוח הדדי וכולל מנגנון איזון דמוגרפי המתבצע אחת לרבעון ומנגנון איזון אקטוארי המתבצע אחת לשנה. ניהול הסיכונים הביטוחיים מושפע, בין היתר, מרכישת ביטוח משנה למקרה קטסטרופה, מתהליך החיתום (קבלת מבטחים וקביעת התנאים להם) ומההקפדה של קרן הפנסיה לשלם רק בהתאם לתקנונה ובאופן שוויוני וזהה לכולם.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בדוח תאור עסקי החברה בחלק ג' סעיף 3.12 של החברה המנהלת וביאור 19, התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוח הכספי של קרן הפנסיה.

ג. בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכוני מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקרן, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קרן הפנסיה - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון	
	✓	✓ ✓ ✓	סיכוני שוק סיכוני אשראי האטה כלכלית בישראל סיכון מחירי נכסים אחרים	סיכוני מקרו
✓	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓	שינויים רגולטורים סיכונים ביטוחיים תקדימים משפטיים קטסטרופה: טרור ו/או מלחמה רעידת אדמה או אסון טבע גדול אחר בישראל קריסת מבטח משנה של החברה סיכון נזילות	סיכונים ענפיים
	✓ ✓		סיכונים תפעוליים אי התאמה בין נכסים והתחייבויות (תיקי פנסיונרים)	סיכונים מיוחדים לחברה

6. ביטוח משנה

עד סוף שנת 2018, לקרן הפנסיה היה חוזה ביטוח משנה מסוג מכסה (Quota Share) הנותן כיסוי של 95% למקרי מוות ו/או נכות של עמיתי הקרן הפעילים שאינם במסלול יסוד לזקנה המשולמים בהתאם לתקנון הקרן. מבטח המשנה באותה תקופה היה הראל חברה לביטוח בע"מ.

בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה המנהלת, ביטוח המשנה הסתיים ביום 31 בדצמבר 2018.

החל מה-1 בינואר 2020 נכנס לתוקף הסכם מבטח משנה חדש לפיו ישתתף מבטח המשנה ב-90% מעלות התביעות.

למידע נוסף, ראה ביאור 14 - ביטוח משנה בדוחות כספיים של הקרן.

7. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

8. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי ליידנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (certification)

אני, דודי ליידנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל פנסיה כללית (להלן: "קרן הפנסיה") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי ליידנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל פנסיה כללית (להלן: "קרן הפנסיה") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל פנסיה כללית (להלן: "קרן הפנסיה") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____	מישל סיבוני	יו"ר הדירקטוריון :
_____	דודי לידנר	מנכ"ל :
_____	רם גבל	סמנכ"ל כספים :

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוחות כספיים

ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

2	דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים
4	דוח על המצב הכספי
5	דוח הכנסות והוצאות
6	דוח תנועה בקרן פנסיה
7	ביאור 1 - כללי
8	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית
11	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה
11	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים
12	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים
13	ביאור 6 - מניות
14	ביאור 7 - השקעות אחרות
15	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה
16	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות
17	ביאור 10 - התחייבויות למקבלי קצבאות
17	ביאור 11 - עודף (גירעון) אקטוארי
18	ביאור 12 - דמי ניהול
19	ביאור 13 - הוצאות ישירות
23	ביאור 14 - ביטוח משנה
23	ביאור 15 - תשואות הקרן
24	ביאור 16 - העברות כספים בין מסלולי השקעה
24	ביאור 17 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
25	ביאור 18 - מסים
25	ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות
25	ביאור 20 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פנסיה כללית – קרן פנסיה חדשה כללית המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל פנסיה כללית – קרן פנסיה חדשה כללית (להלן – "הקרן") המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן – "החברה המנהלת") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על התנועה בקרן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן – "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה ואת התנועה בקרן הפנסיה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

**דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פנסיה כללית – קרן פנסיה חדשה כללית
בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל פנסיה כללית – קרן פנסיה חדשה כללית (להלן "הקרן") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנוצצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרס 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
67,575	84,937		רכוש שוטף
31,548	29,319	3	מזומנים ושווי מזומנים
99,123	114,256		חייבים ויתרות חובה
514,642	585,781	4	השקעות פיננסיות
280,336	307,033	5	נכסי חוב סחירים
219,515	324,087	6	נכסי חוב שאינם סחירים
235,789	337,462	7	מניות
1,250,282	1,554,363		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
5,016	6,977	8	נדל"ן להשקעה
3,462	14,303		נכסי ביטוח משנה
1,357,883	1,689,899		סך כל הנכסים
9,374	24,658	9	זכאים ויתרות זכות
		10	התחייבויות פנסיוניות :
498,080	705,936		התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
722,886	794,970		התחייבויות לעמיתים מבוטחים
1,220,966	1,500,906		התחייבויות לעמיתים שאינם מבוטחים
			סך כל ההתחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
90,043	84,953		התחייבויות למקבלי קצבה :
36,226	74,958		התחייבויות למקבלי קצבה קיימים
126,269	159,911		התחייבויות לפנסיונרים
			סך כל ההתחייבויות למקבלי קצבה
		11	עודף (גירעון) אקטוארי :
587	1,104		עודף אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים
687	3,320		עודף אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית
1,274	4,424		סך כל עודף אקטוארי
1,348,509	1,665,241		סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות
1,357,883	1,689,899		סך כל ההתחייבויות
רם גבל	דודי לייזנר	מישל סיבוני	
סמנכ"ל כספים	מנכ"ל	יו"ר הדירקטוריון	

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021
הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ביאור
הכנסות (הפסדים)			
1,142	(453)	(4,214)	ממזומנים ושווי מזומנים
מהשקעות:			
(3,654)	29,162	7,432	מנכסי חוב סחירים
1,072	19,672	6,796	מנכסי חוב שאינם סחירים
(1,262)	30,830	19,381	ממניות
(16,960)	55,322	51,302	מהשקעות אחרות
235	854	123	מנדל"ן להשקעה
(20,569)	135,840	85,034	סך כל ההכנסות (הפסדים) מהשקעות
580	2,430	1,553	הכנסות אחרות
(18,847)	137,817	82,373	סך כל ההכנסות (הפסדים)
הוצאות			
6,993	7,666	8,302	12 דמי ניהול
1,235	1,423	1,896	13 הוצאות ישירות
276	705	898	18 מסים
8,504	9,794	11,096	סך כל ההוצאות
(27,351)	128,023	71,277	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
859,210	1,012,422	1,348,509	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר של השנה
			תקבולים:
216,148	258,410	307,258	תקבולים מדמי גמולים
6	9	15	תקבולים מדמי סליקה
(9,370)	-	(12,467)	חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים
206,784	258,419	294,806	סך כל התקבולים, נטו
			תשלומים:
			תשלומים למקבלי קצבה קיימים
4,434	4,366	4,216	תשלומי פנסיית זקנה
871	345	393	תשלומי פנסיית נכות
529	560	575	תשלומי פנסיית שאירים
			תשלומים לפנסיונרים
288	1,108	2,510	תשלומי פנסיית זקנה
101	565	1,127	תשלומי פנסיית נכות
45	113	315	תשלומי פנסיית שאירים
			תשלומים אחרים
8,389	9,859	8,806	פדיונות
6,567	(758)	12,034	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
8,090	17,674	5,908	סך כל התשלומים, נטו
			העברות צבירה לקרן
3,604	5,676	17,069	העברות מחברות ביטוח
27,104	21,311	22,752	העברות מקרנות פנסיה חדשות
2,081	9,051	9,365	העברות מקופות גמל
			העברות צבירה מהקרן
9,111	17,943	10,889	העברות לחברות ביטוח
28,459	35,684	53,913	העברות לקרנות פנסיה חדשות
13,350	15,092	27,827	העברות לקופות גמל
(18,131)	(32,681)	(43,443)	העברות צבירה, נטו
(27,351)	128,023	71,277	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
1,012,422	1,348,509	1,665,241	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל פנסיה כללית - הקרן

הראל פנסיה כללית (להלן - הקרן), הינה קרן חדשה כללית כמשמעותה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל), התשס"ה-2005 (להלן - חוק הפיקוח).

רשות שוק ההון פרסמה הוראות והנחיות לניהול קרן חדשה כללית בה יופקדו דמי גמולים משכר העולה על פעמיים השכר הממוצע במשק והפקדות חד פעמיות, ושאניה זכאית לאגרות חוב מיועדות.

להלן שמות אפיקי ההשקעה הקיימים בקרן:

מספר אוצר	שם אפיק השקעה
2164	כללי
13278	מניות (החל מאוקטובר 2020)
13279	שקלי טווח קצר (החל מאוקטובר 2020)
9862	גילאי 50 ומטה ^(*)
9858	גילאי 50 עד 60 ^(*)
9856	גילאי 60 ומעלה ^(*)
12140	בסיסי למקבלי קצבה (החל מינואר 2018)
2204	בסיסי למקבלי קצבה קיימים (לשעבר - בסיסי למקבלי קצבה)

(*) ביום 1 בינואר 2020, נכנס לתוקפו (במסגרת התקנון) שינוי מודל מסלולי ההשקעה תלוי גיל של קרן הפנסיה (מסלולי ברירת המחדל) כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים (ילידי שנות ה-50, ילידי שנות ה-60 וכו') הופעלו שלושה מסלולי השקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). עמית שלא יבחר מסלול יצורף למסלול ברירת מחדל המתאים לגילו ויועבר בין המסלולים כאשר יגיע לגיל הרלוונטי. כמו כן, עמית רשאי לעבור למסלול השקעה במסגרת המודל שאינו מתאים לגילו או להישאר במסלול כאמור. בעקבות השינוי בוצע שינוי בשמות חלק מהמסלולים וכן, מיזוג של 3 מסלולים למסלול אחד - שמו של מסלול ילידי שנות ה-50 השתנה לגילאי 60 ומעלה, שמו של מסלול ילידי שנות ה-60 השתנה לגילאי 50 עד 60 ושמו של מסלול ילידי שנות ה-80 השתנה לגילאי 50 ומטה וכן מוזגו אליו המסלולים ילידי שנות ה-70 וילידי שנות ה-90.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מנייתה נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרן הפנסיה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקרן מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובכפוף לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012 ולהנחיות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את מרבית הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקרן - הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית שאינה זכאית לאגרות חוב מיועדות המנוהלות על ידי החברה המנהלת.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה הזכאית לאגרות חוב מיועדות, לעמיתים חדשים המצטרפים מחודש ינואר 1995, המנוהלת על ידי החברה המנהלת.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012, ובקודקס הרגולציה פרק 4 – ניהול נכסי השקעה.
- (7) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (8) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובהתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה. המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקרן. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות) חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי הוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים-ההשקעה מוצגת ע"פ שווי הוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים-לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) נדל"ן להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדל"ן להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.
- (15) אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות - משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת ראה סעיף (4) לעיל.
- (16) שערי החליפין וההצמדה.

- א. נכסים והתחייבויות במטבע חוץ, או הצמודים לו, נכללו לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו תקפים למועד הדיווח.
- ב. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן נכללו לפי המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות צמודים.
- ג. להלן פרטים על שיעורי השינוי במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין היציגים של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)	שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)
8.10	(7.79)	(6.97)	שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

(17) התחייבויות פנסיוניות.

א. התחייבויות הקרן מחולקות לארבע קבוצות:

התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה במסלולים מקיפים - עמית במסלול מקיף הינו מי שקיימת בגינו יתרה צבורה במועד הדוח ונמצא באחד ממסלולי הביטוח המקיפים, המספקים כיסוי ביטוחי (נכות ושארים) למבוטח הפעיל, והעמית אינו מקבל קצבת זקנה מהקרן.

התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה במסלול יסוד - עמית במסלול יסוד הינו מי שקיימת בגינו יתרה צבורה במועד הדוח, והעמית אינו נמצא במסלול מקיף ואינו עמית מקבל קצבת זקנה מהקרן.

התחייבויות למקבלי קצבה קיים - מקבל קצבה שהיה זכאי לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2018.

התחייבויות למקבלי קצבה - מקבל קצבה שהיה זכאי לקבל קצבה מהקרן לאחר 1 בינואר, 2018.

ב. קרן הפנסיה הינה מסוג "תשואה". התחייבויות הקרן כלפי כל אחת משתי קבוצות העמיתים שאינם מקבלי קצבה, שווים לסך היתרות הצבורות שלהם.

התחייבויות הקרן כלפי כל אחת משתי קבוצות מקבלי קצבה, מחושבת כערך הנוכחי של סך תשלומי הפנסיה העתידיים הצפויים להיות משולמים, אשר מהווים לפי שיעור תשואות הנכסים המושקעים כנגד ההתחייבות. ההיוון מחושב לפי תשואה בניכוי דמי ניהול.

בהתאם להוראות, שיעור התשואה נקבע לפי וקטור ריביות שמפרסמת חברה המספקת ציטוט ריביות בגין ההשקעות החופשיות.

ג. בתום כל רבעון עורכת הקרן מאזן אקטוארי אשר קובע עודף או גירעון דמוגרפי לעמיתים ולמקבלי הקצבה בקרן. הקרן מעדכנת את יתרות העמיתים, תשלומי הפנסיות והעתודות למקבלי הקצבה בהתאם לעודף או לגירעון הדמוגרפי. בנוסף, מחושב אחת לרבעון, עודף או גירעון תשואתי לכל אחת מקבוצות מקבלי הקצבה לסוגיהם אשר מעודכן בתשלום הפנסיה רק אחת לשנה.

ביאור 2- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

(17) התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ד. הקרן מנהלת התחשבות נפרדת לנכסים המושקעים כנגד התחייבויותיה כלפי מקבלי קצבה.

ה. הקרן מחשבת וכוללת בשורה נפרדת בדוח על המצב הכספי שלה עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR- Incurred but not reported) בגין התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה למקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדוח על המצב הכספי ולא דווחו לקרן עד לאותו מועד או טרם התקבלה החלטה בגינם. ההתחייבות הנ"ל נקבעה על ידי האקטואר הממונה של הקרן.

ו. הדוח נערך על פי בסיס אקטוארי לפי חוזר פנסיה 6-3-2017, דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה, אשר פורסם ביום 1 באוקטובר 2017 ומבטל את חוזר פנסיה 1-3-2013 באותו נושא מיום 30 בינואר 2013 וכן על בסיס חוזר 10-1-2019 אשר פורסם ביום 6 בנובמבר 2019 ומעדכן את מודל שיפורי התמותה בחברות הביטוח וקרנות הפנסיה.

החוזר מפרט הנחות ברירות מחדל מעודכנות שעל בסיסן יחשבו קרנות הפנסיה את המאזן האקטוארי שלהן ובהתאם יקבעו את המקדמים הכלולים בתקנון.

פרסום החוזר נבע מהצורך בעדכון ההנחות הדמוגרפיות נוכח השינויים בטבלאות הדמוגרפיות, הבאים לידי ביטוי בנייר עמדה סופי שפרסם הממונה בנושא "עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיות בקרנות הפנסיה" ביום 1 באוקטובר 2017.

כמו כן, החוזר קובע כי לפחות אחת לשלוש שנים קרן פנסיה תבדוק כל הנחה העומדת בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים, ותגיש לממונה את תוצאות הבדיקות בצירוף חוות דעת של האקטואר הממונה של קרן הפנסיה על התאמת ההנחות לתוצאות הבדיקות. במהלך דצמבר 2016 החברה הגישה בהתאם להנחיית המפקח נתונים מעודכנים לצורך בחינה מחודשת של ההנחות שעל בסיסן יחשבו מאזן אקטוארי ומקדמים ובהתאם לכך חוזר 6-3-2017 עודכן. בנובמבר 2019, הקרן הגישה לממונה מחקר דמוגרפי נוסף בצירוף חוות דעת של אקטואר ממונה, עד למועד החתימה על דוח זה עדיין לא התקבלה התייחסות מצד הממונה.

ז. באוקטובר 2020 נכנס לתוקפו תקנון מעודכן בהתאם לחוזר 10-1-2019 "עדכון מערך ההנחות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח וקרנות פנסיה". תקנון זה הוגש עם מקדמים מעודכנים בהתאם למודל שיפורי תמותה מעודכן שנכנסו לתוקף החל מ-1 לספטמבר 2020.

בפברואר 2018 נכנס לתוקפו תקנון מעודכן בהתאם לחוזר 4-3-2016 "הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה" שמנחה לגבי תקנון תקני עבור כל קרנות הפנסיה החדשות. תקנון זה הוגש עם מקדמים מעודכנים בהתאם להנחות דמוגרפיות החדשות שפורסמו ע"י רשות שוק ההון במסגרת חוזר 6-3-2017.

ביום 29 בינואר, 2014 פורסם חוזר פנסיה 1-3-2014, הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות, והקובע בין היתר כי:

1. החל מחודש ינואר 2014 תופסק זקיפת התשואה הדמוגרפית החודשית לעמיתים שאינם מקבלי קצבה.

2. התשואה המדווחת לעמיתים שאינם מקבלי קצבה תהיה תשואת השקעות בלבד, ללא תשואה דמוגרפית.

3. חלוקת עודף או גירעון דמוגרפי לעמיתים שאינם מקבלי קצבה ולמקבלי קצבה תתבצע פעם ברבעון, בהתאם לאיזון האקטוארי המתבצע כחלק מהכנת הדוח הכספי התקופתי. היתרות הצבורות של העמיתים שאינם מקבלי קצבה והקצבאות של מקבלי קצבה יעודכנו בהתאם מדי רבעון.

4. הקצבאות של מקבלי קצבה יעודכנו פעם בשנה בעקבות עודף או גירעון תשואתי.

ביום 3 במאי 2017 התפרסמו חוזר פנסיה 3-3-2017 "הוראות דוח כספי לקרנות פנסיה חדשות" שמחליף את חוזר 1-3-2014 החל מ-1 בינואר 2018 וחוזר פנסיה 1-3-2017 "הוראות לניהול קרן חדשה" שמחליף את חוזר 9-4-2004 החל מ-1 בינואר 2018. חוזרים אלו קובעים בין היתר:

א. "מקבלי קצבה" - הגדרה נפרדת למקבלי קצבה שמועד הזכאות לקצבה הינו מחודש ינואר 2018 ואילך.

לקבוצה זו החוזר קובע חישוב התחייבות פנסיונית שונה מהאופן שהיה נהוג עד כה כך שלא ייווצר גרעון עקב פער ריביות ביציאה לקבלת קצבה.

ב. "מקבלי קצבה קיימים" - הגדרה נפרדת לקבוצת מקבלי קצבה שמועד הזכאות לקצבה הינו לפני ינואר 2018, חישוב ההתחייבויות בגינם ימשיך לפי הכללים הקיימים.

ג. הצמדת הקצבה למדד המחירים לצרכן עבור קצבאות שהזכאות בגינן היא מינואר 2018 ואילך, תעשה אחת לשנה.

ביאור 2- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים והתחייבויות (המשך)

(17) התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ח. הדוח האקטוארי נערך על ידי האקטוארית ענת קנטור.

נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את הדוח האקטוארי. יש לראות בדוח האקטוארי השלמה הכרחית לנתוני הדוחות הכספיים.

ב. שיטת רישום דמי גמולים, תשלומים לפנסיונרים ודמי ניהול

תוספות לקרן מדמי גמולים כוללות דמי גמולים שנגבו עד למועד המאזן.

דמי ניהול מדמי הגמולים נרשמים במועד גביית דמי הגמולים. דמי הניהול מנכסי הקרן נרשמים בתום החודש בגינו הם שולמו.

תשלומים לפנסיונרים נרשמים על בסיס צבירה. הכנסות והוצאות נרשמות על בסיס מצטבר.

ג. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי רשות שוק ההון, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
324	325
21,675	19,517
261	67
8,806	7,260
267	2,147
96	-
119	3
31,548	29,319

ריבית ודיבידנד לקבל
צדדים קשורים
חובות מעסיקים
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין השקעות
מבטח משנה
אחרים
סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020

כללי	מניות	שקלי טווח ומטח	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
140,256	602	902	85,291	24,606	20,750	22,155	62,590
357,152							
100,121	109	-	78,900	13,599	9,843	19,882	5,530
227,984							
299	-	-	299	19	13	15	-
228,629	109	-	79,199	13,618	9,856	19,897	5,530
585,781	711	902	164,490	38,224	30,606	42,052	68,120
240,676							

אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

כללי	ילידי שנות ה-50	ילידי שנות ה-60	ילידי שנות ה-70	ילידי שנות ה-80	ילידי שנות ה-90	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
154,855	15,712	18,076	29,816	36,777	7,517	11,012	64,561	338,326
אגרות חוב ממשלתיות								
86,682	7,234	9,429	19,550	25,695	9,522	11,400	6,559	176,071
214	3	4	9	13	2	-	-	245
86,896	7,237	9,433	19,559	25,708	9,524	11,400	6,559	176,316
אגרות חוב קונצרניות: שאינן ניתנות להמרה שניתנות להמרה								
241,751	22,949	27,509	49,375	62,485	17,041	22,412	71,120	514,642
סך הכל נכסי חוב סחירים								

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020

כללי	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
10,422	4,276	873	501	278	2,152	18,502
1,866	1,115	210	140	58	18	3,407
2,213	345	307	-	-	-	2,865
173,310	71,354	13,495	8,880	4,095	11,125	282,259
187,811	77,090	14,885	9,521	4,431	13,295	307,033
נכסי חוב אחרים (1): אגרות חוב קונצרניות: שאינן ניתנות להמרה פקדונות בבנקים הלוואות לעמיתים הלוואות לאחרים						
187,811	77,090	14,885	9,521	4,431	13,295	307,033
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים						

ליום 31 בדצמבר 2019

נכסי חוב אחרים (1)							
אגרות חוב קונצרניות :							
כללי	ילידי שנות 50-ה	ילידי שנות 60-ה	ילידי שנות 70-ה	ילידי שנות 80-ה	ילידי שנות 90-ה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,732	361	807	1,439	1,680	26	2,634	19,679
2,189	101	175	353	410	25	62	3,315
1,536	-	175	26	138	-	-	1,875
180,876	6,305	10,846	21,655	25,138	1,193	9,454	255,467
197,333	6,767	12,003	23,473	27,366	1,244	12,150	280,336
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים							
197,333	6,767	12,003	23,473	27,366	1,244	12,150	280,336

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

(1) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2020	
כללי		כללי	
ערך	שווי	ערך	שווי
בספרים	הוגן	בספרים	הוגן
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
871	1,089	795	982

הלוואות

ביאור 6 - מניות

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020

כללי	מניות	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
155,265	2,421	100,410	16,031	5,896	12,496	-	292,519
31,108	-	456	-	-	-	4	31,568
186,373	2,421	100,866	16,031	5,896	12,496	4	324,087

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2019

כללי	ילידי שנות ה-50	ילידי שנות ה-60	ילידי שנות ה-70	ילידי שנות ה-80	ילידי שנות ה-90	בסיסי למקבלי קצבה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
120,066	3,413	8,765	21,745	26,690	5,641	4,677	-	190,997
28,516	-	-	-	-	-	-	2	28,518
148,582	3,413	8,765	21,745	26,690	5,641	4,677	2	219,515

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

ב. השקעות הקרן בנדל"ן מחוץ לישראל מתבצעות באמצעות חברות ושותפויות מחוץ לישראל ולפיכך השקעות אלה מסווגות בסעיף מניות לא סחירות.

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020

כללי	מניות	גילאי 50 ומטה	גילאי 50 עד 60	גילאי 60 ומעלה	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
82,259	1,190	56,712	9,159	3,517	7,353	41	160,231
46,785	389	30,909	5,741	2,848	4,192	-	90,864
2,256	34	1,511	243	84	180	-	4,308
2,649	-	2,065	299	231	675	7	5,926
54	1	35	6	2	4	-	102
134,003	1,614	91,232	15,448	6,682	12,404	48	261,431

השקעות אחרות
סחירות

קרנות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות

השקעות אחרות שאינן
סחירות

קרנות השקעה וקרנות
הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות

סך הכל השקעות
אחרות

ליום 31 בדצמבר 2019

כללי	ילידי שנות ה-50	ילידי שנות ה-60	ילידי שנות ה-70	ילידי שנות ה-80	ילידי שנות ה-90	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	בסיסי למקבלי קצבה קיימים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
78,724	2,409	6,014	14,682	17,704	3,904	3,343	7	126,787
31,130	1,485	2,588	5,641	6,887	1,507	1,498	-	50,736
1,563	46	118	290	349	75	64	-	2,505
1,689	132	170	356	521	184	257	48	3,357
192	7	14	35	43	9	8	-	308
113,298	4,079	8,904	21,004	25,504	5,679	5,170	55	183,693

השקעות אחרות
סחירות

קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות

השקעות אחרות שאינן
סחירות

קרנות השקעה וקרנות
הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות

סך הכל השקעות
אחרות

45,401	-	36	114	125	-	-	66	45,742
3,350	114	176	340	406	63	59	-	4,508
1,274	41	80	164	190	9	-	88	1,846
-	-	-	-	-	-	-	-	-
50,025	155	292	618	721	72	59	154	52,096
163,323	4,234	9,196	21,622	26,225	5,751	5,229	209	235,789

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
141,431	159,152	מניות
(1,102)	1,678	מדד
(170,396)	(225,928)	מטבע זר
(1,103)	(1,207)	ריבית

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2020		
כללי	סה"כ	גילאי 50 ומטה	כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,384	5,016	-	5,016	יתרה ליום 1 בינואר
31	1,996	967	1,029	רכישות ותוספות
-	121	60	61	עלויות והוצאות שהוונו
31	2,117	1,027	1,090	סה"כ תוספות
601	(156)	(60)	(96)	התאמת שווי הוגן
5,016	6,977	967	6,010	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. קביעת שווי הוגן

נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהינם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. הערכות שווי חיצוניות מבוצעות לפחות אחת לשנה, במועדים שונים עבור נכסים שונים בתיק הנדל"ן להשקעה. בשאר תקופות הדיווח מתבצעת בחינה פנימית, במטרה לוודא שלא חל שינוי מהותי בשווי הנכס בהתאם לפרמטרים שעל בסיסם נערכה הערכת השווי.

הערכות כאמור מסווגות לרמת שיערוך 3 בהתאם לתקינה הבינלאומית.

הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה.

הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי מהימנות האשראי שלהם; חלוקת האחזקות בין הקבוצה והשוכר לגבי אחזקת וביטוח הנכס; ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות, גישת ההשוואה, נכסים דומים והיוון תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהנכס. שווים של מרבית הנכסים נקבע בהתאם לאמידת תזרימי המזומנים ולגביהם מובאים בחשבון הסיכון המובנה שלהם. מרבית נכסי הנדל"ן המסחרי ונדל"ן המשרדים מהווים בשיעור היוון 3.50% לנדל"ן חו"ל ושיעורי היוון שבין 6.0% ל-7.25% לנדל"ן בישראל וזאת בהתאם לרמת הסיכון המתאימה בנכס.

הערכת השווי לנדל"ן להשקעה בהקמה מבוססת על אמידת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה לאחר הקמתו, בניכוי הערך הנוכחי של אומדן עלויות ההקמה הצפויות לנבוע לצורך השלמתו ובניכוי רווח יזמי סביר כאשר רלוונטי, תוך התחשבות בשיעור ההיוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס.

אומדן השווי ההוגן יגדל באם שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן, ויקטן באם שיעור התפוסה יקטן. הנדל"ן להשקעה מורכב בעיקר מבנייני משרד ונדל"ן מסחרי.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. לעניין התקשרות להמשך השקעה בהקמה של מבנים בנדל"ן להשקעה ראה ביאור 19 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות.

ד. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקופה כנדל"ן להשקעה:

ליום 31 בדצמבר		מועדי סיום
2019	2020	תקופת החכירה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	בשנים
2,303	4,265	בבעלות
2,713	2,712	בחכירה מהוונת (*)
		2037 ואילך

(*) מקרקעין ברחוב יגאל אלון תל אביב, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2020 וליום 31 דצמבר 2019 הנו בסך של 1,396 אלפי ש"ח ובסך של 1,393 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל ומעיריית תל-אביב עד שנת 2060 ועד שנת 2059 בהתאמה.

מקרקעין ברחוב קרית נורדאו נתניה, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2020 וליום 31 דצמבר 2019 הנו בסך של 1,316 אלפי ש"ח ובסך של 1,320 אלפי ש"ח, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד לשנת 2064.

ה. חלק מהמקרקעין בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם על שם החברה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
15	4	חברה מנהלת
235	176	מוסדות
2,413	1,628	התחייבויות בגין נגזרים
2,816	3,046	מעסיקים
545	727	זכאים בגין פנסיות
-	11,715	מבטח משנה
678	3,638	זכאים בגין השקעות
2,664	3,716	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
8	8	אחרים
9,374	24,658	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - התחייבויות למקבלי קצבאות

א. התחייבויות למקבלי קצבה קיימים

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
68,978	72,689	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
4,449	4,363	התחייבויות לנכים
9,580	9,369	התחייבויות לשאיירי מבוטח
394	1,886	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
-	-	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
764	1,594	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
-	-	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
788	142	עתודה לפנסיונרים
84,953	90,043	סך ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים

ב. התחייבויות למקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
45,512	22,514	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
7,778	2,525	התחייבויות לנכים
6,198	1,988	התחייבויות לשאיירי מבוטח
11,141	6,956	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
1,255	-	התחייבויות עבור תביעות לשאיירי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
1,154	1,574	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
1,177	310	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשאיירי מבוטח
743	359	עתודה לפנסיונרים
74,958	36,226	סך ההתחייבויות לפנסיונרים

ביאור 11 - עודף (גירעון) אקטוארי

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום		לשנה שהסתיימה ביום	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	30 ביוני	31 במרץ
2020	2020	2020	2020
אלפי ש"ח	אחוזים	אחוזים	אחוזים
283	0.02	(0.03)	(0.02)
		(0.06)	(0.09)
		(0.21)	
821	0.11	0.30	0.29
		0.28	0.80

א. עודף (גירעון) דמוגרפי עבור כל עמיתי הקרן
עודף (גירעון) דמוגרפי למבוטחים במסלולי
ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי
מוות ונכות - מסלולים מקיפים

ב. עודף הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי קצבה:

-	-	-	-	-	-	-
3,320	4.56	2.07	2.09	(8.38)	(0.18)	2.62

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

בסיסי למקבלי קצבה

ג. החל מינואר 2018, בהתאם לסעיף ד.1.ג בנספח 2 לחוזר 3-3-2017, העודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי הקצבה, מחושב ונוקף מדי רבעון באמצעות התאמת ההתחייבויות. על אף האמור, עדכון הקצבאות בגין עודף תשואות של שנת 2019 ייעשה רק החל מתשלום ההקצבה בגין אפריל 2020, כלומר בקצבה המשולמת ב-1 למאי 2020. אחוז העודף (גירעון) שיחולק בפועל (מורכב מהכפלה של ארבעה רבעונים) ישתנה בהתאם למועד הפרישה ברבעון הרלוונטי במהלך השנה.

ביאור 12 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול לפי מסלולי השקעה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,642	2,965	3,456
3,838	4,002	4,099
6,480	6,967	7,555
513	699	747
6,993	7,666	8,302

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים (*):
דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

דמי ניהול ממקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול מדמי גמולים:

4.00	4.00	4.00	שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
1.22	1.15	1.13	שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

דמי ניהול מסך נכסים:

1.05	1.05	1.05	שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
0.45	0.37	0.32	שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

דמי ניהול ממקבלי קצבה (*):

2.00	2.00	2.00	שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין עבור פנסיונרים שפרשו לפני 1 בינואר 2013
0.60	0.60	0.60	שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין עבור פנסיונרים שפרשו החל מיום 1 בינואר 2013 ואילך
2.00	2.00	2.00	שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל עבור פנסיונרים שפרשו לפני 1 בינואר 2010
0.50	0.50	0.48	שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל עבור פנסיונרים שפרשו החל מחודש ינואר 2010 ואילך

(*) דמי הניהול למקבלי קצבה

דמי ניהול למקבלי קצבה אשר החלו לקבל קצבה החל מ-1 בינואר 2013 ואילך, לא יעלו על 0.6% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם, מקבלי קצבה שהחלו לקבל קצבה לפני 1 בינואר 2013, לא יעלו על 2.0% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם.

על אף האמור, בהתאם לתקנון הקרן דמי הניהול ממי שהפכו לפנסיונרים החל מחודש ינואר 2010 ואילך ייגבו דמי ניהול שלא יעלו על שיעור של 0.5% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

עבור פנסיונרים שפרשו לפני שנת 2010 נגבים דמי ניהול בשיעור של 2% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

ביאור 13 - הוצאות ישירות

כל המסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח			
0.015	0.016	0.017	135	184	259	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	37	8	12	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.008	0.009	0.006	75	108	95	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.060	0.054	0.056	546	622	834	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.041	0.037	0.042	379	433	619	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
0.001	*-	*-	4	4	6	באמצעות תעודות וקרנות סל
0.006	0.006	0.005	59	64	71	עמלות אחרות**
0.135	0.123	0.127	1,235	1,423	1,896	סך הכל הוצאות ישירות

כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח			
0.015	0.016	0.017	93	118	142	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	28	6	7	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.009	0.011	0.009	62	80	71	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.083	0.084	0.092	542	618	765	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.044	0.039	0.042	282	286	345	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
0.001	*-	*-	4	3	4	באמצעות תעודות וקרנות סל
0.007	0.006	0.005	47	46	43	עמלות אחרות**
0.162	0.157	0.166	1,058	1,157	1,377	סך הכל הוצאות ישירות

מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח			
-	-	0.004	-	-	*-	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
-	-	*-	-	-	*-	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
-	-	*-	-	-	*-	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
-	-	0.009	-	-	1	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
-	-	*-	-	-	*-	בגין השקעה בנכסים בישראל
-	-	*-	-	-	*-	באמצעות תעודות וקרנות סל
						עמלות אחרות**
-	-	0.013	-	-	1	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ו/או מ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

שקלי טווח קצר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
-	-	0.003	-	-	*-
-	-	*-	-	-	*-
-	-	0.003	-	-	*-

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
סך הכל הוצאות ישירות

גילאי 50 ומטה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
0.020	0.019	0.021	13	22	82
0.006	0.001	0.001	3	1	4
0.010	0.009	0.005	6	10	18
0.002	0.001	0.018	1	2	68
0.059	0.045	0.051	36	51	198
0.001	*-	0.001	*-	1	2
0.007	0.006	0.005	5	6	19
0.104	0.081	0.102	64	93	391

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני :
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות תעודות וקרנות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

גילאי 50 עד 60

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
0.023	0.018	0.019	7	9	14
0.005	0.001	0.001	1	-	1
0.005	0.010	0.004	2	5	4
0.001	0.001	0.001	-	*-	*-
0.048	0.041	0.044	14	20	34
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.003	0.005	0.005	1	3	4
0.086	0.076	0.074	25	37	57

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני :
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות תעודות וקרנות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ו/או מ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

גילאי 60 ומעלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
0.022	0.016	0.016	5	5	8
0.004	0.001	0.001	1	*-	*-
0.001	0.010	0.005	*-	4.000	2
0.033	0.029	0.034	7	10	17
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.002	0.004	0.004	*-	1.000	2
0.062	0.060	0.059	13	20	29

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות תעודות וקרנות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

ילידי שנות ה-70 ***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
0.021	0.020	-	12	19	-
0.005	0.001	-	3	1	-
0.010	0.009	-	5	9	-
0.002	0.002	-	1	1	-
0.057	0.047	-	32	45	-
0.001	*-	-	-	*-	-
0.007	0.006	-	4	6	-
0.103	0.084	-	57	81	-

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות תעודות וקרנות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

ילידי שנות ה-90 ***

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
0.023	0.020	-	3	5	-
0.006	0.001	-	1	*-	-
-	-	-	-	-	-
0.058	0.046	-	6	11	-
0.001	*-	-	*-	*-	-
0.001	0.001	-	*-	*-	-
0.088	0.069	-	10	16	-

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות תעודות וקרנות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ו/או מ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

*** המסלול מוזג למסלול גילאי 50 ומטה. ראה ביאור 1.

ביאור 13 - הוצאות ישירות (המשך)

בסיסי למקבלי קצבה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
0.011	0.018	0.021	1	4	12
0.002	0.001	0.001	-	*-	*-
-	*-	*-	-	-	*-
0.028	-	-	2	-	-
-	0.041	0.044	-	10	24
-	*-	*-	-	-	*-
-	*-	0.001	-	-	1
0.042	0.061	0.068	3	14	37

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות תעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

בסיסי למקבלי קצבה קיימים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת (%)			אלפי ש"ח		
0.002	0.003	0.001	1	2	1
-	*-	*-	-	*-	*-
-	*-	*-	-	*-	*-
0.002	0.002	0.001	2	1	1
0.002	0.002	0.002	2	2	2
0.006	0.006	0.005	5	5	4

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ- 1 אלפי ש"ח ו/או מ- 0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 14 - ביטוח משנה

הקרן מאפשרת רכישת כיסוי ביטוחי לנכות ושאיירים בהתאם לתוכנית המאושרת בתקנון הקרן. בהתאם להוראות הממונה נדרשת החברה המנהלת להתקשר בהסכם לביטוח משנה כל עוד מספר עמיתים בתוכנית המקיפה (הכוללת כיסויים ביטוחיים בגין נכות ושאיירים) אינו עולה על 1,500 עמיתים. על אף העובדה כי מספר העמיתים עולה נכון לתקופת הדוח על 1,500 עמיתים החליטה החברה המנהלת להמשיך את ההסכם ביטוח המשנה עד ליום 31 בדצמבר 2018. הנהלת הקרן החליטה לסיים את ביטוח המשנה ביום 31 בדצמבר 2018. סיום ההסכם נעשה בהסכמה של הצדדים. בהתאם להסכם ביטוח המשנה, מבטח המשנה העביר סכומים חד פעמיים בגין תביעות נכות משתלמות ויעביר את חלקו בעתיד בגין כל תביעת נכות או שאירים שתדווח בגין השנים שביטוח המשנה היה בתוקף. החל מ-1 בינואר 2020 נכנס לתוקפו הסדר ביטוח משנה חדש עם מבטח משנה סוויס רי המעניק לקרן כיסוי ביטוח משנה על בסיס פרופורציונלי בשיעור של 90% מהתחייבויות הראל פנסיה כללית במסלולים הכוללים כיסויים ביטוחיים, בגין מקרי מוות או נכות בהתאם לתקנון הקרן.

ביאור 15 - תשואות הקרן

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2016	2017	2018	2019	2020	
באחוזים						
5.55	4.11	8.80	(1.47)	12.22	4.63	כללי
-	-	-	-	-	12.03	מניות *
-	-	-	-	-	(0.01)	שקלי טווח קצר *
5.58	4.34	9.37	(3.28)	13.28	4.90	גילאי 50 ומטה **
4.89	4.39	7.80	(2.73)	11.77	3.78	גילאי 50 עד 60 (לשעבר ילידי שנות ה-60) **
4.06	3.85	6.49	(1.84)	9.44	2.71	גילאי 60 ומעלה (לשעבר ילידי שנות ה-50) **
-	5.39	9.10	(3.45)	13.28	-	ילידי שנות ה-70 **
-	7.41	9.25	(3.73)	13.42	-	ילידי שנות ה-90 **
-	-	-	(2.33)	10.55	3.58	בסיסי למקבלי קצבה ***
4.09	1.64	4.48	(2.16)	14.58	2.66	בסיסי למקבלי קצבה קיימים

* החל מחודש אוקטובר 2020

** החל מיום 1 בינואר 2020 בוצע שינוי במודל תלוי גיל כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים הופעלו שלושה מסלולי ההשקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). ראה ביאור 1.

*** החל מחודש ינואר 2018

ביאור 16 - העברות כספים בין מסלולי השקעה

ליום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(10,162)	(11,486)	(10,111)	כללי
-	-	(3)	מניות
-	-	(601)	שקלי טווח קצר
1,324	(1,972)	(8,330)	גילאי 50 ומטה *
248	(1,636)	(2,501)	גילאי 50 עד 60 (לשעבר ילידי שנות ה-60) *
(4,298)	(7,133)	(18,657)	גילאי 60 ומעלה (לשעבר ילידי שנות ה-50) *
908	(2,726)	-	ילידי שנות ה-70 *
268	(461)	-	ילידי שנות ה-90 *
2,750	24,334	39,874	בסיסי למקבלי קצבה
8,962.00	1,080	329	בסיסי למקבלי קצבה קיימים
-	-	-	סה"כ קרן

* החל מיום 1 בינואר 2020 בוצע שינוי במודל תלוי גיל כך שבמקום מסלולים המיועדים לעמיתים בהתאם לשנת לידתם בטווח של עשר שנים הופעלו שלושה מסלולי ההשקעה בהם מדיניות ההשקעה תיקבע בהתאם לגילם של העמיתים (מסלול לגילאי 50 ומטה, גילאי 50 עד 60 וגילאי 60 ומעלה). ראה ביאור 1.

ביאור 17 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(15)	(4)	החברה המנהלת
		צדדים קשורים אחרים:
21,675	19,517	חייבים ויתרות חובה
63	207	ריבית ודיבידנד לקבל
21,391	27,523	מניות
937	2,015	אגרות חוב סחירות
5,860	5,226	הלוואות
8,765	10,451	השקעות אחרות
58,676	64,935	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 20,095 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
6,993	7,666	8,302	דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 18 - מסים

הקרן אושרה לצרכי מס כקופת גמל לקצבה. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר 2020 והוא מתחדש מדי שנה. בהתאם לכך הכנסתה פטורה ממסים על הכנסותיה מכח הוראות סעיף סעיף 9 (2) לפקודת מס הכנסה.

מהכנסות הקרן הנובעות מהשקעותיה במדינות חוץ מנוכחים מסים בהתאם להוראת האמנה למניעת כפל מס הרלוונטית לאותה מדינה עם מדינת ישראל.

בתקופת הדוח, מהשקעות בחו"ל נוכה מס במקור בסך 738 אלפי ש"ח.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. חובות מעבידים

חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 מטיל התחייבות על קרנות הפנסיה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקרן. החברה המנהלת נוקטת באמצעים שונים על מנת לאתר, לזהות ולגבות את חובות מעבידים. האמצעים כוללים מעקב שיטתי ומתמשך של איתור החובות, דיוור למעביד אודות החוב, הגעה להסדרי תשלומים ובמידת הצורך הגשת תביעה משפטית. במקרה של פירוק מוגשת תביעת חוב למוסד לביטוח לאומי באמצעות מפרק החברה.

ב. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה קרן הפנסיה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן - הקרנות) כשותפה מוגבלת.

הקרן התחייבה להשקעה כוללת בסך 322,941 אלפי ש"ח.

סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

סכומי ההשקעה שטרם נדרשו בגין ההשקעה בקרנות מסתכמים לתאריך המאזן לסך של 244,320 אלפי ש"ח.

ג. במסגרת הסכם השיתוף שנחתם בין רוכשי נדל"ן להשקעה ובו הוגדרו יחסי השיתוף ועוד, התחייבה הקרן נכון לתאריך המאזן להשקיע בהמשך בהקמה סך של כ-4 אלפי ש"ח במתחם הארגז בתל אביב.

ד. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ה. שעבודים

קיימים שעבודים על נכסי הקרן לצורך פעילות בנגזרים. לתאריך המאזן מסתכמים השעבודים לסך של 26,352 אלפי ש"ח.

ביאור 20 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

ביום 11 בפברואר 2021, תוקן תקנון קרן הפנסיה. להלן עיקרי השינויים:

- במקרה פטירה בתקופת נכות הכוללת כיסוי לנכות מתפתחת, קצבת השארים תחושב בהתאם לשכר הקובע המגולם בקצבת הנכות האחרונה ששולמה לנכה לפני פטירתו. התיקון נכנס לתוקף בחודש מרס 2021.
- הארכת גיל תום תקופת הביטוח לגיל 67 למבוטחות אשר נמצאות במסלולים: "פנסיה מקיפה נכות מוגדלת 75%- תום ביטוח 64" ו-"פנסיה מקיפה - תום ביטוח 64" וטרם הגיעו לגיל 64. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 למאי 2021.
- נפתח מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.

הראל פנסיה וגמל בע"מ

הראל כללית

קרן פנסיה חדשה משלימה

דין וחשבון ומאזן אקטוארי

ליום 31.12.2020

ענת קנטור
אקטוארית ממונה
מרס 2021

תוכן עניינים

1.	הצהרת אקטואר	3
2.	מאזן אקטוארי	4
3.	מידע כללי	6
4.	פירוט התחייבות למקבלי קצבה	10
5.	התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR) ותביעות תלויות	12
6.	עודף (גירעון) אקטוארי	17
7.	ניתוחי רגישות להנחות	21
8.	ביטוח משנה	22
9.	הערות והבהרות	23
10.	נספחים סטטיסטיים	25

1. הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "הראל כללית" ליום 31 לדצמבר 2020.

החל מאפריל 2017 אני האקטוארית הממונה של הקרן ואני עובדת כאקטוארית בחברה המנהלת של הקרן החל ממרס 2015 אין לי או לקרובי משפחה שלי קשר אחר עם הקרן או החברה המנהלת.

אני מצהירה ומאשרת כי:

1. הדין וחשבון האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.
2. הדין וחשבון האקטוארי נערך בהתאם לאלה:
 - א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד – 1964.
 - ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון תואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.
 - ג. תקנון הקרן.

והכל כתוקפם למועד הדוח.

3. חוות דעתי:

א. הנכסים שנצברו, המצוינים בדין וחשבון, רשומים בהתאם לדוח על המצב הכספי בדוחות הכספיים של הקרן למועד הנזכר.

ב. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיף קטן א, וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדין וחשבון, הומצאו לי על-ידי הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדין וחשבון, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה המספקת לצורך עריכת הדין וחשבון.

ג. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססים על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות על-ידי השוואתם לנתוני התקופה אליה מתייחס הדוח ולנתוני תקופות קודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי-דיוקים או השמטות עקביות או שיטתיות בנתונים. האחריות לאי-דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אינן אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

לפי מיטב ידיעתי והערכתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדין וחשבון המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדין וחשבון, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 31 לדצמבר 2020, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

18/03/2021	אקטואר ממונה	ענת קנטור	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

2. מאזן אקטוארי

הראל כללית- קרן פנסיה משלימה - זכויות צבורות				
מאזן אקטוארי				
31/12/2020				
באלפי ש"ח (דוח נומינלי/לא מתואם)				
ליום	ליום	ליום	ביאור	
<u>31/12/2019</u>	<u>30/09/2020</u>	<u>31/12/2020</u>		
<u>1,357,883</u>	<u>1,524,442</u>	<u>1,689,899</u>		סך נכסים לפי הדוח על המצב הכספי
9,374	18,959	24,658		זכאים ויתרות זכות
				התחייבויות פנסיוניות:
				<u>התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה:</u>
498,080	614,596	705,936		התחייבויות לעמיתים מבוטחים
<u>722,886</u>	<u>741,453</u>	<u>794,970</u>		התחייבויות לעמיתים שאינם מבוטחים
1,220,966	1,356,049	1,500,906		סך כל ההתחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
				-
				<u>התחייבויות למקבלי קצבה:</u>
90,043	84,519	84,953	א4	התחייבויות למקבלי קצבה קיימים
<u>36,226</u>	<u>62,178</u>	<u>74,958</u>	ב4	התחייבויות לפנסיונרים
126,269	146,697	159,911		סך כל ההתחייבויות למקבלי קצבה
				עודף (גרעון) אקטוארי
587	1,507	1,104	א6	עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים
<u>687</u>	<u>1,230</u>	<u>3,320</u>	ב6	עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית
1,274	2,737	4,424		סך כל עודף (גירעון) אקטוארי
1,348,509	1,505,483	1,665,241		סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות
<u>1,357,883</u>	<u>1,524,442</u>	<u>1,689,899</u>		סך כל ההתחייבויות

להלן ביאור לסעיפי ההתחייבות:

מקבלי קצבה קיימים - פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה עד 31 בדצמבר 2017.

פנסיונרים – פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה החל מ-1 בינואר 2018.

התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) – סכום הצבירה למועד המאזן שהצטבר בגין העמיתים המבוטחים (רכשו מסלולי ביטוח) ושאנים מבוטחים ("מסלול יסוד").

עודף (גירעון) אקטוארי – עודף או גירעון לרבעון האחרון בלבד שנכון לתאריך הדוח טרם חולק או נזקף לעמיתי הקרן. עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים מחולק לכלל עמיתי הקרן מדי רבעון ועודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית נזקף למקבלי הקצבה בקרן בכל רבעון ומחולק בפועל פעם בשנה.

3. מידע כללי

א. עיקרי התקנון-

- 1) להלן יובאו פרטים על עיקרי התוכנית על פי תקנון הקרן. יצויין כי על מנת לעמוד על מלוא זכויותיהם וחובותיהם של עמיתים בקרן יש לעיין בתקנון המלא של הקרן (הפניה) לאתר האינטרנט של החברה המנהלת).
הקרן היא קרן תשואה, המשמעות היא שמדי חודש בחודשו תחושב היתרה הצבורה של העמיתים על פי היתרה הצבורה שהיתה בחודש הקודם בתוספת דמי גמולים והעברות מקרנות אחרות ששולמו לחשבון במהלך החודש שחלף, בתוספת רווחים או הפסדים שהיו לקרן על השקעותיה באותו החודש ובניכוי דמי סיכון ודמי ניהול אותם גובה הקרן על פי הוראות הדין. עם הגיע המבוטח לגיל פרישה תחושב פנסיית הזקנה על פי גילו, שנת לידה, מין, גיל השאירים ומינם, שיעור פנסיית השאירים ותקופת הבטחת תשלום לפנסיית הזקנה שנבחרו.
- 2) בפברואר 2018 נכנס לתוקפו תקנון מעודכן של הקרן המקיפה "הראל פנסיה" בהתאם לחוזר 2016-3-4 "הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה" שמנחה לגבי תקנון תקני עבור כל קרנות הפנסיה החדשות. במקביל הוגש תקנון מעודכן גם לקרן הכללית אשר נכנס לתוקף באותו תאריך.
- 3) תקנון זה הוגש עם מקדמים מעודכנים בהתאם להנחות הדמוגרפיות החדשות שפורסמו ע"י רשות שוק ההון במסגרת חוזר 2017-3-6 שיפורטו בסעיף ב'. עיקר השינוי הוא גידול משמעותי בשיעורי היציאה לנכות וקיטון בשיעורי התמותה לפעילים. סה"כ עדכון זה יוצר גידול של כ-100% בפרמיית הסיכון של נכות וקיטון של כ-10% בפרמיית הסיכון לשאירים. עדכון זה אמור לתקן את הגרעון מהיציאה לנכות שקיים בקרן מאז עדכון הטבלאות ביולי 2013 על פי חוזר 2013-3-1.
- 4) באוקטובר 2020 אושר תקנון מעודכן בהתאם לחוזר 2019-1-10 "עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". תקנון זה הוגש עם מקדמי קצבה ודמי סיכון מעודכנים בהתאם למודל שיפורי תמותה מעודכן. מקדמים אלו נכנסו לתוקף החל מספטמבר 2020 בהתאם להוראות החוזר.
- 5) עד שנת 2013, הקרן היתה ללא אפשרות לרכוש מסלולי ביטוח. החל משנת 2013 ניתן גם לרכוש כיסוי לנכות ושאירים בקרן. החל משנת 2015, ברירת המחדל היא שעמיתים בקרן המשלימה יבוטחו באותו מסלול ביטוח כמו בקרן המקיפה.
הקרן מעניקה פנסיה מקיפה במגוון מסלולי ביטוח לבחירה על פי התאמה אישית:
 - א. מסלול ביטוח 75% לנכות ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה)
– מסלול ברירת המחדל עתיר נכות המקנה למבוטח כיסוי ביטוחי מקסימלי לפנסיית נכות.
 - ב. מסלול ביטוח 75% לנכות (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 47 ומעלה) – מסלול עתיר ביטוח המקנה למבוטח כיסוי ביטוח מקסימלי לפנסיית שאירים כנגד הקטנת פנסיית הנכות במידת הצורך.
 - ג. מסלול ביטוח 75% לנכות (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 41 ומעלה) – מסלול עתיר ביטוח המקנה למבוטח כיסוי ביטוח מקסימלי לפנסיית שאירים כנגד הקטנת פנסיית הנכות במידת הצורך.
 - ד. מסלול ביטוח 75% לנכות ו-40% לשאירים-מסלול עתיר נכות מופחת שאירים המקנה למבוטח זכות לקבלת כיסוי ביטוחי מוגדל לפנסיית נכות וכיסוי מופחת לשאירים.
 - ה. מסלול ביטוח 37.5% לנכות ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 45 ומעלה) – מסלול עתיר שאירים מופחת נכות המקנה למבוטח זכות לקבלת כיסוי ביטוחי מוגדל לפנסיית שאירים וכיסוי מופחת לנכות.
 - ו. מסלול ביטוח 37.5% לנכות ו-40% לשאירים-מסלול עתיר חסכון המקנה למבוטח זכות לקבלת פנסיה זקנה מוגדלת כנגד הפחתת הכיסוי הביטוחי.
 - ז. מסלול לפרשים עד גיל 60, 75% לנכות (למעט גברים מצטרפים מגיל 41 ומעלה) ו-100% לשאירים (למעט גברים המצטרפים מגיל 49 ומעלה)-בדומה למסלול עתיר ביטוח כאשר גיל תום הביטוח הוא 60.
 - ח. מסלול ללא נכות-מסלול המקנה למבוטח זכות לקבלת פנסית זקנה בגיל פרישה וכן מספק כיסוי ביטוחי לשאירי המבוטח בלבד

- (6) בנוסף עמית רשאי לבחור בהסדר לגבי אופן תשלום פנסיית הנכות שלו:
- נכות מתפתחת- הפנסיה שתשולם בעקבות מקרה נכות תגדל ב-2% לשנה מעת התחלת התשלום ולמשך תקופת הנכות.
 - רכישת קצבת נכות כפולה- במקרה של נכות תשלום פנסיית נכות בשיעור כפול עבור 60 ימי הנכות הראשונים. הכיסוי חל כברירת מחדל עם אפשרות לויתור עליו.
- (7) עמית פעיל למעט עמית נכה, רשאי לעבור ממסלול ביטוח אחד למשנהו בהגשת בקשה בכתב במשרדי הקרן. הבקשה תיכנס לתוקף החל מה-1 לחודש העוקב לחודש הגשת הבקשה.
- (8) במסגרת מסלולי הביטוח רשאי עמית ללא שארים, לוותר על כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות לתקופה של עד 24 חודשים, זאת באמצעות הודעה בכתב לקרן. בתקופה זו יהיה מבוטח בכיסוי ביטוחי למקרה נכות וזקנה. חובת מבוטח כזה לעדכן את הקרן אחת ל-24 חודש לפחות, גם אם לא חל שינוי במצב המשפחתי.
- (9) במקרה של הפסקת תשלומים לקרן לתקופה עד חמישה חודשים, תגבה הקרן את עלות הכיסוי הביטוחי למקרי נכות ומוות אוטומטית מתוך היתרה הצבורה של העמית, אלא אם כן המבוטח שילם אותה בעצמו במישרין. המבוטח או שאיריו יהיו זכאים לקבלת פנסיה כאילו לא הופסקו התשלומים. כמו כן, במקרה של הפסקת תשלומים רשאי המבוטח להאריך את תקופת הביטוח למקרי נכות ומוות לתקופה כוללת של 24 חודש. עלות הסיכון יכולה להיות משולמת על ידי המבוטח במישרין או מתוך היתרה הצבורה שלו. במהלך 2020 נכנסו לתוקף הוראות שעה שהאריכו את תקופת הכיסוי הריסק הזמני מחמישה חודשים לשנים עשר חודשים.
- (10) **אפיקי השקעה**
- להלן אפיקי ההשקעה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה:
- כללי
 - מסלולי השקעות תלוי גיל – ברירת מחדל
 - מניות
 - שקלי טווח קצר
- להלן אפיקי ההשקעה לעמיתים שהינם מקבלי קצבה:
- מסלול בסיסי למקבלי קצבה – לפורשים החל מ-1 בינואר 2018.
 - מסלול בסיס למקבלי קצבה קיימים- לפורשים עד 31 בצמבר 2017.
- (11) שכר קובע לפנסיית שארים ולפנסיית נכות:
- תקנונה של הקרן מותאם למצבים של עליה או ירידה בשכר ע"י מנגנון חישוב שמתואר בתקנון הקרן.
- (12) מנגנון איזון אקטוארי:
- בתום כל רבעון עורכת הקרן מאזן אקטוארי אשר קובע עודף או גירעון דמוגרפי בנפרד לעמיתים במסלולי ביטוח, לעמיתים שאינם במסלולי ביטוח ולמקבלי הקצבה בקרן. הקרן מעדכנת את יתרות העמיתים, תשלומי הפנסיות והעתודות למקבלי הקצבה בהתאם לעודף או לגירעון הדמוגרפי. בנוסף, מחושב אחת לרבעון, עודף או גירעון תשואתי לכל אחת מקבוצות מקבלי הקצבה לסוגיהם אשר מעודכן בתשלום הפנסיה רק אחת לשנה.
- (13) סוגי מקבלי קצבאות:
- מקבלי קצבה קיימים – פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה עד 31 בדצמבר 2017.
 - פנסיונרים – פנסיונרים של זקנה, שארים ונכים שזכאים לקצבה החל מ-1 בינואר 2018.

ב. הנחות

בסיס ההנחות לחישוב ההתחייבויות נקבע בהתאם להנחות הדמוגרפיות שפורסמו בחוזר 2017-3-6 "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה" בתאריך 3 לאוקטובר 2017 (קישור לאתר שוק ההון). בסיס זה החליף את בסיס ההנחות הקודם לפי חוזר 2013-1-3. ההנחות הדמוגרפיות המעודכנות חושבו על בסיס נתוני ניסיון דמוגרפי של קרנות הפנסיה בישראל לשנים 2010-2015 שהוגשו לרשות שוק ההון במהלך דצמבר 2016. החוזר לא כלל שינוי במודל חיזוי שיפורי התמותה. עדכון מודל שיפורי תמותה חל רק החל מ-31 בדצמבר 2019 לצורך חישוב התחייבויות המאזן וזאת בהתאם לחוזר 2019-1-10 "עדכון מערך ההנחות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח וקרנות פנסיה" מתאריך 6 לנובמבר 2019. התקנון שאושר בפברואר 2018 התבסס על ההנחות הדמוגרפיות המעודכנות לפי חוזר 2017-3-6 ואילו התקנון שאושר באוקטובר 2020 מבוסס על ההנחות של מודל שיפורי תמותה.

(1) ריבית ההיוון

א. מקבלי קצבה קיימים (פורשים עד 31 בדצמבר 2017) – 100% מההון הצבור מושקע בהשקעות חופשיות. התשואה בהשקעות החופשיות נקבעת על בסיס וקטור ריבית חסרת סיכון שמפורסם ע"י חברה מצטטת.

ב. פנסיונרים חדשים (פורשים החל מ-1 בינואר 2018) – בדומה למקבלי קצבה קיימים, אך בהתאם להוראות בחוזר 2017-3-3 נספח 1 סעיף 3, תשלומי הפנסיות הצפויות יחושבו כך שכל אחד מהתשלומים העתידיים יעודכן בהתאם להשפעת ההפרש הצפוי בין הריבית הגלומה במקדם לבין שיעורי הריבית להיוון.

(2) דמי ניהול

א. מקבלי קצבה קיימים שפרשו לפני ינואר 2010 – 2% מנכסים במונחים שנתיים.
 ב. מקבלי קצבה קיימים שפרשו החל מינואר 2010 – תקרה של 0.5% מנכסים במונחים שנתיים בהתאם לדמי הניהול שנקבעו בפועל.
 ג. פנסיונרים חדשים – תקרה של 0.5% מנכסים במונחים שנתיים בהתאם לדמי הניהול שנקבעו בפועל.

(3) הנחות דמוגרפיות – בהתאם לטבלאות המפורסמות בחוזר 2017-3-6 וחוזר 2019-1-10.

א. תמותת מקבלי קצבת זקנה – לפי לוח פ3 ד' עם התאמה של לוח פ4.

ב. תמותת בני זוג של פנסיונרים – לפי לוח פ3 ד'.

ג. תמותת בני זוג של עמיתים בחיים -
 בני זוג עד גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ1 ב'.
 בני זוג עד מעל גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ3 ד'.

ד. תמותת בני זוג של עמיתים שנפטרו –
 אלמנים עד גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ2.
 אלמנים מעל גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ5 ד'.

ה. תמותת בני זוג של נכים -
 בני זוג עד גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ2.
 בני זוג עד מעל גיל 55 לנשים ו-60 לגברים לפי לוח פ3 ד'.

ו. שיפורי תמותה
 בהתאם לנספח ה' של חוזר 2019-1-10.

שיפורי התמורות הופעלו על כל לוחות התמורה שבשמוש (לא כולל תמורת נכים).
שיפורי התמורה מחושבים באופן שנתי על בסיס אמצע שנה קלנדרית על שיעורי התמורה השנתיים ואז מומרים לשיעורים חודשיים.

ז. שיעורי תמורה לנכים

עד גיל פרישה – לפי לוח פ7.
מעל גיל פרישה- לפי לוח פ3 ד' עם התאמה של לוח פ4 (רלוונטי רק עבור זכאי קיים לצמיתות).

ח. שיעורי החלמה לנכים – לפי לוח פ9.

ט. שיעורי נישואים

לפני גיל פרישה – לפי לוח פ10.
מעל גיל פרישה - לפי מצב בפועל.

י. הפרשי גילאים בין בני זוג

הפרש בפועל, אם אין תאריך לידה של בן זוג :
מתחת לגיל פרישה : 3- לבת זוג, 3+ לבן זוג.
מעל גיל פרישה : 5- לבת זוג, 3+ לבן זוג.

יא. נתוני ילדים

גיל הילד הצעיר – לפי לוח פ11 ב'.
הסתברות לילד מתחת לגיל 2 – לפי לוח פ11 ב'.

4. פירוט התחייבויות למקבלי קצבה

א. התחייבויות עבור מקבלי קצבה קיימים

ליום	ליום	ליום	באלפי ש"ח
31/12/2019	30/09/2020	31/12/2020	
72,689	69,340	68,978	התחייבויות לזקנה ושארי זקנה
4,363	4,061	4,449	התחייבויות לנכים
9,369	9,523	9,580	התחייבויות לשארי מבוטח
1,886	869	394	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
0	0	0	התחייבויות עבור תביעות לשארי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
1,594	250	764	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
0	0	0	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשארי מבוטח
142	476	788	עתודה למקבלי קצבה קיימים
90,043	84,519	84,953	סך כל ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים - כללי
(63)	12	28	עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים
0	0	0	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית
5,084	4,754	4,743	ערך נוכחי של דמי הניהול העתידיים לחברה מנהלת הכלולים בהתחייבויות
0.56%	0.56%	0.56%	דמי ניהול

ב. התחייבויות עבור פנסיונרים

ליום	ליום	ליום	באלפי ש"ח
31/12/2019	30/09/2020	31/12/2020	
22,514	39,178	45,512	התחייבויות לזקנה ושארי זקנה
2,525	4,840	7,778	התחייבויות לנכים
1,988	5,629	6,198	התחייבויות לשארי מבוטח
6,956	8,058	11,141	התחייבויות עבור תביעות בגין אירועי נכות שקרו וטרם דווחו (IBNR)
0	0	1,255	התחייבויות עבור תביעות לשארי מבוטח שקרו וטרם דווחו (IBNR)
1,574	3,857	1,154	התחייבויות עבור תביעות תלויות בגין אירועי נכות
310	0	1,177	התחייבויות עבור תביעות תלויות לשארי מבוטח
359	616	743	עתודה לפנסיונרים
36,226	62,178	74,958	סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים - כללי
8	44	42	עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים
687	1,230	3,320	עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית
1,828	3,029	3,530	ערך נוכחי של דמי הניהול העתידיים לחברה מנהלת הכלולים בהתחייבויות
0.50%	0.46%	0.46%	דמי ניהול

להלן ביאור לסעיפי ההתחייבות:

התחייבויות לזקנה ושאר זקנה - התחייבויות בגין קצבאות זקנה ולשאר זקנה פוטנציאליים של פנסיונרים של זקנה וכן התחייבויות בגין קצבאות עבור שארי פנסיונרים של זקנה שנפטרו.

התחייבויות לנכים - התחייבויות בגין קצבאות נכים עד לגיל פרישה, כולל הפקדות פנסיוניות בגין תקופת הנכות (שחרור מפרמיה) והתחייבות לשאר פוטנציאליים של נכים.

התחייבויות לשארי מבוטח – התחייבויות בגין קצבאות לשאר (בני זוג ויתומים) של עמיתים פעילים, עמיתים לא פעילים ונכים שנפטרו עם שארים.

התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR) – התחייבויות בגין תביעות שארים ונכות שאירעו אך טרם דווחו לחברה עד תאריך הדוח. התחייבות לשארי נכים נרשמה תחת IBNR לשארי מבוטח.

התחייבויות עבור תביעות תלויות – התחייבויות בגין תביעות שארים ונכות שדווחו לחברה עד תאריך הדוח וטרם אושרו ובנוסף תביעות נכות בהפסקת תשלום עם הסתברות לחזרה לתשלום. התחייבות לשארי נכים נרשמה תחת תביעות תלויות לשארי מבוטח.

עתודה לפנסיונרים/מקבלי קצבה קיימים - עתודה בגין שינויים בתשואה על נכסי הקרן המשמשים לכיסוי התחייבויות הקרן כלפי מקבלי הקצבה ובגין שינויים בשיעורי ריבית להיוון. גובה העתודה יהיה עד 1% בערך מוחלט מסך ההתחייבויות. כל חריגה מעבר ל-1% בערך מוחלט, תיזקף באמצעות עודף או גירעון תשואתי למקבלי הקצבה.

5. התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR) ותביעות תלויות

סעיף זה כולל הערכה לגבי התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי מוות ונכות אשר ארעו וטרם דווחו עד למועד המאזן או טרם התקבלה החלטה בגינם.

א. שיטת חישוב

- (1) התחייבויות לנכים - היות וקיים מספר מועט של פנסיונרים של נכות, הנתונים לא מספיקים לבצע אומדן סטטיסטי ולכן גובה ההתחייבות המחושבת נעשה על בסיס אחוז מדמי הסיכון שנגבו במהלך השנה. מסכום זה מופחתות תביעות תלויות שנרשמו במערכת כתביעות תלויות.
- (2) התחייבויות לשארי פעיל – בעקבות חוזר 2012-9-1 "נוהל איתור עמיתים מוטבים" נשלפת אוכלוסיה עבור כל העמיתים שנתקבלו בגינם תאריך פטירה ממשרד הפנים. לצורך הגדרת מקרה מוות כמקרה פוטנציאלי לתביעת שארי פעיל, נבדקים תנאים כגון קיום הפקדות/שחרור מפרמיה לפני המוות, מסלול ביטוח (מסלול מקיף, ללא הצהרת רווק), אי משיכת כספים לאחר הפטירה, גיל פטירה לפני תום ביטוח, אי קיום תביעת שארים. חישוב ההתחייבות העתידית נעשה על בסיס גובה תביעה פוטנציאלית ליום הדוח בהתאם למסלול הביטוח וסוג הפנסיונר (מקבל קצבה קיים או פנסיונר חדש). ההתחייבות מחושבת לאחר הפחתת היתרה הצבורה ובתוספת תשלומים מיום הפטירה ועד יום הדוח. החישוב זהה לתביעות תלויות ותביעות IBNR למעט הכפלה בהסתברות נישואים במקרי IBNR. חישוב זה בדומה לחישוב שמבוצע בקרן המקיפה, מבוצע החל משנת 2019. עד שנת 2019 השתמשנו באמדן של אחוז מדמי הסיכון שנגבו בדומה לתביעות הנכות.

- (3) התחייבויות לתביעות נכות בהפסקה – עתודה זו באה תחת סעיף תביעות תלויות של נכות ומטרתה להעמיד התחייבות עבור תביעות נכות שנכון לתאריך המאזן הן לא בתשלום אבל צפויות לחזור לתשלום.

עקב סיבות טכניות יש מספר לא מבוטל של תביעות נכות שעוברות תקופה של אי-תשלום עד הסדרת כל המסמכים הנדרשים להמשך תשלום התביעות. לשם ביצוע אומדן של שיעור החזרות הצפוי, הקרן משתמשת בנסיון הקרן המקיפה לקבלת אמינות גבוהה יותר. בבדיקה על פי נסיון הקרן המקיפה נבחן שיעור החזרות כפונקציה של חודשים שעברו מאז תשלום האחרון. מבוצעת הערכה על בסיס השיעורים האמורים ומספר התביעות שנמצאות ביום המאזן בהפסקה. במהלך השנה נעשה מחקר מעודכן שהגדיל את ההסתברות הפוטנציאלית לחזרה. מספר התביעות הצפוי לחזרה משוקלל על בסיס גובה עתודה ממוצעת לתביעה מתמשכת ותביעה רטרואקטיבית בהתאם למחקר שבוצע.

ב. פירוט הנחות

- (1) התחייבות לנכים – 90% מדמי הסיכון שנגבו.
- (2) התחייבות לשארי פעיל – הנחות עיקריות שעומדות בבסיס החישוב
 - א. הנחת נישואים – בהתאם לטבלה 10פ- עבור תביעות IBNR.
 - ב. מספר ילדים וגיל יתום סטטיסטי – טבלה 11פ
 - ג. היוון מזערי – החישוב עבור פנסיות מינימום הוא עם ריבית תעריפית.
 - ד. הנחת דחיה עקב תקופת אכשרה – 6% מסך מקרי התביעות שנמצאים בתקופת האכשרה (5 שנים מיום הפטירה).
 - ה. פקטור הפחתת הסתברות נישואים – הנחת העבודה היא שמקרי המוות משולמים בגין מקרים של נישואים ולכן המסקנה שאלו שטרם הגישו תביעה, הסתברותם להיות נישואים נמוכה מהאומדן ולצורך כך מחושב פקטור הפחתת הסתברות לנישואין אשר משתנה בהתאם לשנת המוות. (שימוש בפקטור הנהוג בקרן המקיפה להשגת אמינות גבוהה יותר)
- (3) התחייבות לתביעות נכות בהפסקה – הנחות עיקריות שעומדות בבסיס החישוב:
 - א. וקטור הסתברות חזרה לפי מס חודשי הפסקת תשלום – מחושב על פי נסיון הקרן המקיפה עקב מיעוט נסיון. וקטור ההסתברות עלה משנה קודמת בשל שיפור מאגר הנתונים שנלקח לצורך מחקר ועדכון הנסיון.
 - ב. גובה עתודה ממוצעת מתבסס על שקלול תביעה ממוצעת של לתביעה שוטפת ותביעה רטרואקטיבית בהתאם למחקר שבוצע השנה בקרן המקיפה.

ג. התפתחות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו (IBNR)**מקבלי קצבה קיימים**

אלפי ש"ח	שאירי מבוטח	נכים
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח וטרם דווחו:		
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	-	1,886
ערך נוכחי של תביעות שדווחו ואושרו בשנת הדיווח	-	84
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו	-	502
יתרת התחייבויות לסוף השנה	-	394
הערכת עודף (חסר)	-	906
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח וטרם דווחו	-	-
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה	-	394

עודף בנכות נובע מקיום מספר מועט של מקבלי נכות שאינו מאפשר שימוש באמדן סטטיסטי ולכן העתודה מחושבת על בסיס דמי הסיכון שנגבו. ראה פירוט בסעיף 5 א.1

פנסיונרים

אלפי ש"ח	שאירי מבוטח	נכים
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח וטרם דווחו:		
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	863	6,956
ערך נוכחי של תביעות שדווחו ואושרו בשנת הדיווח	-	3,611
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו	-	-
יתרת התחייבויות לסוף השנה	-	3,488
הערכת עודף (חסר)	863	-143
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח וטרם דווחו	1,255	7,655
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה	1,255	11,141

ד. התפתחות עבור תביעות תלויות**מקבלי קצבה קיימים**

אלפי ש"ח	שארי מבוטח	נכים	נכים- הפסקת תשלום
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח:			
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	-	-	1,594
ערך נוכחי של תביעות שאושרו בשנת הדיווח	-	-	250
יתרת התחייבויות לסוף השנה	-	-	141
הערכת עודף (חסר)	-	-	1,202
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו ¹	-	502	
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח דיווח	-	-	121
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה	-	502	262

פנסיונרים

אלפי ש"ח	שארי מבוטח	נכים	נכים- הפסקת תשלום
התחייבויות בגין אירועים שקרו לפני שנת הדיווח:			
יתרת התחייבויות לתחילת השנה	310	-	1,574
ערך נוכחי של תביעות שאושרו בשנת הדיווח	411	-	1,380
יתרת התחייבויות לסוף השנה	-	-	178
הערכת עודף (חסר)	-101	-	16
ערך נוכחי של תביעות שדווחו בשנת הדיווח וטרם אושרו	-	-	
התחייבויות בגין אירועים שקרו בשנת הדיווח דיווח	1,177	29	947
סך כל ההתחייבויות לסוף השנה	1,177	29	1,125

¹ נוספה שורה לפורמט המקורי כדי להביא לסגירת מעגל שלמה לתביעות שהיו ב- IBNR בשנה קודמת והפכו לתלויות במהלך השנה

ה. פירוט התחייבויות עבור תביעות שקרו וטרם דווחו ותביעות תלויות לפי שנת אירוע

שארי מבוטח - מקבלי קצבה קיימים – אין תביעות IBNR ותלויות

שארי מבוטח – פנסיונרים

שארי מבוטח				שנת האירוע
תביעות תלויות		IBNR		
יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	
1,177	1	1,255	1	2020
-	-	-	-	2019
-	-	-	-	2018
-	-	-	-	2017
-	-	-	-	2016
-	-	-	-	2015
-	-	-	-	2014
-	-	-	-	2013 ומטה
1,177	1	1,255	1	סך הכל

נכים - מקבלי קצבה קיימים

נכים- הפסקת תשלום		נכות				שנת האירוע
תביעות תלויות		תביעות תלויות		IBNR ²		
יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	
-	-	-	-	-	-	2020
-	-	-	-	-	-	2019
-	-	-	-	-	-	2018
70	1	-	-	-	-	2017
193	1	-	-	-	-	2016
-	-	502	1	-	-	2015
-	-	-	-	-	-	2014
-	-	-	-	-	-	2013 ומטה
263	2	502	1	394	-	סך הכל

² כפי שצויין בסעיף 1.א.5) תביעות שקרו וטרם דווחו של נכות (IBNR) לא מחושבות באופן סטטיסטי אלא על בסיס דמי הסיכון שנגבו ולכן לא קיים פירוט ברמת שנת אירוע

נכים – פנסיונרים

נכים- הפסקת תשלום		נכות				שנת האירוע
תביעות תלויות		תביעות תלויות		IBNR ³		
יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	יתרת התחייבות (באלפי ש"ח)	כמות אירועים	
552	2	29	1	-	-	2020
376	1	-	-	-	-	2019
198	1	-	-	-	-	2018
-	-	-	-	-	-	2017
-	-	-	-	-	-	2016
-	-	-	-	-	-	2015
-	-	-	-	-	-	2014
-	-	-	-	-	-	2013 ומטה
1,125	4	29	1	11,142	-	סך הכל

³ כפי שצויין בסעיף 1.5.5 א.1) תביעות שקרו וטרם דווחו של נכות (IBNR) לא מחושבות באופן סטטיסטי אלא על בסיס דמי הסיכון שנגבו ולכן לא קיים פירוט ברמת שנת אירוע

6. עודף (גירעון) אקטוארי

א.1. פירוט הגורמים לעודף (גירעון) דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן

לשנה שהסתיימה ביום	לשנה שהסתיימה ביום	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
		31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020	אלפי ש"ח	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים		
(0.02)	0.01	0.00	(0.01)	(0.01)	0.03	397	ב. מקרי מוות – פנסיית זקנה ושאירים
0.00	0.00						ז. פרישות במהלך השנה ⁴
(0.11)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	ח. שינויים בשיטות והנחות
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	ט. שינויים בתקנון הקרן
(0.09)	(0.10)	(0.06)	(0.01)	(0.02)	(0.01)	(114)	י. סך הגורמים האחרים
(0.21)	(0.09)	(0.06)	(0.02)	(0.03)	0.02	283	סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל

א.2. פירוט הגורמים לעודף (גירעון) דמוגרפי לעמיתים במסלולי ביטוח

לשנה שהסתיימה ביום	לשנה שהסתיימה ביום	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח
		31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	31/12/2020	אלפי ש"ח	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים		
1.04	0.32	0.16	0.20	0.16	(0.20)	(1,473)	א. מקרי מוות – מבוטחים
0.05	(0.14)	0.01	(0.06)	(0.11)	0.02	138	ג. מקרי מוות – נכים
(0.14)	0.39	(0.31)	0.39	0.38	(0.07)	(499)	ד. יציאה לנכות
0.10	(0.01)	0.08	(0.14)	0.04	0.01	40	ה. חזרה מנכות
(0.17)	(0.17)	(0.25)	(0.10)	(0.17)	0.35	2,611	ו. ביטוח משנה
0.00	(0.02)	(0.02)	0.00	0.00	0.00	0	ח. שינויים בשיטות והנחות
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	ט. שינויים בתקנון הקרן
(0.09)	(0.08)	(0.07)	(0.01)	0.00	0.00	4	י. סך הגורמים האחרים
0.80	0.29	(0.40)	0.28	0.30	0.11	821	סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל

⁴ בהתאם לחוזר 2018-3-1 "דוח אקטואר שנתי של קרן פנסיה" יש לדווח בשורה זו רק בגין שנת 2017, אי לכך הגרעונות הקטנים שהיו במהלך הרבעונים תחת שורה זו, נרשמו תחת סעיף "גורמים אחרים".

- א.3. עודף (גירעון) דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן (מסלול "יסוד" + מסלול מקיף") – סך העודף המצטבר לרבעון המסתיים ב-31 לדצמבר 2020 הוא בגובה 283 אלף ש"ח ומהווה עודף של 0.017% מההתחייבויות הצבורות לאותו תאריך.
- א.4. עודף (גירעון) דמוגרפי לעמיתי הקרן המבוטחים במסלול ביטוח ("מסלול מקיף") – סך העודף המצטבר לרבעון המסתיים ב-31 לדצמבר 2020 הוא בגובה 821 אלף ש"ח ומהווה עודף של 0.11% מההתחייבויות הצבורות לאותו תאריך במסלול המקיף.
- א.5. לפי חוזר 2017-3-3 הקרן מעדכנת את היתרות הצבורות של העמיתים והפנסיות מדי רבעון בהתאם לעודף (גירעון) שנבע באותו רבעון.

איזון דמוגרפי נדרש בגין הרבעון הנוכחי :

עמיתי הקרן מסלול יסוד- תוספת של 0.017% ליתרות הצבורות.
עמיתי הקרן מסלול מקיף- תוספת של 0.127% ליתרות הצבורות.
מקבלי קצבאות מסלול יסוד - הפחתה של 0.017% ליתרות הצבורות.
מקבלי קצבאות מסלול מקיף⁵ - תוספת של 0.127% ליתרות הצבורות.

א.6. פירוט שינויים מהותיים בדוח –

- א.6.א. מקרי מוות מבוטחים - קיים גירעון של 0.20% היות ונוספו 2 מקרים חדשים ב IBNR ותלויות.
- א.6.ב. יציאה לנכות – קיים גירעון של 0.07% הנובע מצפי נמוך ממקרי הנכות החדשים בפועל.
- א.6.ג. ביטוח משנה – קיים עודף של 0.35% כנגד גידול בעתודת ביטוח משנה והשתתפות במקרי תביעה חדשים. ראה פירוט בסעיף 8 "ביטוח משנה".

⁵ מקבלי קצבה של נכות ושאר פעיל

1.ב. פירוט בדבר עודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי קצבה והתנועה בעתודה**למקבלי קצבה קיימים –בסיסי למקבלי קצבה**

העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח							לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום				לשנה שהסתיימה ביום	לשנה שהסתיימה ביום
							31/12/2020	30/09/2020	30/06/2020	31/03/2020	31/12/2020	31/12/2019
אלפי ש"ח							אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים
עתודה למקבלי קצבה קיימים לתחילת התקופה							476	0.57	(0.44)	(0.12)	0.16	0.16
גורמים אחרים							(1)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
עודף (גרעון) בגין סטייה מהנחת שיעור תשואת הנכסים הצפויה במהלך התקופה							1,586	1.88	(0.51)	4.74	(2.82)	3.17
עודף (גרעון) בגין שינויים בריבית להיוון של ההתחייבויות לסוף התקופה							(1,273)	(1.51)	1.53	(5.05)	2.53	(2.65)
גרעון (עודף) מיועד לחלוקה							0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
עתודה למקבלי קצבה קיימים לסוף התקופה							788	0.94	0.57	(0.44)	(0.12)	0.94
עודף (גרעון) למעד החלוקה								0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

לפנסיונרים –בסיסי למקבלי קצבה

העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח							לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום
לשנה שהסתיימה ביום	לשנה שהסתיימה ביום	31/12/2019	31/12/2020	31/03/2020	30/06/2020	30/09/2020	
אלפי ש"ח	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	
616	1.00	(1.00)	1.00	1.00	(1.00)	1.00	עתודה לפנסיונרים לתחילת התקופה
6	0.01	0.00	(0.01)	0.01	(0.01)	0.01	גורמים אחרים
3,445	4.64	2.12	4.04	(9.50)	0.61	4.59	עודף (גרעון) בגין סטייה מהנחת הריבית במקדם במהלך התקופה
(4)	(0.01)	0.01	(0.08)	(0.02)	(0.10)	(0.01)	עודף (גרעון) בגין שינויים בשיעורי ריבית להיוון של ההתחייבויות לסוף התקופה
(3,320)	(4.47)	(2.00)	(1.97)	7.80	(1.07)	(2.52)	גרעון (עודף) מיועד לחלוקה
743	1.00	1.00	1.00	(1.00)	1.00	1.00	עתודה לפנסיונרים לסוף התקופה
	4.56	2.07	2.09	(8.38)	(0.18)	2.62	עודף (גרעון) למעד החלוקה

ב.2. החל מינואר 2018, בהתאם לחוזר 2017-3-3, נספח 2, סעיף ד.1.ג, העודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית למקבלי הקצבה, מחושב ונזקף מדי רבעון באמצעות התאמת ההתחייבויות. על אף האמור, עדכון הפנסיות בגין עודף תשואתי 2020 ייעשה רק החל מתשלום הפנסיה בגין אפריל 2021, כלומר בפנסיה המשולמת ב-1 למאי 2021.

אחוז העודף (גירעון) שיחולק בפועל (מורכב מהכפלה של ארבעה רבעונים) ישתנה בהתאם למועד הפרישה ברבעון הרלוונטי במהלך השנה.

ב.3. להלן העדכונים של עודף (גירעון) תשואתי בגין הרבעון הנוכחי שייעשו בתשלום הפנסיה בגין אפריל 2021:

ב.3.א. מקבלי קצבה קיימים – "בסיסי למקבלי קצבה קיימים" – אין.

ב.3.ב. פנסיונרים – "בסיסי למקבלי קצבה" – עודף תשואתי בגובה 4.56%.

ב.4. פירוט התנועה בעודף

ב.4.א. מקבלי קצבה קיימים "בסיסי למקבלי קצבה קיימים" התשואה בפועל שהושגה בנכסי מקבלי הקצבה היתה גבוהה ב-1.88% מהתשואה הצפויה ברבעון ומנגד היה גידול בהתחייבויות הפנסיוניות של 1.51% כתוצאה מירידה משוקללת בוקטור ריבית ההיוון ולכן נוצר עודף תשואתי בגובה 0.37%. העודף התשואתי נשמר בעתודת מקבלי הקצבה היות ולא חורגת מערך מוחלט של 1% מסך ההתחייבויות.

ב.4.ב. פנסיונרים – "בסיסי למקבלי קצבה" התשואה בפועל שהושגה בנכסי הפנסיונרים היתה גבוהה ב-4.64% מהתשואה הצפויה במהלך הרבעון ומנגד היה גידול בהתחייבויות של 0.01% כתוצאה מירידה משוקללת בוקטור ריבית ההיוון ולכן נוצר עודף תשואתי בגובה 4.63%. היות ועתודת מקבלי הקצבה חורגת מ 1% מההתחייבויות, נזקף עודף תשואתי בגובה 4.47% שהתוספת של הפנסיות בגינו בגובה 4.56% תהיה רק החל מפנסיות בגין אפריל 2021 וזאת בהתאם לחוזר 2017-3-3 (ראה סעיף 6 ב).

ב.5. מדד לצרכן – זקיפת המדד בגין רבעון זה הינה 0.0%. בהתאם לחוזר 2017-3-1, העדכון בגין מדד לצרכן לקבוצת מקבלי הקצבה מסוג "פנסיונרים" יהיה אחת לשנה ויעודכן עבור שנת 2020 החל מתשלום הפנסיה בגין אפריל 2021. העדכון של המדד למקבלי קצבה קיימים נעשה מדי חודש בחודשו.

7. ניתוחי רגישות להנחות**א. הנחות דמוגרפיות למבוטחים**

שינוי בשיעורי יציאה לנכות ביחס לצפי		שינוי בשיעורי תמותת מבוטחים ביחס לצפי		
+25%	-25%	+25%	-25%	
-0.013	0.013	-0.001	0.001	עודף (גירעון) דמוגרפי לרבעון האחרון של שנת הדיווח (באחוזים)

הערות:

הצפי שווה לסכום הריסקים שנגבו מעמיתים במהלך הרבעון האחרון. ניתוח הרגישות לא כולל השפעה של שינוי בשיעורי תמותת הנכים (דמי סיכון שארי נכה נוטרלו). האחוז המוצג מחושב לפי השפעת ערך השינוי מחולק ביתרת ההתחייבויות ליום הדוח.

ב. הנחות דמוגרפיות למקבלי קצבאות –

שינוי בהנחת שיעורי תמותה של מקבלי קצבאות		שינוי בהנחת שיעורי החלמה לנכים		
+10%	-10%	+10%	-10%	
0.234	-0.265	0.033	-0.034	עודף (גירעון) דמוגרפי ליום הדוח (באחוזים)

הערות:

שינוי הנחת שיעורי התמותה כולל שינוי בהנחת שיעורי תמותה של מקבלי קצבאות ובני זוגם, שאירים, נכים ובני זוגם. החישוב לא כלל שינוי בהנחת שיעורי החלמה של זכאים קיימים. האחוז המוצג מחושב לפי השפעת ערך השינוי מחולק ביתרת ההתחייבויות ליום הדוח.

ג. הנחות תשואה לפנסיונרים

שינוי בשיעור התשואה על ההשקעות החופשיות הכלול בהנחת הריבית שבמקדם		
2%	-2%	
2.00	-	עודף (גירעון) תשואתי לחלוקה לפנסיונרים (באחוזים)

הערות:

חישוב הרגישות לוקח בחשבון את גובה העתודה לפנסיונרים ביום הדוח לשם הבהרה, החישוב הוא ברמה רבעונית ומניח שהתשואה בפועל שהושגה על הנכסים החופשיים תהיה גבוהה או נמוכה ב-2%.

8. ביטוח משנה

כאמור בסעיף 3 א.5) הקרן מאפשרת רכישת כיסוי ביטוחי לנכות ושארים. עד סוף שנת 2018, ההסדר הביטוחי היה באמצעות ביטוח משנה שנערך מול הראל חברה לביטוח בע"מ על בסיס פרופורציונלי בשיעור של 95% להתחייבות הראל פנסיה כללית במסלולים הכוללים כיסויים ביטוחיים. החל מ-1 לינואר 2020 חל הסדר ביטוח משנה חדש עם מבטח משנה סוויס רי על בסיס פרופורציונלי בשיעור 90% להתחייבות הראל פנסיה כללית במסלולים הכוללים כיסויים ביטוחיים. דמי הביטוח שמשולמים על פי הסכם זה הינם בהתאם לתעריף עלות הכיסוי הביטוחי שקבע הממונה לקרנות הפנסיה החדשות.

בפירוט בדבר העודף אקטוארי בסעיף 6 א.1, תחת סעיף "ביטוח משנה" העודף המופיע בגובה 2.61 מליון ש"ח מייצג את עלות ביטוח המשנה הכוללת 75% מדמי הסיכון בניכוי 90% מתשלומי הנכות ששולמו בגין תביעות שאירעו בשנת 2020 וכן התחייבויות שהועמדו בגין תביעות שארי פעיל שנפטרו במהלך 2020 (בניכוי גידול בגין IBNR ועתודה של נכים שנרשמת בספרי החברה כנכס ביטוח משנה). חלק מה- IBNR שנרשם הוא גם בגין מבטח משנה קודם.

9. הערות והבהרות**9.1. בסיסי החישוב –**

החישובים האקטואריים בדוח זה מבוססים על הנחות דמוגרפיות בהתאם לחוזר מעודכן-2017-3-6 "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה" החל מ-31 לדצמבר 2017 וחוזר 2019-1-10 "עדכון מערך ההנחות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורות לחברות ביטוח וקרנות פנסיה".

9.2. הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות –

ב-1 לינואר 2018 נכנסו לתוקף חוזר 2017-3-1 "הוראות לניהול קרן פנסיה חדשה" שמחליף את חוזר 2004-9 וחוזר 2017-3-3 "הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות" שמחליף את חוזר 2014-3-1. חוזרים אלו מיועדים לפתור את בעיית הגרעון האקטוארי שנוצר בעת פרישת עמיתים לפנסיות זקנה והגרעונות בגין גביית ריסקים בשל פער בין הריבית הגלומה במקדמים לריבית חסרת סיכון בה מחושבת ההתחייבויות.

כל הפורשים החל מינואר 2018 ("פנסיונרים") מנוהלים במסלול השקעה נפרד וייעודי להם, היות וההתחייבות האקטוארית בגין פנסיונרים אלו מחושבת באופן שלא ייוצר גרעון ולכן תשואת היעד צריכה להיות בהתאם לריבית הגלומה במקדמים כדי לשמור על יציבות תשלומי הפנסיות. בנוסף, תשלומי הפנסיה לקבוצת הפנסיונרים מוצמדים למדד המחירים לצרכן פעם בשנה בחודש אפריל בגין השנה הקלנדרית שעברה בניגוד לשאר מקבלי הקצבאות שפרשו לפני 2018 שתשלומי הפנסיה שלהם מוצמדים באופן חודשי למדד המחירים לצרכן.

מאחר ועדכון הפנסיות בשל השינוי במדד נערך אחת לשנה בעוד זקיפת המדד להתחייבות לפנסיונרים נעשית מדי רבעון⁶, הפער האקטוארי שנוצר נזקף בשלב חישוב העודף (גירעון) תשואתי של הפנסיונרים ולא בשלב הדמוגרפי לכלל הקרן⁷.

9.3. מסד הנתונים –

9.3.1. מקבלי קצבה – על בסיס נתוני פנסיונרים ממחלקת תביעות נכון ל-31 לדצמבר 2020.

9.3.2. עמיתים – על בסיס מערכת זכויות עמיתים והתאמה לנתונים הכספיים.

9.4. גורמים נוספים שלא נלקחו בחשבון

9.4.1. עמיתים שהגיעו לגיל 60 לפני 31 לדצמבר 2007-

חוזר 2013-3-2 נותן התייחסות מיוחדת לעמיתים שהגיעו לגיל 60 לפני 31 לדצמבר 2007 ומזכה אותם בעת יציאה לפנסיה בשימוש של מקדמי פנסיה שהיו נהוגים מיום 16 במרס 2005 ועד יום 31 בדצמבר 2007 וזאת ביחס ליתרה הצבורה ליום 31 לדצמבר 2007. בהבהרה שיצאה לחוזר, מנחה האוצר לספק לעמיתים אלו את המקדמים הטוב מבין המקדמים שהיה קיים נכון ל-31 לדצמבר 2007 לבין המקדמים לו הם זכאים לפי התקנון הנוכחי. מכיון שדמי הניהול שבבסיס התקנון קטנו מ-2% ל-0.5% בינואר 2010, המשמעות היא שכמעט תמיד המקדמים הנוכחי בתקנון יהיה טוב יותר ולכן אין צורך לרשום בגירעון פוטנציאלי בגין הבטחת המקדמים לאוכלוסיה זו.

9.4.2. פנסיות לשאירים עבור הורים נתמכים.

9.4.3. קיזוז קצבאות ותשלומים ממקורות אחרים.

⁶ סעיף 9.3(א) חוזר 2017-3-1

⁷ תואם את ההנחה שיצאה מרשות שוק ההון "עדכון מדד בקצבאות הפנסיונרים" מיום 12 לפברואר 2019

9.5. **בחינת הנחות דמוגרפיות** – סעיף 1.2.1 ג. בסימן ג' לפרק 1 בחלק 2 של שער 5 ('מדידת התחייבויות') קובע כי אחת לשלוש שנים תבצע קרן פנסיה בדיקה מקיפה של כל אחת מההנחות העומדות בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים. הקרן הגישה את תוצאות הבדיקה בצירוף חוות דעת בסוף נובמבר 2019. היות והקרן הכללית הינה עדיין קרן קטנה, אין אמינות סטטיסטית למחקר שצורף ולכן לא היה ניתן להמליץ על שינויים בהנחות הקיימות.

9.6. **עדכון תקנון** – בהמשך לעדכון מודל שיפורי התמורות בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות נכון לסוף דצמבר 2019, הנהלת הקרן, בהתאם להוראות האוצר, הגישה לאוצר לאישור מקדמים מעודכנים בפברואר 2020. המקדמים המעודכנים נכנסו לתוקף בתקנון מעודכן החל מ 1 לספטמבר 2020. מקדמים אלו מגדילים את מקדם ההמרה לזקנה בכ-0.5%, מקטינים את דמי הסיכון לשארים עבור גברים בכ-3% ומגדילים את דמי הסיכון לשארים לנשים בכ-3%.

10. נספחים סטטיסטיים

מידע אודות עמיתי הקרן:

מספר עמיתים ליום 31/12/2020		זכר	נקבה	סה"כ
<u>עמיתים שאינם מקבלי קצבה</u>				
מבוטחים ⁸		12,891	9,451	22,342
שאינם מבוטחים		16,845	7,119	23,964
סה"כ עמיתים שאינם מקבלי קצבה		29,736	16,570	46,306
<u>מקבלי קצבה</u>				
מקבלי קצבה קיימים	זקנה ⁹	158	142	300
	שארים	16	28	44
	נכות	4	2	6
סה"כ מקבלי קצבה קיימים		178	172	350
פנסיונרים	זקנה ¹⁴	224	167	391
	שארים	81	98	179
	נכות	10	3	13
סה"כ פנסיונרים		315	268	583
סה"כ עמיתי הקרן		30,229	17,010	47,239

⁸ מספר עמיתים פעילים אינו כולל מקבלי קצבת נכות הנכללים במסגרת מקבלי קצבה
⁹ כולל שארי זקנה

א. התפלגות עמיתים מבוטחים לפי גילאים

גיל	זכר			נקבה			סה"כ		
	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	שכר ממוצע (ש"ח)	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	שכר ממוצע (ש"ח)	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	שכר ממוצע (ש"ח)
עד 24	77	14,482	5,937	55	4,523	1,232	132	10,322	3,972
25-29	1,042	22,164	6,272	588	8,588	2,268	1,630	17,268	4,828
30-34	2,733	34,289	5,533	1,341	13,829	2,371	4,074	27,553	4,492
35-39	2,523	45,703	5,747	1,585	15,590	2,476	4,109	34,085	4,485
40-44	2,057	62,654	5,877	1,604	21,804	2,423	3,662	44,757	4,364
45-49	1,625	85,333	5,211	1,483	36,230	2,488	3,108	61,900	3,911
50-54	1,061	107,151	4,895	1,053	47,503	1,970	2,114	77,447	3,439
55-59	805	111,964	4,159	785	41,525	1,558	1,590	77,178	2,875
60-64	561	132,950	3,772	632	46,915	1,056	1,193	87,345	2,332
65-69	295	142,462	2,071	244	52,723	304	539	101,862	1,272
70 ומעלה	111	96,579	-	81	45,574	-	192	75,168	-
סה"כ	12,891	64,541	5,309	9,451	28,153	2,129	22,342	49,147	3,964

ב. התפלגות עמיתים שאינם מבוטחים לפי גילאים

גיל	זכר		נקבה		סך הכל	
	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)	מספר עמיתים	צבירה ממוצעת (ש"ח)
עד 24	52	5,462	39	6,144	90	5,755
25-29	869	6,180	421	6,713	1,290	6,354
30-34	2,572	8,406	1,036	10,062	3,608	8,882
35-39	2,831	10,973	1,240	12,185	4,071	11,342
40-44	2,773	13,175	1,167	14,769	3,940	13,647
45-49	2,608	18,574	978	19,829	3,586	18,916
50-54	1,874	21,660	700	22,078	2,574	21,774
55-59	1,195	19,628	592	24,961	1,788	21,395
60-64	948	28,049	516	28,150	1,464	28,085
65-69	660	35,736	263	26,570	923	33,123
70 ומעלה	463	33,796	167	33,465	630	33,708
סה"כ	16,845	16,218	7,119	17,216	23,964	16,514

ג. התפלגות מקבלי קצבה לפי גילאים

ג.1. מקבלי קצבה קיימים – בסיסי למקבלי קצבה קיימים (גברים)

סה"כ		זקנה ושאר זקנה		שאיירים		נכים		זכר
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
319	2	0	0	319	2	0	0	0-9
300	10	0	0	300	10	0	0	10-19
0	0	0	0	0	0	0	0	20-24
0	0	0	0	0	0	0	0	25-29
0	0	0	0	0	0	0	0	30-34
0	0	0	0	0	0	0	0	35-39
0	0	0	0	0	0	0	0	40-44
7,836	2	0	0	2,408	1	13,264	1	45-49
802	1	0	0	802	1	0	0	50-54
2,615	2	0	0	2,991	1	2,239	1	55-59
608	5	125	3	0	0	1,331	2	60-64
451	6	451	6	0	0	0	0	65-69
623	88	623	88	0	0	0	0	70-74
1,543	34	1,575	33	469	1	0	0	75-79
1,836	17	1,836	17	0	0	0	0	80-84
3,238	3	3,238	3	0	0	0	0	85-89
995	6	995	6	0	0	0	0	90-94
2,128	2	2,128	2	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
1,065	178	1,019	158	644	16	4,541	4	סה"כ

ג.2. מקבלי קצבה קיימים – בסיסי למקבלי קצבה קיימים (נשים)

סה"כ		זקנה ושארי זקנה		שאירים		נכות		נקבה
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
319	1	0	0	319	1	0	0	0-9
434	9	0	0	434	9	0	0	10-19
0	0	0	0	0	0	0	0	20-24
0	0	0	0	0	0	0	0	25-29
0	0	0	0	0	0	0	0	30-34
1,434	1	0	0	1,434	1	0	0	35-39
1,390	2	0	0	1,390	2	0	0	40-44
942	2	0	0	942	2	0	0	45-49
1,067	5	0	0	794	4	2,160	1	50-54
438	2	0	0	438	2	0	0	55-59
1,320	5	83	2	274	2	5,888	1	60-64
771	34	778	33	537	1	0	0	65-69
1,020	46	1,069	42	498	4	0	0	70-74
2,276	30	2,276	30	0	0	0	0	75-79
2,671	14	2,671	14	0	0	0	0	80-84
1,307	10	1,307	10	0	0	0	0	85-89
869	9	869	9	0	0	0	0	90-94
387	2	387	2	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
1,300	172	1,395	142	623	28	4,024	2	סה"כ

ג.3. פנסיונרים – בסיסי למקבלי קצבה (גברים)

סה"כ		זקנה ושארי זקנה		שאירים		נכים		זכר
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
10	14	0	0	10	14	0	0	0-9
33	38	0	0	33	38	0	0	10-19
5	4	0	0	5	4	0	0	20-24
0	0	0	0	0	0	0	0	25-29
4,212	2	0	0	0	0	4,212	2	30-34
809	8	0	0	3	5	2,152	3	35-39
368	3	0	0	18	2	1,069	1	40-44
1,692	6	0	0	1,703	4	1,669	2	45-49
707	2	0	0	707	2	0	0	50-54
2,383	5	0	0	16	4	11,853	1	55-59
1,209	16	1,467	11	169	4	2,527	1	60-64
666	144	679	140	206	4	0	0	65-69
656	66	656	66	0	0	0	0	70-74
587	5	587	5	0	0	0	0	75-79
426	2	426	2	0	0	0	0	80-84
0	0	0	0	0	0	0	0	85-89
0	0	0	0	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
645	315	707	224	139	81	3,367	10	סה"כ

ג.4. פנסיונרים – בסיסי למקבלי קצבה (נשים)

סה"כ		זקנה ושארי זקנה		שאירים		נכות		נקבה
קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	קצבה ממוצעת	מספר	גיל
316	15	0	0	316	15	0	0	0-9
62	29	0	0	62	29	0	0	10-19
27	5	0	0	27	5	0	0	20-24
0	0	0	0	0	0	0	0	25-29
0	1	0	0	0	0	3,487	1	30-34
39	7	0	0	46	6	5,524	1	35-39
498	3	0	0	498	3	0	0	40-44
461	6	0	0	461	6	0	0	45-49
25	8	0	0	28	7	23,755	1	50-54
95	7	0	0	95	7	0	0	55-59
481	43	447	33	594	10	0	0	60-64
494	103	512	97	204	6	0	0	65-69
683	37	736	33	240	4	0	0	70-74
60	2	60	2	0	0	0	0	75-79
840	2	840	2	0	0	0	0	80-84
0	0	0	0	0	0	0	0	85-89
0	0	0	0	0	0	0	0	90-94
0	0	0	0	0	0	0	0	95-99
0	0	0	0	0	0	0	0	100 ומעלה
413	268	542	167	206	98	10,922	3	סה"כ

הראל גמל

קופת גמל לחיסכון, לתגמולים ואישית לפיצויים

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
א.	תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
ב.	מועד הקמת קופת הגמל	3
ג.	רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	4
ד.	שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	4
ה.	שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	4
ו.	שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	4
2.	ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	5
א.	יחס נזילות	5
ב.	משך חיים ממוצע של החיסכון	5
ג.	שינוי במספר העמיתים	6
ד.	ניתוח זכויות העמיתים בקופה	6
3.	מידע אודות דמי ניהול	7
א.	שיעור דמי הניהול	7
ב.	מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה	13
4.	ניתוח מדיניות השקעה	14
א.	מדיניות ההשקעה	14
ב.	ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	14
5.	ניהול סיכונים	16
א.	מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	16
ב.	סיכוני נזילות	16
ג.	סיכוני שוק	18
ד.	סיכוני אשראי	26
ה.	סיכונים גיאוגרפיים	33
ו.	גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	43
ז.	גורמי סיכון על פי טיבם	44
6.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	45
7.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	45

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: הראל גמל (להלן - "הקופה").
- סוג קופת הגמל: קופת גמל לחיסכון, לתגמולים ואישיות לפיצויים.
- קוד הקופה: 512267592-00000000000101-0000-000
- סוג העמיתים: עצמאיים ושכירים המפקידים כספי תגמולים ופיצויים.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון" או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1.1 בדוח הכספי של הקופה.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בשנת 1957.

ביום 27 בדצמבר 2006 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) מבנק לאומי לישראל בע"מ ולאומי שרותי שוק ההון בע"מ את הקופה, והקופה נקראה בשם "הראל עצמה".

בחודש יולי 2008 הפכה הקופה לקופה מסלולית עקב הוספת שני מסלולי השקעה (מסלול שקלי ומסלול ללא מניות) לצד אפיק השקעה קיים (מסלול כללי).

ביום 5 באוקטובר 2011 ניתן אישור המפקח לביצוע מיזוג מסלולי קופת "הראל תעוז" ומסלולי קופת "הראל קופת גמל" לתוך קופת "הראל עצמה". ביום 1 בינואר 2012 בוצע המיזוג כאמור. שמה של הקופה הממוזגת שונה ל-"הראל - עצמה תעוז".

ביום 1 בינואר 2016, מוזגה חברת "הראל עתידית קופות גמל בע"מ" (להלן - "הראל עתידית"), לתוך חברת הניהול של הקופה "הראל גמל והשתלמות בע"מ", תוך חיסולה ללא פירוק, וקופת הגמל הראל גילעד גמל (קופה בניהול של הראל עתידית) מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הקופה. שמה של הקופה שונה אגב המיזוג ל-"הראל גמל".

ביום 1 בינואר 2020 הושלם הליך מיזוג של קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט (להלן - קופת דיסקונט) לתוך הקופה וקופת דיסקונט חדלה מלהתקיים. ראה בנוסף באור 18 בדוח הכספי של הקופה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 כוללת הקופה שלושה עשר מסלולי השקעה. ראה גם סעיף ג' להלן.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן רשימת מסלולי ההשקעה בקופה, הקודים שלהם ומועדי תחילת פעילותם:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
הראל אג"ח עד 25% מניות	00000000000101-0101-000- 512267592	1957
הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	00000000000101-0502-000- 512267592	1988
הראל גמל מסלול מניות	00000000000101-0761-000- 512267592	2001
הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	00000000000101-0762-000- 512267592	2001
הראל גמל שקלי טווח קצר	00000000000101-1334-000- 512267592	2008
הראל גמל אג"ח ללא מניות	00000000000101-1335-000- 512267592	2008
הראל גמל מסלול שקלי	00000000000101-1368-000- 512267592	2008
הראל גמל אג"ח קונצרני	00000000000101-1484-000- 512267592	2009
הראל גמל מסלול כהלכה	00000000000101-1524-000- 512267592	2010
הראל גמל מסלול חו"ל	00000000000101-8057-000- 512267592	2013
הראל גמל לגילאי 50 עד 60	00000000000101-9742-000- 512267592	1998
הראל גמל לגילאי 50 ומטה	00000000000101-9744-000- 512267592	1999
הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	00000000000101-9745-000- 512267592	2003

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

ביום 1 בינואר 2020 הושלם הליך מיזוג של קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט (להלן - קופת דיסקונט) לקופה וקופת דיסקונט חדלה מלהתקיים.

להלן פירוט המסלולים שמוזגו מקופת דיסקונט לקופת הראל גמל במסגרת המיזוג:

1. מסלול גמל דיסקונט לבני 50 ומטה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50 ומטה.
2. מסלול גמל דיסקונט לבני 50-60 מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50-60.
3. מסלול גמל דיסקונט לבני 60 ומעלה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 60 ומעלה.
4. מסלול גמל דיסקונט מסלול אג"ח ממשלת ישראל מוזג לתוך מסלול הראל גמל מסלול שקלי.

בהתאם, התקנון המסדיר את הזכויות והחובות של עמיתים אשר היו ערב המיזוג עמיתים בקופת דיסקונט הוא התקנון של הקופה.

ראה בנוסף באור 18 בדוח הכספי של הקופה.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

הפרשות מעביד: לפי השיעורים והתנאים הקבועים בתקנה 19 לתקנות מס הכנסה תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964 (להלן - תקנות מס הכנסה).
הפרשות עובד: לפי השיעורים והתנאים הקבועים בתקנה 19 לתקנות מס הכנסה.
הפרשות מעביד: עד 8 1/3% מהמשכורת- על חשבון פיצויים.
הפרשות עצמאי: לפי תקנות מס הכנסה- על חשבון תגמולים.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

- ביום 1 בינואר 2020, כאמור לעיל, הושלם הליך המיזוג של קופת דיסקונט לקופה וקופת דיסקונט חדלה מלהתקיים. לאור האמור לעיל, בחודש ינואר 2020 נוסף סעיף בתקנון הקופה לעניין זכאותם של עמיתי קופת דיסקונט לביטוח חיים קולקטיבי לעמיתים שהיו מבוטחים בה טרם המיזוג.
- ביום 22 בפברואר 2021, עודכן בתקנון הקופה שמו ומדיניות השקעה של מסלול "הראל גמל מסלול חו"ל" למסלול "הראל גמל מסלול מחק מדד S&P 500". העדכון יכנס לתוקף ביום 1 למאי 2021.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל

א. יחס נזילות

שיעור הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל רשאים למשוך ממנה מתוך כלל נכסי קופת הגמל, לתאריך הדוח:

2020	
%	
87.93	הראל אג"ח עד 25% מניות
87.64	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
68.24	הראל גמל מסלול מניות
93.90	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
92.56	הראל גמל שקלי טווח קצר
92.88	הראל גמל אג"ח ללא מניות
87.00	הראל גמל מסלול שקלי
91.77	הראל גמל אג"ח קונצרני
70.69	הראל גמל מסלול כהלכה
81.17	הראל גמל מסלול חו"ל
77.06	הראל גמל לגילאי 50 עד 60
55.69	הראל גמל לגילאי 50 ומטה
96.00	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון

משך החיים הממוצע של זכויות העמיתים, עבור אותם עמיתים שחשכוונותיהם טרם הבשילו:

2020	
שנים	
7.32	הראל אג"ח עד 25% מניות
8.77	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
12.46	הראל גמל מסלול מניות
6.19	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
7.07	הראל גמל שקלי טווח קצר
9.42	הראל גמל אג"ח ללא מניות
8.88	הראל גמל מסלול שקלי
9.12	הראל גמל אג"ח קונצרני
14.20	הראל גמל מסלול כהלכה
10.37	הראל גמל מסלול חו"ל
7.78	הראל גמל לגילאי 50 עד 60
16.14	הראל גמל לגילאי 50 ומטה
5.40	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

ג. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקופה:

מספר חשבונות העמיתים					
סוג העמיתים	לתחילת השנה	מיזוג קופות (*)	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה
שכירים	190,399	3,160	15,634	21,177	188,016
עצמאיים	187,895	392	5,761	24,939	169,109
סה"כ	378,294	3,552	21,395	46,116	357,125

(*) ראה באור 18 בדוח הכספי של הקופה.

ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר			
2020		2019	
מספר חשבונות	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו
באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	באלפי ש"ח
62,736	3,880,612	67,099	3,462,637
294,389	19,177,486	311,195	19,261,163
357,125	23,058,098	378,294	22,723,800
57,714	103,963	64,427	131,641

חשבונות פעילים
חשבונות לא פעילים (*)
סה"כ

(*) מתוכם חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

הראל אג"ח עד 25% מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
291	-	-	-	-	33
33,592	22	-	-	-	3,432
19,833	164	9	7	4	3,662
104,145	5,617	114	14	-	3,891

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
113,605	-	-	-	-	14,079
2,564,751	2,470	-	-	-	494,098
2,479,397	10,317	1,289	1,552	15	387,460
3,108,726	282,407	3,663	1,115	-	204,853

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 14,105 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל אג"ח עד 20% מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%	
267	-	-	-	33	
5,689	14	-	-	581	
8,802	42	4	2	4,929	
13,609	632	19	-	1,293	

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%	
64,763	-	-	-	16,695	
994,786	830	-	-	71,092	
926,377	2,217	288	429	376,087	
251,634	16,746	901	-	54,868	

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 4,803 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל מסלול מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
81	-	-	-	-	21
1,103	1	-	-	-	158
2,427	7	1	-	-	522
1,915	66	3	1	1	269

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
16,951	-	-	-	-	2,417
88,575	72	-	-	-	11,067
131,081	146	-	-	-	21,903
52,101	2,269	49	3	226	9,016

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 409 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל אג"ח עד 10% מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
86	-	-	-	9
4,316	2	-	-	305
5,585	23	2	1	528
3,818	261	11	-	759

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
33,985	-	-	-	12,914
916,874	10	-	-	66,757
902,363	2,120	68	374	46,609
216,771	8,734	400	-	25,646

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 3,072 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל שקלי טווח קצר

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
44	-	-	-	9
618	-	-	-	60
640	4	-	1	76
1,468	147	2	-	87

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
14,957	-	-	-	4,713
104,552	-	-	-	6,747
74,931	451	-	93	5,027
34,350	3,769	319	-	3,496

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 28 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל אג"ח ללא מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
12	-	-	1	3
503	-	1	-	50
941	3	1	1	141
1,181	101	6	1	81

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
7,279	-	-	1	631
71,646	-	1	-	3,194
129,908	136	1	3	9,268
44,402	1,853	379	3	2,741

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 209 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל מסלול שקלי

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
67	-	-	-	19
529	-	-	-	106
791	6	1	-	126
986	107	10	5	142

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
30,639	-	-	-	6,078
77,916	-	-	-	5,754
				13,23
80,704	351	3	-	2
38,991	2,119	153	60	6,154

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 46 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל אג"ח קונצרני

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020		
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים	
	דמי ניהול מהפקדות	
	4%-3%	0%
7	-	-
57	-	10
192	-	25
210	8	33

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020		
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים	
	דמי ניהול מהפקדות	
	4%-3%	0%
562	-	-
12,708	-	232
18,578	-	998
8,553	136	1,877

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 33 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל מסלול כהלכה

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
6	-	-	-	-	2
177	-	-	-	-	29
676	35	-	1	2	266
1,338	607	5	1	-	579

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020					
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
3,485	-	-	-	-	856
17,841	-	-	-	-	3,240
29,064	472	-	-	2	5,323
21,907	4,526	54	3	-	4,824

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 23 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל מסלול חו"ל

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
12	-	-	1	3
120	-	-	-	25
232	-	-	-	42
146	7	1	-	27

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים			
	דמי ניהול מהפקדות			
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	0%
2,248	-	-	5	944
10,277	-	-	-	679
10,925	-	-	-	998
4,263	269	9	-	957

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 32 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל לגילאי 50 עד 60

עמיתים לא פעילים	מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
2,051	-	1	-	-	1,279
5,505	21	-	-	-	2,649
12,774	93	9	5	5	3,162
14,159	2,098	115	5	-	3,594

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

עמיתים לא פעילים	סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
960,108	-	1	-	-	644,545
701,442	761	-	-	-	103,748
1,080,630	4,796	713	94	32	145,464
344,939	42,046	3,375	178	-	79,209

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 6,553 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל לגילאי 50 ומטה

עמיתים לא פעילים	מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
146	-	3	-	2	99
3,863	28	3	-	-	1,926
12,922	95	32	14	26	5,495
16,489	2,665	203	11	11	4,267

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

עמיתים לא פעילים	סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
12,630	-	13	-	66	8,412
182,790	676	32	-	-	41,894
493,519	1,868	372	151	134	96,786
158,282	20,218	1,706	30	49	43,924

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 1,695 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

עמיתים לא פעילים	מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020				
	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
143	-	-	-	-	65
3,850	6	-	1	-	1,190
7,640	49	9	8	2	1,913
14,823	999	136	9	2	6,430

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

עמיתים לא פעילים	סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020				
	עמיתים פעילים				
	דמי ניהול מהפקדות				
	4%-3%	3%-2%	2%-1%	1%-0%	0%
58,922	-	-	-	-	26,222
494,105	181	-	2	-	54,200
684,732	2,483	406	209	96	103,381
291,785	15,316	3,175	444	8	175,967

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 2,455 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה
**לשנה שהסתיימה
ביום 31 בדצמבר
2020**

0.05	שיעור דמי ניהול מהפקדות ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)
0.29	שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)
3,521,711	סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)
15.27	שיעור הנכסים המנוהלים עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך הנכסים נטו (באחוזים)
31,496	מספר חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים
8.59	שיעור חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך העמיתים (באחוזים)

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפויות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּוּז ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיצוץ חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העלויות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-ל-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאית לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.

נושא	תיאור פעולות החברה
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.
שוק המניות	ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהיו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ₪ באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת ההשקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים שוק. בכל התכנסות של ועדת ההשקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת ההשקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשווקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020												
נכסים נטו (באלפי ש"ח)												
נזילות (בשנים)	הראל גמל עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל קונצרני	הראל גמל כהלכה מסלול	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה
נכסים נזילים וסחירים	6,162,969	1,801,738	322,731	1,438,457	246,354	187,150	218,745	32,784	91,967	30,617	769,850	1,298,203
מח"מ של עד שנה	210,838	62,143	-	48,103	1,296	9,261	5,959	1,463	-	131	25,144	48,301
מח"מ מעל שנה	1,888,705	561,159	4,774	458,557	5,777	56,228	37,926	8,493	-	582	193,371	399,244
אחרים	1,407,285	352,673	8,371	288,508	(22)	18,807	(476)	904	(370)	244	75,187	165,886
סה"כ	9,669,797	2,777,713	335,876	2,233,625	253,405	271,446	262,154	43,644	91,597	31,574	1,063,552	1,911,634

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת כאמור. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה הינו בין 55.69%-96% (ראה פרוט לפי מסלולים בסעיף 2א לעיל), הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2020 כ- 67% מנכסי הקופה הושקעו בנכסים נזילים או סחירים (כ- 64% במסלול הראל אג"ח עד 25% מניות, כ- 65% במסלול הראל גמל אג"ח עד 20% מניות, כ- 96% במסלול הראל גמל מסלול מניות, כ- 64% במסלול הראל גמל אג"ח עד 10% מניות, כ- 97% במסלול הראל גמל שקלי טווח קצר, כ- 69% במסלול הראל גמל אג"ח ללא מניות, כ- 83% במסלול הראל גמל מסלול שקלי, כ- 75% במסלול הראל גמל אג"ח קונצרני, כ- 100% במסלול הראל גמל מסלול כהלכה, כ- 97% במסלול הראל גמל מסלול חו"ל, כ- 68% במסלול הראל גמל לגילאי 50 עד 60, כ- 72% במסלול הראל גמל לגילאי 50 ומטה וכ- 68% במסלול הראל גמל לגילאי 60 ומעלה).

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

הראל אג"ח עד 25% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	
		לא צמוד אלפי ש"ח	לא צמוד אלפי ש"ח
9,669,797	2,747,381	2,787,734	4,134,682
-	(1,120,195)	7,233	1,112,962
9,669,797	1,627,186	2,794,967	5,247,644

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא

סך הכל

הראל גמל אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
1,115,261	833,765	828,687	2,777,713
331,920	3,111	(335,031)	-
1,447,181	836,876	493,656	2,777,713

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
160,284	555	175,037	335,876
79,841	-	(79,841)	-
240,125	555	95,196	335,876

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל אג"ח עד 10% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
954,241	727,922	551,462	2,233,625
224,037	2,675	(226,712)	-
1,178,278	730,597	324,750	2,233,625

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל שקלי טווח קצר

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
252,668	737	253,405

סך נכסי קופת הגמל, נטו

הראל גמל אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
122,973	96,679	51,794	271,446
19,515	507	(20,022)	-
142,488	97,186	31,772	271,446

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
255,544	5,699	911	262,154
1,699	-	(1,699)	-
257,243	5,699	(788)	262,154

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל אג"ח קונצרני

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
15,857	10,652	17,135	43,644
14,031	-	(14,031)	-
29,888	10,652	3,104	43,644

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל מסלול כהלכה

ליום 31 בדצמבר 2020

לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
62,293	24,393	4,911	91,597
(8,858)	237	8,621	-
53,435	24,630	13,532	91,597

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל מסלול חו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
6,429	9	25,136	31,574
(3,621)	-	3,621	-
2,808	9	28,757	31,574

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל לגילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
1,528,701	1,033,493	1,549,887	4,112,081
614,553	2,870	(617,423)	-
2,143,254	1,036,363	932,464	4,112,081

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל לגילאי 50 ומטה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
370,844	264,650	428,058	1,063,552
174,251	1,450	(175,701)	-
545,095	266,100	252,357	1,063,552

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
791,526	571,535	548,573	1,911,634
219,860	2,295	(222,155)	-
1,011,386	573,830	326,418	1,911,634

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של מסלולי קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)		ליום 31 בדצמבר 2020
-1%	+1%	
אחוזים		
3.09	(2.71)	הראל אג"ח עד 25% מניות
3.12	(2.74)	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
0.13	(0.12)	הראל גמל מסלול מניות
3.55	(3.12)	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
0.16	(0.15)	הראל גמל שקלי טווח קצר
4.15	(3.62)	הראל גמל אג"ח ללא מניות
3.72	(3.26)	הראל גמל מסלול שקלי
2.89	(2.61)	הראל גמל אג"ח קונצרני
3.54	(3.06)	הראל גמל מסלול כהלכה
1.91	(1.73)	הראל גמל מסלול חו"ל
2.13	(1.87)	הראל גמל לגילאי 50 עד 60
2.01	(1.76)	הראל גמל לגילאי 50 ומטה
3.05	(2.67)	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2020					הראל אג"ח עד 25% מניות
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"ב			אלפי ש"ח		
					ענף משק
8.50	67,065	40,645	-	-	26,420
0.55	4,306	-	-	-	4,306
0.70	5,538	2,956	-	-	2,582
9.08	71,675	56,127	3,043	371	12,134
17.45	137,719	110,538	4,076	2,147	20,958
55.32	436,417	367,646	42,093	2,543	24,135
5.49	43,302	23,051	13	1,374	18,864
2.73	21,567	-	12,713	576	8,278
0.18	1,412	696	-	298	418
100.00	789,001	601,659	61,938	7,309	118,095
					סך הכל

הראל גמל אג"ח עד 20% מניות

%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2020	
				נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125
מסה"כ					
12.13	35,510	9,379	-	-	26,131
1.45	4,258	-	-	-	4,258
1.87	5,474	2,920	-	-	2,554
11.81	34,580	20,881	1,332	367	12,000
18.83	55,133	31,520	762	2,123	20,728
41.34	121,092	88,083	6,624	2,515	23,870
8.97	26,267	6,249	3	1,358	18,657
3.12	9,148	-	393	570	8,185
0.48	1,397	688	-	295	414
100.00	292,859	159,720	9,114	7,228	116,797

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכלהראל גמל מסלול מניות

%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2020	
				נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125
מסה"כ					
18.27	28,860	6,652	-	-	22,208
2.29	3,619	-	-	-	3,619
2.94	4,653	2,482	-	-	2,171
17.07	26,978	16,266	200	312	10,200
25.20	39,800	20,378	-	1,805	17,617
15.08	23,835	1,409	-	2,138	20,288
13.68	21,617	4,603	2	1,154	15,858
4.72	7,456	-	14	484	6,958
0.75	1,188	585	-	251	352
100.00	158,006	52,375	216	6,144	99,271

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכלהראל גמל אג"ח עד 10% מניות

%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר אלפי ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2020	
				נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125
מסה"כ					
8.43	13,136	3,119	-	-	10,017
1.05	1,632	-	-	-	1,632
1.35	2,098	1,119	-	-	979
8.23	12,817	7,469	607	141	4,600
14.42	22,454	11,954	1,741	814	7,945
56.76	88,406	74,519	3,773	964	9,150
6.30	9,814	2,140	1	521	7,152
3.12	4,855	-	1,498	218	3,139
0.34	536	264	-	113	159
100.00	155,748	100,584	7,620	2,771	44,773

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

הראל גמל אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר
מסה"ב		אלפי ש"ח	
0.62	54	54	-
99.10	8,610	8,437	173
0.28	24	-	24
100.00	8,688	8,491	197

ענף משק

מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
השקעה ואחזקות

סך הכלהראל גמל אג"ח קונצרני

ליום 31 בדצמבר 2020		
נסחרות במדד		
%	סך הכל	ת"א 125
מסה"ב	אלפי ש"ח	
100.00	3	3

ענף משק

נפט וגז

הראל גמל מסלול חו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020		
%	סך הכל	בחו"ל
מסה"ב	אלפי ש"ח	
20.99	396	396
23.58	445	445
44.14	833	833
11.29	213	213
100.00	1,887	1,887

ענף משק

בנקים
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
תעשייה

סך הכל

הראל גמל לגילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020					
מס"ב	סך הכל	בחול	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
%				אלפי ש"ח	
15.57	144,034	30,567	-	-	113,467
2.00	18,490	-	-	-	18,490
2.57	23,769	12,681	-	-	11,088
14.69	135,897	79,261	2,931	1,592	52,113
22.33	206,657	105,954	1,475	9,222	90,006
25.96	240,263	120,119	5,569	10,923	103,652
11.74	108,602	21,683	5	5,897	81,017
4.48	41,421	-	3,399	2,474	35,548
0.66	6,066	2,988	-	1,280	1,798
100.00	925,199	373,253	13,379	31,388	507,179

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשיה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל**הראל גמל לגילאי 50 ומטה**

ליום 31 בדצמבר 2020					
מס"ב	סך הכל	בחול	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
%				אלפי ש"ח	
16.68	46,022	9,621	-	-	36,401
2.15	5,932	-	-	-	5,932
2.76	7,625	4,068	-	-	3,557
15.75	43,460	25,219	1,012	511	16,718
23.38	64,524	32,693	-	2,958	28,873
21.56	59,507	21,649	1,102	3,504	33,252
12.59	34,742	6,857	2	1,892	25,991
4.42	12,201	-	4	794	11,403
0.71	1,947	959	-	411	577
100.00	275,960	101,066	2,120	10,070	162,704

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשיה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל**הראל גמל לגילאי 60 ומעלה**

ליום 31 בדצמבר 2020					
מס"ב	סך הכל	בחול	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
%				אלפי ש"ח	
14.84	38,157	8,054	-	-	30,103
1.91	4,906	-	-	-	4,906
2.45	6,306	3,364	-	-	2,942
13.93	35,834	20,965	622	422	13,825
21.15	54,398	27,370	704	2,446	23,878
29.75	76,524	43,987	2,141	2,897	27,499
11.19	28,781	5,723	1	1,564	21,493
4.15	10,686	-	599	656	9,431
0.63	1,610	793	-	340	477
100.00	257,202	110,256	4,067	8,325	134,554

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשיה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות ושונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית - מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020														
הראל אג"ח עד 25% מניות			הראל גמל אג"ח עד 20% מניות			הראל גמל מסלול מניות			הראל גמל אג"ח עד 10% מניות			הראל גמל שקלי טווח קצר		
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם		
סה"כ			סה"כ			סה"כ			סה"כ			סה"כ		
סחירים			סחירים			סחירים			סחירים			סחירים		
אלפי ש"ח			אלפי ש"ח			אלפי ש"ח			אלפי ש"ח			אלפי ש"ח		
4,119,166	1,866,726	5,985,892	1,090,456	135,352	73,421	208,773	26	-	447,187	158,335	-	7,073	219,892	226,965
318,179	232,817	550,996	135,352	73,421	208,773	26	-	-	59,473	98,862	-	-	-	-
4,437,345	2,099,543	6,536,888	1,225,808	623,302	1,849,110	30,066	4,774	34,840	506,660	1,624,402	219,892	7,073	219,892	226,965

בארץ

בחו"ל

סך הכל
נכסי חוב

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020														
הראל גמל מסלול חו"ל			הראל גמל מסלול כהלכה			הראל גמל אג"ח קונצרני			הראל גמל מסלול שקלי			הראל גמל אג"ח ללא מניות		
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם		
סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים
אלפי ש"ח														
3,099	430	2,669	78,360	-	78,360	22,086	7,240	14,846	242,915	43,885	199,030	202,954	56,757	146,197
10,290	283	10,007	-	-	-	10,856	2,716	8,140	562	-	562	23,272	8,732	14,540
13,389	713	12,676	78,360	-	78,360	32,942	9,956	22,986	243,477	43,885	199,592	226,226	65,489	160,737

בארץ
בחו"ל
סך הכל
נכסי חוב

הראל גמל לגילאי 60 ומעלה			הראל גמל לגילאי 50 ומטה			הראל גמל לגילאי 50 עד 60		
שאינם			שאינם			שאינם		
סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים
1,107,965	402,908	705,057	429,818	198,133	231,685	1,774,096	829,505	944,591
132,738	44,637	88,101	73,900	20,382	53,518	264,761	80,747	184,014
1,240,703	447,545	793,158	503,718	218,515	285,203	2,038,857	910,252	1,128,605

בארץ
בחו"ל
סך הכל
נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020												
דירוג מקומי (*)												
הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל מסלול חוי'ל	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל אג'ח קונצרני	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג'ח ללא מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג'ח עד 10% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג'ח עד 20% מניות	הראל גמל אג'ח עד 25% מניות
אלפי ש"ח												
518,915	173,054	590,507	2,662	78,360	1,980	168,378	110,482	219,682	747,502	22,508	809,010	3,130,670
אגרות חוב ממשתלות												
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:												
138,717	41,891	289,244	6	-	8,482	19,152	26,141	210	206,492	3,627	213,964	756,736
AA ומעלה												
38,875	13,030	56,741	1	-	3,175	10,107	8,107	-	56,217	3,050	56,287	196,424
BBB עד A												
3,810	1,655	3,579	-	-	521	1,393	641	-	3,700	375	4,807	15,042
נמוך מ-BBB												
4,740	2,055	4,520	-	-	688	-	826	-	4,969	480	6,388	20,294
לא מדורג												
705,057	231,685	944,591	2,669	78,360	14,846	199,030	146,197	219,892	1,018,880	30,040	1,090,456	4,119,166
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ												
נכסי חוב שאינם סחירים בארץ												
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:												
26,002	12,191	77,866	11	-	351	1,661	2,727	-	27,117	-	35,347	185,143
AA ומעלה												
1,015	562	3,325	-	-	11	199	176	-	705	-	993	2,018
BBB עד A												
276	98	5,105	-	-	1	-	65	-	445	31	650	28,619
נמוך מ-BBB												
30	16	58	-	-	7	-	4	-	36	-	46	229
לא מדורג												
42,196	31,709	127,901	412	-	1,567	3,181	2,185	3,247	40,127	4,743	62,332	143,302
הלוואות לעמיתים												
10,116	4,748	19,128	-	-	99	1,154	1,384	-	10,898	-	13,343	39,850
הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה												
323,273	148,809	596,122	7	-	5,204	37,690	50,216	3,826	367,859	-	437,170	1,467,565
הלוואות לאחרים												
402,908	198,133	829,505	430	-	7,240	43,885	56,757	7,073	447,187	4,774	549,881	1,866,726
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ												
1,107,965	429,818	1,774,096	3,099	78,360	22,086	242,915	202,954	226,965	1,466,067	34,814	1,640,337	5,985,892
סך הכל נכסי חוב בארץ												
168,497	93,084	371,172	412	-	3,199	18,787	21,629	4,360	168,257	4,773	223,175	690,428
מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)												

(*) המקורות: לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הסוואים, לדוגמה: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

דירוג בינלאומי (*)										
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	
6,966	3,043	-	2,206	322	13	183	228	4,184	1,222	1,997
22,359	9,767	-	7,081	1,034	41	588	733	13,431	3,923	6,410
241,715	102,357	-	74,895	11,068	423	6,165	7,546	138,750	40,327	66,510
45,754	19,988	-	14,491	2,116	85	1,204	1,500	27,485	8,027	13,117
1,385	197	26	189	-	-	-	-	164	19	67
318,179	135,352	26	98,862	14,540	562	8,140	10,007	184,014	53,518	88,101
נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל										
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:										
5,877	1,862	-	1,454	222	-	74	10	2,166	543	1,075
226,940	71,559	-	58,019	8,510	-	2,642	273	78,581	19,839	43,562
232,817	73,421	-	59,473	8,732	-	2,716	283	80,747	20,382	44,637
550,996	208,773	26	158,335	23,272	562	10,856	10,290	264,761	73,900	132,738
סך הכל נכסי חוב בחו"ל										
141,274	44,104	-	34,893	4,719	-	1,820	203	48,495	12,843	27,408

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו-*Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות הוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020											
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול ח"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה
נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):											
AA ומעלה											
0.64	0.81	0.09	0.89	0.57	1.03	1.20	0.71	0.13	0.79	0.80	0.89
1.61	1.71	-	1.67	2.14	1.99	2.24	1.99	2.60	1.85	1.92	1.84
2.24	2.33	-	2.27	2.53	2.24	2.86	2.14	3.10	2.52	2.45	2.33
8.96	7.40	10.07	7.38	-	7.61	-	7.53	7.58	8.51	7.19	7.21
2.67	2.73	-	2.78	3.89	3.01	2.72	3.19	3.38	2.69	2.63	2.63

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *Fitch, S & P, Mood's*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020															
הראל גמל אג"ח קונצרני		הראל גמל מסלול שקלי		הראל גמל אג"ח ללא מניות		הראל גמל שקלי טווח קצר		הראל גמל אג"ח עד 10%		הראל גמל מסלול מניות		הראל גמל אג"ח עד 20%		הראל גמל אג"ח עד 25%	
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
ענף משק															
בנקים	18.61	6,132	1.72	4,189	7.11	210	0.09	125,129	7.70	574	1.65	147,009	7.95	502,185	7.68
ביטוח	4.04	1,330	3.71	9,025	2.01	-	-	28,538	1.76	1,702	4.89	24,271	1.31	88,246	1.35
טכנולוגיה	1.60	527	0.08	202	0.47	-	-	6,767	0.42	-	-	9,354	0.51	20,990	0.32
מסחר ושרותים	28.06	9,242	12.01	29,246	16.18	3,650	1.61	269,620	16.60	5,966	17.12	343,251	18.56	944,903	14.45
נדל"ן ובינוי	28.74	9,470	8.17	19,882	18.62	1,071	0.47	342,249	21.07	2,081	5.97	389,272	21.05	1,398,785	21.40
תעשיה	4.64	1,530	1.78	4,322	2.15	2,112	0.93	32,373	1.99	859	2.47	38,955	2.11	83,427	1.28
השקעה ואחזקות	5.01	1,649	2.79	6,804	3.78	240	0.11	57,353	3.53	906	2.60	69,768	3.77	320,643	4.91
נפט וגז	2.73	899	0.58	1,416	0.70	-	-	12,665	0.78	244	0.70	15,177	0.82	40,073	0.61
אג"ח ממשלתי	6.57	2,163	69.16	168,391	48.98	219,682	96.79	749,708	46.15	22,508	64.60	812,053	43.92	3,137,636	48.00
סך הכל	100.00	32,942	100.00	243,477	100.00	226,965	100.00	1,624,402	100.00	34,840	100.00	1,849,110	100.00	6,536,888	100.00

ליום 31 בדצמבר 2020									
הראל גמל מסלול כהלכה		הראל גמל לגילאי 50 ומטה		הראל גמל לגילאי 50 עד 60		הראל גמל מסלול חו"ל		הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
-	-	39,134	7.77	217,528	10.67	3,109	23.22	96,397	7.77
-	-	5,573	1.11	15,128	0.74	-	-	17,411	1.40
-	-	3,899	0.77	13,381	0.66	646	4.82	6,439	0.52
-	-	138,758	27.55	538,694	26.41	5,046	37.70	257,432	20.75
-	-	99,301	19.71	461,324	22.63	244	1.82	251,849	20.30
-	-	14,478	2.87	53,379	2.62	1,048	7.83	29,049	2.34
-	-	24,112	4.79	126,348	6.20	3	0.02	51,497	4.15
-	-	4,187	0.83	18,384	0.90	403	3.01	9,717	0.78
78,360	100.00	174,276	34.60	594,691	29.17	2,890	21.58	520,912	41.99
78,360	100.00	503,718	100.00	2,038,857	100.00	13,389	100.00	1,240,703	100.00

ענף משק

בנקים

ביטוח

טכנולוגיה

מסחר ושרותים

נדל"ן ובינוי

תעשייה

השקעה ואחזקות

נפט וגז

אג"ח ממשלתי

סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה יישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.

ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.

ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הונניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

הראל אג"ח עד 25% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב	אגרות חוב	קרנות ותעודות סל	קרנות	נדל"ן	השקעות	סה"כ חשיפה	נגזרים במונחי	סך הכל	
ממשלתיות	קונצרניות	מניות	נאמנות	להשקעה אלפי ש"ח	אחרות	מאזנית	דלתא		
-	42,194	66,632	22,986	1,647	87,416	233,093	1,216	234,309	בריטניה
-	7,683	11,936	58,372	39,169	12,060	129,220	-	129,220	סין
-	48,747	26,953	30,061	6,597	335	112,693	928	113,621	צרפת
-	3,340	117,706	17,206	4,596	7,116	149,964	779	150,743	גרמניה
-	-	11	47,405	49,426	89	96,931	-	96,931	יפן
-	133,961	346,893	102,358	109,699	471,330	1,164,241	458,900	1,623,141	ארצות הברית
-	-	11,772	9,722	3,834	216,017	241,345	6,067	247,412	אירופה
3,137,636	1,132,792	153,862	81,580	322	2,393,185	7,035,864	661,801	7,697,665	ישראל
-	100,095	53,236	131,861	99,687	121,567	506,446	2,205	508,651	אחר
3,137,636	1,468,812	789,001	501,551	314,977	3,309,115	9,669,797	1,131,896	10,801,693	סך הכל

הראל גמל אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	17,263	6,493	5,304	380	10,832	24,163	64,435	281	64,716
-	3,313	4,079	13,469	9,765	-	208	30,834	-	30,834
-	21,295	6,965	6,936	1,522	-	86	36,804	214	37,018
-	754	28,621	3,970	1,060	-	1,745	36,150	180	36,330
-	55,326	116,096	23,835	47,923	-	152,885	396,065	105,745	501,810
-	-	8,634	2,243	885	-	58,605	70,367	1,400	71,767
812,053	307,061	104,242	28,001	318	20,463	685,094	1,957,232	28,096	1,985,328
-	42,911	17,729	41,365	45,722	-	38,099	185,826	509	186,335
812,053	447,923	292,859	125,123	107,575	31,295	960,885	2,777,713	136,425	2,914,138
סך הכל									

הראל גמל מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	23	1,518	3,762	270	898	6,471	199	6,670
-	9	3,137	9,553	5,834	2	18,535	-	18,535
-	-	367	4,920	1,080	52	6,419	152	6,571
-	25	2,442	2,816	752	865	6,900	127	7,027
-	-	9	7,758	8,088	14	15,869	-	15,869
-	-	2	2,633	887	-	3,522	-	3,522
-	-	1,094	4,691	626	34	6,445	142	6,587
-	431	51,187	16,946	459	9,842	78,865	74,977	153,842
-	-	5,144	1,591	627	177	7,539	993	8,532
22,508	7,092	82,002	6,412	949	34,059	153,022	28	153,050
-	-	3,121	2,264	926	4	6,315	-	6,315
-	9	7,983	11,993	4,892	1,097	25,974	219	26,193
22,508	7,589	158,006	75,339	25,390	47,044	335,876	76,837	412,713
סך הכל								

הראל גמל אג"ח עד 10% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	12,871	6,253	1,764	126	9,355	16,668	47,037	93	47,130
-	15,438	4,144	2,307	506	-	35	22,430	71	22,501
-	688	23,041	1,320	353	-	836	26,238	60	26,298
-	42,442	65,088	7,941	34,742	-	110,835	261,048	35,155	296,203
-	-	4,696	746	294	-	49,175	54,911	466	55,377
749,708	289,322	43,990	23,075	122	19,143	577,799	1,703,159	12	1,703,171
-	33,627	8,536	18,234	28,468	-	29,937	118,802	169	118,971
749,708	394,388	155,748	55,387	64,611	28,498	785,285	2,233,625	36,026	2,269,651
									סך הכל

הראל גמל שקלי טווח קצר

ליום 31 בדצמבר 2020						
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל	
אלפי ש"ח						
219,682	210	32,776	252,668	-	252,668	ישראל
-	-	737	737	-	737	אחר
219,682	210	33,513	253,405	-	253,405	סך הכל

הראל גמל אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	1,827	511	-	-	2,037	4,375	-	4,375
-	6,331	4,969	-	5,073	9,817	26,190	-	26,190
-	-	-	-	-	5,439	5,439	-	5,439
110,804	36,933	197	3,069	-	68,814	219,817	-	219,817
-	7,232	3,011	-	2,702	2,680	15,625	-	15,625
110,804	52,323	8,688	3,069	7,775	88,787	271,446	-	271,446

בריטניה

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

הראל גמל מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020							
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח							
-	2,731	-	203	37	2,971	-	2,971
168,391	29,165	2,510	-	58,650	258,716	-	258,716
-	340	-	108	19	467	-	467
168,391	32,236	2,510	311	58,706	262,154	-	262,154

ארצות הברית

ישראל

אחר

סך הכל

הראל גמל אג"ח קונצרני

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	542	-	-	-	-	542	-	542
-	1,003	-	-	-	285	1,288	-	1,288
-	208	-	-	-	313	521	-	521
-	1,282	-	-	-	-	1,282	-	1,282
-	821	-	-	-	-	821	-	821
-	3,345	-	695	2,886	2,576	9,502	-	9,502
-	-	-	-	-	443	443	-	443
2,163	12,793	3	1,452	-	9,983	26,394	-	26,394
-	1,203	-	-	1,537	111	2,851	-	2,851
2,163	21,197	3	2,147	4,423	13,711	43,644	-	43,644
סך הכל								

הראל גמל מסלול כהלכה

ליום 31 בדצמבר 2020				
אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח				
-	958	958	-	958
-	71	71	1,699	1,770
-	2,493	2,493	13,685	16,178
78,360	9,578	87,938	14,962	102,900
-	137	137	4,259	4,396
78,360	13,237	91,597	34,605	126,202
סך הכל				

הראל גמל מסלול חו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020								
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות אלפי ש"ח	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
810	-	810	1	10	124	-	675	-
493	-	493	-	451	42	-	-	-
1,519	12	1,507	105	16	224	38	1,124	-
1,371	-	1,371	-	463	569	99	240	-
477	2	475	42	12	22	140	259	-
1,987	9	1,978	3	64	293	20	1,598	-
945	-	945	1	482	462	-	-	-
339	-	339	-	182	157	-	-	-
663	4	659	1	41	85	63	469	-
451	2	449	1	21	41	-	386	-
1,386	8	1,378	2	37	279	37	1,023	-
16,480	4,477	12,003	2,164	3,596	1,125	1,417	3,701	-
6,357	-	6,357	3,402	-	1	-	64	2,890
2,882	72	2,810	110	1,564	798	73	265	-
36,160	4,586	31,574	5,832	6,939	4,222	1,887	9,804	2,890

סך הכל

הראל גמל לגילאי 50 עד 60

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	23,961	13,581	17,287	1,239	3,719	25,273	85,060	914	85,974
-	4,481	15,168	43,899	28,923	-	657	93,128	-	93,128
-	29,283	16,118	22,607	4,961	-	245	73,214	698	73,912
-	1,041	35,368	12,940	3,456	-	4,554	57,359	586	57,945
-	-	47	35,651	37,171	-	66	72,935	-	72,935
-	18,755	5,272	21,554	2,876	-	160	48,617	653	49,270
-	71,255	323,653	77,988	65,899	-	217,421	756,216	344,440	1,100,656
-	-	28,774	7,312	2,883	-	57,632	96,601	4,563	101,164
594,691	424,950	429,319	47,792	1,383	14,820	1,031,895	2,544,850	141	2,544,991
-	39,781	57,899	77,611	63,785	-	45,025	284,101	1,005	285,106
594,691	613,507	925,199	364,641	212,576	18,539	1,382,928	4,112,081	353,000	4,465,081
סך הכל									

הראל גמל לגילאי 50 ומטה

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	6,488	3,425	5,441	390	-	8,945	24,689	288	24,977
-	1,324	4,820	13,817	9,056	-	118	29,135	-	29,135
-	8,552	4,718	7,116	1,561	-	76	22,023	220	22,243
-	123	6,586	4,073	1,088	-	1,387	13,257	184	13,441
-	-	15	11,221	11,700	-	20	22,956	-	22,956
-	5,477	1,674	6,784	905	-	49	14,889	206	15,095
-	21,350	92,250	24,556	19,245	-	49,813	207,214	108,409	315,623
-	-	9,064	2,301	907	-	12,357	24,629	1,436	26,065
174,276	66,976	135,482	13,714	444	610	232,360	623,862	45	623,907
-	11,539	17,926	24,429	19,328	-	7,676	80,898	316	81,214
174,276	121,829	275,960	113,452	64,624	610	312,801	1,063,552	111,104	1,174,656

בריטניה

סין

צרפת

גרמניה

יפן

שווייץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

ליום 31 בדצמבר 2020									
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח									
37,048	241	36,807	13,777	2,473	326	4,555	4,364	11,312	-
25,927	-	25,927	88	-	8,073	11,566	4,010	2,190	-
26,250	184	26,066	66	-	1,307	5,956	4,762	13,975	-
22,539	154	22,385	1,336	-	911	3,409	16,313	416	-
19,216	-	19,216	17	-	9,794	9,393	12	-	-
354,937	90,750	264,187	87,327	-	31,448	20,596	88,135	36,681	-
42,288	1,202	41,086	30,430	-	760	1,926	7,970	-	-
1,361,814	38	1,361,776	491,555	8,416	367	22,477	114,570	203,479	520,912
114,621	437	114,184	18,346	-	24,613	26,128	17,066	28,031	-
2,004,640	93,006	1,911,634	642,942	10,889	77,599	106,006	257,202	296,084	520,912

סך הכל

בריטניה

סין

צרפת

גרמניה

יפן

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהל סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייעוץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיה, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציות להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול וניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיים המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי-תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיסית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר. בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ. היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 16, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

ז. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	✓		סיכונים שוק
	✓		האטה כלכלית בישראל
	✓		סיכונים אשראי
		✓	סיכון מחירי נכסים אחרים
סיכונים ענפיים	✓		שינויים רגולטוריים
	✓		סיכון נזילות
סיכונים מיוחדים לחברה		✓	סיכונים תפעוליים

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

ביום 1 בינואר 2020 מוזגה קופת התגמולים עובדי בנק דיסקונט לתוך הקופה. להרחבה בנושא ראה ביאור 1.א בדוחות הכספיים של הקופה. במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מזהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל גמל (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____	מיו"ר הדירקטוריון :	מישל סיבוני
_____	מנכ"ל :	דודי לידנר
_____	סמנכ"ל כספים :	רם גבל

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל גמל

קופת גמל לחיסכון, לתגמולים ואישית לפיצויים

דוחות כספיים

ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
8	דוח הכנסות והוצאות.....
12	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
16	ביאור 1 - כללי.....
17	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
19	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
21	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
22	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
24	ביאור 6 - מניות.....
25	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
28	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה.....
30	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות.....
32	ביאור 10 - דמי ניהול.....
34	ביאור 11 - הוצאות ישירות.....
38	ביאור 12 - ביטוח חיים.....
39	ביאור 13 - תשואות מסלולי השקעה.....
39	ביאור 14 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
40	ביאור 15 - מסים.....
40	ביאור 16 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....
41	ביאור 17 - אירועים לאחר תאריך הדיווח.....
41	ביאור 18 - מיזוג.....
42	ביאור 19 - נתוני פרופורמה.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל גמל

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל גמל (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו. ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל גמל בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל גמל (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאות מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2020	2019 (*)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
רכוש שוטף			
1,213,524	1,213,639		מזומנים ושווי מזומנים
117,815	213,551	3	חייבים ויתרות חובה
1,331,339	1,427,190		
השקעות פיננסיות			
10,005,807	9,712,170	4	נכסי חוב סחירים
5,160,266	4,937,707	5	נכסי חוב שאינם סחירים
2,839,783	2,864,553	6	מניות
3,287,841	4,138,254	7	השקעות אחרות
21,293,697	21,652,684		סך כל השקעות פיננסיות
235,032	238,536	8	נדל"ן להשקעה
22,860,068	23,318,410		סך כל הנכסים
136,268	260,312	9	זכאים ויתרות זכות
22,723,800	23,058,098		זכויות העמיתים
22,860,068	23,318,410		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

(*) לא כולל קופה שמוזגה ביום 1 בינואר 2020, ראה באור 18.

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לידנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2020													
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
587,897	129,359	30,612	113,418	26,418	14,534	15,078	3,010	11,157	4,906	146,596	45,866	84,788	1,213,639
46,749	12,539	3,309	8,728	560	662	1,446	120	1,651	207	107,935	6,174	23,471	213,551
634,646	141,898	33,921	122,146	26,978	15,196	16,524	3,130	12,808	5,113	254,531	52,040	108,259	1,427,190
4,437,345	1,225,808	30,066	1,117,742	219,892	160,737	199,592	22,986	78,360	12,676	1,128,605	285,203	793,158	9,712,170
2,099,543	623,302	4,774	506,660	7,073	65,489	43,885	9,956	-	713	910,252	218,515	447,545	4,937,707
789,001	292,859	158,006	155,748	-	8,688	-	3	-	1,887	925,199	275,960	257,202	2,864,553
1,736,865	479,201	111,135	314,280	-	22,920	3,325	7,965	1,029	11,753	906,889	237,440	305,452	4,138,254
9,062,754	2,621,170	303,981	2,094,430	226,965	257,834	246,802	40,910	79,389	27,029	3,870,945	1,017,118	1,803,357	21,652,684
148,705	31,295	-	28,498	-	-	-	-	-	-	18,539	610	10,889	238,536
9,846,105	2,794,363	337,902	2,245,074	253,943	273,030	263,326	44,040	92,197	32,142	4,144,015	1,069,768	1,922,505	23,318,410
176,308	16,650	2,026	11,449	538	1,584	1,172	396	600	568	31,934	6,216	10,871	260,312
9,669,797	2,777,713	335,876	2,233,625	253,405	271,446	262,154	43,644	91,597	31,574	4,112,081	1,063,552	1,911,634	23,058,098
9,846,105	2,794,363	337,902	2,245,074	253,943	273,030	263,326	44,040	92,197	32,142	4,144,015	1,069,768	1,922,505	23,318,410

רכוש שוטף
מזומנים ושווי
מזומנים
חייבים ויתרות
חובה

השקעות פיננסיות
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם
סחירים
מניות
השקעות אחרות
סך כל השקעות
פיננסיות

נדל"ן להשקעה

סך כל הנכסים

זכאים ויתרות זכות

זכויות העמיתים

סך כל
התחייבויות
וזכויות העמיתים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2019													
הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל אג"ח עד 25% מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,213,524	64,694	36,965	118,104	2,149	6,119	3,683	4,784	11,876	4,411	129,136	25,111	153,323	653,169
117,815	11,264	8,150	20,317	185	577	123	332	598	-	8,090	4,676	12,618	50,885
1,331,339	75,958	45,115	138,421	2,334	6,696	3,806	5,116	12,474	4,411	137,226	29,787	165,941	704,054
10,005,807	846,374	339,928	1,016,860	9,242	73,199	26,812	109,350	147,406	183,480	1,169,171	49,624	1,329,621	4,704,740
5,160,266	462,770	213,554	711,073	448	-	11,504	31,761	67,327	4,499	549,159	5,198	711,733	2,391,240
2,839,783	223,894	226,113	640,939	405	-	5	-	8,291	-	172,772	110,910	340,175	1,116,279
3,287,841	228,391	169,738	538,574	6,440	1,110	6,836	2,045	19,293	320	261,543	84,453	388,504	1,580,594
21,293,697	1,761,429	949,333	2,907,446	16,535	74,309	45,157	143,156	242,317	188,299	2,152,645	250,185	2,770,033	9,792,853
235,032	8,890	-	18,495	-	-	-	-	-	-	28,426	-	31,209	148,012
22,860,068	1,846,277	994,448	3,064,362	18,869	81,005	48,963	148,272	254,791	192,710	2,318,297	279,972	2,967,183	10,644,919
136,268	8,555	4,351	16,884	145	1,176	253	238	1,838	415	10,991	1,705	14,161	75,556
22,723,800	1,837,722	990,097	3,047,478	18,724	79,829	48,710	148,034	252,953	192,295	2,307,306	278,267	2,953,022	10,569,363
22,860,068	1,846,277	994,448	3,064,362	18,869	81,005	48,963	148,272	254,791	192,710	2,318,297	279,972	2,967,183	10,644,919

רכוש שוטף

מזומנים ושווי
מזומניםחייבים ויתרות
חובההשקעות
פיננסיותנכסי חוב
סחיריםנכסי חוב שאינם
סחירים

מניות

השקעות אחרות

סך כל השקעות
פיננסיות

נדל"ן להשקעה

סך כל הנכסים

זכאים ויתרות
זכותזכויות
העמיתיםסך כל
ההתחייבויותוזכויות
העמיתים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2018 (*)	2019 (*)	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
הכנסות (הפסדים)			
19,645	(11,493)	(45,268)	ממזומנים ושווי מזומנים
מהשקעות:			
(44,569)	493,687	113,314	מנכסי חוב סחירים
5,892	392,130	101,640	מנכסי חוב שאינם סחירים
6,602	423,538	77,678	ממניות
(194,828)	677,292	414,341	מהשקעות אחרות
12,783	40,019	11,768	מנדל"ן להשקעה
(214,120)	2,026,666	718,741	סך כל ההכנסות (ההפסדים) מהשקעות
(194,475)	2,015,173	673,473	סך כל ההכנסות (ההפסדים)
הוצאות			
138,595	139,953	131,336	דמי ניהול
24,611	28,575	33,463	הוצאות ישירות
-	-	2,821	ביטוח חיים
5,356	5,058	9,727	מסים
168,562	173,586	177,347	סך כל ההוצאות
(363,037)	1,841,587	496,126	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

(*) לא כולל קופה שמוזגה ביום 1 בינואר 2020, ראה באור 18.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020													
הראל אג"ח עד 25%	הראל גמל אג"ח עד 20%	הראל גמל אג"ח עד 10%	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה חז"ל	הראל גמל מסלול חז"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
הכנסות (הפסדים)													
19,692	4,768	(1,775)	(2,798)	(494)	(314)	39	(72)	(167)	(93)	(8,692)	(2,972)	(3,470)	(45,268)
ממזומנים ושווי מזומנים													
מהשקעות:													
75,325	10,632	280	12,579	1,640	5,448	7,297	74	213	215	(7,361)	719	6,253	113,314
42,077	12,659	55	10,139	159	1,614	1,137	156	-	(2)	19,343	4,283	10,020	101,640
14,890	5,913	8,913	1,877	-	(282)	-	-	-	165	24,445	12,660	9,097	77,678
157,881	47,061	22,570	25,465	(84)	1,134	-	501	2,035	530	91,022	33,841	32,385	414,341
8,604	1,062	-	998	-	-	-	-	-	-	829	(15)	290	11,768
298,777	77,327	31,818	51,058	1,715	7,914	8,434	731	2,248	908	128,278	51,488	58,045	718,741
סך כל ההכנסות													
279,085	72,559	30,043	48,260	1,221	7,600	8,473	659	2,081	815	119,586	48,516	54,575	673,473
הוצאות													
65,886	14,936	1,559	11,456	1,450	1,617	1,286	257	565	112	14,958	6,164	11,090	131,336
14,105	4,803	409	3,072	28	209	46	33	23	32	6,553	1,695	2,455	33,463
12	22	11	7	23	3	29	-	-	1	2,656	22	35	2,821
5,504	634	308	380	-	10	-	-	-	13	1,947	464	467	9,727
85,507	20,395	2,287	14,915	1,501	1,839	1,361	290	588	158	26,114	8,345	14,047	177,347
סך כל ההוצאות													
193,578	52,164	27,756	33,345	(280)	5,761	7,112	369	1,493	657	93,472	40,171	40,528	496,126
עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה													

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019													
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חוי"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
הכנסות (הפסדים)													
ממזומנים ושווי מזומנים	(5,744)	(1,147)	(348)	(623)	35	(156)	4	(66)	(135)	(80)	(1,830)	(657)	(746)
מהשקעות:													
מנכסי חוב סחירים	231,987	65,312	483	57,138	(251)	7,426	7,604	2,372	2,163	314	58,834	16,767	43,538
מנכסי חוב שאינם סחירים	200,248	52,696	172	43,457	135	5,332	2,223	742	-	8	46,138	11,270	29,709
ממניות	188,980	48,976	20,871	20,490	-	423	-	-	-	44	84,929	32,242	26,583
מהשקעות אחרות	328,681	66,714	26,465	35,319	855	1,999	159	1,090	4,788	1,269	126,359	42,871	40,723
מנדל"ן להשקעה	25,357	5,272	-	4,782	-	1	-	-	-	-	3,126	-	1,481
סך כל ההכנסות מהשקעות	975,253	238,970	47,991	161,186	739	15,181	9,986	4,204	6,951	1,635	319,386	103,150	142,034
סך כל ההכנסות	969,509	237,823	47,643	160,563	774	15,025	9,990	4,138	6,816	1,555	317,556	102,493	141,288
הוצאות													
דמי ניהול	73,294	15,649	1,502	11,917	1,137	1,495	946	295	510	103	16,424	5,788	10,893
הוצאות ישירות	13,820	3,889	258	2,916	4	207	20	41	17	28	4,403	1,061	1,911
מסים	2,343	470	182	385	-	1	1	-	-	11	1,011	324	330
סך כל ההוצאות	89,457	20,008	1,942	15,218	1,141	1,703	967	336	527	142	21,838	7,173	13,134
עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה	880,052	217,815	45,701	145,345	(367)	13,322	9,023	3,802	6,289	1,413	295,718	95,320	128,154
1,841,587	128,154	95,320	295,718	1,413	6,289	3,802	9,023	13,322	(367)	145,345	45,701	217,815	880,052

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018													הכנסות (הפסדים)
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל אג"ח עד 20% מניות	הראל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל מסלול מניות	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
9,970	2,321	1,524	(6)	192	8	115	118	95	2,732	896	1,201	19,645	ממזומנים ושווי מזומנים
(19,568)	(4,522)	(92)	675	(528)	(2,305)	(444)	(321)	217	(6,401)	(2,639)	(4,471)	(44,569)	מהשקעות:
(4,563)	1,031	(2)	263	494	225	220	-	-	3,738	1,565	2,858	5,892	מנכסי חוב סחירים
3,424	4,076	(3,125)	-	1,076	-	(1)	-	(32)	(4,526)	(3,213)	1,031	6,602	מנכסי חוב שאינם סחירים
(86,298)	(13,203)	(12,991)	(2,344)	(726)	(94)	(1,002)	(1,141)	(541)	(44,112)	(20,256)	(11,859)	(194,828)	ממניות
8,456	1,492	-	1,380	-	-	-	-	-	1,005	-	450	12,783	מהשקעות אחרות
(98,549)	(11,126)	(16,210)	3,021	477	(2,174)	(1,227)	(1,462)	(356)	(50,296)	(24,543)	(11,991)	(214,120)	מנדל"ן להשקעה
(88,579)	(8,805)	(15,731)	4,545	471	(2,166)	(1,112)	(1,344)	(261)	(47,564)	(23,647)	(10,790)	(194,475)	סך כל ההכנסות (ההפסדים) מהשקעות
78,927	14,310	1,335	11,675	1,493	1,088	323	441	83	14,326	4,291	9,105	138,595	סך כל ההכנסות (הפסדים)
13,632	2,907	244	2,408	194	34	46	17	24	3,126	631	1,343	24,611	הוצאות
2,953	525	195	217	-	-	-	-	9	982	266	209	5,356	דמי ניהול
95,512	17,742	1,774	14,300	1,203	1,122	369	458	116	18,434	5,188	10,657	168,562	הוצאות ישירות
(184,091)	(26,547)	(17,505)	(9,755)	(732)	(3,288)	(1,481)	(1,802)	(377)	(65,998)	(28,835)	(21,447)	(363,037)	מסים
													סך כל ההוצאות
													עודף הפסדים על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018 (*)	2019 (*)	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
20,369,532	21,155,692	22,723,800	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
1,209,033	839,895	746,957	תקבולים מדמי גמולים
29	35	25	תקבולים מדמי סליקה
854,076	896,780	1,016,107	תשלומים לעמיתים
184,961	228,736	186,176	העברות צבירה לקופה
81,388	78,349	104,666	העברות מחברות ביטוח
1,394,341	793,466	372,727	העברות מקרנות פנסיה חדשות
770,736	714,144	2,014,861	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
78,947	147,415	148,881	העברות צבירה מהקופה
22,626	51,821	120,057	העברות לחברות ביטוח
764,906	1,117,944	1,825,609	העברות לקרנות פנסיה חדשות
770,736	714,144	2,014,861	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
794,211	(216,629)	(1,430,978)	העברות צבירה, נטו
-	-	1,538,275	קבלת נכסים נטו מקופת גמל (*)
(363,037)	1,841,587	496,126	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
21,155,692	22,723,800	23,058,098	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

(*) לפרטים בדבר מיזוג קופה ביום 1 בינואר 2020, ראה באור 18.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

דוח על השינויים בזכויות העמיתים - פרוט לפי מסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020														
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חוי"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ			
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
10,569,363	2,953,022	278,267	2,307,306	192,295	252,953	148,034	48,710	79,829	18,724	3,047,478	990,097	1,837,722	22,723,800	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
112,061	97,888	9,182	50,432	4,720	7,309	19,027	526	6,259	1,211	233,460	72,233	132,649	746,957	תקבולים מדמי גמולים
4	3	1	4	-	-	-	-	-	-	3	5	5	25	תקבולים מדמי סליקה
490,593	96,548	4,418	107,149	47,006	27,299	24,858	997	2,462	714	99,594	29,755	84,714	1,016,107	תשלומים לעמיתים
13,022	14,277	7,458	12,193	1,328	3,053	5,606	-	2,367	1,536	39,053	47,942	38,341	186,176	העברות צבירה לקופה העברות מחברות ביטוח
26,815	3,735	2,176	2,821	232	686	97	-	1,325	43	14,132	45,682	6,922	104,666	העברות מקרנות פנסיה חדשות
15,124	65,381	3,965	51,455	6,084	8,104	8,066	145	4,633	3,976	73,014	56,085	76,695	372,727	העברות מקופות גמל
168,400	141,742	121,981	167,408	390,752	168,140	291,298	7,498	10,999	20,438	179,711	76,543	269,951	2,014,861	העברות בין מסלולים
34,970	13,745	1,622	9,353	2,455	1,967	1,965	101	1,796	183	54,154	6,243	20,327	148,881	העברות צבירה מהקופה העברות לחברות ביטוח
43,320	8,174	840	3,884	1,214	149	2,305	136	629	38	40,647	6,609	12,112	120,057	העברות לקרנות פנסיה חדשות
565,804	264,177	38,346	127,306	30,607	19,020	16,930	3,668	4,154	3,114	453,747	117,472	181,264	1,825,609	העברות לקופות גמל
293,883	167,855	69,684	143,647	260,444	126,125	191,290	8,702	6,267	10,962	393,884	113,743	228,375	2,014,861	העברות בין מסלולים
(714,616)	(228,816)	25,088	(50,313)	103,676	32,722	92,577	(4,964)	6,478	11,696	(636,522)	(17,815)	(50,169)	(1,430,978)	העברות צבירה, נטו
-	-	-	-	-	-	20,262	-	-	-	1,473,784	8,616	35,613	1,538,275	קבלת נכסים נטו מקופת גמל
193,578	52,164	27,756	33,345	(280)	5,761	7,112	369	1,493	657	93,472	40,171	40,528	496,126	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
9,669,797	2,777,713	335,876	2,233,625	253,405	271,446	262,154	43,644	91,597	31,574	4,112,081	1,063,552	1,911,634	23,058,098	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019													
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל אג"ח ללא מניות	הראל מסלול שקלי	הראל אג"ח קונצרני	הראל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
10,624,684	2,560,913	220,467	2,101,623	241,890	244,669	157,350	51,398	60,759	16,750	2,636,075	726,075	1,513,039	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
119,894	184,548	8,500	86,691	1,822	4,451	4,747	602	3,435	346	145,840	74,874	204,145	תקבולים מדמי גמולים
9	6	1	4	-	-	-	-	-	-	3	7	5	תקבולים מדמי סליקה
503,709	82,695	6,934	79,258	23,621	14,894	9,845	2,444	3,557	872	75,298	20,930	72,723	תשלומים לעמיתים
4,767	28,807	13,296	5,571	-	369	193	-	1,293	164	50,535	53,038	70,703	העברות צבירה לקופה
296	2,330	1,765	586	392	24	266	-	2,021	44	13,199	46,720	10,706	העברות מחברות ביטוח
19,570	144,350	3,205	128,356	637	7,402	868	349	6,913	705	229,576	88,420	163,115	העברות מקרנות פנסיה חדשות
123,443	119,857	47,502	75,132	21,768	36,663	11,311	2,163	8,357	6,110	125,401	53,978	82,459	העברות מקופות גמל
54,822	17,802	1,342	10,582	428	1,012	1,452	165	156	26	32,317	3,963	23,348	העברות בין מסלולים
23,351	4,560	1,098	5,967	879	581	561	3	336	-	4,882	4,329	5,274	העברות צבירה מהקופה
464,931	149,775	21,596	84,198	7,580	9,287	9,539	2,651	2,681	2,661	200,310	57,546	105,189	העברות לחברות ביטוח
156,539	50,772	31,200	55,997	41,339	28,173	14,327	4,341	2,508	3,249	136,062	61,567	128,070	העברות לקרנות פנסיה חדשות
(551,567)	72,435	10,532	52,901	(27,429)	5,405	(13,241)	(4,648)	12,903	1,087	45,140	114,751	65,102	העברות לקופות גמל
													העברות בין מסלולים
880,052	217,815	45,701	145,345	(367)	13,322	9,023	3,802	6,289	1,413	295,718	95,320	128,154	העברות צבירה, נטו
10,569,363	2,953,022	278,267	2,307,306	192,295	252,953	148,034	48,710	79,829	18,724	3,047,478	990,097	1,837,722	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
													זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018													זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל מסלול ח'ל	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל אג"ח עד 25% מניות	
סה"כ													
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
20,369,532	1,153,312	453,003	1,987,660	11,162	45,657	57,241	177,836	247,987	197,997	2,033,854	190,041	2,242,902	11,570,880
1,209,033	167,785	75,947	277,476	265	7,568	1,711	7,923	5,110	3,414	120,113	12,449	304,529	224,743
29	4	3	6	-	-	-	2	-	-	3	1	7	3
854,076	49,825	13,394	54,881	759	1,943	2,459	9,253	12,364	13,398	85,868	6,567	68,305	535,060
184,961	33,168	50,816	64,797	162	1,403	286	218	16	-	3,871	6,820	14,925	8,479
81,388	5,363	43,948	19,107	5	1,212	119	189	116	52	704	6,119	2,642	1,812
1,394,341	242,059	188,578	467,693	2,611	6,958	2,450	5,837	10,087	3,773	123,657	22,974	219,842	97,822
770,736	125,171	53,003	173,851	7,245	4,876	1,472	15,514	28,269	91,577	79,589	39,320	86,407	64,442
78,947	9,086	4,149	7,534	45	649	101	773	191	486	4,830	1,102	10,119	39,882
22,626	753	2,369	3,135	-	116	87	153	304	349	1,824	678	4,877	7,981
764,906	66,841	27,560	101,463	690	1,136	2,346	7,161	6,226	4,191	59,671	12,474	97,222	377,925
770,736	65,871	62,916	121,504	2,829	1,269	5,407	29,541	26,652	35,767	98,220	18,931	103,271	198,558
794,211	263,210	239,351	491,812	6,459	11,279	(3,614)	(15,870)	5,115	54,609	43,276	42,048	108,327	(451,791)
(363,037)	(21,447)	(28,835)	(65,998)	(377)	(1,802)	(1,481)	(3,288)	(1,179)	(732)	(9,755)	(17,505)	(26,547)	(184,091)
21,155,692	1,513,039	726,075	2,636,075	16,750	60,759	51,398	157,350	244,669	241,890	2,101,623	220,467	2,560,913	10,624,684

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הקופה

הראל גמל (להלן - הקופה) הינה קופת גמל לחיסכון, לתגמולים ואישיות לפיצויים, לעצמאיים ושכירים, המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005. הקופה הוקמה בשנת 1957.

ביום 1 בינואר 2020 הושלם הליך מיזוג קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט (להלן - קופת דיסקונט) לקופה, וקופת דיסקונט חדלה מלהתקיים. לפרטים נוספים ראה באור 18.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, הקופה כוללת שלושה עשר מסלולים פעילים:

- (1) הראל גמל מסלול אג"ח עד 25% מניות.
- (2) הראל גמל מסלול אג"ח עד 20% מניות.
- (3) הראל גמל מסלול מניות.
- (4) הראל גמל מסלול אג"ח עד 10% מניות.
- (5) הראל גמל מסלול שקלי טווח קצר.
- (6) הראל גמל מסלול אג"ח ללא מניות.
- (7) הראל גמל מסלול שקלי.
- (8) הראל גמל מסלול אג"ח קונצרני.
- (9) הראל גמל מסלול כהלכה.
- (10) הראל גמל מסלול חו"ל.
- (11) הראל גמל מסלול לגילאי 50 עד 60.
- (12) הראל גמל מסלול לגילאי 50 ומטה.
- (13) הראל גמל מסלול לגילאי 60 ומעלה.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות ביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שיערי חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שיערי משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את מרבית הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל גמל.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן - החברה המצטטת) וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואות תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים (המשך)

- (11) נדל"ן להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדל"ן להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.
- (15) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%
1.20	0.30	(0.60)
8.10	(7.79)	(6.97)

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2020													
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,362	432	84	388	-	50	61	16	-	1	742	187	328	3,651
-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5
4,126	168	33	393	-	11	1	-	-	-	588	23	152	5,495
2,247	1,373	-	1,192	-	-	-	-	-	-	518	-	322	5,652
840	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	840
33,238	7,725	3,144	4,595	-	406	754	25	1,570	183	16,996	4,943	5,720	79,299
43	15	-	11	-	2	2	-	-	-	28	8	14	123
4,893	1,133	23	952	-	188	1	44	-	3	4,379	105	305	12,026
-	1,651	25	1,197	555	5	627	35	81	20	84,684	908	16,588	106,376
-	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	84
46,749	12,539	3,309	8,728	560	662	1,446	120	1,651	207	107,935	6,174	23,471	213,551

ריבית ודיבידנד לקבל
החברה המנהלת
מוסדות
סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
סכומים לקבל מחברות ביטוח
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות (*)
חייבים קופות
אחרים
סך הכל חייבים ויתרות חובה

(*) ליתרה בגין צדדים קשורים ראה באור 14 בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019													
הראל גמל עד 25% מניות	הראל גמל עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל עד 10% מניות	הראל גמל עד 5% מניות	הראל גמל עד 2% מניות	הראל גמל עד 1% מניות	הראל גמל עד 0.5% מניות	הראל גמל עד 0.25% מניות	הראל גמל עד 0.1% מניות	הראל גמל עד 0.05% מניות	הראל גמל עד 0.025% מניות	הראל גמל עד 0.01% מניות	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,577	490	104	293	26	10	23	-	-	-	-	-	-	ריבית ודיבידנד לקבל מוסדות
536	51	17	156	-	1	-	-	-	-	-	-	-	סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
779	487	-	422	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סכומים לקבל מחברות ביטוח
842	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בטחונות בגין פעילות בנגזרים
42,659	10,216	4,329	4,786	282	62	34	2	2	12	-	18	47	חייבים בגין משכנתאות
4,445	885	19	729	156	-	46	-	132	1,692	207	471	-	חייבים בגין השקעות (*)
-	471	207	1,692	132	4	20	253	-	-	-	-	-	חייבים קופות אחרים
50,885	12,618	4,676	8,090	598	332	123	577	185	20,317	8,150	11,264	117,815	סך הכל חייבים ויתרות חובה

(*) ליתרה בגין צדדים קשורים ראה באור 14 בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020													
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	אלפי ש"ח
3,137,636	812,053	22,508	749,708	219,682	110,804	168,391	2,163	78,360	2,890	594,691	174,276	520,912	6,594,074
1,295,108	412,749	6,959	367,176	210	49,933	31,201	20,819	-	9,786	532,680	110,644	271,666	3,108,931
4,601	1,006	599	858	-	-	-	4	-	-	1,234	283	580	9,165
1,299,709	413,755	7,558	368,034	210	49,933	31,201	20,823	-	9,786	533,914	110,927	272,246	3,118,096
4,437,345	1,225,808	30,066	1,117,742	219,892	160,737	199,592	22,986	78,360	12,676	1,128,605	285,203	793,158	9,712,170

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
שניתנות להמרה
סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2019													
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	אלפי ש"ח
3,589,253	985,263	47,869	894,080	175,761	113,288	99,377	132	73,199	3,722	643,405	230,294	633,178	7,488,821
1,111,175	343,635	1,682	274,423	7,719	34,118	9,973	26,669	-	5,520	372,831	109,517	212,879	2,510,141
4,312	723	73	668	-	-	-	11	-	-	624	117	317	6,845
1,115,487	344,358	1,755	275,091	7,719	34,118	9,973	26,680	-	5,520	373,455	109,634	213,196	2,516,986
4,704,740	1,329,621	49,624	1,169,171	183,480	147,406	109,350	26,812	73,199	9,242	1,016,860	339,928	846,374	10,005,807

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
שניתנות להמרה
סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020											
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
169,103	34,168	31	26,354	-	2,390	1,035	374	18	79,593	10,902	23,838
52,783	4,730	-	3,403	-	804	825	70	3	8,927	2,508	4,560
143,302	62,332	4,743	40,127	3,247	2,185	3,181	1,567	412	127,901	31,709	42,196
1,734,355	522,072	-	436,776	3,826	60,110	38,844	7,945	280	693,831	173,396	376,951
2,099,543	623,302	4,774	506,660	7,073	65,489	43,885	9,956	713	910,252	218,515	447,545
4,937,707	447,545	218,515	910,252	713	9,956	43,885	65,489	7,073	60,110	38,844	7,945

אגרות חוב
קונצרניות:
שאינן ניתנות
להמרה
פקדונות בבנקים
הלוואות לעמיתים
הלוואות לאחרים
סך הכל נכסי חוב
שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת:

ליום 31 בדצמבר 2020					
הראל אג"ח עד 25% מניות		הראל גמל לגילאי 50 עד 60		סה"כ	
שווי	ערך	שווי	ערך	שווי	ערך
הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	הוגן	בספרים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
15,373	15,373	957	957	16,330	16,330

הלוואות

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019											
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
197,204	46,469	93	33,462	-	2,912	922	332	-	39,302	11,742	27,725
64,673	6,963	3	4,308	-	807	546	91	-	7,288	2,637	5,274
153,240	60,868	4,712	50,417	1,111	3,176	2,056	1,747	448	117,538	29,905	39,708
1,976,123	597,433	390	460,972	3,388	60,432	28,237	9,334	-	546,945	169,270	390,063
2,391,240	711,733	5,198	549,159	4,499	67,327	31,761	11,504	448	711,073	213,554	462,770
5,160,266	462,770	213,554	711,073	448	11,504	31,761	11,504	448	711,073	213,554	462,770

אגרות חוב
קונצרניות:

שאינן ניתנות
להמרה

פקדונות בבנקים

הלוואות לעמיתים

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב
שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת :

ליום 31 בדצמבר 2019					
הראל אג"ח עד 25% מניות		הראל גמל לגילאי 50 עד 60		סה"כ	
שווי	ערך	שווי	ערך	שווי	ערך
הוגן	בספרים	הוגן	בספרים	הוגן	בספרים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
17,834	17,834	1,110	1,110	18,944	18,944

הלוואות

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2020										
הראל גמל עד 25% מניות	הראל גמל עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
351,705	196,691	157,790	73,424	-	3	1,887	254,498	210,785	2,044,993	מניות סחירות
437,296	96,168	216	82,324	8,688	-	-	21,462	46,417	819,560	מניות לא סחירות
789,001	292,859	158,006	155,748	8,688	3	1,887	275,960	257,202	2,864,553	סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2019										
הראל גמל עד 25% מניות	הראל גמל עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
729,758	248,355	110,898	93,740	-	5	405	205,157	180,805	2,083,333	מניות סחירות
386,521	91,820	12	79,032	8,291	-	-	20,956	43,089	756,450	מניות לא סחירות
1,116,279	340,175	110,910	172,772	8,291	5	405	226,113	223,894	2,839,783	סך הכל מניות

השקעות החברה בנדל"ן מחוץ לישראל מתבצעות באמצעות חברות ושותפויות מחוץ לישראל ולפיכך השקעות אלה מסווגות בסעיף מניות לא סחירות.

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020												
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
השקעות אחרות												
סחירות												
501,551	125,123	75,339	55,387	3,069	2,510	2,147	-	364,641	113,452	106,006	1,353,447	קרנות ותעודות סל
314,977	107,575	25,390	64,611	7,775	4,423	-	-	212,576	64,624	77,599	886,800	קרנות נאמנות
13,079	3,018	2,141	1,004	-	-	501	128	9,836	3,096	2,592	35,395	מכשירים נגזרים
43,945	12,516	8	11,222	40	440	-	-	41,157	2,438	8,043	121,079	מוצרים מובנים
22,493	953	-	-	-	-	528	-	-	-	-	23,974	אופציות
67	66	56	25	-	-	-	-	288	92	76	670	אחרות
896,112	249,251	102,934	132,249	12,114	2,861	7,010	1,029	628,498	183,702	194,316	2,421,365	
השקעות אחרות שאינן סחירות												
800,833	215,795	6,062	171,999	9,407	413	-	-	245,109	47,205	101,579	1,598,402	קרנות השקעה
30,191	11,006	2,139	7,753	980	52	515	-	26,555	5,032	6,705	91,392	וקרנות הון סיכון
9,717	3,149	-	2,279	419	412	27	-	6,726	1,501	2,852	27,082	מכשירים נגזרים
12	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	13	מוצרים מובנים
840,753	229,950	8,201	182,031	10,806	464	955	-	278,391	53,738	111,136	1,716,889	אחרות
1,736,865	479,201	111,135	314,280	22,920	3,325	7,965	1,029	906,889	237,440	305,452	4,138,254	סך הכל השקעות אחרות

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

א. ההרכב (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019													
הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל אג"ח עד 20% מניות	הראל מסלול מניות	הראל אג"ח עד 10% מניות	הראל שקלי טווח קצר	הראל אג"ח ללא מניות	הראל מסלול שקלי	הראל אג"ח קונצרני	הראל מסלול כהלכה	הראל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
השקעות אחרות													
סחירות													
508,158	120,729	67,939	40,618	-	303	1,802	1,027	-	2,766	266,808	105,077	92,600	קרנות ותעודות סל
273,922	93,658	11,265	65,201	-	7,055	-	4,583	-	3,427	108,135	37,133	61,355	קרנות נאמנות
10,056	2,304	1,341	736	-	-	-	-	927	56	5,175	2,038	1,772	מכשירים נגזרים
22,498	5,976	8	4,400	-	551	-	431	-	-	7,458	1,835	3,177	מוצרים מובנים
8,039	215	124	69	-	-	-	-	166	5	481	189	165	אופציות
274	102	45	38	-	-	-	1	-	-	212	85	75	אחרות
822,947	222,984	80,722	111,062	-	7,909	1,802	6,042	1,093	6,254	388,269	146,357	159,144	
1,954,585													
השקעות אחרות שאינן סחירות													
684,610	151,676	2,698	138,585	-	9,209	-	401	-	-	135,299	19,143	61,104	קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
58,380	9,599	1,028	9,085	320	1,800	40	370	17	186	10,966	2,922	5,275	מכשירים נגזרים
14,633	4,244	5	2,811	-	375	203	23	-	-	4,038	1,316	2,868	מוצרים מובנים
24	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	אחרות
757,647	165,520	3,731	150,481	320	11,384	243	794	17	186	150,305	23,381	69,247	
1,333,256													
1,580,594	388,504	84,453	261,543	320	19,293	2,045	6,836	1,110	6,440	538,574	169,738	228,391	סך הכל השקעות אחרות
3,287,841													

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2020													
הראל גמל עד 25% מניות אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול מניות אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות אלפי ש"ח	הראל גמל שקלי טווח קצר אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול שקלי אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח קונצרני אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול כהלכה אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול חו"ל אלפי ש"ח	הראל גמל לגילאי 50 עד 60 אלפי ש"ח	הראל גמל לגילאי 50 ומטה אלפי ש"ח	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
1,158,804	140,105	79,045	37,062	-	-	-	-	35,430	4,718	363,146	114,298	95,679	2,028,287
6,948	2,988	-	2,570	-	487	-	-	228	-	2,757	1,393	2,205	19,576
(1,121,351)	(335,556)	(79,841)	(227,150)	-	(20,193)	(1,699)	(14,051)	8,508	3,405	(621,566)	(175,758)	(222,310)	(2,807,562)
(17,467)	(3,747)	(13)	(3,496)	(22)	(443)	(939)	(24)	(248)	(2)	(3,098)	(411)	(2,101)	(32,011)
מניות													
מדד													
מטבע זר													
ריבית													
ליום 31 בדצמבר 2019													
הראל גמל עד 25% מניות אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול מניות אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות אלפי ש"ח	הראל גמל שקלי טווח קצר אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול שקלי אלפי ש"ח	הראל גמל אג"ח קונצרני אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול כהלכה אלפי ש"ח	הראל גמל מסלול חו"ל אלפי ש"ח	הראל גמל לגילאי 50 עד 60 אלפי ש"ח	הראל גמל לגילאי 50 ומטה אלפי ש"ח	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
1,002,309	129,836	75,688	41,431	-	-	-	1	30,285	3,161	291,833	114,855	99,950	1,789,349
(7,909)	(3,028)	-	(2,835)	-	(417)	-	-	(163)	-	(2,658)	(1,060)	(2,398)	(20,468)
(1,172,131)	(299,673)	(54,412)	(275,659)	(7,904)	(30,977)	(927)	(15,097)	8,688	(499)	(424,781)	(107,961)	(198,126)	(2,579,459)
(14,707)	(3,753)	(16)	(3,303)	(43)	(401)	(93)	(38)	(191)	(2)	(2,876)	(764)	(2,181)	(28,368)
מניות													
מדד													
מטבע זר													
ריבית													

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

הראל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ	ליום 31 בדצמבר 2019						ליום 31 בדצמבר 2020					
						הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל אג"ח עד 25% מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
148,012	31,209	28,426	18,495	-	8,890	235,032	127,954	27,316	24,889	16,190	7,791	204,140	516	322	285	139	609
-	-	-	-	-	-	161	-	-	-	-	-	-	123	38	609	2,063	3,934
516	322	285	139	609	2,063	3,934	2,312	182	174	167	62	2,897	-	-	-	-	-
177	(236)	(213)	(95)	(37)	(187)	(591)	17,746	3,711	3,363	2,138	1,037	27,995	148,705	31,295	28,498	18,539	10,889
148,705	31,295	28,498	18,539	610	10,889	238,536	148,012	31,209	28,426	18,495	8,890	235,032	148,705	31,295	28,498	18,539	10,889

יתרה ליום 1
בינואררכישות ותוספות
עלויות והוצאות
שהוונו

סה"כ תוספות

התאמת שווי
הווןיתרה ליום 31
בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוון כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהינם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. הערכות שווי חיצוניות מבוצעות בתקופות שונות עבור נכסים שונים בתיק הנדל"ן להשקעה. בשאר תקופות הדיווח מתבצעות בחינה פנימית, במטרה לוודא שלא חל שינוי מהותי בשווי הנכס בהתאם לפרמטרים שעל בסיסם נערכה הערכת השווי.

הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהוונים בשיעור הוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה.

הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי מהימנות האשראי שלהם; חלוקת האחריות בין הקבוצה והשוכר לגבי אחזקת וביטוח הנכס; ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.

השווי ההוון נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות, גישת ההשוואה, נכסים דומים והוון תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהנכס. שווים של מרבית הנכסים נקבע בהתאם לאמידת תזרימי המזומנים ולגביהם מובאים בחשבון הסיכון המובנה שלהם. מרבית נכסי הנדל"ן המסחרי ונדל"ן המשרדים מהוונים בשיעור הוון 3.5% לנדל"ן חו"ל ושיעורי הוון שבין 6% ל-7.25% לנדל"ן בישראל וזאת בהתאם לרמת הסיכון המתאימה בנכס.

הערכת השווי לנדל"ן להשקעה בהקמה מבוססת על אמידת השווי ההוון של הנדל"ן להשקעה לאחר הקמתו, בניכוי הערך הנוכחי של אומדן עלויות ההקמה הצפויות לנבוע לצורך השלמתו ובניכוי רווח יזמי סביר כאשר רלוונטי, תוך התחשבות בשיעור ההוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס. אומדן השווי ההוון יגדל באם שיעור ההוון של תזרימי המזומנים יקטן, ויקטן באם שיעור התפוסה יקטן. הנדל"ן להשקעה מורכב בעיקר מבנייני משרד ונדל"ן מסחרי.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה ולחכירה של נדל"ן להשקעה ראה ביאור 16 ב(2).

ד. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקופה כנדל"ן להשקעה:

מועדי סיום תקופת החכירה בשנים	ליום 31 בדצמבר	
	2020	2019
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
בבעלות	60,103	56,862
בחכירה מהוונת(*)	178,433	178,170
2037 ואילך		

(*) מקרקעין ברחוב יגאל אלון תל אביב, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2020 וליום 31 דצמבר 2019 הנו בסך של 155,235 אלפי ש"ח ובסך של 154,902 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל ומעיריית תל-אביב עד שנת 2060 ועד שנת 2059 בהתאמה.

מקרקעין ברחוב קרית נורדאו נתניה, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2020 וליום 31 דצמבר 2019 הנו בסך של 23,199 אלפי ש"ח ובסך של 23,269 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2064.

ה. חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2020													
הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל אג"ח עד 25% מניות	הראל גמל אג"ח עד 25% מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,906	139	87	131	3	4	1	-	4	-	48	25	157	1,307
16,090	1,788	738	1,405	-	8	6	68	79	255	780	45	1,069	9,849
51,838	2,607	685	7,835	220	574	51	940	687	22	4,361	84	5,169	28,603
8,895	54	80	270	3	14	-	14	-	32	49	59	321	7,999
66,060	5,424	4,179	20,237	342	-	329	19	660	-	5,489	1,810	8,956	18,615
7,153	797	421	1,548	-	-	8	118	118	-	631	-	873	2,639
487	39	23	250	-	-	-	10	8	-	27	-	38	92
715	20	-	53	-	-	-	-	-	-	61	-	64	517
481	3	3	205	-	-	1	3	28	229	3	3	3	-
106,687	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106,687
260,312	10,871	6,216	31,934	568	600	396	1,172	1,584	538	11,449	2,026	16,650	176,308

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019													
הראל אג"ח עד 25%	הראל גמל אג"ח עד 20%	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10%	הראל גמל שקלי טווח קצר	הראל גמל אג"ח ללא מניות	הראל גמל מסלול שקלי	הראל גמל אג"ח קונצרני	הראל גמל מסלול כהלכה	הראל גמל מסלול חו"ל	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,766	222	26	115	11	11	7	2	6	1	193	102	165	2,627
1,124	295	490	277	43	58	29	1	5	7	553	182	314	3,378
28,648	5,913	634	4,132	43	450	93	60	1,156	54	5,623	1,888	3,374	52,068
11	169	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	41	253
32,304	6,063	553	5,510	-	1,134	-	177	-	83	8,162	1,633	3,349	58,968
3,986	1,414	1	880	-	154	106	12	-	-	1,423	503	1,033	9,512
100	31	-	21	-	3	1	-	-	-	203	11	22	392
738	54	-	54	-	-	-	-	-	-	56	-	18	920
-	-	1	2	227	28	2	1	-	-	1	-	-	262
6,163	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	6,169
716	-	-	-	88	-	-	-	9	-	667	-	239	1,719
75,556	14,161	1,705	10,991	415	1,838	238	253	1,176	145	16,884	4,351	8,555	136,268

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - דמי ניהול

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,187	875	755
203	112	102
29	16	16
68	52	39
16	18	13
19	10	8
31	13	11
2	2	2
44	30	31
4	3	2
440	316	298
447	370	307
269	273	347
2,759	2,090	1,931
77,740	72,419	65,131
14,107	15,537	14,834
1,306	1,486	1,543
11,607	11,865	11,417
1,182	1,119	1,437
1,474	1,485	1,609
1,057	933	1,275
321	293	255
397	480	534
79	100	110
13,886	16,108	14,660
3,844	5,418	5,857
8,836	10,620	10,743
135,836	137,863	129,405
138,595	139,953	131,336

דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים:

הראל אג"ח עד 25% מניות
הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל מסלול מניות
הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל שקלי טווח קצר
הראל גמל אג"ח ללא מניות
הראל גמל מסלול שקלי
הראל גמל אג"ח קונצרני
הראל גמל מסלול כהלכה
הראל גמל מסלול חו"ל
הראל גמל לגילאי 50 עד 60
הראל גמל לגילאי 50 ומטה
הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים:

הראל אג"ח עד 25% מניות
הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל מסלול מניות
הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל שקלי טווח קצר
הראל גמל אג"ח ללא מניות
הראל גמל מסלול שקלי
הראל גמל אג"ח קונצרני
הראל גמל מסלול כהלכה
הראל גמל מסלול חו"ל
הראל גמל לגילאי 50 עד 60
הראל גמל לגילאי 50 ומטה
הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ביאור 10 - דמי ניהול (המשך)

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%
4.00	4.00	4.00
0.52	0.76	0.70
0.07	0.06	0.10
0.19	0.19	0.18
0.06	0.06	0.08
0.46	0.99	0.27
0.42	0.21	0.12
0.39	0.29	0.06
0.09	0.29	0.32
0.58	0.92	0.51
1.72	0.73	0.16
0.15	0.22	0.13
0.54	0.49	0.42
0.16	0.13	0.26

דמי ניהול מדמי גמולים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:

הראל אג"ח עד 25% מניות

הראל גמל אג"ח עד 20% מניות

הראל גמל מסלול מניות

הראל גמל אג"ח עד 10% מניות

הראל גמל שקלי טווח קצר

הראל גמל אג"ח ללא מניות

הראל גמל מסלול שקלי

הראל גמל אג"ח קונצרני

הראל גמל מסלול כהלכה

הראל גמל מסלול חו"ל

הראל גמל לגילאי 50 עד 60

הראל גמל לגילאי 50 ומטה

הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:

הראל אג"ח עד 25% מניות

הראל גמל אג"ח עד 20% מניות

הראל גמל מסלול מניות

הראל גמל אג"ח עד 10% מניות

הראל גמל שקלי טווח קצר

הראל גמל אג"ח ללא מניות

הראל גמל מסלול שקלי

הראל גמל אג"ח קונצרני

הראל גמל מסלול כהלכה

הראל גמל מסלול חו"ל

הראל גמל לגילאי 50 עד 60

הראל גמל לגילאי 50 ומטה

הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

ביאור 11 - הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						כל המסלולים
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.012	0.013	0.015	2,560	2,768	3,493	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.003	0.001	0.001	664	139	134	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.006	0.010	0.007	1,224	2,102	1,648	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:						
0.060	0.077	0.088	12,480	16,835	20,755	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.031	0.026	0.027	6,390	5,623	6,410	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
-	-	-	55	54	72	בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות קרנות ותעודות סל
0.006	0.005	0.004	1,238	1,054	951	עמלות אחרות**
0.119	0.130	0.141	24,611	28,575	33,463	סך הכל הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל אג"ח עד 25% מניות
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.013	0.013	0.015	1,394	1,344	1,498	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.003	0.001	0.001	355	65	54	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.005	0.010	0.008	576	1,048	769	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.066	0.079	0.088	7,348	8,401	8,910	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.030	0.023	0.025	3,294	2,474	2,483	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
						באמצעות קרנות ותעודות סל
						באמצעות קרנות ותעודות סל
-	-	-	30	25	22	עמלות אחרות**
0.006	0.004	0.004	635	463	369	
0.123	0.130	0.139	13,632	13,820	14,105	סך הכל הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.011	0.011	0.013	271	314	364	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.003	0.001	0.001	72	17	15	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.006	0.009	0.008	140	255	222	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.063	0.088	0.118	1,515	2,421	3,369	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.031	0.026	0.024	746	728	701	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
						באמצעות קרנות ותעודות סל
						באמצעות קרנות ותעודות סל
-	-	-	6	6	7	עמלות אחרות**
0.007	0.005	0.004	157	148	125	
0.121	0.141	0.168	2,907	3,889	4,803	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

הראל גמל מסלול מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.030	0.032	0.033	61	80	101
0.008	0.001	0.001	16	2	4
-	*-	-	-	1	-
0.008	0.011	0.024	15	28	74
0.071	0.056	0.073	147	140	222
0.001	0.001	0.001	2	3	4
0.002	0.002	0.001	3	4	4
0.119	0.103	0.133	244	258	409

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

הראל גמל אג"ח עד 10% מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.009	0.009	0.010	185	192	228
0.002	0.001	*-	48	12	10
0.006	0.008	0.007	127	181	160
0.071	0.090	0.097	1,461	1,990	2,191
0.023	0.020	0.018	482	448	398
*-	*-	*-	2	2	2
0.005	0.004	0.004	103	91	83
0.116	0.132	0.135	2,408	2,916	3,072

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

הראל גמל שקלי טווח קצר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.002	0.001	0.012	4	2	27
-	*-	-	-	1	-
*-	*-	*-	1	1	1
0.002	0.002	0.013	5	4	28

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל גמל אג"ח ללא מניות
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.007	0.007	0.009	17	17	24	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.002	0.001	*-	5	1	1	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.008	0.012	0.010	19	31	26	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.036	0.041	0.039	88	101	101	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.017	0.016	0.016	42	39	42	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.009	0.007	0.006	23	18	15	עמלות אחרות**
0.079	0.083	0.080	194	207	209	סך הכל הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל גמל מסלול שקלי
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.006	0.003	0.013	10	5	28	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	*-	0.000	2	-	-	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.002	0.002	0.002	3	3	5	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
*-	*-	0.001	-	-	1	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
*-	*-	*-	*-	*-	*-	בגין השקעה בנכסים בישראל
0.011	0.008	0.006	19	12	12	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.020	0.013	0.022	34	20	46	עמלות אחרות**
						סך הכל הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל גמל אג"ח קונצרני
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.006	0.005	0.010	3	2	5	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.003	0.001	0.001	2	1	-	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.007	0.011	0.007	4	6	3	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.005	0.005	0.006	3	3	3	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.055	0.055	0.047	29	27	21	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
*-	*-	*-	*-	*-	*-	בגין השקעה בנכסים בישראל
0.009	0.004	0.002	5	2	1	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.085	0.082	0.072	46	41	33	עמלות אחרות**
						סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

הראל גמל מסלול כהלכה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.029	0.025	0.026	16	17	23
0.002	*-	*-	1	-	*-
0.031	0.025	0.026	17	17	23

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
סך הכל הוצאות ישירות

הראל גמל מסלול חו"ל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.021	0.019	0.020	3	3	5
0.008	0.003	0.002	1	1	1
0.141	0.133	0.106	20	24	26
0.001	0.001	*-	*-	*-	*-
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.170	0.157	0.129	24	28	32

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

הראל גמל לגילאי 50 עד 60

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.015	0.016	0.017	346	444	741
0.004	0.001	0.001	95	22	30
0.008	0.012	0.006	193	329	272
0.059	0.086	0.087	1,360	2,458	3,735
0.042	0.034	0.036	970	980	1,567
*-	*-	0.001	10	11	26
0.007	0.006	0.004	152	159	182
0.135	0.155	0.152	3,126	4,403	6,553

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל גמל לגילאי 50 ומטה
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.018	0.018	0.019	109	158	200	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.005	0.001	0.001	29	7	8	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.009	0.010	0.006	50	82	59	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.018	0.050	0.090	109	428	928	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.049	0.038	0.043	290	330	439	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.001	-	0.001	3	4	6	בגין השקעה בנכסים בישראל
0.007	0.006	0.005	41	52	55	באמצעות קרנות ותעודות סל
						עמלות אחרות**
0.107	0.124	0.164	<u>631</u>	<u>1,061</u>	<u>1,695</u>	סך הכל הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל גמל לגילאי 60 ומעלה
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.011	0.011	0.013	141	190	249	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.003	0.001	0.001	38	10	11	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.008	0.010	0.007	111	165	131	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.044	0.060	0.076	581	1,005	1,444	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.028	0.026	0.027	370	433	510	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
-	-	-	2	3	5	בגין השקעה בנכסים בישראל
0.007	0.006	0.006	100	105	105	באמצעות קרנות ותעודות סל
						עמלות אחרות**
0.101	0.114	0.130	<u>1,343</u>	<u>1,911</u>	<u>2,455</u>	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 12 - ביטוח חיים

עמיתי הקופה אשר הצטרפו לקופה החל מיום 1 בינואר 2020, בעקבות מיזוג קופת דיסקונט, כאמור בביאור 1, מבוטחים בביטוח חיים "ריזיקו" ללא תוספות מיוחדות. ההצטרפות לביטוח הינה לעמיתים שכירים בלבד בגילאים 18 עד 66 שנים. תקופת הביטוח הינה מיום 1 בינואר 2017 ועד 31 בדצמבר 2022.

בהתאם להסכם עם הגוף המבטח, הפניקס חברה לביטוח בע"מ, אם יוותר רווח בהפרש בין ההכנסות (85% מהפרמיות ששולמו בתקופת הביטוח) לבין ההוצאות (סכומי תביעות ששולמו, לרבות תביעות תלויות) יוחזרו 60% ממנו לטובת מי ששילם את דמי הביטוח באמצעות בעל הפוליסה, תוך 6 חודשים לאחר תום תקופת הביטוח.

סכום הביטוח המקסימלי לכל מבוטח יהיה סך של 521,847 ש"ח, כפוף להוראות הדין הפוליסה, הנתונים מעודכנים ליום 31.12.2020.

פרמיית הביטוח הינה בשיעור 2.75 פרומיל מסכום הביטוח והיא תעודכן בהתאם לתנאי הפוליסה אחת לשנתיים.

ביאור 13 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2016	2017	2018	2019	2020	
	באחוזים					
4.20	3.48	6.55	(1.02)	9.31	2.95	הראל אג"ח עד 25% מניות
4.20	3.43	6.64	(0.35)	8.79	2.72	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות
8.01	4.97	13.83	(6.43)	21.17	8.51	הראל גמל מסלול מניות
3.59	3.04	5.34	0.12	7.42	2.17	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
0.34	0.22	0.58	0.27	0.36	0.27	הראל גמל שקלי טווח קצר
2.99	2.46	4.32	0.10	5.98	2.19	הראל גמל אג"ח ללא מניות
3.18	2.48	5.90	(1.27)	6.68	2.30	הראל גמל מסלול שקלי
3.48	4.01	6.02	(2.12)	8.38	1.44	הראל גמל אג"ח קונצרני
3.38	1.39	5.36	(2.00)	10.38	2.19	הראל גמל מסלול כהלכה
4.25	4.23	4.79	(0.43)	9.04	3.85	הראל גמל מסלול חו"ל
4.98	4.01	8.09	(1.74)	11.54	3.48	הראל גמל לגילאי 50 עד 60
5.23	3.93	8.76	(2.98)	12.66	4.44	הראל גמל לגילאי 50 ומטה
3.90	3.34	5.46	(0.67)	8.76	2.82	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה

ביאור 14 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(2,627)	(1,901)	החברה המנהלת
		צדדים קשורים אחרים:
1,331	4,525	סכומים לקבל בגין נדל"ן
5	-	חייבים בגין השקעות
478,817	524,572	מניות
12,994	23,630	אגרות חוב סחירות
16,443	14,661	הלוואות
201,492	202,498	קרנות השקעה
708,455	767,985	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 50,170 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
138,595	139,953	131,336	דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 15 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל אג"ח עד 25%	הראל גמל אג"ח עד 20%	הראל גמל מסלול מניות	הראל גמל אג"ח עד 10%	הראל גמל ללא מניות	הראל גמל מסלול ח"ל	הראל גמל אלפי ש"ח	הראל גמל אלפי ש"ח	הראל גמל אלפי ש"ח	הראל גמל אלפי ש"ח	הראל גמל אלפי ש"ח
2,198	499	308	173	-	13	1,513	460	382	5,546	5,546
3,306	135	-	207	10	-	434	4	85	4,181	4,181
5,504	634	308	380	10	13	1,947	464	467	9,727	9,727

בגין השקעות
בניירות ערך
זרים
בגין שנים
קודמות
ואחרות
סך כל הוצאות
מסים

ביאור 16 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. חובות מעבידים

חוק הגנת השכר, התש"ח-1958 מטיל התחייבות על הקופה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופה. על פי הערכת החברה המנהלת סכום החוב הכולל של מעבידים לתאריך המאזן הינו כ- 254 אלפי ש"ח. החברה המנהלת נוקטת באמצעים שונים על מנת לאתר, לזהות ולגבות את חובות מעבידים. האמצעים כוללים מעקב שיטתי ומתמשך של איתור החובות, דיוור המעביד אודות החוב, הגעה להסדרי תשלומים ובמידת הצורך הגשת תביעה משפטית. במקרה של פירוק מוגשת תביעת חוב למוסד לביטוח לאומי באמצעות מפרק החברה.

ב. התקשרויות

(1) לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן - הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות. להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2020	סה"כ תחייבויות	סה"כ יתרת התחייבויות
התחייבות קרנות השקעה	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
	3,532,226	1,515,984

(2) במסגרת הסכם השיתוף שנחתם בין רוכשי נדל"ן להשקעה ובו הוגדרו יחסי השיתוף ועוד, התחייבה הקופה נכון לתאריך המאזן להשקיע בהמשך בהקמה סך של כ- 445 אלפי ש"ח במתחם הארגז בתל אביב.

ג. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ד. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של 453.2 מיליון ש"ח.

ביאור 17 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

א. ביום 1 בפברואר 2021 הושלם מיזוג קופת הגמל "קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל" והמסלולים שבניהולה לתוך הקופה ו"קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל" חדלה מלהתקיים.

להלן פירוט המסלולים שמוזגו:

1. מסלול השקעה לגיל 50 ומטה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50 ומטה.
2. מסלול השקעה לגילאי 50-60 מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50-60.
3. מסלול השקעה לגילאי 60 ומעלה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 60 ומעלה.

בהתאם, התקנון המסדיר את הזכויות והחובות של עמיתים אשר היו ערב המיזוג עמיתים ב"קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל" הוא התקנון של הקופה.

העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמיתי הקופות המתמזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת.

ב. ביום 22 בפברואר 2021 תוקן תקנון הקופה. במסגרת התיקון עודכן שמו ומדיניות השקעה של מסלול "הראל גמל מסלול חו"ל" למסלול "הראל גמל מסלול מחקה מדד S&P 500". העדכון ייכנס לתוקף ביום 1 למאי 2021.

ביאור 18 - מיזוג

ביום 1 בינואר 2020 הושלם הליך מיזוג של קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט (להלן: "קופת דיסקונט") לקופה וקופת דיסקונט חדלה מלהתקיים. לפרטים נוספים ראה באור 18.

במסגרת המיזוג כאמור, מוזגו המסלולים הבאים:

- 1) מסלול גמל דיסקונט לבני 50 ומטה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50 ומטה.
- 2) מסלול גמל דיסקונט לבני 50-60 מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50-60.
- 3) מסלול גמל דיסקונט לבני 60 ומעלה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 60 ומעלה.
- 4) מסלול גמל דיסקונט מסלול אג"ח ממשלת ישראל מוזג לתוך מסלול הראל גמל מסלול שקלי.

בהתאם, התקנון המסדיר את הזכויות והחובות של עמיתים אשר היו ערב המיזוג עמיתים בקופת דיסקונט הוא התקנון של הראל קופת גמל.

העברת הזכויות כאמור התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמיתי הקופות המתמזגות, למעט שינוי במח"מ הנכסים, ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת של הקופה.

ראה בנוסף נתוני פרופורמה בבאור 19.

ביאור 19 - נתוני פרופורמה

להלן נתוני פרופורמה בגין דוחות על המצב הכספי, דוחות הכנסות והוצאות ודוחות על השינויים בזכויות העמיתים, בהנחה כי המיזוג מיום 1 בינואר 2020, כאמור בביאור 18, של קופת התגמולים לעובדי בנק דיסקונט, על כל מסלוליה, לתוך הקופה, היה משתקף בדוחות כאמור בכל תקופות הדיווח הקודמות.

(1) דוח על המצב הכספי פרופורמה

נתוני פרופורמה	
ליום 31 בדצמבר 2019	
(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	
1,344,251	רכוש שוטף
123,069	מזומנים ושווי מזומנים
1,467,320	חייבים ויתרות חובה
10,640,432	השקעות פיננסיות
5,204,167	נכסי חוב סחירים
3,095,015	נכסי חוב שאינם סחירים
3,756,758	מניות
22,696,372	השקעות אחרות
	סך כל השקעות פיננסיות
235,032	נדל"ן להשקעה
24,398,724	סך כל הנכסים
136,649	זכאים ויתרות זכות
24,262,075	זכויות העמיתים
24,398,724	סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

באור 19 - נתוני פרופורמה (המשך)

(2) דוחות הכנסות והוצאות פרופורמה

נתוני פרופורמה	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
20,797	(12,249)
(53,123)	545,428
4,655	401,626
4,206	471,265
(218,949)	749,492
12,783	40,019
(250,428)	2,207,830
(229,631)	2,195,581
138,595	139,957
25,656	30,163
2,924	2,950
5,839	5,460
173,014	178,530
(402,645)	2,017,051

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים
מנכסי חוב שאינם סחירים
ממניות
מהשקעות אחרות
מנדל"ן להשקעה
סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות (הפסדים)

הוצאות

דמי ניהול
הוצאות ישירות
ביטוח חיים
מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

באור 19 - נתוני פרופורמה (המשך)

(3) דוחות על השינויים בזכויות העמיתים פרופורמה

נתוני פרופורמה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
22,507,623	22,841,562	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
1,315,918	934,017	תקבולים מדמי גמולים
29	35	תקבולים מדמי סליקה
927,868	951,359	תשלומים לעמיתים
185,569	228,921	העברות צבירה לקופה
82,140	78,349	העברות מחברות ביטוח
1,448,079	802,898	העברות מקרנות פנסיה חדשות
797,469	722,764	העברות מקופות גמל
		העברות בין מסלולים
84,726	171,905	העברות צבירה מהקופה
40,181	108,074	העברות לחברות ביטוח
1,242,376	1,409,420	העברות לקרנות פנסיה חדשות
797,469	722,764	העברות לקופות גמל
		העברות בין מסלולים
348,505	(579,231)	העברות צבירה, נטו
(402,645)	2,017,051	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
22,841,562	24,262,075	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

**קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
בניהול
הראל פנסיה וגמל בע"מ**

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
ב. מועד הקמת קופת הגמל	3
ג. רשימת מסלולי השקעה הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	3
ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	3
ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	3
ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	4
2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	4
א. יחס נזילות	4
ב. משך חיים ממוצע של החיסכון	4
ג. שינוי במספר העמיתים	4
ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה	4
3. מידע אודות דמי ניהול	5
א. שיעור דמי הניהול	5
ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה	5
4. ניתוח מדיניות השקעה	6
א. מדיניות ההשקעה	6
ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	6
5. ניהול סיכונים	8
א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	8
ב. סיכונים נזילות	8
ג. סיכונים שוק	9
ד. סיכונים אשראי	11
ה. סיכונים גיאוגרפיים	14
ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	14
ז. גורמי סיכון על פי טיבם	16
6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	16
7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	16

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם הקופה: קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל.
 - סוג הקופה: קופת גמל לחיסכון, לתגמולים ופיצויים.
 - קוד הקופה: 512267592-00000000002079-0000-000
 - סוג העמיתים: שכירים.
 - רשאי להצטרף לקופת הגמל כעמית רק מי שהינו משרת קבע, בגין כספים ששולמו בגין שירות הקבע שלו בלבד.
- הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון לטווח ארוך ובינוני. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1.ב בדוח הכספי.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בשנת 2013.

ג. רשימת מסלולי השקעה הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם:

- בקופה קיים מסלול השקעה תלוי גיל. שיוך העמית מתבצע בהתאם לגילו באופן אוטומטי. להלן מסלולי ההשקעה ברירת מחדל לפי גיל:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
לגיל 50 ומטה (לשעבר כללי)	512267592-00000000002079-9819-000	נובמבר 2013
לגילאי 50 עד 60	512267592-00000000002079-9532-000	הוקם בינואר 2016, לא פעיל
לגילאי 60 ומעלה	512267592-00000000002079-9533-000	הוקם בינואר 2016, לא פעיל

- כל עמיתי הקופה נמצאים במסלול לגיל 50 ומטה. לפיכך כל הנתונים בדוח מתייחסים למסלול זה בלבד.
- הקופה החלה את פעילותה בחודש נובמבר 2013.

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

בשנת הדוח לא חל שינוי. למיזוג הקופה לתוך קופת "הראל גמל" ביום 1 בפברואר 2021, ראה סעיף ו' להלן.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית הקופה לקבל קבועים בהתאם לתקנה 19 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות מס הכנסה"): הפרשות מעביד: עד 7.5% על חשבון תגמולים. (מינימום 6.5%) הפרשות עובד: עד 7% על חשבון תגמולים. (מינימום 6%) הפרשות מעביד: עד 8.33% על חשבון פיצויים. (מינימום 6%)

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

ביום 1 בפברואר 2021, בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 26 באוקטובר 2020, הושלם הליך מיזוג הקופה על כל מסלוליה לתוך קופת הגמל "הראל גמל" והקופה חדלה מלהתקיים. בהתאם, התקנון המסדיר את הזכויות והחובות של עמיתים אשר היו ערב המיזוג עמיתים בקופה הוא התקנון של קופת "הראל גמל".

לפרטים נוספים ראה ביאור 13 בדבר אירועים לאחר תאריך הדיווח בדוח הכספי של הקופה.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל**א. יחס נזילות**

הקופה השקיעה את כל נכסיה בנכסים נזילים וסחירים והיא אינה צופה בעיה באשר לנזילות נכסים ביחס להוראות המשיכה של העמיתים, כאשר תהיינה.

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון

משך החיים הממוצע של זכויות העמיתים, עבור אותם עמיתים שחשכוונתיהם טרם הבשילו: 19.09 שנים.

ג. שינוי במספר העמיתים

מספר חשבונות עמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
2	9	-	11	שכירים

ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר				חשבונות פעילים חשבונות לא פעילים סה"כ
2020		2019		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	
1	349	7	2,052	
1	31	4	423	
2	380	11	2,475	

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
-	1
1	-

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
-	349
31	-

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 1 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 9 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה

בקופה מעסיק אחד בלבד ודמי הניהול אחידים לכל העמיתים.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מדיניות ההשקעה של אפיקי ההשקעה בקופת הגמל מפורטת באתר האינטרנט של הקופה.

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי בממד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפיות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּוּז ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיצוץ חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשיך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העליות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפריל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאית לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.

נושא	תיאור פעולות החברה
שוק המניות	ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ש"ח באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה ועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת ההשקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים שוק. בכל התכנסות של ועדת ההשקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת ההשקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020

נזילות (בשנים)	נכסים, נטו (באלפי ש"ח)
נכסים נזילים וסחירים	379
אחרים	1
סה"כ	380

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחרת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה השקיעה את מרבית נכסיה בנכסים נזילים וסחירים ועל כן, אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה.

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

א. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.

ב. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.

ג. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינוי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.

ד. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.

ה. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

ו. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד. ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
151	95	134	380
44	-	(44)	-
195	95	90	380

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)	
1%+	1%-
אחוזים	אחוזים

(2.29)	2.62

ליום 31 בדצמבר 2020

תשואת תיק ההשקעות

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2020				
מסה"כ	סך הכל	בחו"ל	נסחרות במדד	
			מניות היתר	ת"א 125
			אלפי ש"ח	
18.89	17	3	-	14
2.22	2	-	-	2
3.33	3	1	-	2
15.56	14	9	-	5
26.67	24	12	1	11
15.56	14	1	1	12
13.33	12	2	1	9
4.44	4	-	-	4
100.00	90	28	3	59

ענף משק
בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
סך הכל

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר
2020

סחירים

אלפי ש"ח

160

בארץ

19

בחו"ל

179

סך הכל נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020

דירוג מקומי (*)

אלפי ש"ח

69

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

64

AA ומעלה

19

BBB עד A

3

נמוך מ-BBB

5

לא מדורג

160

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - הממונה). נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020

דירוג בינלאומי (*)

אלפי ש"ח

1

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

15

A ומעלה

3

BBB

19

נמוך מ-BBB

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020		ענף משק
סכום	%	
אלפי ש"ח	מסה"כ	
34	18.99	בנקים
8	4.47	ביטוח
1	0.56	טכנולוגיה
19	10.61	מסחר ושרותים
33	18.45	נדל"ן ובינוי
4	2.23	תעשייה
7	3.91	השקעה ואחזקות
4	2.23	נפט וגז
69	38.55	אג"ח ממשלתי
179	100.00	סך הכל

(4) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה על שוק ההון להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה יישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	3	1	2	-	1	7	-	7
-	-	2	5	3	-	10	-	10
-	3	-	2	1	-	6	-	6
-	-	-	4	4	-	8	-	8
-	2	1	2	-	-	5	-	5
-	8	28	9	7	15	67	38	105
-	-	3	1	-	1	5	1	6
69	90	47	12	-	24	242	-	242
-	4	8	10	7	1	30	-	30
69	110	90	47	22	42	380	39	419
סך הכל								

ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה. אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהלת סיכונים. הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכוני ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייעוץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, וברכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכוני הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכוני הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכוני ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכוני סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכוני סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי-תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכוני סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכוני סייבר.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 12, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

ז. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכוני מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון	
		✓	סיכוני שוק	סיכוני מקרו
		✓	האטה כלכלית בישראל	
		✓	סיכוני אשראי	
	✓		סיכון מחירי נכסים אחרים	
		✓	שינויים רגולטוריים	סיכונים ענפיים
		✓	סיכון נזילות	
	✓		סיכונים תפעוליים	סיכונים מיוחדים לחברה

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מזהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מזהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון: מישל סיבוני

מנכ"ל: דודי לידנר

סמנכ"ל כספים: רם גבל

תאריך אישור הדוח: 18 במרס 2021

קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל

דוחות כספיים

ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
6	דוח הכנסות והוצאות.....
7	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
8	ביאור 1 - כללי.....
9	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
10	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
10	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
10	ביאור 5 - מניות.....
11	ביאור 6 - השקעות אחרות.....
11	ביאור 7 - זכאים ויתרות זכות.....
12	ביאור 8 - דמי ניהול.....
12	ביאור 9 - הוצאות ישירות.....
13	ביאור 10 - תשואות.....
13	ביאור 11 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
13	ביאור 12 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....
14	ביאור 13 - אירועים לאחר תאריך הדיווח.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרס 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

**דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
162	31		רכוש שוטף
20	6	3	מזומנים ושווי מזומנים
182	37		חייבים ויתרות חובה
1,357	179	4	השקעות פיננסיות
520	90	5	נכסי חוב סחירים
422	75	6	מניות
2,299	344		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
2,481	381		סך כל הנכסים
6	1	7	זכאים ויתרות זכות
2,475	380		זכויות העמיתים
2,481	381		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ביאור
2	(5)	(4)	
(16)	76	(12)	
(11)	87	(37)	
(52)	105	13	
(79)	268	(36)	
(77)	263	(40)	
5	3	2	8
1	1	1	9
1	1	1	
7	5	4	
(84)	258	(44)	

הכנסות (הפסדים)**ממזומנים ושווי מזומנים****מהשקעות:**

מנכסי חוב סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההכנסות (הפסדים) מהשקעות

סך כל ההכנסות (ההפסדים)**הוצאות**

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות**עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה**

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,584	1,855	2,475
355	362	249
-	-	1,547
-	-	753
-	-	(2,300)
(84)	258	(44)
1,855	2,475	380

זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה

תקבולים מזמי גמולים

העברות צבירה מהקופה

העברות לקרנות פנסיה חדשות

העברות לקופות גמל

העברות צבירה, נטו

עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות

זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

ביאור 1 - כללי

א. קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל (להלן - הקופה) הינה קופת גמל לתגמולים המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.

בקופה קיימים מסלולי ההשקעה הבאים:

(1) לגילאי 50 ומטה.

(2) לגילאי 50 עד 60.

(3) לגילאי 60 ומעלה.

כל עמיתי הקופה נמצאים במסלול לגילאי 50 ומטה ולפיכך הנתונים בדוח מתייחסים למסלול זה בלבד.

ביום 1 בפברואר 2021, מוזגה הקופה לתוך קופת "הראל גמל" והקופה חדלה מלהתקיים. ראה בנוסף באור 13 בדבר אירועים לאחר תאריך הדיווח.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות ביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון וועדת ההשקעות בחברה המנהלת, בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו חלק מהפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

(1) הקופה - קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל.

(2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.

(3) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

(4) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

(5) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב - 2012.

(6) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

(7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (5) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (6) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (7) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.
- (8) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)
8.10	(7.79)	(6.97)

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע במועד הדיווח)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי רשות שוק ההון, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1	-
19	2
-	4
20	6

ריבית ודיבידנד לקבל
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
אחרים

סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
595	69
762	110
1,357	179

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - מניות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
520	90

מניות סחירות

ביאור 6 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
298	47
99	22
6	1
16	4
419	74
3	1
422	75

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל

קרנות נאמנות

מכשירים נגזרים

מוצרים מובנים

השקעות אחרות שאינן סחירות

מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות אחרות

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
287	40
(2)	-
(145)	(44)
(3)	-

מניות

מדד

מטבע זר

ריבית

ביאור 7 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
4	-
2	1
6	1

התחייבויות בגין נגזרים

בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 8 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5	3	2

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%
4.00	4.00	4.00
-	-	-

דמי ניהול מדמי גמולים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

דמי ניהול מסך נכסים:

2018	2019	2020
1.05	1.05	1.05
0.23	0.13	0.13

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

ביאור 9 - הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.021	0.020	0.027	*-	*-	*-
0.008	0.001	0.001	*-	*-	*-
0.050	0.040	0.047	1	1	1
0.001	*-	0.001	*-	*-	*-
0.001	0.001	0.001	*-	*-	*-
0.080	0.061	0.077	1	1	1

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך

עמלות דמי שמירה של ניירות ערך

עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בנכסים מחוץ

לישראל

בגין השקעה בנכסים בישראל

באמצעות קרנות ותעודות סל

עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ 1 אלפי ש"ח.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 10 - תשואות

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו				באחוזים
	2016	2017	2018	2019	
4.74	4.56	9.04	(4.09)	13.02	2.02

קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל

ביאור 11 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
9	2
5	1
9	1
23	4

מניות
אגרות חוב סחירות
קרנות השקעה

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 8 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5	3	2

דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 12 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. חובות מעבידים

חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופה. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחויבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופה האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת הנהלת הקופה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.

על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת הנהלת הקופה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.

ב. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ג. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של כ-40 אלף ש"ח.

ביאור 13 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

ביום 26 באוקטובר 2020 אישר דירקטוריון החברה את מיזוגה של הקופה והמסלולים שבניהולה לתוך קופת הגמל "הראל גמל". הליך המיזוג כאמור הושלם ביום 1 בפברואר 2021.

להלן פירוט המסלולים שמוזגו במסגרת המיזוג כאמור :

1. מסלול השקעה לגיל 50 ומטה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50 ומטה.
2. מסלול השקעה לגילאי 50-60 מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 50-60.
3. מסלול השקעה לגילאי 60 ומעלה מוזג לתוך מסלול הראל גמל לגילאי 60 ומעלה.

בהתאם, התקנון המסדיר את הזכויות והחובות של עמיתים אשר היו ערב המיזוג עמיתים בקופה הוא התקנון של "הראל גמל".

העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמיתי הקופות המתמזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת.

הראל השתלמות

קרן השתלמות

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
	א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
	ב. מועד הקמת קופת הגמל	3
	ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	4
	ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	4
	ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	4
	ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	4
2.	ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	5
	א. יחס נזילות	5
	ב. משך חיים ממוצע של החיסכון	5
	ג. שינוי במספר העמיתים	6
	ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה	6
3.	מידע אודות דמי ניהול	7
	א. שיעור דמי הניהול	7
	ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה	10
4.	ניתוח מדיניות השקעה	11
	א. מדיניות ההשקעה	11
	ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	11
5.	ניהול סיכונים	13
	א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	13
	ב. סיכוני נזילות	13
	ג. סיכוני שוק	15
	ד. סיכוני אשראי	22
	ה. סיכונים גיאוגרפיים	29
	ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	37
	ז. גורמי סיכון על פי טיבם	38
6.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	39
7.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	39

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: הראל קרן השתלמות (להלן "הקופה" או "הקרן").
- סוג קופת הגמל: קרן השתלמות.
- קוד הקופה: 512267592-00000000000154-0000-000
- סוג העמיתים: עצמאיים ושכירים המפקידים כספי השתלמות.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון לטווח בינוני וקצר. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1.1 ב. בדוח הכספי.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בשנת 1997 כקרן השתלמות. בחודש ספטמבר 2008 הפכה הקופה לקופה מסלולית עקב מיזוג הראל השתלמות מסלול מניות, בשמה המקורי, הראל נץ, ומיזוג הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות, בשמה המקורי, הראל שלדג, למסלולי השקעה בהראל קרן השתלמות.

בחודש אוקטובר 2008 נוסף מסלול שקלי בקופה. בחודש דצמבר 2009 נוסף מסלול אג"ח ללא מניות.

ביום 1 ביולי 2013 מוזגה קרן ההשתלמות, הראל השתלמות ניבה, כיום, הראל השתלמות מסלול חו"ל, מיזוג טכני לתוך הקופה כמסלול השקעה נפרד.

ביום 1 בינואר 2016, מוזגה קופת הגמל הראל גילעד השתלמות (קופה בניהול חברת הראל עתידית קופות גמל בע"מ), מיזוג טכני, לתוך הקופה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 כוללת הקופה עשרה מסלולי השקעה. ראה גם סעיף ג' להלן.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן מספרי המסלולים הכלולים באישור :

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
הראל השתלמות כללי	512267592-000000000000154-0154-000	1998
הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	512267592-000000000000154-0416-000	1978
הראל השתלמות לטווח ארוך	512267592-000000000000154-0566-000	1999
הראל השתלמות מסלול מניות	512267592-000000000000154-0763-000	2001
הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	512267592-000000000000154-0764-000	2001
הראל השתלמות מסלול חו"ל	512267592-000000000000154-1034-000	2004
הראל השתלמות מסלול שקלי	512267592-000000000000154-1369-000	2008
הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	512267592-000000000000154-1485-000	2009
הראל השתלמות מסלול כהלכה	512267592-000000000000154-1523-000	2010
הראל השתלמות אג"ח קונצרני	512267592-000000000000154-8058-000	2013

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

בשנת הדוח לא חל שינוי.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

בקרן השתלמות לעובדים - בשיעורים מהמשכורת, כהגדרתה בסעיף 3 לפקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה) :

הפרשות מעביד : עד 7.5%.

הפרשות עובד : עד 2.5%.

ובלבד שהשיעורים לא יעלו על השיעורים הנקובים בהסכם הקיבוצי כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים תשי"ז-1957, והפרשות העובד לא יפחתו משליש מהפרשות המעביד.

בקרן השתלמות לעצמאים - הפקדות עצמאי עד לתקרה שנתית של 7% מהכנסתו הקובעת, מזה יותר ניכוי בגין הפקדות בשיעור של עד 4.5% מהכנסתו הקובעת.

בקרן השתלמות לחברי קיבוץ - לגבי סכומים שהופקדו עבור חברי קיבוץ בהתאם לסעיף 58 לפקודה.

בקרן השתלמות לחברי מושב שיתופי - לגבי סכומים שהופקדו עבור עמית מושב שיתופי בהתאם לסעיף 58 לפקודה, אם אישר הנציב לפי סעיף 61 לפקודה, כי הוראות סעיף 58 יחולו על המושב השיתופי.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

במסגרת תיקון תקנון הקופה מיום 14 במרס 2021, אושר פתיחת מסלול השקעה חדש, מסלול "הראל השתלמות מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל

א. יחס נזילות

שיעור הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל רשאים למשוך ממנה מתוך כלל נכסי קופת הגמל, לתאריך הדוח:

2020	
%	
60.86	הראל השתלמות כללי
88.72	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
81.85	הראל השתלמות לטווח ארוך
64.33	הראל השתלמות מסלול מניות
90.46	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
80.97	הראל השתלמות מסלול חו"ל
79.04	הראל השתלמות מסלול שקלי
79.87	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
46.58	הראל השתלמות מסלול כהלכה
72.65	הראל השתלמות אג"ח קונצרני

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון

משך החיים הממוצע של זכויות העמיתים, עבור אותם עמיתים שחשכונותיהם טרם הבשילו:

2020	
שנים	
2.13	הראל השתלמות כללי
1.28	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
2.17	הראל השתלמות לטווח ארוך
2.14	הראל השתלמות מסלול מניות
1.31	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
1.68	הראל השתלמות מסלול חו"ל
1.54	הראל השתלמות מסלול שקלי
1.70	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
2.32	הראל השתלמות מסלול כהלכה
1.49	הראל השתלמות אג"ח קונצרני

ג. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקופה:

מספר חשבונות העמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
242,954	38,709	39,045	242,618	שכירים
38,178	5,840	4,257	39,761	עצמאיים
281,132	44,549	43,302	282,379	סה"כ

ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר				
2019		2020		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
6,796,509	132,629	6,968,986	127,670	חשבונות פעילים
6,439,056	149,750	6,545,383	153,462	חשבונות לא פעילים
13,235,565	282,379	13,514,369	281,132	סה"כ

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

הראל השתלמות כללי

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
884,561	16,148	1,213,967	22,265	0.5%-0%
2,145,549	49,938	2,711,338	58,222	1%-0.5%
254,570	15,646	498,880	11,130	1.5%-1%
270,559	31,314	367,666	12,831	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 13,375 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
504,340	3,717	200,661	1,922	0.5%-0%
715,490	7,852	510,350	5,303	1%-0.5%
50,838	1,386	56,364	835	1.5%-1%
59.629	4.484	36.768	715	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 3,423 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות לטווח ארוך

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
9,882	176	12,440	183	0.5%-0%
41,237	618	32,893	496	1%-0.5%
2,508	139	2,349	89	1.5%-1%
5,821	378	3,404	70	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 102 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
83,347	1,274	97,580	1,473	0.5%-0%
160,185	3,680	207,666	3,484	1%-0.5%
16,399	571	26,666	504	1.5%-1%
13.806	832	14.345	307	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 776 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
303,102	2,047	91,009	705	0.5%-0%
549,443	5,536	317,968	3,285	1%-0.5%
62,179	2,939	70,670	1,065	1.5%-1%
36,155	2,744	37,660	645	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 2,271 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות מסלול חו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
9,014	228	8,368	173	0.5%-0%
21,172	503	18,084	428	1%-0.5%
1,297	81	3,423	96	1.5%-1%
1.629	160	1.357	43	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 73 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
49,125	542	63,775	712	0.5%-0%
93,923	1,319	95,968	1,220	1%-0.5%
14,170	454	21,782	344	1.5%-1%
9,727	578	15,248	270	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 44 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות			
ליום 31 בדצמבר 2020			
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים	
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח	
26,495	351	21,734	333
60,688	789	45,351	748
6,148	170	8,486	165
3,173	341	4,207	125
דמי ניהול מנכסים:			
		0.5%-0%	
		1%-0.5%	
		1.5%-1%	
		2%-1.5%	

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 79 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות מסלול כהלכה

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
12,344	276	17,119	411	0.5%-0%
34,937	1,509	80,039	2,631	1%-0.5%
7,585	539	21,924	686	1.5%-1%
13,262	1,246	26,941	928	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 52 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל השתלמות אג"ח קונצרני

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
2,665	57	1,175	69	0.5%-0%
5,292	165	4,750	142	1%-0.5%
368	30	770	37	1.5%-1%
407	41	203	18	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 11 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
0.44	שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)
1,109,112	סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)
8.21	שיעור הנכסים המנוהלים עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך הנכסים נטו (באחוזים)
16,557	מספר חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים
5.89	שיעור חשבונות עמיתים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך העמיתים (באחוזים)

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפויות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּזו ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיצוץ חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העליות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-ל-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.

בסיכום 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.	ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו
ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.	שוק המניות
בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ₪ באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.	אג"ח קונצרני ומוצרי חוב
החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.	מוצרי מדדים
החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשיפה למטבע.	נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים
במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.	השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים השוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020 נכסים נטו (באלפי ש"ח)										נזילות (בשנים) נכסים נזילים וסחירים מח"מ של עד שנה מח"מ מעל שנה אחרים סה"כ
הראל השתלמות אג"ח קונצרני	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות כללי	
15,069	214,972	126,748	330,983	58,624	927,586	585,041	89,168	1,379,680	5,578,649	
2	-	5,107	2,015	1,217	25,015	-	1,343	42,075	165,375	
438	-	37,430	32,202	3,899	307,580	18,542	16,082	439,004	1,741,686	
121	(821)	6,997	(1,482)	604	208,005	16,411	3,941	273,681	861,380	
15,630	214,151	176,282	363,718	64,344	1,468,186	619,994	110,534	2,134,440	8,347,090	

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת כאמור. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה הינו בין 46.58%-90.46% (ראה פרוט לפי מסלולים בסעיף 2 לעיל), הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2020, כ-69% מנכסי הקופה הושקעו בנכסים נזילים או סחירים (כ-67% במסלול הכללי, כ-65% במסלול אג"ח עד 20% מניות, כ-81% במסלול לטווח ארוך, כ-94% במסלול מניות, כ-63% במסלול אג"ח עד 10% מניות, כ-91% במסלול חו"ל, כ-91% במסלול שקלי, כ-72% במסלול אג"ח ללא מניות, כ-100% במסלול כהלכה וכ-96% במסלול אג"ח קונצרני).

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופת הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובח"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע**הראל השתלמות כללי**

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד אלפי ש"ח	המחירים לצרכן אלפי ש"ח	בהצמדה למדד אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח
			סך הכל אלפי ש"ח
3,140,474	2,066,320	3,140,296	8,347,090
1,154,906	8,480	(1,163,386)	-
4,295,380	2,074,800	1,976,910	8,347,090

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	ההצמדה אליו	אלפי ש"ח
829,038	641,959	663,443	2,134,440
286,277	2,354	(288,631)	-
1,115,315	644,313	374,812	2,134,440

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל השתלמות לטווח ארוך

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	ההצמדה אליו	אלפי ש"ח
44,469	26,451	39,614	110,534
13,557	154	(13,711)	-
58,026	26,605	25,903	110,534

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל השתלמות מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	ההצמדה אליו	אלפי ש"ח
297,539	2,221	320,234	619,994
144,399	-	(144,399)	-
441,938	2,221	175,835	619,994

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	ההצמדה אליו	אלפי ש"ח
604,891	474,515	388,780	1,468,186
169,838	1,890	(171,728)	-
774,729	476,405	217,052	1,468,186

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל השתלמות מסלול חו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
11,545	348	52,451	64,344
(5,752)	-	5,752	-
5,793	348	58,203	64,344

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל השתלמות מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020		
לא צמוד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
363,585	133	363,718
48	(48)	-
363,633	85	363,718

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי
דלתא
סך הכל

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
81,470	63,437	31,375	176,282
9,714	337	(10,051)	-
91,184	63,774	21,324	176,282

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל השתלמות מסלול כהלכה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
145,994	56,896	11,261	214,151
(22,102)	553	21,549	-
123,892	57,449	32,810	214,151

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020				הראל השתלמות אג"ח קונצרני
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,733	4,832	5,065	15,630	סך נכסי קופת הגמל, נטו חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
3,987	-	(3,987)	-	
9,720	4,832	1,078	15,630	
				סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)		ליום 31 בדצמבר 2020
-1%	+1%	
אחוזים		
2.12	(1.85)	הראל השתלמות כללי
3.09	(2.69)	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
2.05	(1.77)	הראל השתלמות לטווח ארוך
0.23	(0.20)	הראל השתלמות מסלול מניות
3.49	(3.05)	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
1.66	(1.49)	הראל השתלמות מסלול חו"ל
3.95	(3.43)	הראל השתלמות מסלול שקלי
4.23	(3.70)	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
3.40	(2.94)	הראל השתלמות מסלול כהלכה
3.36	(3.09)	הראל השתלמות אג"ח קונצרני

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2020						הראל השתלמות כללי
נשחרות במדד ת"א 125	נשחרות במדד מניות היתר	לא סחיר אלפי ש"ח	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ	
ענף משק						
231,229	-	-	60,408	291,637	15.89	בנקים
37,681	-	-	-	37,681	2.05	ביטוח
22,596	-	-	25,843	48,439	2.64	ביומד
106,200	3,244	4,046	159,407	272,897	14.87	טכנולוגיה
183,420	18,791	7,118	204,397	413,726	22.54	מסחר ושרותים
211,228	22,260	18,181	203,689	455,358	24.80	נדל"ן ובינוי
165,102	12,019	13	43,176	220,310	12.00	תעשיה
72,442	5,042	5,818	-	83,302	4.54	השקעה ואחזקות
3,665	2,609	-	6,090	12,364	0.67	נפט וגז
1,033,563	63,965	35,176	703,010	1,835,714	100.00	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020						הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
נשחרות במדד ת"א 125	נשחרות במדד מניות היתר	לא סחיר אלפי ש"ח	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ	
ענף משק						
20,085	-	-	7,222	27,307	11.90	בנקים
3,273	-	-	-	3,273	1.43	ביטוח
1,963	-	-	2,245	4,208	1.83	ביומד
9,225	282	798	16,065	26,370	11.49	טכנולוגיה
15,932	1,632	1,750	23,702	43,016	18.74	מסחר ושרותים
18,347	1,933	4,712	70,867	95,859	41.78	נדל"ן ובינוי
14,340	1,044	2	4,811	20,197	8.80	תעשיה
6,292	438	1,446	-	8,176	3.56	השקעה ואחזקות
318	227	-	529	1,074	0.47	נפט וגז
89,775	5,556	8,708	125,441	229,480	100.00	סך הכל

הראל השתלמות לטווח ארוך

ליום 31 בדצמבר 2020					
מסה"כ %	סך הכל	בחו"ל	נשחרות במדד		ת"א 125
			לא סחיר אלפי ש"ח	מניות היתר	
18.07	5,081	1,022	-	-	4,059
2.35	662	-	-	-	662
3.03	851	454	-	-	397
16.69	4,693	2,755	18	57	1,863
24.45	6,877	3,320	-	339	3,218
16.11	4,531	257	176	391	3,707
13.68	3,846	737	-	211	2,898
4.85	1,363	-	4	88	1,271
0.77	217	107	-	46	64
100.00	28,121	8,652	198	1,132	18,139

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשיה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל**הראל השתלמות מסלול מניות**

ליום 31 בדצמבר 2020					
מסה"כ %	סך הכל	בחו"ל	נשחרות במדד		ת"א 125
			לא סחיר אלפי ש"ח	מניות היתר	
18.26	53,234	12,191	-	-	41,043
2.29	6,688	-	-	-	6,688
2.95	8,598	4,587	-	-	4,011
17.07	49,764	29,946	392	576	18,850
25.16	73,340	37,447	-	3,335	32,558
15.11	44,048	2,604	-	3,951	37,493
13.68	39,894	8,452	3	2,133	29,306
4.73	13,779	-	25	895	12,859
0.75	2,194	1,081	-	463	650
100.00	291,539	96,308	420	11,353	183,458

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשיה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות

%	ליום 31 בדצמבר 2020				
	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
8.00	8,558	2,067	-	-	6,491
0.99	1,057	-	-	-	1,057
1.27	1,360	725	-	-	635
7.78	8,328	4,892	364	91	2,981
14.30	15,299	7,836	1,788	527	5,148
57.94	62,018	53,089	2,376	625	5,928
5.97	6,384	1,411	1	338	4,634
3.43	3,669	-	1,494	142	2,033
0.32	347	171	-	73	103
100.00	107,020	70,191	6,023	1,796	29,010

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

הראל השתלמות מסלול חו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020		
%	סך הכל	בחו"ל
מסה"כ	אלפי ש"ח	
20.99	787	787
23.61	885	885
44.12	1,654	1,654
11.28	423	423
100.00	3,749	3,749

ענף משק

בנקים
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
תעשייה

סך הכל

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020		
%	סך הכל	לא סחיר
מסה"כ	אלפי ש"ח	
100.00	365	365

ענף משק

נדל"ן ובינוי

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת אגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020														
הראל השתלמות כללי			הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות			הראל השתלמות לטווח ארוך			הראל השתלמות מסלול מניות			הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות		
סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ
אלפי ש"ח														
1,979,114	1,740,680	3,719,794	804,763	424,738	1,229,501	29,986	15,316	45,302	63,683	18,542	82,225	647,576	293,464	941,040
375,366	166,381	541,747	109,834	56,341	166,175	4,434	2,109	6,543	52	-	52	68,067	39,131	107,198
2,354,480	1,907,061	4,261,541	914,597	481,079	1,395,676	34,420	17,425	51,845	63,735	18,542	82,277	715,643	332,595	1,048,238

בארץ
בחו"ל
סך הכל
נכסי
חוב

ליום 31 בדצמבר 2020														
הראל השתלמות מסלול חו"ל			הראל השתלמות מסלול שקלי			הראל השתלמות אג"ח ללא מניות			הראל השתלמות אג"ח קונצרני					
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם					
סחירים	סה"כ	סחירים	סחירים	סה"כ	סחירים	סה"כ	סחירים	סה"כ	סחירים	סה"כ	סחירים	סה"כ		
אלפי ש"ח														
3,750	2,466	6,216	310,954	34,217	345,171	97,621	37,383	135,004	186,089	186,089	8,341	440	8,781	בארץ
17,817	2,650	20,467	-	-	-	11,579	5,154	16,733	-	-	3,095	-	3,095	בחו"ל
21,567	5,116	26,683	310,954	34,217	345,171	109,200	42,537	151,737	186,089	186,089	11,436	440	11,876	סך הכל נכסי חוב

בארץ
בחו"ל
סך הכל נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020

דירוג מקומי (*)

הראל השתלמות אג"ח קונצרני	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות שקלי	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות כללי
אלפי ש"ח									

91	186,089	73,632	292,805	3,601	470,268	38,119	23,028	589,845	1,331,428
6,087	-	18,799	11,200	121	133,705	12,381	4,976	162,530	487,904
1,880	-	4,926	5,990	24	37,954	9,877	1,629	42,818	132,294
119	-	113	959	2	2,399	1,474	153	4,120	11,779
164	-	151	-	2	3,250	1,832	200	5,450	15,709
8,341	186,089	97,621	310,954	3,750	647,576	63,683	29,986	804,763	1,979,114

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץנכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

הלוואות לעמיתים

הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץסך הכל נכסי חוב בארץ

-	-	1,799	511	233	14,025	-	413	22,416	86,078
-	-	84	55	-	166	-	10	459	2,937
-	-	12	-	-	253	55	10	278	947
2	-	2	-	-	25	-	2	33	104
438	-	10,863	21,078	2,121	88,670	18,487	8,696	114,583	540,341
-	-	699	442	-	5,086	-	115	8,171	32,997
-	-	23,924	12,131	112	185,239	-	6,070	278,798	1,077,276
440	-	37,383	34,217	2,466	293,464	18,542	15,316	424,738	1,740,680
8,781	186,089	135,004	345,171	6,216	941,040	82,225	45,302	1,229,501	3,719,794
438	-	20,354	25,836	2,156	145,641	18,541	10,568	208,195	942,353

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה S&P, Moody's ו-Fitch.

כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב וביחנה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020							
דירוג בינלאומי (*)							
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	אלפי ש"ח
8,499	2,466	100	-	1,515	403	263	70
27,278	7,915	320	-	4,864	1,293	843	225
283,304	83,088	3,348	-	51,595	13,469	8,748	2,339
55,821	16,198	655	-	9,954	2,646	1,725	461
464	167	11	52	139	6	-	-
375,366	109,834	4,434	52	68,067	17,817	11,579	3,095
נכסי חוב סחירים בחו"ל							
אגרות חוב ממשלתיות							
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:							
A ומעלה							
BBB							
נמוך מ-BBB							
לא מדורג							
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל							
נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל							
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:							
לא מדורג							
נכסי חוב אחרים							
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל							
סך הכל נכסי חוב בחו"ל							
106,807	36,901	1,427	-	24,863	1,804	3,357	-

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו-*Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020								
הראל השתלמות אג"ח קונצרני	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות כללי
נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):								
0.08	0.62	0.33	0.25	0.58	0.08	0.24	0.63	0.59
-	1.97	2.26	2.66	1.59	-	1.90	1.65	1.78
-	2.39	2.86	3.15	2.24	-	2.44	2.35	2.36
-	7.37	-	7.43	7.43	10.07	7.58	7.36	7.27
-	2.75	2.72	3.49	2.96	-	2.95	2.83	2.79

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *Fitch*, *S & P*, *Mood's*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020															
הראל השתלמות כללי		הראל השתלמות אג"ח עד 20%		הראל השתלמות אג"ח עד לטווח ארוך		הראל השתלמות מסלול מניות		הראל השתלמות מסלול חו"ל		הראל השתלמות מסלול שקלי		הראל השתלמות ללא מניות			
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
358,057	8.40	112,586	8.07	3,454	6.66	1,998	2.43	78,587	7.50	5,559	20.83	1,978	0.57	11,934	7.86
57,799	1.36	17,207	1.23	859	1.66	5,788	7.03	20,492	1.95	7	0.03	5,279	1.53	3,001	1.98
26,296	0.62	7,308	0.52	290	0.56	-	-	4,393	0.42	1,139	4.27	46	0.01	809	0.53
1,284,530	30.14	301,112	21.58	13,800	26.62	22,802	27.72	208,703	19.91	10,926	40.95	30,050	8.71	30,593	20.16
885,968	20.79	280,155	20.08	7,368	14.21	7,326	8.90	207,323	19.78	2,424	9.08	8,983	2.60	23,258	15.33
101,444	2.38	28,101	2.01	839	1.62	2,065	2.51	18,790	1.79	1,881	7.05	2,404	0.70	3,017	1.99
170,919	4.01	44,291	3.17	1,732	3.34	3,215	3.91	29,774	2.84	27	0.10	2,667	0.77	4,242	2.80
36,601	0.86	12,605	0.90	375	0.72	964	1.17	8,393	0.80	716	2.68	959	0.28	988	0.65
1,339,927	31.44	592,311	42.44	23,128	44.61	38,119	46.33	471,783	45.01	4,004	15.01	292,805	84.83	73,895	48.70
4,261,541	100.00	1,395,676	100.00	51,845	100.00	82,277	100.00	1,048,238	100.00	26,683	100.00	345,171	100.00	151,737	100.00

ענף משק

בנקים

ביטוח

טכנולוגיה

מסחר

ושרותים

נדל"ן

ובינוי

תעשייה

השקעה

ואחזקות

נפט וגז

אג"ח

ממשלתי

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020					
הראל השתלמות מסלול כהלכה		הראל השתלמות אג"ח קונצרני			
סכום	%	סכום	%		
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ		
-	-	3,348	28.19		
-	-	1,101	9.27		
-	-	198	1.67		
-	-	2,817	23.72		
-	-	2,857	24.05		
-	-	571	4.81		
-	-	505	4.25		
-	-	318	2.68		
186,089	100.00	161	1.36		
186,089	100.00	11,876	100.00		

ענף משק

בנקים
ביטוח
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשיה
השקעה ואחזקות
נפט וגז
אג"ח ממשלתי
סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה ישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- (א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- (ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור מודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

הראל השתלמות כללי

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	47,032	30,105	34,163	2,449	11,040	54,325	179,114	1,807	180,921
-	9,210	30,438	86,755	57,276	-	1,140	184,819	-	184,819
-	59,472	24,225	44,678	9,804	-	487	138,666	1,379	140,045
-	1,717	85,654	25,573	6,831	-	9,096	128,871	1,157	130,028
-	-	95	70,455	73,459	-	130	144,139	-	144,139
-	38,090	10,569	42,597	5,684	-	312	97,252	1,291	98,543
-	152,195	593,449	154,201	133,835	-	424,376	1,458,056	680,649	2,138,705
-	-	58,514	14,450	5,698	-	136,644	215,306	9,017	224,323
1,339,927	706,771	884,733	103,866	2,818	32,219	2,143,055	5,213,389	288	5,213,677
-	80,941	117,932	153,378	127,859	-	107,368	587,478	1,986	589,464
<u>1,339,927</u>	<u>1,095,428</u>	<u>1,835,714</u>	<u>730,116</u>	<u>425,713</u>	<u>43,259</u>	<u>2,876,933</u>	<u>8,347,090</u>	<u>697,574</u>	<u>9,044,664</u>
סך הכל									

הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
ממשלתיות	קונצרניות				אלפי ש"ח				
-	13,933	6,122	4,084	293	9,054	12,995	46,481	216	46,697
-	2,690	3,139	10,372	7,581	-	114	23,896	-	23,896
-	17,257	5,566	5,341	1,172	-	66	29,402	165	29,567
-	599	27,464	3,057	817	-	1,394	33,331	138	33,469
-	44,432	84,435	20,803	38,835	-	119,611	308,116	81,429	389,545
-	-	6,809	1,728	681	-	45,986	55,204	1,078	56,282
592,311	230,858	82,055	21,844	245	10,556	550,319	1,488,188	21,036	1,509,224
-	34,873	13,890	31,853	36,176	-	33,030	149,822	392	150,214
<u>592,311</u>	<u>344,642</u>	<u>229,480</u>	<u>99,082</u>	<u>85,800</u>	<u>19,610</u>	<u>763,515</u>	<u>2,134,440</u>	<u>104,454</u>	<u>2,238,894</u>

בריטניה

סין

צרפת

גרמניה

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

הראל השתלמות לטווח ארוך

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח									
1,965	31	1,934	517	-	41	578	259	539	-
3,049	-	3,049	1	-	947	1,468	525	108	-
1,708	23	1,685	8	-	166	756	57	698	-
1,167	20	1,147	153	-	116	433	423	22	-
2,439	-	2,439	2	-	1,243	1,192	2	-	-
1,474	22	1,452	6	-	96	721	182	447	-
30,445	11,516	18,929	4,258	-	1,570	2,611	8,648	1,842	-
2,397	153	2,244	967	-	96	244	937	-	-
69,874	5	69,869	22,671	203	49	1,538	15,169	7,111	23,128
7,820	34	7,786	493	-	1,816	2,595	1,919	963	-
122,338	11,804	110,534	29,076	203	6,140	12,136	28,121	11,730	23,128

בריטניה

סין

צרפת

גרמניה

יפן

שוויץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

הראל השתלמות מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות וועודות סל	קרנות נאמנות אלפי ש"ח	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
-	92	2,795	6,895	494	1,503	11,779	365	12,144
-	37	5,771	17,509	10,691	8	34,016	-	34,016
-	-	673	9,017	1,979	96	11,765	278	12,043
-	54	4,500	5,161	1,379	1,588	12,682	234	12,916
-	-	17	14,219	14,825	26	29,087	-	29,087
-	-	4	4,826	1,625	-	6,455	-	6,455
-	-	2,013	8,597	1,147	61	11,818	260	12,078
-	1,492	94,248	31,059	996	17,040	144,835	137,408	282,243
-	-	9,510	2,916	1,150	421	13,997	1,820	15,817
38,119	23,959	151,544	13,065	500	56,924	284,111	51	284,162
-	-	5,767	4,149	1,698	8	11,622	-	11,622
-	37	14,697	21,980	8,965	2,148	47,827	401	48,228
38,119	25,671	291,539	139,393	45,449	79,823	619,994	140,817	760,811

בריטניה

סין

צרפת

גרמניה

יפן

קוריאה

שוויץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

ש.מתעוררים-אחר

אחר

סך הכל

הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	8,709	4,836	1,169	84	6,870	8,402	30,070	62	30,132
-	10,605	3,174	1,529	335	-	24	15,667	47	15,714
-	448	19,654	875	234	-	579	21,790	40	21,830
-	29,414	40,451	5,261	23,865	-	80,183	179,174	23,299	202,473
-	-	3,276	494	195	-	36,062	40,027	309	40,336
471,783	186,028	29,620	15,299	80	12,093	383,012	1,097,915	8	1,097,923
-	23,132	6,009	12,084	19,313	-	23,005	83,543	112	83,655
471,783	258,336	107,020	36,711	44,106	18,963	531,267	1,468,186	23,877	1,492,063

בריטניה

צרפת

גרמניה

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

הראל השתלמות מסלול חו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות אלפי ש"ח	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
1,470	-	1,470	3	20	255	-	1,192	-
886	-	886	-	800	86	-	-	-
3,020	24	2,996	442	32	461	76	1,985	-
2,667	-	2,667	-	895	1,152	197	423	-
1,114	4	1,110	306	24	46	278	456	-
3,606	18	3,588	6	128	595	40	2,819	-
670	15	655	120	89	344	96	6	-
1,905	-	1,905	2	957	946	-	-	-
651	-	651	-	333	318	-	-	-
1,245	8	1,237	7	81	172	125	852	-
812	4	808	1	42	84	-	681	-
2,539	17	2,522	4	74	566	73	1,805	-
35,778	8,893	26,885	7,515	6,345	3,651	2,815	6,559	-
11,987	-	11,987	7,406	-	10	-	567	4,004
5,104	127	4,977	386	2,742	1,302	49	498	-
73,454	9,110	64,344	16,198	12,562	9,988	3,749	17,843	4,004

אוסטרליה

ברזיל

בריטניה

סין

דנמרק

צרפת

גרמניה

יפן

קוריאה

נורווגיה

ספרד

שווייץ

ארצות הברית

ישראל

אחר

סך הכל

הראל השתלמות מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות ותעודות סל	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח					
362,053	362,053	49,416	2,877	16,955	292,805
1,665	1,665	133	-	1,532	-
363,718	363,718	49,549	2,877	18,487	292,805

ישראל

אחר

סך הכל

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח								
2,182	2,182	731	-	-	-	-	1,451	-
1,838	1,838	-	-	-	-	-	1,838	-
18,954	18,954	8,664	-	4,136	1,216	-	4,938	-
144,705	144,705	43,017	1,084	-	1,623	365	24,721	73,895
8,603	8,603	2,390	-	2,202	-	-	4,011	-
176,282	176,282	54,802	1,084	6,338	2,839	365	36,959	73,895

בריטניה

צרפת

ארצות הברית

ישראל

אחר

סך הכל

הראל השתלמות מסלול כהלכה

ליום 31 בדצמבר 2020					
אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל	
אלפי ש"ח					
-	2,470	2,470	-	2,470	צרפת
-	160	160	3,823	3,983	יפן
-	7,256	7,256	32,856	40,112	ארצות הברית
186,089	19,020	205,109	34,781	239,890	ישראל
-	(844)	(844)	9,398	8,554	אחר
186,089	28,062	214,151	80,858	295,009	סך הכל

הראל השתלמות אג"ח קונצרני

ליום 31 בדצמבר 2020							
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	סך הכל	
אלפי ש"ח							
-	208	-	-	-	208	208	אוסטרליה
-	398	-	-	1	399	399	בריטניה
-	491	-	-	-	491	491	צרפת
-	314	-	-	-	314	314	שוויץ
-	1,375	-	1,105	201	2,681	2,681	ארצות הברית
161	7,978	674	-	1,611	10,424	10,424	ישראל
-	513	-	588	12	1,113	1,113	אחר
161	11,277	674	1,693	1,825	15,630	15,630	סך הכל

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהל סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייצוג משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובכיוון התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויותיה השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיים המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי-תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשוב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר. בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ. היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 16, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	✓		סיכונים שוק
	✓		האטה כלכלית בישראל
	✓		סיכונים אשראי
		✓	סיכון מחירי נכסים אחרים
סיכונים ענפיים	✓		שינויים רגולטוריים
	✓		סיכון נזילות
סיכונים מיוחדים לחברה		✓	סיכונים תפעוליים

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוגי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל השתלמות (להלן: "קרן ההשתלמות") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן ההשתלמות וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן ההשתלמות למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן ההשתלמות; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן ההשתלמות, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן ההשתלמות והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל השתלמות (להלן: "קרן השתלמות") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן ההשתלמות וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן ההשתלמות למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן השתלמות; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן השתלמות, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרן השתלמות והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל השתלמות (להלן: "קרן ההשתלמות") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קרן ההשתלמות תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן ההשתלמות על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קרן ההשתלמות על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : מישל סיבוני

מנכ"ל : דודי לידנר

סמנכ"ל כספים : רם גבל

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל השתלמות

קרן השתלמות

דוחות כספיים

ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
8	דוח הכנסות והוצאות.....
12	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
16	ביאור 1 - כללי.....
17	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
19	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
20	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
21	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
23	ביאור 6 - מניות.....
24	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
27	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה.....
29	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות.....
31	ביאור 10 - דמי ניהול.....
32	ביאור 11 - הוצאות ישירות.....
36	ביאור 12 - ביטוח חיים.....
36	ביאור 13 - תשואות מסלולי השקעה.....
37	ביאור 14 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
37	ביאור 15 - מסים.....
38	ביאור 16 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....
38	ביאור 17 - אירועים לאחר תאריך הדיווח.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל השתלמות

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל השתלמות (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל השתלמות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל השתלמות (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להוראות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה. לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
606,026	697,433		רכוש שוטף
81,832	67,636	3	מזומנים ושווי מזומנים
687,858	765,069		חייבים ויתרות חובה
5,284,909	4,722,121	4	השקעות פיננסיות
2,890,955	2,839,012	5	נכסי חוב סחירים
2,198,192	2,495,988	6	נכסי חוב שאינם סחירים
2,157,898	2,674,784	7	מניות
12,531,954	12,731,905		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
78,409	83,119	8	נדל"ן להשקעה
13,298,221	13,580,093		סך כל הנכסים
62,656	65,724	9	זכאים ויתרות זכות
13,235,565	13,514,369		זכויות העמיתים
13,298,221	13,580,093		סך כל ההתחייבויות

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לידנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2020											
הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות מסלול אג"ח קונצרני	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
רכוש שוטף											
400,516	116,451	7,571	38,665	75,267	10,676	15,709	7,643	23,896	1,039	697,433	מזומנים ושווי
40,809	8,915	643	6,409	5,353	494	1,496	378	3,097	42	67,636	מזומנים
441,325	125,366	8,214	45,074	80,620	11,170	17,205	8,021	26,993	1,081	765,069	חייבים ויתרות חובה
השקעות פיננסיות											
2,354,480	914,597	34,420	63,735	715,643	21,567	310,954	109,200	186,089	11,436	4,722,121	נכסי חוב סחירים
1,907,061	481,079	17,425	18,542	332,595	5,116	34,217	42,537	-	440	2,839,012	נכסי חוב שאינם
1,835,714	229,480	28,121	291,539	107,020	3,749	-	365	-	-	2,495,988	סחירים
1,802,407	375,984	22,483	205,151	220,643	23,785	2,993	16,158	2,387	2,793	2,674,784	מניות
7,899,662	2,001,140	102,449	578,967	1,375,901	54,217	348,164	168,260	188,476	14,669	12,731,905	השקעות אחרות
סך כל השקעות פיננסיות											
43,259	19,610	203	-	18,963	-	-	1,084	-	-	83,119	נדל"ן להשקעה
8,384,246	2,146,116	110,866	624,041	1,475,484	65,387	365,369	177,365	215,469	15,750	13,580,093	סך כל הנכסים
זכאים ויתרות זכות											
37,156	11,676	332	4,047	7,298	1,043	1,651	1,083	1,318	120	65,724	
8,347,090	2,134,440	110,534	619,994	1,468,186	64,344	363,718	176,282	214,151	15,630	13,514,369	זכויות העמיתים
8,384,246	2,146,116	110,866	624,041	1,475,484	65,387	365,369	177,365	215,469	15,750	13,580,093	סך כל ההתחייבויות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2019										
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20%	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מניית	הראל השתלמות מסלול מניית	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות אג"ח עד 10%	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניית	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
רכוש שוטף										
346,910	104,484	5,829	42,341	75,392	4,014	6,803	5,945	12,983	1,325	606,026
54,021	9,512	1,095	9,297	4,748	473	695	282	1,660	49	81,832
400,931	113,996	6,924	51,638	80,140	4,487	7,498	6,227	14,643	1,374	687,858
השקעות פיננסיות										
2,898,301	1,004,787	40,173	93,632	791,575	16,369	198,457	65,338	166,641	9,636	5,284,909
1,864,357	539,274	20,221	21,449	379,251	9,961	25,115	30,620	-	707	2,890,955
1,576,891	264,347	25,341	213,375	117,235	1,003	-	-	-	-	2,198,192
1,451,693	305,259	21,715	162,381	189,007	15,883	1,824	6,399	1,951	1,786	2,157,898
7,791,242	2,113,667	107,450	490,837	1,477,068	43,216	225,396	102,357	168,592	12,129	12,531,954
נזל"ן להשקעה										
39,980	19,526	-	-	18,903	-	-	-	-	-	78,409
8,232,153	2,247,189	114,374	542,475	1,576,111	47,703	232,894	108,584	183,235	13,503	13,298,221
זכאים ויתרות זכות										
38,787	9,960	371	2,497	7,101	429	877	422	2,150	62	62,656
8,193,366	2,237,229	114,003	539,978	1,569,010	47,274	232,017	108,162	181,085	13,441	13,235,565
8,232,153	2,247,189	114,374	542,475	1,576,111	47,703	232,894	108,584	183,235	13,503	13,298,221

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
11,283	(7,338)	(28,121)	
			הכנסות (הפסדים)
			ממזומנים ושווי מזומנים
			מהשקעות:
(23,871)	269,917	52,937	מנכסי חוב סחירים
9,768	182,695	51,601	מנכסי חוב שאינם סחירים
(8,898)	313,756	104,156	ממניות
(131,708)	468,410	314,582	מהשקעות אחרות
3,751	13,314	2,654	מנדל"ן להשקעה
(150,958)	1,248,092	525,930	סך כל ההכנסות מהשקעות
(139,675)	1,240,754	497,809	סך כל ההכנסות (הפסדים)
			הוצאות
81,810	89,189	88,336	דמי ניהול
13,601	17,001	20,206	הוצאות ישירות
155	304	257	ביטוח חיים
3,551	4,400	5,348	מסים
99,117	110,894	114,147	סך כל ההוצאות
(238,792)	1,129,860	383,662	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

9

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019										
הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(4,512)	(974)	(138)	(662)	(498)	(218)	23	(85)	(244)	(30)	(7,338)
151,564	52,309	1,834	1,022	41,935	452	11,573	3,471	4,945	812	269,917
110,500	39,143	1,132	493	28,508	9	1,012	1,881	-	17	182,695
221,007	35,069	4,365	40,612	12,586	117	-	-	-	-	313,756
317,437	52,217	6,639	51,724	25,323	3,672	(667)	605	11,241	219	468,410
6,782	3,339	-	-	3,193	-	-	-	-	-	13,314
807,290	182,077	13,970	93,851	111,545	4,250	11,918	5,957	16,186	1,048	1,248,092
802,778	181,103	13,832	93,189	111,047	4,032	11,941	5,872	15,942	1,018	1,240,754
55,460	13,821	819	3,403	11,016	342	1,883	784	1,578	83	89,189
10,890	3,130	89	508	2,184	74	29	48	40	9	17,001
216	29	2	22	16	1	6	3	8	1	304
3,072	551	44	361	344	28	-	-	-	-	4,400
69,638	17,531	954	4,294	13,560	445	1,918	835	1,626	93	110,894
733,140	163,572	12,878	88,895	97,487	3,587	10,023	5,037	14,316	925	1,129,860

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

מנדליין להשקעה

סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול

הוצאות ישירות

ביטוח חיים

מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
9,904,327	11,388,240	13,235,565	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
1,537,445	1,647,667	1,628,679	תקבולים מזדמי גמולים
159	184	161	תקבולים מזדמי סליקה
702,431	814,931	910,970	תשלומים לעמיתים
-	54	7	העברות צבירה לקופה
-	89	10	העברות מחברות ביטוח
1,436,628	758,115	522,291	העברות מקרנות פנסיה חדשות
335,765	333,320	1,474,986	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
616	602	433	העברות צבירה מהקופה
148	-	1,582	העברות לחברות ביטוח
548,332	873,111	1,343,021	העברות לקרנות פנסיה חדשות
335,765	333,320	1,474,986	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
887,532	(115,455)	(822,728)	העברות צבירה, נטו
(238,792)	1,129,860	383,662	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
11,388,240	13,235,565	13,514,369	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול שקלי חול"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	הראל השתלמות סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
8,193,366	2,237,229	114,003	539,978	1,569,010	47,274	232,017	108,162	181,085	13,441	13,235,565
1,242,888	121,867	8,834	72,000	81,786	4,445	36,463	15,680	43,058	1,658	1,628,679
125	15	1	6	9	-	1	1	3	-	161
548,409	131,450	6,301	21,168	112,897	3,232	48,726	19,240	17,204	2,343	910,970
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
295,616	96,636	5,431	10,311	70,126	8,007	16,263	8,552	11,162	187	522,291
300,416	113,921	18,503	234,866	114,783	28,966	441,756	187,620	12,724	21,431	1,474,986
433	-	-	-	-	-	-	-	-	-	433
656	525	27	1	133	1	93	-	146	-	1,582
832,441	209,462	13,535	74,375	135,023	6,281	36,574	19,982	12,960	2,388	1,343,021
554,837	135,983	20,444	185,867	141,589	16,345	285,318	110,380	7,313	16,910	1,474,986
(792,318)	(135,413)	(10,072)	(15,066)	(91,836)	14,346	136,034	65,810	3,467	2,320	(822,728)
251,438	42,192	4,069	44,244	22,114	1,511	7,929	5,869	3,742	554	383,662
8,347,090	2,134,440	110,534	619,994	1,468,186	64,344	363,718	176,282	214,151	15,630	13,514,369

זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה

תקבולים מדמי גמולים

תקבולים מדמי סליקה

תשלומים לעמיתים

העברות צבירה לקופה

העברות מחברות ביטוח

העברות מקרנות פנסיה חדשות

העברות מקופות גמל

העברות בין מסלולים

העברות צבירה מהקופה

העברות לחברות ביטוח

העברות לקרנות פנסיה חדשות

העברות לקופות גמל

העברות בין מסלולים

העברות צבירה, נטו

עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח

הכנסות והוצאות

סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום
31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מניות	הראל השתלמות מניות עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חוי"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות מסלול אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול אג"ח	הראל השתלמות קונצרני סה"כ	אלפי ש"ח
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
6,777,700	2,015,136	98,487	425,350	1,527,311	45,615	247,541	100,997	138,303	11,800	11,388,240
1,237,105	145,003	9,282	72,124	102,622	4,687	26,353	9,380	39,556	1,555	1,647,667
137	24	-	6	11	-	1	1	4	-	184
478,920	140,155	4,271	24,198	111,708	3,907	27,854	8,566	14,862	490	814,931
-	-	-	54	-	-	-	-	-	-	54
-	-	-	-	-	-	-	-	89	-	89
477,218	169,703	5,455	10,963	71,733	607	2,449	10,633	9,282	72	758,115
90,332	58,872	6,683	69,474	37,136	6,233	32,929	21,595	5,893	4,173	333,320
379	1	-	50	30	92	50	-	-	-	602
538,517	135,612	8,529	53,190	99,127	3,938	16,962	8,739	7,431	1,066	873,111
104,450	39,313	5,982	49,450	56,425	5,518	42,413	22,176	4,065	3,528	333,320
(75,796)	53,649	(2,373)	(22,199)	(46,713)	(2,708)	(24,047)	1,313	3,768	(349)	(115,455)
733,140	163,572	12,878	88,895	97,487	3,587	10,023	5,037	14,316	925	1,129,860
8,193,366	2,237,229	114,003	539,978	1,569,010	47,274	232,017	108,162	181,085	13,441	13,235,565

זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה

תקבולים מדמי גמולים

תקבולים מדמי סליקה

תשלומים לעמיתים

העברות צבירה לקופה

העברות מחברות ביטוח

העברות מקרנות פנסיה חדשות

העברות מקופות גמל

העברות בין מסלולים

העברות צבירה מהקופה

העברות לחברות ביטוח

העברות לקופות גמל

העברות בין מסלולים

העברות צבירה, נטו

עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח
הכנסות והוצאותסך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום
31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018										
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	הראל השתלמות סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,547,229	1,834,602	85,291	404,053	1,517,338	44,187	259,186	85,759	113,639	13,043	9,904,327
1,110,913	160,021	8,036	65,199	115,393	4,600	30,229	8,334	33,291	1,429	1,537,445
100	31	-	8	15	-	2	-	3	-	159
405,720	110,963	3,628	24,388	106,388	2,640	29,710	7,804	10,339	851	702,431
986,295	247,873	13,716	34,926	122,066	1,748	7,316	11,657	9,591	1,440	1,436,628
112,252	49,503	8,599	60,310	37,553	7,517	32,134	22,074	4,447	1,376	335,765
315	97	107	-	97	-	-	-	-	-	616
5	-	-	-	19	-	26	43	55	-	148
311,478	92,009	5,342	31,890	82,675	2,699	11,836	5,033	4,734	636	548,332
102,384	52,527	3,881	49,277	66,239	6,628	35,213	12,697	3,392	3,527	335,765
684,365	152,743	12,985	14,069	10,589	(62)	(7,625)	15,958	5,857	(1,347)	887,532
(159,187)	(21,298)	(4,197)	(33,591)	(9,636)	(470)	(4,541)	(1,250)	(4,148)	(474)	(238,792)
6,777,700	2,015,136	98,487	425,350	1,527,311	45,615	247,541	100,997	138,303	11,800	11,388,240

זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה

תקבולים מדמי גמולים

תקבולים מדמי סליקה

תשלומים לעמיתים

העברות צבירה לקופה

העברות מקופות גמל

העברות בין מסלולים

העברות צבירה מהקופה

העברות לחברות ביטוח

העברות לקרנות פנסיה חדשות

העברות לקופות גמל

העברות בין מסלולים

העברות צבירה, נטו

עודף הפסדים על הוצאות לשנה מועבר

מדוח הכנסות והוצאות

סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות

ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל השתלמות (להלן - "הקופה") הינה קרן השתלמות המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2020, כוללת עשרה מסלולי השקעה:

- (1) הראל השתלמות כללי.
- (2) הראל השתלמות מסלול מניות.
- (3) הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות.
- (4) הראל השתלמות מסלול שקלי.
- (5) הראל השתלמות אג"ח ללא מניות.
- (6) הראל השתלמות מסלול חו"ל.
- (7) הראל השתלמות אג"ח עד 20%.
- (8) הראל השתלמות לטווח ארוך (מסלול לאוכלוסיית יעד) (להלן - הראל השתלמות לטווח ארוך).
- (9) הראל השתלמות מסלול כהלכה.
- (10) הראל השתלמות אג"ח קונצרני.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, ועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל השתלמות.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיוויו ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתייחבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואות תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) נדל"ן להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדל"ן להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX מוצג יחד עם הנכס, למעט אם הגיע מועד התשלום וטרם שולם.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים (המשך)

(15) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מזדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)
8.10	(7.79)	(6.97)

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,530	324	22	174	260	1	36	34	2,393
-	-	-	-	-	-	4	1	5
2,852	358	10	60	371	2	-	-	3,653
1,454	1,116	-	-	867	-	-	-	3,437
32,934	5,707	545	5,792	2,855	361	1,282	267	52,680
42	8	-	-	3	-	1	1	55
1,743	853	50	110	566	22	50	50	3,447
-	549	16	273	431	108	123	25	1,712
254	-	-	-	-	-	-	-	254
40,809	8,915	643	6,409	5,353	494	1,496	378	67,636

ריבית ודיבידנד לקבל
החברה המנהלת
מוסדות
סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות (*)
חייבים קופות
אחרים

סך הכל חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2019

הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,063	370	30	196	184	1	8	11	2,872
-	-	10	37	-	2	-	-	49
506	393	-	-	306	-	-	-	1,205
50,395	7,536	960	8,379	3,293	438	591	119	73,304
38	10	-	-	5	-	1	1	54
956	613	70	77	347	20	50	42	2,181
-	590	25	606	433	12	46	109	1,922
63	-	-	2	180	-	-	-	245
54,021	9,512	1,095	9,297	4,748	473	695	282	81,832

ריבית ודיבידנד לקבל
מוסדות
סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות (*)
חייבים קופות
אחרים

סך הכל חייבים ויתרות חובה

(*) ליתרה בגין צדדים קשורים ראה ביאור 14, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020										
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,339,927	592,311	23,128	38,119	471,783	4,004	292,805	73,895	186,089	161	3,022,222
1,011,811	321,496	11,257	24,495	243,269	17,557	18,149	35,305	-	11,265	1,694,604
2,742	790	35	1,121	591	6	-	-	-	10	5,295
1,014,553	322,286	11,292	25,616	243,860	17,563	18,149	35,305	-	11,275	1,699,899
2,354,480	914,597	34,420	63,735	715,643	21,567	310,954	109,200	186,089	11,436	4,722,121

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2019										
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,981,709	746,637	29,742	93,379	612,534	5,506	190,980	49,642	166,641	55	3,876,825
914,834	257,553	10,415	99	178,550	10,855	7,477	15,696	-	9,579	1,405,058
1,758	597	16	154	491	8	-	-	-	2	3,026
916,592	258,150	10,431	253	179,041	10,863	7,477	15,696	-	9,581	1,408,084
2,898,301	1,004,787	40,173	93,632	791,575	16,369	198,457	65,338	166,641	9,636	5,284,909

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020									
הראל השתלמות אג"ח קונצרני	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
סה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
120,474	2	1,654	338	280	14,476	55	438	22,356	80,875
17,843	-	401	228	25	1,038	-	64	2,441	13,646
805,277	438	10,863	21,078	2,121	88,670	18,487	8,696	114,583	540,341
1,895,418	-	29,619	12,573	2,690	228,411	-	8,227	341,699	1,272,199
2,839,012	440	42,537	34,217	5,116	332,595	18,542	17,425	481,079	1,907,061
2,839,012	440	42,537	34,217	5,116	332,595	18,542	17,425	481,079	1,907,061

אגרות חוב קונצרניות :
שאינן ניתנות להמרה
פקדונות בבנקים
הלוואות לעמיתים
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת :

ליום 31 בדצמבר 2020	
הראל השתלמות כללי	
שווי	ערך
הוגן	בספרים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,676	1,676
1,676	1,676

הלוואות

סך הכל שווי הוגן

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019									
הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
85,187	30,048	490	54	20,108	467	243	1,220	3	137,820
14,710	3,852	95	-	1,906	64	79	297	-	21,003
526,409	116,973	9,920	21,281	93,522	2,780	18,298	7,448	704	797,335
1,238,051	388,401	9,716	114	263,715	6,650	6,495	21,655	-	1,934,797
1,864,357	539,274	20,221	21,449	379,251	9,961	25,115	30,620	707	2,890,955
1,864,357	539,274	20,221	21,449	379,251	9,961	25,115	30,620	707	2,890,955

אגרות חוב קונצרניות :
שאינן ניתנות להמרה
פקדונות בבנקים
הלוואות לעמיתים
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת :

ליום 31 בדצמבר 2019	
הראל השתלמות כללי	
שווי	ערך
הוגן	בספרים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,945	1,945

הלוואות

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2020							
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20%	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10%	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,609,312	150,595	27,921	291,119	47,667	3,749	-	2,130,363
226,402	78,885	200	420	59,353	-	365	365,625
<u>1,835,714</u>	<u>229,480</u>	<u>28,121</u>	<u>291,539</u>	<u>107,020</u>	<u>3,749</u>	<u>365</u>	<u>2,495,988</u>

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2019						
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20%	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10%	הראל השתלמות מסלול חו"ל	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,377,071	192,470	25,335	213,354	62,756	1,003	1,871,989
199,820	71,877	6	21	54,479	-	326,203
<u>1,576,891</u>	<u>264,347</u>	<u>25,341</u>	<u>213,375</u>	<u>117,235</u>	<u>1,003</u>	<u>2,198,192</u>

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

השקעות החברה בנדל"ן מחוץ לישראל מתבצעות באמצעות חברות ושותפויות מחוץ לישראל ולפיכך השקעות אלה מסווגות בסעיף מניות לא סחירות.

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל השתלמות כללי	הראל אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
730,116	99,082	12,136	139,393	36,711	9,988	2,877	2,839	-	674	1,033,816
425,713	85,800	6,140	45,449	44,106	12,562	-	6,338	-	1,693	627,801
19,438	2,324	329	3,923	665	253	-	-	1,171	-	28,103
28,161	9,704	243	34	6,935	8	-	951	-	288	46,324
-	714	-	-	-	-	-	-	1,214	-	1,928
587	51	10	104	16	-	-	-	-	-	768
<u>1,204,015</u>	<u>197,675</u>	<u>18,858</u>	<u>188,903</u>	<u>88,433</u>	<u>22,811</u>	<u>2,877</u>	<u>10,128</u>	<u>2,385</u>	<u>2,655</u>	<u>1,738,740</u>
557,755	168,240	3,238	12,243	125,919	100	-	5,086	-	-	872,581
32,005	8,445	357	4,005	5,512	874	2	725	2	138	52,065
8,631	1,624	30	-	779	-	114	219	-	-	11,397
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<u>598,392</u>	<u>178,309</u>	<u>3,625</u>	<u>16,248</u>	<u>132,210</u>	<u>974</u>	<u>116</u>	<u>6,030</u>	<u>2</u>	<u>138</u>	<u>936,044</u>
<u>1,802,407</u>	<u>375,984</u>	<u>22,483</u>	<u>205,151</u>	<u>220,643</u>	<u>23,785</u>	<u>2,993</u>	<u>16,158</u>	<u>2,387</u>	<u>2,793</u>	<u>2,674,784</u>

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל

קרנות נאמנות

מכשירים נגזרים

מוצרים מובנים

אופציות

אחרות

השקעות אחרות שאינן

סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון

סיכון

מכשירים נגזרים

מוצרים מובנים

אחרות

סך הכל השקעות אחרות

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

א. ההרכב (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019										
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
השקעות אחרות סחירות										
713,685	91,855	14,222	130,983	28,320	8,362	1,718	1,363	-	118	990,626
272,560	71,281	5,047	21,339	45,554	6,691	-	3,855	-	1,409	427,736
13,866	1,696	279	2,588	518	139	-	-	1,553	-	20,639
19,028	4,249	125	-	2,609	2	-	221	-	179	26,413
1,288	158	26	239	48	12	-	-	377	-	2,148
568	80	10	87	26	-	-	-	-	-	771
1,020,995	169,319	19,709	155,236	77,075	15,206	1,718	5,439	1,930	1,706	1,468,333
השקעות אחרות שאינן סחירות										
397,331	126,746	1,434	5,378	104,451	97	-	518	-	-	635,955
25,075	6,738	529	1,767	6,082	561	75	302	21	80	41,230
8,289	2,456	43	-	1,399	19	31	140	-	-	12,377
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
430,698	135,940	2,006	7,145	111,932	677	106	960	21	80	689,565
1,451,693	305,259	21,715	162,381	189,007	15,883	1,824	6,399	1,951	1,786	2,157,898
סך הכל השקעות אחרות										

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לכנס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
717,627	107,276	12,141	144,864	24,562	9,372	-	-	82,769	-	1,098,611
8,146	2,261	148	-	1,816	-	-	324	531	-	13,226
(1,164,181)	(288,812)	(13,714)	(144,530)	(171,868)	5,388	(48)	(10,201)	21,303	(3,989)	(1,770,652)
(4,757)	(2,594)	(67)	(62)	(2,025)	(1)	(1,598)	(269)	(552)	(15)	(11,940)

מניות

מדד

מטבע זר

ריבית

ליום 31 בדצמבר 2019

הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	הראל השתלמות מסלול כהלכה	הראל השתלמות אג"ח קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
781,795	95,540	15,750	145,987	29,149	7,824	-	-	67,682	-	1,143,727
(8,080)	(2,591)	(151)	-	(2,053)	-	-	(211)	(352)	-	(13,438)
(913,713)	(241,569)	(13,519)	(103,091)	(205,326)	(7,261)	(1,836)	(9,696)	21,658	(3,351)	(1,477,704)
(7,427)	(2,759)	(79)	(71)	(2,227)	(1)	(838)	(161)	(428)	(15)	(14,006)

מניות

מדד

מטבע זר

ריבית

א. הרכב ותנועה:

**יתרה ליום
1 בינואר
רכישות
ותוספות
עלויות
והוצאות
שהוונו
סה"כ
תוספות**

**התאמת
שווי הוגן
יתרה ליום
31 בדצמבר**

ב.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ג. לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה ולחכירה של נדל"ן להשקעה ראה ביאור 16 ב(2).

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ד. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקופה כנדל"ן להשקעה:

מועדי סיום		ליום 31 בדצמבר		
תקופת החכירה		2020	2019	
בשנים		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		40,228	35,510	בבעלות
2037 ואילך		42,891	42,899	בחכירה מהוונת(*)

(*) מקרקעין ברחוב יגאל אלון תל אביב, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2020 וליום 31 דצמבר 2019 הנו בסך של 23,313 אלפי ש"ח ובסך של 23,263 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל ומעיריית תל-אביב עד שנת 2060 ועד שנת 2059 בהתאמה

מקרקעין ברחוב קרית נורדאו נתניה, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2020 וליום 31 דצמבר 2019 הנו בסך של 19,577 אלפי ש"ח ובסך של 19,636 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2064

ה. חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות עד 20% מניות	הראל השתלמות לטווח ארוך	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול מניות עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות חז"ל	הראל השתלמות מסלול שקלי	הראל השתלמות מסלול מניות ללא	הראל השתלמות מסלול מניות כהלכה	הראל השתלמות מסלול מניות קונצרני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
121	54	6	33	36	3	-	-	9	-	262
2,778	430	10	100	436	15	11	15	7	-	3,802
7,063	3,446	93	327	2,531	370	1,598	482	1,298	17	17,225
200	13	-	-	39	-	-	1	-	-	253
23,078	6,980	214	3,577	3,994	654	-	518	-	102	39,117
2,404	447	8	-	212	-	33	61	-	-	3,165
128	36	-	-	5	-	3	4	-	-	176
100	35	-	-	38	-	-	-	-	-	173
35	235	1	10	7	1	6	2	4	1	302
1,249	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,249
37,156	11,676	332	4,047	7,298	1,043	1,651	1,083	1,318	120	65,724

חברה מנהלת
מוסדות
התחייבויות בגין נגזרים
שטרות לפרעון
בטוחות בגין חוזים עתידיים לא
סחירים
זכאים בגין משכנתאות
זכאים בגין השקעות
הכנסות מראש בגין נדל"ן
סכומים לשלם לחברות ביטוח
זכאים קופות

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019										
הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
477	119	6	35	89	3	11	6	17	1	764
823	39	-	35	124	4	6	-	6	-	1,041
15,063	4,042	235	1,240	2,830	160	838	193	2,104	21	26,726
216	18	-	1	21	-	-	-	19	-	275
17,501	4,660	110	1,175	3,588	261	-	161	-	39	27,495
2,882	776	16	-	384	-	16	56	-	-	4,130
524	46	-	-	23	-	-	-	-	-	593
100	24	-	-	34	-	-	-	-	-	158
36	236	1	11	8	1	6	2	4	1	306
1,165	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,165
-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
38,787	9,960	371	2,497	7,101	429	877	422	2,150	62	62,656

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול לפי מסלולי השקעה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
48,627	55,460	55,368
13,177	13,821	12,971
795	819	760
3,225	3,403	3,345
11,436	11,016	9,947
350	342	333
2,060	1,883	2,584
729	784	1,169
1,328	1,578	1,758
83	83	101
81,810	89,189	88,336

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים:

הראל השתלמות כללי
הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
הראל השתלמות לטווח ארוך
הראל השתלמות מסלול מניות
הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
הראל השתלמות מסלול חו"ל
הראל השתלמות מסלול שקלי
הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
הראל השתלמות מסלול כהלכה
הראל השתלמות אג"ח קונצרני

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

דמי ניהול מסך נכסים:

2.00	2.00	2.00
0.76	0.73	0.71
0.67	0.64	0.62
0.82	0.76	0.73
0.72	0.69	0.65
0.74	0.71	0.68
0.76	0.73	0.69
0.81	0.78	0.68
0.78	0.75	0.65
1.03	0.97	0.92
0.63	0.63	0.63

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:

הראל השתלמות כללי

הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות

הראל השתלמות לטווח ארוך

הראל השתלמות מסלול מניות

הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות

הראל השתלמות מסלול חו"ל

הראל השתלמות מסלול שקלי

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות

הראל השתלמות מסלול כהלכה

הראל השתלמות אג"ח קונצרני

ביאור 11 - הוצאות ישירות

כל המסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.014	0.015	0.016	1,491	1,810	2,144
0.004	0.001	0.001	396	82	87
0.006	0.009	0.007	690	1,092	919
0.063	0.080	0.092	6,705	9,792	12,282
0.036	0.030	0.032	3,796	3,721	4,291
*-	*-	*-	38	40	53
0.005	0.004	0.003	485	464	430
0.128	0.138	0.151	<u>13,601</u>	<u>17,001</u>	<u>20,206</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות
קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

הראל השתלמות כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.015	0.016	0.017	910	1,167	1,386
0.004	0.001	0.001	249	53	57
0.007	0.010	0.007	456	726	616
0.067	0.082	0.097	4,151	6,174	8,050
0.039	0.032	0.035	2,414	2,428	2,908
*-	*-	*-	26	28	39
0.005	0.004	0.004	313	314	319
0.138	0.145	0.162	<u>8,519</u>	<u>10,890</u>	<u>13,375</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות
קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.011	0.011	0.012	219	243	272
0.003	0.001	0.001	59	13	12
0.006	0.009	0.008	121	200	171
0.071	0.095	0.108	1,371	2,020	2,352
0.031	0.027	0.025	592	564	546
*-	*-	*-	4	4	5
0.005	0.004	0.003	95	86	65
0.128	0.147	0.157	<u>2,461</u>	<u>3,130</u>	<u>3,423</u>

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות
קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

הראל השתלמות לטווח ארוך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.020	0.021	0.021	18	22	24
0.006	0.001	0.001	5	1	1
0.003	0.003	0.003	2	4	3
0.008	0.008	0.016	7	9	18
0.056	0.047	0.047	52	49	54
0.001	0.001	0.001	1	1	1
0.003	0.003	0.001	3	3	1
0.096	0.084	0.090	88	89	102

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך

עמלות דמי שמירה של ניירות ערך

הוצאות בגין השקעות לא סחירות

עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה

בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל

בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות

קרנות ותעודות סל

עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות**הראל השתלמות מסלול מניות**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.030	0.033	0.033	124	157	189
0.008	0.001	0.001	33	5	7
-	-	0.000	-	2	1
0.008	0.012	0.026	32	57	153
0.072	0.057	0.071	296	275	413
0.001	0.001	0.001	5	5	7
0.001	0.001	0.001	6	7	6
0.120	0.105	0.134	496	508	776

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך

עמלות דמי שמירה של ניירות ערך

הוצאות בגין השקעות לא סחירות

עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה

בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל

בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות

קרנות ותעודות סל

עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות**הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.009	0.009	0.010	139	139	150
0.002	0.001	-	36	8	7
0.007	0.009	0.008	99	140	115
0.075	0.099	0.112	1,139	1,528	1,698
0.023	0.021	0.018	356	322	269
-	-	-	2	2	1
0.004	0.003	0.002	61	45	31
0.120	0.141	0.150	1,832	2,184	2,271

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך

עמלות דמי שמירה של ניירות ערך

הוצאות בגין השקעות לא סחירות

עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה

בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל

בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות

קרנות ותעודות סל

עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

הראל השתלמות מסלול חו"ל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל השתלמות מסלול חו"ל
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.020	0.019	0.019	9	9	11	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.008	0.003	0.002	4	1	1	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.013	0.025	0.004	6	12	2	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.002	0.001	0.001	1	1	1	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.130	0.111	0.104	57	51	58	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.001	0.001	*-	*-	*-	*-	בגין השקעה בנכסים בישראל
						באמצעות קרנות ותעודות סל
*-	*-	*-	*-	*-	*-	עמלות אחרות**
0.173	0.160	0.131	77	74	73	סך הכל הוצאות ישירות

הראל השתלמות מסלול שקלי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						הראל השתלמות מסלול שקלי
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.011	0.011	0.013	28	25	40	
0.002	*-	*-	4	-	1	
*-	*-	*-	*-	1	1	
						עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
						עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
						הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
*-	0.001	0.001	1	3	2	עמלות אחרות**
0.013	0.012	0.015	33	29	44	סך הכל הוצאות ישירות

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות

הראל השתלמות אג"ח ללא מניות					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.008	0.007	0.012	7	7	18
0.002	0.001	0.001	2	1	1
0.006	0.007	0.007	6	7	10
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך					
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך					
הוצאות בגין השקעות לא סחירות					
עמלות ניהול חיצוני :					
0.004	0.003	0.007	4	3	10
בגין השקעה בקרנות השקעה					
0.023	0.022	0.024	22	24	34
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל					
0.007	0.006	0.004	6	6	6
עמלות אחרות**					
0.050	0.046	0.055	47	48	79
סך הכל הוצאות ישירות					

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

הראל השתלמות מסלול כהלכה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.029	0.025	0.026	36	40	52
0.002	*-	*-	3	*-	-
0.031	0.025	0.026	39	40	52

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
סך הכל הוצאות ישירות

הראל השתלמות אג"ח קונצרני

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.009	0.007	0.015	1	1	2
0.005	0.001	0.001	1	*-	-
0.059	0.059	0.057	7	8	9
0.001	*-	*-	*-	*-	*-
0.072	0.068	0.073	9	9	11

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 12 - ביטוח חיים

החל מחודש אוגוסט 2013, עמיתי הקרן שגילם נמוך מ-70 שנה, בעלי חשבון של 10 אלפי ש"ח לפחות או הפקדה חודשית אחרונה של 500 ש"ח לפחות, רשאים להצטרף לביטוח קבוצתי למקרה מוות בגובה של 120 אלפי ש"ח, וזאת בכפוף למילוי הצהרת בריאות (ללא החרגות) ואישורה על ידי החברה המנהלת.

פרמיית הביטוח החודשית הינה בעלות של 7 ש"ח לגילאים 18-49, 17 ש"ח לגילאים 50-59 ו-50 ש"ח לגילאים 60-69. כל הסכומים צמודים למדד יולי 2013. הפרמיה החודשית נגבית מצבירת העמית בקרן.

הביטוח הינו ביטוח קבוצתי וצמוד לקרן ההשתלמות, בעת פדיון או נידוד מלוא הכספים מהקרן, הביטוח בתעריף זה יתבטל, למעט במקרה בו תועבר הפקדה בחודש העוקב לחודש שבו נמשכו הכספים.

ביאור 13 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל-5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2016	2017	2018	2019	2020	
	באחוזים					
5.03	3.81	7.98	(1.46)	11.18	4.08	הראל השתלמות כללי
4.18	3.32	6.56	(0.33)	8.70	2.88	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות
5.86	4.41	9.85	(3.15)	13.74	5.24	הראל השתלמות לטווח ארוך
7.72	4.85	13.93	(6.50)	21.29	7.07	הראל השתלמות מסלול מניות
3.54	2.92	5.21	0.11	7.21	2.37	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
4.43	4.54	5.23	(0.04)	8.91	3.70	הראל השתלמות מסלול חו"ל
1.97	1.08	2.99	(0.99)	4.98	1.90	הראל השתלמות מסלול שקלי
2.70	2.06	3.86	(0.55)	5.74	2.49	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
3.48	1.57	4.98	(1.91)	10.70	2.46	הראל השתלמות מסלול כהלכה
3.43	3.82	6.47	(3.14)	8.23	2.15	הראל השתלמות אג"ח קונצרני

ביאור 14 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר		
2020	2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(257)	(764)	החברה המנהלת
		צדדים קשורים אחרים:
3,160	930	סכומים לקבל בגין נדל"ן
-	12	חייבים בגין השקעות
369,405	324,779	מניות
12,988	7,304	אגרות חוב סחירות
37,163	41,673	הלוואות
129,862	114,077	קרנות השקעה
552,321	488,011	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 57,654 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2019	2018	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
88,336	89,189	81,810	דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 15 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
הראל השתלמות כללי	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	הראל השתלמות מסלול מניות	הראל השתלמות מסלול חו"ל	סה"כ		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,908	378	56	573	109	31	4,055	בגין השקעות בניירות ערך זרים
934	173	3	-	183	-	1,293	בגין שנים קודמות ואחרות
3,842	551	59	573	292	31	5,348	סך כל הוצאות מסים

ביאור 16 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. חובות מעבידים

חוק הגנת השכר, התש"ח - 1958 מטיל התחייבות על הקופה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופה. על פי הערכת החברה המנהלת סכום החוב הכולל של מעבידים לתאריך המאזן הינו כ-9,165 אלפי ש"ח והוא כולל ריבית שנצברה בסך של כ- 697 אלפי ש"ח.

החברה המנהלת נוקטת באמצעים שונים על מנת לאתר, לזהות ולגבות את חובות מעבידים. האמצעים כוללים מעקב שיטתי ומתמשך של איתור החובות, דיוור המעביד אודות החוב, הגעה להסדרי תשלומים ובמידת הצורך הגשת תביעה משפטית. במקרה של פירוק מוגשת תביעת חוב למוסד לביטוח לאומי באמצעות מפרק החברה.

ב. התקשרויות

(1) לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2020	
סה"כ התחייבות	סה"כ יתרת התחייבות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,823,865	974,016

התחייבות קרנות השקעה

(2) במסגרת הסכם השיתוף שנחתם בין רוכשי נדל"ן להשקעה ובו הוגדרו יחסי השיתוף ועוד, התחייבה הקופה נכון לתאריך המאזן להשקיע בהמשך בהקמה סך של כ- 67 אלפי ש"ח במתחם הארגז בתל אביב.

ג. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ד. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים, בסך של כ- 231 מיליון ש"ח.

ביאור 17 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

בחודש מרס נפתח בקופה מסלול השקעה חדש, מסלול "מחקה מדד S&P 500" וזאת, בהתאם להוראות חוזר: "מסלולי השקעה בקופת גמל- תיקון".

הראל גמל להשקעה

קופת גמל לחיסכון

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
ב. מועד הקמת קופת הגמל	3
ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	3
ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	3
ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	3
ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	4
2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	4
א. יחס נזילות	4
ב. משך חיים ממוצע של החיסכון	4
ג. שינוי במספר העמיתים	4
ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה	4
3. מידע אודות דמי ניהול	5
4. ניתוח מדיניות השקעה	8
א. מדיניות ההשקעה	8
ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	8
5. ניהול סיכונים	10
א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	10
ב. סיכוני נזילות	10
ג. סיכוני שוק	11
ד. סיכוני אשראי	16
ה. סיכונים גיאוגרפיים	22
ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	27
ז. גורמי סיכון על פי טיבם	28
6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	29
7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	29

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: הראל גמל להשקעה (להלן "הקופה").
- סוג קופת הגמל: קופת גמל לחיסכון.
- קוד הקופה: 512267592-000000000008207-0000-000
- סוג העמיתים: עצמאיים ושכירים המפקידים כספים באופן עצמאי, ללא תלות במעסיק.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון בכל גיל ולכל מטרה לטווח בינוני וקצר. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1.1 ב.דוח הכספי.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה החלה לפעול בנובמבר 2016.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן מספרי המסלולים הכלולים באישור:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
הראל גמל להשקעה כללי	512267592-000000000008207-8211-000	2016
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	512267592-000000000008207-8520-000	2016
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	512267592-000000000008207-8521-000	2016
הראל גמל להשקעה מניות	512267592-000000000008207-8522-000	2016
הראל גמל להשקעה הלכה	512267592-000000000008207-8523-000	2016
הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר	512267592-000000000008207-13254-000	2020

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

אין שינוי.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

סך כל התשלומים שעמית יהיה רשאי להפקיד בכלל חשבונותיו בקופת גמל להשקעה, בכל שנת כספים, לא יעלה על 70 אש"ח, צמוד למדד.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

במסגרת תיקון תקנון הקופה, מיום 31 באוגוסט 2020, אושר הקמת מסלול השקעה חדש מסלול "הראל גמל להשקעה שקלי טווח קצר". המסלול נפתח בחודש ספטמבר 2020.

במסגרת תיקון תקנון הקופה מיום 10 בפברואר 2021, אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "הראל גמל להשקעה מחקה מדד S&P 500". המסלול נפתח בחודש מרס 2021.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל**א. יחס נזילות**

הקופה נזילה במלואה ולפיכך שיעור הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל רשאים למשוך ממנה מתוך כלל נכסי קופת הגמל, הינו 100%.

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון

כספי החיסכון בקופת גמל להשקעה הינם נזילים וניתנים למשיכה בכל עת.

ג. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקופה:

מספר חשבונות העמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
6,986	1,116	1,684	6,418	עצמאיים

ד. ניתוח זכויות העמיתים בקרן

ליום 31 בדצמבר				
2019		2020		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
162,660	3,520	171,291	3,561	חשבונות פעילים
229,801	2,898	270,587	3,425	חשבונות לא פעילים
392,461	6,418	441,878	6,986	סה"כ

3. מידע אודות דמי ניהול

שיעור דמי הניהול

הראל גמל להשקעה כללי

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
8	7
259	195
1,174	1,203
768	929

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
420	489
27,778	14,773
89,880	58,585
48,572	34,621

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%
0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 434 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
54	26
191	149
126	65

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
4,348	1,931
13,880	8,613
8,710	4,042

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%
0.75%-0.5%
1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 17 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020

עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
59	39
327	192
183	110

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020

עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
5,690	2,601
26,033	11,418
12,395	5,154

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 37 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל להשקעה מניות

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020

עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
1	-
97	132
266	434
177	301

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020

עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
8	-
6,117	4,761
14,824	14,067
8,125	8,508

דמי ניהול מנכסים

0.25%-0%

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 56 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל להשקעה הלכה

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
10	9
30	54
13	18

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
629	384
1,401	527
800	733

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

1.05%-0.75%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו פחות מ-1 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

מספר חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
6	1
8	1

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

סך הנכסים, נטו באלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020	
עמיתים פעילים	דמי ניהול מהפקדות
עמיתים לא פעילים	0%
288	42
675	56

דמי ניהול מנכסים

0.5%-0.25%

0.75%-0.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו פחות מ-1 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

4. ניתוח מדיניות ההשקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון וההתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפויות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוזז ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיצוץ חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העליות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-ל-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.

נושא	תיאור פעולות החברה
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.
שוק המניות	ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהיו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ₪ באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשיפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בשיבוטיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים השוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם :

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכוני נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020						
נכסים נטו (באלפי ש"ח)						
נזילות (בשנים)	הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה כלכלה	הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר
נכסים נזילים וסחירים	197,972	35,511	47,256	56,113	4,489	1,061
מח"מ של עד שנה	8,374	938	2,344	-	-	-
מח"מ מעל שנה	50,962	5,003	13,385	-	-	-
אחרים	17,810	72	306	297	(15)	-
סה"כ	275,118	41,524	63,291	56,410	4,474	1,061

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת כאמור. לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה הינו 100%, הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2020, כ- 77% מנכסי הקופה הושקעו בנכסים נזילים או סחירים (כ- 72% במסלול כללי, כ- 86% במסלול אג"ח עד 10% מניות, כ- 75% במסלול אג"ח עד 20% מניות, כ- 99% במסלול מניות, כ- 100% במסלול כלכלה וכ- 100% במסלול שיקלי טווח קצר).

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופת הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפורז המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפורזים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

גמל להשקעה כללי

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
107,091	70,009	98,018	275,118
35,412	326	(35,738)	-
142,503	70,335	62,280	275,118

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
21,137	13,687	6,700	41,524
1,241	66	(1,307)	-
22,378	13,753	5,393	41,524

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
27,589	19,285	16,417	63,291
5,542	81	(5,623)	-
33,131	19,366	10,794	63,291

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גמל להשקעה מניית

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
27,639	225	28,546	56,410
13,097	1	(13,098)	-
40,736	226	15,448	56,410

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל להשקעה הלכה

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
2,666	1,311	497	4,474
(353)	12	341	-
2,313	1,323	838	4,474

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

ליום 31 בדצמבר 2020
לא צמוד
אלפי ש"ח
1,061

סך נכסי קופת הגמל, נטו

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)	
-1%	+1%
אחוזים	
2.24	(1.97)
3.92	(3.49)
3.49	(3.03)
0.07	(0.07)
3.17	(2.73)
0.26	(0.25)

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל להשקעה כללי
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות
הראל גמל להשקעה מניות
הראל גמל להשקעה הלכה
הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2020						גמל להשקעה כללי
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	
מסה"כ			אלפי ש"ח			
						ענף משק
17.24	9,176	1,989	-	-	7,187	בנקים
2.20	1,171	-	-	-	1,171	ביטוח
2.83	1,505	803	-	-	702	ביומד
16.37	8,715	5,079	234	101	3,301	טכנולוגיה
24.27	12,927	6,642	-	584	5,701	מסחר ושרותים
18.86	10,039	2,203	579	692	6,565	נדל"ן ובינוי
12.98	6,908	1,402	-	374	5,132	תעשיה
4.53	2,409	-	-	157	2,252	השקעה ואחזקות
0.72	384	189	-	81	114	נפט וגז
100.00	53,234	18,307	813	1,989	32,125	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020					גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות
%	סך הכל	בחו"ל	מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	
מסה"כ			אלפי ש"ח		
					ענף משק
18.22	367	76	-	291	בנקים
2.33	47	-	-	47	ביטוח
3.03	61	33	-	28	ביומד
16.73	337	200	4	133	טכנולוגיה
24.79	499	243	24	232	מסחר ושרותים
15.54	313	18	28	267	נדל"ן ובינוי
13.75	277	54	15	208	תעשיה
4.82	97	-	6	91	השקעה ואחזקות
0.79	16	8	3	5	נפט וגז
100.00	2,014	632	80	1,302	סך הכל

גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020				
%	סך הכל	בחו"ל	נסחרות במדד	נסחרות במדד
			מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ	אלפי ש"ח			
18.18	1,150	231	-	919
2.37	150	-	-	150
3.05	193	103	-	90
16.76	1,060	624	13	423
24.59	1,555	751	75	729
15.60	987	58	89	840
13.79	872	167	48	657
4.89	309	-	20	289
0.77	49	24	10	15
100.00	6,325	1,958	255	4,112

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכלגמל להשקעה מניות

ליום 31 בדצמבר 2020				
%	סך הכל	בחו"ל	נסחרות במדד	נסחרות במדד
			מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ	אלפי ש"ח			
18.27	4,857	1,095	-	3,762
2.31	613	-	-	613
2.97	789	421	-	368
16.93	4,501	2,719	53	1,729
25.11	6,676	3,384	306	2,986
15.19	4,038	239	362	3,437
13.72	3,647	763	196	2,688
4.74	1,261	-	82	1,179
0.76	201	99	42	60
100.00	26,583	8,720	1,041	16,822

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020														
הראל גמל להשקעה כללי			הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10%			הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20%			הראל גמל להשקעה מניית			הראל גמל להשקעה מניית		
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם		
סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ
אלפי ש"ח														
71,047	53,122	124,169	24,696	5,271	29,967	23,655	13,840	37,495	5,086	5,086	3,446	3,446	882	882
14,835	6,214	21,049	2,340	670	3,010	4,764	1,889	6,653	-	-	-	-	-	-
85,882	59,336	145,218	27,036	5,941	32,977	28,419	15,729	44,148	5,086	5,086	3,446	3,446	882	882

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020					
דירוג מקומי (*)					
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה הכלכה	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה כללי
אלפי ש"ח					
882	3,446	4,212	18,138	15,009	49,586
-	-	96	3,978	7,345	15,992
-	-	437	1,214	2,165	4,254
-	-	152	140	72	523
-	-	189	185	105	692
882	3,446	5,086	23,655	24,696	71,047
-	-	-	1,071	311	3,953
-	-	-	51	21	192
-	-	-	7	2	27
-	-	-	2	2	4
-	-	-	409	153	1,550
-	-	-	12,300	4,782	47,396
-	-	-	13,840	5,271	53,122
882	3,446	5,086	37,495	29,967	124,169
-	-	-	5,258	2,077	19,906

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב
אחרים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץנכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות
בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדורג

הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץסך הכל נכסי חוב בארץ

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020

דירוג בינלאומי (*)

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה כללי
אלפי ש"ח		

109	54	340

351	172	1,092

3,587	1,762	11,169

717	352	2,234

4,764	2,340	14,835

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

A ומעלה

BBB

נמוך מ-BBB

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:

לא מדורג

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"לסך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

56	16	177

1,833	654	6,037

1,889	670	6,214

6,653	3,010	21,049

1,225	332	4,082

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Moody's* ו-*Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות הוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020			נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה כללי	
באחוזים			
1.22	1.28	1.22	AA ומעלה
1.99	2.10	1.97	A
2.58	2.83	2.50	BBB
7.24	7.30	7.18	נמוך מ-BBB
2.65	2.67	2.63	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה S & P, Mood's ו-Fitch.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה
סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב	מסה"ב
13,618	9.38	3,709	11.25	3,596	8.15	31	0.61	-	-	-	-	-	-
1,411	0.97	1,389	4.21	532	1.21	41	0.81	-	-	-	-	-	-
1,114	0.77	169	0.51	349	0.79	-	-	-	-	-	-	-	-
33,741	23.23	4,874	14.78	9,363	21.20	144	2.83	-	-	-	-	-	-
31,642	21.79	5,482	16.62	8,250	18.69	242	4.75	-	-	-	-	-	-
4,651	3.20	784	2.38	1,353	3.06	120	2.36	-	-	-	-	-	-
7,765	5.35	1,228	3.72	2,084	4.72	197	3.87	-	-	-	-	-	-
1,350	0.93	279	0.85	374	0.85	99	1.95	-	-	-	-	-	-
49,926	34.38	15,063	45.68	18,247	41.33	4,212	82.82	882	100.00	3,446	100.00	882	100.00
145,218	100.00	32,977	100.00	44,148	100.00	5,086	100.00	882	100.00	3,446	100.00	882	100.00

ענף משק

בנקים

ביטוח

טכנולוגיה

מסחר

ושרותים

נדל"ן

ובינוי

תעשייה

השקעה

ואחזקות

נפט וגז

אג"ח

ממשלתי

סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה ישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

גמל להשקעה כללי

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	1,866	475	1,125	81	-	2,327	5,874	59	5,933
-	370	974	2,856	1,916	-	25	6,141	-	6,141
-	2,380	660	1,471	323	-	16	4,850	45	4,895
-	-	3	2,319	2,418	-	4	4,744	-	4,744
-	1,524	339	1,402	187	-	10	3,462	42	3,504
-	5,909	17,434	5,071	5,354	-	14,761	48,529	22,409	70,938
-	(1)	1,767	476	188	-	2,864	5,294	297	5,591
49,926	24,123	27,111	3,443	88	1,067	69,418	175,176	9	175,185
-	3,284	4,471	5,891	4,909	-	2,493	21,048	103	21,151
49,926	39,455	53,234	24,054	15,464	1,067	91,918	275,118	22,964	298,082

בריטניה

סין

צרפת

יפן

שוויץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	322	19	43	3	248	635	2	637
-	375	4	56	12	1	448	2	450
-	1,167	628	193	845	663	3,496	851	4,347
15,063	9,556	1,075	779	4	8,061	34,538	-	34,538
-	811	288	491	706	111	2,407	17	2,424
15,063	12,231	2,014	1,562	1,570	9,084	41,524	872	42,396

בריטניה

צרפת

ארצות הברית

ישראל

אחר

סך הכל

גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
אלפי ש"ח								
1,190	7	1,183	403	9	131	59	581	-
828	-	828	1	258	332	119	118	-
993	5	988	2	38	171	13	764	-
721	5	716	1	22	163	41	489	-
11,111	2,603	8,508	2,326	1,720	590	1,955	1,917	-
46,517	1	46,516	17,939	11	710	3,396	6,213	18,247
4,599	47	4,552	332	1,422	1,008	742	1,048	-
65,959	2,668	63,291	21,004	3,480	3,105	6,325	11,130	18,247

בריטניה

סין

צרפת

שוויץ

ארצות הברית

ישראל

אחר

סך הכל

גמל להשקעה מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות אלפי ש"ח	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות
1,109	33	1,076	149	44	619	254	10	-
3,060	-	3,060	1	960	1,572	523	4	-
1,083	25	1,058	9	178	810	61	-	-
1,159	21	1,138	141	124	463	410	-	-
2,612	-	2,612	2	1,331	1,277	2	-	-
579	-	579	-	146	433	-	-	-
1,086	23	1,063	6	103	772	182	-	-
25,033	12,336	12,697	1,343	-	2,790	8,532	32	-
1,263	163	1,100	(132)	103	262	867	-	-
26,847	5	26,842	6,589	46	1,279	13,892	824	4,212
1,054	-	1,054	1	152	372	529	-	-
4,167	36	4,131	18	805	1,973	1,331	4	-
69,052	12,642	56,410	8,127	3,992	12,622	26,583	874	4,212

סך הכל

בריטניה
סין
צרפת
גרמניה
יפן
קוריאה
שוויץ
ארצות הברית
אירופה
ישראל
ש.מתעוררים-אחר
אחר

הראל גמל להשקעה הלכה

ליום 31 בדצמבר 2020				
אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח				
-	151	151	-	151
-	118	118	-	118
-	58	58	-	58
-	302	302	585	887
-	(173)	(173)	419	246
3,446	526	3,972	735	4,707
-	46	46	-	46
3,446	1,028	4,474	1,739	6,213

צרפת
גרמניה
נורווגיה
ארצות הברית
אירופה
ישראל
אחר

סך הכל

גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

ליום 31 בדצמבר 2020				
אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח				
882	179	1,061	-	1,061

ישראל

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנבקעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה. אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהל סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציית, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייצוג משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהול השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול וניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי- תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיסית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ. היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 15, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	✓		סיכונים שוק
	✓		האטה כלכלית בישראל
	✓		סיכונים אשראי
		✓	סיכון מחירי נכסים אחרים
סיכונים ענפיים	✓		שינויים רגולטוריים
	✓		סיכון נזילות
סיכונים מיוחדים לחברה		✓	סיכונים תפעוליים

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי**א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:**

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי ליידנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל להשקעה (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל להשקעה (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפקוח הדירקטוריון, של הראל גמל להשקעה (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של הקופה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____	מישל סיבוני	יו"ר הדירקטוריון :
_____	דודי לידנר	מנכ"ל :
_____	רם גבל	סמנכ"ל כספים :

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל גמל להשקעה

קופת גמל לחיסכון

דוחות כספיים ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
8	דוח הכנסות והוצאות.....
12	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
16	ביאור 1 - כללי.....
17	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
18	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
19	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
19	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
20	ביאור 6 - מניות.....
21	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
22	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה.....
24	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות.....
25	ביאור 10 - דמי ניהול.....
26	ביאור 11 - הוצאות ישירות.....
28	ביאור 12 - תשואות מסלולי השקעה.....
28	ביאור 13 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
29	ביאור 14 - מסים.....
29	ביאור 15 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....
29	ביאור 16 - אירועים לאחר תאריך הדיווח.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל גמל להשקעה

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל גמל להשקעה (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריהם היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל גמל להשקעה בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל גמל להשקעה (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרס 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

הראל גמל להשקעה - קופת גמל לחיסכון

סומך חייקין, שותפת ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות
עצמאיות המאגדות ב- KPMG International Cooperative
("KPMG International") ישות שווייצרית.

ליום 31 בדצמבר			
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ביאור	
29,196	36,428		רכוש שוטף
3,375	2,403	3	מזומנים ושווי מזומנים
32,571	38,831		חייבים ויתרות חובה
164,102	150,751	4	השקעות פיננסיות
67,232	81,006	5	נכסי חוב סחירים
71,575	88,156	6	נכסי חוב שאינם סחירים
58,616	83,911	7	מניות
361,525	403,824		השקעות אחרות
-	1,067	8	סך כל השקעות פיננסיות
394,096	443,722		נדל"ן להשקעה
			סך כל הנכסים
1,635	1,844	9	זכאים ויתרות זכות
392,461	441,878		זכויות העמיתים
394,096	443,722		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2020						
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה 10% מניות	הראל גמל להשקעה 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
רכוש שוטף						
מזומנים ושווי מזומנים	19,863	2,975	5,617	6,775	1,002	196
חייבים ויתרות חובה	1,255	120	275	745	8	-
	21,118	3,095	5,892	7,520	1,010	196
השקעות פיננסיות						
נכסי חוב סחירים	85,882	27,036	28,419	5,086	3,446	882
נכסי חוב שאינם סחירים	59,336	5,941	15,729	-	-	-
מניות	53,234	2,014	6,325	26,583	-	-
השקעות אחרות	55,609	3,675	7,301	17,283	43	-
סך כל השקעות פיננסיות	254,061	38,666	57,774	48,952	3,489	882
נדל"ן להשקעה	1,067	-	-	-	-	-
סך כל הנכסים	276,246	41,761	63,666	56,472	4,499	1,078
זכאים ויתרות זכות	1,128	237	375	62	25	17
זכויות העמיתים	275,118	41,524	63,291	56,410	4,474	1,061
סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים	276,246	41,761	63,666	56,472	4,499	1,078

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2019					
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה 10% מניות	הראל גמל להשקעה 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות אלפי ש"ח	הראל גמל להשקעה מניות אלפי ש"ח	הראל גמל להשקעה מניות אלפי ש"ח
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
16,039	2,421	4,931	5,406	399	29,196
2,078	103	357	832	5	3,375
18,117	2,524	5,288	6,238	404	32,571
100,783	20,376	31,054	8,967	2,922	164,102
52,243	1,125	13,864	-	-	67,232
45,979	1,183	5,245	19,168	-	71,575
37,114	2,018	5,736	13,729	19	58,616
236,119	24,702	55,899	41,864	2,941	361,525
254,236	27,226	61,187	48,102	3,345	394,096
1,088	100	298	133	16	1,635
253,148	27,126	60,889	47,969	3,329	392,461
254,236	27,226	61,187	48,102	3,345	394,096

רכוש שוטף

מזומנים ושווי מזומנים
חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות אחרות
סך כל השקעות פיננסיות

סך כל הנכסים

זכאים ויתרות זכות

זכויות העמיתים

סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
304	(332)	(1,054)	
			הכנסות (הפסדים)
			ממזומנים ושווי מזומנים
			מה שקעות:
(1,199)	7,840	1,156	מנכסי חוב סחירים
442	3,153	1,993	מנכסי חוב שאינם סחירים
(1,315)	10,119	3,345	ממניות
(5,219)	13,702	10,815	מה שקעות אחרות
-	-	(27)	מנדליין להשקעה
(7,291)	34,814	17,282	סך כל ההכנסות מה שקעות
(6,987)	34,482	16,228	
			סך כל ההכנסות (הפסדים)
			הוצאות
1,442	2,129	2,537	דמי ניהול
171	268	544	הוצאות ישירות
90	102	158	מסים
1,703	2,499	3,239	
			סך כל ההוצאות
(8,690)	31,983	12,989	
			עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה 10%	הראל גמל להשקעה 20%	הראל גמל להשקעה מניית	הראל גמל להשקעה מניית	הראל גמל להשקעה מניית	הראל גמל להשקעה מניית
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(639)	(31)	(110)	(270)	(4)	-	(1,054)
(41)	987	117	76	17	-	1,156
1,475	134	384	-	-	-	1,993
1,916	329	266	834	-	-	3,345
6,130	519	930	3,086	150	-	10,815
(27)	-	-	-	-	-	(27)
9,453	1,969	1,697	3,996	167	-	17,282
8,814	1,938	1,587	3,726	163	-	16,228
1,579	249	387	296	25	1	2,537
434	17	37	56	-	-	544
90	4	12	52	-	-	158
2,103	270	436	404	25	1	3,239
6,711	1,668	1,151	3,322	138	(1)	12,989

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

מנדל"ן להשקעה

סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה 10% מניות	הראל גמל להשקעה 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(180)	(30)	(76)	(44)	(2)	(332)
4,978	1,167	1,619	68	8	7,840
2,497	1	655	-	-	3,153
6,090	179	846	3,004	-	10,119
8,472	271	1,144	3,740	75	13,702
22,037	1,618	4,264	6,812	83	34,814
21,857	1,588	4,188	6,768	81	34,482
1,363	154	349	242	21	2,129
194	9	32	33	-	268
62	2	8	30	-	102
1,619	165	389	305	21	2,499
20,238	1,423	3,799	6,463	60	31,983

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
159	30	77	38	-	304
(730)	(217)	(232)	(20)	-	(1,199)
359	-	83	-	-	442
(776)	(21)	(98)	(420)	-	(1,315)
(3,030)	(72)	(441)	(1,676)	-	(5,219)
(4,177)	(310)	(688)	(2,116)	-	(7,291)
(4,018)	(280)	(611)	(2,078)	-	(6,987)
905	115	255	159	8	1,442
110	8	26	27	-	171
56	2	8	24	-	90
1,071	125	289	210	8	1,703
(5,089)	(405)	(900)	(2,288)	(8)	(8,690)

הכנסות (הפסדים)**ממזומנים ושווי מזומנים****מהשקעות:**

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההפסדים מהשקעות

סך כל ההפסדים**הוצאות**

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות**עודף הפסדים על הוצאות לשנה**

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
156,758	261,220	392,461	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
133,872	130,652	108,914	תקבולים מדמי גמולים
20,720	31,394	48,273	תשלומים לעמיתים
-	-	2,324	העברות צבירה לקופה
21,164	24,386	90,237	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
-	-	165	העברות צבירה מהקופה
-	-	26,372	העברות לקרנות פנסיה חדשות
21,164	24,386	90,237	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
-	-	(24,213)	העברות צבירה, נטו
(8,690)	31,983	12,989	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
261,220	392,461	441,878	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה טווח קצר	הראל גמל להשקעה הלכה	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
392,461	-	3,329	47,969	60,889	27,126	253,148	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
108,914	4	1,580	13,871	13,802	10,461	69,196	תקבולים מדמי גמולים
48,273	563	1,039	4,268	6,668	11,348	24,387	תשלומים לעמיתים
2,324	-	-	83	266	587	1,388	העברות צבירה לקופה
90,237	3,018	3,650	16,432	10,792	36,271	20,074	העברות מקופות גמל העברות בין מסלולים
165	-	-	-	-	-	165	העברות צבירה מהקופה
26,372	-	82	4,482	4,020	2,793	14,995	העברות לקרנות פנסיה חדשות
90,237	1,397	3,102	16,517	12,921	20,448	35,852	העברות לקופות גמל העברות בין מסלולים
(24,213)	1,621	466	(4,484)	(5,883)	13,617	(29,550)	העברות צבירה, נטו
12,989	(1)	138	3,322	1,151	1,668	6,711	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
441,878	1,061	4,474	56,410	63,291	41,524	275,118	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה 10% מניות	הראל גמל להשקעה 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
165,726	20,291	44,007	27,581	3,615	261,220	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
93,337	6,132	15,680	14,507	996	130,652	תקבולים מדמי גמולים
19,221	2,296	5,423	3,605	849	31,394	תשלומים לעמיתים
4,531	4,372	6,080	6,446	2,957	24,386	העברות צבירה לקופה העברות בין מסלולים
11,463	2,796	3,254	3,423	3,450	24,386	העברות צבירה מהקופה העברות בין מסלולים
(6,932)	1,576	2,826	3,023	(493)	-	העברות צבירה, נטו
20,238	1,423	3,799	6,463	60	31,983	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
253,148	27,126	60,889	47,969	3,329	392,461	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה 10% מניות	הראל גמל להשקעה 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה	הראל גמל להשקעה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	סה"כ
99,867	13,539	27,088	15,562	702	156,758	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
87,153	9,254	21,325	15,084	1,056	133,872	תקבולים מזמי גמולים
11,497	2,811	3,711	2,326	375	20,720	תשלומים לעמיתים
3,917	4,823	4,070	4,457	3,897	21,164	העברות צבירה לקופה העברות בין מסלולים
8,625	4,109	3,865	2,908	1,657	21,164	העברות צבירה מהקופה העברות בין מסלולים
(4,708)	714	205	1,549	2,240	-	העברות צבירה, נטו
(5,089)	(405)	(900)	(2,288)	(8)	(8,690)	עודף הפסדים על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
165,726	20,291	44,007	27,581	3,615	261,220	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל גמל להשקעה (להלן - "הקופה") הינה קופת גמל מסלולית המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, אשר הוקמה ביום 15 בנובמבר 2016.

הקרן הכוללת שישה מסלולי השקעה פעילים:

- (1) הראל גמל להשקעה כללי.
- (2) הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות.
- (3) הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות.
- (4) הראל גמל להשקעה מניות.
- (5) הראל גמל להשקעה הלכה.
- (6) הראל גמל להשקעה שקלי טווח קצר (נפתח ביולי 2020).

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העבירה מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

ההשקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את מרבית הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל קופת גמל להשקעה.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרץ, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black & Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתייחבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משוברים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) נדל"ן להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדל"ן להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.
- (15) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%
1.20	0.30	(0.60)
8.10	(7.79)	(6.97)

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2020					
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ אלפי ש"ח
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
47	15	10	13	-	85
5	-	1	3	-	9
1,107	102	166	516	8	1,899
2	-	-	-	-	2
27	3	8	3	-	41
67	-	90	210	-	367
1,255	120	275	745	8	2,403

ריבית ודיבידנד לקבל
מוסדות
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות
חייבים קופות
סך הכל חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2019					
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ אלפי ש"ח
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
74	11	12	18	-	115
4	-	1	2	-	7
1,552	80	230	735	5	2,602
2	-	-	-	-	2
19	2	5	1	-	27
427	10	109	76	-	622
2,078	103	357	832	5	3,375

ריבית ודיבידנד לקבל
מוסדות
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות
אחרים
סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
49,926	15,063	18,247	4,212	3,446	882	91,776
אגרות חוב ממשלתיות						
35,891	11,963	10,155	780	-	-	58,789
אגרות חוב קונצרניות:						
65	10	17	94	-	-	186
שאינן ניתנות להמרה						
35,956	11,973	10,172	874	-	-	58,975
שניתנות להמרה						
85,882	27,036	28,419	5,086	3,446	882	150,751
סך הכל נכסי חוב סחירים						

ליום 31 בדצמבר 2019

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
61,175	10,833	21,616	8,422	2,922	104,968
אגרות חוב ממשלתיות					
39,589	9,541	9,432	543	-	59,105
אגרות חוב קונצרניות:					
19	2	6	2	-	29
שאינן ניתנות להמרה					
39,608	9,543	9,438	545	-	59,134
שניתנות להמרה					
100,783	20,376	31,054	8,967	2,922	164,102
סך הכל נכסי חוב סחירים					

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,499	258	958	4,715
854	94	229	1,177
54,983	5,589	14,542	75,114
59,336	5,941	15,729	81,006
אגרות חוב קונצרניות:			
59,336	5,941	15,729	81,006
שאינן ניתנות להמרה			
פקדונות בבנקים			
הלוואות לאחרים			
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים			

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,503	24	964	4,491
772	23	208	1,003
47,968	1,078	12,692	61,738
52,243	1,125	13,864	67,232
52,243	1,125	13,864	67,232

אגרות חוב קונצרניות:
שאינן ניתנות להמרה
פקדונות בבנקים
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
50,673	2,014	6,325	26,583	85,595
2,561	-	-	-	2,561
53,234	2,014	6,325	26,583	88,156

מניות סחירות
מניות לא סחירות
סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2019

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
43,827	1,183	5,245	19,168	69,423
2,152	-	-	-	2,152
45,979	1,183	5,245	19,168	71,575

מניות סחירות
מניות לא סחירות
סך הכל מניות

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
24,054	1,562	3,105	12,622	-	41,343
15,464	1,570	3,480	3,992	-	24,506
640	24	75	352	18	1,109
1,005	336	221	3	-	1,565
-	-	-	-	25	25
18	1	2	10	-	31
41,181	3,493	6,883	16,979	43	68,579

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

12,795	-	-	-	-	12,795
1,134	130	286	304	-	1,854
499	52	132	-	-	683
14,428	182	418	304	-	15,332
55,609	3,675	7,301	17,283	43	83,911

ליום 31 בדצמבר 2019

הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
22,276	706	2,751	11,705	-	37,438
10,496	1,014	2,473	1,715	-	15,698
427	12	52	228	10	729
656	218	157	3	-	1,034
40	1	5	21	9	76
18	-	2	8	-	28
33,913	1,951	5,440	13,680	19	55,003

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

2,048	-	-	-	-	2,048
788	59	198	49	-	1,094
365	8	98	-	-	471
3,201	67	296	49	-	3,613
37,114	2,018	5,736	13,729	19	58,616

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ב. להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2020						
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הכלה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
23,626	897	2,745	13,006	1,772	42,046	מניות
313	63	78	-	12	466	מדד
(35,767)	(1,340)	(5,663)	(13,098)	337	(55,531)	מטבע זר
(183)	(66)	(63)	-	(10)	(322)	ריבית
ליום 31 בדצמבר 2019						
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הכלה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
24,079	655	2,948	12,876	1,350	41,908	מניות
(273)	(27)	(76)	-	(8)	(384)	מדד
(28,455)	(1,070)	(5,192)	(9,617)	359	(43,975)	מטבע זר
(222)	(54)	(81)	-	(6)	(363)	ריבית

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

ליום 31 בדצמבר 2020		
הראל גמל להשקעה כללי	אלפי ש"ח	
-	-	יתרה ליום 1 בינואר
1,067	1,067	רכישות ותוספות
66	66	עלויות והוצאות שהוונו
1,133	1,133	סה"כ תוספות
(66)	(66)	התאמת שווי הוגן
1,067	1,067	יתרה ליום 31 בדצמבר

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ב. נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהינם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. הערכות שווי חיצוניות מבוצעות לפחות אחת לשנה, במועדים שונים עבור נכסים שונים בתיק הנדל"ן להשקעה. בשאר תקופות הדיווח מתבצעת בחינה פנימית, במטרה לוודא שלא חל שינוי מהותי בשווי הנכס בהתאם לפרמטרים שעל בסיסם נערכה הערכת השווי.

הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה.

הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי מהימנות האשראי שלהם; חלוקת האחזקות בין הקבוצה והשוכר לגבי אחזקות וביטוח הנכס; ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות, גישת ההשוואה, נכסים דומים והיוון תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהנכס. שוויים של מרבית הנכסים נקבע בהתאם לאמידת תזרימי המזומנים ולגביהם מובאים בחשבון הסיכון המובנה שלהם. מרבית נכסי הנדל"ן המסחרי ונדל"ן המשרדים מהווים בשיעור היוון 3.5% לנדל"ן חו"ל ושיעור היוון שבין 6% ל-7.25% לנדל"ן בישראל וזאת בהתאם לרמת הסיכון המתאימה בנכס.

הערכת השווי לנדל"ן להשקעה בהקמה מבוססת על אמידת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה לאחר הקמתו, בניכוי הערך הנוכחי של אומדן עלויות ההקמה הצפויות לנבוע לצורך השלמתו ובניכוי רווח יזמי סביר כאשר רלוונטי, תוך התחשבות בשיעור ההיוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס.

אומדן השווי ההוגן יגדל באם שיעור ההיוון של תזרים המזומנים יקטן, ויקטן באם שיעור התפוסה יקטן. הנדל"ן להשקעה מורכב בעיקר מבנייני משרד ונדל"ן מסחרי.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ג. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקופה כנדל"ן להשקעה:

ליום 31 בדצמבר
2020
אלפי ש"ח

1,067

בבעלות

ד. חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2020							
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
8	-	2	3	-	-	13	חברה מנהלת
45	9	12	34	-	17	117	מוסדות
258	111	113	13	25	-	520	התחייבויות בגין נגזרים
668	92	209	12	-	-	981	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
141	15	37	-	-	-	193	זכאים בגין משכנתאות
8	1	2	-	-	-	11	זכאים בגין השקעות
-	9	-	-	-	-	9	זכאים קופות
1,128	237	375	62	25	17	1,844	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2019						
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה מניות	הראל גמל להשקעה הלכה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
36	2	5	4	-	47	חברה מנהלת
57	2	10	5	-	74	מוסדות
476	66	140	124	16	822	התחייבויות בגין נגזרים
373	26	104	-	-	503	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
142	4	38	-	-	184	זכאים בגין משכנתאות
4	-	1	-	-	5	זכאים בגין השקעות
1,088	100	298	133	16	1,635	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול לפי מסלולי השקעה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
905	1,363	1,579
115	154	249
255	349	387
159	242	296
8	21	25
-	-	1
1,442	2,129	2,537

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים:

הראל גמל להשקעה כללי

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

הראל גמל להשקעה מניות

הראל גמל להשקעה הלכה

הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

דמי ניהול מסך נכסים:

1.05	1.05	1.05
0.65	0.66	0.65
0.64	0.68	0.63
0.66	0.67	0.65
0.64	0.66	0.64
0.55	0.64	0.58
-	-	0.08

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:

הראל גמל להשקעה כללי

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

הראל גמל להשקעה מניות

הראל גמל להשקעה הלכה

הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

ביאור 11 - הוצאות ישירות

כל המסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						כל המסלולים
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.019	0.017	0.018	40	54	76	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.005	0.001	0.001	10	2	3	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.009	0.009	0.006	18	30	24	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
*-	0.014	0.060	1	45	249	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.045	0.036	0.040	91	119	168	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות
*-	*-	*-	1	1	2	קרנות ותעודות סל
0.005	0.005	0.005	10	17	22	עמלות אחרות**
0.082	0.082	0.130	171	268	544	סך הכל הוצאות ישירות

גמל להשקעה כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						גמל להשקעה כללי
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.016	0.016	0.017	22	33	45	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	6	2	2	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.010	0.012	0.007	14	24	19	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
*-	0.022	0.094	1	45	249	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.045	0.036	0.038	58	76	101	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
*-	*-	*-	1	1	1	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.006	0.006	0.006	8	13	17	עמלות אחרות**
0.083	0.093	0.164	110	194	434	סך הכל הוצאות ישירות

גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.016	0.011	0.016	3	3	5	
0.004	0.001	0.001	1	-	-	
*-	*-	0.002	-	-	1	
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך						
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך						
הוצאות בגין השקעות לא סחירות						
עמלות ניהול חיצוני :						
0.028	0.025	0.027	4	6	10	
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל						
בגין השקעה בנכסים בישראל						
באמצעות קרנות ותעודות סל						
*-	*-	*-	*-	*-	*-	
*-	*-	0.003	*-	*-	1	
עמלות אחרות**						
0.048	0.037	0.048	8	9	17	
סך הכל הוצאות ישירות						

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.016	0.012	0.014	6	6	9
0.004	0.001	0.001	1	-	-
0.011	0.011	0.006	4	6	4
0.036	0.030	0.032	13	16	20
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.006	0.007	0.007	2	4	4
0.073	0.061	0.060	26	32	37

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

גמל להשקעה מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.041	0.030	0.033	9	12	17
0.008	0.001	0.001	2	-	1
0.073	0.053	0.071	16	21	37
0.001	0.001	0.001	*-	*-	1
0.001	0.001	0.001	*-	*-	*-
0.124	0.087	0.107	27	33	56

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

הראל גמל להשקעה הלכה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.003	0.003	0.011	*-	*-	*-
*-	*-	*-	*-	*-	*-
*-	*-	*-	*-	*-	*-
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.003	0.003	0.011	*-	*-	*-

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**
סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2020	2020
שיעור מתוך	
יתרת נכסים	אלפי ש"ח
ממוצעת	
0.004	* -

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 12 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה שנתית נומינלית ברוטו			
2020	2019	2018	2017
באחוזים			
4.00	11.61	(2.31)	7.38
3.03	7.38	(1.56)	4.96
3.09	8.61	(1.46)	5.85
6.58	21.15	(6.55)	11.88
1.85	2.48	(0.10)	0.14
0.01	-	-	-

הראל גמל להשקעה כללי

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות

הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות

הראל גמל להשקעה מניות

הראל גמל להשקעה הלכה

הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר

ביאור 13 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר	
2020	2019
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(13)	(47)
4,187	2,965
512	324
5,842	1,264
10,528	4,506

החברה המנהלת

צדדים קשורים אחרים:

מניות

אגרות חוב סחירות

קרנות השקעה

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 327 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	2018
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,537	2,129	1,442

דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 14 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
הראל גמל להשקעה כללי	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
90	4	12	52	-	158

בגין השקעות בניירות ערך זרים

ביאור 15 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות. להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2020	
סה"כ יתרת התחייבויות	סה"כ יתרת התחייבויות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
43,525	35,382

התחייבות קרנות השקעה

ב. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ג. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של כ-9.5 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

א. החל מיום 1 במרס 2020, ניהול ההשקעות בגין הנכסים הסחירים בקופה יועבר בשלבים לידי הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ (להלן: "הראל פיננסיים") באופן שבסופו של דבר כלל הנכסים הסחירים בקופה ינוהלו בלעדית על ידי הראל פיננסיים. ביחס למרכיב הנכסים הלא סחירים בתיק ההשקעות של הקופה, החברה המנהלת (באמצעות חטיבת ההשקעות) תמשיך לנהל את הנכסים הלא סחירים הקיימים בתיק ההשקעות וכן תרכוש ותנהל נכסים לא סחירים נוספים, הכל בהתאם למדיניות ההשקעות שתוצע על ידי הראל פיננסיים ושתאושר על ידי החברה, מעת לעת.

העברת ניהול ההשקעות כאמור, תהיה לתקופה של 12 חודשים, בסיומה, תחליט וועדת השקעות עמיתים באם להאריך את התקופה.

ב. בחודש מרס נפתח בקופה מסלול השקעה חדש, מסלול "מחקה מדד S&P 500 וזאת, בהתאם להוראות חוזר: "מסלולי השקעה בקופת גמל- תיקון".

הראל חיסכון לילד

קופת גמל לחיסכון לילד

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
	א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
	ב. מועד הקמת קופת הגמל	3
	ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	3
	ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	4
	ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	4
	ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	4
2.	ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	4
	א. יחס נזילות	4
	ב. משך חיים ממוצע של החיסכון	4
	ג. שינוי במספר העמיתים	5
	ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה	5
3.	מידע אודות דמי ניהול	5
4.	ניתוח מדיניות השקעה	6
	א. מדיניות ההשקעה	6
	ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	6
5.	ניהול סיכונים	8
	א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	8
	ב. סיכוני נזילות	8
	ג. סיכוני שוק	9
	ד. סיכוני אשראי	13
	ה. סיכונים גיאוגרפיים	19
	ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	23
	ז. גורמי סיכון על פי טיבם	24
6.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	25
7.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	25

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל**א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה****קופת הגמל:**

- שם קופת הגמל: הראל חיסכון לילד (להלן - "הקופה").
- סוג קופת הגמל: קופת גמל להשקעה - חיסכון ארוך טווח לילד.
- קוד הקופה: 512267592-000000000009438-0000-000
- סוג העמיתים: ילדים שההצטרפות הראשונית שלהם נעשתה באמצעות המוסד לביטוח לאומי וההפקדות לקופה נעשים על ידי המוסד לביטוח לאומי בלבד.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון עד גיל 21. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1.1 ב. בדוח הכספי.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה החלה לפעול בינואר 2017.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 כוללת הקופה ארבעה מסלולי השקעה. ראה גם סעיף ג' להלן.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן מספרי המסלולים הכלולים באישור:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	512267592-000000000009438-09555-000	2017
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	512267592-000000000009438-11375-000	2017
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	512267592-000000000009438-11376-000	2017
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	512267592-000000000009438-11377-000	2017

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות
אין שינוי.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

החל מה- 1.1.2017 מפקיד המוסד לביטוח לאומי בכל חודש 50 ש"ח עבור כל ילד שהורים זכאים לקבל עבורו קצבת ילדים. במקביל להפקדות הביטוח הלאומי, ההורה רשאי להפקיד לתוכנית 50 ש"ח נוספים, מחשבון קצבת הילדים המשולמת על-ידי המוסד לביטוח לאומי, ובכך להכפיל את סכום החיסכון.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו
אין שינוי.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל

א. יחס נזילות

שיעור הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל רשאים למשוך ממנה מתוך כלל נכסי קופת הגמל, לתאריך הדוח:

2020	
%	
9.42	הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי
7.52	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט
10.53	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני
7.17	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון

משך החיים הממוצע של זכויות העמיתים, עבור אותם עמיתים שחשכוונותיהם טרם הבשילו:

2020	
שנים	
8.41	הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי
8.19	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט
7.59	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני
8.39	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה

ג. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקופה:

מספר חשבונות העמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
227,419	3,272	13,382	217,309	עצמאיים

ד. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר				
2019		2020		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
694,350	202,978	883,976	207,621	חשבונות פעילים
38,571	14,331	71,929	19,798	חשבונות לא פעילים
732,921	217,309	955,905	227,419	סה"כ

3. מידע אודות דמי ניהול

שיעור דמי הניהול

החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול בשיעור של 0.23% שנתי מנכסי הקופה. דמי ניהול אינם נגבים מעמיתי הקופה, אלא מועברים לחברה המנהלת על ידי המוסד לביטוח לאומי.

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים הינו 57 אש"ח במסלול הלכתי, 706 אש"ח במסלול סיכון מועט, 134 אש"ח במסלול סיכון בינוני ו-177 אש"ח במסלול סיכון גבוה. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפויות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּזו ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיחות חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשיך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העלויות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום 2020 הגרעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.

נושא	תיאור פעולות החברה
שוק המניות	ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ש"ח באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשיפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות גלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים. דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בשיבוטיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים השוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם :

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים : סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020				
נכסים נטו (באלפי ש"ח)				
הראל חיטון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיטון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיטון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיטון לילד - מסלול הלכתי	נזילות (בשנים)
167,662	129,877	273,341	246,457	נכסים נזילים וסחירים
-	5,281	12,985	-	מח"מ של עד שנה
-	29,682	66,902	-	מח"מ מעל שנה
2,704	7,440	14,669	(1,095)	אחרים
170,366	172,280	367,897	245,362	סה"כ

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת כאמור. לאור היקף נכסיה של הקופה, והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה הינו 7.17%-10.53% (ראה פרוט לפי מסלולים בסעיף 2 לעיל), הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2020, כ- 86% מנכסי הקופה הושקעו בנכסים נזילים או סחירים (כ- 100% במסלול הלכתי, כ- 74% במסלול סיכון מועט, כ- 75% במסלול סיכון בינוני וכ- 98% במסלול סיכון גבוה).

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות הנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופת הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכסל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

הראל גמל השקעה לילד - מסלול הלכתי

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד אלפי ש"ח	המחירים לצרכן אלפי ש"ח	בהצמדה למדד אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח
171,030	61,716	12,616	245,362
(34,950)	600	34,350	-
136,080	62,316	46,966	245,362

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל השקעה לילד - מסלול סיכון מועט

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד אלפי ש"ח	המחירים לצרכן אלפי ש"ח	בהצמדה למדד אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח
162,312	126,296	79,289	367,897
25,669	566	(26,235)	-
187,981	126,862	53,054	367,897

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל השקעה לילד - מסלול סיכון בינוני

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד אלפי ש"ח	המחירים לצרכן אלפי ש"ח	בהצמדה למדד אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח
64,792	45,477	62,011	172,280
24,548	222	(24,770)	-
89,340	45,699	37,241	172,280

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

הראל גמל השקעה לילד - מסלול סיכון גבוה			
ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
80,796	924	88,646	170,366
40,861	-	(40,861)	-
121,657	924	47,785	170,366

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)		ליום 31 בדצמבר 2020
-1%	+1%	
אחוזים		
3.43	(2.96)	הראל חיטון לילד - מסלול הלכתי
3.83	(3.38)	הראל חיטון לילד - מסלול סיכון מועט
2.39	(2.11)	הראל חיטון לילד - מסלול סיכון בינוני
0.09	(0.08)	הראל חיטון לילד - מסלול סיכון גבוה

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

הראל גמל השקעה לילד - מסלול סיכון מועט					
ליום 31 בדצמבר 2020					
נשחרות במדד	נשחרות במדד	לא סחיר	בח"ל	סך הכל	%
ת"א 125	מניות היתר	אלפי ש"ח			מסה"כ
2,606	-	-	672	3,278	15.47
425	-	-	-	425	2.01
254	-	-	291	545	2.57
1,196	37	149	1,787	3,169	14.96
2,066	212	-	2,580	4,858	22.93
2,381	251	455	2,335	5,422	25.58
1,861	136	-	482	2,479	11.70
817	57	-	-	874	4.12
41	29	-	69	139	0.66
11,647	722	604	8,216	21,189	100.00

ענף משק
בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

**הראל גמל השקעה לילד -
מסלול סיכון בינוני**

ליום 31 בדצמבר 2020					
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ					
17.94	5,972	1,287	-	-	4,685
2.30	764	-	-	-	764
2.95	982	524	-	-	458
16.99	5,654	3,301	135	66	2,152
24.49	8,153	4,055	-	381	3,717
16.34	5,437	297	409	451	4,280
13.52	4,498	909	-	244	3,345
4.72	1,570	-	-	102	1,468
0.75	250	123	-	53	74
100.00	33,280	10,496	544	1,297	20,943

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

**הראל גמל השקעה לילד -
מסלול סיכון גבוה**

ליום 31 בדצמבר 2020					
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד	נסחרות במדד
				מניות היתר	ת"א 125
מסה"כ					
18.22	14,982	3,337	-	-	11,645
2.31	1,897	-	-	-	1,897
2.97	2,439	1,301	-	-	1,138
17.09	14,042	8,359	171	163	5,349
25.00	20,552	10,368	-	946	9,238
15.21	12,497	739	-	1,121	10,637
13.69	11,253	2,333	-	605	8,315
4.75	3,903	-	-	254	3,649
0.76	622	307	-	131	184
100.00	82,187	26,744	171	3,220	52,052

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה לווה בודד ולקבוצת לווים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת אגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לווים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020							
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני			הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט			הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי
שחירים	שאינם			שאינם			שחירים
	סה"כ	שחירים	שחירים	סה"כ	שחירים	שחירים	
אלפי ש"ח							
17,228	80,783	30,965	49,818	255,644	68,568	187,076	208,666
-	15,335	3,998	11,337	33,401	11,319	22,082	-
17,228	96,118	34,963	61,155	289,045	79,887	209,158	208,666

בארץ

בחו"ל

סך הכל נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020			
דירוג מקומי (*)			
הראל חיסכון לילד - מסלול הכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה
אלפי ש"ח			

208,666	119,824	32,792	13,934
-	50,556	12,679	446
-	14,735	3,622	1,578
-	851	311	566
-	1,110	414	704
208,666	187,076	49,818	17,228

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים
ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדורג

הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

-	26,012	11,722	-

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020	
דירוג בינלאומי (*)	
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט
אלפי ש"ח	
260	507
835	1,626
8,534	16,622
1,708	3,327
-	-
11,337	22,082
129	372
3,869	10,947
3,998	11,319
15,335	33,401
2,793	7,976

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
A ומעלה
BBB
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות
פיננסיים בדירוג:
לא מדורג
נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו- *Fitch*.
כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו- 16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020		נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	
1.24	1.24	AA ומעלה
1.99	2.03	A
2.62	2.66	BBB
7.27	7.34	נמוך מ-BBB
2.66	2.69	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *S & P, Mood's* ו- *Fitch*. לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020							
הראל חיסכון לילד - מסלול ההכתי		הראל חיסכון לילד - מסלול ההכתי		הראל חיסכון לילד - מסלול ההכתי		הראל חיסכון לילד - מסלול ההכתי	
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
ענף משק							
-	-	-	-	-	-	-	-
בנקים	-	29,252	10.12	9,850	10.25	158	0.92
ביטוח	-	8,470	2.93	1,741	1.81	163	0.95
טכנולוגיה	-	1,635	0.57	827	0.86	-	-
מסחר	-	50,321	17.41	21,662	22.54	547	3.18
ושרותים	-	56,673	19.60	20,077	20.89	934	5.41
נדל"ן	-	7,545	2.61	3,116	3.24	380	2.21
ובינוי	-	12,346	4.27	4,849	5.04	740	4.29
תעשייה	-	2,472	0.86	944	0.98	372	2.16
השקעה	-	-	-	-	-	-	-
ואחזקות	-	-	-	-	-	-	-
נפט וגז	-	-	-	-	-	-	-
אג"ח	-	-	-	-	-	-	-
ממשלתי	100.00	120,331	41.63	33,052	34.39	13,934	80.88
סך הכל	100.00	289,045	100.00	96,118	100.00	17,228	100.00

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח") שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה ישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

הראל גמל השקעה לילד - מסלול הלכתי

ליום 31 בדצמבר 2020				
אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח				
-	2,722	2,722	-	2,722
-	178	178	4,248	4,426
-	8,382	8,382	38,132	46,514
208,666	26,528	235,194	39,479	274,673
-	(1,114)	(1,114)	10,674	9,560
208,666	36,696	245,362	92,533	337,895

צרפת

יפן

ארצות הברית

ישראל

אחר

סך הכל

הראל גמל השקעה לילד - מסלול סיכון מועט

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	2,944	168	380	27	-	2,163	5,682	20	5,702
-	3,545	685	497	109	-	5	4,841	15	4,856
-	10,196	7,204	1,717	7,978	-	15,481	42,576	7,576	50,152
-	-	704	161	63	-	3,357	4,285	100	4,385
120,331	68,747	10,076	5,860	32	507	81,241	286,794	3	286,797
-	7,868	2,352	4,216	6,473	-	2,810	23,719	49	23,768
120,331	93,300	21,189	12,831	14,682	507	105,057	367,897	7,763	375,660

בריטניה
צרפת
ארצות הברית
אירופה
ישראל
אחר
סך הכל

הראל גמל השקעה לילד - מסלול סיכון בינוני

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאוזנת	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	1,409	309	728	52	-	803	3,301	39	3,340
-	281	633	1,849	1,261	-	2	4,026	-	4,026
-	1,820	72	952	209	-	10	3,063	29	3,092
-	-	2	1,501	1,565	-	3	3,071	-	3,071
-	1,166	220	908	121	-	6	2,421	28	2,449
-	4,653	10,454	3,283	4,096	-	8,425	30,911	14,507	45,418
-	-	1,099	308	121	-	1,055	2,583	192	2,775
33,052	18,240	17,704	2,453	57	716	36,612	108,834	6	108,840
-	2,498	2,787	3,814	3,493	-	1,478	14,070	67	14,137
33,052	30,067	33,280	15,796	10,975	716	48,394	172,280	14,868	187,148

בריטניה

סין

צרפת

יפן

שוויץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

הראל גמל השקעה לילד - מסלול סיכון גבוה

ליום 31 בדצמבר 2020									
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח									
-	36	781	1,887	135	-	401	3,240	100	3,340
-	14	1,607	4,793	2,926	-	3	9,343	-	9,343
-	-	185	2,468	542	-	26	3,221	76	3,297
-	1	1,262	1,413	377	-	430	3,483	64	3,547
-	-	5	3,892	4,058	-	7	7,962	-	7,962
-	-	1	1,321	445	-	-	1,767	-	1,767
-	-	560	2,353	314	-	17	3,244	71	3,315
-	122	26,349	8,506	-	-	4,888	39,865	37,609	77,474
-	-	2,707	798	315	-	(2)	3,818	498	4,316
13,934	3,107	42,988	4,049	142	-	13,810	78,030	15	78,045
-	-	1,636	1,136	465	-	2	3,239	-	3,239
-	14	4,106	6,016	2,454	-	564	13,154	110	13,264
13,934	3,294	82,187	38,632	12,173	-	20,146	170,366	38,543	208,909

סך הכל

בריטניה
סין
צרפת
גרמניה
יפן
קוריאה
שווייץ
ארצות הברית
אירופה
ישראל
ש.מתעוררים-אחר
אחר

ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנבקעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהלת סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסתייע במידת הצורך ביועץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, וברכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויותיה השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי ה-IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי-תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר. בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות מהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 14, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	סיכונים שוק	√	
	האטה כלכלית בישראל	√	
	סיכונים אשראי	√	
	סיכון מחירי נכסים אחרים	√	
סיכונים ענפיים	שינויים רגולטוריים	√	
	סיכון נזילות	√	
סיכונים מיוחדים לחברה	סיכונים תפעוליים	√	

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל חיסכון לילד (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן ההשתלמות וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה ב קופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל חיסכון לילד (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע ל קופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע ל קופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל חיסכון לילד (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of (COSO) the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____	מישל סיבוני	יו"ר הדירקטוריון :
_____	דודי לידנר	מנכ"ל :
_____	רם גבל	סמנכ"ל כספים :

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל חיסכון לילד

קופת גמל לחיסכון לילד

דוחות כספיים

ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
8	דוח הכנסות והוצאות.....
12	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
16	ביאור 1 - כללי.....
17	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
18	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
19	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
20	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
20	ביאור 6 - מניות.....
21	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
23	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה.....
24	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות.....
25	ביאור 10 - הוצאות ישירות.....
27	ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה.....
27	ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
27	ביאור 13 - מסים.....
28	ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל חיסכון לילד

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל חיסכון לילד (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל חיסכון לילד בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל חיסכון לילד (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להוראות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
43,531	71,430		רכוש שוטף
5,537	6,818	3	מזומנים ושווי מזומנים
49,068	78,248		חייבים ויתרות חובה
433,524	496,207	4	השקעות פיננסיות
87,244	114,850	5	נכסי חוב סחירים
88,847	136,656	6	נכסי חוב שאינם סחירים
78,710	133,872	7	מניות
688,325	881,585		השקעות אחרות
-	1,223	8	סך כל השקעות פיננסיות
737,393	961,056		נדל"ן להשקעה
			סך כל הנכסים
4,472	5,151	9	זכאים ויתרות זכות
732,921	955,905		זכויות העמיתים
737,393	961,056		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי ליידינר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 18 במרס 2021.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2020					
הראל חיסכון לילד - מסלול הלבתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
32,217	15,900	7,914	15,399	71,430	רכוש שוטף
3,423	961	791	1,643	6,818	מזומנים ושווי מזומנים
35,640	16,861	8,705	17,042	78,248	חייבים ויתרות חובה
208,666	209,158	61,155	17,228	496,207	השקעות פיננסיות
-	79,887	34,963	-	114,850	נכסי חוב סחירים
-	21,189	33,280	82,187	136,656	נכסי חוב שאינם סחירים
2,716	42,464	34,214	54,478	133,872	מניות
211,382	352,698	163,612	153,893	881,585	השקעות אחרות
-	507	716	-	1,223	סך כל השקעות פיננסיות
247,022	370,066	173,033	170,935	961,056	נדל"ן להשקעה
1,660	2,169	753	569	5,151	סך כל הנכסים
245,362	367,897	172,280	170,366	955,905	זכאים ויתרות זכות
247,022	370,066	173,033	170,935	961,056	זכויות העמיתים
					סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2019				
הראל חיסכון לילד - מסלול הלבתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
13,451	9,799	9,547	10,734	43,531
1,787	859	899	1,992	5,537
15,238	10,658	10,446	12,726	49,068
177,670	175,898	54,302	25,654	433,524
-	58,645	28,599	-	87,244
-	15,265	22,920	50,662	88,847
2,043	21,176	19,243	36,248	78,710
179,713	270,984	125,064	112,564	688,325
194,951	281,642	135,510	125,290	737,393
2,250	1,342	552	328	4,472
192,701	280,300	134,958	124,962	732,921
194,951	281,642	135,510	125,290	737,393

רכוש שוטף

מזומנים ושווי מזומנים
חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות אחרות

סך כל השקעות פיננסיות**סך כל הנכסים****זכאים ויתרות זכות****זכויות העמיתים****סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים**

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
הכנסות (הפסדים)			
511	(601)	(2,140)	ממזומנים ושווי מזומנים
מהשקעות:			
(2,009)	15,917	4,991	מנכסי חוב סחירים
458	3,846	2,503	מנכסי חוב שאינם סחירים
(1,502)	13,186	9,067	ממניות
(8,482)	27,435	26,365	מהשקעות אחרות
-	-	(31)	מנדל"ן להשקעה
(11,535)	60,384	42,895	סך כל ההכנסות (ההפסדים) מהשקעות
(11,024)	59,783	40,755	סך כל ההכנסות (הפסדים)
הוצאות			
-	4	11	דמי ניהול
220	372	1,074	10 הוצאות ישירות
83	137	234	13 מסים
303	513	1,319	סך כל ההוצאות
(11,327)	59,270	39,436	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(2,140)	(924)	(409)	(408)	(399)
4,991	281	735	2,857	1,118
2,503	-	787	1,716	-
9,067	5,279	2,031	1,757	-
26,365	11,870	4,701	4,226	5,568
(31)	-	(18)	(13)	-
42,895	17,430	8,236	10,543	6,686
40,755	16,506	7,827	10,135	6,287
11	2	3	2	4
1,074	177	134	706	57
234	148	55	31	-
1,319	327	192	739	61
39,436	16,179	7,635	9,396	6,226

הכנסות (הפסדים)**ממזומנים ושווי מזומנים****מהשקעות:**

מנכסי חוב סחירים
מנכסי חוב שאינם סחירים
ממניות
מהשקעות אחרות
מנדל"ן להשקעה
סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות**הוצאות**

דמי ניהול
הוצאות ישירות
מסים

סך כל ההוצאות**עודף הכנסות על הוצאות לשנה**

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(266)	(107)	(114)	(114)	(601)	הכנסות (הפסדים)
					ממזומנים ושווי מזומנים
4,715	8,138	2,819	245	15,917	מהשקעות:
-	2,535	1,311	-	3,846	מנכסי חוב סחירים
-	1,863	3,265	8,058	13,186	מנכסי חוב שאינם סחירים
10,509	2,464	4,365	10,097	27,435	ממניות
15,224	15,000	11,760	18,400	60,384	מהשקעות אחרות
					סך כל ההכנסות מהשקעות
14,958	14,893	11,646	18,286	59,783	סך כל ההכנסות
1	1	1	1	4	הוצאות
39	165	79	89	372	דמי ניהול
-	20	34	83	137	הוצאות ישירות
40	186	114	173	513	מסים
					סך כל ההוצאות
14,918	14,707	11,532	18,113	59,270	עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
158	138	108	107	511
(564)	(1,037)	(347)	(61)	(2,009)
-	295	163	-	458
-	(190)	(370)	(942)	(1,502)
(2,027)	(858)	(1,635)	(3,962)	(8,482)
(2,591)	(1,790)	(2,189)	(4,965)	(11,535)
(2,433)	(1,652)	(2,081)	(4,858)	(11,024)
31	73	56	60	220
-	12	21	50	83
31	85	77	110	303
(2,464)	(1,737)	(2,158)	(4,968)	(11,327)

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההפסדים מהשקעות

סך כל ההפסדים**הוצאות**

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות

עודף הפסדים על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
266,934	444,342	732,921	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
190,544	233,559	194,574	תקבולים מדמי גמולים
1,215	3,261	8,595	תשלומים לעמיתים
299	243	305	העברות צבירה לקופה
1,042	1,820	4,535	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
-	-	1	העברות צבירה מהקופה
893	1,232	2,735	העברות לחברות ביטוח
1,042	1,820	4,535	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
(594)	(989)	(2,431)	העברות צבירה, נטו
(11,327)	59,270	39,436	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
444,342	732,921	955,905	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול הלקתי	הראל חיסכון לילד - מסלול אלפי ש"ח	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
סה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
732,921	124,962	134,958	280,300	192,701	
194,574	30,185	32,591	83,355	48,443	תקבולים מדמי גמולים
8,595	770	1,638	4,090	2,097	תשלומים לעמיתים
305	37	15	44	209	העברות צבירה לקופה
4,535	1,918	843	1,260	514	העברות מקופות גמל
					העברות בין מסלולים
1	-	-	-	1	העברות צבירה מהקופה
2,735	1,031	602	730	372	העברות לחברות ביטוח
4,535	1,114	1,522	1,638	261	העברות לקופות גמל
					העברות בין מסלולים
(2,431)	(190)	(1,266)	(1,064)	89	העברות צבירה, נטו
39,436	16,179	7,635	9,396	6,226	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
955,905	170,366	172,280	367,897	245,362	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
118,884	171,190	83,985	70,283	444,342	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
59,642	96,269	41,081	36,567	233,559	תקבולים מדמי גמולים
1,005	848	887	521	3,261	תשלומים לעמיתים
183	22	16	22	243	העברות צבירה לקופה
409	59	291	1,061	1,820	העברות מקופות גמל
					העברות בין מסלולים
209	231	325	467	1,232	העברות צבירה מהקופה
121	868	735	96	1,820	העברות לקופות גמל
					העברות בין מסלולים
262	(1,018)	(753)	520	(989)	העברות צבירה, נטו
14,918	14,707	11,532	18,113	59,270	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר
					מדוח הכנסות והוצאות
192,701	280,300	134,958	124,962	732,921	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
71,304	101,056	50,851	43,723	266,934	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
50,163	72,895	36,082	31,404	190,544	תקבולים מדמי גמולים
335	357	359	164	1,215	תשלומים לעמיתים
200	8	30	61	299	העברות צבירה לקופה
177	72	138	655	1,042	העברות מקופות גמל
					העברות בין מסלולים
121	212	218	342	893	העברות צבירה מהקופה
40	535	381	86	1,042	העברות לקופות גמל
					העברות בין מסלולים
216	(667)	(431)	288	(594)	העברות צבירה, נטו
(2,464)	(1,737)	(2,158)	(4,968)	(11,327)	עודף הפסדים על הוצאות לשנה מועבר
					מדוח הכנסות והוצאות
118,884	171,190	83,985	70,283	444,342	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל חיסכון לילד (להלן - "הקופה") הינה קופת גמל מסלולית המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2020, כוללת ארבעה מסלולים:

- (1) הראל חיסכון לילד - הלכה (להלן "הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי").
- (2) הראל חיסכון לילד - חוסכים המעדיפים סיכון מועט (להלן "הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט").
- (3) הראל חיסכון לילד - חוסכים המעדיפים סיכון בינוני (להלן "הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני").
- (4) הראל חיסכון לילד - חוסכים המעדיפים סיכון מוגבר (להלן "הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה").

הקופה החלה פעילותה ביום 1 בינואר 2017.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, ועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את מרבית הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל חסכון לילד.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משוברים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואות תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) נדל"ן להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדל"ן להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX מוצג יחד עם הנכס, למעט אם הגיע מועד התשלום וטרם שולם.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים (המשך)

(15) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן
(לפי המדד הידוע ביום המאזן)

1.20	0.30	(0.60)
8.10	(7.79)	(6.97)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2020				
הראל חיסכון לילד - מסלול הלבתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	102	36	39	177
-	2	3	7	12
3,401	803	719	1,575	6,498
-	3	1	-	4
-	51	19	10	80
22	-	13	12	47
3,423	961	791	1,643	6,818

ריבית ודיבידנד לקבל

מוסדות

בטחונות בגין פעילות בנגזרים

חייבים בגין משכנתאות

חייבים בגין השקעות

חייבים קופות

סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019					
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	59	41	49	149	ריבית ודיבידנד לקבל
-	1	2	5	8	מוסדות
1,787	780	843	1,935	5,345	בטחונות בגין פעילות בנגזרים
-	2	1	-	3	חייבים בגין משכנתאות
-	17	12	3	32	חייבים בגין השקעות
<u>1,787</u>	<u>859</u>	<u>899</u>	<u>1,992</u>	<u>5,537</u>	סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020					
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
208,666	120,331	33,052	13,934	375,983	אגרות חוב ממשלתיות
-	88,750	28,065	3,014	119,829	אגרות חוב קונצרניות:
-	77	38	280	395	שאינן ניתנות להמרה
-	88,827	28,103	3,294	120,224	שניתנות להמרה
<u>208,666</u>	<u>209,158</u>	<u>61,155</u>	<u>17,228</u>	<u>496,207</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2019					
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
177,670	124,149	31,140	23,662	356,621	אגרות חוב ממשלתיות
-	51,749	23,152	1,983	76,884	אגרות חוב קונצרניות:
-	-	10	9	19	שאינן ניתנות להמרה
-	51,749	23,162	1,992	76,903	שניתנות להמרה
<u>177,670</u>	<u>175,898</u>	<u>54,302</u>	<u>25,654</u>	<u>433,524</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020		
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
4,473	1,964	6,437
1,179	517	1,696
74,235	32,482	106,717
79,887	34,963	114,850
79,887	34,963	114,850

אגרות חוב קונצרניות:
 שאינן ניתנות להמרה
 פקדונות בבנקים
 הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2019		
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,537	1,776	5,313
884	429	1,313
54,224	26,394	80,618
58,645	28,599	87,244
58,645	28,599	87,244

אגרות חוב קונצרניות:
 שאינן ניתנות להמרה
 פקדונות בבנקים
 הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,415	32,735	82,015	133,165
2,774	545	172	3,491
21,189	33,280	82,187	136,656

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2019			
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,715	22,920	50,661	86,296
2,550	-	1	2,551
15,265	22,920	50,662	88,847

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

השקעות החברה בנדל"ן מחוץ לישראל מתבצעות באמצעות חברות ושותפויות מחוץ לישראל ולפיכך השקעות אלה מסווגות בסעיף מניות לא סחירות.

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020				
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	67,259	15,796	12,831	38,632
-	37,830	10,975	14,682	12,173
1,337	3,040	414	216	1,073
-	3,213	693	2,502	18
1,377	1,377	-	-	-
-	49	12	7	30
2,714	112,768	27,890	30,238	51,926

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2019				
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	49,840	12,147	6,866	30,827
-	20,005	5,878	9,615	4,512
1,627	2,586	232	126	601
-	1,455	333	1,099	23
396	485	22	12	55
-	35	9	5	21
2,023	74,406	18,621	17,723	36,039

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

-	2,231	-	2,231	-
20	1,491	427	835	209
-	582	195	387	-
20	4,304	622	3,453	209
2,043	78,710	19,243	21,176	36,248

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2020

הראל חיסכון לילד - מסלול הלקתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
94,696	7,987	15,295	39,650	157,628	מניות
576	544	213	-	1,333	מדד
33,959	(26,477)	(24,773)	(40,861)	(58,152)	מטבע זר
(680)	(484)	(120)	(1)	(1,285)	ריבית

ליום 31 בדצמבר 2019

הראל חיסכון לילד - מסלול הלקתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
72,080	7,110	13,103	33,872	126,165	מניות
(393)	(426)	(122)	-	(941)	מדד
29,850	(23,095)	(13,844)	(24,959)	(32,048)	מטבע זר
(458)	(490)	(120)	(2)	(1,070)	ריבית

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

ליום 31 בדצמבר 2020		
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה
סה"כ אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
-	-	-
1,223	716	507
75	44	31
1,298	760	538
(75)	(44)	(31)
1,223	716	507

יתרה ליום 1 בינואר

רכישות ותוספות
עלויות והוצאות שהונו

סה"כ תוספות

התאמת שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהינם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. הערכות שווי חיצוניות מבוצעות לפחות אחת לשנה, במועדים שונים עבור נכסים שונים בתיק הנדל"ן להשקעה. בשאר תקופות הדיווח מתבצעת בחינה פנימית, במטרה לוודא שלא חל שינוי מהותי בשווי הנכס בהתאם לפרמטרים שעל בסיסם נערכה הערכת השווי.

הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה.

הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי מהימנות האשראי שלהם; חלוקת האחריות בין הקבוצה והמושכר לגבי אחזקת וביטוח הנכס; ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות, גישת ההשוואה, נכסים דומים והיוון תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהנכס. שווים של מרבית הנכסים נקבע בהתאם לאמידת תזרימי המזומנים ולגביהם מובאים בחשבון הסיכון המובנה שלהם. מרבית נכסי הנדל"ן המסחרי ונדל"ן המשרדים מהווים בשיעור היוון 3.5% לנדל"ן חו"ל ושיעורי היוון שבין 6% ל-7.25% לנדל"ן בישראל וזאת בהתאם לרמת הסיכון המתאימה בנכס.

הערכת השווי לנדל"ן להשקעה בהקמה מבוססת על אמידת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה לאחר הקמתו, בניכוי הערך הנוכחי של אומדן עלויות ההקמה הצפויות לנבוע לצורך השלמתו ובניכוי רווח יזמי סביר כאשר רלוונטי, תוך התחשבות בשיעור ההיוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס.

אומדן השווי ההוגן יגדל באם שיעור ההיוון של תזרים המזומנים יקטן, ויקטן באם שיעור התפוסה יקטן. הנדל"ן להשקעה מורכב בעיקר מבנייני משרד ונדל"ן מסחרי.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקופה כנדל"ן להשקעה:

ליום 31 בדצמבר
2020
אלפי ש"ח

1,223

בבעלות

ד. חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2020				
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12	20	10	10	52
1,648	843	153	40	2,684
-	1,065	502	519	2,086
-	183	83	-	266
-	11	5	-	16
-	47	-	-	47
1,660	2,169	753	569	5,151

מוסדות
התחייבויות בגין נגזרים
בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
זכאים בגין משכנתאות
זכאים בגין השקעות
זכאים קופות

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2019				
הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2	1	2	3	8
2,248	720	256	325	3,549
-	460	215	-	675
-	157	77	-	234
-	4	2	-	6
2,250	1,342	552	328	4,472

מוסדות
התחייבויות בגין נגזרים
בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
זכאים בגין משכנתאות
זכאים בגין השקעות

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						כל המסלולים
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.020	0.019	0.020	71	112	172	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	13	3	5	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.006	0.007	0.004	21	42	35	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
*-	0.008	0.070	1	45	588	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.029	0.025	0.029	100	148	242	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
*-	*-	*-	1	1	3	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.003	0.004	0.003	13	21	29	עמלות אחרות**
0.062	0.063	0.127	220	372	1,074	סך הכל הוצאות ישירות

הראל גמל השקעה לילד
- מסלול הלכתי

- מסלול הלכתי					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.031	0.025	0.026	29	39	57
0.002	*-	*-	2	-	-
0.033	0.025	0.026	31	39	57
			עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך		
			עמלות דמי שמירה של ניירות ערך		
			סך הכל הוצאות ישירות		

הראל גמל השקעה לילד
- מסלול סיכון מועט

- מסלול סיכון מועט					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.010	0.010	0.012	14	24	38
0.003	0.001	0.001	4	1	2
0.010	0.014	0.008	14	30	25
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך					
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך					
הוצאות בגין השקעות לא סחירות					
עמלות ניהול חיצוני :					
0.001	0.020	0.170	1	45	550
בגין השקעה בקרנות השקעה					
בגין השקעה בנכסים מחוץ					
0.024	0.023	0.022	32	52	72
לישראל					
בגין השקעה בנכסים בישראל					
*-	*-	*-	*-	*-	*-
באמצעות קרנות ותעודות סל					
0.006	0.006	0.006	8	13	19
עמלות אחרות**					
0.054	0.073	0.218	73	165	706
סך הכל הוצאות ישירות					

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 10 - הוצאות ישירות (המשך)

הראל גמל השקעה לילד
- מסלול סיכון בינוני

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.017	0.016	0.018	11	18	28	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	3	1	1	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.010	0.011	0.006	7	12	10	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
*-	*-	0.014	-	-	21	עמלות ניהול חיצוני:
						בגין השקעה בקרנות השקעה
						בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.044	0.038	0.041	31	41	64	בגין השקעה בנכסים בישראל
*-	*-	*-	*-	*-	1	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.007	0.006	0.006	4	7	9	עמלות אחרות**
0.083	0.073	0.087	<u>56</u>	<u>79</u>	<u>134</u>	סך הכל הוצאות ישירות

הראל גמל השקעה לילד
- מסלול סיכון גבוה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.029	0.032	0.033	17	31	49	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.007	0.001	0.001	4	1	2	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
*-	*-	0.011	-	-	17	עמלות ניהול חיצוני:
						בגין השקעה בקרנות השקעה
						בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.067	0.056	0.071	37	55	106	בגין השקעה בנכסים בישראל
0.001	0.001	0.001	1	1	2	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.001	0.001	0.001	1	1	1	עמלות אחרות**
0.105	0.091	0.120	<u>60</u>	<u>89</u>	<u>177</u>	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה שנתית נומינלית ברוטו			
2017	2018	2019	2020
באחוזים			
5.00	(1.68)	10.48	2.28
5.07	(0.96)	7.03	2.30
7.55	(2.42)	11.53	4.07
12.43	(6.61)	21.25	21.25

הראל חיסכון לילד - מסלול הלכתי
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,616	5,930
443	1,073
1,676	7,260
5,735	14,263

מניות
אגרות חוב סחירות
קרנות השקעה

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 1,123 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לא היו עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ביאור 13 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון מועט	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון בינוני	הראל חיסכון לילד - מסלול סיכון גבוה	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
31	55	148	234

בגין השקעות בניירות ערך זרים

ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות. להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2020	
סה"כ התחייבות	סה"כ יתרת התחייבות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
72,987	61,031

שם המסלול

התחייבות קרנות השקעה

ב. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ג. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים, בסך של כ- 29.5 מיליון ש"ח.

הראל קמ"פ

קופה מרכזית לפיצויים

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קופת הגמל.....	3
א.	תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה.....	3
ב.	מועד הקמת קופת הגמל.....	3
ג.	רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם.....	3
ד.	שינויים מהותיים בשנת דיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות.....	3
ה.	שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן.....	4
ו.	שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו.....	4
2.	ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל.....	4
א.	שינוי במספר העמיתים.....	4
ב.	ניתוח זכויות העמיתים בקופה.....	4
3.	מידע אודות דמי ניהול.....	5
4.	ניתוח מדיניות השקעה.....	7
א.	מדיניות ההשקעה.....	7
ב.	ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת.....	7
5.	ניהול סיכונים.....	9
א.	מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת.....	9
ב.	סיכוני נזילות.....	9
ג.	סיכוני שוק.....	10
ד.	סיכוני אשראי.....	15
ה.	סיכונים גיאוגרפיים.....	21
ו.	גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה.....	24
ז.	גורמי סיכון על פי טיבם.....	25
6.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו.....	26
7.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי.....	26

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: הראל קמ"פ (להלן "הקופה").
- סוג קופת הגמל: קופה מרכזית לפיצויים.
- קוד הקופה: 512267592-000000000000155-0000-000
- סוג העמיתים: מעבידים המפקידים כספי פיצויים.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון לטווח ארוך ובינוני. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון", או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור ב.1 בדוח הכספי.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בשנת 1997.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן מספרי המסלולים הכלולים באישור:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
מסלול כללי	512267592-000000000000155-0155-000	1997
מסלול מניות	512267592-000000000000155-0739-000	2001
מסלול אג"ח צמוד מדד	512267592-000000000000155-0741-000	2001
מסלול שקלי	512267592-000000000000155-0742-000	2001
אג"ח עד 15% מניות	512267592-000000000000155-0743-000	2001

ד. שינויים מהותיים בשנת דיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

בשנת הדוח לא חל שינוי.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

הקופה סגורה להפקדות.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

אין שינוי.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל

א. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח, בגין כל מסלולי הקופה:

מספר חשבונות העמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
1,479	64	15	1,528	מעבידים

ב. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר				חשבונות לא פעילים
2019		2020		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
413,220	1,528	392,820	1,479	

3. מידע אודות דמי ניהול

שיעור דמי הניהול

הראל קמ"פ מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2020		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		
121,905	216	0.5%-0%
66,343	209	1%-0.5%
11,786	57	1.5%-1%
38,032	260	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 174 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		
461	2	0.5%-0%
4,635	14	1%-0.5%
924	24	1.5%-1%
509	12	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 8 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

מסלול אג"ח צמוד מדד

ליום 31 בדצמבר 2020		דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		
7,129	22	0.5%-0%
7,585	50	1%-0.5%
3,560	52	1.5%-1%
1,017	42	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 2 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020
עמיתים לא פעילים

סך נכסים, נטו
מספר חשבונות באלפי ש"ח

19,575	35
26,290	84
5,263	37
3,889	67

דמי ניהול מנכסים:

0.5%-0%
1%-0.5%
1.5%-1%
2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 11 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

מסלול אג"ח עד 15% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020
עמיתים לא פעילים

סך נכסים, נטו
מספר חשבונות באלפי ש"ח

24,954	70
29,340	107
9,536	80
10,087	153

דמי ניהול מנכסים:

0.5%-0%
1%-0.5%
1.5%-1%
2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 38 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
שינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפויות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּזו ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיצוץ חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשיך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העלויות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפריל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאית לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום 2020 הגירעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשוואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.

נושא	תיאור פעולות החברה
שוק המניות	ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ₪ באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות גלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים שוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשווקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית. הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020					נזילות (בשנים)
נכסים נטו (באלפי ש"ח)					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	
183,107	6,427	15,293	43,663	57,103	נכסים נזילים וסחירים
5,909	-	82	1,568	1,437	מח"מ של עד שנה
45,244	30	3,910	9,841	14,195	מח"מ מעל שנה
3,806	72	6	(55)	1,182	אחרים
238,066	6,529	19,291	55,017	73,917	סה"כ

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחרת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת כאמור. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה עמד על 100% הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2020, כ- 77% מנכסי מסלול כללי, כ- 98% מנכסי מסלול מניות, כ- 79% ממסלול אג"ח צמוד מדד, כ- 79% ממסלול שקלי וכ- 77% ממסלול אג"ח עד 15% מניות הושקעו בנכסים נזילים.

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכסל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

הראל קמ"פ מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	ההצמדה אליו	אלפי ש"ח
101,274	64,191	72,601	238,066
23,204	279	(23,483)	-
124,478	64,470	49,118	238,066

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	ההצמדה אליו	אלפי ש"ח
3,086	22	3,421	6,529
1,565	-	(1,565)	-
4,651	22	1,856	6,529

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול אג"ח צמוד מדד

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	ההצמדה אליו	אלפי ש"ח
1,378	17,784	129	19,291
(71)	71	-	-
1,307	17,855	129	19,291

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020		
לא צמוד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
54,907	110	55,017

סך נכסי קופת הגמל, נטו

מסלול אג"ח עד 15% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
35,591	22,877	15,449	73,917
3,305	100	(3,405)	-
38,896	22,977	12,044	73,917

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א)	
(ב)	
-1%	+1%
אחוזים	
2.66	(2.34)
0.07	(0.07)
4.57	(4.06)
3.37	(2.97)
3.58	(3.12)

ליום 31 בדצמבר 2020

מסלול כללי
מסלול מניות
מסלול אג"ח צמוד מדד
מסלול שקלי
אג"ח עד 15% מניות

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

הראל קמ"פ מסלול כללי					
ליום 31 בדצמבר 2020					
	נסחרות במדד	נסחרות במדד	נסחרות במדד	נסחרות במדד	נסחרות במדד
	ת"א 125	מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל
%					
מסה"כ					
ענף משק					
בנקים	6,594	-	-	1,718	8,312
ביטוח	1,074	-	-	-	1,074
ביומד	645	-	-	737	1,382
טכנולוגיה	3,028	92	-	4,540	7,660
מסחר ושרותים	5,229	536	-	5,516	11,281
נדל"ן ובינוי	6,023	635	-	418	7,076
תעשייה	4,707	343	-	1,229	6,279
השקעה ואחזקות	2,066	144	9	-	2,219
נפט וגז	104	74	-	174	352
סך הכל	29,470	1,824	9	14,332	45,635
					100.00

מסלול מניות					
ליום 31 בדצמבר 2020					
	נסחרות במדד	נסחרות במדד	נסחרות במדד	נסחרות במדד	נסחרות במדד
	ת"א 125	מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל
%					
מסה"כ					
ענף משק					
בנקים	447	-	-	127	574
ביטוח	73	-	-	-	73
ביומד	44	-	-	50	94
טכנולוגיה	205	6	-	320	531
מסחר ושרותים	356	36	-	394	786
נדל"ן ובינוי	409	43	-	28	480
תעשייה	320	24	-	89	433
השקעה ואחזקות	141	10	14	-	165
נפט וגז	7	5	-	12	24
סך הכל	2,002	124	14	1,020	3,160
					100.00

מסלול אג"ח צמוד מדד

ליום 31 בדצמבר 2020		
%	סך הכל	לא סחיר
מסה"כ	אלפי ש"ח	
100.00	11	11

ענף משק
השקעה ואחזקות

מסלול אג"ח עד 15% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020					
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125
מסה"כ			אלפי ש"ח		
18.09	998	200	-	-	798
2.36	130	-	-	-	130
3.03	167	89	-	-	78
16.62	917	540	-	11	366
24.42	1,348	650	-	65	633
15.53	857	51	-	77	729
13.68	755	144	-	41	570
5.49	303	-	37	17	249
0.78	43	21	-	9	13
100.00	5,518	1,695	37	220	3,566

ענף משק
בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020														
מסלול כללי			מסלול מניות			מסלול אג"ח צמוד מדד			מסלול שקלי			אג"ח עד 15% מניות		
שאינם			שאינם			שאינם			שאינם			שאינם		
סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ	סה"כ	סחירים	סה"כ
אלפי ש"ח														
75,960	46,059	122,019	642	30	672	13,913	3,992	17,905	40,563	11,409	51,972	35,018	13,891	48,909
11,935	5,094	17,029	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,887	1,741	5,628
87,895	51,153	139,048	642	30	672	13,913	3,992	17,905	40,563	11,409	51,972	38,905	15,632	54,537

בארץ

בחו"ל

סך הכל
נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020				
דירוג מקומי (*)				
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד אלפי ש"ח	מסלול אג"ח 15% מניות	מסלול שקלי

59,663	581	12,517	35,986	29,373
11,286	12	1,211	2,845	4,065
3,669	31	182	1,493	1,271
582	8	-	239	131
760	10	3	-	178
75,960	642	13,913	40,563	35,018

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץנכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות

פיננסיים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץסך הכל נכסי חוב בארץ

3,036	-	280	499	878
113	-	1	55	25
45	30	26	-	87
4	-	1	-	2
1,255	-	113	318	331
41,606	-	3,571	10,537	12,568
46,059	30	3,992	11,409	13,891
122,019	672	17,905	51,972	48,909
15,624	30	1,271	4,314	4,407

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020	
דירוג בינלאומי (*)	
מסלול כללי	אג"ח עד 15% מניות
אלפי ש"ח	
268	86
859	277
9,025	2,950
1,758	566
25	8
11,935	3,887
149	35
4,945	1,706
5,094	1,741
17,029	5,628
3,173	1,068

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

A ומעלה

BBB

נמוך מ-BBB

לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:

לא מדורג

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"לסך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו- *Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו- 16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020					נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	
באחוזים					
1.06	-	0.65	1.43	0.96	AA ומעלה
1.75	-	1.16	2.21	1.73	A
2.32	-	1.98	2.86	2.01	BBB
7.31	10.07	9.08	-	8.49	נמוך מ-BBB
2.59	-	1.89	2.72	2.64	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *S & P, Mood's* ו- *Fitch*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020									
מסלול כללי		מסלול מניות		מסלול אג"ח צמוד מדד		מסלול שקלי		אג"ח עד 15% מניות	
סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%	סכום	%
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ
9,653	6.94	3	0.45	664	3.71	750	1.44	3,095	5.68
1,316	0.95	5	0.74	32	0.18	1,341	2.58	618	1.13
844	0.61	-	-	-	-	46	0.09	263	0.48
24,789	17.83	9	1.34	891	4.97	6,458	12.43	6,928	12.70
30,959	22.26	15	2.23	3,188	17.80	4,499	8.66	10,628	19.49
3,407	2.45	14	2.08	26	0.15	1,047	2.01	1,054	1.93
6,895	4.96	40	5.96	505	2.82	1,606	3.09	2,108	3.87
1,254	0.90	5	0.74	82	0.46	239	0.46	384	0.70
59,931	43.10	581	86.46	12,517	69.91	35,986	69.24	29,459	54.02
139,04									
8	100.00	672	100.00	17,905	100.00	51,972	100.00	54,537	100.00

ענף משק

בנקים

ביטוח

טכנולוגי

ה

מסחר

ושרותים

נדל"ן

ובינוי

תעשייה

השקעה

ואחזקות

נפט וגז

אג"ח

ממשלתי

סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה ישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

הראל קמ"פ מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	1,458	426	972	70	1,090	4,016	51	4,067
-	295	867	2,467	1,642	3	5,274	-	5,274
-	1,873	96	1,271	279	14	3,533	39	3,572
-	-	3	2,004	2,089	4	4,100	-	4,100
-	1,200	301	1,211	162	10	2,884	37	2,921
-	4,734	14,233	4,385	4,215	6,641	34,208	19,356	53,564
-	-	1,518	411	162	1,376	3,467	256	3,723
59,931	18,616	24,349	3,152	80	57,741	163,869	8	163,877
-	2,618	3,842	5,088	4,035	1,132	16,715	89	16,804
59,931	30,794	45,635	20,961	12,734	68,011	238,066	19,836	257,902

בריטניה

סין

צרפת

יפן

שוויץ

ארצות הברית

אירופה

ישראל

אחר

סך הכל

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	-	30	72	5	16	123	4	127
-	-	61	182	111	-	354	-	354
-	-	7	94	21	1	123	3	126
-	-	48	54	14	16	132	2	134
-	-	-	148	153	-	301	-	301
-	-	-	50	17	-	67	-	67
-	-	21	89	12	1	123	3	126
-	2	1,002	322	-	223	1,549	1,427	2,976
-	-	103	30	12	(13)	132	19	151
581	89	1,669	175	12	488	3,014	1	3,015
-	-	63	43	18	-	124	-	124
-	-	156	228	93	10	487	4	491
581	91	3,160	1,487	468	742	6,529	1,463	7,992
סך הכל								

מסלול אג"ח צמוד מדד

ליום 31 בדצמבר 2020							
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח							
12,517	1,682	11	65	4,911	19,186	-	19,186
-	18	-	-	87	105	-	105
12,517	1,700	11	65	4,998	19,291	-	19,291
סך הכל							

מסלול שקלי

ליום 31 בדצמבר 2020						
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	קרנות ותעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח						
35,986	4,526	373	13,645	54,530	-	54,530
-	377	-	110	487	-	487
35,986	4,903	373	13,755	55,017	-	55,017

מסלול אג"ח עד 15% מניות

ליום 31 בדצמבר 2020								
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל
אלפי ש"ח								
-	466	51	113	8	388	1,026	6	1,032
-	603	11	148	32	2	796	5	801
-	1,553	1,693	510	1,358	2,599	7,713	2,251	9,964
-	-	184	48	19	927	1,178	30	1,208
29,459	6,425	2,981	687	10	18,795	58,357	1	58,358
-	1,310	598	1,253	1,384	302	4,847	15	4,862
29,459	10,357	5,518	2,759	2,811	23,013	73,917	2,308	76,225
סך הכל								

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודיוח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהלת סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייצוג משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויותיה השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול וניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי ה-IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפרוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיים המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי-תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיסית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 14, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	✓		סיכונים שוק
	✓		האטה כלכלית בישראל
	✓		סיכונים אשראי
		✓	סיכון מחירי נכסים אחרים
סיכונים ענפיים	✓		שינויים רגולטוריים
	✓		סיכון נזילות
סיכונים מיוחדים לחברה		✓	סיכונים תפעוליים

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל קמ"פ (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל קמ"פ (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל קמ"פ (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of (COSO) the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : מישל סיבוני

מנכ"ל : דודי לידנר

סמנכ"ל כספים : רם גבל

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל קמ"פ

קופה מרכזית לפיצויים

דוחות כספיים

ליום

31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
8	דוח הכנסות והוצאות.....
12	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
16	ביאור 1 - כללי.....
17	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
18	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
19	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
19	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
20	ביאור 6 - מניות.....
21	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
22	ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות.....
23	ביאור 9 - דמי ניהול.....
24	ביאור 10 - הוצאות ישירות.....
26	ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה.....
26	ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
27	ביאור 13 - מסים.....
27	ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל קמ"פ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל קמ"פ (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרס 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל קמ"פ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל קמ"פ (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרץ 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
20,611	25,542		רכוש שוטף
2,259	1,710	3	מזומנים ושווי מזומנים
22,870	27,252		חייבים ויתרות חובה
203,566	181,918	4	השקעות פיננסיות
94,796	82,216	5	נכסי חוב סחירים
49,063	54,324	6	נכסי חוב שאינם סחירים
44,772	48,933	7	מניות
392,197	367,391		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
415,067	394,643		סך כל הנכסים
1,847	1,823	8	זכאים ויתרות זכות
413,220	392,820		זכויות העמיתים
415,067	394,643		סך כל ההתחייבויות

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2020						
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח 15% עד 15%	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
14,249	578	1,193	2,687	6,835	25,542	
1,182	72	51	142	263	1,710	
15,431	650	1,244	2,829	7,098	27,252	
87,895	642	13,913	40,563	38,905	181,918	
51,153	30	3,992	11,409	15,632	82,216	
45,635	3,160	11	-	5,518	54,324	
39,048	2,056	167	487	7,175	48,933	
223,731	5,888	18,083	52,459	67,230	367,391	
239,162	6,538	19,327	55,288	74,328	394,643	
1,096	9	36	271	411	1,823	
238,066	6,529	19,291	55,017	73,917	392,820	
239,162	6,538	19,327	55,288	74,328	394,643	

רכוש שוטף

מזומנים ושווי מזומנים

חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

סך כל השקעות פיננסיות

סך כל הנכסים

זכאים ויתרות זכות

זכויות העמיתים

סך כל ההתחייבויות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2019					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול מניות	מסלול מניות	מסלול מניות	מסלול מניות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,053	902	1,029	1,816	4,811	20,611
1,615	141	59	113	331	2,259
13,668	1,043	1,088	1,929	5,142	22,870
96,442	1,352	19,085	43,722	42,965	203,566
58,611	28	5,278	12,419	18,460	94,796
40,724	3,239	7	-	5,093	49,063
34,927	2,438	135	266	7,006	44,772
230,704	7,057	24,505	56,407	73,524	392,197
244,372	8,100	25,593	58,336	78,666	415,067
1,128	28	49	232	410	1,847
243,244	8,072	25,544	58,104	78,256	413,220
244,372	8,100	25,593	58,336	78,666	415,067

רכוש שוטף

מזומנים ושווי מזומנים

חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

סך כל השקעות פיננסיות

סך כל הנכסים

זכאים ויתרות זכות

זכויות העמיתים

סך כל ההתחייבויות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
158	(343)	(867)	
			הכנסות (הפסדים)
			ממזומנים ושווי מזומנים
			מהשקעות:
(1,877)	11,059	1,794	מנכסי חוב סחירים
8	8,181	2,056	מנכסי חוב שאינם סחירים
(1,521)	8,938	2,256	ממניות
(5,608)	12,042	6,531	מהשקעות אחרות
(8,998)	40,220	12,637	סך כל ההכנסות מהשקעות
(8,840)	39,877	11,770	סך כל ההכנסות (הפסדים)
			הוצאות
2,830	2,730	2,446	דמי ניהול
245	239	233	הוצאות ישירות
198	88	102	מסים
3,273	3,057	2,781	סך כל ההוצאות
(12,113)	36,820	8,989	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(596)	(39)	(2)	(80)	(150)	(867)
947	4	(256)	687	412	1,794
1,180	7	89	351	429	2,056
1,915	(41)	4	-	378	2,256
5,664	120	(12)	(35)	794	6,531
9,706	90	(175)	1,003	2,013	12,637
9,110	51	(177)	923	1,863	11,770
1,337	43	166	363	537	2,446
174	8	2	11	38	233
85	7	-	-	10	102
1,596	58	168	374	585	2,781
7,514	(7)	(345)	549	1,278	8,989

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות (הפסדים)

הוצאות

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח 15% עד מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(215)	(11)	(2)	(4)	(111)	(343)
5,190	17	702	2,668	2,482	11,059
4,861	8	650	968	1,694	8,181
7,333	547	-	-	1,058	8,938
9,900	746	(17)	(54)	1,467	12,042
27,284	1,318	1,335	3,582	6,701	40,220
27,069	1,307	1,333	3,578	6,590	39,877
1,512	52	204	350	612	2,730
173	8	3	12	43	239
73	5	-	-	10	88
1,758	65	207	362	665	3,057
25,311	1,242	1,126	3,216	5,925	36,820

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
23	11	5	11	108	158
(852)	(2)	(65)	(726)	(232)	(1,877)
(19)	(14)	(110)	91	60	8
(1,328)	(71)	-	-	(122)	(1,521)
(4,563)	(315)	1	(63)	(668)	(5,608)
(6,762)	(402)	(174)	(698)	(962)	(8,998)
(6,739)	(391)	(169)	(687)	(854)	(8,840)
1,443	51	200	485	651	2,830
162	8	4	17	54	245
177	6	-	-	15	198
1,782	65	204	502	720	3,273
(8,521)	(456)	(373)	(1,189)	(1,574)	(12,113)

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים

מנכסי חוב שאינם סחירים

ממניות

מהשקעות אחרות

סך כל ההפסדים מהשקעות

סך כל ההפסדים

הוצאות

דמי ניהול

הוצאות ישירות

מסים

סך כל ההוצאות

עודף הפסדים על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
396,728	432,827	413,220	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
49,730	* 60,162	25,686	תשלומים לעמיתים
146,176	* 32,892	6,809	העברות צבירה לקופה
4,515	1,847	6,320	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
-	83	-	העברות צבירה מהקופה
48,234	29,074	10,512	העברות לקרנות פנסיה חדשות
4,515	1,847	6,320	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
97,942	3,735	(3,703)	העברות צבירה, נטו
(12,113)	36,820	8,989	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
432,827	413,220	392,820	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

* סווג מחדש.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
243,244	8,072	25,544	58,104	78,256	413,220	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
8,946	193	4,509	5,406	6,632	25,686	תשלומים לעמיתים
2,593	-	-	-	4,216	6,809	העברות צבירה לקופה
334	278	154	5,554	-	6,320	העברות מקופות גמל
						העברות בין מסלולים
5,611	-	480	3,735	686	10,512	העברות צבירה מהקופה
1,062	1,621	1,073	49	2,515	6,320	העברות לקופות גמל
						העברות בין מסלולים
(3,746)	(1,343)	(1,399)	1,770	1,015	(3,703)	העברות צבירה, נטו
7,514	(7)	(345)	549	1,278	8,989	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות
						לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
238,066	6,529	19,291	55,017	73,917	392,820	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות
						ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול מניות אלפי ש"ח	צמוד מדד מסלול אג"ח אלפי ש"ח	מסלול שקלי אלפי ש"ח	אג"ח עד 15% מניות אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
249,460	5,372	25,980	67,765	84,250	432,827	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
39,686	270	1,378	* 9,776	9,052	60,162	תשלומים לעמיתים
27,688	-	1,233	* 93	3,878	32,892	העברות צבירה לקופה
-	1,847	-	-	-	1,847	העברות מקופות גמל
-	-	-	-	-	-	העברות בין מסלולים
83	-	-	-	-	83	העברות צבירה מהקופה
19,446	119	1,417	1,347	6,745	29,074	העברות לקרנות פנסיה חדשות
-	-	-	1,847	-	1,847	העברות לקופות גמל
-	-	-	-	-	-	העברות בין מסלולים
8,159	1,728	(184)	(3,101)	(2,867)	3,735	העברות צבירה, נטו
25,311	1,242	1,126	3,216	5,925	36,820	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר
243,244	8,072	25,544	58,104	78,256	413,220	מדוח הכנסות והוצאות
						סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות
						ליום 31 בדצמבר של השנה

* סווג מחדש.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
186,168	5,974	30,451	82,865	91,270	396,728	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
34,355	200	4,252	6,117	4,806	49,730	תשלומים לעמיתים
139,916	183	352	22	5,703	146,176	העברות צבירה לקופה
414	21	1,161	-	2,919	4,515	העברות מקופות גמל
						העברות בין מסלולים
33,134	150	1,231	4,556	9,163	48,234	העברות צבירה מהקופה
1,028	-	128	3,260	99	4,515	העברות לקופות גמל
						העברות בין מסלולים
106,168	54	154	(7,794)	(640)	97,942	העברות צבירה, נטו
(8,521)	(456)	(373)	(1,189)	(1,574)	(12,113)	עודף הפסדים על הוצאות לשנה מועבר
						מדוח הכנסות והוצאות
249,460	5,372	25,980	67,765	84,250	432,827	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות
						ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל קמ"פ (להלן - "הקופה"), הינה קופה מסלולית מרכזית לפיצויים המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2020 כוללת חמישה מסלולי השקעה פעילים:

- (1) הראל קמ"פ - מסלול כללי.
- (2) הראל קמ"פ - מסלול מניות.
- (3) הראל קמ"פ - מסלול אג"ח צמוד מדד.
- (4) הראל קמ"פ - מסלול שקלי.
- (5) הראל קמ"פ - מסלול אג"ח עד 15% מניות.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. במסגרת תקנות מס הכנסה לאישור וניהול קופות גמל, הקופה אושרה לצורך הסעיפים (2)9 ו - (5)17 לפקודת מס הכנסה על הפקדות של מעבידים לפיצויים בשיעור שלא יעלה על 8.1%.

ד. ביום 23 בינואר 2008 אושר על ידי הכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 3), התשס"ח-2008 (להלן "התיקון"). במסגרת התיקון נקבע כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קופה שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקופה עד לשנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעביד אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעביד כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007.

ה. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ו. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שיערי חזות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שיערי משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את מרבית הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ז. הגדרות

דוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל קמ"פ.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שוויה ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואות תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (12) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (13) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.
- (14) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)	שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)
8.10	(7.79)	(6.97)	שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2020

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
40	1	1	9	10	61
3	2	-	-	1	6
1,027	60	16	133	201	1,437
2	-	-	-	-	2
110	9	34	-	51	204
1,182	72	51	142	263	1,710

ריבית ודיבידנד לקבל מוסדות
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות
סך הכל חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2019

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
57	3	3	4	10	77
5	2	-	-	1	8
1,442	126	16	108	266	1,958
2	-	-	1	-	3
109	10	40	-	54	213
1,615	141	59	113	331	2,259

ריבית ודיבידנד לקבל מוסדות
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות
סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
59,931	581	12,517	35,986	29,459	138,474
27,871	49	1,396	4,577	9,415	43,308
93	12	-	-	31	136
27,964	61	1,396	4,577	9,446	43,444
87,895	642	13,913	40,563	38,905	181,918

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:

שאינן ניתנות להמרה

שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2019					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
68,796	1,318	17,115	39,634	34,288	161,151
27,574	32	1,970	4,088	8,651	42,315
72	2	-	-	26	100
27,646	34	1,970	4,088	8,677	42,415
96,442	1,352	19,085	43,722	42,965	203,566

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:

שאינן ניתנות להמרה

שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,830	30	304	326	911	4,401
517	-	4	228	116	865
47,806	-	3,684	10,855	14,605	76,950
51,153	30	3,992	11,409	15,632	82,216
51,153	30	3,992	11,409	15,632	82,216

אגרות חוב קונצרניות:

שאינן ניתנות להמרה

פקדונות בבנקים

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019					
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,502	28	583	379	1,289	5,781
701	-	28	230	168	1,127
54,408	-	4,667	11,810	17,003	87,888
58,611	28	5,278	12,419	18,460	94,796

אגרות חוב קונצרניות :
שאינן ניתנות להמרה
פקדונות בבנקים
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
45,621	3,146	-	5,481	54,248
14	14	11	37	76
45,635	3,160	11	5,518	54,324

מניות סחירות
מניות לא סחירות
סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2019				
מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
40,712	3,230	-	5,068	49,010
12	9	7	25	53
40,724	3,239	7	5,093	49,063

מניות סחירות
מניות לא סחירות
סך הכל מניות

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2020

מסלול כללי	מסלול מניית	מסלול צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
20,961	1,487	65	373	2,759	25,645
12,734	468	-	-	2,811	16,013
553	41	-	-	64	658
662	-	88	-	213	963
17	1	-	-	2	20
34,927	1,997	153	373	5,849	43,299

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2019

מסלול כללי	מסלול מניית	מסלול צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
20,322	2,039	6	137	2,776	25,280
9,538	302	-	-	2,589	12,429
392	40	-	-	53	485
426	-	86	-	108	620
37	16	-	-	6	59
17	1	-	-	2	20
30,732	2,398	92	137	5,534	38,893

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2020

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
20,408	1,504	-	-	2,373	24,285
268	-	68	-	96	432
(23,527)	(1,565)	-	-	(3,450)	(28,542)
(254)	-	(16)	(169)	(128)	(567)
מניות					
מדד					
מטבע זר					
ריבית					

ליום 31 בדצמבר 2019

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
22,150	2,217	-	-	2,997	27,364
(228)	-	(97)	-	(88)	(413)
(22,828)	(1,681)	-	(1,086)	(4,708)	(30,303)
(238)	-	(20)	(157)	(134)	(549)
מניות					
מדד					
מטבע זר					
ריבית					

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2020

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
115	4	11	29	47	206
11	2	2	39	1	55
340	2	19	169	182	712
535	1	-	-	158	694
91	-	4	32	22	149
4	-	-	2	1	7
1,096	9	36	271	411	1,823
חברה מנהלת					
מוסדות					
התחייבויות בגין נגזרים					
בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים					
זכאים בגין משכנתאות					
זכאים בגין השקעות					
סך הכל זכאים ויתרות זכות					

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח צמוד מדד	מסלול שקלי	אג"ח עד 15% מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
126	5	17	30	49	227
113	2	2	-	4	121
458	21	22	157	233	891
289	-	-	-	90	379
137	-	8	45	34	224
5	-	-	-	-	5
1,128	28	49	232	410	1,847

חברה מנהלת
מוסדות
התחייבויות בגין נגזרים
בטוחות בגין חוזים עתידיים לא
סחירים
זכאים בגין משכנתאות
זכאים בגין השקעות

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 9 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול לפי מסלולי השקעה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	2018
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,337	1,512	1,443
43	52	51
166	204	200
363	350	485
537	612	651
2,446	2,730	2,830

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים:

מסלול כללי
מסלול מניות
מסלול אג"ח צמוד מדד
מסלול שקלי
אג"ח עד 15% מניות

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	2018
%	%	%
2.00	2.00	2.00
0.59	0.61	0.65
0.73	0.80	0.88
0.74	0.77	0.70
0.62	0.55	0.65
0.74	0.74	0.73

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאת לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:

מסלול כללי	0.59	0.61	0.65
מסלול מניות	0.73	0.80	0.88
מסלול אג"ח צמוד מדד	0.74	0.77	0.70
מסלול שקלי	0.62	0.55	0.65
אג"ח עד 15% מניות	0.74	0.74	0.73

ביאור 10 - הוצאות ישירות

כל המסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.013	0.014	0.015	54	59	60
0.003	0.001	* -	13	3	2
0.003	0.005	0.003	12	20	14
0.004	0.004	0.005	18	18	20
0.028	0.026	0.029	117	111	115
* -	* -	* -	1	1	1
0.007	0.006	0.005	30	27	21
0.059	0.056	0.058	245	239	233

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

הראל קמ"פ מסלול כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.015	0.016	0.017	32	39	42
0.004	0.001	0.001	8	2	2
0.004	0.006	0.004	8	15	10
0.005	0.005	0.006	12	13	14
0.040	0.035	0.039	87	87	92
* -	* -	* -	1	1	1
0.007	0.007	0.006	14	16	13
0.074	0.070	0.072	162	173	174

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

מסלול מניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.052	0.055	0.040	3	4	3
0.010	0.001	0.001	1	-	-
* -	* -	-	* -	* -	-
0.004	0.003	0.003	* -	* -	-
0.069	0.055	0.065	4	4	5
0.001	0.001	0.001	* -	* -	* -
0.001	0.001	0.001	* -	* -	* -
0.137	0.117	0.112	8	8	8

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני:
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 10 - הוצאות ישירות (המשך)

מסלול אג"ח צמוד מדד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.009	0.009	0.005	3	2	1
0.002	*-	-	*-	*-	-
*-	*-	-	*-	*-	-
0.003	0.003	0.004	1	1	1
0.014	0.012	0.009	4	3	2

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות**מסלול שקלי**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.009	0.008	0.010	6	5	5
0.001	*-	-	1	-	-
0.002	0.002	0.003	1	1	2
0.011	0.009	0.007	9	6	4
0.023	0.019	0.020	17	12	11

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות**מסלול אג"ח עד 15% מניות**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.012	0.012	0.012	10	9	9
0.003	0.001	0.001	3	1	-
0.004	0.005	0.003	3	4	2
0.007	0.006	0.006	6	5	6
0.029	0.024	0.023	26	20	18
*-	*-	*-	*-	*-	*-
0.007	0.006	0.004	6	4	3
0.061	0.053	0.049	54	43	38

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
הוצאות בגין השקעות לא סחירות
עמלות ניהול חיצוני :
בגין השקעה בקרנות השקעה
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
בגין השקעה בנכסים בישראל
באמצעות קרנות ותעודות סל
עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2016	2017	2018	2019	2020	
	באחוזים					
4.71	3.42	7.57	(2.37)	11.42	4.03	מסלול כללי
8.25	3.98	13.40	(6.99)	21.30	11.71	מסלול מניות
1.73	1.23	3.52	(0.70)	5.08	(0.35)	מסלול אג"ח צמוד מדד
2.33	1.94	3.67	(0.94)	5.65	1.46	מסלול שקלי
3.50	2.44	5.73	(1.12)	8.06	2.61	אג"ח עד 15% מניות

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(227)	(206)	החברה המנהלת
		צדדים קשורים אחרים:
826	1,198	מניות
201	402	אגרות חוב סחירות
2,082	2,162	קרנות השקעה
2,882	3,556	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 449 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,830	2,730	2,446	דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 13 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
מסלול כללי	מסלול מניות	אג"ח עד 15%	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
85	7	10	102

בגין השקעות בניירות ערך זרים

ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2020	
סה"כ התחייבות	סה"כ יתרת התחייבות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,755	477

התחייבות קרנות השקעה

ב. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ג. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של 8.1 מיליון ש"ח.

**הראל קופה לפנסיה תקציבית
בניהול
הראל פנסיה וגמל בע"מ**

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1.	מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
א.	תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
ב.	מועד הקמת קופת הגמל	3
ג.	רשימת מסלולי השקעה הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	3
ד.	שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות	3
ה.	שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	3
ו.	שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	3
2.	ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	4
א.	שינוי במספר העמיתים	4
ב.	ניתוח זכויות העמיתים בקופה	4
3.	מידע אודות דמי ניהול	4
4.	ניתוח מדיניות השקעה	5
א.	מדיניות ההשקעה	5
ב.	ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	5
5.	ניהול סיכונים	7
א.	מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	7
ב.	סיכוני נזילות	7
ג.	סיכוני שוק	8
ד.	סיכוני אשראי	10
ה.	סיכונים גיאוגרפיים	14
ו.	גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	15
ז.	גורמי סיכון על פי טיבם	16
6.	נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	17
7.	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	17

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל

א. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח:

מספר חשבונות עמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
87	(2)	-	89	מעבידים

ב. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר				חשבונות פעילים חשבונות לא פעילים סה"כ
2019		2020		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
20,547	73	22,576	72	
1,018	16	1,054	15	
21,565	89	23,630	87	

3. מידע אודות דמי ניהול

שיעור דמי הניהול

ליום 31 בדצמבר 2020				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	
-	-	163	1	0.5%-0%
219	2	1,190	3	1%-0.5%
658	9	18,109	53	1.5%-1%
177	4	3,114	15	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 15 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפיות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּזָו ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיצוץ חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העלויות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-ל-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאית לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום 2020 הגרעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.

נושא	תיאור פעולות החברה
שוק המניות	ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיצוץ ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ₪ באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים השוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות..

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם :

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים : סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020	
נזילות (בשנים)	נכסים, נטו (באלפי ש"ח)
נכסים נזילים וסחירים	18,559
מח"מ של עד שנה	574
מח"מ מעל שנה	4,274
אחרים	223
סה"כ	23,630

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה עמד על 38% הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2020, כ-79% מנכסי הקופה הושקעו בנכסים נזילים.

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינוי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחול"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפורז המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
10,172	6,427	7,031	23,630
2,105	32	(2,137)	-
12,277	6,459	4,894	23,630

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים
במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)	
1%+	1%-
אחוזים	אחוזים

ליום 31 בדצמבר 2020

תשואות תיק ההשקעות

2.70	(2.36)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2020					
נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר אלפי ש"ח	בחו"ל	סך הכל	%
					מסה"כ
ענף משק					
624	-	-	165	789	18.19
102	-	-	-	102	2.35
61	-	-	70	131	3.02
287	9	-	433	729	16.81
496	51	-	527	1,074	24.76
571	60	-	40	671	15.47
446	33	-	118	597	13.77
195	14	2	-	211	4.87
10	7	-	16	33	0.76
2,792	174	2	1,369	4,337	100.00
סך הכל					

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת אגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

רמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית - מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020		
סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
8,252	4,426	12,678
1,014	422	1,436
9,266	4,848	14,114

בארץ

בחו"ל

סך הכל נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020
דירוג מקומי (*)
אלפי ש"ח

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

לא מדורג

6,099
1,585
470
42
56
8,252

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:

AA ומעלה

BBB עד A

נמוך מ-BBB

הלוואות לצורך רכישת אמצעי שליטה

הלוואות לאחרים

177
13
4
108
4,124
4,426

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

12,678

סך הכל נכסי חוב בארץ

1,522

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב וביחנה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020
דירוג בינלאומי (*)
אלפי ש"ח

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:

A ומעלה

BBB

נמוך מ-BBB

לא מדורג

22

72

771

146

3

1,014

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל**נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל**

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:

לא מדורג

נכסי חוב אחרים

9

413

422

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

1,436

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

238

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו- *Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020	נכסי חוב שאינם סחירים
באחוזים	לפי דירוג (*):
1.29	AA ומעלה
1.81	A
2.18	BBB
7.83	נמוך מ-BBB
2.75	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *S & P, Mood's* ו- *Fitch*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020		ענף משק
%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	
7.52	1,061	בנקים
1.64	231	ביטוח
0.52	74	טכנולוגיה
18.00	2,540	מסחר ושרותים
20.79	2,934	נדל"ן ובינוי
2.56	362	תעשייה
4.46	630	השקעה ואחזקות
1.14	161	נפט וגז
43.37	6,121	אג"ח ממשלתי
100.00	14,114	סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה יישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- (א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- (ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גיאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הונניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל	
אלפי ש"ח									
-	126	41	93	7	111	378	5	383	בריטניה
-	24	83	237	156	-	500	-	500	סין
-	156	9	122	27	1	315	4	319	צרפת
-	-	-	192	200	-	392	-	392	יפן
-	100	29	116	16	1	262	4	266	שוויץ
-	417	1,357	551	350	787	3,462	8	5,320	ארצות הברית
-	-	144	39	16	126	325	25	350	אירופה
6,121	2,251	2,309	323	8	5,481	16,493	1	16,494	ישראל
-	216	365	488	360	74	1,503	9	1,512	אחר
-	3,290	4,337	2,161	1,140	6,581	23,630	6	25,536	סך הכל

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודיווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהל סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציית, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייעוץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שהיו אחראים על יישומה ויפיקו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול וניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיים המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי- תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיסית וסיבית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר. בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ. היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 14, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	סיכונים שוק	√	
	האטה כלכלית בישראל	√	
	סיכונים אשראי	√	
	סיכון מחירי נכסים אחרים	√	
סיכונים ענפיים	שינויים רגולטוריים	√	
	סיכון נזילות	√	
סיכונים מיוחדים לחברה	סיכונים תפעוליים	√	

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי ליידנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל קופה לפנסיה תקציבית (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל קופה לפנסיה תקציבית (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפקוח הדירקטוריון, של הראל קופה לפנסיה תקציבית (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____	מיושל סיבוני	יו"ר הדירקטוריון :
_____	דודי לידנר	מנכ"ל :
_____	רם גבל	סמנכ"ל כספים :

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל קופה לפנסיה תקציבית
דוחות כספיים ליום
31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
6	דוח הכנסות והוצאות.....
7	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
8	ביאור 1 - כללי.....
9	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
10	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
11	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
11	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
11	ביאור 6 - מניות.....
12	ביאור 7- השקעות אחרות.....
13	ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות.....
13	ביאור 9 - דמי ניהול.....
14	ביאור 10 - הוצאות ישירות.....
14	ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה.....
14	ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
15	ביאור 13 - מסים.....
15	ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל קופה לפנסיה תקציבית

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל קופה לפנסיה תקציבית (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לדעת על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לדעות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרס 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל קופה לפנסיה תקציבית בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל קופה לפנסיה תקציבית (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון
18 במרץ 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
1,823	1,480		רכוש שוטף
137	117	3	מזומנים ושווי מזומנים
1,960	1,597		חייבים ויתרות חובה
9,597	9,266	4	השקעות פיננסיות
4,090	4,848	5	נכסי חוב סחירים
3,139	4,337	6	נכסי חוב שאינם סחירים
2,868	3,688	7	מניות
19,694	22,139		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
21,654	23,736		סך כל הנכסים
89	106	8	זכאים ויתרות זכות
21,565	23,630		זכויות העמיתים
21,654	23,736		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ביאור
הכנסות (הפסדים)			
36	(43)	(49)	ממזומנים ושווי מזומנים
(48)	482	52	מהשקעות:
26	347	116	מנכסי חוב סחירים
(77)	533	327	מנכסי חוב שאינם סחירים
(348)	780	601	ממניות
(447)	2,142	1,096	מהשקעות אחרות
			סך כל ההכנסות (ההפסדים) מהשקעות
(411)	2,099	1,047	סך כל ההכנסות (ההפסדים)
הוצאות			
240	258	275	9 דמי ניהול
14	13	15	10 הוצאות ישירות
7	7	8	13 מסים
261	278	298	סך כל ההוצאות
(672)	1,821	749	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
17,611	18,583	21,565	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
2,234	1,834	1,838	תקבולים מדמי גמולים
590	673	522	תשלומים לעמיתים
(672)	1,821	749	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
18,583	21,565	23,630	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל קופה לפנסיה תקציבית (להלן - "הקופה") הינה קופה למטרת פנסיה תקציבית המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005. העמיתים החוסכים בה הינם מעבידים הנדרשים להפריש 2% משכר העובדים במסגרת פנסיה תקציבית, מכוח חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

(1) הקופה - הראל קופה לפנסיה תקציבית.

(2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.

(3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

(4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

(5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, והתקנות שהותקנו מכוחו.

(6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.

(7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משוברים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד', והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (12) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (13) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים (המשך)

(14) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)	שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע במועד הדיווח)
8.10	(7.79)	(6.97)	שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
6	5
5	5
121	100
5	7
137	117

ריבית ודיבידנד לקבל

מוסדות

בטחונות בגין פעילות בנגזרים

חייבים בגין השקעות

סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
6,416	6,121
3,173	3,135
8	10
3,181	3,145
9,597	9,266

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:

שאינן ניתנות להמרה

שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
112	145
41	58
3,937	4,645
4,090	4,848

אגרות חוב קונצרניות:

שאינן ניתנות להמרה

פקדונות בבנקים

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,138	4,335
1	2
3,139	4,337

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

ביאור 7- השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,791	2,161
760	1,140
32	53
64	84
3	-
1	2
2,651	3,440
146	155
55	64
16	29
217	248
2,868	3,688

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל

קרנות נאמנות

מכשירים נגזרים

מוצרים מובנים

אופציות

אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון

מכשירים נגזרים

מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,811	1,959
(24)	31
(1,767)	(2,137)
(22)	(24)

מניות

מדד

מטבע זר

ריבית

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
23	25
2	2
39	28
18	42
7	8
-	1
89	106

חברה מנהלת
מוסדות
התחייבויות בגין נגזרים
בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
זכאים בגין משכנתאות
זכאים בגין השקעות

סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 9 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
240	258	275

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%
2.00	2.00	2.00
1.31	1.28	1.27

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

ביאור 10 - הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2018	2019	2020
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.018	0.015	0.017	3	3	4
0.005	0.001	0.001	1	-	-
0.005	0.003	0.003	1	1	1
0.006	0.005	0.005	1	1	1
0.040	0.034	0.037	7	7	8
0.006	0.005	0.004	1	1	1
0.080	0.063	0.067	14	13	15

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך

עמלות דמי שמירה של ניירות ערך

הוצאות בגין השקעות לא סחירות

עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה

בגין השקעה בנכסים מחוץ

לישראל

עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו				
	2016	2017	2018	2019	2020
					באחוזים
4.72	3.57	7.25	(2.22)	11.00	4.47

הראל קופה לפנסיה תקציבית

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ליום 31 בדצמבר			
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
(23)	(25)	החברה המנהלת	
53	96	צדדים קשורים אחרים:	
18	26	מניות	
55	67	אגרות חוב סחירות	
103	164	קרנות השקעה	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 30 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2018	2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
240	258	275	דמי ניהול לחברה המנהלת	

ביאור 13 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שגבנו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה
ביום 31 בדצמבר
2020
אלפי ש"ח
<u>8</u>

בגין השקעות בניירות ערך זרים

ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ב. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של כ-1.2 מיליון ש"ח.

**הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה
בניהול
הראל פנסיה וגמל בע"מ**

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2020**

תוכן עניינים

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל	3
א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה	3
ב. מועד הקמת קופת הגמל	3
ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם	3
ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממזיגים, מכירות או רכישות	3
ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן	3
ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו	3
2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל	4
א. שינוי במספר העמיתים	4
ב. ניתוח זכויות העמיתים בקופה	4
3. מידע אודות דמי ניהול	4
4. ניתוח מדיניות השקעה	5
א. מדיניות ההשקעה	5
ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת	5
5. ניהול סיכונים	7
א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת	7
ב. סיכוני נזילות	7
ג. סיכוני שוק	8
ד. סיכוני אשראי	10
ה. סיכונים גיאוגרפיים	14
ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה	15
ז. גורמי סיכון על פי טיבם	16
6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו	17
7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי	17

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה (להלן - "הקופה").
- סוג קופת הגמל: הקופה הינה קופת גמל לדמי מחלה המיועדת למעבידים ונועדה לתשלום דמי מחלה לעובדים בהתאם להוראות זכאות לדמי מחלה. הקופה מנוהלת כקופת גמל מרכזית על שם המעביד בלבד, ללא פירוט שמות העובדים. ההפקדות בקופה מוכרות כהוצאות לצרכי מס.
- קוד הקופה: 512267592-00000000000857-0857-000.
- סוג העמיתים: מעבידים.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון לטווח ארוך ובינוני. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת", או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, במישרין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ. לעניין שינוי מבני ראה ביאור 1.1 ב. בדוח הכספי.
- לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בספטמבר 2003.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

- בקופה אין מסלולי השקעה.
- הקופה החלה את פעילותה בדצמבר 2003.

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

בשנת הדוח לא חל שינוי.

ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

על פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964, ניתן להפקיד מדי שנה בקופת דמי מחלה, עד 2.5% מהמשכורות ששילם המעסיק לעובדיו באותה שנה. מנגד, היתרה בחשבון המעסיק בקופת דמי מחלה, אינה יכולה לעלות על 7.5% מכלל המשכורות ששילם בשנת התשלום. ניתן לבצע הפקדות עבור השנה השוטפת בלבד ואין חובת הפקדה חודשית, אלא ניתן לבצע גם אחת לשנה.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו

אין שינוי.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל

א. שינוי במספר העמיתים

להלן השינוי במספר חשבונות עמיתי הקופה בשנת הדוח:

מספר חשבונות עמיתים				סוג העמיתים
לסוף השנה	נסגרו השנה	נפתחו השנה	לתחילת השנה	
16	-	-	16	מעבידים

ב. ניתוח זכויות העמיתים בקופה

ליום 31 בדצמבר				חשבונות לא פעילים
2019		2020		
סך נכסים, נטו		סך נכסים, נטו		
מספר חשבונות	באלפי ש"ח	מספר חשבונות	באלפי ש"ח	
16	52,390	16	54,383	

3. מידע אודות דמי ניהול

שיעור דמי הניהול

עמיתים לא פעילים		דמי ניהול מנכסים:
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות	
באלפי ש"ח		
51,756	1	0.5%-0%
1,902	11	1%-0.5%
554	2	1.5%-1%
171	2	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות שנגבו מהעמיתים, נוסף לדמי הניהול, הינו 37 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 10 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (המדד האחרון הידוע) האינפלציה עמדה על מינוס 0.6%. סעיפי התחבורה-תקשורת וההלבשה-והנעלה היו התורמים העיקריים לירידה במחירים בעיקר בשל משבר הקורונה. עם משבר הקורונה הציפויות לאינפלציה ירדו במהלך 2020, בעיקר במחצית הראשונה של השנה, אך חלק מהירידה קוּזַז ברבעון האחרון של השנה. החטיבה פעלה להגדיל את שיעורי החשיפה לאפיקים צמודי מדד במינונים נמוכים.
שער החליפין של השקל	במהלך מרץ נרשם פיצוח חד בשקל בשל לחצים לנזילות דולרית, אך המגמה התהפכה כאשר בנק ישראל הזרים דולרים למערכת הבנקאית דרך עסקאות החלף דולר/שקל. בסיכום 2020 השקל התחזק ב-5.1% מול סל המטבעות עם ייסוף של 7.1% מול הדולר ופיחות של 1.6% מול האירו. עיקר הייסוף התרחש ברבעון האחרון של השנה. העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים שהתרחב השנה, המשיך השקעות זרות ישירות בחברות ישראליות, העלויות בשווקי המניות בעולם והיחלשות הדולר בעולם תרמו לייסוף השקל ב-2020. החטיבה פעלה לשמור על שיעור חשיפה למט"ח נמוך ביחס למתחרים ברמה של בין 40%-ל-60% משיעור החשיפה לחו"ל.
התפתחות שיעורי ריבית	בנק ישראל פעל ב-2020 כדי לסייע בקשיי הנזילות, להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית עקב המשבר. עיקר הפעולות במהלך 2020; הפחית באפרייל את הריבית מ-0.25% ל-0.1%, ביצע עסקאות ריפו עם אג"ח בטוחה למשקיעים מוסדיים על מנת לספק נזילות (5.5 מיליארד ₪), ביצע עסקאות החלף דולר/שקל כדי להפחית את הריבית הדולרית הקצרה (7.5 מיליארד דולר), רכש אג"ח ממשלתיות (46.2 מיליארד ₪), רכש אג"ח קונצרני (3.5 מיליארד ₪), נתן הלוואות למערכת הבנקאים לטובת אשראי לעסקים (19.6 מיליארד ₪). החברה פעלה במהלך השנה להארכת מח"מ התיק לאור תלילות העקום וההערכה שהריבית לא תעלה בשנים הקרובות. החברה פעלה בתחילת הרבעון הרביעי להאריך מח"מ בשיעור קל לאור הערכה כי הריבית הארוכה תישאר נמוכה לאורך תקופה ארוכה.

נושא	תיאור פעולות החברה
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסיכום 2020 הגרעון המשיך לשבור שיאים ועמד על 160.3 מיליארד ₪, וכ-11.7% מהתוצר. למרות זאת התשואות נשארו נמוכות הודות לרכישות אג"ח גדולות (כ-46.2 מיליארד ₪) שביצע בנק ישראל הפועל להפחתת עלויות הגיוס של הממשלה. החטיבה פעלה להקטין את שיעור החשיפה לאפיק הממשלתי לאור העלייה בגרעון הממשלתי, הארכת המח"מ וההערכה כי קיימת תשואה חזויה נמוכה באפיק זה בהשוואה לאפיק ההוני אותו אליו הגדילה החטיבה את החשיפה.
שוק המניות	ברבעון הראשון של 2020 נרשמו ירידות יוצאות דופן בשווקי המניות העיקריים בעולם בשל משבר הקורונה וההגבלות על הפעילות הכלכלית בעולם. צעדי ההרחבה המהירים של הבנקים המרכזיים והממשלות תרמו לקיזוז ההפסדים בהמשך השנה. הידיעות במהלך הרבעון האחרון של 2020 על תוצאות טובות בניסויים לפיתוח החיסון לקורונה תרמו לעליות חדות במדדי המניות בעולם. בסיכום 2020 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-16.5% והמדד המקביל לשווקים המתעוררים עלה ב-19%. בישראל מדד ת"א-125 ירד ב-3% אך מדד ת"א-90 עלה ב-18.1%. החברה פעלה להעלות את שיעור החשיפה למניות בכל הקופות אליהם ניתן להיחשף למניות לאור ההערכה כי מניות יהוו מרכיב עדיף להשקעה בעולם של ריביות נמוכות ושיפור משמעותי של צמיחה כלכלית שצפויה בשנת 2021.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	בנק ישראל פועל להפחתת עלויות הגיוס לחברות (בתנאים מסויימים) ורכש כ-3.5 מיליארד ₪ באג"ח קונצרניות במהלך 2020. מרווחי האשראי אחרי שעלו באופן משמעותי בתחילת השנה חזרו ונסגרו עד לרמות של 2019 בסוף השנה. החטיבה פעלה באופן משמעותי לרכישת אגרות חוב קונצרניות במהלך המשבר בחודש מרץ ואפריל. וחזרה למכור בשלהי 2020 אג"ח קונצרני לאור סגירה משמעותית חזרה במרווחי האג"ח בכל רמות הדירוג.
מוצרי מדדים	החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות ערך שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות השקעה, לניהול יעיל של החשיפות לחו"ל ללא חשיפה למטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	במהלך השנה, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית להבנה, זיהוי ומדידה של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים בקופות גמל, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות ולקביעת מדיניות המבוססות עליהם ולהבטחת מסגרת דיווחים מתאימה. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה יותר אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים שוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2020

נכסים, נטו (באלפי ש"ח)	נזילות (בשנים)
42,044	נכסים נזילים וסחירים
1,498	מח"מ של עד שנה
10,081	מח"מ מעל שנה
760	אחרים
54,383	סה"כ

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחרת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה עמד על 100% הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות. נכון לסוף שנת 2020, כ-77% מנכסי הקופה הושקעו בנכסים נזילים.

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינויי ריבית והשפעתם על תיק ההשקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובח"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפורז המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפורזים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכסל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בשיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת ההשקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת ההשקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

ליום 31 בדצמבר 2020				סך נכסי קופת הגמל, נטו חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא סך הכל
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
23,827	14,306	16,250	54,383	
5,066	74	(5,140)	-	
28,893	14,380	11,110	54,383	

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)	
1%+	1%-
אחוזים	אחוזים
(2.28)	2.60

ליום 31 בדצמבר 2020

תשואות תיק ההשקעות

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

ליום 31 בדצמבר 2020						
%	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר	נסחרות במדד	נסחרות במדד	
				מניות היתר	ת"א 125	
מסה"כ			אלפי ש"ח			
ענף משק						
18.17	1,842	378	-	-	1,464	בנקים
2.36	239	-	-	-	239	ביטוח
3.03	307	164	-	-	143	ביומד
16.75	1,698	1,005	-	21	672	טכנולוגיה
24.79	2,515	1,233	-	119	1,163	מסחר ושרותים
15.50	1,572	93	-	141	1,338	נדל"ן ובינוי
13.76	1,395	271	-	77	1,047	תעשייה
4.86	493	-	2	32	459	השקעה ואחזקות
0.78	79	39	-	17	23	נפט וגז
100.00	10,140	3,183	2	407	6,548	סך הכל

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי. מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית – מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020			
סה"כ	שאינם סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
28,199	10,428	17,771	בארץ
3,682	1,151	2,531	בחו"ל
31,881	11,579	20,302	סך הכל נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2020	דירוג מקומי (*)	אלפי ש"ח	
13,881			<u>נכסי חוב סחירים בארץ</u>
			אגרות חוב ממשלתיות
			אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
2,746			AA ומעלה
919			BBB עד A
96			נמוך מ-BBB
129			לא מדורג
17,771			סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
			<u>נכסי חוב שאינם סחירים בארץ</u>
			אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
669			AA ומעלה
34			BBB עד A
9			נמוך מ-BBB
1			לא מדורג
277			הלוואות לצורך רכישת אמצעי שליטה
9,438			הלוואות לאחרים
10,428			סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
28,199			סך הכל נכסי חוב בארץ
3,831			מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2020
דירוג בינלאומי (*)
אלפי ש"ח
57
182
1,914
372
6
2,531

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
A ומעלה
BBB
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
לא מדורג
נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

31
1,120
1,151
3,682

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

713

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו- *Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו- 16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2020	נכסי חוב שאינם סחירים
באחוזים	לפי דירוג (*):
1.09	AA ומעלה
1.94	A
2.28	BBB
7.35	נמוך מ-BBB
2.72	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *S & P, Mood's* ו *Fitch*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאונים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020		ענף משק
סכום	%	
אלפי ש"ח	מסה"כ	
2,129	6.68	בנקים
475	1.49	ביטוח
187	0.59	טכנולוגיה
6,178	19.38	מסחר ושרותים
6,397	20.06	נדל"ן ובינוי
791	2.48	תעשיה
1,568	4.92	השקעה ואחזקות
218	0.68	נפט וגז
13,938	43.72	אג"ח ממשלתי
31,881	100.00	סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח) שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה יישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- (א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- (ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיב או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרויקטים.
- (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גיאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הונניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

ליום 31 בדצמבר 2020

אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	קנדות ותעודות סל	קנדות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במזרחי דלתא	סך הכל
ממשלתיות	קונצרניות							
אלפי ש"ח								
-	307	94	214	15	312	942	11	953
-	62	192	543	360	1	1,158	-	1,158
-	397	21	280	61	3	762	9	771
-	-	1	441	460	1	903	-	903
-	254	67	267	36	3	627	8	635
-	1,042	3,151	966	893	1,738	7,790	4,262	12,052
-	-	337	90	36	389	852	56	908
-	13,938	4,342	5,410	693	19	37,675	2	37,677
-	553	867	1,121	871	262	3,674	20	3,694
-	6,957	10,140	4,615	2,751	15,98	54,38	1	58,75
13,938	6,957	10,140	4,615	2,751	2	3	4,368	1

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודיוח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהלת סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציות, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך ביעוץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, וברכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויותיה השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול וניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיים המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי-תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיסית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הקבוצה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.12 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 14, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

גורמי סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכונים מקרו	סיכונים שוק	√	
	האטה כלכלית בישראל	√	
	סיכונים אשראי	√	
	סיכון מחירי נכסים אחרים	√	
סיכונים ענפיים	שינויים רגולטוריים	√	
	סיכון נזילות	√	
סיכונים מיוחדים לחברה	סיכונים תפעוליים	√	

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 18 במרס 2021

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קופת הגמל וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במרס 2021

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה (להלן: "קופת הגמל") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of (COSO) the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : מישל סיבוני

מנכ"ל : דודי לידנר

סמנכ"ל כספים : רם גבל

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2021

הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה
דוחות כספיים
ליום
31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
6	דוח הכנסות והוצאות.....
7	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
8	ביאור 1 - כללי.....
9	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
10	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
11	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
11	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
11	ביאור 6 - מניות.....
12	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
13	ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות.....
13	ביאור 9 - דמי ניהול.....
14	ביאור 10 - הוצאות ישירות.....
14	ביאור 11 - תשואות.....
15	ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
15	ביאור 13 - מסים.....
16	ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל - דקל קופה לדמי מחלה

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי (COSO) Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission והדוח שלנו מיום 18 במרס 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרס 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
רכוש שוטף			
2,908	3,877		מזומנים ושווי מזומנים
391	285	3	חייבים ויתרות חובה
3,299	4,162		
השקעות פיננסיות			
21,125	20,302	4	נכסי חוב סחירים
12,142	11,579	5	נכסי חוב שאינם סחירים
8,602	10,140	6	מניות
7,428	8,430	7	השקעות אחרות
49,297	50,451		סך כל השקעות פיננסיות
52,596	54,613		סך כל הנכסים
זכאים ויתרות זכות			
206	230	8	
52,390	54,383		זכויות העמיתים
52,596	54,613		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ביאור
הכנסות (הפסדים)			
78	(88)	(139)	ממזומנים ושווי מזומנים
מהשקעות:			
(67)	1,147	257	מנכסי חוב סחירים
106	852	223	מנכסי חוב שאינם סחירים
(182)	1,385	467	ממניות
(888)	2,016	1,252	מהשקעות אחרות
(1,031)	5,400	2,199	סך כל ההכנסות מהשקעות
(953)	5,312	2,060	סך כל ההכנסות (ההפסדים)
הוצאות			
208	212	214	דמי ניהול
39	34	37	הוצאות ישירות
18	14	18	מסים
265	260	269	סך כל ההוצאות
(1,218)	5,052	1,791	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
48,785	47,338	52,390	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
-	-	240	תקבולים מדמי גמולים
229	-	38	תשלומים לעמיתים
(1,218)	5,052	1,791	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
47,338	52,390	54,383	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה (להלן - הקופה) הינה קופת גמל לדמי מחלה המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, בה העמית הוא המעביד המפקיד כספים לתשלום דמי מחלה לעובדיו.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובישראל, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובישראל אשר קיזזו את מרבית הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

(1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.

(2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.

(3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.

(4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

(5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.

(6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.

(7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.

(8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתייחבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.

(9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משוברים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואות תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.

(10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.

(11) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.

(12) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.

(13) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הערכת נכסים (המשך)

(14) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)
8.10	(7.79)	(6.97)

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע במועד הדיווח)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
13	10
8	1
311	225
59	49
391	285

ריבית ודיבידנד לקבל

מוסדות

בטחונות בגין פעילות בנגזרים

חייבים בגין השקעות

סך הכל חייבים ויתרות חובה

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
14,812	13,938
6,296	6,343
17	21
6,313	6,364
21,125	20,302

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות:

שאינן ניתנות להמרה

שניתנות להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
669	593
164	151
11,309	10,835
12,142	11,579

אגרות חוב קונצרניות:

שאינן ניתנות להמרה

פקדונות בבנקים

הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
8,583	10,122
19	18
8,602	10,140

מניות סחירות

מניות לא סחירות

סך הכל מניות

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,377	4,615	
1,979	2,751	
84	121	
100	135	
8	-	
4	4	
6,552	7,626	
525	553	
267	162	
84	89	
876	804	
7,428	8,430	

השקעות אחרות סחירות

קרנות ותעודות סל

קרנות נאמנות

מכשירים נגזרים

מוצרים מובנים

אופציות

אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות

קרנות השקעה וקרנות הון סיכון

מכשירים נגזרים

מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,767	4,494	
(56)	71	
(5,400)	(5,140)	
(54)	(55)	

מניות

מדד

מטבע זר

ריבית

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18	19
-	8
99	64
56	113
33	25
-	1
206	230

חברה מנהלת
מוסדות
התחייבויות בגין נגזרים
בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
זכאים בגין משכנתאות
זכאים בגין השקעות
סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 9 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
208	212	214

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%
2.00	2.00	2.00
0.43	0.42	0.42

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

ביאור 10 - הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.015	0.015	0.017	7	8	9	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.004	0.001	0.001	2	*-	*-	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.004	0.005	0.004	2	3	2	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני:
0.006	0.005	0.005	3	3	3	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.043	0.034	0.037	21	16	20	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.009	0.007	0.006	4	4	3	עמלות אחרות**
0.082	0.068	0.070	<u>39</u>	<u>34</u>	<u>37</u>	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ומ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין קרנות נאמנות בישראל, דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - תשואות

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2016	2017	2018	2019	2020	
						באחוזים
4.63	3.25	7.44	(2.08)	11.14	3.85	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(18)	(19)	החברה המנהלת
		צדדים קשורים אחרים:
145	224	מניות
30	55	אגרות חוב סחירות
322	342	קרנות השקעה
479	602	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 57 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
208	212	214	דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 13 - מסים

לשנה שהסתיימה	
ביום 31 בדצמבר	
2020	
אלפי ש"ח	
18	בגין השקעות בניירות ערך זרים

ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2020	
סה"כ התחייבות	סה"כ יתרת התחייבות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
182	62

יתרת התחייבות לקרנות השקעה

ב. הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 26. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ג. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של כ- 1.8 מיליון ש"ח.

הראל פרופיל אישי למעסיק
דוחות כספיים ליום
31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
6	דוח הכנסות והוצאות.....
7	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
8	ביאור 1 - כללי.....
9	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
10	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
10	ביאור 4 - זכאים ויתרות זכות.....
10	ביאור 5 - התחייבויות תלויות.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פרופיל אישי למעסיק

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל פרופיל אישי למעסיק (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית.

ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 18 במרס 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פרופיל אישי למעסיק בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל פרופיל אישי למעסיק (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה בלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו, מיום 18 במרס 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2021

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
1,488	1,152	3	רכוש שוטף
9	27		מזומנים ושווי מזומנים
1,497	1,179		חייבים ויתרות חובה
16,803	32,354		השקעות פיננסיות
1,967	3,479		נכסי חוב סחירים
2,518	5,817		מניות
21,288	41,650		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
22,785	42,829		סך כל הנכסים
6	10	4	זכאים ויתרות זכות
22,779	42,819		זכויות העמיתים
22,785	42,829		סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי ליידינר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2021

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ההכנסות (הפסדים)
ממזומנים ושוי מזומנים
מהשקעות:
מנכסי חוב סחירים
ממניות
מהשקעות אחרות
סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות (ההפסדים)

הוצאות
דמי ניהול
הוצאות ישירות
סך כל ההוצאות

עודף הכנסות (הפסדים) על ה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
197,118	190,399	22,779	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
3,483	2,380	2,344	תשלומים לעמיתים
-	952	22,086	העברות צבירה לקופה העברות מקופות גמל
547	179,485	288	העברות צבירה מהקופה העברות לקופות גמל
(547)	(178,533)	21,798	העברות צבירה, נטו
(2,689)	13,293	586	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
190,399	22,779	42,819	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל פרופיל אישי למעסיק (להלן - הקופה) הינה קופה מרכזית לפיצויים בניהול אישי הנבנית בהתאם להעדפותיו האישיות של המעסיק, כאשר כספי הקופה מנוהלים באופן ייחודי עבור כל מעסיק, כמוסכם עימו. הקופה מאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.

ב. החברה המנהלת

הקופה מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - הראל השקעות).

עד ליום 31 במרס 2020, הייתה החברה המנהלת מוחזקת ב-100% על ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 1 באפריל 2020, נכנס לתוקף שינוי מבני אשר במסגרתו הועברו הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל לחברה המנהלת, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בחברה המנהלת, להראל השקעות. השינוי המבני כאמור, בוצע בהתאם לאישור הדירקטוריון מיום 22 באוגוסט 2019 ובהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה.

בעקבות השינוי המבני כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה המנהלת מוחזקת במלואה על-ידי הראל השקעות, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ג. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ד. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, מדינות רבות בעולם, וביניהן ישראל, נוקטות באמצעים שונים לצמצום החשיפה לנגיף, לרבות מגבלות תנועה והתקהלות, צמצום כח אדם במקומות העבודה, קביעת הנחיות לבידוד אנשים אשר יש חשש כי נדבקו בנגיף וסגירת מקומות בילוי ופנאי. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות שפורטו לעיל, הביאו לפגיעה כלכלית מהותית ומגמות שליליות בכלכלה העולמית ובכלכלה הישראלית.

בעקבות הפגיעה הכלכלית כאמור לעיל, נרשמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ירידות שערים חדות בשוקי ההון בעולם ובאשראי, תנודות בשערי מטבעות החוץ ועליה בתשואות של אגרות החוב הקונצרניות, בשל עליה ברמות הסיכון ובאי הודאות. החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו עליות שערים משמעותיות בשוקי ההון בעולם ובאשראי אשר קיזזו את הפסדי ההשקעות מהרבעון הראשון של שנת 2020.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) הקופה - הראל פרופיל אישי למעסיק.
- (2) החברה המנהלת - הראל פנסיה וגמל בע"מ.
- (3) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 18 במרס, 2021.

א. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שוויה ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיוו ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משוברים בהם גזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (12) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (13) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)**א. בסיס הערכת נכסים (המשך)**

(14) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

1.20	0.30	(0.60)
8.10	(7.79)	(6.97)

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע במועד הדיווח)

שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ב. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ג. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ד. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לכללים שנקבעו על ידי הממונה, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות לגבי עסקאות או עניינים אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם. אף שאומדנים או הערכות נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של ההנהלה, השפעתם הסופית של עסקאות או עניינים כאמור עשויה להיות שונה מהאומדנים או מההערכות שנעשו לגביהם.

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
9	27

ריבית ודיבידנד לקבל

ביאור 4 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
6	10

חברה מנהלת

ביאור 5 - התחייבויות תלויות

הקופה אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 2.6. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.